

Nec potest a peccato mortali excusari de homini p[er]p[et]ratione q[uod] est ita rudis ut nec casus a quibus potest absolui vel non absolui sciat discernere. nec excoicationem maiorem a minori. nec peccata contra mortalia. puta nefas fornicationem simplicem esse mortale. vel cogitationem deliberatam alicuius mortalis. estimas eodem iram esse mortale. et sic de gula et inuidia. et quod non teneat quod ad obsequium. nisi in morte nec ad coicandum et homini. **N**on h[ab]et quod p[ro]stat eam efficacem ruine primi sui et si non dicitur. sed hoc intendes. tamen indirecte. sed non facies. dicitur recte vel debite id ad quod teneat. quod non debuit se ponere ad illud ad quod aptus non erat in d[omi]n[u]m illius p[er] regulam. **N**ui occasione d[omi]ni dat re. de miu. et d[omi]ni. dato. c. si culpa. cum suis. **A**lex. i. scda p[ar]te fume in statu de diuisionib[us] p[er]p[et]rationis in illa diuisione que est in p[er]p[et]ratione p[er] ignoratiam et maliciam. loquens de ignoratiam dicit quod talis sic ignorans non teneat suscipere curam animarum. vel suscipere officium audiendi confessiones et in iudiciis p[er]nam in quibus est periculum iudicii. **N**ec sufficit inquit ipse habere voluntatem. sic excusat pauperem qui habet bonam voluntatem dandi elemosinam p[er] impotentiam. quod non se imittit p[er] in impotentiam dandi. quod si non habet pecuniam p[er] d[omi]n[u]m bonam voluntatem quod magis placet deo. **N**on sufficit autem isti sacerdoti curam habenti bonam voluntatem habere de sciendo vel de curando. sed oportet quod ipse sciat et curet. **H**ec **A**lex. ad iram. **N**ec excusat a toto excoicatione p[er] ponit ad ista plato suo. quoniam etiam ipse platus cum eo in foueam cadit eadem. **I**m **A**lber. quia nec debuit cecum exponere. nec ille debuit oino in ept[er] obedire. **S**ed de hijs satis habet in statu de confessione. **E**t ideo p[er] d[omi]n[u]m regula de hijs et de alijs quod ponit se ad aliquod exercitium publicum ex quo p[er] alijs inde sequitur notabile d[omi]n[u]m verisimiliter in persona vel in rebus p[er] ignorantiam magnam illius circa illud exercitium quod peccet mortali p[er] illam regulam. **N**ui eam d[omi]n[u]m dat re. **T**ercia p[er]p[et]ratio est de potestate. et si cum vult quod p[ro]p[ri]e qua non habet ad aliquod faciendum. de qua p[er]p[et]ratio p[er] exponi illud. **E**ccelesiastes. vii. **H**oc vanitas et afflictio spiritus est. quod. si. attribuit sibi p[ro]p[ri]e qua non habet. **S**nde **G**ratianus de p[er]na d[omi]ni. vi. q. vi. ait. **N**eo alteri p[ro]p[ri]etatem iudicare p[er]uicaciter. **V**n **D**eus. xxiij. mandauit d[omi]n[u]s ne f[aci]as p[er] alienum agere. falcem in alienam messem mittet. v[er]o ut exponit **G**reg. vi. q. iij. c. **S**eptuagesima est. in eu[m] quod non est sibi commissus falcem iudicii non mittat. et si sciet faciendo utique mortaliter peccaret. **E**t si siue in foro p[er]nali siue contentioso ecclesiastico vel civili. ut p[er] de absoluitate a casu vel ab excoicatione de qua non habet auctentem. **E**t talis p[er]p[et]rator incidet etiam in excoicationem papalem si esset religiosus. **S**ic in omni tate vota quod non p[er]tinent. quod talis peccat mortaliter in tali p[er]p[et]ratione. **I**n foro et contentioso si quis iudicaret aliquid quod non sibi subditum sciet. peccaret mortaliter. **E**tiam in foro seculari ut si ep[iscop]us p[er]ferret sententiam contra totum excoptos. vel religiosi de clericis et hominib[us]. hominib[us] siue fuit nulle. **S**ic ad magnam p[er]p[et]rationem et mortalem p[er]tinet rectorum secularium si

voluit iudicare clericos et ab iudicia sua trahere siue p[er] debitis siue p[er] tallijs impositis ab ip[s]i[s] laicis. quod nulla p[ro]p[ri]e habent super eos. xj. q. i. p[er] totum. **S**ic si clericus exercet officium ordinis que non habet puta si subdiaconus cataret eum. et diaconus diceret missam et homini. vel laico faceret officia. que nullo modo p[er]tinent fieri nisi p[er] clericos e[ss]e mortali p[er]p[et]ratio. **V**n et **O**has rex iuda qui p[er]p[et]rat templum ingredi ad d[omi]n[u]m in c[er]t[u]m d[omi]n[u]m quod officium erat sacrorum a deo p[er]cussus totus factus est leprosus. ut habet. iij. pal[er]m. xxiij. ca. **A**d magnam p[er]p[et]rationem et mortalem p[er]tinet mutare non solum matras et formas. sed etiam ritus et quod etiam p[er]tinet ad solennitatem sacrorum et officiorum ecclesiasticorum. **A**d p[er]p[et]rationem maximam etiam spectat ut inferior velit superiorem iudicare et finire de eum. cum non possit. **V**nde dicit. xxi. ca. inferior quod d[omi]n[u]m diolcorus sine audientia aduenat. est. quod p[er]p[et]rat finem excoicationis contra Leonem p[er] d[omi]n[u]m. **N**ec vacat a p[er]p[et]ratione subditus quod et si in iudicio finit tamen temerarie aduenat facta p[ro]p[ri]etate dubia quod p[er]tinet bene et male fieri quod deo displicet ostendit p[er] figuram. **R**eg. vi. ca. de **O**sa qui tetigit archam d[omi]n[u]m qui ea retinens ne caderet. p[er]p[et]rat quod subito p[er]cussus est morte. **E**t ut exponit **G**ratianus. iij. q. vii. et **G**reg. in moral. archa designat p[ro]p[ri]etatem **O**sa designat aliquem qui p[er]p[et]rat p[ro]p[ri]etatem iudicat. **P**ossit autem talis p[er]p[et]ratio esse ita iordiana quod e[ss]e mortali. **P**ertinet ad p[er]p[et]rationem quod aliquis se intromittit in hijs que non spectant ad eum nisi necessitate vel caritate mouetur. ad supplendum defectum alteri. **V**n de in regula iure quod non est sine culpa quod se rei quod ad eum non p[ro]p[ri]et imiscet. ex de re. iu. li. vi. **Q**uatuor ad finem p[ro]p[ri]etate i. hac p[ar]te de p[er]p[et]ratione. s. p[er]p[et]ratione ei[us] ait p[ro]p[ri]etate. **D**ixi i abundancia mea non moueboz in eternum. **E**cce p[er]p[et]ratio. sequitur p[er]p[et]ratio. **A**utem facie tua a me factus si turbat. **A**utem autem de facie suam a natura rationali dup[li]cat. **V**no modo subhibendo gratiam h[ab]ere cum aliquis offendit ab aliquo subhibet facie suam et aspectum suum ab eo nolens eum videre. et si facit de p[er]p[et]ratione quod est mortalis p[er]p[et]ratio. **D**eus. xxxij. ab secundam facie mea ab eis. generatio. n. pueris est re. **A**lio modo de auertere facie suam subhibendo feruore et actuali deuotionem ad spualē guttum. quod facit aliquis sponsum erga sp[irit]ualem ex p[ro]uo defectu ut magis sit timorosa et circumspecta et de hijs in p[er]p[et]ratione. **I**m quod d[omi]n[u]m l[ib]eram. **I**n pauore meo p[er]iectus sum a facie oculorum tuorum. quod est de bonis aie deuote cum v[er]o sentit se p[ro]uatam solatioribus spualibus. **S**i de hoc agit ad tempus ad excludendam p[er]p[et]rationem. **P**er si ad placitum suum aia sentiret consolationem. nimis de se p[er]sumet. sicut si viz semper videret et rideret in facie sponse efficeretur nimis leuis et irreuerens. **E**t sic patet p[er] prima huius sermonis.

Pars secunda habet hominis qui ponit alius quod sup[er]bie quod de offensione p[er]p[et]rationis

Secundo in isto sermone tractandum est de alio gradu supbie q̄ dicitur p̄cti defētio. Multū. n. repit̄ i hoibz h̄ p̄ctm. vt vicia sua excusent alleuiet a alijs attribuāt. q̄ aliqn̄ tan q̄ bñ fca defēdāt. h̄ si te excuses ait Aug. deus te accusat. Alleuiat aliqn̄ p̄ctm suū opatōe ali or̄ p̄ctoz. q̄ p̄cipue supioz. iux̄ illud eccl̄. xxxij. h̄o p̄ctoz vitabit corruptōz. et fm̄ voluntate suā iueniet opatōz. i. h̄l̄z h̄bi vt sic alleuiet factū suū. Aliqn̄ h̄o alijs attribuit cām p̄ctozuz fuoz. s. diabolo. socio. a h̄mōi. sic fecerūt p̄m̄ p̄ntes. Gen̄. iij. Aliqn̄ et q̄s defēdit p̄ctm suū oñdēs rōmibz se bñ fecisse. sic dicētes vsuraz q̄ simplicē fornicatōz nō ēē p̄ctz. q̄d p̄tiet ad hē sim. Defēdere et p̄ctm alioz ḡuioz supbia est. Vñ q̄ Anasta. sc̄s q̄ voluit defēdē sociū hētiā cū. dīno iudicio p̄cussus ē vt h̄e dis. i. c. Anasta hus. fm̄ autē Ber. iste ḡdus sic or̄it̄ ex p̄cedēti. Quī p̄mpt̄ ad oia se cōsuevit ingerē. ipossi bile est aliqn̄ nō errare. Ad p̄latū autē p̄tinet erratē arguē. h̄ quō suā culpā cōfitebit̄ q̄ nec ef se putat. Prop̄tea cū culpa nō putat̄. cōcit nō āputat̄. Multis h̄o modis fiūt excusationes in p̄ctis. Aut. n. dīc̄ q̄ se excusat nō feci. aut feci q̄ dē h̄ bñ feci. aut si male feci nō multū male. aut si multū male nō mala intētiōe. Si autē q̄ de illa cōmiciē. aliēa se mitit̄ excusare suā h̄oe. h̄ q̄ ap ta defēdit. quō occultas a malas cogitationes cordi suo adueniētē h̄uilit̄ reuelaret abbati h̄ ille. Et sic p̄t̄ pars secunda huius sermonis.

Pars t̄cia huius sermonis i q̄ ponitur alius gradus supbie q̄ d̄r simlata cōfessio

Tercio in isto sermone tractandum est de alio gradu supbie. q̄ d̄r simlata cōfessio. cū. s. dicit̄ q̄s de aliq̄ excessu videt locū nō ēē excusatiōis. fateē et oñdit signa male h̄uilitatis a emēdatōis. q̄d fide agit. vt reputet̄ h̄e opun ctus a correct̄. Ad q̄d fac̄ q̄d ait Criso. d̄ p̄. dis. i. c. Quis aliqn̄ videt cōfess̄ cito p̄niam agen tē. a si dephēsus h̄uiliauerit se. s. cōfitem̄o cul pā nō dolet. q̄ peccauit. h̄ cōfudit̄ q̄ gl̄iaz suaz p̄didit. h̄ ille. Ad h̄l̄tam et cōfessionē p̄tiet q̄ q̄s in cōfessioe sacrali retieat aliq̄d mortle p̄re h̄ecūdā q̄d mēti occurrit. q̄ mortalit̄ peccat ap̄t̄ irreuerentiā sacri. Et de supbia p̄cedit dū vult videri iustus in eo q̄ tacet mala q̄ p̄cto r̄ ē. Vñ de p̄nia dis. i. c. s. taciturnitas d̄r. Tacit̄m tas p̄cti ex supbia nascit̄ cordis. iō. n. p̄ctz suū q̄sq̄ celare desiderat ne inq̄tas sua alijs manis festa fiat. ne tal̄ reputet̄ apud hoies foris q̄l̄ se iā dudū exhibuit dīno aspectui. q̄d ex fonte supbie nasci nulli dubiū est. h̄ ibi. Ber. autē sic ait oñdēs quō ex p̄cedēti h̄ or̄iat̄ p̄nnulli cū de aptioribz arguūt̄r cōsiderātes q̄ si se defēde rent nō cōdēt̄ eis. subtili9 iueniūt̄ argumentum defēctōis h̄ba r̄ndēt̄ es dolose cōfessiois. vul tus demittit̄. p̄sterm̄t̄ corp̄. aliq̄s lacrimas h̄ p̄nt̄ h̄bi extorq̄nt̄. vocē susp̄r̄ns. h̄ba gemitū

bus intrūpūt. nec solū tal̄ abiectio nō excusat h̄ ip̄e q̄s culpā exaggerat h̄ ille. Et idō i euan. Mat̄. xij. r̄les r̄phendit dī. Viri minuite fue gent in iudicio cū ḡnatōe ista. q̄. s. h̄late cōfite tur nec verā pagit p̄niam. Iō sequit̄. Et oñem nabūt eā q̄ p̄niam egerit in p̄dicatōe. Iōne q̄m etiā nōs facere cōcedat oīpotes deus qui viuit et regnat trinit̄ vn9 in se. se. Amen

Feria q̄nta post p̄mā dñicā i q̄dragefi ma d̄ tribz alijs ḡdibus supbie. s. rebel liōe. peccādī libtate. et peccādī cōsue tudie Sermo. xlv.

Omn̄e q̄d ē in mundo r̄. Isteruz ubi. s. In p̄cedēti sermōe fr̄es carissi mi declarati sūt tres ḡd9 supbie per q̄s iuriat̄ h̄o supiori suo fm̄ tres ḡdus h̄uilitatis p̄ q̄ ad ip̄m bñ ordiat̄. s. s̄ sciē dum q̄ etiā est alia sp̄s h̄uilitatis. p̄ quā etiā h̄o bñ ordiat̄ ad supiorē. s. obia mādatorum extra quā est alia sp̄s supbie. q̄ d̄r mobia siue rebellio. De q̄ dīc̄ Ber. m. li. de disp̄satōe et p̄ cepto. Regl̄et̄ ubiq̄ culpabil̄ ē. Itē due sunt sp̄s ex p̄te h̄uilitatis p̄ q̄s ordiat̄ h̄o ad deum. s. abnegatio ap̄e volūtatis. a ad p̄letio volun tatis dīne. s̄ q̄s sūt duo q̄ deordināt ad deum ex p̄te supbie. s. libtas volūtatis. et hec est cōf abnegatōz ap̄e volūtatis. a cōsuetudo peccādī et hec ē cōf ad p̄letōz dīne volūtatis. Et iō bñ dīc̄ Ioh̄. Oē q̄d est in mūdo r̄. In p̄nti igitur sermone de istis alijs tribus gradibus superbie tractandum est. quorum

Primus dicitur rebellio

Secundus dicitur peccandi licentia

Tercius autē peccādī assuefactio

Pars p̄ma h̄9 sermonis i q̄ ponit̄ ali9 us perbie ḡd9 q̄ d̄r iobia siue rebellio

Primo igit̄ in isto sermōe tractandū ē d̄ alio gradu supbie q̄ d̄r rebellio nolle. s. obē dire supioribz et p̄latis. p̄ntibz a alijs. otem nereq̄ mādata supioz. q̄d est culpa mortalis. Vñ Eleuther9 papa. xj. q̄. iij. c. ablit̄. sic ait. m lege veteri h̄t q̄ quicūq̄ sacerdotibz nō obtē perasset aut eē castra posit̄ a p̄lō lapidabat̄. aut gladio subiecta ceruice cōtēptum exp̄ibat̄ cruore. s̄ h̄o mōbediēs sp̄uali aiaduersione truncat̄. i. eterne dānatōis pena. aut eieat̄ de eccia rapido ore decerpit̄. hec ille. Et iō Pha rao rex egipti q̄ cōtēp̄t mādātū dñi p̄manēs i sua p̄tinacia et duricia. demū submersus est in mari rubro. Exod̄. xv. De h̄ gradu sic ait Ber. Qui p̄us arrogās fact̄9 soci9 cōtēp̄at. iō mōbediēs m̄ḡm cōtēmt̄. hec ille. s̄ ad maiorem h̄9 gradus exp̄sionē tria de mobia cōsiderabi mus. p̄mo ei9 offēsiōz. sc̄do ei9 multiplicatōz

tercio ei9 punitōz. **P**rimo considerabim9 inobie
offensioz. **M**a de eo dixit Samuel ppha. i. **Re.**
xx. Quasi scel9 idolatrie ē nolle acquiescere. i. obe-
dire qd hē **Act. iij.** Ensupitue. viij. q. i. c. sciēs
lxxxj. dis. c. h. q. pbrī. de ma. et obe. c. illd. **E**x q
auēte arguit Gre. **P**ime obia qd quis infidel' eē
quincit. etiā si fidē tenē videat. xi. q. iij. c. sciē
dū. **D**ic tñ **Tho. scda scde. q. cv. art. iij.** q. illa
opatō nō est fm eq̄litate. ut. s. sit ita gūe pēt9
inobie sic idolatrie s. fm silitudinē aliquā inq̄-
tum. s. reducat in otēptū dei sic idolatria q. si
tñ. **E**st aliqñ inobia vicū generale. aliqñ pro-
pziū et spāle. sic et obia sibi oēria aliqñ ē h9
general' aliqñ est spālis distincta a ceteris. **P**ro-
c9 declaratōe dic **Tho. scda scde. q. cni. art. ij.**
q. si accipiat obia pprie put respicit p intētō
nem formalē rōnem pcepti. sic obia est spālis
h9. q. fm s. requit q. i. pleat quis actū iusticie
vel alti9 h9 tutis intēdens q. est pceptū. puta
honorat pntes. s. uat festa et ieiunia. q. s. sunt
pcepta dei vel ecclie. aliē nō factur9. **S**3 si acci-
piat large p executōe cuiuscūq. qd pōt cadre
sub pcepto. sic erit h9 general'. q. occurrit cū
actib9 oim h9 tutū. **S**ic inobia cū p intētōez re-
spicit rōem pcepti otēnendo. i. renuēdo subici-
tali regule sic est pētū spāle. q. ad ipam requit
q. actualit' otēnat pceptū. **S**i h9 accipiat lar-
ge mobia p omisiōe cuiuscūq. qd cadē pōt sub
q̄cunq. intētōe fiat nō tñ otēnēdo pceptū. sic
est vicūz generale et repit in oī pōto. et sic ab
Amb. diffimē pētū eē inobediētia celestīū mā-
datoz. et sic loq̄mur h9 de ea. inq̄tū est vitium
generale. **V**n sciēdū q. inobia est pētū mortle
qd declarat **Tho. scda scde. q. cv. art. i.** dicēs
Quod est pētū mortale qd otēnat caritati p
quā est spūalis vita caritate aut diligitur de9
et prius. exigit aut caritas dei ut ei9 mādatis
obediāt. q. iō inobediētē esse dīnis pceptis mō-
tale pētū est. q. dilectōi dīne oēriū. **I**n pce-
ptis aut dīnis otēnet q. etiā supiorib9 obedia-
tur. et iō etiā obia q. quis inobediēs est pcep-
tis supioz est pētū mortale. q. dīne dilectōi
oēriū. fm illud **Ro. xij.** **Q**ui ptāt resistit dei
ordinatōi resistit **C**otrariat insup dilectōi
pri inq̄tū supiori pō subtrahit obiam quā
ei d3. **E**t iō **Ro. i. q. ij.** **T**himo. ij. mē alia pēta
mortalia opūtant pntibus nō obediētes. **S**3
iux pōicta q̄rit vtz inobia sit maxim peccatū
Ad hoc rñdē fm **Tho. vbi. s. art. ij.** q. nō oīs
inobia est equale pētū **P**ōt. n. vna inobia esse
grauioz alēa dupl'r. **Q**uo mō ex pte pceptientis
q̄uis. n. oēm curā hō apponē dēat ad s. q. cui li-
bet supiori obediat. tñ magis est debitū q. hō
obediat supiori q. inferiori pātī. **C**9 signū est
q. pceptū supioris ptermittit si sit pcepto su-
perioris otēriū. **V**n oueniēs est q. q̄nto supe-
rior est ille q. pceptit. tātō ei inobediētē eē sit ḡ-
uius. et sic inobediētē eē deo sit ḡui9 q. iobez-
dientē eē hōi. **S**edo ex pte pceptorū. **P**ō. n. p-
cipiens eq̄lit vult impleri oia q. mādāt. magis

eū vnusquisq. vult finē et id qd est finī pphm /
qui9. q. iō tātō est inobia ḡuior. q̄nto pceptūz
qd qd pterit magis est de intētōe illi9 qui pē-
pit. **E**t in pceptis quidē dei manifestum est q.
q̄nto pceptū dāt de meliori tātō est eius iobia
ḡuior. q. cū volūtas dei p se ferat ad bonum
quātō aliquid ē meli9. tātō de9 vult mag' illud
impleri. **V**n qui inobediēs est pcepto de dile-
ctione dei graui9 peccat q. q. iobediēs est pē-
pto de dilectōe ppi. **V**olūtas aut hōis si semp
magis ferē in meli9. et iō cū obligamur ex so-
lo hōis pcepto nō est ḡui9 pētū. ex eo q. mai9
bonū pterit s. ex eo q. pterit qd est magis dī-
tentōe pceptiētis. **S**ic g. optet fm dīfos inobie
ḡdus dīfis inobie gradib9 opare s. inobia q.
otēnit dei pceptū ex ipa rōe inobie ḡuius est
pētū quo peccat in hōiez si secerneret inobia
dei. et hoc dico q. q. ppi peccat et etiāz oē
dei pceptū agit. **S**i tñ in aliq pōto dei pcep-
tum otēnet adhuc ḡui9 pētū esset. **I**nobia aut
q. otēnit pceptū hōis leuior est pōto q. otēni-
tur ipē pceptiētis. q. ex tuerētia pcepti. **E**t hīc
pētū qd directē ptiēt ad otēptum dei sic blas-
phemia vel aliqd hōi ḡui9 est etiā semota p
intellectū inobia a peccato q. pētū in q. otēnit
solū dei pceptū. **I**nobia g. est otēnē dei pcep-
ta et ecclie et maioz. **C**ū aut sint multe ordiatio-
nes ecclie et rectorū q. sint mādātā. i. pcepta ob-
ligātia de nēitate salutis. nō est facile de oib9
dēmiare. **P**ōt tñ hōi de s. aliq cognitio ex ma-
teria vel forma. **E**x matia qdē si sit ordiatio nes-
cessaria ad salutē. caritatē. et iusticiā. vel dīnaz
reuerētia. vt illud de correctōe fratna. **C**orri-
pe eū intē te et ipm solū. **M**atth. xviij. qd est p-
ptū dīnū. et q. eucharistia a ieiunijs sumat. qd
est pceptū ecclie. de oīe. dis. ij. c. liq̄to. q. q. nō fi-
ant clādestina mūmonia. xxx. q. v. p totū. q. q.
nō reddat sbitū in adulterio pmanēt ab alio
xxxij. q. ij. p totū. et hōi. hoc tñ male pōt dēf-
minari nisi ex cōi declaratōe dō. rē. **E**x forma
aut. i. ex mō locutōis vel sēpture ordiatōis ip-
sius pōt hoc pcepti multiplici. **P**rimo ex spāli pēa
pōita in otēfaciētē videlz snia excoicatōis la-
ta. q. pena est maria in ecclia. **V**n oēs ordiatō el-
ecclie vel patorū q. sūt vel facte sūt sub pēa ex-
coicatōis late snie nulli dubiū q. sūt pcepto-
rie. q̄uis nō dicatur hōi pceptiēdi vel mādādi
Et sciēter otēfaciētes subditi peccāt mortaliē
nisi otēnāt intolerabilē errorē. **I**dē si fiāt sub
pena suspēsiōis. depositōis. vel infēdicti. **S**3
si fiāt sub pena excoicatōis oīnatorie. i. non
late snie s. ferēde. nō est vsqueq. clare. q. bul-
dam vidē q. sit mortale trāsgressio tal' ordina-
tionis fm **Jo.** **N**eapolitanū pceptū cū est in iu-
re cōi sēpta. **S**i aut ab hōie fiāt dubiū est **P**e-
cundo hoc pōt ppendi ex pena corpali ḡui ut si
phibeatur aliqd sub pena mortis vel mutilati-
onis. put sit p leges et statuta ciuitatū. q. fm
theologos et maxime beatū **Tho.** obligāt eē
in foro cōscie ad obūatiā vel pēa incarcerationis

q̄ infertur etiā ab ecclesiasticis et in religionibus
mortale ē. Ad. n. inferē talis pena nisi p eo qd
eēt multū leuiū iusticie et cois bom. Idē vñ si
sub pena grauiori culpa debita aliqd phibea
tur ut in religionib⁹ aliqbus. Tercio pōt h̄
h̄ri si ordinacio fiat sub tali forma Precipio ul
mando i iūte spūs sci et scē obieuel sub iēmi
naciōe maledictiōis et ne uel sub obligatiōe
pēti mortalis. Ons modis vtunt coit cū inten
dūt pape subditis aliqd nēcio faciēdū. In res
gula tñ b̄ri frāscī n̄ri etiam absqz tali modo
loquēdi habentur multa pcepta obligācia ad
mortale ut h̄ in cle. Qui de paradiso de uerbo
fig. Sz cū pceptū sit obēm fm Tho. vbi. s. q̄
mōcūqz innotescat et q̄buscūqz verb⁹ pceptum
supioris subdito. certitudinalit̄ teneē obediē at
statē et uti h̄ bon. iū illud Gre. h̄uane aures
talia h̄ba iudicat q̄lia foris sonat. xxij. q. v. c.
h̄uane. vbi dīc glo. q̄ cū nō ostet de intellectu
legislatoris vel mādatis. nō ē a h̄bis recedēdū
ex de spōsa. ex l̄is. Alias aut faciēdo q̄ ordia
tiones ecclie vel platoz q̄ nō sūt pceptorie est
veniale nisi fieret ex stēptu. Pcepta aut ec
clesie coia ad q̄ oēs obligātur sūt plā. ut d ob
seruatōe festoz. ieiunioz. ofessioē. et h̄mōi.
Cōfirmantē p̄dca p lucidas auctes doc. et legū
ciuiū. Scribit. n. lxxij. dīc. c. si q̄ p̄bri. et. i. q.
nij. c. eccia. Pctm pagamitatis icurrit q̄s dū
xpianū se ecclie offerit sed i aplice obedire stēmit.
et. xxij. q. i. c. q̄ quis dī. Nuisqz pceptis n̄ ob
tēpat reuserit et debitor pene. et paulo post.
Pcepto dñi nō obedire pctm est. et si cōsilio
vti volueris min⁹ boni adipisceris nō aliquid
mali ppetrabis. Itē ibidē dī. Ad p̄cipiē ipe
rat. qz qd impat nēce est fieri. et si nō fiat pe
nam h̄z. vbi dīc h̄u dāt offerētis est arbitrium.
vbi pceptū. nēcitas seruētis vel coopantis. et
xix. dīc. c. nulli fas dī. Nulli fas est vel velle ul
posse trāsgredi aplice sedis pcepta nec n̄e dis
positiōis mīsteriū qd vrām se q̄ opteat carita
tem. Sit ḡ ruine sue dolore pstrat⁹ q̄s apo
stoliciis voluerit straire decris. Et. xj. q. iij. c.
q̄ resistit scribit. Qui ptati resistit. dei ordina
tiom resistit. h̄ qd si illud iubet qd nō dēas fa
cere. h̄ sane stēnas ptatez. Leges et impiales
h̄ explicare vidētur. Scribit. n. ff. de iuris d. o.
iu. l. si. q. iij. q. iij. qui resistit. et ex de osti. c. ut
aiāz. li. vij. Obia nō se extēdit vñ limites ptā
tis p̄cipientis. et. ff. de re iud. l. otuacia dī. Cō
tumacia eoz q̄ ius dicēti nō obrepant litis dā
nō cohercent. Cōtūaces autē n̄ videntur nisi q̄
eū obedire dēant nō obsequunt. Et. c. d legis
bus et q̄stī. l. nō dubiū. dī. Ad dubiū in leges
omittē qui h̄ba legis āplex⁹ q̄ legis mittit
volūtate. nec penas insertas legib⁹ euitabit q̄
se q̄ iuris sniam seu a p̄rogatiua h̄ba fraudus
lent excusat. et. c. eo. l. si impial. dī. Quid. n.
sācti⁹ et mai⁹ impiali maiestate. vel q̄s tante
supbie fastigio tumid⁹ est ut regalē sensū stē
nat. Et. c. de statuis et ima. l. i. dī. Cos. n. a pe

riculo pudoris nolum⁹ imunes h̄ri qui adulan
di studio aut motu stinētis ignauie et n̄ze que
sūt mēdīcta tēptauerūt. h̄ ibi. Et p̄z p̄mū d m
obia. Secdo in hac pte cōsiderabimus mobie
multiplicatiōem. de q̄ ait p̄s. Ad est intelligens
neqz requirēs deū oēs declinauerūt. h̄l muti
les facti sūt. i. a mādatis dei recesserūt. non est
qui faciat bonū. nō est vsqz ad vnū. i. xpm. p̄z
notand⁹ q̄ cū q̄si dēs declinēt a mādatis vniū h̄l
tñ dēs de causis declināt ab eis. Primo. n. ali
qui declināt p ipotētiā. Sz q̄tū ad mādara di
nullus iuste p̄ se excusare. qz fm Tero. Males
dictus ille qui dixerit dñm p̄cepisse impossibile
de mādatis autē hoim dīc b̄s Tho. q̄ si plā
tus tot pcepta multiplicet q̄ subdit⁹ ea iplere
nō posset excusat a pcto. Et iō plati dñt abstie
re a multiplicatiōe pceptoz. Ad h̄ fac regula
iuris. c. idē. ex de re. iud. l. vi. q. ff. eo. ti. l. ipossi
biliū nulla est obligatiō. Et intelligit nō solum
de ipossibilitate facti. h̄ etiā iuris fm gl. ibi. vñ
si plati⁹ q̄ ius mādēt. n̄ pōt obligari ad illud.
nec teneē nec dīz obedire. Si autē dubitat vtz
possit facē qz ḡue et dūz est. obedire dīz. Vñ
dīc. xix. in mēoriā. dī. Lz vix ferēdū ab illa scā
sede iponat. iugū tñ feram⁹ et pia deuotiōe to
lerem⁹. Secdo aliqui declināt a mādatis p iḡā
tiam. Sz notādū q̄ in mādatis q̄ sūt de iure di
uino nulla iḡrātia excusat a mortali. Sz ut apo
stolus dīc. i. ad Cor. xij. Ignorās iḡrabī. i.
reprobabī a deo si trāsgrediat mādara neces
saria ad salutē. In posituiis autē seu humanis
pceptis nisi h̄eat iustā cām iḡrātie ut qz n̄ po
tuit sciē nec habuit qui docēt. nō excusat a pec
cato qui teneē ad seruādū et nō seruat. Vñ p̄is
colaus papa dīc dīc. xx. Si decreta romanoz
pōtificū nō h̄ētis. de neglectu et incuria edara
guendi estis. Sz de iḡrātia satis dēm est. s. de
pcto in generali. Tercio declināt aliq a manda
tis p certā sciam. et h̄ aliqñ ex sufficiētī rōe. ali
qñ ex neglectu. aliqñ ex stēptu. Ex rōne null⁹
pōt declinare licite a mādatis dei nullo casu ni
si de⁹ sibi strariū mādēt. vt mandauit Osce vt
cognoscēt mulierē fornicariā. Osce. i. ca. qui i
hoc nō peccauit fm Tho. Sz in pceptis plato
rum pōt aliqñ declinare h̄ne pcto. Dīc. n. Pe
trus de Palude in. nij. q̄ si plati⁹ p̄cipit alicui
errās nō pceptur⁹ si sciret et itatē. p̄ tal salua
obia. i. h̄ne pcto nō implē illud. ex de rescrip.
c. si qñ. Picit etiā q̄ pcepta p̄ncipis intelli
gunt saluo iure alēi⁹. c. de emanē. li. l. nec at
vñ nō optet sp̄ implē mādātū p̄ncipis siue pa
pe. h̄ sufficit cām p̄babilē nō implēdi allegare
vt exp̄sse dī in. c. si qñ. Ad dīc etiā dñs Anto
de bu. q̄ subdit⁹ mādato supioris si motus ius
sta cā nō obedit n̄ peccat. Si autē dubitat vtz
itendat supior eū obligare ad faciēdū etiam si
sciret factū vnde mouetur subdit⁹ ad nō facien
dū existimās iustā cām h̄re dīz obedire. ar. xxij.
q. i. c. quid culpā. vel significando expectare
scdam iussione. ut in dicto. c. si qñ. Ex de rescrip.

Ex neglectu declinatio. i. nō seruāto mādāta di-
uina aut humana faciūt dē obiam. Est enī in
obia put est viciuz generale saltē. Ea. n. q. sūt
ab ap̄lis et eoz successorib⁹ instituta nulla defi-
dia negligant. nulla dissensione violenē. nulla
acertatōe turbenē. vt ait **Iulius papa. xxv. q.**
i. c. amputato. Ex otēptu autē decliat a mādā-
tis q. nō tñ ex negligētia s. etiā ex qdā ptina-
cia renuit subijci pceptis supior. Et h. est mo-
bia stricte et formalitē spāle pētm. Vñ xps **Lu.**
x. inqt. Qui vos. s. platos spmit. i. otēmit i mā-
datis vti s me spmit. Et iō **Nico. papa. xxv. q.**
ij. c. si quis ait. Si quis dogmata. mādāta intē-
dicta. sanctōes et decreta p catholica et eccia-
stica disciplina p correctōe iminētū vel futu-
roz maloz a sedis ap̄lice p̄fule pmulgata cō-
tempserit anathema sit. i. fiat. s. ibi. **Facē ego**
aliqd dē pceptū dīnum vel hūanū nō ex otēp-
tu s. ex passiōe mortale est. facē autē ex otēp-
tu nō solum mortle s. gūi⁹. et nō solum si fiat otēp-
pceptū. s. etiā si fiat dē mādātū. i. dē illud qd
de se est veniale mortale est. Vñ qd dīc **Aug.**
Nullū est adeo veniale qd nō fiat mortale dum
placet. dī. xxv. g. alias. exponit glo. i. c. 9 otēp-
tus. s. venial. ita q. ipe otēpt⁹ est mortā. p3
hoc. s. de pēto in gñe de varietate pēti. patet
q. scdm de mobia. Tercio pncipalitē s. fidēm⁹
punitōz mobie. s. p mobiam incurrit maledi-
ctio dei qd oñdit p̄ha dī. **Maledicti qui decli-**
nant a mādātis tuis. s. a deo. Ad qd etiāz facit
Deut. xxvij. Maledēs q. nō pmanet in sermōni-
bus legis h⁹. nec eos ope pficit. s. obediēto. et
Ecc. xij. dī. Ve vobis vīris ip̄is q. dereliq̄stis
legē dei altissimi. s. p mobiam. et si nati fueritis
in maledictōibus erit ps v̄ra. Maledictō dei
h̄gt punitōz. Dicē. n. dei est facē. Et iō Deut.
xxvij. scribit. Si nolueris audire voces dñi dei
tui. vt custodias et facias oīa mādāta ei⁹. scilz
obediēto. veniēt sup te oēs maledictōes iste et
apprehēdet te. et q. ibi legunt q. cā breuitatis
omitto. p3 s. p p̄lara scripture exēpla. de q. bul-
h̄r in sermonario de pceptis ecā pncipiū de in-
ductōe obie pceptoz. Legit et in vitis patrū
q. qdā monachus noīe **Malchus** q. accessit ad
visitandū pntes dē obiam ablati cap⁹ est ab
ab infidelib⁹ et multa p̄fessus est. Quidā etiā
liberat⁹ a b̄to **Bndictō** cū vexaret a dyabolo.
q. dē obiam ip̄i⁹ p̄is ordinē sacz suscepit. a
dyabolo arrept⁹ est itez. **Ecce q̄t maledictōes**
Etia eccia punit mobiam maledictōe excoicas-
tionis. Nam ptinacitē inobediētes excoicantur.
fm illud ap̄li. ij. ad Cor. x. Parati v̄lscī oēm
mobiam. Vñ ut dēm est. s. m p̄n. xj. q. ij. c. ab-
lit. dī. Nūc aut inobediēs spūali aiaduersione
truncat. i. excoicat. Excoicatio aut maledictio
dī iniurie. xxij. q. ij. c. cū sancti viri. Quid plā
Maledictio oibus peior est. q. s. p̄uant inobe-
dientes dei vīhone et sfortio scōz. Maledē ei
erūt q. otēnit te. s. p mobiam vt dī. **Thob. xij.**
ca. xps. n. dicet reprobis q. mādāta sua nō custo-

dierunt. **Discedite a me maledicti in ignē et̄nū**
Vñ in h⁹ figurā. xps maledixit ficulnee quam
sine fructu repit. **Matth. xxi. ca. Vñ subito sic-**
cata est nō apta nisi ad ignē. Sic q. sine fructu
obseruationis mādatoz repiunt. a. xpo male-
dicunt. i. reprobant. ita q. ampli⁹ mereri non
pnt vel deo frui s. ad ignē gehenne mittuntur
Et sic p3 terciū de mobia. patet q. ps p̄ma hui-
us sermonis

Pars scda h⁹ sermōis i q. ponit ali⁹ su-
perbie gōd⁹ q. dī peccandi libertas siue
licentiatio.

Secūdo in isto sermone tractandū ē s. alio
gradu supbie. q. dī peccandi libertas. ta-
lis. n. vult eē filis deo. vt. s. libeat ei fa-
cere qd vult. vt dī. **Ansel. in li. de similitudinibus.**
q. q. vult esse liber sui et nulli legi subijci. vult
auferre coronā de capite dei. q. solū est ei hoc
ppum vt nulli subijciat. Et si iped iē a deo aliq.
bus tribulatōibus vel obstaculis ut nō possit
libere implere volūtātē suā malā irascit dēz
blasphemāt et iniuriat. Huic aut accedit qd le-
gitur pabolice **Lu. xv. de filio p̄digo** qui peti-
ta a p̄re sube sue portōe et accepta. i. libertate
sue volūtatis abiit in regionē lōginquā in sta-
tum. s. ruens malitie remotū a deo vbi dissipat
totam subam. s. gñe et totū a deo h̄te. et tō-
na etiā naturalia debilitat viuēto lasciuē et ser-
uendo demonijs. **Vñ Ber. ait de hoc gōdu** Per
hanc libertatē monachus cum nec iam magm
videt quē timeat nec fratres q. s. reueret. quā-
to securi⁹ tanto liberius sua desideria iplē de le-
ctatur a quib⁹ in monasterio tā tiore q. puto-
re phibeat. s. etiā si frēs et abbatē iā nō timz
nondū tñ punit⁹ dei formidine caret. s. ille. Et
sic p3 ps scda huius sermonis

Pars tci a hui⁹ sermōis i q. ponitur vl-
timus gradus supbie q. dī peccandi cō-
suetudo.

Tercio in isto sermone tractandū est s. alio
gradu supbie qui dī peccandi consuetudo
de qua satis puto dictū sit. s. de pēto in
generali. Sicut. n. huilis a p̄tis timore dñi ca-
uet. ita supbus deū s̄siderās non eē iuxta illud.
ps. Dixit insipies in corde suo nō est de⁹. quoti-
die peccare nō timet. **Vñ Ber. loquit̄ oñdēs q.**
liter iste gradus ex p̄cedēti subsequat̄ dī. post
q. terribili dei iudicō p̄ma flagitia impunitas
sequit̄. expta volūtas cito repetitur. repetita
blandit̄. ocupia reuiuiscēte sopit̄ rō. ligat con-
suetudo. trahit̄ miser in pfundū maloz. trahit̄
tur captiu⁹ in tirāidē vicioz. ita ut carnaliū
voragine desiderioz absor⁹ sue rōnis dīniq.
timoris oblitus dicat insipiens in corde suo. n.
est deus. Jam indifferentē libitis p̄ licitis vñ

iam ab illicitis cogitādis. patrādis. inuestigan
dis anim⁹ manus vel pedes nō phibēt s; quic/
qd in cor imbutū ad man⁹ vel pedes venerit
machinaē. hec ille. Tal' oſcia est filia illa mu-
lieris Chananee q̄ ut h̄t in euā. ho. Math. x. v.
male a demonio veraē. S; aia h̄ns rēm oſciaz
dicat illud euāgelij cū ipa. Misere mei dñe fili
David. filia. s. oſcia mea male a demonio vepa-
tur. vt mereat audire. O mulier. i. aia mag. est
fides tua. fiat tibi sic vis. a. saneē filia illi⁹. i. o
ſcia. ex illa hora. i. in pñti p grām. a in futuro
p gloriā. m. s. f. Amē

**Feria sexta p⁹ p̄mā dñicā in q̄dragesi
ma d̄ q̄dditate et entitate ianis glie.**

Sermo. xlvj.

OMne qd ē in mundo. aut est cō
cupia carnis aut ocupia oculoꝝ aut
supbia vite. Iteꝝ vbi. s. Postq̄ in
pcedētibus frēs carissimī de supbia a ei⁹ spēs
bus ē dātū est. sequit̄ ouerient ē dāre d̄ p̄moꝝ
gemitu eius. s. inam gloria q̄ est viciū capitū
ex quo alia p̄ca oriunt̄. s. m. Gre. xxxj. mora. Et
quis multū sue gemitrici assimilet̄. dēt tñ rea-
liter ab ea. Nam supbia mordiate excellētiā
appetit. inanis gloria h̄o manifestatōem ipsius
excellēcie apud alios oñdere q̄rit. Rō aut̄ q̄re
gloria tam ardent̄ desiderat̄ est. qz britudo q̄
naturalit̄ desiderat̄ et appetit̄ h̄z in se gloriāz
i. claritatē et decorē sed verā et pmanētē. s. n̄
a ipa britudo frequē in sēpturis glia nūcupat̄
in ps. Gloria hec est oibus scis eius. Et Jaco.
i. Qui suffert tēptatōem cū pbat⁹ fuerit ac-
cipiet coronā glorie. i. p̄mū. Et iō inanis glo-
ria p̄ma est q̄ campū intrat oē h̄tuosos pug-
tura. vltima est in recessu. Vñ qz nullus quali
euadit qn ab ea aliqñ feriat̄. Prop̄ea saluator
Math. v. nō dixit simplr negādo. B̄ti q̄ nō h̄nt
sp̄m. i. ventū inanis glorie. s; b̄ti paupes sp̄u. i.
qui paz h̄nt de ea. Rā s. m. Aug. tanto efficiū
deo acceptiores q̄nto fuerim⁹ ab hac immūdi-
cia mūdiores. Vñ ait Iohes. m. h̄bis p̄positis.
Qd qd est in mūdo rē. De q̄ inam gloria ē dā-
tes p̄ncipali⁹ in isto sermōe de sua entitate tra-
ctabim⁹. Circa quam tres considerationes faci-
emus. quarum.

Prima dicetur diffinitio

Secunda vero concessio

Tercia aut̄ offensio

**Pars p̄ma h̄z h̄mōis i q̄ ponitur ianis
glie diffinitō et declarat̄ si ē peccatuz**

Primo igit̄ in isto sermone circa inanis
glorie diffinitōem aduertēdū est qz p̄t
sic diffiniri s. m. durādū in li. n. pte sc̄da. et s. m.

Iero. Inanis gloria est mordiat⁹ appetit⁹ hu-
mane laudis et delectatō vana. Rā gloria clari-
tatē q̄ndā figt̄. Vñ Amb. ait. Gloria est clara
cū laude leticia. Et Cullij⁹ in rethorica. Gloria
est frequēs de aliq̄ fama cū laude. Et Aug. ait
sup Ioh. Gloriarī idē est qd clarificari. Clari-
tas aut̄ et decorē quēdā h̄z a manifestatiōem
a iō nomē glorie iporat manifestatōem q̄ndā
alic⁹. s. h̄ue illud sit bonū sp̄uale. s. h̄ue tpale. s. h̄ue
corpale. Quia h̄o illud qd simplr est clarum a
multis ocupisci pōt et a remotis. vt p̄z exēplū
de luie solis vel ignis iō appē p nomē glorie de-
signat̄ qz bonū alic⁹ veniat in noticiā multorū
et approbatōem. et iō dicit Tit⁹ liuius qz glo-
riari in vnū non est. Et iō ait p̄hs. vñ. et h̄i. ffa-
ma quā multi famāt oino nō dep̄dit̄. et. nñ. q.
h̄i. s. itē in criminali fama solēis facit fidem. et
ex de accu. c. inq̄stōis fama vel infamiā non
faciūt dicta paucorū. et. ff. de testib⁹. l. iñ. i. gl.
fama ita pbat̄ qz duo testes dicāt maiorem p-
tem p̄t ita sentire. rē. Largi⁹ tñ accepto noie
nō solū oñstit in multitudis cognitōne nomen
glorie s; etiā paucorū vel etiā vñ⁹ et sui solus
dum. s. aliq̄s p̄m bonū oñsiderat ut laude dig-
num. Sed ad maiore p̄dictorū declaratiōem mō-
uetur vñū dubiū. Si inanis gloria sit peccatuz
Rūdet s. m. Alex. in sc̄da pte sūme in tractatu d̄
inam gloria. q. i. et beatus Tho. sc̄da sc̄de. q.
cxvñ. arti. i. qz inanis gloria est p̄c̄m. qd pba-
tur tripl̄. Primo ex pte ei⁹ de quo laus appē-
tur. Vbi nota qz vanū d̄z trib⁹ modis. s. quod
caret veritate. stabilitate. a utilitate. P̄io van-
um d̄z qd caret veritate. et sic oē mendaciū d̄z
vanū in ps. Vt quid diligitis vanitatē et q̄rit̄
tis mendaciū. Vñ Ptolome⁹ ait. Qui in mēda-
cio oñdit deficiet. qz. s. vanū est. Sc̄do mō van-
um d̄z qd caret stabilitate. et sic ois creat̄a cū
de se sit ex nihilo et vertibilis in nihil. Et vana
vñ ecclesiastes. i. Vanitas vanitatū et oia vani-
tas. Tercio mō vanū d̄z qd caret utilitate a sic
ois res d̄z vana q̄ nō referē ad debitū finē. vt
medicina q̄ nō oñfert sanitatē ad quā est ordi-
ta d̄z vana. vñ Ila. xliij. In vacuum laboraui si-
ne cā. et vane oñpli fortitudinē meā. Mō igit̄
qn q̄s laudari appetit inamē s; est. vel qz appe-
tit laudari de falso vel de bono trāitorio vñ d̄
bono infructuoso. s. inanis gloria est peccatū
Sc̄do pbat̄ qz inanis gloria est p̄c̄m ex pte ei-
us a quo laus appētit. s. qn laus a p̄c̄ore appe-
titur vel ab alio qui de eo nō h̄z certitudinem.
Vñ Iero. Si vitā tuā in ore hoim posueris. mō
magnus mō puus mō nullus hēberis. Tercio
inanis gloria est p̄c̄m ex pte eius q̄ afficit. Si
em h̄o nō p̄pter aliud s; p̄pter seipsum laudari
appetit. puta qz finē et suoz opm mercedē in
laude hoim ponit. talis peccat. Qd confirmat
glo. Math. v. di. finē boni opis nō in laudib⁹
hoim oñstituatis. Et Math. vi. sup illud. Attē-
dite ne iusticiā vrām ait glo. Vera merces p̄ua
intētōe vacuat̄. Et Beda sup Esdrā dicit. Qui

ieiunat. orat. elemosinā dat illa intētiōe ut vi
deatur a bōibz et laudet. ples bone actōis
quasi de imūda genitrice nata est sordide intē
tionis. Et Gre. in omel. de diuitie. de pe. dis. in
c. q. q. Cauēd est nobis ut si forte aliqđ bonū
agin9 in pñti seculo remūeratōem accipiamus
ne forte dicat de nobis. recepunt mercedē su
am. hec ibi. Et qbus oibz pz q inanis gloria
est pētm. Nō si dicat. Illud p qđ aliqđ puoca
tur ad bonū nō ē pētm. s. p appetitū glorie ho
mines puocant ad bonū. Dicit. n. Tullius in p.
logo tusculanaz qōnū. q boies ad studia im
pellunt gloria. et Quidi9 in li. de ponto. Exci
tat auditor studiū laudataqz virt9. Crescit in
imensū gloria calcar h3 et Quidi9 li. in. tristitū
itez inqt. Nō puas aio dat gloria vires. Et se
cunda facit pētoza laudis amor. Ad hoc rñde
tur q si aliqđ puocant ad virtutū opa ex appeti
tu glorie hūane sicut ex appetitu alicz bonoz
tpaliū. tñ nō sūt vere virtutū q ppter gloriam
opā virtutū faciūt. Itē si dicat euz deus nobis
gloriā in pñti pmittit p bonis opib9 s. in il
lud ad Ro. n. Hīs qui in patia sūt boni operis
gloria et honorē pmittit deus. licite videt ill9
esse appetendū. igit. Ad hoc rñdeat q gloria q
pmittit a deo in pñti nō est gloria mūdi va
na s. vera. et hanc debem9 q̄rere. iuxta ill9 ps
Gloria mea in deo est. gloria vana igit viciosa
est. Et iō in mūdo vane gloriā q bona tpalia
habita recognoscit et reputat vt magna bona
in eis delectat appetit laudes hūanas et de illis
oplacētā h3 vt pñtiū comodū et magnū bo
num. Vñ Greg. in mora. dicit. q h3 dis. xlvij. c.
Qēs seculi dilectores p tempali gloria vsqz ad
mortē desudare appetūt. p sempiterna paz i la
bore subsistūt. Pro hac osequēda romani mul
ta picula et graua sustinuerūt et labores mira
biles ut pōnt Aug. i. v. de ci. dei. ca. xvij. Sñ
et Brutū q filios occidit omedat poeta Virgi
lius in. vi. Eneidoz. Matosqz p noua bella mo
uentes. Ad penā pulcra p libertate vocabit.
Infelix vteūqz ferrēt ea facta minores. Et po
stea seqtur di. Vicit amor patrie. s. illū brutum
laudūqz imensa cupido. Vñ Augus. vbi. s. ait.
hec sūt duo illa. s. libertas et cupiditas hūane
laudis q ad facta spulit mirāda romanos s. est
igit gloria vana. Sñ. i. Reg. i. 82. Gloria eius
sicut steret. Et de hac 82. Apo. xvij. Quātum
glorificauit se et in delitijs fuit. tñ date ei tor
mentū et lucū. Et qbus oibz pz q inanis glia
viciū est et malū et pētm. Vñ Tullius in. i. Sof
sticis inqt. Cauenda est glorie cupiditas. et
pit. n. animi libertatē p qua magnanimis vi
ris ois d3 ē orētō. Hoc ille magn9 Scipio ser
uauit q gloriam fugiebat. s. rāto plus s. ipfuz
seqbat. Et iō pēpit xps Mat. vi. di. Te facie
te elemosinā nesciat sinistra qđ faciat dexta tua
i. sinistra intētō laudis et glorie tpalis non se
imisceat in bono ope qđ agis figurato p dex
teram. Cōfirmanē pñtiā p Aug. v. de ci. dei.

ca. iij. di. Sanius videt q et amorē laudis esse
cognoscit. qđ nec poetā fugit. Pratum. qui ait
Laudis amore tumescūt certa piacula q te tibi
lecto poterūt recreare libello. Idēqz in carmie
lyrico ad repmēdā dñandi libidīnē. ita cecinit
Latus regnes audū tomāto spm. qz si libyaz
remotis gadib9 iungas. et vñqz penus seruiat
vni. hec ille. Et sic pz ps pma huius sermonis

**Pars secunda huius sermonis. in q de
claratur si appetitus laudis aliquando
est laudabilis**

Secundo in isto sermōe sciendū ē s. m. pñti
ctos doc. q pñti qđ bonū suū cognosce
redignū laude et approbare illud cupi
ens etiā ab alijs laudari sine pēto. imo laudabi
liter triplici respēctū. Primo vt de9 glorificet
s. deo vt primus edificet. Tercio ut mala sus
picio remoueat. Prio dico q pñti qđ digne ap
petere laudē ut deus glorificet. qz hoc nō est
nisi appetē laudem dei. Ita. n. 82. Mat. v. Sic
luceat lux v̄ra corā hoibz ut videant opa v̄ra
bona et glorificet prēm v̄m q in cel. est. Sup
quo verbo sic di. Criso. Sic luceat. i. sic illua
te docētes ut nō v̄ra tñ audiāt verba s. etiā vi
deāt opa. ut qđ illuiatis p hūbū q si lux odiatis
p exēplū. iō subdit vt videāt opa v̄ra bona. i.
bona intētōe facta. nō. n. est bonū op9. ubi est
mala intentō. vel bona opa. i. deo grata. i. sine
peccato mortali facta. vel bona opa. i. utilia.
Et subiūgit. vt glorificent patrē vestrū qui
in celis ē. qđ di. nō glorificet vos sed pat rē ve
strū cui soli est honor et gloria. ita q i ope ve
stro tanqz finē vñ pñtiū laudē hoim nō quera
tis s. solū laudē dei. Ad h3 facit illud Aug. i. ser
mone de cōfessorib9. Solet multos mouere ca
rissimi rē. De hoc habet exēplū aplōz. de q
bus ait. Augus. v. de ciuit. dei. ca. xij. Sancti
apli cū in his locis pñtiaret xpi nomē tenētes
qđ audierant a bono magistro eodēqz medico
mentū. Si qđ me negauerit corā hoib9. nega
bo eū corā p̄re meo qui i celis est uel corā an
gelis dei. Int maledicta et ob p̄bia int gūss
mas psecuciōes crudelesqz penas nō sunt des
riti a pñtiatiōe salutis humane tāto fremitu of
fensionis. Et q eos dina faciētes atqz dicentes
debellatis. qđāmō cordib9 duris atqz introdu
cta pace iusticie ingēs in ecclia xpi gloria osecu
ta est. nō in ea tanqz in sue virtutis fine q̄uerūt
s. eam qz ipam ad dei glām referētes. c9 ḡtie
tales erāt. Istō qz fomite eos qbus ofulebant
ad amorē illius a quo et ipsi tales fierēt accen
debant. hec ille. Et iō tales dicunt in dño glo
riari. quod hortatur apls. ij. ad Cor. x. di. Qui
gloriat in dño gloriē. Et qz diē apls s. e2 sep
tum. sciendū est hoc hñi. Jere. ix. ca. Qui gloria
tur gloriē scire et nosce me. Pro h3 g9 ap̄ba
dicat. Gloriē scire et nosce me. apostol9 dicit.
In dño gloriē. qđ exponit beatus Tho. sup

ep[isto]las Pauli d[omi]ni. Gloriar[is] in d[omi]no. i. de h[is] q[ui]b[us] fuit
f[aci]m d[omi]ni. i. bonis actib[us] et rebus sp[iritu]alib[us]. Vñ
ap[osto]l[us]. ij. ad Cor. i. ait. Gloria n[ost]ra hec est testio
mum o[mn]i[n]e n[ost]re. i. q[uo]d n[on] te mordeat o[mn]i[n]e de pec
catis g[ra]t[is]. f[aci]t testem op[er]ibus n[ost]ris approb[an]s
ea ut bona et laudabilia. n[on] de malis sic ille de
p[er]s. ait. Quid gloriat[ur] in malicia. vñ in d[omi]no glo
riari. i. gloriā suā et bonū suū reputare se h[ab]ere
a d[omi]no. a totū q[uo]d cepit in gloriā suā referre in
d[omi]nū. f[aci]m illud p[er]s. Tu d[omi]ne susceptor meus es.
gloria mea. i. cā glorie mee. Et sumit[ur] p[ro]p[ri]e ab
ap[osto]lo cū d[icit]. In d[omi]no gloriē q[ui] d[icit]. n[on] nobis
d[omi]nus imputare gloriā s[ed] deo. Vñ subdit ibi.
Non. n[on] p[ro]bat[ur] est ille q[ui] seip[su]m commēdat de se
gloriādo. s[ed] quē de[us] o[mn]ēdat. i. o[mn]ēdabilē fac
bonis op[er]ibus et miraculis. n[on] de se est cā totis
us boni op[er]is p[ro] hoīes facti. Sec[un]do p[er]t[inet] q[uo]d q[ui]s
appet[er]e laudē ut p[ri]m[us] edificet. Ita enim dicit
ap[osto]l[us] ad Ro. xij. ij. ad Cor. vñ. q. i. c. no
lo. Prouidētes bona n[on] solū corā deo s[ed] etiam
corā oībus hoībus. et. i. ad Cor. x. Sine offen
sione estote iudeis et g[ent]ib[us] et eccl[esi]e. et placeat
oībus. p[ro] oīa sicut et ego oībus p[ro] omnia placeo.
Si quis g[er]it videt q[uo]d ex doctrine domus vel exem
plaris vite aliq[ui] p[ro]ficiūt et ip[su]m laudāt. et i[n]super
videt se in bona op[er]ione esse et illud approbat
gloriā et o[mn]i[n]e p[ro]p[ri]e h[ab]ere p[ro]pter utilitatē alio
rum inde seq[ue]ntē. hoc laudabile est. Si q[ui]s etiā
alios et tuos ad se h[ab]ere asp[er]it et deo serui
re ac salutē aliorum p[ro]curare illos approbat et
collaudat ac o[mn]i[n]e p[ro]p[ri]e h[ab]ere de eor[um] laude p[ro]p[ri]e
dei honore et p[ro]p[ri]e utilitatē laudabile ē. Naz
gloria p[er]is est filius sapiēs. Et ap[osto]l[us] dicit de
Corinthiis. Gloria mea vos estis. Et iō ap[osto]l[us] s[ed]
q[uo]d q[ui]s curā h[ab]ere de bono noīe. Eccl[esi]e. xij. Vñ. q.
i. c. nolo. Quisquis famā custodit in alijs mise
ricors est. vbi etiā h[ab]et q[uo]d o[mn]i[n]e est nobis n[ec]essaria
quo ad deū et bona fama quo ad p[ro]p[ri]e. Et ap[osto]l[us]
hec duo crisma o[mn]i[n]e ex duob[us]. i. ex oleo p[ro]pter
nitore vel splēdore o[mn]i[n]e. et ex balsamo p[ro]p[ri]e mi
torem fame. Et iō ait ap[osto]l[us]. i. Cor. ij. Expedi
mibi magis mori q[uam] ut gloriā meā q[ui]s euacuet
. i. bonā famā et op[er]ionem h[ab]eam. Et iō. C. de
h[is] q[ui] potētiōz noīe. l. i. d[icit]. Prodig[us] s[ed] q[ui] fac
mam p[ro] nihilo h[ab]et. Et Tull[us] li. ij. de oratore.
Bona estimatio multis diuitijs p[re]stat. Et Vir
gilius. x. Eneido. in q[ui]t. Cūq[ue] dies breues et i[n]
recupabile t[em]p[us]. Oībus est vite s[ed] famā extēdes
et factis. hec virt[us] est et op[er]e. Et Quid[us] de ar
te amādi li. ij. sic dicit. Quid petis sacris n[on] tātū
fama poetis. Hoc votū n[ost]rū fūma laboris h[ab]et
et p[ro]pter hoc lāndi aliq[ui] gloriānt. i. se laudāt
iuste ut hoīes q[ui] minus q[uam] d[omi]n[us] de h[ab]ituib[us] eor[um]
sentiāt et op[er]iant[ur] auditis magnis eor[um] bonis i
maiori veneratōe et deuotōe h[ab]eant eos. indeq[ue]
magis p[ro]ficiāt. Sic et ap[osto]l[us] Paulus mag[ist]ra sua
Corinthiis narrat q[uo]d p[er] eum oueris pseudo
ap[osto]l[us] sup[er]ueniētes sua fallā doctrina o[mn]i[n]e p[ro]p[ri]e
reppererāt d[icit]. Si voluero gloriari n[on] ero infa
piens. ij. ad Cor. xi. ca. Id. n[on] fecit p[ro]p[ri]e utilitas

tem ip[su]m ut bo[n]e sue sacre magis assentiret
Et iō ex isto mō sequit[ur] aliud. s. Tercō modo
p[ro]t[er] q[ui]s appetere laudē ut oīs sinistra suspicio
euitet. et veritas elucideat. ita ut dicit ap[osto]l[us]. ij.
Cor. m. In manifestatiōe v[er]itatis o[mn]edantes
nosmetipsos. Aliq[ui]. n[on] q[ui]runt gloriā n[on] p[ro]p[ri]e seip
sos. s[ed] ut vitet scādalu alioz. Aliquis. n[on] reli
giosus putabit[ur] malus et iniqu[us] et h[ab]et ad scā
dalum n[on] solū ip[su]s s[ed] etiā oīm. iō ut euitet ma
lum nomē ad q[uo]d sequit[ur] tale scādalu h[ab]itutes su
as manifestabit et laudari q[ui]ret. et suā bonitatē
o[mn]idet ut gloriā acquirat seu famā. non p[ro]p[ri]e ip
sam gloriā s[ed] ad scādalu vitandū. et ut veritas
dilucideat et manifestet[ur]. et suspicio oīs tollatur
Sec[un]do p[ro]t[er] quis q[ui]rere gloriā p[ro]pter vitandum
malū rez. aut p[ro]p[ri]e. Nam aliquis accusabitur
velut p[ro]ditor et scelerat[us] et viciōsus et non erit
vez. ex quo immet sibi piculū et dānū rez seu
p[ro]p[ri]e. talis ut euitet hoc malū laudabilē p[ro]t[er]
manifestare suā fidelitatē. bonitatē. et h[ab]itutes
et sic gloria in hac manifestatiōe p[ro]t[er] ad p[ro]p[ri]e
addi. f[aci]m Tho. q[ui] p[ro]t[er] laudabilē quis appet[er]e lau
dem ut ex bonis q[ui] in se cognoscit p[ro] laudis alie
ne testimoniu[m] studeat in eis p[ro]seuerare et ad bo
na et meliora p[ro]ficere. Et f[aci]m hoc laudabile est
q[uo]d curā h[ab]eat de bono noīe n[on] t[ame]n q[uo]d in hoīm lau
de manifest[ur] delectet[ur]. Attēdēdū t[ame]n q[uo]d ait Augu.
ad declaratiōem p[ro]p[ri]e et o[mn]i[n]e m. v.
de ci. dei. ca. x. di. Interest m[en]t[is] cupiditatē hu
mane glorie et cupiditatē d[omi]n[us] t[em]p[or]is. n[on] l[icet] p[ro]
cliue sit ut qui hūana gloria mimiū delectat[ur] et
d[omi]nari ardent[er] affectet. t[ame]n qui verā l[icet] hūanarū
laudū gloriā o[mn]i[n]e dāt opam b[on]i iudiciū
bus n[on] displicere. Sūt. n[on] multa in morib[us] bo
na. de quib[us] multi b[on]i iudicāt. q[ui]s ea multi n[on]
h[ab]eant. et p[ro] ea bona mor[um] nitunt[ur] ad gloriā vel
impium. Quisquis aut[em] sine cupiditate glorie q[ui]
veret[ur] h[ab]ere b[on]i iudiciū displicet d[omi]nari atq[ue] im
perare desiderat etiā p[ro]p[ri]e scelerata q[ui]rit
plerūq[ue] obtinere q[uo]d diligit. Proinde qui glo
riam o[mn]i[n]e. aut vera viam m[en]tis. aut b[on]is atq[ue]
q[ui] fallacis o[mn]i[n]e volēs bon[us] videri eē q[uo]d n[on]
est. Et iō h[ab]itutes h[ab]it magnat[us] est o[mn]i[n]e
gloriā. q[ui] o[mn]i[n]e in aspectu dei est. iudici
o aut[em] n[on] rep[er]it humano. Quicquid. n[on] fecerit
ad oculos hoīm quo glorie o[mn]i[n]e appareat
ad maiore gloriā facere si credat n[on] est vñ se
suspiciatū senh[ab]et aliē eē q[uo]d suspiciat[ur] o[mn]i[n]e
q[ui] o[mn]i[n]e iudicia laudatū o[mn]i[n]e etiā suspiciā
tium temeritatē. quoz t[ame]n si vere bonus est non
o[mn]i[n]e salutē. q[ui]n t[ame]n iusticie est qui s[ed] sp[iritu] dei
h[ab]itutes h[ab]et ut etiā ip[su]m inimicos diligit. et ita
diligit ut suos o[mn]i[n]e vel de[us] o[mn]i[n]e velut cor
rectos h[ab]ere o[mn]i[n]e. n[on] in t[em]p[or]e p[ri]a s[ed] sup[er]na.
In laudatorib[us] aut[em] suis q[ui] p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e q[uo]d eum
laudat. n[on] t[ame]n p[ro]p[ri]e q[uo]d amant. nec eos vult
fallere laudātes ne decipiat diligētes. T[er]cioq[ue]
m[en]s ardent[er] ut potius ille laudetur a quo ha
bet homo quicquid i[n] eo iure laudat. Et sic p[ro]
pars secunda huius sermonis

Pars scia h⁹ fmōisi q̄ declarat q̄ndo
iamis glia ē p̄ctm veniale vel mortale.

Tercio in isto fmōe sciendū est fm **Alex.**
vbi. s. a b̄m **Tho. sc̄sa sc̄se** q̄. **cxviii.**
arti. ij. q̄. inanis gloria aliq̄n est p̄ctm
veniale. aliq̄n mortale. Nam aliq̄n inanis glo
ria p̄cedit ex surreptōe. aliq̄n ex deliberatōne
Et itez aliq̄n est circa res q̄ inducūt maximam
p̄ritatem. et aliq̄n non est circa h̄mōi res. Nō
est ḡ sp̄ mortalis. s̄ aliq̄n venialis. Nā h̄ḡtue
p̄ puluerē. de quo d̄r **Math. x. apls.** Excute
puluerē de pedib⁹ v̄ris. vbi dicit **Gre.** p̄diz
catio v̄ix sine aliqua pulueris mixtōe trāhit. nā
p̄dicās aut ad indiḡtōem trahit si orēm̄ aut
ad quātulācūq̄ gloriā si ab auditorib⁹ hono
ratur. sed apli nō cadebāt a p̄fectōe p̄t h̄mōi
inanē gloriā. ḡ non erat p̄ctm mortale. **S.** q̄
inanis gloria nō sp̄ sit mortāl p̄bat sic. **Glo.**
sup̄ illud. i. ad **Thessa. ij. ca.** Deo q̄ p̄bat cor
da n̄ra. dicit. **U**t sibi nō hoib⁹ placeamus. q̄d
nisi ip̄e in nobis opetur vitare neq̄mus. si ego
p̄ctm veniale vitari nō p̄t. mortale aut̄ sic. igit̄
inanis gloria erit aliq̄n venial̄ itē glo. alia. i.
ad **Thessa. ij. di.** Si cuiq̄ facile est laudē cape
dum negat̄ difficile tñ est ea nō delectari cū of
ferrur. s̄ hec difficultas est p̄pter veniale pec
catum. igit̄. **N**ō si dicat̄. P̄ctm mortale ē sp̄es
to incōmutabili bono bonis omutabilibus ad
herere. s̄ hoc facit inanis gloria q̄ adhēt lau
di hoim. q̄ est mutabil̄. igit̄. **A**d hoc rñdetur
q̄ inanis gloria aliq̄n adheret omutabili bo
no sp̄eto incōmutabili. a tñc est mortāl aliq̄n
non sp̄eto. a fm hoc est venialis. **E**t idō scien
dū q̄ inanis gloria in trib⁹ casib⁹ est mortalis
q̄ omē q̄d orariat̄ dilectōm dei est mortale s̄
inanis gloria orariat̄ in h̄is trib⁹ dilectōm
dei. **P**rimo q̄n q̄s gloriat̄ de aliq̄ q̄d est or
dinam reuerētia. sicut ille q̄ gloriat̄ de aliquo
mortali omisso. se de illo corā alijs laudādo sed
hoc p̄tinet ad iactātiā vt p̄z. s. de iactātiā. **S**z
aduertat h̄mōi tales. **S**i grauissime puniti sūt
a deo qui vanā gloriā q̄suerūt de reb⁹ mundi.
vt patuit de **Dauid** q̄ ex inani glia fecit n̄rare
ip̄m ex q̄ mortui sūt septuaginta milia. **ij. Re.**
vl. q̄ tribulit̄ puniti sūt q̄ de p̄ctis q̄ sūt in dei
iniuriā glorianē. **S**c̄do peccat q̄s mortaliter
inani gloria q̄n gloriat̄ de aliquo orā deum.
puta q̄n q̄s amore humane laudis osequēde n̄
p̄termittit facere ea q̄ sūt orā deū. **Vñ Joh. v.**
d̄r. Quō potestis credere gloriā ab inuicem ex
p̄cātes et gloriā que a solo deo est nō ē den
tes. q̄. di. q̄ ab alijs appetūt honorari. difficultē
ouertunt ad xpm. **S**ñ **Alchin⁹** sup̄ illo verbo
dicit. Magnū viciū ē hūane laudis ambitio. q̄
vult de se estimari q̄d de se nō h̄z. **Jō. n.** nō p̄nt
credere. q̄ sup̄ba mens eoz laudari desiderat
et se sup̄ alios efferr̄. hec ibi. **T**imebāt. n. qui
dam ex illis nō reputari ignorantes vel ne exē

sinagogā ponerent̄ a p̄derēt famā hoiz fierē
didissenc in xpm. **E**xēplū p̄t poni illoz q̄ o sen
tiunt et p̄suadēt aliq̄d orā iusticiā ne perdant
opionem et famā in ip̄lo q̄ nō sūt amatores cō
munitatis et reipublice. sic **Pilat⁹** q̄ cū vellet
xpm dimittē. q̄ inocētē inuenerat audies a iū
deis. **S**i hunc dimittis nō es amicus cesaris. t̄z
mens amittē gloriā ip̄m iniuste mortl adiudiz
cauit. **S**istit cum mulier ip̄edita de turpitudi
ne timēs ne clamādo vel aliter renuēdo ifameē
et gloriā seu opionem p̄dat apud alios sue ho
nestatis p̄cto assentit sicut fecit **Lucrecia** roma
na que cū esset in maxia fama sue castitatis **Tar**
quinus fili⁹ **Tarq̄m** regis romanoz. cū marit⁹
eius **Collatin⁹** domui abesset req̄sivit eā s̄ tue
pitudine. et cū assentire nollet minat⁹ est eam
occidere et seruū iuxta eā vt postea apud mari
tum et sanguineos accusaret eos in adultēio
repisse. et p̄pterea occidisse. p̄t q̄d tñ amauit
gloriā sue fame o ob̄uatōz sue castitatis q̄ al
sensit omittē adulteriū ne poneret maculam
infamatōis in gloria sua. in quo facto vtiq̄
mortalit̄ peccauit. ut oñdit **Aug. in. i. de ciui**
dei. **I**dē iudiciū est de quocūq̄ alio quod quis
agit vel omittit orā salutē ut osequat̄ laudē
huanā vel ne amittat famam. **T**ercio peccat
q̄s mortalit̄ ex inani gloria cū gloriat̄ de aliq̄
vel ex vel p̄ter deū. cum. s. illud de quo gloria
tur p̄fert deo. q̄d p̄hibet d̄z **Sz Jere. ix.** **N**on
glorie s̄ sapiēs in sapia sua nec fortis in fortis
tudine sua. nec diues in diuitijs suis. ita. s. q̄ il
la diligit plus q̄z me. q̄ hoc est mortale. uel ē
cum p̄fert testimoniū hoim testimonio dei sicut
illi de q̄bus d̄r **Jō. xij.** **D**ilexerūt gloriā hoim
magis q̄ dei. **C**erte maxia p̄suptio est et digna
terrribili pena vt miserrim⁹ seruus velit vxorē
dñi sui. et talis dñi qualis est deus. **G**loria est
sp̄osa dei. quā p̄ se vult a nemi vult coicare. vt
s. q̄s sibi attribuat tanquā sit seu reputet̄ cau
sa bonoz. **E**go dñs ait **ysa. xlij. ca.** gloriā meā
alteri nō dabo. **U**nde et angeli decātauerunt
Gloria in altissimis deo. s. sit **Lu. ij.** **I**oane vult
vsurpare qui p̄pam gloriā q̄rit. q̄d d̄z quilibz
fūme cauere. **I**n alijs casib⁹ vana glia coiter ē
veniale. et q̄ veniale disponit ad mortale. idō
a ab hac cauēdū ē. **Vñ in p̄s. d̄r.** **S**agitte puul
loz facte sūt plage eoz vbi di. **ber.** **S**agitta
volans in die est vana gloria q̄ in claritate bo
noz opm mentē t̄gēs ante vulnerat q̄z vide
atur s̄ si sint puuloz tales sagitte. i. p̄ctorum
venialiū efficiūtur plage dispositiue. i. mortas
lia nisi cito curent̄. **E**t iō h̄r exēplū in euā. **ho.**
Joh. v. ca. de saluatore n̄ro qui postq̄z sanauit
infirmitatē ad p̄baticā piscinā dices ei. sur
ge tolle grabatū tuū et ambula. **C**ū essz sabbā
tū in illa die declinauit a turba vt deuiteret ina
nem gloriā. s̄ postq̄z iuenit eū solū in templo.
dixit illi. **E**cce san⁹ factus es. iam noli peccare
ne deteris tibi aliq̄d or̄gat. et abiit ille homo
et nūciauit iudeis. q̄ ihs esset qui fec̄ eū sanuz

Ex quo ostenditur quod qui fugit gloriam propriam et
querit gloriam dei glorificat illum deus in presenti coram
homines et in futuro coram angelis in secula
seculorum. Amen.

Sabbato primo primas dominica in quadragesi
ma de materiali entitate siue condicione
ianis glorie. Sermo. xlvij.

Omnis quod est in mundo. aut est re-
ceptum ubi. s. Tanta est puerilitas i-
anis glorie fratres carissimi et adeo
periculosa imo tanto periculosior quanto
ceteris. vicijs in seruis dyaboli tunc repletis. hec
etiam in seruis dei habere cognoscat. Nulla est enim
tam excelsa et tunc quod dulcedine glorie non tangat
ut ait quidam ex gentilibus. Et ideo de sancto Basilio
legitur quod in diebus sollemnibus cum in habitu pontifi-
cali ornatu processionaliter iret. ordinauerat ut quod
dam sibi diceret. Pater sepulchrum tuum nondum est
impletum. iube ergo impleri. quia nescis quando dominus veniet
Et hoc ne infurget fumus inanis glorie. hanc
etiam propositum vitare exemplo suo nos docuit dominus. Io.
viij. Ego gloriam meam non quero. et merito. quia ducit
ad confusionem eternam. Iuxta illud apostoli ad philippenses. in
gloria eorum in confusionem. Et ideo idem apostolus ad galatas.
vi. clamat dominus. Non sumus inanis glorie. vel secundum
aliam sententiam. Non efficiamur inanis glorie cupidi.
quia ut ait iohannes in his apostolis. Omne quod est in mun-
do re. Sed determinata est entitate et condicione
in precedenti sermone. in presentia aliquid tractan-
dum est de eius materiali condicione. Tria. n. tem-
porum entia que sunt eius materia. Sed quia lectio
sabbatina debet esse puulina tamen de primis. s. et tuo-
sis habet et abimus. etiam quia tria considerabimus. quorum
Primum dicetur firma conclusio
Secundum vero comparatio
Tercium autem appropriatio.

Pars prima huius sermonis in qua ponitur
ista octo quod ianis gloria occurrit etiam de
virtuosis.

Primo igitur in isto sermone aduertendum est
quod aliquando etiam virtuosus fuit materia ianis
glorie. ut puta virtutes et bona opera. quod
fuit etiam diuitie spirituales. de quibus dicitur in ad corinthios.
i. In vobis diuites facti estis in illo. s. christo ita
ut nihil vobis desit in vlla gratia. s. christum ad neces-
saria ad salutem. Gloriamur de hominibus diuitijs qui
appetunt de his laudari. vel cum audiunt vel est
mant se de hominibus laudari complacetur in se habent de
sua opione et fama. put est quoddam temporale bo-
num et gloria mundi. sed vana est ista gloria et
res inutilis et infructuosa faciens ipsa opera bona
ut ieiunium et elemosinam et alia bona esse inutilia
et fructum perdere supne glorie. Ita Crisostomus super illud

lud Math. xxiij. Oia opera sua faciunt ut videan-
tur ab hominibus. sic inquit. In omni re nascitur quod
ipsam exterminat. sicut ex ligno hominis et ex vesti-
mento tinea. sic ex bono opere nascitur vana gloria
que opere bonum exterminat. ut cum ipsum bonum sit
ipsum dum propter homines fit fiat malum. hec ille. Et
propter unum dubium videtur. s. sit deus inanis glorie ad
inane gloriam secundum deum materiam. Ita dominus pro-
hibet elemosinam fieri cum inani gloria Math. vi.
ca. di. Cum facis elemosinam noli tuba canere ante
te. Super quo ait Crisostomus. Tuba autem est omnis actus
vel sermo per quem operis iactantia demonstratur. pus-
ta quod facit elemosinam quando aliquis videt presentem vel
intendit aliquo. vel alicui persone quod potest irrisu-
bueret. al autem non facit. sed si in loco fecerit eo
proposito ut laudabilis videatur. Prohibet etiam
inane gloriam in ieiunio. cum dicit Math. vi. Cum
ieiunatis nolite fieri sicut hypocrite tristes. Super
quo verbo ait Crisostomus. Sciebat. n. gloriam vanam
ex opere bono opere procedere. ideo spiritum vane glorie
que nascitur in terra bona iubet precipere ne suffo-
cet ieiunij fructum. Item idem Crisostomus ait. Non propter
fructus est humana gloria ostendere. Per hoc enim
aliquis graui seruitute hominum liberatur. et propter
tutus operator efficitur causa. s. virtute amans non propter
alios sed propter seipsum. Sicut. n. nos ostendimus
estimamus quod non propter nos sed propter alios vel propter
alia diligimus. ita nec virtutes oportet propter
alia sequi. nec deo propter homines obedire. et contra-
rium hypocrite faciunt. Item prohibet dominus inanem
gloriam in oratione cum dicit Math. vi. Cum oraueris
intra in cubiculum tuum clauso ostio ora patres
tui in abscondito etc. Super quo ait Iero. Hoc sim-
pliciter intellexit erudit auditor ut vanam ora-
tionem gloriam fugiat. Crisostomus. et ait. Clauso ostio
et nemo sit ibi nisi ille qui orat et ille quem orat.
Testis. n. oratione grauat non adiuvat. Querit ergo
que sit grauior inanis gloria gloriari. s. in mi-
sericordia oratione. vel ieiunio. Et videtur quod maximam
lum sit in opere misericordie. s. elemosina. dicit. n. Crisostomus.
super Math. Vbi quod vana gloria est. maxime autem
in philatortia. philatortia autem dicitur miam ut
opus mie. Et iterum. Si vis misericors vocari
apud homines que utilitas est. utilitas quod nulla
est. iactura autem est infinita. ergo etc. Et contrarium vi-
detur per hoc quod alibi dicit Crisostomus. In alijs vane
gloriari mirabile nihil. in ieiunio autem et oratione
hoc est extraneum et lacrimis plenum. si ergo magis
extraneum est et deservendum maius peccatum est vane
gloriari in illis. Nam et alibi dicit idem Crisostomus.
A vana gloria vbi quod erui bonum est. maxime autem
in oratione. In hoc etiam peccauit ipse phariseus
cum ascenderet in templum. In ipsa. n. oratione sua
vanam gloriam habuit. igitur etc. Ad hoc respondet
secundum Alex. ubi. s. quod maximam malum est vana gloria
in elemosina quando vult videri subuenire primo. et
tunc non subuenit imo hominum gloriam querit. vltie autem
crudelitatis est et maxime non intendere nec vel
subuenire primo in extrema necessitate pa-
tienti. sed velle intendere laudes hominum proxi-
mi

necessitate ostēpta. hoc est. n. vane gloriari cū
alteri tristitia. Si nō fiat sermo de vana glo-
ria in exhibitiōe elemosine cū exhibet indigen-
ti corā hoibus nō est tūc maximū malū. s. inanis
gloria est in orōne et ieiunio. **Pronital.** n. qdā
et in elēosina ad motū inanis glorie eo qd corā
hoibus fit. in ieiunio nō et orōne nō sic. Et iō
l3 in oibus hīs phibeat vana gloria spālitez
tū in elēosina fit expōitio ppter istā pmitatem.
pñ di. Criso. qd impossibile est elēosina oīo latē
orōnem nō et ieiunium possibile est. Et iō dicit
genda est intētio ut nō hac intētiōe fiat. i alijs
em eo qd pñt fieri nō corā hoibus de facili po-
test esse directio intētiōis. Et sic p3 ps prima
huius sermonis

**Pars secunda h9 s̄mōis i q̄ declarat
opatio ianis glorie vni9 p̄fōe ad aliā**

Ecūdo in isto sermōe de opatiōe inanis
glorie h9 tuosoz ē dātes. q̄rit vtrum
mai9 sit p̄ctm inanis glorie in q̄busdā psonis
vt puta in religiosis q̄ in alijs. **Ad h9 rñdeē s̄m
Alex. de ales vbi.** s. qd sic se h3 supbia et huili-
tas quo ad grauedinē in religioso et laico. ita
etiā inanis gloria. mō aut ita est qd supbia ma-
ius p̄ctm est in religioso q̄ in seculari. **C9** rō ē
qz viciū quāto min9 h3 motiū et plus de reē-
bente cētis parib9 tanto p̄ctm est maius. reli-
giōsi aut q̄ sūt mortui mūdo sūt ostēptibiles ma-
gis q̄ seculares. Cū igit abiectio incliet ad hu-
militatē. honor nō ad supbiā. p3 ppositū. Sili-
ter p3 hoc de vana gloria. **Mā** seculares q̄ sūt
in mūdo hñt multiplicē materiā vane gloriāz.
di. nō aut tātā hñt qñ renūciauerūt seculo. Et
iō ad asfirmatōem istoz ait **Ber.** Quid facit
supbia sub pāmis huilitatis. **Thū.** q. d. ibi non
dōbēt esse. Et iterū alibi ait. Nō magnū est hu-
milē esse in abiectiōe. magna p̄sus et rara vir-
tus huilitas honorata igit ē. **Aduertēdū** tñ
s̄m p̄ctm doc. qd ex vna pte religiosus pl9 pec-
cat inanis glorie p̄cto qz faciat secularis p̄p̄
duo. **Primo** qz religiosus h3 m9 tona p̄fecti-
oris stat9. s. bona spūalia. q̄lia sūt scie et virtutes.
que secularis nō h3. ita qd magis peccat si
de bonis spūalib9 inanis gloriāz qz de t̄p̄alib9.
Secūdo magis peccat religiosus. qz habet
plus de retrahēte et min9 excusatiōis. **Ex alia**
vero pte secularis plus peccat qz religiosus.
ppter duo. **Primo** qz plibus modis gloriāz. h3
em plā bona de q̄bus pōt multiplex gloriari.
Secūdo qz h3 bona exteriora de q̄bus p̄t magis
inamiter gloriari. vt pote diuitias et honores.
et filia. **Ita** qd religiosus h3 motiū interi9 ma-
gis et min9 exteri9. secularis nō ecōuerso. Si
nō q̄ratur de q̄bus gloriāz religiosi. cū cām
non hēant supbiēdi. imo pōt9 huiliandi. **Rñ**
detur qd supbiūt et gloriāz aliqñ religiosi ex
sua religione et p̄ribus se iactātes et alijs oib9

p̄ferētes statū suū. qñimo et alios despicientel
et multa mēdacia fingētes ad exultādū suaz et
alias dep̄mendū. **Insup** gloriāz de sanctis q̄
habuerūt in religioe. **S3** attēdāt omēs qd **Pe-**
trus dixit. **Act. x.** In v̄itate op̄eri qz nō est ac-
ceptor p̄sonaz. deus. s. in oī gēte q̄ timet eum
accept9 est illi. **Recogitēt** illud **iero.** Non sunt
filij scōrū qui tenēt loca eoz. s. q̄ exercēt op̄ea
eoz. **dis. xl.** Motēt etiā dēm **Gre.** Non loca v̄l
ordines creatori nō ēdūt acceptos. sed nos
aut merita n̄ra cūgūt aut mala disūgūt. etiā
dis. xl. **Insup** supbiūt et gloriāz aliqñ religio-
si mēo qd se sapiētes estimātes sensu suo se t̄ge-
re volūt. et seq̄ ap̄am voluntatē. **Ber.** Supbia
q̄muis prudēs videat dimittēda est et abigen-
da. **Insup** gloriāz religiosi tā regulares q̄m
seculares de audiētia cōfessionū cū hñt magnū
curiū. et p̄cipue de nobilib9 et potētib9 est imā-
tes p̄sonas ad eos accedē ex bonitate sua et sci-
entia et doctrina sua. cum tñ tales sint impitūi
mi nec ceteris meliores et si loquaciores. sed si
hēent zelū aiāz et nō p̄sonaz p̄p̄ qd aliqñdo
emulant phibētes ne ad alios accedāt et sine
causa rōnabili nō se extollēt cū reqrat magnā
prudētiā et non modicā sciām et castimoniā
verā que in se cognoscē p̄hūptuosū v̄idē. **Insu-**
per gloriāz religiosi de actu p̄dicatōis cuz
vidēt ecciam impleri. Et p̄cipue nō solū aures
demulcēt p̄loz s. mouēt et flectūt v̄iqz ad con-
uersionē mox q̄m meritis suis hoc ascribentes
aut ingenio et eloq̄ntie. ex hoc sup cēt os tene-
ri cupiētes et honorari et dictis suis nō cōtradi-
ci patiētes in hīs q̄ min9 vel bñ dicta sūt. nec
sciūt cōsiderare qd grā s̄mōis etiā cū fructu est
cois bonis et malis. quod oñdit ap̄ls. i. **Cori.**
xij. di. s. i linguis hoīm loq̄r. rē. Et sic p3 ps
secunda huius sermonis

**Pars tēcia hui9 sermonis in q̄ ponuntur
aliqua dubia sup p̄sens euangelij ad
p̄positum de vana gl̄ia.**

Ecūdo in isto s̄mōe adducit ad p̄positū
inanis glorie virāde euā. ho. scriptum
Matth. xvij. ca. de trāfiguratiōe saluatoris nō-
stri facta añ discipulos suos in mōte thabor. q̄
bus descēdētib9 de mōte p̄cepit ihs di. **Nemi-**
dixeritis visionē hāc donec fili9 hominis a mor-
tuis resurgat. **In** quo docet inanē gloriā dei-
tate et ad eius effugatiōz virtutes et bona opa
occultare. **Sed** ad clariōrē noticiā h9 euāgelij
v̄ltra illa q̄ dicta sūt sup eodē in sermonario de
pnia tria pua occurrūt dubia. **Primū** dubiū ē
si illa claritas q̄ apparuit in corpore ihs fuit v̄a
vel imaginaria. qz dicit euāge. resp̄lēdunt fa-
cies eius sicut sol vestimēta aut ei9 facta sūt al-
ba sicut nix. **Ad qd rñdeē s̄m Alex. de ales.** in
tercia pte qd illa claritas fuit vera. qz vt habet
Matth. xvi. dixit ihs. Sunt qdā de h9 stantibus

qui nō gustabūt mortē donec videāt filiū ho-
minis veniētem in regno suo. vbi glo. In ea. s.
claritate in q̄ erit pactio iudicio. et loquitur s
claritate quā visuri erāt discipuli in ista trans-
figuratiōe. s̄ illa in q̄ erit pactio iudicio ē vera
igīe et ista. **Nō** si dicat. **Glo. Bede iqt. Luc. ix**
ca. nō gustabūt mortē rē. s. clarificatiōez cor-
pis i transfiguratiōe. i. imaginariā repitatio-
nem future beatitudinis. igīe **Ad** h̄ r̄ndet ipse q̄
imaginariū dē dupliciter sicut imago. **Vno. n**
mō dē imago similitudo q̄ est exp̄ssa in re. **Alio**
modo dicit imago similitudo q̄ est exp̄ssa in op̄
hēhōe. sicut nos dicim⁹ q̄ imagines rerū cor-
paliū. Imaginaria igīe repitatio potest dici
ab imaginē s̄m q̄ h̄z eē p̄ similitudinē exp̄s-
sam in re vel in op̄hēhōe. Imaginaria ḡ res-
p̄sentatio future beatitudinis s̄ illa demratiō glo-
rie ab ip̄a similitudinē exp̄ssa in re. q̄ ip̄a claritas
exp̄ssa fuit similitudo claritatis future beatitudinis
et talis repitatio imaginaria est vera. nō autē
sc̄da. Et nota q̄ q̄n s̄z in euā. Et resp̄l̄duit faci-
es eius. et vestimēta eius facta sunt alba sicut
nix. q̄ aliē fuit mutatio in veste et in facie. q̄ i
facie erat imutatio ab interiori. s. a virtute dimi-
tatis s̄m. **Aug. s̄z** q̄d fiebat in veste p̄cedebat
ab exteriori. et solū ab exteriori erat mutatio in
veste. s. a splēdore faciei. vñ facies eius splēn-
debat et ex hoc et iā vestis et vera fuit imutatio
in facie s̄z nō in veste. **Non. n. debuit** eē in veste
sicut in corpore. q̄ corp⁹ xp̄i erat glorificabile
et nō vestis. et iō ip̄a claritas fuit in corpore xp̄i
tanq̄ in subiecto. et nō tanq̄ in aere circumfus-
so. **Vñ Lu. ix. s̄z.** facta est dū oraret sp̄s ei⁹ al-
tera. i. al̄ata. vt di. glo. q̄d nō p̄t eē nisi fieret
imutatio ēca ip̄am. Vñ claritas fuit in corpore
sicut in subiecto. s̄z aliē in corpore et aliē in veste
q̄ ut dēmet in corpore erat ab interiori et ita vt i
subiecto. s̄z in veste ab exteriori. s. a sup̄fuso splē-
dore faciei. **Sc̄dm** dubiū est. Si quēniēnt ad
ditum fuit testimoniu p̄ne vocis dicētis. **Hic ē**
filius me⁹ dilect⁹ rē. **Ad** hoc r̄ndet s̄m **Tho.**
in tertia pte. q. xlv. art. n̄j. q̄ adoptio filiorū
dei est p̄ quādā s̄formitatē imagis ad dei fili-
um naturalē. q̄d q̄dē fir dupl̄. **P̄rio** q̄dē p̄ ḡ-
tiam vie q̄ est s̄formitas imp̄fecta. et q̄ gr̄az
p̄ baptisimū s̄sēq̄mur. iō in baptismo xp̄i eadez
vox audita est. vt **p̄z Lu. ix. ca. Sc̄do** p̄ gloriāz
q̄ est s̄formitas p̄fecta. s̄m illud. **Io. iij. Rūc**
fili⁹ dei sum⁹. et nōdū apparuit q̄d erim⁹. sc̄im⁹
qm̄ cum apparuerit filius ei erim⁹. qm̄ videbim⁹
m̄ys eū sicuti est. Et q̄ in transfiguratiōe mōstra-
ta est claritas glorie fuē. quēniēs et fuit i ip̄a
manifestare naturalē xp̄i filiatiōem testimo-
nio p̄ris. q̄z solus est p̄fecte s̄cius illi⁹ perfe-
cte generatiōis simul cū filio et sp̄u sc̄o. Et nota
q̄ sicut in baptismo vbi declaratiū est misse-
rū p̄me regeneratiōis. p̄sa est op̄atiō totius
trinitatis. p̄ hoc q̄ fuit ibi fili⁹ incarnatus ap-
paruit sp̄s sc̄us in sp̄e colūbe. et p̄r fuit ibi
declarat⁹ in voce. Ita et in transfiguratiōe q̄ ē

faciē sc̄e regeneratiōis tota trinitas appa-
ruit. pat̄ in voce. fili⁹ in hoīe. sp̄s sc̄us in cla-
ra nube. q̄z sic in baptismo dat inocētiā q̄ p̄ sim-
plicitatē colūbe designat ita in resurrectiōe da-
bit electis suis claritatē glorie et refrigeriū ab
oī malo. q̄ designant in lucida nube. Tercius
dubium est si talis visio potuit fieri ab apo-
stolis ocul⁹ corp̄alib⁹. q̄z claritas q̄ erat i cor-
pore dñi erat corp̄is gl̄iosi. s̄ claritas corp̄is
gl̄iosi nō p̄t p̄cipi a corpore non gl̄ioso. er-
go ab ip̄s ap̄ls q̄ nō adhuc erāt gl̄orificati n̄
potat corp̄aliter videri. **Ad** hoc r̄ndet **Alex.**
vbi. s. q̄ visio ap̄lōz fuit corp̄alis et ocul⁹ cor-
p̄alib⁹ p̄ceperūt claritatē dñi. Et ad argu-
mentū di. q̄ ep̄lex est dēa lucis. **Est. n. lux** q̄ est
in natura h̄nte s̄rrietatē. sic lux ignis. Et est
lux in nat̄a nō h̄nte s̄rrietatē s̄z multiformita-
tem. sic lux celestis. et hec est verior q̄z h̄z mul-
tiformitatē in virtute. in natura. et in lumie. Et
et lux alio mō in nat̄a non h̄nte s̄rrietatem nec
multiformitatē. et talis est lux celi ēpyrei. Et
sic talis est nat̄a lucis i corpore gl̄orificato. sic
in celo empyreo. q̄z est loc⁹ eius vñ ei p̄p̄ratiō
natur. Nat̄a lucis p̄mo mō dicte cū est i excel-
lentia nullo mō h̄z quēniētiā cū oculo s̄z s̄rrie-
tatē rōe hūditatis cui s̄rriat. et p̄t s̄z ex̄ns
in sua excellētia nullo mō quēniētiā cū oib⁹ natu-
ris oculi. Nat̄a lucis et sc̄do mō sic h̄ns multiformi-
tatem. q̄z natura multiformis non conciliat
multiformē naturā q̄ est oculi. iō excedens in
sua excellētia non s̄ciliat naturam ei⁹ s̄z ab ip̄a
oculi nat̄a ledit. nec in ip̄a oculus delectat sed
offendit. q̄z ut ait p̄hs in. iij. de aia. excedens
obiectū sensibile corrūpit sensū. Nat̄a h̄o lucis
ficio mō q̄z vñformis est s̄ciliat naturā diffor-
mem. Et iō natura lucis gl̄orificati corp̄is s̄ciliat
et s̄fortat naturā multiformē oculi. ita q̄
in aspectu ip̄s ocul⁹ delectat. Et iō visibilis
fuit oculis corp̄alib⁹ ap̄lōz claritas corp̄is
dñi sine offēhōe ip̄o volēte s̄m **Aug.** Et nota
q̄ quēniēnt ap̄li triti sūt et p̄strati. vt ostēdere
tur q̄ excellētia illi⁹ glorie q̄ tūc demōstraba-
tur excedit oēm sensū facultatē mortaliū s̄m
illud **Exo. xxxij. Non** videbit me homo et viu⁹
Et s̄ est q̄d di. jero. sup̄ **Matth. s. q̄** hūana fra-
gilitas aspectu maioris glorie terre non susti-
net. s. p̄ se s̄z bñ cū adiutorio xp̄i q̄ dixit aposto-
lis. Surgite et nolite timere. **Ad** quam gloriā
ipse xp̄ius nos conducat. qui nunc gl̄orifica-
tus non in monte Thabor. sed in celo cum pa-
tre et spiritu sancto viu⁹ et regnat in secula se-
culorum Amen

**Dominica secunda in quadragesima
de vanitate. superbia. et inani gloria
mulierum.**

Sermo. xlvij.

O Mne qd ē in mundo aut est cō-
cupia rē. Ite vbi s. De supbia et
inani gloria tēte n ftes carissimi ca-
ritate salutis pxi moti illud apli. ij.
ad Corin. v. considerantes. s. Caritas xpi vz
get nos. agruū videri imo nccariū de supbia et
vanitate mulierz moderari tps aliq breuif per-
tractare. quaz abufio hodiernis tpi b9 m m-
oleuit. vt in oi gradu et quauis pta adeo mul-
tiplicata fit ut sit qdāmō res gemēda et splo-
randa dicēqz possumus illud aphe. filij hoimi
vsque q graui corde vt qd diligitis vanitatez
et qritis mēdaciū. scptū ps. m. Ex q tāta mas-
la cor palia tpalia et spūalia ex vris supfluis va-
nitatib9 inde sequunt. Quapropt intelligens
tes in q tū dei odiū p cipitant tales vanitates
iux illud. ps. rrr. Odisti oēs obseruātes vani-
tates supuacue. In pnti smone conabimur ip-
sas detestari et abhoiari. qz iux Salomōē Ec-
clesiastes. i. Vanitas vanitatu et omia vanitas
Vn bñ dicit Job. m. vbi apolitus. De qd ē in
mūdo rē. De qbus vanitatib9 tres in pntiarum
considerationes faciemus. quarum
Prima erit offensio dei
Secunda offensio sui
Tercia offensio proximi

Pars prima b9 fmōis i q declarāt qm
sint dte stabiles vanitates mulieruz re-
spectu dei offēsi

Primo igit in isto fmone q sint detesta-
biles hodiernis tpi bus mulierz vani-
tates pbat ex offēsiōe dei q m d seqtur trib9
rōmib9. Primo rōe emēdatōis. Secdo rōe in-
flāmationis. Tercio rōe ensgressiōis. Pri-
mo pbat rōe emēdatōis. Mulier nēpe pana-
deū q creauit illā qñ nō bñ fecerit eā q tēdit su-
is vanitatib9 emēdare qñ di Dñe creasti me ni-
grā. faciā me albā. puā faciā me magnā. et sic
Salys. tu puū caput et ego magnū. paucos de-
disti michi capillos et ego addā multos. dedi-
sti migros et ego faciā albos. tu breues et ego
lōgos. tu sine aliq cauda creasti me et ego fas-
ciam me allatā atqz caudatā. O supba temeri-
tas vani cordis. audi ysa. rlv. ca. clamantē. Ve-
q stradi cit factori suo. Nōne mētiris qñcunqz
orādo dicis. fiat volūtas tua sic in celo et in ter-
ra. Nōne ope corrigis creatorē et facturā suā
emēdas. Vmēc sumit occasionē. Alex. de ales in
nij pte fūme sue ocludēdi q oēs mulieres far-
dantes se et pingētes et adulterinos crines h-
ue viuoz hūe mortuoz portātes peccāt mor-
taliter apt offēsiōe dei p dīcta rōe. Vñ Cip-
rianus vt ponit Aug. in. nij. de doctrina xpiana
ait. Nō sinceritas pseuerat et vritas qñ q sine-
ra fūt polluiunt et coloz adulteris et medica-
minū fucis in mēdaciū vera mutant. Dñs tuus

dicat Math. v. Nō pōt facere capillū vnū album
aut nigrū. et tu ad vincēdā dñi tui vocē vis te
esse potiorē audaci conatu et sacrilego otemp-
tu. Crines tuos inficis malo pslagio futuroruz
capillos iam tibi flauios aspicias. In qbus
verbis non solū sinceritas hūmī opificis impus-
gnat. vtz et vbi dei o tēniē et infirmat. h il-
le. Hoc idē ocludit ipse doc. Alex. ex offēsiōe p-
ximi et sui. vt pz expōit in sermonario de pnia in
cena dñi. Quidā tñ dicūt q si feia soluta vel cō-
iugata morpheā aliquā vel maculā hēt i col-
lo vel in facie quā poplo velaret. ne scz de for-
mis appareret. aut si fluxū capilloz patit ex-
tumorē aut gypū quē capilli facere solebāt. ā
pāniculis aut stupis supplēt absqz intētōe cor-
rupta. h ne deformitas ei9 apparēs rīfū vidētis
bus facēt. aut marito scādaliū. n peccaret mor-
talit. Sūt si coniugata nō ut laudēt de pulētus
dme vel ut puocet alios ad sui occupiam aut as-
lia corrupta intētōe h tñ ne marit9 eius ppter
ei9 deformitatē scādalisat9 exēctās eā adulte-
rium incurrat aut tincturis aliqbus uterē aut
capillis aliemf nō peccat et mortalit. Et hñ dī-
cunt q Ciprian9 et alij hāc abufionē detestātē
intelligūt de illis q hñmōi faciūt intētōe corru-
pta. pma aut diffinitio vidz mihi melior et cer-
tior. hec Alex. vbi s. Audiāt igit tales mulie-
res Ciprianū ut refert Aug. vbi s. itez dicen-
tem. Si qd pingēdi artifex vultū alie9 et spēm
et corpis qlitatē emulo colore signasset. et sig-
toqz simulacro alius man9 inferret. ut iā for-
mata iaz picta quali pitior reformaret. Guioz
poris artificis iniuria et iusta indignatō vidēē
Tu te existimas ipune laturā tā iprobe temeri-
tatis audaciā dei artificis offēnsā. Et ibidē alle-
gat Aug. Amb. dicētē. Vmēc illa nascūt arua
vicioz ut q sint colozib9 opa pingāt dū displic-
ere formidāt. et de adulēio vult9 meditentur
adulterii castitatis. h ibi. Secdo detestāde sūt
vanitates respectu dei rōe inflāmationis. qz in-
flāmant p tales mulieres vanas tēpla dei que
sūt anie et corpa xpianoz. iux illud apli. i. ad
Cor. in. ca. Tēplū dei sādum est qd estis vos
diligite. n. de9 vnū tale tēplū plus q omia cor-
poralia tēpla mūdi. cū p oibus mūdi tēplis re-
parādīs incarnat9 nō fuisset xpus sic p vna so-
la aia fecisset. qd tēplū spūale inflāmāt et incē-
dūt mulieres vane cū vanitatib9 suis. iux illud
ps. Incēderūt igr sāduarū tuū i fra. pollues-
rūt tabernaculū noīs tuī. s. ecciam osēcratam.
qd quidē tabernaculū polluit cū tot fornicā-
tiones in tali ecēia osēcrata corā deo et virgie
et sādīs ei9 opent. qd occupiscēdi se cās iuue-
nibus pstat. Et. in. Esbre. nij. ca. Tēplū icē-
derūt idumei. i. sanguinei. hoc est mulierz car-
nales et luxuriosi affect9 in sāguie defīg. n. naz
tales seie hē ad luxuriā accēdūt mares. ita qz
accēdūt semetipās. Vñ ad tales ysa. i. ca. ait
Ecce vos oēs accēdentes ignē. s. alioz. accin-
di flāmis. s. luxurie estis. Sed multe solēt dicē

non hñe hñc corruptā intentōz. quib⁹ ego re-
spōdeo q̄ nec gladius corruptā hñ intentōz qñ
cū illo q̄l q̄ necat. Ita dico q̄ lñ mñ nñla ocur-
rat intentio mali. cū tñ ex hoc multa aiaz. p di-
tio subsequat. qz tñtoz maloz pñtāt occasio-
nem. et na morte digne merito reputant. hñ pñ
mñ. c. si culpa. de iniur. et dñ. da. Vñ notādū est
q̄ si mulier ornat se hac intentōe vt ēbat hoīel
ad sui occupiam certū est ibi pñm mortale esse
qz agit oē caritatē pñmi intēdēs mortez aie
eius etiā si nō seq̄tur ruina alic⁹ p occupiam ei⁹
ar. de pe. dis. i. c. si cui. et in plurib⁹ alijs capñl
et ibi est pñe et p se scandalū actiū et mortale
fm Alex. Ricar. et Tho. scda scde. q. xliij. art.
iiij. et. nñ. Si hñ nō hñtēdat hñ illud ad iactan-
tiam et hñanā laudē facit sibi oñstituāt finē suū
vltimū magis diligēs illā gloriā q̄ salutē aie
sue vel gloriā eternā. pata facē orea dei vel ec-
clesie pñcepta vt seq̄ possit illā gloriā. tñc ē ibi
pñm mortale inanis gloriē. fm Tho. scda scs
cūde. q. c. xxxij. Moralia. n. fm pñm in etñ. Et
hñt spēm a fine. Si hño intēdat aliquā ianem
gloriā vel oplacētā ex hoc ornatu leuē. f. cū
salutē aie sue seu in dilectōz dei et pñmi. tñc nñ
sp est pñm mortale hñ qñq̄ veniale. fm Tho.
vbi. s. Et itez. ibidē. q. clix. Si aut intēdant
quādā oplacētā illi⁹ vanitatis et ornatus ad
quem ita mordiate afficiē q̄ ibi oñstituīt finem
adeo q̄ si etiā credēt pñm ex illo ornatu etiz
tudmalit ad ruinā trahi nō curaret ut oñq̄ze
tur oplacētā illā sic etiā erit mortle Et sic itel
ligūt aliq̄ doc. ill⁹ aug. di. xv. g. cris. Nullū ē
adeo veniale qñ fiat mortale dum placet com-
placētā vicz fruitōnis. et multo magis si in dei
otēptū hñ agēt. Cū igit pñs sit lñm aiaz. spō
sus. quot aiaz. vanitas mulieris cā est rñe tot
spūaliū fornicatōnū tal mulier dñ ruffiana tot
qz ania s fornicatrices alienat altissimo sponso
pño. Et quāto sit deo iniuriōsū patē pñt per
exēplū. Nā si q̄s magnific⁹ impator viliissimā
iuuēculā de stercore erigēt et in spōsā lñmam
despōsaret atqz in oī impiāli sublimitate dñtar-
ret. et hñc qdā mulier ut peccaret cū alio se
ducere conaret. nōne cū ad noticiā maiestatis
impiālis id veniret magno supplicio illā dam-
nari iubēt. Et tu vana mulier existimas ipune
trāhre q̄ otinue tuo lenocinio vanitatis hñ vnā
tñ hñ multitudinē aiaz. altissimo sponso pño in
multiplicē fornicatōem seducis q̄s spōsus xps
suo pñoso sāguine redemit. sponsas elegit de
stercore originalis pñti erigēs. Tercio dete-
stande sūt vanitates muliez. respectu dei rōe
trāsgressiōnis. f. iustaz. et sanctaz. legū. So-
lent. n. leges puidē et facē statuta ne tāta va-
nitatū et supflūaz. expēsaz. i suis patrñs abu-
sio iualecat. intelligēs q̄ nō solū in offēsiōne
dei et detrimētū aiaz. vez. et q̄ ex causis mul-
tis in graue dispēdiū veniat ciuitatū et pñaz.
Vñ q̄ sanctaz. tātaz. oñtōnū statutoz. et legū
fuerit trāsgressor et fractor fm Alex. dñales in

iiij. et Tho. mortaliē peccat. ix. dis. in. c. qñqz
cū hñmōi leges vim hñant a lege etna a q̄ deri-
uant. hñ ipamet sapia ait. pñ. viij. Per me rez-
ges regnāt et legū oñdiores iusta dñernūt. im-
mo si ad q̄s pñnet p leges et statuta ac p obz-
uantias negligūt puidere rei. i. oñcia apñ deū
oīm illaz. inq̄t atū recto iudicō reputent sicut
lxxxvi. ca. Faciētis pculdubio vitā hñ q̄ qd pñt
corrigē negligūt emēdare. Et ibidē. Nō caret
scrupulo oñcessiōnis occulte q̄ manifestō facino-
ri definit obuiare. Et sic patet pars prima hu-
ius sermonis

Pars secunda huius sermonis. in qua declaratur qz detestande sint vanita- tes ppter offensionem sui

Secūdo in isto sermōe q̄ sint etiam dete-
stāde vanitates muliez. oñdiē ex offen-
sione sui ipñ⁹ trib⁹ rōnib⁹. pñmo rōne
obligatōnis. scdo rōe abhoiatōnis. tercio rōe
multiplicatōnis. Primo igit detestāde sint
hñmōi vanitates rōe obligatōnis. Nā tales mu-
lieres obligant ad restōem dñm qd mariti ip-
saz. inferūt occasiōe suaz. vanitatū. Obligan-
tur etiā ad satisfactōz qñ reddūt suos maritus
impoētēs ad restituēdū male ablata. Vñ qñqz
bet mulier siue marit⁹ siue pñ siue et oñfessor qui
hñ examiare oñcias eoz. si vult recte cognosce-
re qñ in talib⁹ vanitatib⁹ et supfluitatib⁹ est
pñm dñz etia oñsiderare. vnū pñteritū. aliud pñs.
terciū futurū. Primū qd dñz oñsiderare dñ pñteritū.
si. f. talia indumēta et pñciosi ornat⁹ sint de
illicite acq̄sitis et sāguine pauperz. atqz p ma-
los oñtract⁹ et rapinas et hñmōi. Tal vestis est
inquā illa vestis leprosa q̄ Leuit. xij. oñcremari
iubēt. et pñ. ix. ca. scptū est. Vestimentū admix-
tum sāguine pñti erit in oñbustione et qñ⁹ igni.
i. infern. Et Tere. ij. ca. cuilibz tali mulieri de
An alis tuis iuent⁹ est sāguis aiaz. pauperz.
Scdm qd dñz oñsiderare dñ pñs. si. f. tā pñiosa ul-
curiosa et vana ouenit statui pñone q̄ vñt ill⁹
Nā hñc. i. ad Cor. xv. ca. apñs ait. Stella a stel-
la differt i claritate. sic vñqz qd vñ ouenit al-
teri nequaq̄ lñ. Ex falsa nēpe estiatōe qua qñ/
qz reputat se nobilioz et dignioz alijs se et vx-
orz et filios in pñpis extollit. ita vt in talibus
nullus sit termin⁹ neqz finis nisi quē expēden-
di impossibilitas ipā cogit. imo qd demētius est
qdam p se et vxore suā et filijs pñciosi vestib⁹
exornādis in dispēdiū vltimū dom⁹ sue mutuo
denarios accipiūt ad vsurā. Et in hñ apte appa-
ret q̄ excedūt statū suū nec dicat aliq̄s q̄ hñ re-
rit stat⁹ su⁹ si de impie acq̄sitis fact⁹ est diuel
qz talis nō est stat⁹ hñ pot⁹ casus. atqz talē de-
us p pñham increpat dñ. Quid gloriāvis i ma-
licia q̄ potēs es iniq̄tate. Tercū qd oñsiderare
dñz dñ futurū. Ad quas. f. futuras expēsaz. et p
oñsequēs ad quē mala lucrātā pñciosas vestes et

ornamēta inducūt. imo necēto cogūt talia faci
entes ferētes atq; tenētes. iux illud apbete.
Abyssus abyssū inuocat. Abyssus. s. malaz per
penſaz inuocat abyssum. maloz. lucroz. O
igif infelix stulticia mūdanoz. O ceca amētia
vanitatu. O incōsiderata demētia pp̄t s̄ p̄eun
tiū aīaz. int̄ q̄s vīnā nō sūt pleriq; p̄ticipes
p̄fessores et alijs ignorant vel carnalit̄ oñulen
tes et p̄dicātes nō intelligētes nec aliq̄ eoz. in
telligē volētes q̄ intelligūt doc. s̄ mulierz or
natu iocalib⁹ atq; vestitu. cū dīcūt q̄ s̄ mulier
se ornare ut placeat viro suo. et tanq̄ ipuden
tes nō cōsiderāt nec recte pōderāt p̄dicta tria
De talib⁹ dñs Matth. xv. ca. ait. Ceci sūt et du
ces cecoz. Cec⁹ s̄ ceco ducatu p̄stet. ambo in
foueā cadūt. Hec tria cōsiderās specula illuīa
tus apls. i. ad Thimo. ij. c. ait. Volo mulieres
orare in hitu ornatu. cū verecūdia et sobrieta
te ornātes se. nō in tortis crimib⁹ aut auro aut
margaritis a veste p̄ciosa. s̄ qd̄ decet m̄ieres
p̄mittētes pietatē p̄ bona opa. Cōsidera dili
genē qd̄ s̄m tria p̄dicta specula p̄bibeat et qd̄
cedat. Et Petr⁹ in p̄ma. ij. ca. s̄ eodē lūe il
lustrat⁹ ait. Mulieres subdite sūt viris suis. Et
sequit̄. Quaz sit nō extrinsec⁹ capillatura aut
circūdatio auri aut indumētū vestimentoz. cul
tus. s̄ q̄ abscondit⁹ est cordis hō in incorrupti
bilitate modesti et q̄eti spūs. Sup̄ quēz locum
Cipianus in glo. ait. fēie serico et purpura idu
te xpm̄ nō p̄nt induē. Auro aut margaritis aut
monilib⁹ ornate ornāmēta cordis et corpis
p̄biderūt. Quoz oīz dicta sūt ad p̄dicta tria
referēda et cū magna aiaduētiōe p̄sanda. et
spūalit̄ nec carnalit̄ rumināda. ne sub pallio o
fuetudis corruptela sumat̄. et abusio obtineat
p̄ncipatū. Scdo detestāde sūt vanitates īspe
ctu sui rōe abhōiatōnis. Abhōiat̄. n. de⁹ omēs
orōnes et supplicatōes ac postulatōes suas. vt
p̄z ex dicto apli in rōe sup̄iori. vbi dī. glo. Su
perb⁹ hitus nō ipetrat. Vñ et jero. inq̄t. qua
fiducia erigūt ad celos vult⁹ q̄s oñitor nō ag
scit. Vñ fatuis h̄ginib⁹ q̄ foris gloriā mundi
q̄suerūt. Matth. xxv. ca. dēn est. Amē dico vos
bis nescio vos. h̄c et p̄s. testat̄ dī. Dñe in ciuita
te tua imagines ipoz. ad nihilū rediges. Sed
nota q̄re t̄les fēie vane nō p̄nt grās ipetrare.
q̄. s̄. in eccia vbi solēt grās ipetrare i p̄ntia dñi
ei facti ac multaz reliquiaz. in p̄ntia etiaz an
geloz in aspectu quoz dērent velatuz caput
h̄re. iuxta illud apli. i. ad Cor. xj. H̄z mulier ve
lamē h̄re sup̄ caput suū pp̄t angelos. i. ne anie
illis omissē otamētē et ipsi acrit̄ oñ t̄les mu
lieres oturbent̄. in aspectu etiā gloriose h̄gi
nis marie et sanctaz h̄ginū sanctorūq; martir
um aploz et aliorū scōrum. q̄rum īntēssionib⁹
bus adiuuari dērent. nō verent̄ publice tanq̄
meretrices hitare et p̄manē et aīas iuuenū xpi
sāguine p̄cioso redēptas pimere. O si in ciuita
te esset mulier qd̄a q̄ in nulla solēnitāte ecclesi
am īt̄ret nonne bētica putaret̄. Minus vtiq;

malū foret si vana mulier nūq̄ ad eccliaz irat⁹
si in domo absq; vanitate manēt. Multū namq; peccat mulier q̄ fillas nobiles h̄z. et in dieb⁹ fe
stiuīs qñ p̄ceptū est audire dīna retinet clau
sas et tāq; aīalia solū corpe ipinguāda absq; dei timore in domo nutrit eas. s̄ multo grauius
oñitorē offēdit cū q̄si meretrices et si qñ eas ad
ecciam ducit veluti mētriculas illas ornans in
tēplis sedib⁹ statuit q̄ si testiolas in foro venā
les. Tercō detestāde sūt vanitates respectu
sui rōe multiplicatōnis. Multiplicat nāq; ex va
nitatib⁹ suis mulier vana iniquitates et peccata
vt sit qd̄ horriduz dicē. Primo nāq; p̄dit tēps
Tāta nēpe merce vanitatis aīa talis mulieris
repleť ut apud ap̄am dōmū oñstē nequaquaz
possit. nisi ut ibi ornet̄ decorē et suā pulcritu
dinē itez atq; iterū immo septies añ eritū do
mus speculet̄. In nullo occupat̄ nisi q̄ uel va
cat ocio fenestris seu ostijs se lecatōrib⁹ oñdē
do vel se ornat fucis. O si tāta diligētī solertia
atq; tāto tpe studēt placere deo q̄nto studet
placere mūdo. Tāta demiq; scitate pollēt ut q̄
dāmō multas scās h̄gines suparet. Demū cōp
ta ut s̄lītudo tēpli. imo ut veri⁹ dicā q̄si mere
trix p̄stibuli egredīē domū adit dei tēplum. q̄
rit specula cūcta et instabilis et dissoluta et val
ga. De q̄ puer. v. ca. sc̄ptū est. Pedes ei⁹ descē
dunt in mortē et ad inferos gressus illi⁹ pene
trant. p̄ semitā vite nō ambulāt. vagi gressus
ei⁹ et inuestigabiles. Et. c. vij. de illa iterum ait
Garrula vaga q̄etis ipatēs nec valēs in domo
oñstere pedib⁹ suis. nūc foris nunc in plateis
nūc iuxta angulos infidiās. Ad quā Jere. xxxj.
ca. ait. Vsq; q̄ filia. s. vaga. delictis dissolueris.
Et iō abbas Paulus vidēs in alexādia mulier
rem ornata. amare fleuit. et cām flet⁹ interro
gantibus ait. Duo me mouēt ad fletū. vñ p̄
ditio eius. scdm. q̄ nō tm̄ studio placere dō. q̄
tum ista placere mōdo. Scdo tales mulieres a iu
uenibus molestānt et facile expugnant̄. Argu
unt nēpe venale mecū signa venalitatis aspiciē
tes in frōte mulieris vane. Adiuuet te muli
er vana saluator mūdi. Caue tibi. itez dico ca
ue. q̄ fragilis es. Leccator tu⁹ sicut p̄s. ait infli
diatur vt rapiat pudiciā tuā. vt h̄ficeť in te
illud Apoca. xij. Cecidit Babilō ciuitas illa
magna que vino ire fornicatōnis sue potauit
omnes gentes. Babylon ofuho interp̄tatur et
mulierē que seducta est pp̄ter vanitatē suā et
cecidit in feduz opus luxurie apte deligt̄. Hec
autē vino ire fornicatōnis sue oēs gentes po
tabat. qñ in ebrietatib⁹. vanitatib⁹. et lasciuīis
suis aspiciētes ad luxurie infamē deducebat. Et
ideo hñ dicit cecidit. q̄ p̄mo cecidit a gl̄ia dei.
scdo cecidit a gloria et fama mūdi. q̄ Matth.
x. dñs ait. Nihil optum qd̄ nō reuelēt. Ciuitas
aut magna ideo noīatur pp̄ excellētā elatōis
et sup̄bie sue. Tercio igif mulier vana p̄dit
famā. Maxim quidē etiā apud mūdū mulieris
diffamatio estimatur. cum in muliere perditā

honestatis fama nihil remaneat precioso. **A**d
nihilum. n. valet ultra talis mulier nisi ut mita-
tur foras et oculetur ab hominibus. **Matth. v.**
Et huius causa est. **Primo** propria eius impudencia quod
manifeste ostendit iere. in. ca. di. **ffrons** mulieris
meretricis facta est tibi. noluit erubescere. **Se-**
cunda causa est diuina iusticia. quod fit ut mulier in presenti
et in futuro seculo. confundatur propter scelera sua.
Un. Naum. in. ca. in. q. t. Reuelabo pudenda tua
in facie tua. **Tercia** causa est demonis astutia. quod quicquid
erumen in publicum ducit ut mens confusa desperet
Ideo iere. in. persona talis despantis. in. ca. ait. **De**
speraui nequaquam faciam. **Quarta** causa potest esse diuina
miscdia quod fit ut aliqui peccatum alicui manifestetur
ut confusus ad dominum conuertatur. sicut scriptum est. **Im-**
ple facies eorum ignominia et quod eret nomen tuum de
us. **Et** ex hac eadem miscdia quicquid de se promittit ut
mulier vana in omni veritate de turpitudinis
ope diffamet et suas vanitates deponat propter
quod maxime fuerat diffamata. **Addat** quod quod potest
per experientiam carnalis iuuenis quod de muliere
vana et vaga desiderat. id sperat. quod ad spe-
rat id quod credit. **Id** etiam ostendit sociis manifes-
tat desideria adimplendi. indicia certitudinis
monstrat. **Id** illo se iactet. **Interim** simplex et va-
na mulier ut se corrigat ne cadat ex diuina ini-
sericordia diffamatur. **Id** ostendit his malis et
nocumetis valde detestande sunt vanitates. **Et**
hic patet pars secunda huius sermonis.

Pars tertia huius sermonis in qua de-
claratur quod sint detestande vanitates
propter offensionem proximi.

Tercio in isto sermone detestande sunt va-
nitates mulierum moderni temporis propter
offensionem proximi etiam tribus ra-
tionibus. **Primo** ratione offensionis spiritualis. **Se-**
cundo ratione offensionis corporalis. **Tercio** ratione
offensionis temporalis. **Primo** detestande sunt vani-
tates respectu proximi ratione offensionis spiritualis.
Multa enim mala spiritualia ex homini vanitatibus in-
sequuntur. quod expressit per si diligenter consideretur
quod peccata committunt pres in rapinis vlturis vanis
lucris et homini ut filias suas superbe et pompati-
ce nuptui tradat. quod committat menses ut filie sue
aspiciantibus placeat. **Id** etiam considerat si filia
sua maritauerint. an usurario tradat seu rapto-
ri. **Id** si tamen studet ut diuitem deum ut ornatiorem
atque gloriosius videat illam. imo si casum pro-
sperum filiam cui maritus scia uel paupertate
duat non satisfecerit populo eius. de pace oritur
guerra. nunquam cessabit pugna nisi infelix iuuenis
sue coniugis satisfecerit matri. **O** pentum imodera-
tus amor ad filias. quod pariter in infernum precipi-
tas. **Id** sic faciebat mater filiorum zebeder. **Id** quod ait
iob. **Id** sentiebat illa sicut cetera mu-
lieres quod corpus natum suum amat. aiaz at eon-
temnit. **Id** considerat. n. illos vale in seculo et non

curat quod sint passuri in futuro. **Alij** milicias fa-
ciunt. prudent et nemo filius prouidet deum. **Id** po-
tionem illorum cum magno precio operant et salutem
illis nec dono accipe volunt. **Id** n. viderint il-
los pauperes. tristant et suspirant. **Id** viderint
illos peccatores. nemo tristat. quod pentes tamen cor-
porum sunt. non animarum. **Id** hec ille. **Id** patet etiam si
si consideretur quanta flagitia committant iuges in
rapinis et illicitis lucris. ut satisfaciunt uxorum
suarum vanarum concupiscentijs. **Id** peccant utique propter
homini vanitates artifices ipsas inuementes et la-
borantes. **Id** peccat et ipsarum adiutrices et ipsas ad
spectacula et lasciuas sollemnitates sociantes. **Id** si
enim peccat qui sociat furem. multo magis pec-
cat socias mulierem vanam aiaz dirobatricem.
Id peccant etiam iuuenes ipsas videntes et in concupis-
cia ipsarum exardescientes ut patet ex predictis. **Id** quot
igitur criminibus hi omnes repleantur quod expime-
re sufficit. **Id** sed audiat quelibet talis quod dicit
Apo. xvij. Quatum glorificauit se et in deli-
tijs suis. tamen date ei tormentum et luctum. **Id** sed
detestande sunt vanitates respectu proximi rati-
one offensionis corporalis. quod impediunt genera-
tionem multorum filiorum. cum multi propter ma-
ximas expensas quas requirit vanitatum abusus
uxores vel non capiunt uel tardius suscipiunt. cum
sepe omnes dotes et quicquid plus expense tales de-
uorent. **Id** si frater multum pentes quod non valent ma-
gnas filiabus dare dotes in domo non propter deum
retinet steriles. et utinam pudicas et virgines.
et quod crudelius est si quam tres habent filias uel quatuor
ad vota non valentes eas dotare. **Id** una cum
magna dote nuptui tradunt reliquas vero de-
formes quasi spumas seu vomitum seculi in mona-
sterio ponunt. utinam domino non diabolo dedicantes.
Id ex his igitur patet quod cessat generatio filiorum
ex vanitatibus. sed utinam hoc modo cessaret
sed quot enormia sequantur ex filiabus et fi-
lijs sic in nuptis. eligo potius tacere quam loqui. **Id** nam
non solum puelle sed nec relinquitur vidua ne-
que nupta. quin angustiis et importunitati-
bus opprimantur ab his qui in nupti perseue-
rant. **Id** quid inde sequatur transeo scilicet quot ve-
nena abortiua. quot oppressiones filiorum. ita
ut pauci filij manifeste appareant. **Id** his moribus
corrumpuntur iuuenes atque deuiant ab amoribus
honestis. nec facile a deus diliguntur uxores. li-
cet eis matrimonio copulentur. **Id** sed super omnia
iam predicta detestanda sodomia ex his genera-
tur nutritur atque suscipit terribile incrementum
iuuenes. n. lasciu in delictis nutriti. fragiles.
indisciplinati. imodesti. nec deum timentes. duz si
mul querulantur in quod immunditias ruant. nephā-
dasque spurcias dyabolo suggerente precipiten-
tur quod exprimere posset. **Id** cum capti hac pestis
fera labe fuerint iuuenes. vix vix curant vix
uel tarde uel nunquam coniugio copulari permittunt. **Id** si
casu uxores accipiunt. uel eis abutuntur uel eas
non amant. id non generant filios ut visicetur quod
dictum est. **Id** sap. in. Ab iniquo thoro exterminabitur

temē. Tercio detestāde sūt vanitates respectu
primi rōne offensionis tpalis. Nā q̄ diligēte
aduertit. ex multitudine expensarū q̄ ex vanta
tibus sūt. tria mala occurrunt. Primo cessant
iusta lucra. Nam pecunia q̄ expēdit i supfluis
indumentis iocalibus anulis coronis q̄ hūoi
mortua p̄seuerat q̄ q̄dem posset esse lucrosa in
mercātijs artibz possessionibus et hūoi. et sic
dūter ad tpalez vtilitatē ciuitatis et totius pa
trie redundaret. Secdo crescūt tpalia damna.
Nā p̄cium q̄d in talibz vanitatibus possidetur
cōiter sp̄ diminiuit hūe p̄ taliū vanitatū abusu
siue nō vsū. Nam sepe vanitatū mutatōe p̄ciuz
minorat reꝝ tpaliū. imo ad mdumētū quoti
die fit n̄ sine minoratōe p̄ci cras vēdi poterit
et sic de singulis. Addā q̄ iuuenes deū nō so
lum cessant a iustis lucris. sed etiā i scortis cō
sumūt lucra iusta et iniusta. sic puer. xxiij. scri
ptum est. Qui nutrit scortū. p̄det subam. Ter
cio cogunt ad p̄dicta otinuāda. Nā postq̄ ho
mo p̄dicta emerit vnde cessant lucra q̄ crescūt
damna nō tū vendit uel derelinquit illa. vep
etiā ad gl̄ia vel correspondētia coartat. Vñ
sepe oriūtur vsure. rapine q̄ iniusta lucra. Rec
restituūt paupibus derobatis bona sua. quin
poti⁹ expēdunt i vanitatibz. Dereūt illi frigo
re et fame. nobilesq̄ puelle expoliatoꝝ. clause
q̄ in nupte retinēt i domo laceratis vestibz vir
carnē opientes. verecūde et timide. vir coram
aliq̄ apparētes. Paruuli panē petūt nec ē qui
tribuat. illis infirmi iacēt i lecto. p̄ntes eoz
i carcē cruciāt nec s̄ p̄p̄a suba subueniēt eis. Et
tu vanitatū insatiabilē lupa sāguinē pauperū
cū cauda p̄ trā trahis. fastidiosas p̄pas iactā
ter ostētas. alasq̄ magnas et sāguine plenas
fastidiosa vanitate dilatas. S̄z qñ nō p̄ficiēt
vba veroz p̄dicatoꝝ ad vos mulieres vanas
ouertēdas. dñs p̄cedet ad verbera. Tria nā
q̄ sūt flagella q̄b⁹ flagellat de⁹ p̄ccatores p̄p̄e
hūoi vanitates diuersimode peccātes. s̄. guer
re. pestilētie q̄ saccomā. Primo nāq̄ flagellat
vanitates p̄ guerras. Vñ p̄sa. xlvij. ad talē ciui
tatē q̄ trā vanā atz lasciuā p̄p̄a ait. Audi s̄ de
licata hitās s̄fidēt q̄ dicis i corde tuo. ego sū
et p̄ter me nō ē āpli⁹. nō sedēbo vidua. q̄ igno
rabo sterilitatē. Veniēt s̄ duo tibi subito i vna
die sterilitas q̄ viduitas. seq̄. Et dixisti i corde
tuo. ego sū q̄ p̄ter me nō ē altera. Veniēt sup̄ te
malū q̄ nescies ortū ei⁹. q̄ irruet sup̄ te calamitas
quā nō poteris expiare. Veniēt repēte sup̄
te miseria quā nescis. Secdo flagellat vanitatū
lasciuas p̄ pestilētijs. Vñ p̄sa. iij. Ve ciuitati
lāguinū. i. carnaliū lasciuiaz q̄ vanitatū. seq̄.
Et corruerūt i corpibz suis p̄p̄e multitudines
fornicatōnū. Tercio flagellat vanitatū avari
tiā p̄ saccomatōes. famēs sterilitates q̄ gl̄ia.
Vñ abachuc. ij. ca. Ve q̄ aggrēgat auitiā ma
lā domui siue ut sit i excelso mid⁹ ei⁹ et liberari
se putat s̄ manu mali. Et p̄sa. iij. ca. 82. In die
illa auferet dñs ornatū calciametoz q̄ lunulas

et torques et monilia et armillas et mitras et
discriminalia q̄ periscelidas q̄ murenulas q̄ ol
factoriola et maures q̄ ānulos q̄ gēmas i frōte
pēdētes. et mutatoria et palliola et lintheami
na et acus et specula q̄ syndones q̄ vittas q̄ the
ristra. Et erit pro suau odore fetor. et p̄ zona
funicul⁹. et p̄ crispātū crine caluitiū. Pulcher
rini q̄ viri tui gladio cadēt. et fortes tui i p̄
lio. Et merebūt atz lugebūt porte ei⁹ et desola
ta in terra sedebit. s̄ ibi. Cūq̄ his tribus pla
gis ciuitas fuerit flagellata. verificabit illud
in Reg. xvi. ca. sc̄ptū. Prouocātes deū i vani
tatibz suis. Et iō s̄m jere. xlix. ca. Ois q̄ trāibit
p̄ eā. s̄ p̄ talē ciuitatē. stupebit. et sibilabit sup̄
plagas. s̄ iū s̄ filiū spūs s̄cti. Apoē. xviij. Re
pticipes sitis delitiaz. ei⁹ et de plagis nō p̄ti
cipabitis. Quappter si n̄ egeris p̄nias o fra ul
ciuitas vana cito ueniēt sup̄ te flagella p̄dēta q̄
p̄ mēsurā p̄cti erit plagaz mod⁹ ut patz deu
tro. xxv. ca. 4. q̄b⁹ oib⁹ nos cripiat oipotens
de⁹ tribuēs i p̄nti ouerfionis grāz ut i futuro
s̄sequam⁹ gl̄iaz i secula seculoz. Amen.

Dñica eadē infra diē s̄ filiabus inanīs
glorie in generali et de aliquibus i p̄ti
culari Sermo. xlix.

Omne quod est in mundo rē.
iteꝝ ubi s̄. S̄nia ē sacroz docto
rū f̄res carissimi q̄ iamis gl̄ia n̄ so
lū ē p̄ctm s̄ ē vnū ex. viij. capitali
bz vicijs q̄d p̄bat greg. i. xxxij. moral. di. Sup
biā n̄ capitale vitii s̄ reginā eē q̄ vitioꝝ m̄teꝝ
a q̄ immediate oriē iamis gl̄ia ut vnū ex septē ca
pitalibz. Nō h⁹ ē s̄m Tho. sc̄da sc̄de. q̄. cxxxij
arti. iij. et alex. ubi s̄. q̄z supbia iportat quē
dā appetitū iordiatū excellētie. Ex oi at̄ bono q̄
q̄s appetit quādā p̄fectōe q̄ excellētiā s̄seq̄.
et iō cū finis oim vitioꝝ. ordinet i finē supbie
p̄p̄e s̄ vidēt q̄ h̄eat quādā gl̄ialē causalitatem
sup̄ oia alia vitia ut dicat m̄ oim. jñf. bona aut
p̄ q̄s excellētiā s̄seq̄ vñ p̄cipue ad s̄ opari
gl̄ia i q̄tū iportat manifestatōe bomitatis alic⁹
nā bonū natalit̄ amat q̄ honoraē a cūctis. q̄ iō
fiē p̄ gl̄iaz q̄ ē ap̄s deū s̄seq̄ hō. excellētiā i re
bz d̄inis. ita p̄ gl̄iaz q̄ ē ap̄s hoies s̄seq̄ q̄s ex
cellētiā q̄ ē i reb⁹ hūanis. Vñ p̄p̄e p̄m̄tatem
ad excellētiā quā hoies maxie desiderāt. oñs ē
q̄ sit multū appetibil⁹. Et q̄z ex ei⁹ iordiato ap
petitu multa alia vitia oriūt. iō s̄z vitii capita
le. iure igit̄ restat ut s̄ filiabz inanīs gl̄ie s̄m
gl̄iali q̄ demū i p̄ticulari p̄tractem⁹. q̄z ut ait
joh. Oē q̄d ē in mūdo rē. S̄z q̄z s̄ triplici mate
ria inanīs gl̄ie tñ s̄ materia vtuoz tractatū ē
in supioribz. de alijs duabz sit cū vana gl̄ie fili
abus in p̄nti s̄mone tractabimus. quod ap̄ter
tres s̄sideratōnes faciemus.
Prima erit de ipi⁹ viciosa materialitate.
Secda erit de ipi⁹ indifferenti causalitate
Tercia erit de ipi⁹ iniqua fructuositate

**Pars prima h9 fmōis in q̄ declarat q̄
entia vitiosa sunt inanis gl̄ie materia**

Primo igit in isto fmone sciendū q̄ etiā
entia vitiosa sūt inanis glorie materia
Vñ mouet vnū dubiū. vt p̄ inanis glo
ria sit tm̄ in hoīe. an etiā in dyabolo. Et videt̄
q̄ sit etiā in dyabolo. Inanis gloria. n̄ p̄mo na
scit̄ ex supbia vt dēm est. s. cū ḡ supbia nō tm̄
sit in dyabolo s̄ etiā aliq̄ de filiab9 ei9. illa ma
xime erit q̄ p̄mo nascit̄ de supbia et ita inanis
gloria erit in dyabolo. Itē q̄dā vana gl̄ia ē in
malitia. iux̄ illud p̄s. Quid gloriaris in malicia
s̄ q̄s est q̄ magis gloriē q̄ dyabolus vt ptz. s.
in tractatu de pctō de ei9 detestatiōe. igit̄ rē.
Itē Lu. xij. Mat. xij. hē fm glo. Tēptauit ei
dyabolus vnū hoīem de vana gloria cum dixit
Eritis sicut dii. Gen. xij. ca. s̄ in illa p̄ma tēptā
tione in q̄ suggestit p̄mo hoī est lise peccatum
p̄ q̄s ceciderat. et illud est vana gloria. s̄ iam
glorie pctm̄ est in dyabolo. Corariū videt̄ in
glo. sup̄ illud p̄s. Vt cantē gloriā tuā di. Gloria
est ore multoz celebrata laudatio. s̄ dyabol9
nō appetit laudatōz hōmōi. Mo. n. q̄rit fauorez
sue laudē tanq̄ sibi vtilē. s̄ in ip̄o nō ē inanis
gloria. Ad h̄ r̄ndet̄ fm Alex. q̄ inanis gloria
s̄ multis modis. Vno mō fm q̄ spūs intendit
placere sibi grēpta volūtate dei. Sñ sup̄ illd
.i. ad Cor. x. Cū hō ap̄ se placet. i. ap̄ priua
tam et ap̄am gloriā supbia est. hec est seq̄la su
perbie. et hoc mō pōt dici de dyabolo. Vñ Jo.
.v. Qui gloriā ad muicē q̄rit. Cui opera sua
placet et aliqd boni putat ex se. ille q̄rit gloriā
suā. Cū igit̄ s̄ oueniat dyabolo. Vñ ysa. x. Nū
quid gloriabit̄ securis rē. Per securim et sar
ram siḡt̄ ur dyabol9 q̄ gloriā dē deum. Alio
mō s̄ fm p̄m gl̄ia q̄ nullo asciēte nūq̄ festi
natet̄ inesse. Tercio mō s̄ gloria ex multoz
ore celebrata laudatio. et hoc mō nō ouenit dia
bolo. Non. n. ouenit hūanū fauorē h̄re tanq̄m
sibi vtilē. Et p̄ hoc soluunt̄ argumēta. Ex qui
bus oib9 p̄z q̄ hō maiorē matiam habz vana
glorie q̄ dyabolus. quoz entū q̄ sūt cā vana
glorie sūt opa vitiosa. in q̄bus etiā oueit cum
dyabolo ip̄e hō in eis tāq̄ in opib9 suis. que
ei placēt gloriādo. Pro q̄bus pōt expom̄ illd
Lu. i. Diuites. i. abūdantes diuitijs victoz. di
misit manes. i. vacuos bonis spūalib9. In mul
titudine hāz diuitiaz gloriānt̄ q̄ in se delec
tantur. vel se laudāt apud alios de vindictis s̄
luxurijs. de tripudijs. de insidijs et deceptioni
bus. Vñ et p̄. xx. Malus est inq̄t sapiēs omis
emptor. et cū recesserit. s̄ emēdo aliqd vili pre
cio. tūc gloriānt̄ in se vel cū alijs. de h̄ videt̄ q̄
decepit eū. Sed certe vana est ista gloria. q̄d
p̄z. q̄ gloria ut dēm est. s̄ importat claritatez
s̄ talis gloria et opa mala de q̄bus tales glori
antur h̄nt obscuritatē et tenebrositatē et ducūt
ad tenebras infernales. De talib9. n. ap̄ba ait

Astitit oī vie nō bone malitiā aut̄ nō odiuit imo
dilexit. q̄ placuit sibi malū q̄d oītra naturam ē
q̄ naturale est bonū diligē et malū odio h̄ere.
P̄n malū diligere et sibi placē est signū magne
pueritatis. Nā pei9 est nolle carere vicijs. q̄m
osentire eis. Multi. n. q̄nq̄ pctō osentiunt qui
pctō carere vellēt. Qui aut̄ gloriānt̄ de peccato
nunq̄ ip̄o carē vellēt. Conē quē s̄ i p̄s. Quid
gloriaris in malicia. rē. q̄. di. hec magna s̄mē
ria et pueritas et cecitas mētis est. gloriari vñ
q̄s debēt sūme osūdi. Sic si aues gloriārent̄ in
laqueo et pisces in hamo quo capiunt̄. iux̄ illd
Ecclesiastes. ix. Sic pisces capiūtur hamo. et si
cut aues osphendūtur laq̄o sic capiūtur hoīes
tpe malo. Et iō valde detestabile est aliquem
laudare de malo. Vñ. ff. de seruo corrupto. l.
.i. s̄. p̄ suadē. s̄. Non l̄z p̄ suadēdo vel laudan
do augere maliciā. Tales q̄dē ita gloriāntur in
malis. q̄z laudātur in desiderijs aīe sue. q̄ eruz
bescūt de bonis opib9 q̄ sic dimittēt. Eccle
.ij. Et osusio adducēs pctm̄. s̄. q̄n q̄s p̄ veres
cundiā timēs irrideri ab alijs. dimittit bonā fa
cere. q̄d videt̄ ex supbia carnali et inani gloria
pcedere. q̄z dū appetit honorari ab alijs timet
faciēdo illa bona q̄ nō sūt eis grata ne sit in ho
nore eo zā eis s̄ in obprobriū. Vñ ēte ut ait p̄s
timuerūt timore vbi nō erat timor. i. cā tioris.
Sñ sūt q̄h puuli q̄ exterrēt latratu catuloz
q̄ mordē nesciūt. Gen. Auētem hēm9 senū sed
vicia pueroz. nec pueroz tm̄ s̄ infantium. illi
leuia formidāt. h̄j fallā. nos vtraq̄. hec ille.
Ille leuia formidat q̄ reputat dedec9 q̄d i ve
ritate est honor. Mūdus iste est vt catulus ir
risonib9 latrās os̄ eos q̄ bñ faciūt. s̄ mordere
nescit. q̄z eos nō p̄cutit. et cum satis latrauerit
tacebit. q̄z strēnuī milites sūt q̄ ap̄ latratū
solū dereliquūt dñm suū. bñ relinq̄rēt cū si ar
mati milites inseq̄rent̄. Si aliquis de militib9
regis alic9 ip̄o pctēre ab eo debitū seruitiū di
ceret se nō audē seruire. q̄z hoīes obloq̄rentur
deo. friuola et ridiculosa reputarēt ei9 excusa
tio. Sic est friuola illoz qui ap̄ h̄ba hominū
dimittūt facere q̄ ptinent ad vuitiū dei et hono
rem ei9. et ad salutē aīaz. vt ositeri. audie di
uina. facere elēo finas. visitare ifirmos. accipe
eucaristiā publice cū alijs. freq̄ntare p̄dicatio
nes. dimittere vestes p̄posas. igredi religio
nem. et hōmōi. Causa aut̄ h9 timoris nō est mī
iams gloria et amor placēdi mūdo. Sñ Seneca
ait. Defines timere si sp̄are desieris. Oñdit au
tem fatuitas eoz qui bñ facere erubescūt. tri
pliciē. Primo q̄z p̄mittūt se vinci ab irrifori
bus quos maḡ facilitate vincē p̄nt. Sola em̄
raciturnitate vincunt̄ irrifores. Vñ ysa. xxx.
In silentio et spe erit fortitudo v̄ra. bi. n. illi q̄
irridētur bñ faciēt et aīm h̄rent ad mercedem
quā expectāt osus remanerēt irrifores. S̄cō
oñditur hec fatuitas ex eo q̄z timēt irrideri ab
h̄js. qui irrifione sūt digni. Nñ. n. mali irridēt
bonos de bonis opib9 suis. idem est ac si cec

irideret videtes. de hoc q. videt. et claudī rē
incēdētes. Et iō ipa irrisio est irridēda. **Vñ Se**
ne. inq̃t. Equo aio audieda fūt diuitia impitōz
rum et ad honesta tēdenti et tēnendus est ipe et
temptus. Tercio oñdī p hoc qz erubescūt vñ
glīari dērent. **Vñ** erubescūt bñ agē eo qz ofiue
uerūt male agere. vel qz vidēt eos mali. hoc
em valde glīofū est. cū aliq̃s bñ agit mter ma
los vbi male agē ofiueit. Tales fūt filis illis
qz erubescūt qd de naufragio euasēt. vel de b
qz nō ferēt sicut soliti fūt. vel de hoc qz sam fūt
alijs exntibus leprosis. **Vñ Sen. ait.** Pondum
es felix si turba non te deridet. Et **Matth. v. ait**
xps. Beati eritis cū maledixerint vobis hoies
et itez. **Sen. ait.** Nunq̃ multis h̃ qbus pla
ceas cogites. Et sic patet pars pma h̃ fmōis

Pars scda h̃ sermōis i qua dclazat qz
etiam etia idifferētia sunt matia ianis
glorie

Ecūdo in isto fmone sciendū est qz etia
indifferētia fūt et materia imanis glorie
Pro qbus qritur. Cum atingat vane
delectari nō solū in laude vel fauore hoim s̃ in
diuitijs et alijs bonis mutabilibus. et ita vane
gloriarī. qre appetit hūane laudis vñ fauoris
magis pomē p motiuo in pēto isto qz appeti
tus alioz. **Ad hoc rñdē fm Alex. qz** est vani
tas qdam in creatura. in eo qz est ex nihilo et ē
vanitas qdam in actu volūtario. cū nō referē
in debitū finē. **H̃s** duob̃ modis vanitas est
cois in appetitu laudis et in appetitu diuitiaz.
et alioz bonoz mutabiliū. **Prē** ha s autē va
nitates in ipō actu laudatōis est duplex vani
tatis cā. **Vna** est ex pte eius q laudat et hec est
opio q valde mutabil et vana est. qz hō modo
opinat vñ. mō eius oppositū. **Vñ** ex hoc atra
hit laus quādā vanitatē. s̃ ex opione laudatū
Et iō dī Eccl. xxvij. Gapiēs ut sol pmanet. q. s̃
qrit glīam in testimoio bone oīcie. s̃ stultū mu
tatur ut luna. Alia cā vanitatis in laude ē ex p
te materie ex qz qz laus fm hoc nihil aliud ē qz
aer pcutus flatu. **Aer** de se est van⁹. et flatu
quo aer pcutit est vanior qz statim trāhit. et ex
hoc atrahit laus quādā vanitatē. Tercia ra
tio est ex pte eius de quo est laus **Idō. n. laudat**
aliū fm qd de ipō opinat. Et iō qz aliqñ opia
tur de malo qz sit bonū. et ecōuerso laudat ali
qñ de quo nō est laudādus. et hec est vanitas
Et ex hoc itez trahit ipa laus vanitatē. **Ex q**
bus p3 qz imanis gloria et ofistit i alijs actib⁹
a laude hūana qz plus detminef respēu h̃
appetitus. s̃ laudis. **Et iō** matia vane glie fūt en
tia idifferētia. vt pecunia. auz. argētū. loca
lia. domus. agri. vestes. mercimonia. et h̃mōi.
De qbus saluator ait Lu. vij. Ve vobis diuiti
bus qui hētis ofolatōem vanā. s̃ in ipis diuiti
ijs q̃scēto. Gloriant̃ g in h̃mōi et alijs qui q

runt de ipis laudari. et placet eis se eē in opio
ne hoim ppter h̃mōi et alia tpalia et corpalia.
Sunt. n. qdā qui qrit glōriari et laudari. et iō
multiplicāt glōriā dom⁹ sue in lectis. **Pā** facis
unt multū spaciōsa et pciōsa. vñpote mter has
ta et bñ polita racamaturis et reliquis ornamē
tis varijs. **Sz ut dī Amos. vij. Ve vobis qui dor**
mitis in lectis eburneis. et in stratis vñis lasci
uitis. **Ve** em iporat maledictōem et nā **Qualē**
aut lectū hēant in alia vita oñdī p̃sa. xñij. ubi
dī. Detracta est ad inferos supbia tua. cōcidit
cadauer tuū sup te sternet tinea. et opimētū tu
um vermes erūt. Et iō cū multiplicata fūt glo
ria dom⁹ h̃ in h̃mōi lectis cū mterierit nō su
met hec oīa. neqz descēdet cum eis gloria eozū
s̃ ignominia. **Et iō** h̃mōi imanis gloria vitāda
est. **Primo** ex ofideratōe lecti quē cito hēbit in
morte. iux̃ illud **Eccl. x. Cum moriet̃ hō heredi**
tabit serpētes et vermes. **Scdo** ex ofideratōe
lecti dñi nēi ihu xpi. de quo ait **Aug. Lectū suū**
dimisit xps discipul⁹ suis. **Quicūqz** vult cuz illo
quiescē in celo. i illo iaceat lecto. moriat̃ i cruce
si vult xpm placatū vidē. **Et Bern. Circuite**
iquit possum celū. et rā. mare. et oīa q i eis sūt. et
nō inuenio te nisi i cruce. **O bone ihu ibi iaces.**
ibi cubas. ibi dormis in meridie. hec ille. **Ter**
cio quiescēdo in lecto oficie. q mundificat lacri
mis opūctōis. iux̃ illud p̃s. **Lauabo p fngn**
las noctes lectū meū. et tūc efficiē florid⁹ fm
illud Cant. i. Lectulus nē floridus. **Sūt** et ali
qui multiplicāt glōriā dom⁹ sue p vanā glōriā
cupiētes laudari i equitaturis tenēdo p̃les eqs
nō ncērios puleros ad pascēdū oculos aspiciē
tium et ornatos varijs modis. s̃ si hoc phibitū
fuit a dño regi. quāto magis idecēs est militi
et populari etia diuiti. **Dixit. n. dñs Deus. xxvij.**
Cum fuerit rex nō multiplicabit sibi eqs. et dū
Paul p̃m rex fuit bon⁹ hoc euauit rediens de
agro cum bobus nō in equitib⁹. ut h̃. i. Reg.
xj. sed malus et supbus effectus multiplicauit
sibi equos. **Hoc** displicē dō oñdī zack. xij. vbi
dī. In illa die dī. dñs pcutiā omēm equū in stu
porē et ascēsores eius amētia **Que** de fidia et va
nitas est ista non velle icēdere p vñū miliare ni
si i equo cū sit hō san⁹. tanq̃ frustra dñs dede
rit pedes hoī **Quāta** crudelitas pascere mulas
et equos abūdant. et hoies ad imaginē dei fac
tos fame finire piclitari. ornare eos auro et ar
gento. et paupes dimitte nudos. **Vñ Amos**
vj. ve vobis qui opulēti estis i syon et ofiditis
i mote samarie optimates capita populozū in
grediētes pōpatice domū isrl. **Quia. s̃** cū mul
tiplicata fuerit gloria dom⁹ eius non descēdet
cum eo gloria s̃ ignominia **In c⁹** figura igref
sus eques **Pharao** cum currib⁹ et equitib⁹ eius
in mari. reduxit sup eos dñs aquas maris exo.
xv. Item quādo **Cradi⁹** impator recupauit līa
gnu scissime crucis qd de iherosolimis rex ipi
hus **Cosbroe** asportauerat persā. inde cuz ipō
fueris quāto voluit iherosolimā itrare equo

insidiēs cū magno apparatu baronum eq̄strius
clauferūt se muicē muri porte ciuitatis miracu
lose. apparēsq; angelus dñi dixit ei. Mñ ingres
fus est p portā illā dñs ihs ad subeūdū passio
nem crucis nō supbum equū ascēdē. iux̄ pphaz
zach. ix. ca. di. Ecce rex tuus veniet tibi iustus
et saluator. paup̄ ascēdēs sup̄ asinā et sup̄ pul
lum filiū a sine. Sunt et aliq̄ qui multiplicāt p
manē gloriā gloriā dom⁹ sue in diuinijs oñdē
tes vanā gloriā in multitudie epulaz et varie
tate. in ornatu ministratū. etiā p̄ciositate vaso
rum argētoz et aureoz. Vñ Sen. in eplā ait.
Non magna nob̄ ostet fames si ambitō. Balta
sar rex assyrioz. cum in babilonia diuiniū fecit
magnū p̄ncipib⁹ suis. nō fuit o tētul ibi uti va
sis suis p̄p̄s p̄cios. si adduci fecit vasa aurea
q̄ Nabuchodonosor de tēplo dñi asportauēat
ad bibendū in eis. si ita deo displicuit q̄ subito
apparuerūt terra eū digiti tres man⁹ scribētes
in pariethe. mane techel phares. in q̄bus ver
bis fuit ei p̄nūciatū ut expōuit Daniel iterp̄s
scripture. q̄ ablatū hbi erat regnū et datū me
dis et perlis. q̄ impletū fuit nocte seq̄nti ip̄o
interfecta et capta ciuitate a Cyro. Daniel. v.
ca. h⁹ exp̄ lū hī sile de Salomone. in Regum
xi. Vñ p̄sa. v. ca. Ve q̄ surgitis mane ad ebrie
tatem sectādā et ad potādum vsq; ad vespam
ut vmo estuetis. Cythara et lira et tympanū et
tibia in diuinijs v̄tis. et opus dñi non respicitis
Et quis in laicis h̄mōi diuina vana gl̄a plena
et multis alijs vicijs rep̄bēlibilia sint. m̄to ma
gis tñ in clericis q̄platis ecclie q̄ dñt hūilitatē
sobrietatē in s̄stere. S; et ip̄i h̄mōi frequēter
excedūt. Vñ jero. sup̄ Math. ait. Ecce p̄ncipes
qui in delicijs affluūt et mē epulas atq; lasciu
as pudicitia se suare credūt. p̄pheticus sermo
describit q̄ eniciēdi sūt de spaciōis domib⁹ lau
tisq; diuinijs et multo labore epulis exq̄stis. Et
si vis scire quo eniciēdi sūt p̄pter malas cogita
tiones et opa sua. euāgelii lege in tenebras. s.
extiores. ibi erit fletus et stridor dentium. dis.
xxxv. Quia igit̄ cuz multiplicata fuerit gloria
dom⁹ eius in familia et diuinijs. descēdet in infer
num cū ignominia nō cum gl̄a. cū miseris nō
cum diuitijs. Sic diues ille epulabāt splēdide
et sepultus est in infernū. Lu. xvi. Iō cauēduz
ab h̄mōi. et paup̄ibus panda diuina ad necessi
tatem subleuādā nō ad vanā gloriā oñdendāz
Sic docuit x̄ps Lu. xxi. Cum facis p̄adiū aut
cenam voca paupes claudos et debiles. quod et
ip̄s fecit in diuino facto in mōte. non p̄ncipes
sacerdotū. scribas. aut officiales. Pilati iuitans
sed turbā hūilē. nō sup̄ tapeta. s; sup̄ terrā uel
fenu sedētē. nō deliciosis cibis. s; pane et pisci
bus paucis. non saturos et replet⁹. s; esuriētē
ne deficerēt in via. Sunt et aliq̄ q̄ grunt laudari
manē. et iō multiplicāt gl̄am dom⁹ sue i edi
ficijs faciēdo magna edificia et multiplē orna
to. Cōtra hos inuehit dñs maledictiōz di. Jer.
re. xxi. ca. s; q̄ dicit edificabo mibi domū latā

et cenacula spaciōsa. q̄ apit fenestras et fac la
quearia cedrina p̄ngitq; sinopide. Et qz frequē
tē sunt ista cum iniusticijs. vel qz ex male
acq̄stis. vel cum iniurijs p̄rimoz. Iō d; jere.
xxij. Ve q̄ edificat domū suā in iniusticia. et p̄saie
v. Ve q̄ diuigitis domū ad domū et agz agro
copulatis. Nunq̄d vos soli h̄tatis sup̄ terrā et
de talibus ait Jerō. Sic edificat q̄ si sp̄ vidu/
ri sint. sic comedūt et bibūt q̄ si cras moriēti sint
di. Comedam⁹ et bibam⁹. cras emz moriemur
Permaxie aut̄ religiosi cauē dñt a p̄p̄osis edi
ficijs. q̄ et i laicis rep̄hendunt a sanctis. Vñ de
Ber. ait. Video q̄ sine magno dolore videri n̄
d; quosd̄ p̄ aggressam dei militiā rursū secula
ribus implicari negocijs. rursū et remis cupiditas
tibus imergi. Magna cura erigē muros et ne
gligere mores. Et iō Jerō. Postq̄ x̄ps elegit
paup̄tatē dom⁹ sue. portem⁹ crucē et delicias
lūtū putem⁹. xij. q. ij. gl̄a epi. Ip̄e. n. nō habu
it ubi caput suū recliaret. nec domū nec agruz
et nat⁹ posit⁹ est in p̄sep̄io. et mortu⁹ in sepul
cro alieno. Sunt et aliq̄ q̄ glorianē i nobilitate.
in pulcritudine. i fortitudine. i sanitate. q̄ b⁹
dēm est. s. in sermōe de originatōne sup̄bie. Et
iō causa breuitatis omittam⁹. Ultio sūt et aliq̄
q̄ glorianē in diuitijs. de q̄bus et dēm est vbi
s. Et iō occludit p̄pha. Ne timueris cum diues
fact⁹ fuerit hō et cū mul. fu. g. do. eius. Nñ. n.
quis videt malū dītescē timet. qz cōsiderat q̄ il
le pōt ei nocē s; timere nō d; si dñm h̄eat secuz
p̄ grām. p̄s. dñs illuiatō mea et salus mea quē
timebo. q̄. d. a nullo trepidabo. Hic p̄fidozus de
fūmo bono fm catholicā fidē nec nature dei no
cere q̄lq̄ p̄t. nec natura dei iniuste cuiq̄ nocere
p̄t. nec noceri quēq̄ iuste patit̄ qm̄ q̄ nocz ait
ap̄lus recipiet q̄d nocuit. ij. q. ij. ca. scdm. Ne
timueris cū diues fact⁹ fūit hō. s. vt tibi nocē
at. Nec et q̄ i diuitijs suis et p̄p̄is sit felix qm̄
cum multiplicata fuerit gloria dom⁹ eius nō des
cendet cum eo gloria. nec lectoz. nec equoz.
nec diuinijs. nec edificioz. nec nobilitatis. nec
diuitiaz. s; miseria etna et itolerabil̄ pena. Et
sic p̄s p̄s scda h⁹ sermōis

Pars t̄cia h⁹ h̄ois in q̄tēat⁹ filiabus sup̄bie i gñali

Ercō i isto sermone sciēdū est q̄ q̄muis
ianis gloria ex genere suo nō sit mortle
p̄ hoc n̄ tollit̄ quin sit capitale ut ex ea
et plura mortalia oriant̄. Ex ea autē oriunt̄ sic
filie septē. s. iobia. iactātia. p̄p̄osis. otentō. p
tinacia. discordia. p̄fūptō nouitatū fm Greg.
in. xxxj. mora. Uoz sufficiētā sic assignat btul
Tho. in scda scde. q. cxxxij. ar. v. di. hec omia
Alex. ad tram. Illa vicia q̄ de se nata sūt ordia
ti ad finē alie⁹ vitij capital̄ illa dicunt̄ filie e⁹
finis aut̄ vana glorie est manifestatō ap̄e ex
cellentie. Ad hāc hō p̄t tēdere duplici. S; nō

modo directe. Alio modo indirecte. Et si directe. a
p verba. et sic est iactantia. Aut p facta et si sine
facta hntia aliqua admiratorem sic est psumptio
nouitatu. Si p facta alia sic est ypocrisis. Si i
directe. et si quatuor modis. pmo qtu ad itellctm
et sic est psumptio. Secdo qtu ad voluntate. et sic
est discordia. Tercio qtu ad locutionem euz ali
qs clamorose cu alijs litigat. et sic est contumacia.
Quarto qtu ad factu du qs non vult ereq supi
oris pceptu et sic est iobia. Quauis aut ira cau
set discordia et contumacia. tñ qz hec est coit euz
admiratione vana glorie. p hoc. s. q aliqs ipu
tat sibi gloriosu q non cedit voluntati vel ver
bis alioru. ideo ponunt filie vana glie. Iactan
tia ho qtu ad cammiorie ei9 q est arrogancia
ponit spēs supbie. h extior frequit9 ordiatur
ad gloria et honore. et io ponit filia vana glie
Demobia et iactantia satis dcm est. s. de gēdib9
supbie. De ypocrisi et contumacia et discordia spāli
ter tractabit in sequentib9. qz putile erit d iphis
spāliter p tractare. Restat g de pūnacia et no
uitatu psumptioe aliqd dicere. Pertinacia scdm
duradu est viciu p qd ho nimis inmitit aprie
scie et sue snie. nolēs credere snie meliori. Vnde
ptinax nimis est apri sensus. Vñ Ber. in qdaz
sermoe di. Que maior supbia qz ut vn9 totu con
gregationi iudiciu suu pferat tāqz ipse solus
spm dei heat. s. ille. Hec n. culpa viris religi
osis maxie pculosa est. io hugo. de scō victor
re in expositioe regule bti Aug. ait. Būt qdaz
in aggragatioe obstinati in suo sensu sapiētes in
suis ocul9 qd non acceperunt. ex rōe defēdunt
et si viderint n obtpari statim amouent atqz
alios pturbāt. Vñ Sen. di. Mobil esto nō le
uis. astas non ptinax. Hoc viciu adeo dēstabi
bile est ut sine dei vindicta transire non possit.
Nam. m. Re. m. ca. scribit. qz Robam ex pta
cia maiore ptem ppli pdidit. Presumptio nouita
tum consistit in s q aliqs in actib9 extiorib9 ali
qd incōsuetu facit sine rationabili cā. Et qz s
vt plurimū fit ad oñtationē et laudē asēqndaz
ido ponit manis glorie filia. Et s hac pē itel
ligi illud quod dñs ait p ps. d ppo suo. Diuisi
eos sm desideria cordis eoz. ibūt in adinuē
tionibus suis. Pā stephan9 papa. ij. q. ij. ca.
asululisti. ait. Nō documēto scōz pīm sancituz
est supsticiosa adinuētiōe psumendum non est
Vadūt p viciu psumptionis nouitatu rēores ad
inuētiōe nouas vias vltra asuetas ad regen
dum pplm ut laudent ab hoibus d mō regimil
tanqm sapientiores antiqs recedēdo sine cau
sa a semitis eoz. Vadūt doctores in adinuēti
onibus suis q nō sequunt dicta scōz s opiones
nouas et subtiles et curiosas nō viles ad pruri
endum aures. et si iuriste sūt n aspiciūt ad iten
tionem legis et equitatē s ad destruēdu atiquo
rum snias. Vadūt in adinuētiōib9 suis p dica
tores qui grādia et ba inter mulierculas et ple
bes de sacris līs philoso phant et ad risū ex
citāt audiētes sm illud apli. Ad fabulas autē

ouertent. Vadūt in adinuētiōib9 suis popli
p quotidie adinuētiūt noua ad frāgendum or
dinatōes ecclesie. Vadūt in adinuētiōib9 suis
mulieres que quotidie inuētiūt noua vt dictū
est. s. ornāmēta vici9. A quibus omibus cedat
nos abstinere oipotēs de9 qui viuit et regnat
trinus et vnus cum filio et spū sancto in secula
seculorum Amen.

fferia scda post scdam dñicaz in qdza
gesima. de qdditate et diuerfitate in
anis glie filie. s. ypocrisis. Sermo. l.

O ne qd est in mundo aut ē rē.
Ite. vbi. s. Sequit frēs carissimi
post tractatu de supbia et iam glo
ria aggrue tractare de ypocrisis vi
cio. qz ut visū est in supiori smōe ypocēsis ē ip
sius iamis glorie filia. Ait. n. Alex. nē in secūda
pte sume sue in tractatu de ypocēsi. qz ypocēsis
nascit ex inam gloria. et ad finē ei9 ordinat. Sñ
Gre. in mora. ait. ypocēta cū bñ agit ab omib9
vult videri. p oia q agit occulta cogitatōe lau
des qrit. Et itez. ibidē inqt. ypocēta quicquid
cum labore pagit aura hūam fauoril tollit dū
in appetitu laudis op9 deficit qñ in vctū labor
euanesceit. et qñ qrit humanū fauorē sic inamē
glorians. Hec ille. g ypocēsis sub iam glia con
tinetur. ypocēta. n. vult videri bon9 i opib9 suis
vt laudet ab hoibus. Et io quēmēs est de ipa
in pñtiarum tractare. qz ut ait ioh. Qd qd ē in
mundo rē. Et pmo et antea in isto smōe de ip
sius quidditate et entitate tres cōsideratōes fa
ciemus. Quarum

Prima dicitur diffinitio.

Secunda autem offensio

Tercia vero variatio

Pars prima hui9 sermonis. in q decla
ratur quid sit ypocrisis

Primo igit in isto smōe sciēdu est scdm
Durandu et Alex. vbi. s. et glo. Math.
ij. ibi. sicut ypocrite faciūt. ypocēta est
qui simulat qd non est. reputator alii9 psone
s est cū vult videri bonus cū nō sit. quod etiaz
p3. ij. q. ij. c. si quis. vbi d. Si quis ho n obe
diat epo sese extollere atqz exaltare desiderant
qrens etiā obūbrare merita epi affectōne simu
late doctrine aut hūilitatis aut mie. Isa vero
deui9 supbit qm vitatis cā regula est ut mi hil
faciat amēdandi sui cā quo mior alius fiat. Re
qz si quid boni opis heat id ad deformatiō 3 al
terius et vitupatoz exerceat. hec ibi. Ad quoru
dictoz declaratoz tres cōclusiones annotatur
quaz pma d. noiationis. scda ho d. vniocasi
onis. tertia aut d. oppositiōis. Pzia cōclusio
d. noiationis. ypocrite. n. vt dicit ioh. 9. illi.

ethimologiaz greco vocabulo in latino simu-
lator mterpreat q̄ dū vitijz malus sit bonum se
palā oñdit. ypo. n. falsū. et crīsim iudiciū mter/
p̄tatur. qz falsū iudiciū inducūt in mētibz ho-
minū qui. s. ex ill' bonis actibz exīoribus iudi-
cant eos bonos. Vñ idē jldo. dī. qz ypoците no-
mē tractū est a similitudine eoz q̄ in spectaculis
etēcta facie incedūt distinguētes vultū vario
colore vt ad p̄sone quā simulāt spēm colore ve-
miant. modo in specie viri. modo in specie femi-
ne. ut etiam laude populum fallant. sicut cum
fingūt se esse iouem vel xpm vel angelum vel
hmoī. Et iō fm xi. de lira. sup illud Math. vi
Polite fieri sic ypoците tristēs. ypo. dī. ab ipos
q̄ est sub. et crīsim q̄ est auz. q̄h sub auro s̄a-
ctitatis tenēs plūbū falsitatis palliatū. Ypocri-
ta. n. desup. i. ab ex m opibz oñdit se eē aurū
s̄actitatis. s̄ int̄est lūtū cupiditatis. Vñ Gre-
de ypoците loq̄ns tractās illud job. Subster-
net sibi auz. q̄h lūtū. s. leuiatā. sic dī. ij. auz.
i. viros s̄actitate fulgētes fm exīora subster-
nit sibi lūtū. i. vicis comq̄natū subijē. Scda
occlusio dī vniuectōnis. ptz. n. ex p̄cedenti qz
ypoците et s̄lātio idē sūt Et iō fm Alex. vbi. s.
et Tho. scda scda. q. cxj. arti. ij. oīs ypoците s̄i-
mulatio est. nō aut omīs simulatio est ypoците s̄i-
lū illa q̄ q̄s s̄lāt p̄sonā alteri. s̄ cū aliq̄s
p̄ctoz simulat p̄sonā iusti. Et iō Aug. de ypo-
cite s̄l' et s̄lātōe loquē in li. de oñliu vicioz
ca. nj. dī. Verba s̄actoz hz ypoците. vitaz non
hz. Et quos p̄ sermonē doctrine genuerit n̄ for-
uet exēplis s̄ deserit qz q̄s h̄to edificat vitaz
moribz destruit. Ypoците s̄lātōes dicunt. qz
iusti n̄ eē q̄rūt. s̄ t̄m videri cupiūt. mala agūt et
bona p̄fētē p̄ ostentatōz q̄pe boni apparent
p̄ actiōē h̄o mali existūt. Omia p̄nt a simplici
bus vitia p̄petrari. s̄lātio et ypoците nō omī-
tūt m̄h a male astutis p̄ calliditatē volētibus
vitia sub spē h̄tutū celare et nō verā s̄actitatē
obscere. Sancti nō solū gloriā sup̄ modū suū
oīno nō appetūt. s̄ hoc ipm videri refugūt q̄
esse meruerūt. ypoците aut malitie sue p̄cipi-
tia sua occulte regētes an oculos hoīm q̄dam
innocētie s̄actitate se vestiūt vt venerentur
Tercia oclo est oppositōnis. Et p̄cedētibz ptz
qz ypoците siue simulatio opponē veritati fm
Tho. vbi. s. art. nj. C9 rō est. qz p̄ h̄tatem
h̄o se exhibet in vita et sermōe q̄lis est ut dīcē
nj. et h̄. Simulatio aut veritati opponē m̄q̄tū
vult decipe hoīes oñdēto vñ exīerit quod n̄
hz interi9. q̄s ptinet ad mēdaciū. Veritati ers
go opponē qz aliq̄s p̄ aliq̄ signa factoz ul' res
rum de se significet strariū ei9 q̄s in eo est q̄s
ppe dī s̄lātio. Vñ ppe simulatō ē quoddā mē-
daciū in signis exīor factoz. nō refert autē
vtrū verbo vel facto q̄s mētiat q̄n illud sit mē-
daciū. Opponē m̄hilominus ypoците bonitati
eo qz simulatoz vel ypoците assumit aliquā h̄-
tutem nō fm cēntiā q̄h eā volēs h̄re. s̄ fm ap-
parentiā q̄h volēs videri h̄re eam. et ex q̄ eam

nō hz opponē vel strariā illi h̄tuti vel boni-
tati quā p̄tendēt h̄re fm Tho. vbi. s. m solu-
tione p̄mi argumēti. Opponē vtiqz ypoците ge-
neralit' oī h̄tuti fm Alex. vbi. s. q̄s p3. qz ypo-
cite vult videri castus cū n̄ sit. et ita opponitur
castitati. Sicut vult videri sobri9 cum non sit
et ita opponē sobrietati. Et sicut opponē om-
ni h̄tuti cū nullā h̄eat. et oēs se h̄re p̄tēdat Vñ
Crīso. sup Math. xij. ca. sic dī. Ypoците si bo-
num est bonū esse. ut q̄d vis apparere q̄s nō vis
esse. Si malū est malū esse. vt q̄d vis eē q̄s non
vis apparere. Si bonum est bonū apparē. meli-
us est bonū esse. Si malū ē malum apparē pei9 ē
malū eē. Aut ḡ apparē q̄s es. aut esto q̄s appa-
res. Et sic p3 p̄s p̄ma h̄z sermonis.

Pars scda hui9 sermōis i q̄ d̄claratur h̄
ypoците ē p̄ctm et q̄n est mortale.

Secūdo igit in isto sermōe circa offēho-
nem ypoците tres additōnes anotanē. q̄
rum p̄ma dī specificatōnis. scda h̄o of-
fēhōnis. et cia aut aggruatiōnis. Prima cōdi-
tio dī specificatōnis. Nā spēs ypoците sūt q̄tu-
or. Prima est cum q̄s s̄lāt se h̄re q̄s nō hz et fa-
cere q̄s nō facit. q̄s tpe hodierno apparet. Vñ
ap̄ s. i. Thimof. nj. ca. dī. In nouissimis die-
bz discedēt q̄dā a fide. attēdētes spiritibz erro-
ris et doct̄imis demonioz in ypoците loq̄ntū
mendaciū. Scda est cū q̄s bonū agit eū mala in-
tentōe sedās. Vñ Math. vij. ca. dñs ait. Cū fa-
cis cieōs noli tuba canere sicut ypoците faci-
unt. vbi Crīso. ait Tuba canē est pompā vane
laudis appetere. Tercia est cū q̄s obūbratōni-
bus bonis mala sua depingit. vt pharisei age-
bant. Conē q̄s ut Math. xxij. ca. scribitur. dñs
dixit. Ve vobis ypoците q̄ s̄iles estis sepulcris
dealbatis. cuiusmodi n̄ra tēpestas sūt q̄ sumūt
bitum scitatis et non actū. Quarta est cum q̄s
bona q̄ agit simulat occultare velle. cū tamē
manifesta eē desidēt. Vñ Grego. in mora. ait.
Ypoците qui latie dī simulatoz iustus esse n̄ ap-
petit s̄ videri. Et idcirco auar9 et raptor ē qui
cum in q̄ agit de scitate s̄hderās venerari lau-
dem vite rapit aliene. hec ille. Exēplum huius
si q̄rat a tali ypoците. si ieiunat vel orat. non
dicit ieiuno. s̄ trāhit ad maiore ypoците dīcēs
Deus scit hoc idē facit ut qui audiūt nō dicant
est ypoците. Bñ diffiniē ḡ q̄n dī. ypoците est
appetit9 quo quis appetit appetere q̄s non est
Scda additio dī offēhōnis. s. dīne ex ypoците
Non. n. offendit de9 m̄h p̄ p̄ctm. Sed cuz dēm
sit. s. qz oīs ypoците et s̄lātō est mēdaciū in sig-
nis exīor verboz et factoz. s̄lātēs et omē
mendaciū est p̄ctm. ḡ oīs ypoците et s̄lātō est
p̄ctm. Vñ fm Tho. scda scda. q. cxj. art. i. pro-
batur t̄bus rōmibus qz ypoците est peccatum
p̄rio rōe scādali sic. Ille qui est cā scādali ali-
cuius peccat. s̄ simulatoz ex eo qz mentit' signo

vel facto vel verbo est cā scandali alterius. **G**
2c. **S**cdo pbat rōe animi intēti sic **V**bi non est
bona intentio s; apparētia sola ibi est peccatum
s; si simulator mēdaciē simulat intētiōz rectā q̄
non hz. **G** simulatio ipa ē pētm. **T**ercio pbat
rōe significati vocabuli sic. Ille q̄ est subiectus
vitijs et pētis et in palā se bonū oñdit peccat. s;
ypoēta est hōi ut p3 ex significatōe nois. ut
dēm est. s. qz ypoēta simulat se iustū. nec tñ ex
hibet se iustū. vult apparē et n̄ vult esse **G** 2c
Confirmat b̄ auēte. **M**az sup illud **J**ob. xxxvj.
Simulator et callidi p̄uocāt irā dei 2c. **G**lo. in
q̄t. **S**imulator aliud simulat aliud agit. castita
tem p̄fert. et lasciuā se q̄tur. ostētat paupertatē
et marisipiū replet. et ocludit ibidē. **N**uiscus
vult videri qd nō est ypoēta est. **E**t **B**erū. ait
ypoēte volūt eē huiles sine despectu. paupes
res sine defectu. bñ vestiti sine sollicitudine be
ne pasci sine labore. alijs adulātes. alijs detra
hentes. mordaces ut canes. dolosi ut vulpes.
supbi ut leones. intrinsec⁹ ut lupi rapaces. **I**s
ille. **E**t q̄bus oibus p3 q̄ ypoēsis est peccatuz
sed q̄ritur an sit semp pētm mortle. **A**d hoc
rñdeē fm **T**ho. vbi. s. art. ij. et **A**lex. vbi. s.
q. ij. q̄ in ypoēh duo sūt. s. defect⁹ scitatis. et
simulatio ipsi⁹. **S**i ypoēta s; ille c9 intentō
ferat ad utrūq; ut. s. aliq̄s nō curet scitatē ha
bere s; solū apparē sic oñueit accipi in sc̄ptura
sacra. sic manifestū est q̄ mortale est. **R**ō hui⁹
est. qz nullus totalit̄ p̄uat sc̄titate nisi p mor
tale. et talis p̄uat sc̄titate totali. **S**i aut̄ dicat̄
ypoēta ille q̄ intēdit simulare sc̄tatema qua
deficit p pētm mortale. ut q̄ ypoēsis dicat̄ so
lum illa simulatio sc̄tatis tūc q̄uis tal̄ sit i pec
cato mortali ex quo p̄uat sc̄tate. nō tñ ipsa si
mulatio est sp̄ ei in pētm mortale s; q̄nq; venia
le. **N**ō est discernēdū qñ. s. sit mortale ut veni
ale ex fine intēti in ipa simulatōe. **N**ā si finis ē
pugnat caritati dei vel p̄mi. puta vt dissēmi
net errores vel dānificet p̄mi notabilit̄. erit
mortale. **S**i aut̄ finis n̄ repugnat caritati dei
p̄mi. puta cū delectat̄ in ipa fictōe. erit veni
ale. **D**e quo p̄hs dī. in. m. et h. q̄ talis est mar
gis van⁹ q̄ malus. **S**i q̄s etiā simulet opa san
ctitatis ut inq̄tas sua palliet et ip̄e s̄ct⁹ repu
tetur delectat⁹ ipa laude sue ypoēsis est sem
per pētm. **E**t idō. **x**ij. q. vi. c. i. dī q̄ non soluz
in falsis vobis s; etiā in simulatis opib⁹ filij dy
aboli sūt. **E**t dī. **x**ij. c. vi. dī q̄ ad oues xp̄i nō
p̄tinet qui illis ficto corde miscēt. **E**t dī. **x**ij.
xij. c. nemo. h̄t q̄ nemo āpli⁹ in ecclia nocet q̄z
q̄ puerle agēs nomē vel ordmē sc̄tatis gerit.
Ex q̄bus oibus p3 q̄ simulatio et ypoēsis ē nō
solū pētm s; plerūq; mortale. qd tñ q̄. meli⁹ ex
plicabit̄. **E**st tñ aduertēdū fm **A**lex. de alet q̄
aliqua rōnabili cā p̄ hō occultare pētm suum
vtp̄ta ad euitandū scandalū dūmō faciat sine
mendacio. **V**n̄ notādū fm **T**ho. q̄ sic aliquis
verbo mētē qñ s̄gt illud qd nō est. ita etiā ē
simulatio qñ quis p̄ exteriora signa factorz vel

reuz s̄gt aliquid qd nō est. n̄ aut̄ si aliquis p̄t
mittat significare qd est. **V**n̄ p̄t aliquis pētm
suū occultare absq; simulatōe. et fm hoc intel
ligendū est dēm jero. s. **S**cda tabula post nau
fragiū est abscondē pētm. i. nō manifestat alijs
ex cōfessionē ne. s. inde alijs scādali gñet. **S**ik
ter si q̄s simulat opa sc̄tatis ut de⁹ honoretur
et p̄mi edificet nō est mēdaciū. et idō p̄ oñs
nec pētm. et ideo cōcessum. sic si religiosus ostē
dat corā laicis maiora signa p̄fectōis q̄ corāz
fratrib⁹ suis ut illi edificetur sic nō est ypoēsis
vel si est large sūpta pētm nō ē. **V**n̄ et d̄ beato
Pñico legē q̄ in itinere multū sitibūd⁹ cū essz
p̄us sitim extinguebat ad fontē. et postea i ho
spicio parū bibebat ne aspiciētes si ibi voluit
let. satissacē siti. eū potatorē reputaret s; ab
sinentē et sobriū et sic etiā fr̄es suos docebat ut
corā p̄lis oñderet exēpla sc̄tatis ad eoz cō
uersionē. **E**t idō. **x**ij. q. ij. c. vij. h̄t q̄ vbi n̄ est
piculū. s; aliqñ cā utilitatis simulatōz p̄tendē
Nam et xp̄s finit se lōgius ire **L**u. vi. qd fec̄ ad
significadū duo. s. defectū crudelitatis. s. q̄ ip̄
se ab eoz fide lōgi⁹ erat ut dīc **G**re. et ad s̄gti
candū misterii incarnatōis siue ascēsiōis scz
q̄ ip̄e long⁹ erat itur⁹ ascēdēdo in celuz ut dīc
Aug. **I**tē de⁹ simulauit se voluisse imolatōem
ysaac quā p̄cepat et postea phibuit **G**en. **x**ij.
et. **x**ij. q. ij. c. h̄t q̄libet. **I**tē abraham in egipto
sarrā vporē suā simulauit suā sororē nec tamē
peccauit. **x**ij. q. ij. q̄ritur. **I**tē in h̄is in quib⁹
piculuz vite est p̄mittē simulatio de h̄is q̄ vi
metusue cā sūt. c. platū. **T**ercia aditō dī ag
grauatōis. vñ mouet vñū dubiū vtz graui
us sit appetē peccare q̄ pētm p ypoēsim oc
cultare. **E**t vidē q̄ leuius sit appetere peccare.
Nam **G**lo. **p**sa. **x**v. inq̄t. **I**n compatōe duoz
maloz leui⁹ est appetē peccare q̄ sc̄tatē simu
lare. **G** 2c. **I**tē **G**lo. ad **C**ol. **m**. dī. **S**ilata equi
tas nō ē equitas s; duplicatum pētm. ergo 2c
Itē sup illud **T**ren. **M**aloz est iniquitas filie
yp̄h mei **G**lo. inquit. **S**celera aie plangunt que
in ypoēsim labitur et maior est iniquitas pēto
sodomoz. igitur 2c. **S**ed oppositū vidē qz qui
ap̄te peccat. nō tñ quo ad se peccat sed et alijs
occasione p̄stat peccādī. **G** plus peccat q̄ ypo
ēta. **E**t idō **p**sa. **n**. ibi pētm suū qñ s̄ctoma p̄di
cauerūt sit opatio ap̄t euidēciā criminis. **C**um
G euidēcia criminis sit deterior. p3 2c. **A**d b̄ rñde
tur fm **A**lex. ubi. s. q̄ si opemus pēta q̄ sūt in
occulto ad pēta q̄ sūt in manifesto. ita se h̄ent
in grauedie sicut excedentia et excessa. **N**am ex
vna pte q̄ ap̄te peccat plus peccat q̄ qui pec
cat occulte ut facit ypoēta. eo q̄ nō tñ a seip
so peccat s; etiā alijs p̄bet occasione peccandi.
ut dēm est in opponēdo. **E**x alia vō pte pētm
qd sit in occulto ut est simulatō vel ypoēsis. ē
mai⁹ pētm pētis q̄ sūt in manifesto sp̄aliē du
plici ratione. **P**rimo ratione occultatōis. qua
p̄t alios decipere et de facto. ut p̄p̄tiam p3
desipit. **S**ecundo ratione difficilioris sanatōis.

Sicut .n. infirmitas occulta difficili⁹ sanatur
eo q^o ignorat. sic peccm occultu. Et sic hnt it el/
ligi auetes pmo adducte. **N**o tn e intelligeda
tercia auetas ibi adducta q^o peccm filatōis huc
ppoctis simplr sit mai⁹ pecto sodomoz in gne
pcti. s^o solu de rōe occultationis q^o pt alios de
pere. Et sic pz qd dicēdū sit ad ppositā qōem.
Si rursus q^oat. qd est mai⁹ peccm an simulatō
scitatis vel bonitatis. an simulatio pietatis. pu
ta q^o aliq^s vult videri bon⁹ a non ē. et aliquis
vult videri elemosinā dare paupⁱ a n dat. **A**n
det **A**lex. ubi. s. imediate q^o maior ē filatio pie
tatis. et mai⁹ peccm q^o simulatio bonitatis. **C**9
rō est. qz ille q^o simulat opa pietatis. scz q^o vult
videri dare elemosinā. a nō dat duplex peccatū
incurrit. **P**rimū est vanitas in corde ex q^o hbi
met subtrahit vitā spūalem. **S**cōm est puitas
in ope. qz talis subēbit alēi vitā corpale. a p
ter hec duo. **C**riso. di. q^o filatio i ope pietatis
est vltima crudelitas. Et sic pz ps scda h⁹ ser/
monis

**Pars tēcia hui⁹ sermonis. in q^o ponitur
triplex varietas ypocrisis**

Gregio in isto sermone adūtedū ē q^o lar
ge sumēdo triplex est ypocris. **P**rima
est demonis. **S**cda est carnis. **T**ercia ē
hois. **P**rima igit^r est demonis. **N**ā dyabolus
magn⁹ est ypocrita. **V**t. n. ait ap^ls. n. ad **C**ori.
xi. En figurat se in āgelū lucis. Et b⁹ duplr. scz
visibilis. a invisibilis. **V**isibilis dū sumit specie
scitatis in qua corpali⁹ apparet ut scā⁹ estima
tus p^osuadeat malū. sic apparuit **A**ntonio i for
ma p^oi. cui⁹ā nouicio in forma **V**gis **M**arie in
forma āgeli multis bonis p^omis. **I**nvisibiliter
dū suggerit malū sub spē **v**tutis. **V**n **G**rego.
Sepe vicia se ingerūt a vtutes esse simulatur
fiut tenacitas. p^osimonia. p^odigalitas. liberali
tas. furor. zelus. remissio. mia a indiscretio. ab
stinencia. **D**e isto ypoceta dīc^r xps loqns de ma
lo seruo. **P**artē ei⁹ cū ypocritis ponet. **L**u. **xv**.
i. cū demonib⁹. **I**quilas a fiducia dīm adiu
torij a timor sui ip^li⁹ faciūt cog^lscē deceptōes
h^omōi. **E**n in p^os. dī. **A**b altitudine diei timebo. i.
dyaboli. ego vero in te spabo. i. liberari ab eo
Scda ypocrisis huc filatio est carnis. **C**aro
emētā ē magn⁹ ypoceta dū filat se eē infirmaz
et debile a nō posse facē q^o suggerit spūs. i. vi
gilare a ieiunare a h^omōi. **M**at^h. **xxvi**. **S**pūs q^o
dem p^omp^ous est caro aut infirma. Et aliq^ondo
q^ogrit ipa caro seu sensualitas oē spm q^o mmis
grauat eā. a q^o nō potit p^oseuerare. **C**aro p^ocu/
piscit aduersus spm. a spūs aduersus carnē ad
Gal. **v**. **S**z rō orōne a lacrimis se d⁹ iuuat **A**li
ametā ypocrisim exerce^r caro p^oiculoliorē. ali
q^on. n. simulat se eē mior tuā vichs a tēptationi
bus ut nō sentiat spūs tēptatōes carnis etiam
cum ei offerunt magne occasiōes vt ouerlādo

eum mulierib⁹ domesticis. vel mulieres cū viris
non patiatur stimulos ali q^s. vt ex b⁹ spūs cōfi
sus de sua ostātia a vtute demū ruat in aliq^s
scelus. **V**n filis est vulpi q^o est aliq^o fraudulen
ta a lehua. **V**ulpis. n. q^o famelicit cū p aliā vi
am hbi puidē n^o p^ot. ponit se extēsa in agro q^o
sit mortua q^o aues q^o circūstāt vidētes appropi
quant hbi. a tūc vulpis surgit velocit^r a capis
aues a comedit. **I**ta caro filat se mortificatā via
chis a passionib⁹. s^o cū ex hac ofidētia q^s hbi n^o
cauet s^o opat incaute. insurgit caro et occidit
spm. **rē** **T**ercia est ypocrisis hois q^o v^on⁹ q^orit
decipe aliū sub spē scitatis. sic discipuli p^ohiser
orum cū herodianis q^o interrogauerūt xpm sub
spē inq^orendi vtatē h licēt dari cēsu cesari pre
miserūt magnā omēdatōz ei⁹ dicētes. **M**g^l sci
mus qz veray es. ut sic simplr apiret eis cor su
um. intēdētes ex rñsione sua eū calumniari a ca
pere. **V**n xps dixit eis. **Q**uid me tēptatis ypo
cite. **M**at^h. **xxii**. **D**uplicis. n. p ypocrisim q^orit
q^s decipe alios. **V**no mō in spūalib⁹ vt euz q^s
p^otendit magnā austeritatē vite et mortificati
onem a detestatōz vicioz ut vidētes deuotōe
afficiant^r ad eū a sic disseminat valeat errores
et hereses. sic faciebant illi hēici fraticelli de
opione a multi alij. **Q**uidā alij se faciūt patres
spūales simplicū mulierculaz. a sub spe obie
a mortificationis a cū exēplis scōzū q^o h^o similib⁹
inducūt ad multas turpitudines **V**n in figurā
b⁹ māpauit dñs in lege. **N**ō seres agz diūso
semic. **S**emē est h^o b⁹ ex c⁹ emissioe seq^r decept
tus in mēte audiētis. **A**ger est mūdus. **S**emiat
autē agz diuerso seie q^o bona h^oba dīc^r a exinde
cria tanq^z licita p^oponit. **A**lio mō itēdit q^s deci
pere p^orim p ypocrisim in tpalib⁹. ut cū q^s p/
tendit opa scitatis vt adipiscat^r ecclīasticā dis
gnitatē vel bñficiū. vel h^o est laic⁹ frēq^ontat ec
clesias. ouersat^r cū religiosis a h^omōi. **H**ac ea
dem de cā q^oba ofitent^r aliq^o alia q^o verecūdioza
fūt dimittēdo. ne reputent^r ita malū imo ut ip^os
tentur boni. q^o ad ypocrisim p^onet. de pe. dī.
v. **g**. dolendū. Et isti oēs p^odicti peccāt mortali
ter. qz id faciūt ut ofequant^r inde tpalē utilita
tem. vel ut assumant^r ad officia ut possint inde
lucrari. vel ut simplices a vidue existimantes
bonos tales viros ofidāt de ip^lis a pecūias eis
tradāt ad negociandū q^s eis auferūt. **S**imilit^r
multi hodiernis tpibus p^odicatores fūt q^o p^odis
cant scpturas a rep^ohēdūt graui^r defect⁹ alio
rum. cū tñ ip^li hnt filis vel peiores. **Q**uib⁹ dīc^r
xps **L**u. **vj**. **Y**poctita enice p^omū trabē de oculo
tuo. i. **G**rauiā pcta. a tūc p^ospicies ut educa^r se
flucam de oculo fratris tui. i. aptus eris ad cor
rigendū minora pcta. **S**ed pleriq^z taliū simu
lant scitātē vel vt lucrent^r pecūias vel vt ha
beant magnū populū ad ianē gloriā a hono
res p^opos nō ad honorē dei a salutem animaz
Et iō tales oēs peccāt graui^r. **A**it. n. **A**lex. q^o
nec filare q^s p^ot scitātē ad sustentatōz victus
Lz. n. p^odicare i se sit bonū a sustentari i nccitate

tū hec ordiatio est mala. ut. s. velit quis simul
lare sātūratē cā p̄dicatōis vīdēt hōmōi. Cas
uenda ē ḡ ypocrisis qz Job. xxxvj. puocat irā
dei. Vñ ait Gre. Irā q̄ppe dei mereri est nesciē
to peccare. Prouocare hō irā dei ē sciēdo māz
datis illi⁹ stradicē. s. scire bonū a despiciē. fa
cere posse nec velle. Vñ m euā. hō. Job. viij.
ca. dñs n̄ rep̄hēdit p̄hiseos de tali p̄cto. di.
Ego vado a q̄retis me. a in p̄cto v̄ro. s. ypoc̄
sis morie mī. et quo ego vado vos nō potestis
venire. s. ad gl̄iam celestē ad quā ip̄e nos pdu
cat q̄ cū p̄re et spū s̄cō suo viuit a regnat in se.
se. Amen

Seria scia post scām dñicaz in q̄dra
gesima. de detestatiōe a abhomiatiōe
ypocrisis. Sermo. li.

O ne qd est in mundo rē. Itez
vbi. s. Inter p̄secutiones ecclesie ḡ
ues fratres carissimi figuratas per
quatuor bestias quas Daniel. vtz
vñ. ca. sui libri. vidit de mari egressas vna est
p̄secutio maledictē ypocrisis. Prima. n. bestia
similis leone fuit p̄secutio tyrānoz infidelium
qui crudeliter ut leona deseruierūt astra eccle
siā p̄ cruciat⁹ varios. ex qua multi p̄ierūt cor
pore. multi animo fidē negātes. Sēda simil
v̄sē significauit p̄secutiōem hereticoz qui va
nis et falsis doctrinis fideles verauerūt a mul
tis infecerūt errorib⁹. Tercia simil erat par
to qui habet colorē variū et h̄gt p̄secutionem
que nūc est xp̄ianoz. qui sub vario colore san
ctitatis multos decipiūt a ad vitia pducent
Hanc sequit̄ p̄secutio antexpi significata per
quartā bestiam ferā dissimilē alijs que p̄cipue
cum ypocritis astra veros fideles pugnabit in
bilomin⁹ qz tandem p̄ virtutem xpi eius h̄fu
tio euanesceat. Idcirco Job. viij. capit. scribitur
ppes ypocrite pibit. De qua ypocrisi post qm
in supiori sermone de eius de sc̄ptiōe tractatū
est. hic ouenienter de ip̄i⁹ detestatiōe sequi
tur p̄ tractare. qz ut ait Job. m. verbis ap̄olis
tis. Omne quod est in mundo. rē. Trib⁹ em̄ ra
tionibus vt ordinate p̄cedam⁹ detestanda est
ypocrisis.

Primo rōe dissolutionis
Secdo rōe naturalis additiōis
Tercia rōe dīne maledictiōis

Pars p̄ma hui⁹ sermōis i q̄ d̄claratur
q̄ sit detestanda a ypoc̄sis ratione disso
lutionis

Primo igitur in isto sermone detestāda
est ypocrisis rōe dissolutionis dīne soci
etatis. Nam inter deū a homies magna

Societas a tutibus efficit̄. que ypocriti dissolu
tur. Nam sicut societas inter homies strahit̄
septem modis. ita inter deū a nos. Primo
strahitur additiōe ut erim⁹ socij q̄diu habue
rimus t̄lem additiōem. vel in diem. i. vsq̄ ad ē/
eum diem vel in p̄petuū. ff. p̄ socō. l. i. Sic de
us nobiscū facit societacē vsq̄ in diem mortis a
demū in eternū si sum⁹ bone additiōis. qz sicut
est societas et amor inter aliquos dum muene
runt lucz et delectatōz a non vltra. sic int̄ deū
et nos dum muenerit spūaliter lucz in nobis.
sed ypocriti soluit hanc societatem. scdm̄ ill⁹
Job. xv. Congregatio ypocrite sine fructu est
sterilis. i. sine fructu a lucro spūali. ḡ rē. Se
cundo strahit̄ societas oīm bonoz coicatiōe
sic q̄ omnia sint coia. ff. p̄ socio. l. m. societate.
Sic facit nobiscū deus societatez dum vult q̄
opa nostra bona sint sua ad laudē et gl̄iaz a
nostra ad comodū et vtilitatē. quia bona gra
tie sue vult esse nostra in terra. et bona gl̄ie i ce
lo. Sed ypocriti dissoluit hanc societatem. qz
vult habere bona dei in celo. di. illud ps. Cre
do videre bona dñi in terra viuentiū a nō vult
q̄ deus habeat bona sua in terra. Et iō d̄ppo
crita dē Job. viij. Non placebit deo recordia
sua. et sicut tela aranee fiducia eius. s. ibi. Tas
lem societatez habet ypocrita cum deo qualem
habuerūt ille due mulieres. nñ. Re. vi. quatum
vna libenter comedit p̄tem alteri⁹ cum ea a no
luit q̄ altera comederet de p̄te sua. Tercō a
trahitur societas in vna re t̄m. ff. p̄ socō. l. so
cietas. Talem societatez vult habere ypocrita
cum deo. qz vult esse socius a solatiōis a lucri
q̄etis et honoris sed non laboris tēd̄ tribula
tionis. quod non est iustū. Job. xij. Non venis
et in aspectu eius omnis ypocrita. Quarto cō
trahitur societas in equis p̄tib⁹ bonoz vt
Institu. de societate. ḡ. i. puta in lucro a dāno.
Talem societatez dissoluit ypocriti dū p̄iorē
p̄tem bonoz tam naturalīū q̄ mundialium dat
deo similis Capn qui spicas corrolas obtulit.
Gen. nñ. Vnde Job. xvij. Sz. Innocēs aē ypo
critam suscitabit. et tenebit iustus viā suā a mū
dis manib⁹ addet fortitudinē. hec ille de⁹. n.
optat societatez fortū. i. Re. xñj. Cum videret
saul viz. fortem a aptū ad p̄lium sociabat euz
sibi. Numto strahitur societas in p̄tib⁹ ineq̄
libus. ut institu. de societate. in p̄n. vbi dicit̄ sic
Et si duo inter se pacti sūt ut ad vnum quidem
due p̄tes et dām a lucri p̄tineant. ad aliū ter
cia. ita strahere societatem non dubitat̄. s. ibi
Talem societatez habemus cum deo qui omnem
fructū a mercedē boni nobis indulget solā gl̄o
riam et laudem sibi reseruando. Sed hanc soci
etatem dissoluit ypocriti dum id quod dei est
sibi usurpat iuxta illud Job. xv. Tetendit ad
uersus deum manū suā. Sexto strahit̄ socie
tas verbi inter p̄sentes. ff. p̄ socio. l. societatez
Sic nos cum deo orando ut societas nostra sit
cum deo patre a filio eius ihu xpo. i. Job. ij.

ea. Tale societate dissoluit ypocrisis. qz mala intentio impedit societate. licz verba sint recta. **p. xj.** Simulator ore decipit amicum suum. **Septimo** strabit societas p literas vel per nunciu inter absentes. **ff.** p socio. l. societatem. **Talem** societate fecit deus nobiscu p lege nature scripta in cordib9 nostris a p lege **Moyse** si in qua dedit nobis decem pcepta que obseruando vocat nos socios et amicos. **Job. xv.** Vos autem dixi amicos etc. Et per legem gratie **Jo. xv.** Vos amici mei estis etc. Per nunciu. Verbum caro factuz est et habitabit in nobis **Job. i. ca.** Sed hanc societatem ypocrisis dissoluit transgrediendo legem dei et simulando eam obseruare. Et ideo strati sunt in fion peccatores. pos sedit tremor ypocrisis etc. Et qbus oib9 patz quanta sit ypocrity stulticia. quod patet ex tribus. **Primo** in hoc qz quotidianis cruciatibus emit quotidianu cruciatu et eternum. et p mometaneo gaudio amittit gaudiu eternum. quod ei pponit. iuxta illud **Job. xx.** Gaudiu ypocrite ad instar puncti. Et ideo lz ypocrita viuat corpe. tamē est mortu9 spūalit. **Vnde. xij. q. i. ca. nolo.** dicit sic. Nuis est ypocrita mortuus ē. Quisquis cum ypocrita vixerit delebo eum de tabula electoz et videat vtrum habere possit felicitatis hereditate. **Secūdo** i hoc qz pascūt ypocrite oculos hominū carne et sāgume. **p. p. vnde de iphis. Math. vj. dicit.** Exterminat. n. facies suas ut appareat hoibus ieiunantes. Alios medicat et seiplos interimūt. Et ideo cādes le se cōsumāt alijqz lucēti assimulant. Et huius ratio est. quia ubi ypocrisis regnat locum non habet humilitas que facit opa nostra grata esse deo. **Vnde de pnia dis. i. g. taciturnitas dicit.** Species em supbie est velle se iustuz videri q peccator est atqz ypocrita cōmicit qui ad imitationem suoz parentū vel tergiuersatōe verborum peccata sua leuigate contēdit. vel sicut **Cayn** pētm suum reticēdo penitus suppressere querit. **Vbi** autē supbia regnat vel ypocrisis humilitas locum habere nō valet. **hec ille. i. c.** **Tercio** ypocritaz stulticia apparet in hoc. qz peligunt magis videri boni q esse. et magis volunt habere simulacra bonozum q bona vera. iux illud **Sen.** Apud mi quos nō sūt vera bōa. s. simulacra bonozum. **hec ille.** Et magis volunt esse boni in cōspectu hominū mortaliū. qm in mortali dei. a quo non erunt vnquā separadi. Ab hominibus autem segregabunt immo et mō sūt a bonis spūaliter segregati. **Sen. xxxij. q. iij. c. de illis.** Sz. **hec ille** dicēdus est esse in ecclesia et ad societate spūs ptinere q ouibus xpi fido corde misceat. **hec ibi.** Et sic patet ps prima huius sermonis

Pars scda huius sermonis i q dtestatur ypocrisis rōe naturalis additionis.

Secundo i isto sermone detestanda ē ypocrisis rōe naturalis cōditōnis. **Natura** em ut dicūt naturales in opibus suis pponit interiora exteriorib9. **Nam** in fornicatione corpm sensibiliū et maxime hominis opatur circa interiora. vtputa circa cor et epar et pulmonem que vitā admistrāt anteqz circa formā exteriorē. et in arborib9 et plantis circa germīnā et radices. et in occulto opatur anteqz in aperto. **Contra** ypocrita totā curam suā pōnit circa exteriorē apparētiā relicta cultura et cura interiorē. Et ideo pessimus est. **Vnde in puerbijs sapientū Sz.** Malus ubi bonus se simulat pessimus est. Et **Tullius** in li. de amicitia ait. **Omniū** rez simulatio viciosa est. tollit em iudiciū veri. **hec ille.** Et ideo simulāt ypocrite plurib9 animalib9. maxime tribus. s. finie strutioni. et vulpi. **Primo.** n. simulant ypocrite finie. de qua dicūt naturales qz lz nullum aīal sit magis simile homi in exteriorib9. int9 maxime tamē est dissimile. sic vita ypocritaz extra videt sancta et rationalis intus tamē est irrationabilis et ratōni maxime dissimilis. **Secūdo** simulant ypocrite strutioni. de cui9 penmis loquitur **Job. xxxvj. ca. di.** Penna strutionis similis est penmis herodij et accipitris qui de relinquit in terra oua sua. tu forte calefacies ea i puluere. **Obliviscit** qz pes oculcet ea aut bestia agri conterat. Induratur ad filios quasi nō sint sui. **hec ille.** Verba sūt dñi loquentis ad job. In catholicon habet qz herodi9 est auis rapacis fima qui aquilaz vincit et rapit. Et ideo ait **Greg.** sup verba pdicta in. xxxj. mora. Accipit et herodius iliquas aues volatus sui velocitate en scendit. **Strutio** autē penne eoz similitudine habet. sed volatus eoz celeritatem nō habet. **A** terza emz eleuari non valet et alas. quasi ad volatum specieten9 erigit. sed tam nunqz a terra se volando suspēdit. ita sūt omnes ypocrite qui dum bonozum vitam simulāt. imitationē sacte visionis habet. sed veritatē sancte actōnis non habet. **Alas** qdam p figurā sactitatis extendunt. sed curaz seculari pondere grauat nullaten9 a terra subleuāt. **hec ille.** Sequit in auctoritate job. **Que** strutio derelinqt oua sua in terra. **Vbi Greg.** ypocrite g. quis puerse semper opentur. s. mente. loqui tñ recte nō desinūt. Bene aut loquēdo in fide et ouersatione filios pariunt. Sed quia eos bñ viuendo nutrire non possunt. **Job. vi.** de eis derelinqt in terra oua sua. **Oua** in terra deserere est natos p ouersationem filios nequa qz a terrenis actib9 inposito exhortatōnis mōdo suspendē. **Oua** in terra dereliquisse est nullū celestis vite filius exēplū pberē **hec ille.** Sequit. Tu forte calefacies ea. s. tu deus significat9 p job. vbi **Greg.** Et cum de se dñs dicat qz oua in puluere calefacit **Relicta.** ex hoc etiā indicat apte qz ipse opat itri secus per verba doctoris. qui et sine verbis hominis vlli9 calefacit quod voluerit in frigore

pulueris. hec ille. Sequitur q̄ pes oculet ea
ut bestia agri orerat. 2c. Vbi Gre. Obliviscit̃
ergo ypocrita sua oua in terra. i. filios nō curā
q̄ pes hominis. i. actio mala alic⁹ suo exēplo. vñ
bestia agri. i. dyabolus sua praua suggestione
eos spūaliter occidat quos spūalit̃ genuit. Is
ille. Simula ē ergo vt patet ypocrita strutōm
Tercio assimilat̃ ypocrite vulpi. Vnde Ezē.
xiii. 82. Quasi vulpes in deserto p̄be tui erat
Et ber. sup. Cant. ait. Nō sunt oues hitu vul
pes actu. crudelitate lupi. qui boni videri nō
esse. mali videri nō esse volūt. Etenim sp̄ mī
malitia palā nocuit. nullus em̄ bonus nisi boni
simulatōe deceptus est. Et ideo ponit Alex. de
ales sup. illud. ps. lxx. Partes vulpium erunt
xviii. opatōes ypocritarū ad vulpes. de q̄bus
causa breuitatis hic t̄m septē describam⁹. Pri
mo. n. vulpes foueas hnt. Math. vii. Ita ypo
crita meretrices i occulto. puer. xxi. Fouea p̄
funda meretrix. Secdo vulpes nō vadūt via re
cta s̄p amfract⁹. ita ypocrite de q̄bus 82. ps.
uerb. ii. Quorū vie puerse. et infames gressus
eorū. Tercio vulpes habent caudā magnā et
pilosā. ita ypocriti et ypocritas sequuntur
magm et diuites hui⁹ mūdi. ps. ix. Propheta
docēs. i. ypocrita mendaciū ip̄e ē cauda. Quar
to caro vulpiū. mali saporis est et comedit̃ p̄
podogra. quā patietes infirmas nūcturas hnt.
Ita peccatores ypocriti delectant̃ qui caritas
te carent que est vinculū. sed hñ cum multipli
cant et sentiunt amaritudinē dyaboli. s. vanam
leticiam curātur iuxta illud ps. Dedisti eis escā
populis ethiopū. Quarto raro facit foueam et
vulpes eo absente stercozant ibi. et raro p̄p̄
immunditiā recedit. Ita spūs sct⁹ p̄ bonos p̄
dicatores edificat sibi hitatōem in anima. sed
ypocrite suo malo exemplo stercozant ita q̄
non redit ibi ampli⁹ durāte illo fetore. iux̄ ill
ud ps. Oblivioni datus sum tanq̄ mortuus a
corde. Berro 82 q̄ vulpes tenēt lanam in ore et
paulatim se mergit in aqua a pte caude donec
pulices fugiant ad lanam et tunc deserit eaz in
aqua. Pulex est rep̄hensio mordax quam ypo
cite membra dyaboli in alterum vellere ver
gunt et rep̄henses suos psequuntur. iuxta
illud. i. Reg. xxi. Canem mortuū persequeris
et pulicem viuū. id est psecutorem mordacē
siue rep̄hensorem. Septimo pellic sola est car
ta venatorib⁹. i. exterior querlatō ypocritarū
que est in mortificatione carnis. quam debent
sibi boni assumere et cadaver p̄icere quod sub
pelle abscondit̃. Mat. in. 30. nā pellicē circa lum
bos eius. Et sic p̄ q̄ p̄uadet fugē ypocritam na
ture nēe oditō et puerforū aialii opatio. et sic
p̄ ps scda huius sermonis

**Pars tēcia hui⁹ sermonis in q̄ detestat̃
proximū rōne maledictionis.**

Tercio in isto sermone detestanda ē ypo
critis rōne maledictionis domi nri ihesu
xpi. qui peccatum ypocritis in euange
lio magis detestatur q̄ omnia alia peccata. et
fm Alex. de ales. in secunda pte summe sue vbi
s. hoc fecit ihesus propter quatuor rationes
Prima est vt demonstraret quanta futura sit
detestatio antixpi. qui maxime p ypocritism de
cipiet. Job. xxxiii. Qui scilicet antixps regnā
facit ypocritam. Secunda est ppter pharise
os et scribas. quibus dominus loquebatur vt
ypocritis. Tercia est. quia ypocrita est contrari
us operi diuino. Sicut enim dicit Aug. in lib.
ench. Domin⁹ omne malum in bonum ordinat
ypocrita autem bonum opus p malam opinio
nem deformat. et quasi ouertit in vitium. Vñ
Rabanus. Dum ieiunant orant elemosinā dant
non sūt fructus eorum. quia p vitio eis reputā
tur 2c. Quarta ratio est. quia ypocrita toti tri
nitati contrariatur. Primo contrariatur patri
vsurpans gloriā que debet patri. psal. xlii.
Gloriam meam alteri non dabo. Secundo con
trariatur filio qui est veritas et vita. Quid em̄
aliud est ypocritis nisi falsa vita apparens bo
na et existens mala 2c. Tercio contrariatur spi
ritui sancto. cui attribuitur bonitas. quia ypo
crita abutitur bonitate et bono opere scilicet si
mulando. et mala intentione bonum opus faciē
do. Et ideo septem maledictiones inuehit domi
nus contra scribas et phariseos. et osequenter
contra alios similes. Math. xxiii. Prima est. Ve
vobis scribe et pharisei. qui deuoratis domos
viduarum. simulates longam oratōem ppter
hoc maius accipietis iudicium. Vñ sūt qui p
mittunt dicere missas et psalteria et plures ora
tiones. et nil faciūt et adinuēiūt oratōem san
cti. Cipam et breuia varia. et sic dilatāt phila
teria sua fm Criso. super Math. ergo 2c. Secū
da est. Ve vobis scribe et pharisei ypocrite que
circūitis mare et aridam vt faciatis vnum p̄s
litum. et cum factus fuerit facitis eum filiū ge
benne duplo qm̄ vos. Proselitus dicebat̃ qui
ex gentilitate ouertebatur ad iudaismū. sicut
Ruth moabit̃ et Achior hoc cum magno stu
dio pcurabant illi pharisei. Et locum suū nunc
tenent religiosi qui vtiq̄ si nō seruant regulā
suā. Aug⁹. appellat ypocritas. p. q. i. nolo.
Solent hñ alios trahere ad religionem suā e
seculo. et magnificant fimbrias suā religioez
alijs pponentes. sed talem factum aliquē reli
giosū monachum vel monalem suis malis mo
ribus et exemplis faciūt peio 2c qm̄ cum esset in
seculo. O quot sūt hodierni t̄pib⁹ 2c. ergo 2c
Tercia est. Ve vobis ypocrite qui decimatis
mentam et anethum et omne olus. et relinquitis
que grauiora sunt legis scilicet iudicium et ca
ritatem dei. Vñ sūt qui faciūt subtiles conscias
alijs et imponūt onera grauiora et importabi
lia sup humeros hominū digito aut suo nolūt
ea tangere. p̄dicant contra pompas et gloriā

epalem. et ipse sub talibus implicati et diligenter
seruant aliqua ceremonialia caritate vacui re.
Quarta est. De vobis scribe et pharisei qui mun-
datis quod de foris est calicis et parafidis. et
intus pleni estis mundicia. Unde sunt qui civiliter vi-
uunt secundum doctrinas hominum cauentes sibi in exteris
ori queratone neiem ledere verbo vel facto. af-
fabiles cunctis. intus tamen pleni sunt ambitioe et su-
perbia. inuidia et odij. amantes primas cathedras
in synagogis et salutaciones in foro et vocari
ab hominibus rabi. Quinta est. De vobis scribe
et pharisei qui estis similes sepulcris dealbatis quod
apparent foras hominibus speciosa. intus autem sunt
plena spurcicia. Unde sunt qui videntur austeri mo-
desti et casti et mortificati. sed intus sunt et in oc-
culto pleni delictis amantes primos recubitus in
cenis ubi sunt meliores boli. et exinde penetrant
domos mulierum. in monasteria. et captiuas du-
cunt mulieres oneratas peccatis quas deuotas
appellant pleni spurcicia et carnalis amoris et
omni iniquitate et inmundicia. Sexta est. De
vobis scribe et pharisei ypocrite qui edificatis
sepulcra prophetarum et patres vestri occiderunt il-
los. Unde sunt qui querunt honorare sepulcra san-
ctorum et ecclesias eorum ornate sculpturis tapes-
tis argento et auro et luminaribus quod quasi affectum
et deuotiones ostendentes ad eos cum nulla re
aliter habeant. sed si viuerent persequerentur eos
nec audirent vel imitari exempla eorum. Se-
ptima maledictio est. De vobis scribe et phari-
sei ypocrite qui clauditis regnum ante homines
Pos enim non introitis. neque introeuntes finitis
intrare. Ve autem secundum Iero. importat damna-
tionem eternam. Scribe erant doctores et de-
claratores legis. Pharisei quedam pars popu-
li religiosi ceteris viuientes. Unde ergo non in-
trant in regnum propter vicia sua. nec finitis in-
re cupientes propter mala exempla quibus alios cor-
rumpunt. Ut enim dicit Gre. neo in ecclia apostoli nos
cet quod qui puerse viuens nomine vel ordine scitatis
retinet. lxix. dis. c. neo. Idcirco dominus in euan-
gelio detestat ypocritas. Math. xxiii. hodie dico. Super
cathedram moysi sederunt scribe et pharisei. s. ypo-
cite. Omnia ergo. s. bona quecumque dixerit vo-
bis seruare et facite secundum vero opera eorum nolite
te facere. dicunt enim et non faciunt. quasi di-
tum facere ostendunt. Et infra. Omnia opera
sua faciunt ut videantur ab hominibus tantum
scilicet non ut videantur ab omnipotenti deo qui
reddat mercedem in celestibus ideo concludit in
fine. Qui se exaltat humiliabitur. et qui se hu-
miat exaltabitur. scilicet hic per gratiam. et
in futuro per immarcescibilem gloriam. ad quam
ille nos perducatur qui cum patre et spiritu sancto
vixit et regnat in se. se. Amen

Feria quarta post secundam dominicam in quadragesima de ambitioe a superbia et iani

Gloria descendente.

Sermo. liij.

O Mne quod est in mundo oritur a sterz
vobis. Post tractatum de ypocritis fra-
tres carissimi licet aliqua de ambitio-
ne ad superbiam et inanem gloriam p-
tinentem tractare que est cathedra pestilentie.
Unde illud ps. Beatus vir qui non abiit in consilio im-
piorum. et in via peccatorum non stetit et in cathedra
pestilentie non sedit. quod intelligitur de christo et de
cunctis eum imitantes. Unde Aug. super hoc ps. ait.
Soluit christus regnum terrenum cum superbia que est ca-
thedra pestilentie. Non recte dicitur. quod non fere quis
qui est qui careat amore dampnandi et humanam si ap-
petat gloriam. hec ille. Pestilentia dicitur mors late
vagans et quasi omnes inuoluens. Amor enim do-
minandi ad ambitioem pertinet. Unde Amb. non super
Lu. inquit. Sepe quos vicia nulla delectant. quod
nulla potuit mouere luxuria. nulla auaricia. fa-
cit ambicio emmosos. Et ut dicitur quod prius fuit.
Et propterea dyabolus temptans dixit christo in
monte. Hec omnia tibi dabo. si regna mundi que
ostenderat si cadens adoraueris me. Math. xxii.
Adorat enim honorat et seruit ambicio suis modis
te cum a quo honorem et dignitatem sperat. Sed
verus in te totus christi soli deo seruans non querit
terrena. quod caritate perfusus inferiora despiciit su-
perna appetit. Ideo ait Ioh. in verbis apostoli-
tis. Omne quod est in mundo re. de qua superbia
precedit ambicio. que est ipsi caritati contraria.
Et ideo dicit apostolus. i. ad Cor. xiii. Caritas
non est ambitiosa. De qua ambitioe tres consideratio-
nes in presenti sermone faciemus. quarum
Prima dicetur offensio
Secunda vero prohibio
Tercia autem punitio

Pars prima huius sermonis in qua declaratur quod ambitio est peccatum et maxime mortale.

Primo igitur in isto sermone quod ambitio secundum
autorem de vita et doctrina philosophorum est ior-
dinatus appetitus honoris et digni-
tatis aut amplitudinis. Unde lxj. dis. c. miramur
in fine dicitur. Ambitio est ad honores mundi sine sus-
fragio et pre. sine merito laboris velle promoueri.
Et in nouella Gre. de elec. c. auaricie. id habet
Ideo concluditur secundum Alex. in secunda parte in tractatu
de ambitioe. et Tho. in secunda secunde. q. cxxxj. arti-
.i. quod ambitio est peccatum. quod probatur triplici. Primo
ex parte radicis ex qua procedit. quod sicut fructus est
infectus qui ex infecta radice generatur. ita ac-
tus humanus qui procedit ex peccato optet quod
sit peccatum. sed ambitio secundum Augustinum. in li. de vera
religione. procedit ex superbia que est peccatum.
et etiam ex cupiditate. ergo re. put enim per

potentiam vel dignitatem intendit quod acquirere
apparentem et excellentem honorificentiam. sic oritur
ex superbia. Sed putat intendit quis acquirere per
hominum rebus abundantiam. sic oritur ex cupiditate.
igitur etc. Secundo idem probatur ex parte caritatis cui
aduersatur. Nihil enim repugnat caritati quod est via
ta autem nihil peccatum. sed ambitio repugnat caritati
nam ubi est caritas ibi nec inflatio nec superbia
nec cupiditas. et per omnes nec ambitio esse potest.
igitur etc. Tercio idem probatur ex parte magnanimitatis
cui contrariatur. Nam quod contrariatur virtuti moralis
est peccatum. que virtus moralis est secundum regulam rationis
sive magnanimitas quod est virtus moralis secundum
philosophum. et contrariatur ambitio. quia ipsa est inordinatus
appetitus honoris. magnanimitas vero
est ordinatus appetitus magni honoris. inordinatum
autem opponitur ordinato. igitur etc. Et ideo non
dum ad horum declarationem secundum predictos doctores. quod
honor impetrat quodam reuerentia exhibenda alicui
in testimonium excellentie virtutis. ut ait philosophus. i.
et h. Circa vero excellentiam hominis duo sunt attendenda.
Primum est quod id in quo homo excellit non
habet in seipso a se sed est quasi quoddam diuinum
in eo. et ideo non debet sibi principaliter honor
sed deo. Secundum est quod id in quo homo excellit
datur homini a deo ut ex eo alius proficiat. Tripliciter
igitur contingit appetitum esse inordinatum. Primo modo
quia appetit honorem de excellentia quam non habet
quod est appetere honorem supra suam proportionem.
ut si malus desideret honorem ac si bonus esset.
et desideret regimen seu prestantiam que non
debetur nisi virtuosus vel curans de virtute. Refertur
enim. Aug. in li. de ci. dei antiquos romanos
cum dediti essent ydolatrie. duo inter cetera in urbe
constructisse templum. unum deo virtutis. aliud deo honori.
ita tamen antiqua et ordinata quod ad templum dei
honoris non poterat esse accessus nisi per templum
dei virtutis quod quis erraret ut in fideles. in facto
et opinione. tamen quo ad ordinem constructionis templorum
non errabant. Volebant enim cunctis ostendere
quod ad honorem qui a cunctis multum appetitur recte perueniri
non potest nisi per opera virtutis. Secundo inordinatur
te appetit honor in quantum honor de excellentia sua
quam habet a deo non refert in deum cupiens ipsum deum
ut actorem sue excellentie et virtutis principaliter
honore. iuxta illud apostoli. Soli deo honor et gloria.
sed sibi cupit illum honorem ut quoddam bonum.
Nec obstat quod honor sit premium virtutis secundum
philosophum. i. et vii. et h. ergo sibi appetere honorem
non est peccatum. Quia honor non dicitur premium virtutis
ex parte ipsius virtutis. ut h. s. per premium expectare
debetur. sed per premium expectatur beatitudo quod est finis
virtutis. Sed dicitur honor esse premium virtutis ex parte
aliorum. qui scilicet non habent aliquod maius quod retribuant
aut virtuosum quod honorem. quia ex hoc ipso magnitudine
dum habet testimonium prohibet virtuti. non tamen
est sufficiens premium. ut dicitur. vii. et h. g. etc. Tercio
inordinate appetit honor in quantum appetitus in

ipso honore desinit non referens honorem ad utilitatem
aliorum. et talis propter consequendum honorem
in multa incidit mala. Vnde leo papa. xlvij. dist. c.
vix catholicum ait. Mens enim potest auidere
nec abstinere novit a vetitis. nec gaudere scelus.
nec pietati adhibere assensum hec ibi. Nec te
moueat quod philosophus dicat quod illi qui non curant de honore
vitupandi sunt. quia hoc intelligitur de hiis
qui non curant de honore secundum quod ratio dicitur quod
non curant ea vitari que sunt honori contraria. ut
mala opera non autem intelligitur quod debeat querere
honorem vel facere bonum ut honorem. Qui enim
solum propter honorem vitant mala vel faciunt bona
non sunt virtuosus. ut patet per philosophum in. iij. et h. ubi
dicitur quod non sunt vere fortes qui propter honorem faciunt
fortia. Appetitus igitur honoris ambitio est
quia inordinatus aliquo predictorum trium modorum. ideo
peccatum est. Aug. etiam dicitur quod locus superior sine
quo populus regi non potest et si admistretur ut de
cet. indecent tamen appetit. viij. q. i. quod episcopus. unde
et ibi peccatum. et talis appetit ad ambitioem pertinet
concludit quod ambitio est peccatum. Sed ad clariorem
rem ulterius et diffusioris noticiam tria mouentur
dubia. quibus declaratis patebit prima pars huius
sermonis. Primum dubium quod queritur est utrum
appetere dignitatem sit illicitum et peccatum
mortale. Et videtur quod non. Qui enim episcopus desiderat
ait apostolus bonum opus desiderat. i. Thimotee. iij.
sed desiderare bonum opus non est illicitum. nec per
omnes peccatum mortale. g. etc. Ad hanc questionem respondet
beatus Thomas. scilicet scilicet quod clxxxv. ar. i. dicitur
quod in episcopo tria possunt considerari. primum est
principale et finale. scilicet episcopalis operatio per quam utilitati
primorum intendit secundum illud iohannis. ultio.
Pasce oves meas. et hoc secundum se laudabile
est et virtuosum. Verum quia putat episcopalis
actus habet annexam gradus celestitudinem. per
superfluum videtur quod aliquis preesse appetat.
ad hoc quod subditis profit nisi manifesta necessitate
imminente. sic dicit Gregorius in pastoralis.
Quod tunc laudabile erat episcopatum querere.
quando per hunc quemcumque non erat dubium
ad supplicia grauiora peruenire. Vnde Crisostomus.
super Mattheum. di. Opus quidem desiderare bonum.
bonum est. Primum autem honoris concupiscere
vanitas est. Primatus enim fugientes se
desiderat. desiderantem se horret. Et sic videtur
simpliciter dicendum esse illicitum. Ratio
huius est secundum Thomas. quia nullus debet
appetere aliquid ultra vires suas non sibi proportionatum.
ad huiusmodi autem nullus est peccatus.
quia prelati secundum gradum et convenientiam
debet omnes alios excedere in conuersatione et contemplatione
ita ut sui respectu alij sint grex. et hanc idoneitatem de se
presumere est maxime superbia. et ideo non est accipienda
in ipsa superbia ac ex genere suo est mortale. igitur etc.

Secundū igitur quod est in epātū est altitudo gra-
dus. quia ep̄s sup̄ alios constituit. **pm̄ illud Mat.**
xxiii. fidelis seruus et prudēs quem constituit
dñs super familiam suam. et hoc appetere p̄fū/
ptuosum est ut expresse patet ex dictis. Tercū
autē quod est in epātū quod osequens se ha-
bet ad ista est. s. reuerētia. et honor. et sufficiē-
tia temporalium. **fm̄ illud. i. Thimot. v. ca.** Qui
bene presunt presbiteri duplici honore digni
habeantur. et hoc appetere expresse est illicitum
et p̄tinet ad cupiditatē vel ambitōem. Vñ con-
tra phariseos dñs dicit **Mat. xxiii.** in euange-
lio diei p̄cedētis. Amant primus accubitus in
cenis et p̄mas cathedras in sinagogis et salu-
tatōnes in foro et vocari ab hominibus rabi. Cō-
cludendum est igitur quod absq̄ p̄sumptiōe so-
lum potest quis appetere opa ep̄alia facere. si
sc̄z eum attingeret in tali officio esse vel se eē di-
gnum ad talia opera exequēda. ita quod opus bo-
num cadat sub desiderio. non autem p̄mat⁹ di-
gnitatis. Dicitur igitur **fm̄ Tho. ad illud aposto-**
li. Qui ep̄atum desiderat etc. quod non vult ibi dis-
cere apostolus quod qui desiderat dignitatē ep̄a-
tus desiderat bonum op⁹. sed qui desiderat istud
opus quod est intendē saluti populi. qd̄ opus
importat nōmine ep̄i. Nam tunc temporis erant
ep̄i pauperes in honore p̄mi ducti ad tormēta.
Vnde Aug. di. ibi quod apostolus noluit exponere
quid sit ep̄atus. quia nō est opis non ho-
noris. **vñ. q. i. c. qui ep̄atum.** Interpretatur enī
ep̄s sup̄intendēs. scilicet salutem aliorū. **Vnde**
et glo. Jo. que arguit ex illo ca. q. possum⁹ ap-
petere ep̄atū ad p̄desse alijs non p̄desse multis.
sup̄ficialiter arguit. cum in ip̄o ca. **Augu. dis-**
cat contrariū. scilicet quod locus sup̄ior indecēt ap-
petitur. Vñc sequit̄ quod appetere alias dignita-
tes seu bñficia curata sit mortale. quia de simi-
libus idem est iudiciū. **ar. di. v. ca. ad eius.** Sc̄z
ratio quare est illicitus appetit⁹ ep̄atus est quod
curam habet annexā. quia p̄sumptuosum nimis
est. ut quis se reputat idoneum ad regendas a-
nimas aliorū. Sed eadem ratio est in alijs. nō
enī differūt ab epātū nisi fm̄ magis et minus
ita quod non diuersificat speciem. sed q̄ntitatē pec-
cati. Preterea si aliquid petere est mortale. et
illud appetere similis. sed petere quodlibet p̄e-
dictorū est mortale. igitur etc. **Itaz fm̄ Thomā**
Goff. et Hosti. petere p̄ se aliquid p̄dictorum
etiam si alias sit dign⁹ est mortale. quia indu-
cit simoniam. quia sūt preces p̄ indigno rōne
p̄sumptōnis. ergo et appetere erit mortale. et q̄-
uis **Ber. in glo. et x.** dicant hoc esse licitū si
alias sit dignus. quod si verum esset etiā licitū
esset appetere sicut et petere. Attamē quia doc-
tores qui contrariū dicūt sanctitate et scientia
p̄cellūt. ideo non videt̄ tuta ista opinio nec se-
quenda. Vñ ad affirmatōem p̄me conclusiōis vi-
dentur satisfacere plura dicta sanctorū. Ait ei
Criso. Qui desiderauerit p̄matum in terra. iue-

niet confusionem in celo. nec inter seruos dei cō-
putabitur qui de p̄matu tractauerit **dis. xl. c. m. l.**
ti. nullus autē inueniet confusionē in celo aut se/
parabit̄ a consortio seruorū xp̄i nisi p̄pter morta-
le. igitur etc. Item leo papa Principatus quem
metus extor̄sit aut ambitus occupauit. et si ac-
tibus suis vel moribus non offendat. respectu
tamē inuiti est p̄nitiosus. i. q. i. c. p̄ncipatus sed
non si p̄nitiosū nisi mortale. igitur etc. **It Gre.**
inquit. Sicut qui mutatus renuit q̄ritus refu-
git ex sacris altarib⁹ admittendus. sic qui vlti-
mo ambit vel ip̄oportunū se ingerit. p̄culdubio
repellendus est. i. q. vi. c. sicut is. s. nullus res-
pellendus est a p̄mōtione nisi p̄pter mortale.
igitur etc. Hanc conclusiōē videt̄ ponere sanct⁹
Tho. in quolibet. Si autē p̄ sup̄iorem ponat̄
quis ad p̄dicta videt̄ satis excusari. quod necesse ha-
bet obedire. forte tñ posset dici circa p̄dicta.
quod qui intenderet deo seruire in clero. non ap̄t
honores maiores osequēdos nec diuitias qm̄
in seculo. sed quod status ille melior videt̄ q̄ secu-
laris. et diuis applicat⁹ et magis deo gratus. et
in eo positus appetit sibi p̄uideri de bñficio a
sup̄ioribus. vel etiā petit ut possit fm̄ additio-
nem suā sustentari nō ad pompā s̄ ad decētā
non habēs intentōez ad curam p̄ncipalit̄. s̄ sic
ei annexa nec ad honores et gradus et pinguis
us bñficiū. s̄ ad sui gubernatōem ita oretus de
simplici bñficio sicut de curato. dummodo sibi suf-
ficiens esset non peccaret. quod q̄ altario seruit. s̄
altario debet viuere. i. ad **Cor. ix. c.** Querē autē
hōmō curata aut appetere principalit̄ ap̄t ho-
norem et diuitias que inde sequunt̄ hoib⁹ vi-
detur mortale esse et contra ordinē caritatis que
est ut diligat̄ plus salus aīaz q̄ corp⁹. et sic
p̄z primū dubiū. Scdm̄ dubiū qd̄ s̄ mouet̄
est. ut liceat appetere aut q̄rere magistreria-
tum aut doctoratū. quod xp̄s di. **Nec vocem⁹ ma-**
gistr̄. **vñ est. n. mgr̄ vester xp̄s Mat. xxiii.**
Ad hoc rñdet Tho. vbi. s. q. hoc licitū est.
quod petit solū opportunitatē coicandi id qd̄ h̄z.
Coicare autē sciam quam q̄s habet laudabile ē
et ad caritatē p̄tinent fm̄ illud **Sap. vii.** Quā
fine fictiōne didici et sine inuidia coico. Et i. Pe-
tri. **nn.** Sonus quisq̄ put accepit grām in alteru-
trum illam admistrātes. Dicit tñ idem doctor
quod duo p̄supponunt̄ ad hoc quod sit licitū. Primū
est quod sit p̄doneus ad docendū. Scdm̄ quod nō iten-
dat excellentiaz principalit̄ s̄ coicare doctrinā
Si ergo aliqd̄ horū defuerit nō est licitū p̄ lo-
cum a contrarijs ut **dis. xxv. c. qualis.** et videt̄ esse
mortale contra intētōem ordinatōis eccie. Ad
illud de euāgelio dicendū quod p̄hibuit xp̄s alijs
quem vocari mgr̄m ea intētōe ne q̄s estimaret
illuiatōem quā quis p̄cipit ex doctrina maḡi
ip̄i mgr̄o principalit̄ attribuere cū ip̄e xp̄us so-
lus sit mgr̄ qui illuiat oēm hoīez venientem in
hunc mūdū. **Job. i.** Et sic patet scdm̄ dubiū
Tercū dubiū quod hic queritur est. Quid de

officijs et dignitatibus secularibus si appetantur
et procurent per preces et obsequia. **ut officium pos-**
testatis. senatoris. et alia huiusmodi nunquam est peccatum.
Rnde est quod si quis huiusmodi appetat vel querat magis cu-
rans de honore et lucro quam de iusticia seruanda
patus lucrari per fas et nefas. et deuiare a iure.
ne displiceat magnis. nec punire crimina ut dicitur
utique peccat mortaliter. faciens contra illud **Sap.**
i. Diligite iusticiam qui iudicatis terram. Sicut
si ignorat ea que spectant ad executionem debita
dicti officij. nec iuuari per alium potest ut per assessor-
em. Et dicitur xxxviij. c. in laicis. videtur intoleran-
bilis ignorancia. et loquitur de rectoribus. Sicut
si patus est se intrinicare de his ad que sua po-
testas non se extendit. quousque ibi consuevit fieri. pu-
ta si laicus velit de clericis iudicare vel de ecc-
lesiasticis disponere. quod eis prohibetur. dis-
crevij. p. totum. Si autem intendit seruare in omnibus iu-
sticiam. et in agendis saltem per practica est cōper-
tenter edoctus. et in dubijs intendit consilia querere
illa tamen non querit ne despiciat habere non par-
ticipando officia ciuitatis ut ceteri. vel ut inde
lucrum consequatur quo se et familiam valeat suste-
nere nil extorquendo a subditis ultra constitutum
hoc humana temptatio est. non tamen odemnanda. Et
et multo magis cum ista querunt ne prauati a ceteris
oculcentur et imponant eis onera grauia et importu-
abilia. Si quis autem hoc faceret ad obuiandum mal-
gelo iusticie deum non homines timet. Quis est huius-
et laudabimus eum. meritorius esset. Tunc tamen
esset extra hominem esse. quia difficile est in hominis of-
ficijs que ibi preponunt malis multis resistere.
et opponere se torquenti. Ad quod tamen tenet quantum
in se est. quia ut dicit Iuno. Non caret scrupulo
confessionis occulte qui manifesto facinori delin-
mit obuiare. dicitur lxxxiij. c. error. Ad mentem autem
reducendum est illud Sap. vi. Iudiciu fiet du-
cissimum hijs qui prebent. Et sic patet per prius huius
sermonis

Pars secunda huius sermonis in qua probatur
triplici auctoritate ambitione esse prohibita

Ecum in isto sermone aduertendum est
quod triplici doctrina prohibetur ambitio. scilicet
veteris testamenti. noui testamenti. et iuris
canonici. Primo prohibetur et detestatur aucte ue-
teris testi. sic. **Noli querere ab homine ducatum. neque**
a rege cathedram honoris. Eccl. viij. c. Noli que-
re fieri iudex nisi forte valeas irrumpe iniquita-
tes ibidem. Qui preterit suam sibi assumit iniuste.
odie. Eccl. xx. Non adicies exaltari amplius in
monte sancto meo. Sophonie. iij. Ambiebat ja-
son frater Omie summi sacerdotum. et adito rege
promisit ei argenti talenta. Eccl. iij. Mach. iij. Ses-
cundo id probatur aucte noui testi ubi prohibetur
ambitio sic. Quicumque voluerit inter vos maior fieri.

et sit vester miles. Math. xx. ca. Quibus
altum. abhominatio est apud deum. Luc. xvi. Quos-
tum gloria in confusione que terrena sapientia. Phil. iij.
Moyse gradis effectus negauit se esse filium fi-
lie Pharaonis magis eligens affligi cum popu-
lo dei quam temporalis patri habere iocunditatem. Hebre-
ij. c. Caritas non est ambitiosa non querit que sua sunt
i. Cor. xij. Tercio prohibetur aucte iuris cano-
nici. Nam. xlvij. dicitur. c. sicut neophytus Greg.
ait. Cui appetit que ad summa loci fastigia pro-
pter gradibus per abrupta querit ascensum. Scimus
autem quod edificati pietes non prius lignorum pondus
accipiunt nisi a nouitatis sue humore hiecent. ne
si ante pondera quam solide non accipiant. cum simul
fabrica deponant ad terram. hec ibi. Et. v. q.
i. c. in scripturis. idem Greg. ait. Sicut loci regis
minis desideratibus negandus est. ita fugienti-
bus offerendus est. sicut scriptum est ad Hebr. v.
Nec quisque sumit sibi honorem. sed qui vocatur a domo
tanquam Aaron. Et. i. q. i. c. non est putanda. idem
Greg. ait. Quisquis sacerdotum non ad elationis pro-
prium sed ad utilitatem adipisci desiderat. prius vi-
res suas cum eo quem est suscepturus honore me-
tiatur ut si est ipse abstinere et ad id cum metu et
cui se sufficere existimat accedat. hec ibi. Et hac
materia. lxx. dicitur. miramur. Leo papa. xl. dicitur. non
facile. Tero. ij. q. vij. non omnes episcopi. xxiij. q. iij. c.
sicut excellenteriam. Greg. Et extra de tempore. q. q. or.
c. ad aures. Lucij papa ait. Non in sublimitate
gradu. sed in amplitudine caritatis acquiritur
regnum dei. hec ibi. Et sic patet qualiter ambitio pro-
hibetur. Sed queritur quare fugienda est ambitio.
Rnde est triplici de causa. Primo quia multa crimina in-
ducit. Secundo quia quilibet iustus hominum fugit. Tercio
quia detem mentis tollit. Primo dico quod omnium
magnitudo vici ambitio. quapropter est fugi-
enda. quia multa mala inducit. Nam dicit quidam
philosophus. Hoc maximum malum hominibus ambitiosus. quia non re-
spicit deum vel se vel alios. sed per phantasias et nepharias
et mille picula ad dignitatem tendit quam appetit.
Nam chore et oplices ambietes dominum ipsum moy-
se filio detraxerunt. Numeri. xvi. Absalon ambitio-
sissimus pater dauid non pepercit ut regnaret ipse sed
ipunitus non transiit. ij. Re. xxiij. Teroboa rex
israel ne amitteret quod sibi a deo traditus fuit
vitulos aureos fecit in dan et Bersabee. ut eos
ipsi adoraret et in iherusalem non accederet. sed temporaliter
et eternaliter punitus est. ij. Re. xij. Athalia
mortuo filio iorab ut sola regnaret pessima fe-
mina omnem de seie regio masculinorum occidi fecit. nisi
unum Ioas. filium puulum quem abscondit fuit. sed et
ipsa demum occisa fuit. iij. Re. xij. Abimelech ve-
pripitum accipit in Sichem occidit fratres suos se-
gitimos siue occidi fecit ipse illtimus sed male fini-
uit faciens se occidi postquam fuit percussus a mu-
liere per fragmentum olle iactum de muro ciuitatis
obsesse. Iudi. ix. ca. Secundo omnium grauitas seu
magnitudo vici ambitio. et ideo fugienda est
quia omnes sancti fugerunt dignitates et honores.

nam ut dñm est. s. de vana gloria. xps ihesus
cum facto miraculo ex qñq; panib⁹ multiplica-
tis. turbe sibi cum voluerūt regem facē aufu-
git. Jo. vi. ca. Moyses. lxxij. annorū cū mitte-
retur a dño vt esset dux ppli hebreorū. multuz
restitit excusans se qd esset ipeditiois lingue.
Ero. iij. Jeremias cū mittētur a dño a ostiū/
eretur sup reges a regna ad annūciandū vob⁹
dei subtrahēbat se dī. Aa a dñe deus. ecce nes-
cio loqui. Iere. i. c. Marc⁹ euāgelista ut sacer-
dotio reprobo⁹ hēretur amputauit sibi pollicē
vt ait Iero. Gre. magn⁹ ab omni ppl'o a clezō
acclamat⁹ in papam occulte fugit ut vitaret.
Amb. ne. pmouereē in archiep'm elect⁹ a cunc-
tis fugit a meretrices ad domū suā ire fec. non
vt eas cognosceret s; ut populū ab hmoi reuo-
caret. Iero. Platōez fm aliq's aufugit. ut lris
sacl'm in Bethleem infudaret. Grego. nazāsen⁹
epatū dimisit ut sapie vacaret. Et Augu. hū-
mum doctorē licet multū valeri⁹ ep's suū pres-
bitez ordinauit sibi p'cauens ne ad vitem Ta-
rentem deuēret ut pastoralē curam vitaret
Martin⁹ aut nec dyaconatū a scto Hilario pi-
ctauenti ep'o voluit ipositiū acceptare idignū
se clamitās tanto officio. Quāta igit p'sūptō a
quāta ambitō a qd piculosa in illis qd hominō
nes merito a actōe pusilli se offerunt ab hmoi
onera graua qñ g'gātes sapia a scitate vite
sibi arbitrati sūt importabilia. Cōsidrābāt hñ
q's ait Aug. Nihil in hac vita a maxie in hoc
tpe difficili⁹. nihil laboriosius. nihil qd piculo-
sius ep'i aut p'bri aut dyaconi dignitate. Nihil
q' tristi⁹ a miserabili⁹ hmoi dignitatib⁹ si p'
fuctorie res agat. dis. xl. c. ante oīa. honores
q's et dignitates ep'ales plene sūt picul' a vi-
ch's. a mcōgrue malis. Vñ Gre. ait. Egregie
de cesare Tullius ait Cesar cum quosbā hono-
rare voluit non ipos honestauit. s; ornamenta
deturpauit. Vñ Gre. māt. Quāta maior est dis-
gnitas tāto despectiores a improbos facit.
Tercio ostēdit grauitas a magnitudo vicij am-
bitōis. a ideo fugienda. qz tollit qerem men-
tis. Vñ Gre. in q't. Omne q's h' emmet pl⁹ me-
roribus afficiē qd honorib⁹ gaudet. a duz in
tribulatiōe ponit ad memoriā culpa ruocatur
dis. xij. c. nerui. Ber. qz sic ait. O ambitō ambi-
entium crux quo omnes torques. oibus placet
Nihil acerbi⁹ cruciat. nihil molesti⁹ inquietat
hec ille. Item Gre. in q't. Misericors de⁹ quos
tenere diligit ab exiliorib⁹ actōmib⁹ abscondit
nam a paterfamilias ad eūdē laborē suos mit-
tit a quo filios subditos suspendit. et inde filij
sine veratōe de cori sūt vnde serui in puluē de-
turpant. Et sic patet qre ambitō fūme fugien-
da est. Quod est p'bitēstatur. Nā s'ido mus in
eplari libro. ij. ait. Quidam ius falsq; supgressi
fūmam b'itudinē. fūmam ptātem putāt s' ipo-
satis miseriōres qd p'az intelligūt se in qetissi-
mo famulatu subiacere. Nam sicut hoibus res

ges. ita regib⁹ dñandi desideria dñantur. Et
Socrates in q't. Stultū est vt impare q's velit
cum ip'e sibi impare non possit. Et Sen. i. eplā
lxvij. ad Lucillū ait. Ambitio s' non tā iocūdū
est multos post se videre. qd graue aliquē āte
se. Item Salusti⁹ in catilinario in q't. Ambitō
dñandi multos mortales falsos fieri coegit. as-
liud in pectore clausū. aliud in lingua promp-
tum habere. etiā cū vita hoim sine cupiditate
agebat satis cuiq; sua placebant. Vex ubi. si
perbia dñandi inuasit. fortūa simul cū moribus
imutatur. hec ibi. Et sic patet pars secunda h⁹
sermonis

Pars tertia huius sermonis. in q pon- tur ambitionis acerba punitio

Aercio in isto sermone detestāda est am-
bitio ppter ipius acerbā punitōnem.
Triplici. n. pena punit ambitō. p'ea tē-
porali. pena dām. pena inferni. **Pri-**
mo punit pena tpali. qz ambitiosoz dñū cito
transit dño iudicio. Jo. zambri qui occidit dñz
suū ut regnaret post eū. septē annis tantū re-
gnauit. in. Re. xvj. Ptolome⁹ regnū Alexātri
voluit occupare ambitiose sed p'az gauis⁹ est
qz die tertia ē defūctus. i. Machab. xi. Et mul-
tis alijs exemplis patet qd ambitio punit pena
tpali. Secdo punit pena dām. s. priuatōne cele-
stis regni. Nā sicut tales ambitiosi amittūt qe-
tem olcie in hoc seculo ita p'dūt pacē eternam
in futuro. Vñ a xp⁹ Jobām a Jacobo vt ptz
Mat. xx. qd p matrem vxorē. s. Zebedei petie-
rāt sedere vn⁹ ad dexterā ali⁹ ad sinistrā i reg-
no suo. i. p'imos existere i regno. q's tpale tūc
existimabāt. ambitio ē duct. rñdit xp⁹. Sedere
ad dexterā vel ad sinistrā nō ē meū dare vobis.
i. nō agnuit sic nec alijs ābitiois. Tercio a vl-
timo punit ambitō pena inferni. Legit em de
Goffredo priore clareuallēsis qd cū fuisset ele-
ctus in ep'm tornacēsem. a ab Eugenio papa a
scto Bernardo cogereē subire on⁹. p'strat⁹
dixit. Monach⁹ fugitiu⁹ esse potero si hic me
enitit. ep⁹ aut nunq; ero. a sic dimissus fuit.
Tū aut p'ict⁹ Goffred⁹ apparuit p⁹ mortē
euidā sibi caro. interrogat⁹ ab eo d' illo nego-
cio ep'atus qd non acq'uerit iussus. si h' s. fuiss⁹
deo gratum. Rñdit Reuelatū est mihi a sancto
fima trinitate. qd si fuissē de nūero ep'oz. fuissē
de numero reproboz. Et iō ait Iero. viij.
q. i. c. illud inferendū. Si aut p'cta filioz ab
ep'atu iustū p'hibēt. quantomagis se vnusq's
q' dñderans a sciēs. qz potētes potēte tormē-
ta patient. retrahit se ab hoc non tam honore
qz onere. hec ille. Et iō saluator noster i euan-
ho. Mat. xx. ca. discipulos suos p'mat⁹ q'rēt. s.
arguit dī. p'ctis. qz pncipes gentium dñant
eoz. a qui maiores sūt ptātem exercez in eos
Sed quicūq; voluerit mē vos maior fieri sit vt

mister. Et qui voluerit inter vos primus esse erit
vultu seruus. ubi Crisostomus dicit quod per hoc ostendit quod genti-
le est primatus cupere. et sic gentium operatio eorum
est uanitate aiam ouerit. Ad quam ouerit ipse is-
us oēs ambiciosos producat qui cum patre et spiritu
et suo uiuit et regnat in .s. Amen

Feria quinta post secundam dominicam in quadragesima de quoditate et offensione ingratitudinis ab ianiglia descendente.

Sermo .liij.

One quod est in mundo recte dicitur
vultu .s. Quia frater carissimus prima et ses-
cunda spes superbie de quibus dicitur est in
superioribus .s. homo bona accep-
ta a deo non ab ipso recognoscit sed sibi attribuit
it vel meritis suis ascribit ad ingratitudinem per-
tinent. Et omnes hoc. et grauiter est ut de ipsa ingra-
titudine aliquid expendiote tractemus. Est .n. ipsa
ingratitudo viciu multum displicens deo et homi-
bus. Quid .n. potest abhominabile esse coram patre
et redemptore nostro qui ut boni filii eius corporali-
bus. temporalibus. et spiritualibus fructibus honore quem
ipsi dare debemus dyabolo offeramus. Et non imes-
rito sepe numero boni beneficii domino iudicio frau-
damur. Hinc deuotus her. super Cant. cant. in-
quit. Ingratitudo inimica est anime. exinanitio me-
ritorum. virtutum. displicio beneficiorum. perditio veteris
vrens siccas fontes pietatis rorem misericordie. fluentia
gratie. hec ille. Qui sicut bestia non considerat bo-
na accepta uiuit. in hoc abhominabile viciu ca-
dit quem sapiens Eccl. xxiij. ca. reprehendit dicit. In-
gratus sensu derelinquit liberantem se. Et quod ut per dicitur
est hoc viciu ad superbiam pertinet. id Iob. ait. O
quod est in mundo recte. De quo vicio tractantes in
presenti sermone tres consideraciones annotabimus. quarum
prima dicitur ingratitudinis diffinitio.
Secunda autem ingratitudinis offensio
Tercia vero ingratitudinis obiectio

Pars prima huius sermonis in qua declaratur quod sit ingratitudo et si est peccatum

Primo igitur in isto sermone circa ingratitu-
dis diffinitionem aduertendum est. quod sic secundum
sententiam philosophorum. Gra est qua beneficiis nris
re bene beneficiorum tenemur. Ita ingratitudo est vi-
tium quo beneficii non tribunt beneficiatori quod
debetur. Ad cuius diffinitionem declarandum est tria non danda sunt
ut clarius intelligatur. Primum notandum est quod du-
plex est debitu. Vnum. scilicet legale ad quod. scilicet quod lege
astringitur et ad hoc reddendum inducit iusticia
virtus cardinalis. Aliud est debitu morale ad quod
quod inducit ex honestate virtutis. Et hoc reddit
gratia siue gratitudo respectu beneficii accepti ab

alio. que est virtus spiritualis et annexa iusticie. et de
isto loquitur. Ben. li. i. de beneficiis dicit. Docendi
sunt qui libenter accipiunt libenter reddere. et eos qui ob-
ligati sunt re alioque non tamen equare se etiam vincere. Et
ad Lucillum inquit. Docet philosophia precipue bene debere
beneficia. bene soluere. Interdum autem solutio est
ipsa confessio. Et ex puerbis sapientium habetur. Fraus
est accipere quod non possis reddere. beneficiu acci-
pere est libertatem vendere. Et Cato inquit. Bene-
ficii accepti memor esto. Et Cassiodorus in epistola
suis inquit. Suauius diligit heredem qui bene-
ficioz recordatur auctorem. Secundum notandum est
quod ingratitudo est peccatum. quia ex hoc aliquid est pec-
catum quia repugnat seu contrariatur virtuti. Et ideo
ingratitudo que non reddit quod debet beneficiatori cui
contrariatur gratitudo ut dicitur est semper peccatum esse co-
gnoscitur. Confirmat hoc beatus Thomas secunda secunde. q.
cviij. articulo .i. Et Bona. in .ij. dist. v. articulo .i. q. i. et
Alex. de ales in secunda parte. Vnde et apostolus .ij. Thimo-
mo. iij. ingratitudinem conuerat inter alia peccata
dicit. Erunt homines seipsos amantes. parentibus non obe-
dientes ingrati recte. Hoc ideo confirmare vult Sene-
qui in primo de beneficiis ait. Inter prima maxima
vicia nihil est frequentius quam ingratitudo animi. Ita
a natura operatur ut alius iniurie quam merita des-
cendant. et illa citius defluant. has tenax memoria
custodiat. Tercium notandum est secundum Bonaue. et
Thomas ubi .s. articulo .ij. quod ingratitudo est spirituale pec-
catu. Quia .n. in quolibet peccato sit materialis
ingratitudo ad deum inquantum .s. facit aliquid quod
potest ad ingratitudinem pertinere. et quia summus be-
nefactor est nobis. et tunc est circumspecta aggre-
uans peccatum. Tamen formaliter ingratitudo est quando
formaliter beneficiu contemnit. Dicitur .n. gratitudo
est spiritualis virtus diuersos habens gradus quorum
Primus est quod beneficiu recognoscat. Secundus quod
laudes et gratias agat. Nam secundum philosophum .mij. ethic.
gratias actio debet dari et non accipere. Tercius
est quod retribuatur pro loco et tempore secundum suam facul-
tatem. Vnde Sene. epistola. lxxij. inquit. Viro sapientis
notu est quanti res queque taxanda sit. et omnia
secum examina bit quantum accepit a quo quanto ubi
et quemadmodum. hec ille. Ita ingratitudo que
opponit ut patet ex ipso nomine. quia ingratitudo ubi
non gratitudo. est spirituale peccatum habens diuersos gra-
dus. Et quod quod ultimum est in gradu est primum in
resolutio. id est. Primum gradus ingratitudinis est ut
homo beneficiu non retribuatur secundum quod recipit. Secundus
est ut dissimulet. id est. non laudet nec gratias agat.
Tercius est quod non recognoscat huiusmodi per obliuionem vel
per quemcumque alium modum. Et quod in negatione intelligitur
affirmatio opposita. Ad primum gradum ingratitudinis per-
tinet quod aliquis retribuatur mala pro bonis. Ad secundum
quod beneficiu vilipendat. Ad tertium quod qui maleficiu ip-
sum beneficiu reputat. Ad istorum confirmatorum Ben. li.
li. iij. de beneficiis inquit. Multa sunt genera ingratulorum
Primum inquit est qui acceptu beneficiu accepisse se ne-
gat. inquit est qui non reddit. ingratul est qui dissimulat
ingratissimus omnium est qui est oblitus. Et ille. Et
sic patet pars prima huius sermonis.

Pars secunda huius sermonis in qua declaratur si ingratitudo semper est mortalis vel aliquando venialis.

Secundo igitur in isto sermone circa ingratitudinis offendit tria etiam notanda sunt. **P**rimum notandum est secundum predictos doctores quod ingratitudo quicquid est mortale quicquid veniale patitur. Dicitur enim quod si ingratitudo dupliciter ut dictum est. Vno per solam omissionem puta quod non recognoscit vel non laudat vel non retribuit vices per beneficium acceptum. Et hoc non semper est mortale quod debetur est gratitudinis ut homo etiam aliquid specialiter tribuat ad quod non tenetur. et ideo si illud pretermittat non peccat mortaliter est tamen patitur veniale quod si non prouenit nisi ex negligentia quodam aut quodam indispofitione hominis ad virtutem. Potest tamen contingere quod talis ingratitudo sit etiam mortale patitur propter maiorem contemptum vel propter contumaciam et quod subtrahit beneficium a beneficiario quod ex necessitate tenetur siue simpliciter siue in aliquo casu necessitatis. sicut si quis preem suum quod post deum est maximus benefactor filij cum ab eo recepat esse ostenderet aut etiam non subueiret ei in magnis necessitatibus suis cum posset vel non laudaret eum cum laudandum est. precipue cum ex tali dimissione laudatio sequitur vituperium vel infamia ipsius patris. Et ideo videtur de alijs quod magna beneficia contulerunt.

Secundo modo dicitur quod ingratitudo quod non solum pretermittit implere gratitudinis debitum sed etiam contrarium agit. Et hoc etiam secundum predictos et quod agit quicquid est patitur mortale quicquid veniale puta si quis deum suum omnium benefactorem qui odit seu per nichilo habeat vel contemnat quod eum fecerit in hoc mundo venire et esse. quod solet accidere cum quis est tribulatioibus agustis et tunc preteritibus passus vel non habet bonam quam in alijs cernit vilificationem dei beneficia contemnat. utique est hoc mortale quod secundum rationem deliberationis eueit. secus si secundum motum sensualitatis. Multo maius etiam si ipsa beneficia collata vituparet vel blasphemaret eum qui in hoc mundo fecit eum venire et quod nichil habuit ab eo nisi mala et homini. Adhuc etiam grauius si aliquid faceret iniurias dei ut persequendo filios dei et hominum et filij qui perites exprobraret et contumelias afficeret aut verberaret aut alias personas multum benefactrices talis ingratitudo esset mortale. aliter veniale et sic patet quod est mortale. **S**ecundum notandum est quod quod ingratitudo est mortale difficilius potest requiri siue repiri nisi cum materijs aliorum patitur. Nam si quis non recognoscit vel contemnat dei beneficia in se erit ibi contra iudicia vel accidia. Si iniuriat parentibus vel alijs benefactoribus verbo erit ibi contumelia vel blasphemia vel aliquid aliud. Si facit erit ibi furtum vel impietas vel lesio corporis et homini. Cum autem solum quis hoc faciat ut ipsum beneficium nobiliter vitupet et vilificet vel contemnat forte solum ibi ingratitudo erit. Et ut dicit beatus Thomas. nihil prohibet formale rationem alicuius spiritualis peccati repiri in pauperibus quibus patitur materialiter et secundum hoc in multis quibus patitur inueniuntur

ratio ingratitudinis ut patet ex supradictis. **T**ercium notandum est quod solum ingratitudo quod est patitur mortale excludit caritatis actum et habitum. Cum autem est veniale patitur non est contra caritatem sed propter quod non tollit habitum caritatis sed excludit aliquem actum eius ut feruorem. Et quous in quibus veniali patitur sit ibi aliquid ingratitudinis. In quantum patitur veniale tollit aliquem actum virtutis per quem homo obsequitur deo non est tamen ibi perfecta ratio ingratitudinis et sic patet pars secunda huius sermonis.

Pars tertia huius sermonis in qua declarantur beneficia de quibus ingrati esse non debemus.

Quercio in isto sermone consideranda sunt dei beneficia per quibus grati esse debemus ut beneficia potiora sumamus. De quibus beneficijs dicitur septem considerationes in ista parte faciemus. **P**rima erit de beneficio incarnationis. **S**ecunda de beneficio sanationis. **T**ercia de beneficio purgationis. **Q**uarta de beneficio liberationis. **Q**uinta de beneficio creationis. **S**exta de beneficio multiplicationis. **S**eptima de beneficio coronationis. Quantum ad primam considerationem grati esse debemus deo et tanto beneficio quod sic dilexit nos ut filium suum unigenitum daret. **I**ohannes iii. Qui veniens lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo ut dicitur **A**pocalypsis i. Unde septies effudit sanguinem suum. In circumsione. in orto in oratione. in flagellatione. in coronatione spinarum. in figura manuum et pedum cum clavis. in apostrophe lateris ut nobis applicaret contra septem capitalia vicia. et sanguis sanguine auferret. i. sanguis patris sancti guie christi. **T**u enim inimici essemus propter iniquitates nostras reconciliati sumus ait apostolus **R**omani v. per mortem filij eius ipso pro nobis satisfaciente et sic inimicitiam remouente iniquitatum nostrarum. Ecce magnum et indicibile beneficium quod accepimus in misericordia dei incedere te. Sed quantum sit ingratus ipse peccator circa tantum beneficium ostendit **A**ugustinus in persona eius sic loquens. Tu cum esses inimicus patri meo. i. propter iniquitates tuas reconciliaui te per me et cum longe esses veni ut redimerem te. et cum inter filios errares. i. vicioz et ingratiarum qui fui te. in lapides et ligna inueni te. i. per idola adorantem. et ne luporum ferarumque rabido ore laniareris collegi te. i. reuocando a malis. **I**ob et exemplo. humeris meis portavi. i. in cruce penam peccatorum tuorum sustinendo. laboravi. sudavi. caput meum spinis apposui. latui meum lancea perforari promisi. tot iniurijs et calamitatibus laceffiui. et tu diuideris a me. quasi dicitur. **O**mnia hoc feci ut applicaret et reconciliaret me diligeres. mihi obsequium prestares. et tu es ita ingratus ut me offendas. a me recedas. **B**enedic anima mea domino recte viuendo. Quantum ad secundam considerationem. i. beneficijs sanationis. dicitur in **ps**. Misit verbum suum et sanauit eos. In eo misit ut ipsum incarnari fecit. et sicut ipse christus constat ex verbo et carne quod est res sensibilis ita ut medicus veniens ad sanandum

medicinas suas instituit. i. sacramenta ostētes ex
his q̄ sūt forme sacroz et elemētis seu elemēta
ribus rebz q̄ sūt materia eoz. Nā vt dicit Aug⁹
Accedit verbum ad elemētū et fit sacm. i. q.
i. detrahe. Sic at̄ septē sūt infirmitates aīe nre
sic septē instituit medicinas sacramētales cōtra
eas vt nullā dimittat insāatā. qui sanat in q̄t
ps. oēs infirmitates. Prima infirmitas ē pētm o
riginale quā sanat de⁹ medicina baptismi debi
te sūpti. Secūda ē pētm mortale actuale qd̄ grā
puat aīaz. et hāc sanat medicamēto penitētie.
Tercia ē pētm veniale cū qm padisū itari nō
pōt. et hāc sanat extrema vnctōe. Quis etiā et
in alijs sacramētis et in alijs modis de q̄bus h̄t
in tractatu de cōfessōe. Quarta ē ingrātia agē
doz p salute. et hanc sanat sacm ordiis q̄ ad d̄
dat vt instruat mīstrī ecclīe se et alios de mori
bus et fide. Quinta ē ocupia p quā ē pcliuis
ad lasciuas et delectatōes morbiatōes tact⁹ et
hāc sanat sacm mīmony restrigēdo ipsā ne fe
raē ad corruptelas illicitas. h̄t d̄t⁹. h̄t sua vxo
re et h̄t qd̄m medicina imediū est de bilib⁹ nimis
nā fortiorib⁹ alaud extat et imediū. Sexta infir
mitas ē malitia qd̄az. i. incliatio ad appetēdum
mala. oē quā dat medicina eucharistie. Septia
ē difficultas ad bñ opandū oītra quā dat medi
cina cōfirmatōis. Sanat ergo dñs oēs infirmi
tates q̄ vt medicus de celo missus est. tūc illud
Pla. lxx. Ad annūciādū mā fuetis mīstrī me vt me
deret d̄tēis corde. et cū istis medicis sanat cū
actu debito assumunt. h̄t tāta ē ingrātudo hoīs
vt vt d̄tēat tāta bñficia. vt indebite sumāt et
iō pauci sanāt. Pñ Aug⁹. sup. Iohem ait. qn
tū ē in medico sanare veit egrotū. h̄t p se inte
rimt q̄ pcepta medici suare n̄ vult. Noli ergo
obliuisci retributōes eius. Quātū ad tertiā cō
deratōz. i. de bñficio purgatōis. Breuiter expe
diēdo largissim⁹ n̄ de⁹ nō solū sacra ad sanā
dū optia instituit. h̄t etiā remedia ad purgādū
a penis pētoz in ecclīa derelīqt. maxie bñficiū
indulgētiaz et remissōis. ita pene sicut culpe
x̄tute clauū data fuit mīstris ecclīe qn dixit
Iob. xx. quēcūqz ligaueritis sup tēā erūt liga
ta et in cel. et quēcūqz solueritis sup tēā erūt
soluta et in cel. Ubi dicit doctor noster illumia
t⁹ fr̄ciscus de maronis. qm in scīs h̄bis istis o
cellit auctoritatē n̄ solū absolūdi a clpa h̄t etiā
a pena. qz q̄ cedit mai⁹ cedit videret et mīn⁹
sed circa h̄ bñficiū etiā tāta ē ingrātudo hoīs
vt vel d̄tēat illud vel mīme ad fuscipiedū il
lud se disponat. qz act⁹ actioz sūt in patiēte
bñ disposito. i. s̄ aīa. O ingrātudo mīq̄ obliga
tur homo pp̄ pēta sua mille ānis vt ita loquar
cruciari in purgatorio et p aliquā visitatōez
ecclīe vt aliqd̄ parz pōt se a tāta obligatōe li
bare et nō curat vt nō facit illud pp̄ qd̄ tle bñ
ficiū cōsequat. nā nō dat n̄ vere penitētib⁹ et cō
fessis q̄t. Quātū ad q̄rtā cōderatōz. i. de bñfi
tio liberatōis. dicit Aug⁹ de ase. di. ij. c. firmis
sime. qm oīs qui cūpīt ex viro et muliere nascit

cū pēto originali et mortī obnoxīū. i. efne dam
natōis. de q̄ canit ecclīa. Libera me dñe de mor
te etna. et ps. Mors pētoz pessima. nā mifer
no erit mors sine morte bñi Greg. i. moral. i. pe
na mortāl nūq̄ deficiēs. Maior pena in mūdo
eē nō pōt q̄ mors. Nā sū p̄lm. in. et bicoz.
Ultimū terribiliū ē mors. Nec tñ pena cito trā
hit. h̄t pēna infernal nūq̄. h̄t dñs redimit. i. libe
rat p grām suā p̄cio sangnis ab h̄ interitū mō
tis infernal. Ecce quātus interit⁹. Ubi. n̄ ē p
uatio diuini vult⁹. i. vīdōis dei. ignis cruciat⁹
demonū mīstr⁹. cōscientie remorhūs. puer soz
tumult⁹. tenebrarū loc⁹. ppetu⁹ flet⁹ seu omīnī
refrigerij defect⁹. Ab h̄ interitū infernali redi
mit de⁹ hominē. et tocies q̄tēs mortale omīz
tū. Ingrātudo imēsa et cecitas miserāda. h̄
a morte corpālī te aliq̄s sel libaret ppetuo illū
amates. illū laudares. ei⁹ seruīres. et liberātes
a morte pessima nō recognoscis. Noli ergo ob
liuisci oēs retributōes eius. Quātū ad q̄ntā cō
deratōz. i. de bñficio creatōis. Aīa cuiuslibz de
nīhilo creat cū corpore infūdīt. et i aīa imago
trinitatis depingit. et distīct⁹ qm in angelis
filitudo deitatis. m̄q̄ntū sicut de⁹ est tot⁹ in to
to orbe et totus in q̄libz pte. ita aīma in orbe
suo. i. in corpe tota in toto. et tota in q̄libz p
te corpis. Formauit etiā corpe de limo terre d̄
us in q̄ sūt q̄tuor hūiores cōformes quatuor ele
mentis et q̄nqz sensus extiores. visus. auditus
gustus. odoratus. et tact⁹ et quatuor infiores
i. sensus cōis. estimatiua fāstifica et mēorati
ua quasi nouē celi. Nā decimū ē epīreū in q̄ de
us residet p glie manifestatōz. Ita in homie est
ps intellectua. i. intellect⁹ et volūtas. in qua
pte vī de⁹. et amat cū scīs et angel⁹ ei⁹. Vnde
in sex dieb⁹ cūcta creatō habitat⁹ hōi fecit et or
navit. et postea creatō hoīez in possessionē po
fuit. Agnosce ergo xpīane ait Leo papa digni
tatē tuā. et dīne cōsors fact⁹ nature noli in ve
terē dignitatē et vilitatē degeneri cōuersatōe re
dire. h̄ ille. Cōsiderās ingrātitudinē hoīs sup h̄
Moyles ait. Deū q̄ te genuit derelīqt. et obli
tus es dñi creditoris tui. Deut. xxxij. ca. q̄si dī.
quō potes esse ita ingrat⁹. De ista materia pz
diffuse in tractatu de creatione. Quātū ad sex
tā cōderatōz. i. de bñficio multiplicatōis vīdō
licz rez. tpālū pz p expientia. qz deus puidz
miseris nostris. Miserie famis et sitis puidet
cibarijs et potib⁹ varijs ne fastidiū gñeē. Mi
serie nuditatis vestimētis p̄lmis lane et līn et
serici. Miserie frigoris calore ignis. Miserie
tenebrarū luīe lune et solis. Miserie pauprtatis
diuitijs auri et argēti et ceteroz metalloz et
lapidū p̄ciosoz. Miserie infirmitatū medicis i
numeris. Sensib⁹ ip̄is copiose et suauit. puidz
visui de pulchritudie colorū. Auditui de suau
tate sonoz. cātus et instrumētis. Gustui de d̄
cedie ciboz. Odoratui de fragratia odorū flo
rū et alioz. Tactui de lenitate diuersoz obie
ctorum. Q̄ntē sūt hominis miserie. Job. xlij.

Repletus multis miserijs. quibus releuat nos
deus noster beneficis suis. De quibus loquitur Aug⁹
in xxij. d. ciii. dei ca. xxiiij. dices. Int cetera pul
chritudo et utilitas creature que huiusmodi in istos
labores miserialesque pfecto atque dñato spectanda
atque sumenda. Quia largitate ocella est que in mone
tiniari potest. In celi et terre et maris multimoda
et varia pulchritudine. in ipsius lucis tanta copia
tantaque mirabili specie. in sole luna. et sideribus. in opa
citatis nemo. in coloribus et odoribus. in flo
ribus in diuersitate ac multitudine volucrum. in multi
formi specie tot tantorumque aiantium. Et tunc. Quid ci
bus. utqueque copia contra famem. Quid saporum
diuersitas contra fastidium nature diffusa diuinitas
et non coque arte ac labore que sita. quanta in mul
tis rebus tuenda atque recuperanda salutis auxilia.
que grata diei alternatis et noctis vicissitudo.
Aurum que blanda tepies. In fructibus et pecori
bus indumentorum. officiorum. quanta materies.
Oia commemorare quis possit. Vnde aut sola que a me
velut in quedam aggerem sunt coartata. si velles
velut colligata inuoluta soluere atque discutere qua
ta mihi mora esset in singulis quebus prima contem
et si oia miserorum sunt dñatorumque solatia non pre
mia bonorum. Que igitur illa sunt si tot et talia ac ta
ta sunt ista quid dabit eis que predestinavit ad vi
tam. que si dedit etiam eis que predestinavit ad mortem.
si ille. Sed tanta est ingratitudo nostra ut querendo di
cat dominus. Ista. i. filios enutriui et exaltaui. ipsi autem
spreuerunt me. Quatuor ad aliam consideratores. i. s.
beneficio coronatos. Oia. n. que circa nos fecit deus
ad hoc fecit ut nos ad beatitudinem perducere et in illa
coronaret. Quantas. n. ultra predicta inspiratio
nes et incitamenta ad bonum imittit. que documenta
scripture sacre. quot exhortationes. que exempla
perfectorum. que euasiones periculorum. quantas expe
ctationes ad perfectiorem emendationem. que auxilia ange
lorum. per angelum suum mandauit deus. et tunc. Quomodo mi
serere pater filiorum misere est dominus timoribus se
solui ad hoc ut veniret ad illam patriam ubi beati pos
sident septem bona que dicuntur septem testes que imple
bunt corpus et totaliter animam detabunt. videlicet vi
sionem claram que implebunt sapientiam. apprehensionem que im
plebunt securitatem. fructumque perfectissimam que im
plebunt gaudium. Et quo ad corpus. agilitatem
subtilitatem. claritatem. impassibilitatem. Vnde sunt se
ptem bona que si considerantur si nunquam plene possidentur
videlicet diuinitas. honorificentia. potentia. diuinitas. s.
lectatōes. sanitas vite perpetuas. scia. virtutes
que ibi plene habentur. Ecce beneficia dei patet de que
bus debemus esse grati et imensas deo gratias refer
re. Vnde Aug⁹ in vij. de ciui. dei ca. xxxj. inquit
sic. Vnde ab ipso deo multa beneficia per quebus
nequeque valemus ad dei gratiam sufficere. Ab eo. n. est
que sumus que viuimus que celum terramque aspiciamus que
mentem atque rationem habemus. quare ipsum que hec oia addi
dit ingratum. Tandem. n. ipse nos oneratos ob
ruosque peccatis et a contemplatione sue lucis auersos
ac tenebras. i. iniquitatis delectatione cecatos si
non deseruit miserisque verbum suum que est vnicus eius

filius que pro nobis assumpta carne nato atque passio
a peccatis oibus mudare. et quicquid spiritum in cordi
bus nostris dilectione diffusa oibus difficultati
bus superatis in eterna regem in contemplatione eius
effabilem dulcedinem inuenire. Que corda que
lingue ad agendas ei gratias satis esse ostenderent.
si ille. Et ideo ingratus diues que ut patet in euangelio
hodie. Lucis. xxi. ca. que induebat purpu
ra et bysso. et epulabatur quotidie splendide. nec vo
lebat coiccare pauperi. Lazaro de his que ab oipos
teti deo gratis recepat. mortuus est et sepultus
est in inferno. a quo nos liberet ille qui Lazaro
mendicum in sinu Abrahæ fecit quiescere ut quiesca
mus et nos in illa celesti gloria in secula seculorum. Amen

Serua sexta post secundam dominicam in
quadagesima de detestatione et abho
minatione vitii ingratitudinis. Sermo. liiij.

One quod est in mundo autem
occupia et. Item ubi s. Nullus est fra
tres carissimi que in veritate possit se ex
cusare de vitio ingratitudinis ex im
potentia aut ex obliuione. Non ex impotentia. quia
si non potest recopensare beneficii sufficit volun
tas. Ad debitum. n. gratitudinis reddendum magis
attendit voluntas que opus. Vnde. Ben. in. j. de of
ficiis dicit. que beneficii non in eo que fit aut datur. s. in
fuit si magis in dantis aut facientis animo. et ideo suf
ficere voluntas recopensandi cum desit facultas. Pro
cedit siquidem debitum gratitudinis ex debito amo
ris a quo nullus debet absolui velle. Vnde illud ad Ro.
xiiij. Remini queque debetis nisi ut inuicem diliga
tis. Non etiam ex obliuione potest quis excusari ex in
gratitudine nisi illa prederet ex naturali de
fectu que non subiacet voluntati. non autem ex illa que per
uenit ex negligentia. Si quis autem ignoret beneficii non
est ingratus si beneficii non recopenset dummodo sit per
atus recopensare si noscet. Nam ut scribit. C. de
inoffi. testa. l. si quis. Satis iniquum est vel vix eum
que non sentit ingrati existimari. Ex quibus oibus
patet que sit detestanda ingratitudo. que ut ait. Iohes
in verbis apostolis. De quod est in mundo et. In
puncti igitur sermone tria proponuntur que clamant que de
bemus ab hominibus et detestari vitium ingratitudinis.
quorum. Primum de scripturarum doctrinatio.
Secundum de grauissimorum malorum perductio.
Tercium autem beneficiorum substractio.

Pars prima huius sermonis in qua po
nunt tres species auctoritatum ingra
titudinem detestantium.

Primo igitur in isto sermone clamant que fu
gere debemus ingratitudinem varie et de
se scripture. primo scripturarum. binarum ad
monitio. Admonet. n. deus per septem testes fu
gere ingratitudinem.

¶ Primo p Moysen p quē reprobat ingratitudinē filiorū isrl̄. di. Ero. xxxij. filij isrl̄ educati a dño de seruitute egypti fecerūt vitulū aureū adorātes eundē et male successit eis. Et Nūeri. xij. cito obliti sūt bñficioz dei filij q̄ fastidiebāt mānā et murmurabāt. Et iō ait Nūmeri. xxiij. Deceuerā magnifice honorare te. s̄ dñs p̄ uauit te honore disposito. s̄. p̄p̄t ingratitudinem. Et Deut. xxxij. Incrassat⁹ est dilect⁹ et recalcitrauit. dereliquit factorē suū et recessit a deo salutarī suo. Ecce ingratitudinis abhominatō per Moysen.

¶ Per Dauid scđo reprobat ingratitudinē Ius. di. ps. xl. Etenī hō pacis mee in q̄ sp̄auit. q̄ edebat panes meos magnificauit sup me sup lātātō nē. Et iō Dauid ait. P̄ndicā dño in omni tpe sē p̄ laus eius in ore meo nē.

¶ Tercio p Salomonē Ecc. xxxij. Gratiaz fidei iustoris ne obliuiscaris. Pedit. n. p̄ te aiām suā et q̄. Ingratus sensu derelinquit liberatē se.

¶ Quarto p Maia. p. quē oquerit de p̄lo ingratō. di. filios enutritū et exaltatū. ipi at̄ spreuerūt me nē. ibidē. i. ca.

¶ Quinto p Ieremiā p. quē de ingratis oquerit Iere. v. di. Saturatū eos et mechati sūt. et in domo meretricis luxuriabāt. Et ibidē. q̄. Magnificati sūt et ditati. incrassati sūt et ipinguiti. preterierūt sermones meos pessime.

¶ Sexto p Oseam ap̄l̄etā. q̄. vii. c. ait. Ego erudiui et exortauī brachiū eoz. et in me cogitauerūt maliciā. Et xij. ca. idem ait. Adimpleti sūt et saturati sūt. et leuauerūt cor suū et obliuati sūt mei nē.

¶ Septimo per filium suū Ihesūm cristum. dñm nrm q̄ Matth. xviii. reprehendit. ingratū. di. Serue nequā oē debitū diuisti tibi qm̄ rogasti me. nē. Et Luc. xvi. oquerit de ingratis. di. p̄one decē mūdati sūt. et nō est muent⁹ q̄ rediret et daret grām deo nisi h̄ alie mēna. nē. et sic p̄z p̄mū qđ p̄huadet fugere ingratitudinē.

¶ Scđo p̄huadet et clamat nos fugē ingratitudinē scđoz. detestatio. quoz oim̄ est. Primus ap̄lus Paulus q̄ Ro. p̄. ait. Grā vobis et pax a deo glō. Grās deo agē ē sērire oia bona a deo data eē et p̄ eo laudare corde voce et ope nē. et iō idē ap̄lus. i. Cor. j. c. ait. Grās ago deo meo semp̄ pro oibz vobis in gratia q̄ data est vobis in x̄po Ihesū m̄ oī verbo et in oī scia nē. Ecce quomo dō docet nos esse gratos deo nē.

¶ Scđus ē deuotus Ber. q̄ ait. sermōe xxxv. Gratiaz cessat decursus vbi recursus nō fuit nec modo nihil augeť ingrato s̄ qđ accepit et tūc ei in p̄mitiē fidelat̄ i modico censet̄ dignū munere ap̄lioz. Et sermone. xliij. idem ait. Per uerū cordis est occasiōes ingratitudinis iuesti. gate. nemo id facit nisi q̄ etiā grātis ingratus est. Perceptoria res ē ingratitudo. hostis grē. inimica salutis. qm̄ nihil ita deo displicet p̄seruim̄ filijs grē sic ingratitudo hec ille.

¶ Tercius est Iohes Criso. q̄ sup̄ Matth. inq̄t

Quāto maiora bñficia sūt h̄oibz ostituta. tāto grauiora peccantibz iudicia. hec ille.

¶ Quartus est. Amb. q̄ sup̄ Luc. inquit. Mes scit et tus mēsurā grē. nec ostanta referre qđ accepit s̄ vult cumulare qđ s̄p̄lerit ne inferior sit bñficio licz equeť officio. et in li. de officiis idē ait. In bñficio oserēdo plus amittit q̄ censurā opat. magis p̄ponderat tenuolētia q̄ possibilitas reddēdi munus. s̄ ille. Ecce quāta tu gratitudinis. ex q̄ oñdit pueritas ingratitudinis. q̄ vni⁹ et tutis magnificatio est vni⁹ contrarij detestatio et abhominatio.

¶ Quint⁹ est scūs Greg. q̄ in qđā omet. ait sic sicut boni p̄ otumeliā exurgūt. ita sp̄ de bñficio peiores fiūt. s̄. p̄ in gratitudinē bñficij accepti qđ puerissimū est. hec ille. nē.

¶ Sextus est Aug. scūs et gl̄osus q̄ in li. soli loquor. ait. ca. i. scio nāq̄ q̄ ingratitudo displicet tibi q̄ radix est oim̄ sp̄ualiu maloz. et vē t⁹ qđā dñs et vrēs oē bonū obstruēs fontē dñe mie sup̄ hoiez. q̄ et mala mortua tā oriūt et viua tā bona moriunt. bona vltra nō adipiscunt. et ego deus gratias tibi ago ne sim ingrat⁹ tibi liberator meus. qm̄ liberaui me. s̄ ille.

¶ Septius est Iero. scūs q̄ in eplā ad Eustoz eliiu recitat bñficiū grāde redeptōis nre hoz. tās nos vt d̄ eo sim⁹ grati. di. Dei filius p̄ nra salute h̄oīs factus est filius. nouē mē h̄ibus in vtero vt nascat̄ expectat. fastidia sustinet et cruciatus agredit̄ inuoluit p̄anis. blāditijs deridetur. et ille cuius pugillo mūdus includit̄ p̄se. p̄i omet angustijs. Taceo q̄ vsq̄ ad trigessimū annū ignobili pentū paup̄tate ostantus est. h̄oīat̄ tacet. crucifigit̄ et p̄ crucifigentibz p̄cat. Quid ḡ retribuā dño p̄ oibz q̄ retribuit mihi. Calicē salutaris accipia et nomē dñi inuocabo. Preciosa in oīpectu dñi mors scōz eius. hec est sola digna retributio cū sanguis sanguis ne oīpensat̄. et redempti cruore x̄pi p̄ redemptione libent̄ occubim⁹ s̄ ille. Ecce ḡ quō debemus eē grati. qđ si nō facim⁹. maḡ est pueritas. Et sic p̄z scđm qđ p̄huadet fugē ingratitudinē.

¶ Tercio p̄huadet fugere ingratitudinē p̄hoīū moralīū doctrinatio. quoz Primus est Seneca q̄ i eplā. lxxij. ad Lucillū ait. Torquet ingratus se et macerat. odit q̄ accepit. q̄ rediturus est et extenuat. iniurias h̄o dilatat et augeť. Quid eo miserabilius cū bñficia excidūt. heret̄ iniurie. Ad oītra sapiēs exornat bñficiū et sibi ip̄a oīmedat. et se assidua eius oīmedatio ne delectat. Illa oītenit q̄bus lesus est. nec vertit oia in p̄tius. nec q̄rit cui casus imputet. ad fōtunā poti⁹ refert. et quicqđ accidit benignē i terptando leuat. i. alleuiat. Non offēse potius q̄ bñficij meminit q̄ntū pōt. in p̄ore ac meliore memor se detinet. nec mutat animū aduersus bonē meritos. s̄ ille.

¶ Secundus est Tullius in lib de officiis. di. Gratiaz actio ē p̄ gratia suscepti muneris vota munerant̄ laudatio. hec ille.

Tercius est metho⁹ q⁹ ait. Solū sapiētes gratiā scire referre. Ingrat⁹ est q⁹ bñficiū red-
dit sine vñra. Sepe q⁹ dat exiguū ē. q⁹ seq⁹
ex eo magnū est. hec ille.

Quartus est Eunodius q⁹ ait. Sup⁹ mī bñficij.
vir dinoscit q⁹ltas dum tenet. postq⁹ miguet
cupita dulcescit. h⁹ ille.

Quintus est Socrates q⁹ ait. Plus gaude da-
tis bñficijs q⁹ acceptis. Illa. n. g⁹ hā hec nēcīta-
tis videē eē suba. et itez idē. Penā a q⁹ merue-
ris frustra pñdū q⁹ris. Ab alio expecta q⁹ al-
teri feceris. et ideo de eo refert Sen. li. v. d⁹ bñ-
ficijs. Ait. n. q⁹ Archila⁹ rex persaz rogauit
Socratē vt ad se viret bñficia ab eo susceptus
rus. Rndit Socrates nolle se ad eū ire receptu-
rus ab eo bñficia. cū ille paria n⁹ possz reddere.

Sextus est Crisp⁹ pñs q⁹ vt refert Sen. ij. d⁹
bñficijs sic dicebat. Sic est de bñficio quēadmo-
dū de pile vñ. quā cadē nō dubiū ē. aut mittē/
tis dubio. aut accipiētis. nēcē ē aut vt luso⁹ bo-
n⁹ alit illā luso⁹ n⁹ lōgo. alit breui mittat. eadez
bñficij rō est. nisi vñq⁹ plone dantis et accipiē-
tis apteē. nec ab eo exhibet nec ad illū puemet
pbi debet hec ille.

Septim⁹ et vltimus est Thales pñs q⁹ cum
nocte ducereē ex domū vt astra cōsideraret inci-
dit in foueā. eoq⁹ lugēte dixit vetula. Tu qdē o
Thales q⁹ aū pedes tuos sūt videre nequiens.
quō q⁹ m⁹ celo sūt poteris cognoscē. h⁹ Thales
ferē rñdiffe. hōz triū grās ago fortune. pmo
quidē q⁹ hō factus sū et nō bestia. deinde quia
mas et nō feia. postremo q⁹ grec⁹ et nō barba-
rus. Vbi docet nos q⁹ etiā m⁹ tribulatōibus de-
bem⁹ grās agē de bonis et nō turbari. S aduer-
sis. Vñ glo. sup⁹ illud. Bñdicā dñō m⁹ oī tpe m⁹
quit. In tpe tribulatōis et solatōis nē. In-
quit etiā Xpus pitagoric⁹. In oī eo q⁹ bñ agis
actōre deputa deū. Ex q⁹bus oībus colligit q⁹
ab homināda et detestāda est puerfa ingritudo
Vñ etiā ex puerbñs sapientū h⁹. Ingrat⁹ vn⁹
miseris oībus nocet. Malignos fieri maxie to-
cēt ingratū. Reuera bñficioz memoria fragil⁹
est. mūrie hō tenax. hec ibi. Et sic patet para
prima huius sermonis.

Pars scda huius sermonis in qua po-
nuntur mala que persuadēt fugere in-
gratitudinem.

Secundo in isto smone scdm q⁹ clamat
q⁹ nos debeam⁹ fugē ingratitudinē Sz
grauissimoz maloz pductio. Nā pñt
ingratitudinē incurrit q⁹ multa mala. et corpo-
ralia tpalia et spūalia. Dic. n. apñs Ro. ij. d⁹ an-
tiq⁹ pñs q⁹ q⁹ cū cōuissēt deū nō sic deū gñ-
ficauerūt neq⁹ grās egerūt. hēuauerūt in co-
gitatōibus suis sibi ipis attribuētes bñficiū
a deo cessuz itelleat⁹. pñt h⁹ vñū ingratitū-
dis tradidit illos deus in reprobiū sententiam et in

vitiā pñolatrie et oītra naturā. i. tradi pñfuit. et
postea ponit multa alia graua in q⁹ incurrerūt
Repletos inquit oī inq⁹rate. malitia. fornicaz
tōe. auaritia. nē. ibi vi8. Ezechias rex irām p⁹
victoriā maximā et liberatōez de mamb⁹. Ser-
nacharib. q⁹ nō sufficient grās egit cātāto cā-
ticū dñō sm morē illius pñ. ideo pñter ingra-
tudinē egrotauit Ezechias vsq⁹ ad mortem vt
dicit Iosephus. p3. pñ. xxxviii. ca. Joas rex ius-
da q⁹ ingratissim⁹ fuit erga Ioiada sūmū sacer-
dotē. Nam vxor eius occultauit eū cū eēt puu-
lus et q⁹eret ad occidendū ab Athalia. Cū pe-
mortuo Ioiada fili⁹ eius Zacharias repñhēde-
ret eū de vitijs suis. adeo malus et ingrat⁹ fu-
it q⁹ fecit eū occidi. Vñ postea infirmat⁹ est et
male sibi fuit. h⁹. ij. palipo. xxiij. Viri fichen.
q⁹ ingratū fuerūt occidentes. xvij. filios Gede-
onis a q⁹ liberati fuerāt de mamb⁹. Madiamita
rū occisi sūt. cxx. milia ex eis. iō sustinuerūt mul-
tā pñsurā. Iudei ingratissim⁹ d⁹ bñficijs xpi dñi
pñ sūt. Magis at ipē xpus de nra ingratitudi-
ne oq⁹rit q⁹ de sua passiōe. dicēs p deuotiū Ber.
Ad te clamo q⁹ p te morior. Vide plagas q⁹ b⁹
afficioz. Vide clauos q⁹bus cōfodioz. et cū sit tā-
tus dolor exterior. intus tñ plus crucioz q⁹ te i-
gratū expioz. Huius ingratitudinis mirabatur
Salomon. ecclesiastes. ix. di. Cūtas pua et pau-
ci in ea viri. venit oītra eā rex magn⁹. et extrus-
xit monitōes p gñrū. et pfecta est obsidio. iūē-
tusq⁹ vir paup in ea et libauit eā p sapientiam
suā. et nemo de me eps recordatus est paupis il-
lius. Cūtas h⁹ mūdus est. pua est respectu vñi-
uerh. pauci viri. i. virtuosī in ea. rex q⁹ venit cō-
tra eā diabolus q⁹ oēs tenebat obsessos vt cap-
et p damnatōnes. paup inuent⁹ in ea xps est
q⁹ liberauit eā p prudentiā suā diabolū passiōe
supando. Sed nō est q⁹ recogitet tātū bñficiū et
q⁹ audiat vba illius paupis. g⁹ maria ingritudo
nē. et sic p3 ps scda huius smonis.

Pars terciā huius sermonis in qua
ponitur terciū quod clamat ingritudi-
nē fugiendā quod dicitur diuinorum
beneficioz subtractio.

Tertio in isto smone ponit terciū q⁹ clamat
ingratitudiez esse fugiendā q⁹ Sz
beneficioz subtractio et concessozum abla-
tio. pñmo clamat promissozum beneficioz
subtractio. Nam dic Aug⁹. Nō est dign⁹ dan-
dis q⁹ nō est dignus datis. et Sap. xvi. d⁹. In-
grati spes tāq⁹ hybñalis glacies ralescet. i. de-
ficiet. q⁹. i. nō recipiet bñficia q⁹ sperabat. Nā
demū gñā fidelibus pñssa ingrat⁹ puat. vñ
glo. sup⁹ eplām ad Cor. Nemo bonis dei sit bea-
tus q⁹ eis extitit ingratus. Ad q⁹ declaras
tōz nō sm Tho. q⁹ circa ingratū duo sūt cōside-
randa. Prīmū quidē. quid ipē ingrat⁹ dign⁹
sit pati. et sic certum est q⁹ meretur bñficij

Subtrahit. Aliud est considerandum. scilicet quod oporteat
ipsi beneficiatum facere. Et primo quidem non debet esse facile
ad ingratitudinem iudicandam. quia frequenter ut ait
Seneca. qui non reddit tibi gratul est ex eo videlicet
quia forte non occurrit ei facultas aut oportum/
tas reddendi. Secundo debet attendere beneficia ut benefi/
ciatum si ingrato faciat gratum. quod si non potest pro benefi/
ficio facere faciat. item quod si beneficiis multiplicatis ingra/
titudinem augeat et peior fiat. tunc a beneficiis ex/
hibitione cessare debet. et sic facit gloriosus deus
de quo **Luca** vi. quod benignus est super ingratos et
inimicos quem imitari debemus ut ibi dicit. **Matthaeus** ut dicit
Ieremias. Moderatio dei ac pietas solum redditum non
quit ac nos cupit longa sua bonitate saluare vi/
delicet non subtrahere bona nobis collata. dicitur ex/
pectando ad penam addendo quotidianam et aliam ut
tu reuertamur ad eum. Et subdit **Ieremias**. quod si non con/
uertamur si duri colli sumus. si vltimus in fine perseuera/
mus. assidue peccantium non miserebitur deus. dicitur reus
et ideo non obliuiscitur omnia retributiones eius. Item benedi/
ca aia mea domino. aia habet potentias quibus operatur.
Intellectualem. volitivam et sensitivam. Benedic ergo a/
nima mea intellectu rememorando et considerando
tibi bona collata. Oia nostra sunt ait apostolus. item **Corin-**
thios. scilicet diuina ad fruendum. item persone sine intellectu
lectura. item angeli ad seruendum. quia ut dicit **Hebraei**. i.
Omnes administratores sunt spiritus sancti. Naturalia ad con/
uiuendum. item homines. Irrationalia ad utendum. per se.
Oia subieciisti sub pedibus eius. item dicitur. Disce ait
Beatus. considerare singula quae tibi apponuntur. scilicet benefi/
cia ut nulla sint quae debita gratia actione frustrerentur.
Benedic affectu super oia diligenter tantum benefactori.
Vnde **Augustinus** in libro de catechizandis rudibus ait
si amare piget. reamare non piget. scilicet deum pro/
ratis beneficiis. Item tanta est ingratitudo hominis ut quodcumque
temporalis etiam vile magis quam deum diligat. Vnde in
finali iudicio habet ingratitudinem exprobrando
reprobis ostendit dicens ut ait **Iohannes Trisulphus**. ego
propter vos homo factus sum. propter vos delusus et cruci/
fexus. Vbi est tantarum iniuriarum mearum fructus
Vbi est seruitus quam mihi pro precio sanguinis
mei debuistis. Ego super gloriam meam vos amavi.
cum esset deus apparatus homo. et vos omnem terram re vi/
lissimam apostolus dilexistis quam iusticiam meam et fidei
Item benedic sensitiva potentia. item voce laudan/
do deum et omnibus sensibus sibi seruendo. Ad hoc non
obsequium prestandum deo inducit ois creatura fruens
ad nutum suo creatori. vnde dicit **Hugo de sancto vi-**
ctore. quod quilibet creatura trina voce quolibet al/
loquens videlicet accipe. redde fuge. Accipe benefi/
cium ex me tuum vsum. Accipe inquit celum a me illuina/
torem et motum. Accipe inquit ignem a me calorem. ac/
cipe ab aere respiratorem. accipe ab aqua refrigerium
et lotionem. accipe a terra a me aialia. victua/
lia. metalla et sustentatorem. Alia vox dicitur. Redde
scilicet obsequium tuo benefactori et meo creatori quod ideo
me creauit ut tibi seruire. Ego ut grata spiritui
tibi obsequium deum tibi seruium. Tu ergo multo magis si
bi obsequium presta in honorem suum me utendo et sibi
de meo obsequio tibi ipse gratias agendo ne mea

grata inueniatis. Alia vox est. fuge. scilicet supplici/
um tibi patum propter ingratitudinem. Nam si ingrata e/
ris non habui me utendo et gratias agendo omnes enim con/
trate adiudicandum pro deo tua ingratitudinem.
Sapientia v. Pugnabit pro eo orbis terrarum contra in/
sensatos. Celum dicitur. lumen meo impetui percutitur.
Ignis autem a me in inferno crucietur. Aer in me ve/
tile est. Aqua pro me in frigidum est. Terra in centro
meo ubi collegerunt omnes immundicie elementorum
me carceret. Secundo in ista parte clamat fugi/
enda est ingratitudo meorum benefactorum abla/
tio. Nam **Augustinus** ait. quod deus dedit gratis. abstulit
ingratis. Vnde saluator noster postquam in euangelio
hodierno **Matthaeus** xxi. ca. posuit parabola vi/
nae plantatae et locata agricolis ubi ostendit ingra/
titudinem illorum. dixit. Ideo auferetur a vobis regnum
dei. vinea enim designat aiam quolibet que a deo
plantata est in creatore in qua ponitur torcular remor/
sus. scilicet et turris rotas ex qua possit videndo a/
micos ab inimicis discernere. Sepe circueat. item
custodia angelica quae vndeque custodit. Locat co/
lonis. scilicet appetitum intellectum et sensitum. vi/
res in ea sunt inclinationes ad virtutes. ut quod **plinius**
est hitus virtutum quae infunduntur in baptismo. Tem/
pus fructuum appropinquat cum incipit habere vsum
liberi arbitrii quod debet in honorem dei fructum. producere
bonorum operum. Tunc mittit deus nuncios suos.
item bonas inspirationes et in similes mercales ad be/
nefaciendum vel documenta predicatorum et alia. Item ut
ingratum illos mortificat et corripit. Denique ipse filius
dei in sacro altaris venit ad eum. Sed vel non re/
cipit vel receptum eiecit extra se et crucifigit mal/
opibus. Vnde quod ait apostolus ad **Hebraeos** vi. ca. de pre/
missis prophetis. Rursus crucifigentes dei filium in se/
metipsis ostentum habentes. Quid ergo faciet dominus
his ingratibus. auferet ab eis regnum dei. illud vi/
delicet de quo ait apostolus **Romani** xiii. Regnum dei non est
esca et potus. Item iusticia pax et gaudium in spiritu sancto.
Iustitia autem est ois virtus secundum philosophum. v. et hinc
rum patet predicta per exemplum illius populi ingrati de/
quo **Moyses** dixit. Oblitus sunt deum qui saluauit eos qui fecerunt
magnalia in egypto. mirabilia in terra. Cham/
terribilia in mari rubro. Et dixit ut disperderet
eos. ubi ponit. per se. illorum ingratitudinem. quia ob/
liti sunt deum non solum in se quia non dilexerunt nec lau/
dauerunt deum benefactorem suum. nec aliquid in eius ob/
sequium fecerunt. Item grauiter offenderunt adoran/
tes vitulum aureum pro deo et conquirentes de eo et in/
dignati sunt contra eum. propter eam describit beneficiorum
a deo collatorum ubi multitudinem. qui saluauit eos.
item. Saluauit eorum patres tempore famis in egypto
fecerunt magnalia in egypto. copiose multiplicando
eos. flagellando egyptios multipliciter. Terri/
bilia in mari rubro. eos per medium fici maris per/
ducendo et Pharaonem egressum cum exercitu in
aquis submergendo. Mirabilia in terra. Cham/
desertum produciendo cum pastu manne de celo. et ter/
ram Cham. item terram promissionis ipsi habitatoribus
extinctis in possessionem concedendo. Item subdit in/
gratitudinis punitionem ibi. ut disperderet eos per

universū in suos et ancillas destructa. usq; ad
fundamēta ierlm. et innumerabilib; psonis mor
tuis gladio fame et peste ex ill ab exercitu Ti
ti et Vespasiani et vitijs infidelitatis et alijs d
ditos et puatos bñficijs spūalibus et tpalib;
ad eternā dānatōz deducit. Ingrati xpiani.
Bonū est aliena mala fugiēda intueri. ait Sen
Demū ita veniet vobis et peiora si ingrati fue
ritis muēri. Saluauit vos a peccatis vestris p
dassioz suā. fecit magnalia in egypto tenebro
sa mudi. q; magna documēta doctoꝝ. magnas
ouerfioes p pōz. magna exēpla pfecte vite sã
ctoꝝ. fēc mirabilia in terra Cham in terra eec
chie mirabilia miraculoꝝ. mirabilia sacroꝝ et
inter ea p̄cipue eucharistie. Terribilia in mari
rubro. q; pstratōes diaboli et oīuz p̄ctoꝝ in
mari pnie et lachrimaz. et in mari rubro. effusi
onis sanguinis martyꝝ glorioꝝ. Vñ timē hē
mus ne si muēriam ingrati his gratijs pueni
et disp̄gani et tpaliter dati in captiuitatē illo
rū. et spūalē in cruciatu demonioꝝ. Tercio
in ista pte ponēda eēt alia celo q. s. p̄t m̄gti
tudine p̄ctā. dimissa redeūt. vt declaratū est in
hmonario de pnia in tractatu de ofessione. p̄a
seruus etiā liberat; a virtute p̄t ingratitudis
nē omittaz erga dñm suū redigiē in virtutē h̄m
iura ciuilia. C. de obsequijs p̄ono p̄stādis. l. si
manumissori tuo. et in Autētico vt libri de ces
tero. s. q; etiā. coll. vj. q. xij. q. j. c. itē p̄cepit
Et iō dicitur. C. de libertis et eoz. liberis. l. si
manumissus ingratus circa patronū extiterit
suū et q̄dam iactātia vel otumacia ceruices ad
uerfus eū erexerit. aut leuis offense culpā ofe
rerit. a patrono rursus sub ip̄erio ditioneꝝ mit
taē. filijs etiā q; postea nati sūt seruitur. s. ibi.
Et itez hē talis textus. s. Et qm̄ scim; multas
rōnes adiūicē factas otētoes. illū solū tanq; in
gratū circa fratē effectū p̄cipuē lucrū nō o
cedim; q; voluerit mortē fratri. aut erialem cō
tra eū inducē inscriptōz. aut sube e; p̄perauit i
ferre iacturā. In Autētico de nuptijs. s. ingra
titudinē. coll. iij. otstituris. i. et. ff. de moffi. te
sta. l. papinian. s. memimisse. et q; et a q̄b; ma
numissi liberi nō fiāt. l. nō fuit nē. hui; hē
in tractatu de p̄cepto sabbati in. l. pollitica.
Spūali; s; sic fiet a deo de bñficijs suis ingra
tis. Dicit. n. ap̄lus ad heb. x. deteriora mereri
sup̄licia q; filiū dei oculcauerit et sangnē ei; pol
lutū duperit q; iudeū. n. s. p̄t. ingratitudinem
Quāto. n. quis maiora bñficia recipit. tāto fa
ciens mala magis ingratus est. Vnde. ceteris
paribus magis ingratus est et grauius peccat.
et grauius puniē. ex q; sequit; q; p̄ codez p̄ctō
ceteris paribus magis puniē fidelis q; infide
lis. n. religiosus q; laicus. n. platus q; s̄bditus
q; plus ingratus. Ad qd fac qd dicit. Urban;
papa. xij. q. j. samus. Et exēplū in vitis patz.
Villa caluaria q; adiurata dixit in vita fuisse pa
ganā et i inferno esse. et sub pagamis iudei. et
sub iudeis mali xpiani in pfundo. a. q; nos libe

et ille q; coicatioe suoz bñficioꝝ gratos esse
p̄clamat. q; cū patre et spūscō viuit et regnat i
secula seculoz. Amen.

**Sabbato post secundā dominicam
in quadzagesima. de cōtentioe etiam
inanis glorie filia. Sermo. ly.**

One quod est in mundo aut
est ocupiscentia carnis nē. Itēz vbi
s. Post q; sup̄ius fratres carissimi ab
unde diffuseq; tractauim; s; p̄pocri
et i gratitudie inanis glie filiabus. sequit; tra
ctare s; otentōe filia enisbē vanaglorie. vt po
nit Greg. Quia vt dicit sanct; Tho. scda scde.
q. xxxviii. arti. ij. et Alex. in scda pte sūme i tra
ctatu de otētoe. Contentio est q̄dam discordia
in h̄bis. Discordatiū aut vterq; in suo sensu stat
et vnus alteri nō acquiescit. Propriū est aut sup
bie et inanis glie p̄paz excellentiā q̄rere. Sicut
aut discordates sūt aliqui ex h̄ q; stat corde in
p̄p̄is. ita supbi et vanaglofi sūt otendentes ex
h̄ q; vnusquisq; vbo qd sibi videt defendit. vt
hic nō videt minus bñ q; alij agnosce id de q;
otendit. Cū otentōe magnā vicinitatem h̄z
litigii. Et iō s; tractabim; de vtroq; q; vt ait
Iohes. Omne qd est in mūdo. nē. De q; otentōe
tres otideratōes in p̄ni h̄mone faciemus qz.

Prima dicitur contentiois diffinitio.

Secunda vero otentionis diuersificatio.

Tercia vero contentiois offensio.

**Pars p̄ma huius sermonis inq; po
nitur cōtētōis quidditas et diffinitio.**

Primo igit in isto h̄mone sciendū est q;
otentio sic diffinit ab Amb. Contentio ē
ipugnatio veritatis p̄stēs in h̄mone
cā vincēdi cū otidentia clamoris. Sup̄ q; diffi
nitōe dicit Alex. in scda pte sūme sue in tractatu
de diuisionib; p̄cti. in illa diuisione q; est in pec
catū cordis nē. q; ista diffinitio dat cū circūstā
tia aggrauate. Quidā. n. clamore vincē volūt
vt nō tñ sit ibi impugnatio veritatis. sed clas
mor indebit. Nihilominus tñ ipugnatio veri
tatis malivolentia arguitōis est otentio. Vnde
dicit. ij ad Thimo. ij. in glo. Solēt in otentōe
taliam opponi elimato malivolētie argumēto vñ
noueāt aios ih̄pientū fratꝝ. Vnde gñalif cō
tentio p̄ot dici ipugnatio veritatis p̄stēs in h̄
mone cā vincēdi. Et diffinit h; otentio p̄ vt ē
p̄ctm. p̄a otentio etiā ponit a Tullio in. ij. res
thorice. color rethorice et tunc diffinit eā sic.
Contentio est oratio ad otfirmandū et otutans
dū accomodata. Inq̄ntū at est viciū ap̄lus ad/
monet vitare. Ro. xij. di. Nō in otentōe et emu
latione. s; ambulemus ouersando. Et Cato.
Contra verbosos noli otēdere verbis. Et Gre.

Ego puto saluā fide meli⁹. f. esse alieno intelte
cui credere q̄z otentioibus deseruire. Et Eleo
balus p̄bus osulebat m̄f̄i nō esse familiarē nec
otēdē cū suis p̄ntib⁹ alienis. Et iō otētiosus p̄
hibet ordinari. dis. xlvj. s. j. et. c. seditōnarijs.
Non litigiosū ait ap̄lus. j. Thimo. iij. s. q̄z esse
ep̄m q̄z etiā extendit ad alios clericos. Rō autē
huius p̄hibitionis est vt dicit Gratianus vbi.
s. q̄z otentio si et litigiosi sūt sup̄bi. vel adula
tionibus sibi aios p̄ncipiū osiliant. v̄l fratrib⁹
suis deēhendo infamie notā igetūt. ve. int̄ f̄ces
seminādo discordiā seditōes facē nūq̄z cessant
Ostendit autē Jacobus. ca. iij. s. huc canonicē t̄le
viciū p̄cedē ex ocupia. put videlicet ocupia in
portat inclinat ōz hitualē ad p̄dā q̄cunq̄. vñ
ait. Vnde bella et lites in vob̄ n̄ ex ocupiscētijs
q̄ militāt in mēbris vestris. Est tñ aduertēduz
q̄ differētia est inter otentioz et litigiū. q̄z o
tētio opponit ocordie seu caritati. Litigiū ho
amittit. p̄ cui⁹ declaratōe dicit b̄tus Tho. sc̄da
sc̄de. q. cxvj. arti. j. q̄ litigiū p̄rie osilit i h̄b
cū. s. vn⁹ h̄b alteri⁹ oēdic. in q̄ oēdicōe duo
p̄nt attēdi. q̄z otigit oēdictio ap̄t p̄sonā di
cētis cui otradicēs osentire recusat ap̄ter defe
ctū amoris aios vniētis. et v̄l p̄tine ad discō
diā otrariā caritati. Nūq̄z ho otradictio oriē
ratiōne p̄lone quā otristare nō vereē. et h̄ oē
dictio est litigiū otrariū amicitie seu affabili
tati ad quā p̄tinet delectabilis alijs viuē. vñ
dicit p̄bus. iij. ethicoz. q̄ q̄ ad oia otradicunt
cā ei⁹ q̄z otristare neq̄ q̄scūq̄ curātes. dis
coli et litigiosi vocant. Et sic p̄z q̄d sit otētio et
quō p̄hibet et que dīa int̄ otendēm et litigiū
patetq̄ ps p̄ma huius smonis.

Pars sc̄da huius sermōis in qua po
nitur cōtētōis dēf̄ficatio siue variatio

Secundo in isto smone sciendū est q̄ mul
tiplex inuenit otētio et maxie triplex.
Prima est otētio disputatoria. Secūda
est cōtētio litigatoria. Tertia est cōtētio o/
stetatoria. primo dico q̄ ē cōtētio disputato
ria si irrationabilē facta. Ait. n. sapia puer. xx.
Donoz. n. ē viro si sepauerit se a otentioib⁹. et
Jac. iij. ca. ait. vbi. n. zelus et otentio ibi in cō
stantia et oē opus p̄uū. Sed q̄rit vtz liceat
in disputatione otendē. Ad h̄ rñdē s̄m Alex. i
sc̄da p̄te sūme siue i tractatu s̄ otētōe. et Tho.
sc̄da sc̄de. q. ij. in tractatu de diuisiōib⁹ p̄cti in
illa diuisiōe q̄ ē in p̄ctm̄ oris. arti. ij. q̄ cōtēdē
in disputatōe duplicif pōt intelligi. Primo
q̄ cōtēdē idē sit q̄ certare p̄ veritate. et sic li
cētū ē in casu aliq̄ i disputatōe cōtēdē maxie
cū hereticis. Sc̄dō mō in disputatōe cōtēdē
pōt intelligi idē ē q̄ veritatē ipugnare et cū
intētione vincēdi q̄ mō cōtēdūt h̄tici. et h̄ n̄
licet. Vnde nōndū ad maiore exp̄lōz q̄ tri
plicit̄ est cōtētio vitiosa. et talis est multū

enūanda. primo q̄z oē scie veritatē. Sc̄dō q̄z
cōtra modestie cōgruitatē. Tercio ap̄t mate
rie inutilitatē. Primo dico q̄ cōtētio ē mala et
pessima q̄n. s. ē ipugnatio veritatis aduertentē
et mō inordinato et cū clamore. et hoc est p̄ctm̄
mortale s̄m dictos doc. Vñ et ap̄lus pōt cōten
tiones int̄ opa carnis ad Gal. v. di. q̄ q̄ t̄ia a/
gūt regnū dei nō cōseq̄nt. Quod d̄z intelligi
de rebus iportatē vt que p̄tinet ad fidez et bo
nos mores. vel determinata p̄ eccliam vel p̄tine
tia ad doctrinas vtilēs vel alia nōbilia. Nam
cōtētio q̄ fit inter pueros et cōtra veritatē n̄
videtur mortale. tamen debet multum vitari.
sc̄dō dico q̄ otentio ē etiā vitiosa q̄n etiāz fiēt
pueritate s̄ mō inordinato et idebito. et tūc v̄l
veniale p̄ctm̄ s̄m Tho. vbi. s. m̄si forte tāta in
ordinatio fiat in cōtēdēdo q̄ nōbilit̄ se q̄ē scan
dalū alioz q̄z posset eē mortale. Vñ ap̄lus p̄
q̄ dixit. Noli cōtēdē h̄b̄is. ij. Thimo. ij. subdit
cām. Ad nihil. n. vtile ē m̄si ad subuersiōez au
diētū. Subuersio autē sc̄dalū nōbile iportat.
S̄z si fiat cōtētio ad ipugnādū falsitatē de
bito mō. s̄ vt dictū ē laudabile ē. Vñ glo. sup̄
illud. j. Reg. xliij. Accidit vt q̄dā die q̄ē dicit.
Catholici cōtra hereticos cōtētōes nō cōmo
ueāt m̄si p̄us ad certamē cōuocent. In q̄ tñ cas
uēdū est vt nō ponāt se ad cōtēdēdū cū iudicis
v̄l h̄ticiis n̄ b̄n̄ peritū ne fidei doctrina cōfusiōni
pateat si nescirēt sufficiēt rñdē obiectis. Insi
p̄ etiā nec corā m̄doctis et simplicib⁹ q̄z fidel
tātō firmior est in eis q̄nto min⁹ cōtrarietatis
aliq̄d audierūt. Audiētes. n. oēria his q̄ tenent
mente incipiūt vacillare. Tercio cōtētio ē vi
ciosa ap̄t maxie inutilitatē. vt cū fiūt cōtētō el
de rebus nullius vtilitatis vtz. sic vel alie sint
Vñ ap̄ls. j. Thimo. vj. Si q̄s alie docet et n̄ ac
q̄scit sanis smonib⁹. Ihu xpi. et ei q̄ s̄m pieta
tē ē doctrinē. sup̄bus ē. nihil sciēs s̄z lāguēs cir
ca q̄ones et pugnas h̄b̄oz. ex q̄bus oriūt inui
die cōtētōes. blasphemie. suspitōes male. cō
flicatōes hoīm mēte corruptoz. s̄m dicit glo.
sup̄ illd. Languēs circa pugnas h̄b̄oz. i. mēp̄
pedit⁹ ad soluedū eas lāguēs. ait. Nō. n. recu
sādo fidē peit⁹ morit̄ et ad veritatis sciaz cō
ualescit. s̄z q̄i repētimis accessiōib⁹ lāguet circa
q̄ones. Sc̄da est cōtētio litigatoria. s̄ cū ali
q̄s in iudicio cōtēdit vt h̄eat bona sua. S̄z for
te q̄res vtz aliq̄s possit ad h̄ q̄ reb̄eat bona
sua cōtēdere cū alio in iudicio sine p̄ctō. Rñ/
dē s̄m Alex. vbi. s. q̄ cōtētio vel iportat dis
cordiā vel cōtrouerhiā. Primo. n. p̄ vt cōten
tio iportat discordiā q̄ ē ḡnatua odi et sc̄das
li. nō ē licitū v̄tis p̄fectis in iudicio cōtēdere.
vt p̄z. xliij. q. j. ep̄us. Vñ Matth. v. dē. Ei q̄ vult
in iudicio cōtēdere tecū et tunicā tollere. dimit
te ei et paliū. s̄m ap̄ls r̄p̄h̄ndit. Corinthios
q̄ in iudicio ad inuicē cōtēdebāt. di. j. Cor. vj.
Cōtēdit q̄s in iudicio cū f̄re suo. s̄. h̄ mō q̄d n̄
licet. vñ Bre. dicit. Dū p̄ terrena repara cordē
cū primo sc̄ndit. apparet q̄ plus res q̄ p̄ri⁹

amat. Hoc ergo modo non est licitum sua repetere. cum i-
tentio litigiosa. et sic potest exponi illud apostoli. 1. Cor.
vi. Secularia iudicia si habetis. si modo oio potestum est
in vobis. Secundo modo contentio potest accipi. putat importat
controversiam quam etiam aliquando fit cum causa debita et sic ex-
te causa debita licitum est in dicto iudicio contendere et
sua repetere. Vnde Gregorius dicit. Non solum cura esse
de ne nostra subleuantur sed ne rapiantur. non sua semet-
ipsos perdant. verum considerando quod in hominibus contes-
tationibus sunt multa peccata ex utraque parte mediata
scilicet. peruriam. odium. contumelie. fraudes et alia. forte
est melius ista dimittere quam tot periculis se exponere
et precipue quando litigia sunt intricata et iudices
sunt cupiditati non veritati dediti. vel cum altera
parte opponere etiam diminuendo de iure suo. quod va-
rius evetus belli causa et expense multe. Vnde et. ii.
q. v. c. si patescit de quod iudex de laborare ad con-
cordiam periculi de litigantibus scilicet. ff. de offi. p. fi-
li. illicitas. de etiam obsequium modestia in litigantibus
Vnde de. v. q. iij. c. in loco. quod quicquid ad ostendendum
consultationibus agit aut ab accusantium parte proponi-
tur. sic de iustissima relatione referri ut
nec contentiosis vocibus sensus audientium turbetur. i.
clamoribus. nec iudicij vigore de tumultu eneruet.
Tercia est contentio ostentatoria quam precedit ex i-
mudia quam habent ad invicem aliqui erga suos principes.
i. doctores. Nam cum videtur doctorem aliorum magis
laudari et in opinione magis quam suum iudicem et con-
tendunt contra laudantes alios. Talis contentio fuit
in Corinthiis quod ad fidei a Paulo. vnde eos re-
darguens ait. 1. Cor. i. Contentiones sunt in vobis. si
autem dico quod unusquisque dicat. Ego sum zephreus. Petri.
Ego autem Pauli. Ego vero apollo. Numquid diviti-
sus est christus. Et in. iij. c. Cum sit inter vos zelus
et contentio. i. invidia ex qua precedit contentio. non ne
carnales estis. i. sensuales et bestiales. Existis
habere tales quod a meliori et maiori seculo fuerit bap-
tizatus ille maiorem gratiam consecutus fuerit quod ipsi
homines daret gratiam ut christus. Et sic qui habebant
affectus ad apostolum cum magis commendabant contra ba-
ptizatos vel quod ab aliis tractantur a non ita sanctis homi-
nibus et non tantam deferentibus gratiam iudebant in
vices. Sed magnus error iste erat. quod homines non sunt
collatores seculares sed christus. et sic errabant in in-
vicio et non in via incedentes veritatis. Et ideo Pau-
lus redurrit. Sic et discipuli Iohannis baptiste exi-
stimantes Iohannem magnum suum maiorem christo. cum plures
videretur currere ad sequela christi et doctrinam quam
invidentes sibi se significaverunt. et forte de tali
quod ostendebat quod maior esset magister eorum. et ideo potius
debet esset sequi. Sed tales eos eduxit de tali invidia
cum misit duos discipulos suos dicens. Tu es qui ventu-
rus es etc. Math. x. v. i. videtis miracula eius
agnosceret et crederet verum messiam et sibi magis
adhererent ut dicit Crisostomus. Sic quotidie ostendunt quod
de predicatoribus de doctoribus et sanctis funda-
toribus religionum etc. et fatue sunt hominibus contentio-
nes. et in multis erroribus gerant et discordia. Legitur
n. quod duo doctores quod vnde habebat in magnam
devotionem Iohannes baptista et Iohannes evangelista

nam propter hoc disputatores inierunt. sed nocte prece-
dente die affligit disputatores Iohannes baptista
suo devoto apparuit. et Iohannes evangelista suo.
revelantes quod ipsi disputatores tale dimitterent. quod
ipsi bene erant concordantes in celis. Nam et contendentes
de reductione David in regnum suum. tribus israel
cum tribu iuda se dividerunt. quod verba dura ad iu-
dices habuerunt. ii. Reg. xv. et alia multa possent ad-
duci que causa brevitatis omitto. Patet igitur
pars secunda huius sermonis.

Pars tertia huius sermonis. in qua claratur quod contentio est culpabilis et laudabilis.

Cercio in isto sermone circa contentiois offe-
sionem iam patet ex precedentibus quod dicendum
sit. Triplex. n. est contentio. scilicet. vituperabilis
laudabilis et mortalis. Primo. n. contentio est vitu-
pabilis quando excedit metam personarum et negotiorum.
vel putat est impugatio falsitatis sed modo debito et
inordinato. Secundo contentio est laudabilis putat
contentio est impugatio falsitatis sed modo debito et or-
dinato sine aliorum maxime pusillorum scandalo.

Tercio contentio est mortalis duobus modis. Pri-
mo. n. contentio putat importat impugnationem veritatis
et modo debito est peccatum mortale. Secundo modo conte-
tio putat importat impugnationem falsitatis. scilicet. modo inde-
bito vel inordinato. Sed quod generat scandalum alia-
rum est peccatum mortale. patet ista ex consideratione
precedenti. Sed ad maiorem istius materie expressio-
nes conclusiones adduntur. quod. Prima est quod cum aliis
litigare. i. i. dicitur ut i. factis aliis que contristare
aliquem est vitiosum. aliquem est virtuosum. Primo est viti-
osum ex tribus causis. Prima est ex punitudine ani-
mi ad contendendum. scilicet. cum aliquis est super promptus et
paratus ad contendendum. Secunda ex intentione animi. scilicet.
cum aliquis nihil aliud intendit nisi contumaciter. Tercia
est ex delectatione. scilicet. cum aliquis in ipsa contumacia
delectatur. Hec tria simul. Iheronimus in li. ethimor-
logiarum potest dices. Rixosus vel litigiosus est a
ritu camino dicitur. scilicet. n. ad contradicendum paratus
est et iurgio delectatur et provocat contendentem. In qua
bus verbis tangit predicta tria secundum Theodorem. Secunda scilicet
q. xli. arti. i. Secundo contristare aliquem in dicitur
et factis quibus est virtuosum. contristare. scilicet. eos qui
benedicunt. ut dicit philosophus. liij. ethicorum. vnde et apostolus
dicit. n. Cor. vii. Si contristaverint eos in epistola non me
permet. Et subdit causam quare contristaverint eos dicens.
Gaudeo non quod contristati estis sed quia contri-
stati estis ad penitentiam. Et ideo his qui penitentiam sunt ad
peccatum non debemus hilarem vultum ostendere ad
eos delectandum ne videamus eorum confiteri peccatum
quodammodo peccati materiam ministrare. Vnde dicit Ecce-
vii. Filie tibi sunt serva corpus illarum. et ne ostendat
pas hilarem faciem tuam ad illas. Istis. n. duobus
modis vel super his duo quod suis verbis vel factis con-
tristat alium non debet litigare. secundum Theodorem. Secunda scilicet
q. cxliij. arti. vii. et sic per prima conclusio. Secunda

concordia ē q̄ litigiū ē ḡui⁹ p̄m̄ adulatione. Ad
cui⁹ declaratōz nōndū fm̄. **Tho. scda scde. q.**
cxvj. arti. ij. q̄ ista duo p̄tā contraria. s. litigiū. n̄
adulatio p̄nt considerari duplī. s. extrinsece ex p̄tē
tē sui motiui. et intrinsece ex p̄te speciei. Primo.
n̄. considerādo sp̄m̄ vtriusq̄ p̄tē dico q̄ litigiū
ē ḡui⁹ p̄m̄ q̄ adulatio q̄d t̄h̄ rōe oñdo. Tan
to aliq̄d p̄m̄ ē ḡui⁹ q̄nto magis oppositē h̄
turi repuḡt. s. litigiū magis opponit̄ h̄turi af
fabilitatis vel amicitie. Cui⁹ rō est qz cū virt⁹
amicitiē p̄ncipaliter tēdat ad delectādū. litigio
sus q̄ sup̄habūdat in contritiōe ḡui⁹ peccat qz
placid⁹ n̄ adulatō q̄ sup̄habūdat i delectādō. Se
cūdo considerādo h̄ duo ex p̄te motiui se h̄nt i ḡ/
uitate p̄tē sic excedētia n̄ excessa. q̄nq̄. n̄. placid⁹
d̄ vel adulatō ḡui⁹ peccat q̄ litigiosus duplici
rōe. Pri⁹ ex p̄te fraudis inq̄ntū adulator iten
dit d̄cipē. et formo sic rōz. Magis peccat q̄ pec
cat cū dolo q̄ q̄ peccat sine dolo. s. i adulatōe
v̄t eē q̄dā dolo sitas. qz adulator aliud dīc̄ ore
aliū h̄z i corde. litigiosus at̄ caret dolo. qz mai
feste dīc̄. Ille at̄ q̄ cū dolo peccat t̄p̄ior ē. v̄t dīc̄
p̄h̄us. vij. ethicor̄. ḡ q̄ntū ad hoc adulatio ē
gravi⁹ p̄m̄ litigio. Scda rō est ex p̄te finis
inq̄ntū p̄ adulatōz adulator vel intēdit inde
bite honorē vel lucz. acq̄rere. v̄t p̄ adulatōez
ad peccādū inducē q̄d gravi⁹ ē litigio. Nūq̄
h̄o dico q̄ litigiosus gravi⁹ peccat q̄ placid⁹
d̄ vel adulator. q̄d p̄tō duplici rōe. Pri⁹ ē ex
p̄te mōi peccābi. sic. Ceteris parib⁹ ḡui⁹ pec
catū ē nocē alicui manifeste q̄ p̄ violentiā q̄ oc
culte. Vñ rapina gravi⁹ p̄m̄ ē q̄ furtū. s. liti
giosus intēdit nocē manifeste suis verb̄ aliūz
ostendit. placidus h̄o occulte alicui decipiēdo
ḡ n̄. Scda rō ē ex p̄te animi. sic. Tāto p̄m̄
est gravi⁹ q̄nto ex maiori contēptu p̄cedit. s.
litigiū ex maiori contēptu p̄cedit qz fit manifeste
quā adulatio q̄ fit dolose n̄ occulte. ergo n̄.
Tercia scda ē q̄ litigiū grauat̄ ex duobus. s.
ex statu et contēptu. ḡ h̄me cauēdū. Pri⁹o liti
gium grauat̄ ex statu. Et formo h̄c rationem
Tāto. n̄. aliq̄d p̄m̄ videt̄ eē gravi⁹ q̄nto sp̄u
ali statui magis repugnat. s. litigiū magis re
pugnat sp̄uali statui. s. p̄latōis et religiōis eo
q̄ magis opponit̄ p̄fectōi p̄latōis et contēptio
nis religiōis ergo n̄. Et iō apl̄us. ij. **Thimo.**
ij. Oportz seruū dñi nō litigare s̄ māfuetū eya
ad oēs. In q̄ h̄bo oñdit q̄ religiosus d̄z cauere
a contēptione. Et iō. v. q. iij. c. in loco d̄ q̄ clerici
vel monachi in sinodo accusāto vel reuerēdo p̄
strepere nō dñt vocibus contēptiois. et dī. xc. c.
si q̄s monachus. d̄ q̄ contēptiosus monachus a p̄
ore suo fm̄ q̄litate culpe ē puniēd⁹. Scdo liti
gium grauat̄ ex contēptu puta q̄n intēdit h̄o v̄l im
puḡre veritatē. v̄l dicentē in contēptū adducē.
v̄t si q̄s h̄bis alterius cōdicat et eū ad contēptū
alloz d̄ducit. **Tho. scda scde. q. cxvj. arti. ij.**
Vitande ergo sūt contēptōes inutiles q̄ vtiq̄ in
stiganē ope diaboli cui h̄me displicz concordia
h̄omi. Vñ legit̄ in vitis patz. q̄ cū duo gera

mani i h̄mo h̄itarēt deo militātes. et diu i ma
xima concordia virissent. nūq̄ contēptōis h̄bū h̄n
tes. vñ eoz instigat⁹ a diabolo q̄dā die dixit
Tātū ē q̄ nō fecim⁹ aliquā contēptōz. faciam⁹ v̄l
vñ. Cui alt̄ dixit. nescire se facē. Cui ille dixit.
Donam⁹ latere vel aliquā rē in mediū. et dicā
q̄ est mea. et tu ecōtra q̄ ē tua n̄. Cū igit̄ ce
pissent. p̄ bīmā replicatōez mō p̄ori cū acrit̄ p̄
mus loqr̄t. ali⁹ subdito assentiebāt dī. Accipe
si tua ē. Et cū pluries iterassent negociū nūq̄
potuit ille vinci v̄t verā contēptionē faceret sicq̄
diabolus of̄sus ē. Vñ Aug. i Emone de pace i
regula inq̄t. Lites at̄ aut nullas h̄eatis aut q̄z
celerime finiat̄ ne ira crescat in odiū et trabē
faciat de festuca et aiaz faciat homicidā. Sic. n̄.
legitis. Cui odit frat̄r suū homicidā ē. Nūcū
q̄ dūitio vel maledictio vel in criminis obiectu a
liq̄e lesert̄ meminerit satisfactōe quātorius
curare q̄d fac. et ille q̄ lesus ē sine disceptatōe
dimitte. Si aut̄ inuicē se lesert̄. inuicē sibi de
bita relaxare debent̄ p̄tē oñones v̄ras q̄s vti
q̄ q̄nto crebriores h̄etis. tanto sanctiores h̄re
debetis. Melior ē aut̄ q̄ q̄zuis sepe ira tempte
tū ipetrare festinat v̄t sibi dimittat cui se fecit
se agnoscat mūriā q̄z q̄ tardius irascit̄ n̄ ad ve
niā petendā tardius inclinat̄. Cui at̄ si vult dī
mittē f̄ri nō se speret acipe oratōis effectū. s.
ille. Et iō i euāgelio h̄odierno **Luc. xv. c.** contēde
te filio contra p̄tem. qz filiū adolescentē q̄ oia bo
na sua luxuriose viuēdo cōsumpt̄erat honorifice
recep̄erat. et dicēte. Ecce tot̄ annis seruio tibi n̄
nūq̄z mādātū tuū p̄terui n̄. Placuit eū pacē
benigne. dī. Fili tu sp̄ meū es n̄ oia mea tua sūt
Epulari aut̄ et gaudē oportebat. qz frat̄ tuus
h̄ mortuus erat et reuixit. perierat et inuē⁹ ē
Nō finis ergo contēptioi s̄ māfueti et h̄uiles v̄t
sic possim⁹ p̄uēire ad q̄etē eternā quā māfuetis
fin⁹. Ihs nob̄ ccedē dignē i n̄clā scloz. Am̄

**Dñica tertia in q̄dragesima i mane
discordia alia ianis glorie filia et p̄cia
litatuz in q̄tate pessima. Sermo. lvi.**

Omnē q̄d est in mundo aut ē cō
cupia carnis. aut cupia oclor̄. aut
supbia vite. Itēz vbi s̄. Post tracta
tū de contēptione fr̄es carissimi. ague
sequit̄ tractare de discordia et diuisione que ē
etiā ianis gl̄ie filia sub q̄ contēptū seditō fm̄ doc
v̄t sp̄es sub genere. Et iō nō numerat̄ inē filia
as vanaḡle. qz sub discordia contēptū. Vñ in isto
tractatu de vtroq̄ dicem⁹. Quāntū aut̄ malū
h̄t seditio et discordia oñdit infallibil̄ veritas
dī. in euāgelio h̄odierno **Lu. xj.** Omne regnū in
seipm̄ diuisū desolabit̄ et dom⁹ sup̄ domū cadz
Experientia teste odibil̄ horribil̄ ē atz morbosā
p̄cialitas et diuisio ciuitatū. Nōne dieb⁹ nostris
p̄tialitatē guelfor̄ et gibellinor̄ in d̄lis

italie ptib9 vidim9 ciuitates et castra structa
atq3 consumpta et cōbusta. et ideo ppheta ait.
Mirabiles elationes maris. i. partialium super
boz et amaroꝝ. mirabilis in altis dominus. i.
super hos ipsos humilians et castigans quia vt
ait. Hōes in verbis propositis. Omne quod ē
in mundo nē. De q̄ discordia et seditione in pñti
fmōe tres cōsideratōes annotabimus. quarum.
Prima dicetur earum diuerſificatio.
Secunda vero particularis offēſio.
Tercia autem originalis proceſſio.

**Pars p̄ma huius sermonis. in q̄ de
claratur que sit differētia inter discor
diam et seditionem.**

Primo igitur in isto sermone considera
bimus earum. i. discordie et seditionis
diuerſificationem. Ad quorum declara
tionem tria notanda sunt. Primo notandum ē
q̄ discordia dicitur quasi diuerſum cor ab alte
ro. Et ideo dicunt p̄hi morales q̄ discordia est
aliquoꝝ diffidentia quos prius amoris vincu
lum colligauerat. Et ideo ait p̄hus. viij. ethico
rum. Amicitia facit ex multis vnum. Discordia
vero multa ex vno. Et Tullius. li. iij. de Tu
scularis questionibus dicit. Discordia est ira a
cerbior intimo odio in corde contenta. Et ideo
fm̄ Tho. sc̄da sc̄de. q. xxxviii. arti. ij. importat
discordia quandam diuerſitatem siue disgrega
tionē voluntatum inquantū. i. voluntas vnus
stat in vno et voluntas alterius stat in alio. Et
ideo ponitur filia vanaglorie. quia q̄ volūtas
alicuius in p̄prio stat puenit ex hoc q̄ quis p̄
fert que sunt sua his que sunt alioꝝ. Et hoc cū
fit inordinate. pertinet ad superbiam et inanē
gloriam. ergo est eius filia nē. Secundo no
tandum q̄ discordia est peccatum. quia vt ait
beatus Tho. vbi. s. arti. j. Quāvis voluntas v
nius hominis inquantū inheret voluntati dei
sit regulata fm̄ primam regulam. i. dei. et ideo
discordare a tali voluntate p̄mi est peccatū
quia per hoc discordatur a diuina regula. Sed
si voluntas hominis est deo cōtraria. est que
dam peruersa regula a qua discordare bonum
est. Vnde sicut facere discordiam per quā tola
litur bona concordia quā caritas facit est gra
ue peccatum. Propter hoc dicitur puer. vj. c.
Hec sunt que odit deus et septimum detesta
anima eius. et ponit hoc septimū. qui seminat
inter fratres discordias. quod est officium dia
boli qui seminat zizaniā in medio tritici. Mat
th. xij. Sic causare discordiā per quā tollitur
malā concordia. De qua dicitur Ezech. ca. Ma
ledicta eoz concordia. i. in volendo malum. lau
dabile est. Nō intelligens Paulus posuit dis
cordiam inter phariseos et saduceos qui con
cordabant in iniusta persecutione et nocumen
to sui. Dicitur. n. act. xxij. Sciens autem Pau

lus quia vna pars esset saduceoꝝ. altera pha
riseoꝝ. exclamauit in concilio. De spe et resur
rectione mortuorum ego iudico. Et cum hoc
dixisset. facta est dissensio inter saduceos et pha
riseos. Hoc etiam fecit xp̄us dī. Non veni mit
tere pacem sed gladium. Math. x. s. sepando o
cordiam in malo. Quando autem discordia sit
peccatum patebit in parte sequenti. Tercius
notandum est q̄ seditio continetur sub discor
dia et aliud est ab ea. Importat. n. discordiam
nō quācūq3 sed inter partes alicuius multitu
dinis. Vnde Thozus dicit in libro ethimolo
giarum q̄ seditiosus est qui dissensiones animo
rum facit et discordias gignit. Conuenit autē
fm̄ Tho. sc̄da sc̄de. q. xliij. arti. j. in aliquo cum
scismate rixa et bello. et in aliquo differt. Con
uenit. n. in hoc quia importat quādam cōtra
dictionem. Differt autem a scismate. quia scisma
opponitur vnitati spiritualis multitudinis ecc
lesie. Seditio autē vnitati temporali seu secu
lari. i. multitudinī ciuitatis. Differt autē a bel
lo et rixa. quia bellum proprie est contra ex
traneos hostes quasi multitudinis ad multitu
dinē. Rixa autē vnus ad vnum. v. paucos ad
paucos. Sed seditio proprie est inter p̄tes vni
us multitudinis inter se dissidentes. puta cū
vna pars excitatur in tumultū contra aliam.
Differunt etiam bellū et rixa a seditione in hoc
quia bellum et rixa important impugnationem
in actu. Sed seditio dici potest siue sit hōi im
pugnatio in actū siue fiat p̄paratio etiā ad im
pugnationē hōi. Vnde glosa super eplām.
ij. ad Cor. ait. Seditiones sunt tumultus ad pu
gnam. i. cum aliqui se preparant et intemptāt
pugnare. Et ideo huiusmodi seditio est graue
peccatum vt patebit j. Et sic patet pars prima
huius sermonis.

**Pars sc̄da huius sermonis i qua decla
ratur si discordia est culpabilis et quo
modo triplici lege reprobatur.**

Secundo in isto sermone circa offensiones
discordie queritur. Vtrum discordia sit
peccatū mortale. Ad quod responde
tur q̄ discordia aliquando nullum est peccatū
aliquāto veniale. aliquando mortale. Pro cui
us declaratōe dicit beatus Tho. sc̄da sc̄de. q.
xxxviii. arti. j. q̄ discordia opponit cōcordie que
causatur ex caritate. Caritas autē multoꝝ cor
da coniungit in aliquod vñ. quod est p̄ncipaliē
bonū diu. sc̄dario bonū p̄mi. Discordia igit
ea rōe attingit tripliciter fieri. Primo p̄ se et in
tentione q̄. i. dissentit ab alijs i aliq̄ qd ē maife
ste ad honorē dei vel bonū oñe et p̄uate p̄sone
aduertēs illud esse bonū. s. p̄pter odiū inuidias
et inimicitias vel p̄tialitates discordat. Talis
etiā si mart p̄riū sustineret nō saluaret in tñ dis
cordia manēs q̄. s. est gravissimum peccatum

mortale etiam si timore ductus hoc faceret. **ap**
ter contrarietatem ad caritatem. licet primi no
et hominū discordie **ap**pter imperfectionē aet⁹ sint
etiam venialia. **Unde ap**plius ad **Gal. v.** inter o
pera carnis ponit dissensiones. i. discordias et
de eis dicit. **Qui talia agūt regnum dei non cō**
sequunt. **Et quia illud est magnū peccatū. iso**
d. l. re. ca. j. dicitur. **Studendū est epīs ut diss**
identes. i. discordantes fratres siue clericos si
ue laicos ad pacem coherceant. Qd si nollent.
dicitur dis. eadem. c. Oblationes dissidentū fra
trum neq; in sacrario neq; in gazophylatio re
cipiantur. cū. s. odium est notoriū et apertum
fm glo. ibidem. **Secundo** oringit discordia
per accidens et sine intentione. sed cum errore.
periculo. vel pertinaci inbitione. ut cum agit
aliquid qd satis clare appareret esse ad honorem
dei vel bonū oīe vel puate psonē. et maiori p
ri et sapientiori q in facto reperiunt videat tal
modo fiendū. et aliquis dissentit ab eis et nō cō
cordat. quia sibi nō videat hoc bonū vel ita bo
nū. et s. nō ē sine peccato veniali saltē vel etiā
mortali fm materiā in q discordat. quia nimis
de suo sensu psumit. contra illud **puer. iij. ca.**
Imitatis prudentie tue. qd habet de ostitu
tōi. c. j. et illud. **ij. Cor. ult.** **Idem sapite. paces**
habete. Secus aut si illud in quo oueniret nō
discordare laudabile est. fm illud Ero. xxiij. **Nō**
sequis turbā in malū. Nec ille aprie discordat
ab eis sed ipi ab eo. Et id si dicat. Peccatū pē
pue mortale in sanctis viris nō inuenit. s. etiā
in sanctis viris inuenit discordia. Dicit. n. Acc.
ry. facta est dissensio inter Paulū et Barnabā
ita ut discederet ab inuicē. ergo discordia non
est peccatū mortale. Rndetur q discordia q
fuit inter eos fuit p accūs et n p se. Soterq. n.
itendebat bonū s. vni videbat s. eē bonū et ali
aliud qd ad hūanum dfectū ptinebat. Non em
erat talis strouersia in his q sūt de necessitate
salutis. quia id ipm fuit ex diuina pudentia
ordinatū appter utilitatē idē sequentē. q patet
qsi est veniale. Tercio modo oringit discor
dia inter duos vel plures sine peccato vtrius
q. et hoc vel quia est s. eo qd nō est manifeste
bonū. vel quia vterq; intendit bonū vel hono
ris dei vel primi utilitate. sed vni videat vno
modo agendū aliquid quod tractatur. alteri a
liud stratio modo. et rationes pbabiles sūt p
vtraq; parte. et plures sunt et sapientes sūt p
vtraq; parte. vel inter duos magne auctorita
tis vel pbabilitatis. Et sic etiam in sanctis vi
ris aliquando inuenitur discordia. ut exempli
ficatum est de paulo et **Barnabā. et sic patet q**
discordia est malum et qnq; peccatum mortale
Et ideo reprobatur et detestatur triplici lege
et vntas approbatur. s. lege nature. lege scri
pture. et lege gratie. Primo reprobatur discō
dia lege nat. et vntas pbatur tripliciter. ra
tione. auctoritate. et exemplificatione. **Pr**
mo probatur in lege nature discordiam repro

bata nō. triplici ratione. **p**mo ex patris singula
ritate. **s**cdō ex animi vntate. **t**ertio amoris in
tegritate. **Primo** ex p^{ri}s singularitate. **Cū. n. fi**
mus filij eiusdem patris celestis. ridiculum est
et pessimū malum q non in pace et concordia
vuamus. quia sicut mēbra que sunt sub vno ca
pite vnum corpus constituunt. et filij sub vno
patre vnam domum efficiunt. Ita et nos qui v
num deum habem⁹ in celis. vnum prelatum in
terris. vnam fidem in cordibus. vnam legem in
moribus. vnam regem in temporalibus. vnus
debemus esse per concordie vntatem. Math.
xxij. Vnus est. n. pater vester qui in celis est.
Secundo idē m probatur animi vntate. quia
animus noster deus est. Si deus est animus no
bis ut carmina dicunt. et est vnus deus. ergo
animus noster debet esse vnus. ut quicquid v
nus vult aliis velit. **Multa. n. sunt mēbra in v**
no corpore et tamen non habent nisi vnum cor.
Sic et nos licet multi simus. vnu cor et vnu ani
mū hēre debem⁹. et idē. Act. iij. ca. dicit. Multi
tudis credentiū erat anima et cor vnu. Ideo fin
gunt poete ut Quidius dicit q Gorgone fue
runt tres sorores pulchre q sūt nō habebāt ni
si vnu oculū quē alta amodabat alteri cū indi
gebat. Sic nos quia simus corpe ples. vnu tñ
cordis oculū hēre debemus quē iuicem oñicem⁹
ergo debemus ocores esse nō. Tercio idē
pbatur amoris integritate. qz qñ sūt plura mis
cent sponunt et oñicunt. sic se hnt adinuicem
q qñitates vnus ab altero picipant. sicut ex
plurib⁹ elemētis fit vnu mixtū. et s. pluribus g
nis fit vnu panis. Sic nos nō discordes esse de
bem⁹. s. p amorē diuersa corda inuicē debem⁹
vnire. ad **Gal. iij. ca. Qēs vos vnu estis. Cari**
tas. n. est sicut cēmentū qd facit s. pluribus lapis
dibus vnu murz inexpugnabilē. Eph. ij. Ipsa ē
que facit vtraq; vnu nō. Scdō pbatur in lege
nature discordiā reprobata et vntatē et ocores
diā approbata. auctoritate in triplici doctrina
s. phorū poetarū et legū hūanarū. **Primo** ex
go pbatur auctoritate phorū. **Ait. n. Tullius li**
j. de officijs sic. Quare suscipienda sunt bella ut
sine iniuria in pace viuāt. Itaq; in pace q nihil
habitura sūt iniuriarū aut insidiarū semp ē cō
sulendū. bellū itaq; suscipiat ut nihil aliud nisi
pax qñta videat. Et i puerbys sapientū dicit
sic. Principiū at discordie est aliqd ex oñi suū
facere. Quiescente nāq; vuerēt homines si duo
verba de medio tollerent. s. meū et tuū. Ab a
lio itaq; spicipiat dissensio. atē at recōciliatio
et Varro in sentētijs ait. Ait aut ocoresia mo
res ad cohabitantiū animos formare. et Sen.
li de moribus ait. Dacē habete cū hoibus bel
lū at cū vitijs. et fulgentius. li. ij. micologiaz.
dicit sic. Sapiētes viti maiorē cū vitijs q cum
inimicis pugnā gerūt. et bidim⁹ ad Aler. dicit
sic. Nos bella nō gerim⁹. s. pacem moribus nō
viribus ofirmam⁹. Sola fortuna est aduersus
quā sepe pugnam⁹ et sp vincimus. Et Julius

cellus. ii. li. de bello gallico cesaris dicit sic. Inter
duos bellantes si unum tempus agendi de pace est du-
biu uterque confidit et pares ambo videntur. Sed si
paululum alteri non fortuna tribuerit viri uterque co-
ditionibus pacis quam superius videtur nec equus per te-
rentur erit qui omnia haurire se sperat. Unde Pytago-
ras fugienda sunt a ciuitate seditio a domo dis-
cordia et in omnia ciuitatis rebus intemperantia. Hec
illi philosophi pagani de discordia et unitate instinctu
nature dixerunt. Nam discordia ad amicitiam perti-
net. ut dicit philosophus. ix. ethico. Sunt et alia philo-
sophi dicta que causa breuitatis omitto. Secundo ideo
probatur auctoritate poetarum qui dogmatizant quod
discordia est maxime necessaria ad vitam hominis.
Prudentius inquit. Par plenum virtutum opus
parfuma laborum. Par belli exacti precium. precium
que precium. Nihil placitum est sine pace deo. nec mu-
nus ad aram.

Cum cupias offerre probatur si turbida fratrem.
Mens impacato sub peccatoris oderit antro.
Meritorum clausula par est.
Non inflata tumet non inuidet emula fratri.
Omnia perpetit patiens atque omnia credit.
Nunc lesa dolet cuncta offensacula domat. Oc-
casu lucis venia percurrere gestit. Is ille. et Pro-
sper ait. Moribus in sanctis pulchra est concor-
dia pacis. Spernuntur plura mundi pace dei. Is ille
et Lucrētius li. ii. dicit sic. Minima rerum discordia
turbat pacem. et li. x. inquit. Nulla fides pietas
que viris qui castra sequuntur. Venalesque manus
ibi fas ubi maxima merces. Is ille. Et Cato in-
quit. ira odium generat discordia nutrit amor. Is
ibi. Et sic per auctoritates poetarum reproba-
ta discordia et concordia approbata. Tercio
idem probatur auctoritatibus legum humanarum vel
cuiuslibet. Nullatenus ad arma et rixas prior pro-
cedere patitur quod per sua iurisdictione appellere. ff.
de usufructu. l. equum. et ff. de officiis. precon. l. co-
gruit. §. per. Et iterum. Pretor discordias ap-
pripet sedandis prospicit. quod solet cois materia ex-
citare. ff. de legibus. l. cum per. §. dulestissimis. Nihil
aliter agat ples nisi ut trouerhas dirime et ratum
habe si eis sponte renunciant litigantes. ff. de no-
ui opere. nu. l. j. Namque facilitas hominis est ad dissen-
tiendum. ff. de arbitris. l. item si unum. §. qui di. malum est.
propter imensas diuisiones plerumque res ad diuisionem
peruenit. ff. de sum. vr. p. di. l. in re coi. Quis non
ferat liberos a parentibus. a fratribus sorores. a vi-
ris coniuges segregari. C. cois utriusque iudicij.
l. p. §. per. Durum esse separatim viri ab vxor-
e et filijs. per. ff. de legibus. l. quesita. Cum enim in-
nos cognationem quandam natura constituit
omnis est hominem homini inuidiam nephas esse. ff. de iu-
sticia et iure. l. ii. et sic per in lege nature repro-
bata discordia et approbata concordia auctorita-
tibus philosophorum poetarum et legum humanarum siue cuius-
libet. Tercio probatur discordia reprobatam exem-
plo. Nam illud reprobat tanquam malum quod sorti-
tur malum effectum. per. Sed etiam clara proponamus
exempla quod. Primum est de filiis regis Edipre.

gis thebazarum. Orta est enim discordia inter Poly-
nicem et Eteoclem filio eius ex quo unus alterum inte-
remit et seruituti suppositus est ciuitas thebazarum.
et ples ex regibus tam obsequentibus quam defendenti-
bus mortui sunt et infinite gentes. §. quibus. Stas-
cius poeta inquit et composuit librum thebaidos.
Ecce quod facit discordia. Secundo est exemplum
Romuli et Remi fratrum inter quos orta fuit discor-
dia. Isti enim romani addiderunt. et cum esset questio
inter eos quo nomine vacari debet ipsa ciuitas.
et fuit ista questio determinata per auguria. appa-
ruerunt enim vultures etc. ut in romanis chronicis co-
tinetur. Sed aliquid modo de hoc facit mentionem lex
dum dicit quod ciuitas constantinopolis melioribus
augurijs condita fuit quam roma. C. de veteri. iu-
enu. l. j. §. et si que leges. Demum ex ipsa discor-
dia Romulus fecit fratrem suum Remulum interfici-
ci. De quo Lucanus dicit. Nulla fides regni socis
oisque potestas ipatiens sortis erit. etc. Et per
modicum subiicit. fraterno primi madauerunt san-
guine muri. De quo etiam dicit lex. Nam et Romuli
frater Remus occisus traditus est. ff. de re. l. fi-
per ergo etc. Tercium exemplum est de discordia
quod orta fuit inter magni Pompeii et Iulii cesa-
re ex quo Pompeius occisus traditus a Ptolomeo
rege. et demum post omnem victoriam Cesar occisus
fuit a Bruto et Cassio. quam hystoriam recitat Lu-
canus. propter istam discordiam tollendam romani
voluerunt quod romanum imperium deduceret ad unum
et non ad plures. ff. de originibus iuris. l. ii. §. nouissime.
Unde Iero. ad Rusticum monachum di. In apibus
principes sunt. Grues unam sequuntur ordie. literato
Imperator unus iudex provincie. Roma ut
adita est duos fratres simul reges habere non potu-
it. et patricio dedicat. etc. hinc. vii. q. j. c. in api-
bus. Et sic per quod liter in lege nature discordia re-
probatur. Secundo principum idem probatur in lege scri-
pture. et in triplici doctrina. I. Mosayca. hysto-
rica et prophetica. Primo doctrina Mosayca repro-
bat discordia. approbaturque concordia discurren-
do sic. Non sit inter vos radix germinans fel et
amaritudines. i. discordias. Deut. xxxiii. Dabo
eis cor unum et spiritum unum. Ezech. xj. Nam propter mal-
tam substantiam quam habebat Abraham et Loth. facta
est discordia inter pastores eorum. et ideo di-
uiserunt se. Genes. tredecimo. facta est discor-
dia maxima inter Jacob et Esau. Genes. xxv.
vii. Ex inuidia quod munera Abel deo placuerunt
orta est discordia inter Cain et Abel. Gen. iij.
c. Nam occasione dyne quam diabolus oppressit. facta
est discordia inter ipsum et filios Jacob et multa
homicidia subsequuta sunt. Gen. xxxiii. ca. Ecce
in lege Moyse quod discordie quod tamen omnes fuerunt
reprobate etc. Secundo idem probatur doctrina
historica. I. scripture sacre Concordia enim et uni-
tas figurata est. j. Reg. x. c. ubi dicit Saul. In-
ueniet te frater viri ascendentes unus portans tres
panes. unum portans tres lebdos. et unus portans
lagenam vini. Et non quod tres isti viri sunt per filius
et spiritus sanctus. Pater enim cui attribuitur poten-

na habet tres panes. i. tria q̄ in creatōe tezi
ueniunt. s. pondus. numer⁹ et mensura. vt dicit
Sap. x. Filius cui attribuit sapiētia h̄z tres be/
tos. i. naturas vnitatis p̄sone. s. vnitatē aīaz et
carnē. Gene. xl. Sīdeba corā me vitē in q̄ erāt
tres p̄pagmes. Spūlland⁹ cui attribuit ele-
mētia. lagenā vni. i. solatōis et gratie. Isti
tres vni sūt. qz vn⁹ ē deus. sic nos debem⁹ v-
nū esse. Ioh. xvij. Pat̄ volo vt quō ego et tu
vnū sum⁹. ita et isti in nobis vni sūt. et iō Jo-
sue. ix. dr. Cōgregati sūt vt pugnaret oīra Jo-
sue vno aīo. et Iudith. iij. Clamauerūt ad deum
isrl vnaminit. et eusdē. vj. Cū oī lamētatoe et
fletu vnaminit p̄ces suas dñō effuderūt. et eis
usdē. vj. Vnaminit orātes vt deus isrl mīaz su-
am oīderet. Et Iudith. xx. c. Cōuenit vniuersus
isrl ad ciuitatē. q̄i hō vn⁹ eadē mēte vnoqz cō-
filio. et iō gūis et pueris discordia fca ē mī Ab-
salon et Dauid. ij. Reg. xvj. ca. et ppter vīorē
leuite facta est dissensio et discordia maria mē-
taniam et filios isrl. et homicidia multa sunt
secuta. Iudith. xx. c. et ppter vīorē Samsonis al-
teri traditā facta ē discordia mē ipm et philiste-
os. Iudith. xv. c. Ecce in hystorijs sacre scriptu-
re reprobatā est discordia. Tercio in lege
scripture idē pbat auctoritate et doctrina p/
phaz. Indicātū est mībi in toto orbe terraz
pplm eē disp̄sū q̄ nouis vtterē legib⁹ et oīra
oīum gentiū faciēs oīuetudinē regū iusta con-
tēneret. et vniuersaz oīcordia nationū sua dis-
sensio violaret. Iudith. xij. Qui facit oīcordiā
in sublimib⁹ suis. Iob. xxv. c. Qui semiat discō-
dias diligit rixas. puer. xvij. In tribus bñpla-
citū est spūi meo q̄ sūt p̄bata corā deo et hoī-
bus. oīcordia frat⁹ et amor. p̄ior⁹ et vīr et mī-
bñ sibi oīsentētes. Eccl. xxv. c. Iō puerus sulci-
tat lites. et hō verborum sepat p̄ncipes. puer.
xvj. c. Ve mībi mē mea q̄re genuisti me vīz rix-
osū vīz discordē in vniuersa terra. Tere. xv.
Dabo eis cor vni et aīam vnā in visceribus eo-
rū. Ezech. xj. Hec sūt verba q̄ facietis. Oīa. n.
Hōi dīc dñs Veritatē tm et pacē diligite dīc
dñs Zach. viij. et reliq̄ mīta q̄ cā breuitatis ob-
mitto. Et sic p̄z q̄liter in lege scripture discor-
dia reprobat. Tercio idē pbat p̄ncipit in le-
ge grē. et b̄ triplici doctria. s. euāgelica et apli-
ca sūt. canōica et autētica. P̄uo pbat doctria e-
uāgelica et aplīca sic discurreto. Dñe. nōne bo-
nū semē semiaſti in agro tuo. i. in mūdo. vñd ḡ
h̄z zizania. i. discordias. Ait illis. Inimicus hō
i. diabolus b̄ fecit. Alligate ḡ zizania in fasci-
culos ad cōburendū. i. hoīes discordes et sedi-
tiosos. Math. xij. Tradet at̄ frat̄ frēm in mor-
tē. et p̄r filiū. et oīurgēt filij in pentes et mor-
te afficiēt eos. vos at̄ caute ab his dissensio-
nibus et seditionib⁹. Marc. xij. c. Dissensio facta
ē inter iudeos ppter vīmonē Ihu. nē. qz. s. p-
uerh̄ erat. Ioh. x. c. Malus hō de malo thesau-
ro suo p̄fert malū. Et a būdantia. n. cordis os
loquit̄ nē. qz. s. ex pua et pueris vīountate p-

cedūt dissensioes et discordie. Luce. vij. c. Soli-
cite suare vnitatē spūs q̄. Ep̄l. iij. Manifesta
sūt opa carnis q̄ sūt veneficia. inimicitie. o-
tentōes. emulatōes. rixē. dissensioes. secte inui-
die. homicidia et his sīha. qz q̄ tūa agūt regnū
dei nō possidebūt. ad Gal. v. c. Cōcupiscitis et
nō hētis. occiditis et celatis. et nō potestis adi-
pisci. litigatis et belligeratis et nō hētis. Jac.
iij. c. Vnaminit estote. opatientes. fraternita-
tis amatores. misericordes. modesti. bñiles nō
reddentes malū p̄ malo. vel maledictū p̄ ma-
ledictō. s. ecōtrario bñdicētes. qz in b̄ vocati e-
stis vt bñdicōz bēdicate possideatis. Qui. n.
vult vitā diligere et dies vidē bonos. coherce-
at linguā suā a malo. et labia eius ne loquāt̄ bo-
lū. declinet a malo et faciat bonū. inq̄rat pacē
et sequat̄ eā. j. Petri. iij. c. et multa alia q̄ cau-
sa breuitatis relinquo. Sēdo idē pbat in le-
ge grē doctria canōica. Naz. Alex. papa. xx.
iij. q. j. c. audiuius. ait. p̄s dīcturus. q̄s q̄
petieritis nē. p̄mīit dī. Si duo ex vob̄ oīsen-
tīt. sup̄ terrā. et itē. vbiqz fuerint duo vel
tres oīgregati in noīe meo ibi sū in medio eoz.
p̄mīit. cūctis oīdens se nō hītare in cordib⁹ q̄
sup̄ bñ singl̄aritatē secuti a corpis xpī ap̄agie
semetip̄s abrupūt. s. ibi. De ista mat̄ia hēs ex
de hēctis. c. firmissime tene. et dī. xc. neqz. c.
oblatōes vt dīctū est s. et. xlvi. dī. c. Ismael.
vbi dē. Ismael vt sepat̄ a xp̄o dei nō affuit an-
cilla mē. s. obfuit fraterna discordia. s. ibi. De
ista materia etiā hēs b̄. p. c. platū. et. xj. q. iij.
c. ab. et. Quid plā. Quātū sit bona oīcordie et p-
mitatis et oīter malū discordie hēs. i. q. j. c. te-
neam⁹. Aug. 8. f. d. ad Pet. x. et. iij. q. j. c. nīl
dubū. Alex. p̄pa. xxij. q. j. c. loq̄t. Cyprian⁹. et
ibi dē. c. alien⁹. idē Cyprian⁹. et de oīe. dī. ij.
c. quia passus. Aug. et. c. qui mādūcat. et. lxxx.
vj. dī. c. singula. Gre. et. xij. dī. c. nō decz. Ca-
lixt⁹. idē de p̄scrip. c. cū nō liceat. et de oīe. dī.
ij. c. oberrantem. vbi dicit textus. Non decz vt
mēbra a capite discrepēt. s. ibi. et iō Calixtus
papa. xj. q. iij. c. iustū iudiciū. ait. Hōi religio-
so p̄p̄z d̄z eē inimicitias alioz nō exercere vel
augere male loq̄ndo. nisi etiā eas extinguerē bñ
loq̄ndo studuerit. s. ibi. Tercio idē pbat
auctoritate et doctria autētica. s. scōp̄ doc.
Greg. n. in pastorali ait. Sic. n. nihil est p̄cio-
sius deo virtute dilectōis. ita nihil est deſidera-
bilis deo ext̄ inctōe caritatis q̄d. s. fit p̄ discor-
diā. hec. ille. Et subiicit imēdiate. Quisqz. n. se-
minādo iurgā dilectionē p̄ior⁹ perimīt hōi
dei familiaris fuit. et beus. Jero. sup̄ illud p̄s
Laudate dñm in tympano et choro. inq̄t. Quisqz
cōp̄ affligit s̄ oīcordiā deſerit deū laudat q̄
dē i tympano. s. n̄ laudat in choro. vbi dissensio
est. ibi iudicia est. ibi choro nō est. et Amb⁹ nē
in libro de p̄iarchis dīc sic. Melius est emigra-
re cū grā q̄ cohabitare cū discordia. Melius ē
sine lite abire q̄ cū nugis reſidere. Nulla spatia
latis p̄nt esse discordib⁹. q̄tis et pacificis etiā

angusta abundat. diuisione moribus etiam spaci-
osa artant. hec ille. Item beatus **Aug.** i epla. clviij.
dic sic. Dissensio est nunc dicitur amari. Sed aliqui tamen
aut a caritate nascuntur aut caritate probantur. Quis-
n. facile inueniunt qui velint reprehendi. Et ubi est ille
sapiens qui scriptum est. Corripe sapientem et ama-
bit te. Rursum tamen idem dicitur reprehendere fratrem ne secu-
rus cadat in mortem. qui dicitur sic. Is ille. et in omnibus
morbis humone. y. idem ait. Diabolus discordiam in
corde suo seminat. ipse plantauit. ipse inbuit. **P**one ille est spiritus discordie seminator. dissensio
auctor. et origo rixarum. qui dicitur. imo. et sic per se
eunda huiusmodi patetque discordia reprobata
in lege nature scripture et gratie. etc.

Pars tertia huiusmodi qua descri-
bitur originalis eius processio unde. so-
riatur ipsa discordia.

Tertio in isto humore videndum est apud quod et
vnde in ciuitate et in ecclesia discordia generatur
Et dicimus quod tria sunt quae generant discordiam
in ecclesia et in ciuitate et in re publica. primum propter
omodi inordinata procuratio. secundum honorem et one-
rum inordinata distributio. Tercium propter inordinatam re-
laxatam transgressionem. Primum quod generat discordiam
est propter omodi inordinata procuratio. Nam et aliqui
propter cupiditatem et auaritiam dicunt. volo meum fi-
eri quod tuum est. ut. C. de prescrip. triginta annorum.
Si oculos alieni pro dijs imponit. Vnde Seneca. ut di-
xit est. Quetissime videret homines si duo de ba-
de medio tollerent. si meum et tuum. Inde scriptum
est. Quis usus omnium qui sunt omnibus hominibus. esse debu-
it. si pro iniquitate. i. cupiditate alius dixit. Is esse su-
um. alius aliud. et sic inter mortales facta est diui-
sio. ut scribitur. xij. q. i. dilectissimi mei. Alii sunt etiam
amici qui inuicem habent honores quod quod mali generet
ostendit **Salustius** di. Ambitio quod. i. amor. platio-
num multos mortales falsos fieri coegit. aliud
elapsu in pectore. aliud promptu in lingua habere
et **Tullius** in li. de amicitia ait. Itaque vere a-
micicie difficilissime reperiuntur in his qui in honori-
bus rebusque publica versantur. Vbi. n. istinc inueni-
as qui honorem amici anteponat suo. Is ille. Et idem ex
istiusmodi honoribus oritur discordia inter cives et
alios. Nam. n. aliquis nimis intedit suae virtuti. a-
lii inordinatam generant et modicam cum eo possunt habere concordiam
Vnde Seneca. in puerbijs ait. Principium discordie
est aliquod ex omni suum facere turpiusque nihil est quam cum
eo bellum gerere cum qui familiariter vixeris. propter quod
de in decretis. di. iij. ca. Erat lex qui ligat homines
subditos ad sui obsequantiam. et ex his ligat in oco-
dia et pace quod nullo puato modo si pro omni ciuium
utilitati deesse scripta. Nam videmus in humano
corpore quod quod humores sunt in debita proportione
corpus est sanum. si qui intrat diuisione quod vnde nimis
abundat ceteris. inde sequitur discordia infirmi-
tatis. Roboratur quod nimis voluit punde bursae. siue
ut possit facere expensas superfluas in curia sua. ut

pater suus **Salomō**. voluit exactores tributo-
rum seu talliarum. ex his causata est discordia inter tri-
butum iuda et tributum israel qui nunquam tolli potuit. et sic a-
miserunt magnam partem domus sui. iij. Reg. xij. Sed et ge-
nerat discordiam et honorem et onerum inproportiona-
ta distributio quoniam. si. aliqui nimis verantur in colle-
ctis et alijs laboribus. alij nimis alleuiantur. vel
cum honores et officia aliquibus copiose distribuuntur
et offeruntur. alijs autem parum vel nihil. inde ge-
nerat discordia et inuidia inter eos. vel cum rectores
nimis generant subditos propter quod subditi mi-
nus diligunt eos. Vnde **Gre.** lxxvij. di. ad h. ait.
Dum reuerentiam minores potioribus exhibent et
potiores minoribus delectationem impendunt. vera co-
cordia fit ex desinitate oneris. et rectore officio-
rum administratio gerit singulorum. Sic. n. in cor-
pore humano ut ait **apostolus** Ro. m. multa membra
habemus. singula autem membra non eundem actum habent. nec
vnum usurpat officium alterius aut contemnit. ita in v-
no corpore aggregatis vel ciuitatis debent esse mul-
ti positi in diuersis officijs non vni totum vel pla-
terum nihil. sed cuique quod sibi congruit. nec vnde de-
surpare exercitium alterius nec contemere ipsum ut vi-
liore si eius auxilio vti. Si autem secundum fiat. discordia
sequitur. sic de domino dicit. **Job. xxv.** Qui facit concordiam
di. in sublimibus. i. angelis dei. deus officia
cedens. nec vnus usurpat officium alterius. etc.
Tercium quod generat discordiam est propter inordinatam re-
laxatam transgressionem. si. non punire delicta. Nam ex his
dat audacia malis ad ledendum alios. ex qua discor-
die et inimicie sequuntur. Et si puniantur aliqui im-
potentes et non alij maiores. inde etiam indignatio
et discordie nascuntur. fugiamus ergo hanc iniquam dis-
cordiam. si potius amemus concordiam et pacem in princi-
piis ut illius super ne pacis principes efficiamus. quod nobis
cedere digne dominus. Iesus qui cum patre et spiritu san-
cto suo vivit et regnat in secula seculorum. Amen.

Dñica eadem infra diem. in qua declara-
tur quod quicunque corde ore et ope sequitur pri-
ualitates peccat mortaliter. Sermo. lviij.

Quod est in mundo aut est
occupia carnis etc. Item ubi s. Dico
in superioribus de discordia filii et seditione
in praeiudicium de alteratam. i. seditione tra-
ctare oues. Est. n. seditio ut patet ex praecedenti ser-
mone tumultuatio ciuitatis contra aliam partem sic sunt
praeualitates gibellinorum contra gelfos. et contra
huc alijs nominibus appellatae. Quibus plene
sunt ciuitates italicae quas vocat apostolus se-
das in opera carnis quae contra agunt regnum dei non
possident. ad Gal. v. et idem est hoc peccatum agere
Vnde apostolus nuerat seditiones in alia parte. i. Co-
rij. et est spale peccatum. quod huiusmodi bonum cui opponi-
tur. i. unitate et pace multitudinis. Est autem peccatum
mortale ex genere suo. Vnde apostolus conuerat ipsum
inter mortalia. ubi s. **Rō** est secundum **Tho.** sed a
sebe. q. xlij. arti. ij. quod seditio opponit unitatem

multitudinis. i. populi civitatis vel regni. **V**nde dicit
Aug. xij. de civi. dei q. p. l. m. d. e. m. i. n. a. t. s. a. p. i. e. t. e. l.
n. o. e. m. e. t. u. m. m. u. l. t. i. t. u. d. i. n. i. s. s. e. t. u. i. u. r. i. s. c. o. s. e. n. s. u. a.
v. t. i. l. i. t. a. t. i. s. o. m. n. i. s. s. o. c. i. a. t. u. **V**nde manifestum est vni-
tatem cui opponitur seditio esse vnitatem et omnis vni-
tatem. Manifestum est q. q. seditio opponitur iusti-
cie et bono. Et ideo ex genere suo est mortale et g.
ui. q. n. t. o. b. o. n. u. m. o. n. e. q. d. i. p. u. g. n. a. t. p. s. e. d. i. t. i. o. n. e. m. a.
i. u. s. q. b. o. n. u. m. p. u. a. t. u. m. q. d. i. p. u. g. n. a. t. e. x. r. i. p. a. **E**t ma-
g. t. u. d. o. h. u. i. u. s. p. a. t. i. o. n. i. s. e. x. s. q. d. d. i. s. p. r. i. **S**e-
d. i. t. i. o. n. a. r. i. o. s. s. t. a. t. u. i. m. n. u. q. o. r. d. i. n. a. t. o. s. p. o. a. u. t.
p. h. i. b. e. t. q. s. o. r. d. i. n. a. r. i. p. p. e. p. a. t. i. m. p. e. i. s. e. m. i. s. e. n. o. r. a.
m. e. e. t. i. d. i. c. i. t. J. o. h. e. s. i. n. v. e. r. b. i. s. p. p. o. s. i. t. i. s. **O**mne
q. d. e. s. t. i. n. m. u. n. d. o. n. e. **D**e discordia g. et seditione p.
t. i. a. l. i. t. a. t. u. g. i. b. e. l. l. i. n. i. o. n. e. e. t. g. u. e. l. f. o. n. e. a. s. u. o. r. s. e. q. u. i.
t. u. q. h. o. d. i. e. i. n. i. t. a. l. i. a. m. u. l. t. i. v. i. g. e. t. t. r. e. s. s. e. c. t. o. e. s. i. n.
i. s. t. o. s. m. o. n. e. a. n. o. t. a. b. i. m. **P**rima s. e. c. t. o. e. s. t. q. q. c. u.
q. s. o. l. u. c. o. r. d. e. c. o. n. s. e. n. t. i. t. s. e. e. s. s. e. g. u. e. l. f. u. m. v. l. g. i. b. e. l. l. i. n. u.
p. e. c. c. a. t. m. o. r. t. a. l. i. t. e. **S**e. c. d. a. s. e. c. t. o. e. s. t. q. h. i. q. s. o. f. i. t. e. t.
v. e. r. b. o. s. e. e. s. s. e. g. u. e. l. f. u. m. v. e. l. g. i. b. e. l. l. i. n. u. m. m. o. r. t. a. l. i. t. e. p. e. c.
c. a. t. **T**er. c. i. a. s. e. c. t. o. e. s. t. q. q. l. i. b. e. t. s. e. q. u. i. s. p. t. i. a. l. i. t. a. t. i. s.
o. p. a. i. n. q. l. i. b. z. p. t. i. a. l. i. t. a. t. i. s. o. p. e. m. o. r. t. a. l. i. t. e. p. e. c. c. a. t.

Pars prima huius sermonis. in q. po-
nit ista cōclo q. q. cūq. corde solum cō-
sentit vni prium peccat mortaliter.

Primo igitur in isto sermone ponitur ista cō-
clo. q. videlicet q. cūq. corde solum cōsentit
vni prium peccat mortaliter. et pbat sep-
tē rōnibus. **P**rimo rōne dei. **N**ā deus est cari-
tas. i. **J**oh. i. i. i. **D**ivina autem caritas habet effe-
ctū triplicē. **P**rimus est vivificare. quia mor-
tuos p. culpaz vivificat p. gratiā. **V**nde de pe-
dis. vii. in fine. d. r. **S**ine caritate nō est vera sa-
lus. **E**adē s. m. a. h. r. i. j. q. j. c. v. i. d. e. e. t. e. x. d. e. r. e. g. u.
c. l. i. c. z. e. t. d. e. p. e. d. i. s. i. j. c. j. i. b. i. **I**te omnis. e. t. g. f. i.
c. a. r. i. t. a. t. e. m. a. e. x. d. e. r. e. n. u. c. m. i. s. i. c. u. p. d. e. s. q. u. i. p. p. e.
v. b. i. d. r. **S**i q. n. t. u. v. i. r. t. u. t. u. f. l. o. r. e. r. e. f. u. l. g. e. s. e. t. i. n. t. e.
nō h. e. a. s. c. a. r. i. t. a. t. e. n. i. b. i. l. p. b. a. r. i. s. h. r. e. s. i. b. i. e. t. i. d. o.
j. **P**et. i. i. i. **C**aritas opit multitudinē p. d. o. z.
q. d. e. t. i. a. h. r. p. u. e. r. x. e. t. **J**ac. v. l. t. j. q. j. m. u. l. t. e. x. x.
i. n. q. i. i. j. i. p. a. p. i. e. t. a. s. e. t. x. x. i. j. q. v. i. j. q. u. e. a. d. m. o. s.
d. e. p. e. d. i. s. i. j. i. n. t. a. n. t. u. d. e. b. a. p. t. i. s. m. o. c. a. m. a. i. o. r. e. s.
p. o. s. t. p. r. i. n. c. i. p. i. u. **S**e. d. p. t. i. a. l. i. t. a. s. c. o. r. d. i. s. m. o. r. t. i. f. i. c.
a. t. v. i. u. o. s. q. u. i. a. v. i. u. o. s. p. e. r. g. r. a. t. i. a. m. m. o. r. t. i. f. i. c. a. t.
p. e. r. c. u. l. p. a. **N**ā s. i. c. u. t. e. x. s. e. p. a. t. o. e. a. n. i. m. e. a. c. o. r. p. e.
s. e. q. u. i. t. m. o. r. t. i. s. c. o. r. p. a. l. i. t. a. e. x. d. i. v. i. s. i. o. e. p. t. i. a. l. i. s. e. q.
t. u. r. s. e. p. a. t. i. o. c. a. r. i. t. a. t. i. s. q. e. s. t. a. i. e. v. i. t. a. s. p. u. a. l. **S**e.
c. u. d. u. s. e. f. f. e. c. t. u. s. c. a. r. i. t. a. t. i. s. e. s. g. r. e. g. a. r. e. q. z. v. i. v. i. f. i. c. a.
t. a. s. g. r. e. g. a. t. s. i. c. u. t. p. z. i. p. m. i. t. u. a. e. c. c. l. i. a. c. u. c. a. r. i. t. a. s.
d. i. f. f. u. s. a. e. r. a. t. i. n. c. o. r. d. i. b. u. s. c. r. e. d. e. n. t. i. u. q. s. i. n. f. u. s. u. s.
a. m. o. r. d. e. i. d. e. m. u. l. t. i. s. f. e. c. e. r. a. t. v. n. u. **V**nde **A**ct. i. i. j.
Multitudinis credentium erat cor vnu et aia vna.
Partialitas vero cordis mortificata sepat.
Nā cū corda mortua fuerint p. absentiā caritas
tis dei. q. t. i. d. i. e. o. u. a. l. e. s. c. u. t. i. n. s. e. p. a. t. i. o. e. a. c. a. r. i. t. a. t. e.
p. r. i. m. i. **I**te h. o. r. t. a. b. a. t. a. p. l. u. s. d. i. a. d. **C**ol. i. i. j. **S**u-
p. o. i. a. a. t. c. a. r. i. t. a. t. e. h. e. r. e. q. e. s. t. v. i. n. c. u. l. u. p. f. e. c. t. o. n. i. s. e. t.
p. a. x. x. p. i. e. x. u. l. t. e. s. i. n. c. o. r. d. i. b. u. s. v. r. i. s. i. n. q. a. v. o. c. a. t. i.

estis in vno corpore. et g. ti. estote. s. ille. q. z. sine ea
hoim corda ab invicē sepant g. p. z. q. e. **T**ercio
effectus est. q. z. caritas dei aggregata mltiplicat.
cat. i. **C**or. vii. **C**aritas edificat. s. p. t. i. a. l. i. t. a. s. c. o.
d. i. s. s. e. p. a. r. a. d. i. f. f. i. p. a. t. v. t. p. z. **L**u. xi. **D**e regnū i se
ipm divisiū q. e. **N**ā s. e. x. p. o. n. e. s. **J**ero. m. o. m. e. l. e. t. f. u.
p. t. u. e. s. t. a. s. a. l. u. s. t. i. o. i. n. **J**ugurmo. a. i. t. **N**ūo s. c. o. r.
d. i. a. p. u. e. r. e. s. e. r. e. s. c. u. t. i. t. a. d. i. s. c. o. r. d. i. a. m. a. g. i. e. d. i. l. a. b. u.
t. u. r. **E**t ideo r. e. s. p. u. b. l. i. c. a. v. t. h. e. a. t. c. a. r. i. t. a. t. e. d. z. o. r. d. i. a.
v. i. l. e. g. u. r. e. c. t. i. t. u. d. i. n. e. **V**nde **A**mb. i. n. e. r. a. m. e. r. o. n. d. i. c. i. t.
h. i. c. **R**e. p. u. b. l. i. c. e. v. l. u. s. e. s. t. l. e. g. e. s. o. i. b. u. s. e. e. s. n. e. f.
a. t. z. o. b. s. e. r. v. a. r. i. e. a. s. d. e. v. o. t. i. o. n. i. c. o. i. v. n. o. o. e. s. t. e. n. e. z.
r. i. v. i. n. c. u. l. o. **N**on alij n. i. s. e. s. s. e. q. d. a. l. i. u. s. s. i. b. i. i. n. t. e. l. l. i. g.
g. a. t. n. o. n. l. i. c. e. r. e. s. e. d. q. u. o. d. v. n. i. l. i. c. e. a. t. o. m. n. i. b. u. s. l. i.
c. e. r. e. h. e. c. i. l. l. e. **I**de. m. i. s. i. r. e. c. t. i. s. r. e. s. p. u. b. l. i. c. a. l. e. g. i. s.
b. u. s. g. u. b. e. r. n. e. t. u. r. n. o. n. d. i. u. s. t. a. b. i. t. q. z. x. x. j. a. b. u. s. i. o.
n. i. s. g. r. a. d. u. s. e. s. t. p. l. u. s. s. i. n. e. l. e. g. e. q. u. a. s. d. u. i. s. t. e. n. i. t.
p. d. i. v. e. r. s. a. s. e. r. r. o. r. v. i. a. s. l. a. q. u. e. u. p. d. i. t. o. n. i. s. i. n. c. u. r.
r. i. t. **I**nanis e. s. t. c. e. n. s. u. r. a. n. i. s. i. d. i. v. i. n. e. l. e. g. i. s. i. m. a. g. i. s.
n. e. m. g. e. r. a. t. **P**ro. p. t. e. r. e. a. o. m. n. e. s. l. e. g. e. s. d. e. b. e. t. e. m. a.
n. a. r. e. a. l. e. g. e. d. i. v. i. n. a. **V**nde **A**ug. i. n. l. i. d. e. c. i. v. i. d. e. i.
In c. i. v. i. t. a. t. e. d. e. i. r. e. x. e. s. t. v. e. r. i. t. a. s. l. e. x. c. a. r. i. t. a. s. d. i. g.
t. a. s. e. q. u. i. t. a. s. p. a. x. f. e. l. i. c. i. t. a. s. v. i. t. a. e. t. e. r. n. i. t. a. s. **S**e. d.
i. n. c. i. v. i. t. a. t. e. d. i. a. b. o. l. i. e. c. o. u. e. r. s. o. r. e. x. f. a. l. s. i. t. a. s. l. e. x. c. u.
p. i. d. i. t. a. s. d. i. g. n. i. t. a. s. i. n. i. q. u. i. t. a. s. l. i. s. f. e. l. i. c. i. t. a. s. v. i. t. a. t. e.
p. a. l. i. t. a. s. **E**t h. i. c. p. a. t. e. t. p. r. i. m. a. r. a. t. i. o. **S**e. c. u. n. d. o. p.
b. a. t. u. r. e. a. d. e. m. o. c. l. u. s. i. o. r. a. t. i. o. n. e. x. p. i. q. u. i. i. n. q. u. a. n. t. u.
h. o. m. o. e. s. t. c. a. p. u. t. n. o. s. t. r. u. **N**ā s. i. c. u. t. p. r. e. c. e. p. t. u. d. e. d. i.
l. e. c. t. o. n. e. d. i. v. i. n. a. s. i. c. x. p. u. s. d. e. d. i. l. e. c. t. i. o. n. e. f. r. a. t. e. r. n. a.
Joh. x. i. j. **H**oc e. s. t. p. r. e. c. e. p. t. u. m. m. e. u. m. v. t. d. i. l. i. g. a. t. i. s. i.
u. i. c. e. **S**e. q. u. i. a. u. t. p. r. e. c. e. p. t. u. m. x. p. i. s. e. q. u. u. n. t. t. r. i. a. m. a.
x. i. m. a. b. o. n. a. e. t. s. i. n. g. u. l. a. r. i. a. i. n. n. o. b. i. s. s. **P**rimum b. o.
n. u. m. e. s. t. c. u. m. x. p. o. c. o. n. f. o. r. m. i. t. a. s. q. u. o. n. i. a. f. r. a. t. e. r.
n. a. l. i. s. d. i. l. e. c. t. i. o. f. a. c. i. t. h. o. i. e. m. m. e. b. r. u. m. x. p. i. d. e. q. u. o.
a. p. o. s. t. o. l. u. s. a. d. **E**p. h. i. i. j. **N**ā s. u. m. u. s. i. n. v. i. c. e. m. m. e.
b. r. a. **A** t. r. e. c. o. n. t. r. a. c. o. r. d. i. a. l. i. s. d. i. v. i. s. i. o. f. a. c. i. t. h. o. m. i. n. e.
m. e. b. r. u. m. d. i. a. b. o. l. i. **A**d q. u. o. s. **J**oh. v. i. j. d. n. s. a. i. t.
So. s. e. x. p. a. t. r. e. d. i. a. b. o. l. o. e. s. t. i. s. **S**e. c. u. n. d. u. m. b. o. n. u. m.
e. s. t. c. u. z. x. p. o. v. n. i. t. a. s. q. u. i. a. f. r. a. t. e. r. n. a. l. i. s. d. i. l. e. c. t. i. o. p.
t. r. a. n. s. f. o. r. m. a. t. i. o. n. e. c. u. x. p. o. v. n. i. t. c. o. g. a. u. d. e. n. s. s. e. e. s. s. e.
m. e. b. r. u. m. c. u. m. x. p. i. m. e. b. r. i. s. **D**e t. a. l. i. b. u. s. p. s. i. n. q. u. i. t.
Ec. c. e. q. u. a. b. o. n. u. m. e. t. q. u. a. i. o. c. u. n. d. u. m. h. a. b. i. t. a. r. e. f. r. e. s.
i. n. v. n. u. **S**z. p. t. i. a. l. i. s. d. i. v. i. s. i. o. p. n. e. q. u. i. s. s. i. m. a. t. r. a. n. s. f. o. r.
m. a. t. o. e. m. c. u. d. i. a. b. o. l. o. c. o. r. d. a. c. o. n. s. e. n. t. a. n. e. i. u. g. i. t. s. u. b.
i. e. c. t. a. g. i. m. p. i. o. s. u. o. d. u. n. o. c. r. e. d. u. t. q. s. o. l. u. c. o. n. s. e. n. t. i. r.
r. e. p. t. i. p. e. t. m. s. i. t. d. i. a. b. o. l. u. s. i. n. s. u. a. i. n. s. e. n. s. i. b. i. l. i. p. a. c. e.
c. u. s. t. o. d. i. t. d. e. q. u. o. **J**oh. x. l. j. **N**o. n. e. s. t. p. o. t. e. s. t. a. s. s. u.
p. e. r. t. e. r. r. a. q. a. p. e. t. e. i. **T**er. c. i. u. b. o. n. u. m. e. s. t. c. u. m. x. p. o.
e. t. e. r. n. a. h. e. r. e. d. i. t. a. s. q. u. i. n. f. r. a. t. e. r. n. a. l. d. i. l. e. c. t. i. o. d. u. c. i. t.
n. o. s. a. d. v. i. t. a. m. e. t. e. r. n. a. m. **V**nde **J**oh. i. j. **S**c. i. m. u. s.
q. u. i. n. t. r. a. n. s. l. a. t. i. s. u. m. u. s. d. e. m. o. r. t. e. a. d. v. i. t. a. m. q. u. o. n. i. a.
d. i. l. i. g. i. m. u. s. f. r. a. t. r. e. s. **S**e. d. p. t. i. a. l. i. s. d. i. v. i. s. i. o. p. e. r. d. i. s.
c. o. r. d. i. a. m. d. u. c. i. t. n. o. s. a. d. e. t. e. r. n. a. m. d. a. m. n. a. t. i. o. n. e. **V**nde
d. e. i. b. i. d. e. m. d. i. c. i. t. u. r. **N**u. i. n. o. d. i. l. i. g. i. t. m. a. n. e. t. i. n. m. o. r.
t. e. **E**t ideo r. e. s. p. u. b. l. i. c. a. v. t. h. a. b. e. a. t. c. a. r. i. t. a. t. e. m. p. r. o.
x. i. m. i. o. p. o. r. t. e. t. v. t. o. r. d. i. n. e. t. u. r. i. u. s. t. i. c. i. e. s. o. l. i. d. a. n. t. i. s. e.
q. u. i. t. a. t. e. **V**nde **A**mb. r. o. s. l. i. b. r. o. p. r. i. m. o. d. e. o. f. f. e. c.
t. u. s. i. u. s. t. i. c. i. a. e. s. t. q. u. e. s. u. u. m. c. u. i. q. z. r. e. d. d. i. t. a. l. i. e. n. u. m.
n. o. n. v. e. n. d. i. c. a. t. v. t. i. l. i. t. a. t. e. m. p. r. o. p. r. i. a. z. n. e. g. l. i. g. i. t. v. t.
c. o. n. s. e. r. v. e. r. t. o. m. n. e. m. e. q. u. i. t. a. t. e. m. i. u. s. t. i. c. i. e. h. e. c. i. l. l. e.
Ter. c. i. o. p. b. a. t. u. r. i. s. t. a. c. o. n. c. l. u. s. i. o. r. a. t. i. o. n. e. p. r. o. x. i. m. i.

quilibet nāq; tenet diligere primū sicut seip
fū. p̄cipiente dño Lu. x. et Mat. xxij. Diliges
primū tuū sicut teipsum. naturaliter. n. nemo
amat in se diuisionē aliquā. Non spūalem. Non
em̄ est quā naturalit̄ occupat seipari in eo me
morā ab intellectu et volūtate etiā ab v. roq;
q̄. Sicut etiā qd̄ erpientia p̄. nullus naturali
ter cupit aīam a corpe seipari. cum mori etiā
abhorret xps. Nō amat etiā nat̄ali diuisionē
corpale. Quis. n. ita insanit q̄ naturalit̄ optet
mēbra sua diuidi. sicut ad Ep̄. v. ca. Remo. n.
carne suā vnq̄ odio hūit. s. ex natura s̄ nutrit et
fouit eam. Non amat etiā diuisionē in t̄pali
bus suis in h. ex accit̄ casu. Plus. n. diligit hō
habere suos denarios s̄ q̄ in diuersis locis lō
ge disp̄os. sicut coiter diligit hō materialia si
mul iuncta. domos. filios. pertes. libros gr̄
ges et sic de h̄ibus cūctis. Cū ḡ nullus diligit
naturalit̄ vel inclinet̄ affectu ad aliquā istaz
triū diuisionū. manifeste apparet q̄ nullus pri
mū suū sicut seipm̄ diligit q̄ se p̄ ptialitatis cō
sensū a primo suo seipgit. cū oīa ista elament
et p̄dicent inter primos necessariā esse vniōnē
Et iō res publica vt hēat caritatē. primi opor
tet vt ordinet̄ acordia vnitatis onedente. Vñ
Salustius recitat verba Scipionis ait. Ego in
q̄t̄ tracto vobis regnū et firmū et magnū si boni
eritis. imbecille si mali. Quas. n. res natura de
dit hōi q̄ validum ipm̄ fecerūt. rōz. s. p̄ quā se
ipm̄ reget. et societate p̄ quā ei dñum oīum
creatura dedit. s̄ ille. Ideo in omni re publi
ca dz vnitatis p̄cipari ne fiat diuio. Propter
qd̄ rectores rei publice antiq̄tus si prius erant
discordes postq̄ assumebant̄ ad regimē mē se
mutuo acordabāt vt p̄z d̄ Marco Emilio lepi
do et d̄ Fulvio flacco. vt dicit valerius li. iij. c. ij.
Sed nō est vera acordia vbi nō regnat caritas
q̄ oēm ptialitatē et diuisionē expellit. Et sic p̄z
tercia ratio. S̄ istū rōm̄ obstant ptiales et di
cūt q̄ taliter osentientes ptialitati si contrarie
pti nō intendit huc intendūt nocere q̄ nō vi
det̄ peccare mortalit̄. cū ista cordialis diuio
nō videat̄ primo esse nocua. Quibus r̄nderi
pōt et q̄ si tales nō intendāt actualit̄ nocere pri
mo. intendūt tū habitualit̄. et dato q̄ affect⁹
talis nō noceat illi. nocet tū h̄iipi. nā dum se
a primo p̄ osensū ptis diuidūt et p̄cidūt seip/
sos spūalit̄ interimūt. sicut. i. Job. iij. ca. scri
ptū ē. Qui odit fratrem suū homicida ē. s. sui met
Licet etiā talis osensus vti sepe attingit ad t̄ps
prumpat in p̄ima et crudelissima nocumenta.
si t̄q; radix et fūdamētū cūctorū scelez. q̄ in
furibundis ptialibus fūt. Res. n. publica or
dinat̄ fidelitate mutua adiuuante. Et iō nisi in
ptib⁹ eius et mēbris sit vera fidelitas absq; cor
dis maliuola ouersatōe. et absq; gestus dolosa
dissimulatōe. et absq; opis pueria defraudatō
ne. n̄ poterit regi nec diu durare. Vñ idcirco fi
delitas fuit in magna reuerentia apud antiq̄s.
Vñ Cato dixit eā h̄re templū cū Ioue in capi/

tolio vt narrat Tullius li. iij. de officiis. S̄ ho
die nulla sancta societas nec fides regit. Vñ
Iere. v. c. de Circuite vias iher̄. aspice et cō
siderate et q̄rite in plateis eius an inueniat̄ vi
rū q̄rentē fidē et facientē iudiciū. et apiti⁹ ero
ei. s̄ ibi. Et q̄ nō est vera amicitia nec vera
tus vbi nō est vera caritas. iō p̄z q̄ diuio cor
dialis est oīa caritatē primi et re publicam et
bonū oīe. ḡ q̄. Quarto p̄bat ista oīa rōe
p̄u intenti. nā malū cū osentit ptialis est malū
essentiale. Et iō et si ptiales dicāt q̄ nō tū oēs
rie pti nō intendūt nocē v̄z etiā in aliq̄ casu
p̄desse. Dicendū est q̄ s̄ nō excusat eos. q̄ qd̄
intendunt est bonū accit̄ale. nec euacuat illud
magnum malū et eēntiale qd̄ etiā intendūt p̄ il
lud accit̄ale et p̄u. nam licz talis videat̄ habe
re intentōem bonam habet tū habitu occultaz
voluntatem et intentōem malā. In q̄ etiam mul
ti pbi viri sub sp̄e boni et pia intentōe decipi/
unt. de q̄ trepidās p̄pha sanctus ad dñm sup
plicabat di. Ab occultis meis munda me dñe. et
ab aliis p̄e seruo tuo. et iō res publica vt be
ne p̄p̄ere debz ordinari oīlio salubri dirigē
te. Vñ puer. r̄m̄. Ibi salus vbi multa oīlia.
nā pua sūt foris necessaria arma vbi oīliū ē to
mi. vt p̄z de Solone q̄ plus p̄fuit ciuitati athe
nienū suis oīliis q̄ victoria Themistodis. q̄
bellū fuit gestū cōilio senat⁹ q̄ a Solone fuit
oīstitus. Vñ Tullius li. de senectute dic̄. non
viribus aut velocitate corpis res magne ge
runt̄. s̄ oīlio auctoritate et snia. Bonū aut̄ oī
liū a dñma caritate p̄ficiscit̄. et iō nō h̄t a ptiali
bus. hinc sub sp̄e alicui⁹ pui corruit. ergo p̄z
q̄. Quinto p̄bat rōe ritus antiq̄. Quāto. n.
aliq̄s magis in p̄tō p̄seuerat. tāto magis ag
grauat̄ p̄t̄m eius. et iō et si lōgo iā t̄pe ptiali
tates guelfoz et gibe linoz sūt introduce.
dicti. n. sūt guelfi antiq̄tus. Guellite. i. apm̄q;
dei vel redēpti dei. a ciuitate dicta guel. sed gi
bellini sūt dicti pagani sic vocati a ciuitate ge
bel vt dicit Rabi Salomō sup̄ illud. iij. Re. v.
c. Porro biblij. Vñ ciuitas illa erat binomia
et gens illa erat de regno iher̄. vt recitat Ri
colaus de lyra ibidem. At tū nō excusant̄ q̄ li
cet opabili a parentibus ptialibus originem
trahāt. tamen a deo creante et a xpo redimen
te et reformante traxerunt originē spūalem. q̄
vtiq; nō sunt ptiales. et ideo ratione rit⁹ antiq̄
ip̄ius dei et xpi q̄ est fundatus in caritate pec
cat̄ ptiales. Nam et sue originē ptiali in ba
ptismo renuntiauerūt. Et iō res publica ordia
tur honestate mox decorante put recitat Au
libro. ij. de ciui. dei ca. xij. inducens versum En
nij poete dicentis. Moribus antiquis stat res
romana virisq;. Quales autem erant mores an
tiquorum. Salustius declarat in catilinario
dicens. Nolite estimare maiores nostros armis
rem publicam ex parua magnam fecisse. Si ita
esset. multum pulcherrimam nos haberemus.
Quippe sociorū atq; ciuium. preterea armoz

et equorum maior copia nobis quam illis est. Sed alia fuere quam illos magnos fecerunt quam nobis nulla sunt domi industria. Foris iustum impium amictus in consulendo libet neque delicto neque libidini obnoxius pro his habemus nos luxuriam atque avariciam publice egestatem. privatim opulentiam laudamus divitias sequimur in heretiam. Inter bonos et malos discrimen nullum. omnia virtutis premia ambitio possidet. Minime ubi vos separatim sibi quisque consilium capitis ubi domi voluptatibus hic pecunie servitis et gratie eius sit ut impetus fiat in rem publicam vacuam. hec ille. Sic ergo cadentes in pravis moribus alios attrahunt et cadere faciunt ut patet de partialibus de quibus nunc est sermo qui successores faciunt filios et parentes suos. Sed certe dedecus quidem pentum est apostatasse a fide nec quocumque minuit ex filiorum sequela. filiorum quidem verecundia est tales habuisse parentes. sed adhuc maior est etiam talium esse se quaces. sicut dedecus fuit romanis ut visum est de structio rei publice non esse sequaces suorum maiorum bonorum. Ecce. in. Ne gloriaris in contumelia patris tui. non est enim tibi gloria sed confusio. Gloria enim est hominis ex honore patris sui. et dedecus filii pater sine honore. Quibus. Mattheus. xxiii. dominus ait. Itaque testimonio estis vobis metipsis. quia filii estis eorum. se qui. Et vos implete. mensuram patrum vestrorum. Serpentes. Genimina viperarum. quomodo fugietis a iudicio gehenne. etc. Sexto probatur ratione iuramenti eadem conclusio. Nam iuramentum in malis non tenet. Et ideo non excusantur partiales. di. Tota patria hoc servat et dominium. et ad iurandum cogit cum sit antiqua consuetudo. etc. quia cum hoc sit contra caritatem dei et proximi sicut ex precedentibus patet. non est hec consuetudo servanda. sed abusus abhorrendus. Unde. xxxij. q. vii. ca. flagitia scriptum est. Flagitia que contra naturam sunt ubique ac semper repudianda atque punienda que si omnes facerent. ubique ac semper eodem crimine reatu divina lege tenerentur. Non pecces in multitudinem civitatis. Ecce. vii. Sed consuetudo perversa ex diuturnitate non levat crimen sed gravat. xxiij. q. i. scisma extra de symonia. non satis. de consue. ca. vlti. cum suis concord. Sed nec iuramentum est in hoc servandum. ut promissum est. Unde. xij. q. iiii. ca. in malis. ubi. liberius ait. In male promissis rescinde fidem. in turpi voto muta decretum. quod in caute fovisti ne facias. Impia est promissio que scelere adimpletur. hec ibi. Nec est iuramentum ad hoc institutum ut esset iniquitatis vinculum. xxiij. q. iiii. ca. inter cetera. ubi etiam habetur quod iuramentum factum contra preceptum dei culpatur et non tenet. Et iterum de hoc. xij. q. iiii. ca. i. et. iiij. Et ideo res publica ordinatur intentione ordinata omnia consumante. De quo dicit. Tullius. li. iij. de officiis. Omnibus unum debet

esse propositum ut eadem sit utilitas universis. q3 et universorum quam si ad se quisque rapiat. dissolvetur omnis humana consociatio. hec ille. Cum ergo omnes intendunt communem utilitatem rei publice nec aliquis vult nocere alteri propter commodum proprium. stabilis erit res publica. Vnde ait ibidem. Idem. n. non solum natura. i. iure gentium. sed etiam legibus populorum quibus in singulis civitatibus quibus res publica continetur eodem modo constitutum est ut non liceat sui commodi causa nocere alteri. hec. n. spectant leges. hoc volunt. s. incolumem esse civili conjunctionem hec ille. Nulla ergo consuetudo vel iuramentum obtinet in partialitatibus que sunt contra caritatem dei et proximi et rem publicam et bonum domine. Septimo idem probatur ratione defensionis. n. licet se defendere nec suos atque sua cum alterius iniuria. Argumentum habetur quia nemo debet locupletari cum iactura alterius. ff. de re. iuris iure naturali. Et ideo non excusantur partiales qui dicunt se per partialitatem defendere contra impietatem tyrannorum et sic suum statum servare. Quia non sunt facienda mala ut veniant bona. Ro. iij. et licet aliqui dicant quod nolent quod esset aliqua divisio in civitate et tamen hanc voluntatem non implent opere si partialitatibus se implicat. peccat. q3 sicut dicit Aug. Sic diligendi sunt homines ut eorum errores non diligant. Quidam. n. sunt dicentes se in civitate vel terra non esse divisos. quod omnes sunt eiusdem pietatis et voluntatis. Sed ut dicit Ecce. iij. Sinagoge superborum non erit salus. non. n. tamen suis civibus et opationibus. sed etiam omnibus hominibus debet quilibet iungi mutua caritate ipsosque sicut seipsum amare. Et ideo res publica ordinatur prudenti sollicitudine in civitate. fuit. n. in antiquis pro publica nulla lamentatio moriendi. pro illius salute affectio. vellemus dilectio. pia sollicitudo laborum. prope. etc. Vnde Tullius in primo de officiis ait. Omnium societatum nulla gratior nulla carior quam ea que cum re publica est. Coniuncti quoque nostri cari sunt parentes. cari sunt liberi. propinqui. familiares. sed omnis omnium caritas patria una complexa est. Pro qua quis bonus non dubitat mortem appetere si ei sit profuturus. Et virgilius loquitur de eo. qui occidit filios. vi. Eneido. di. Vincit amor patrie laudumque immensa cupido. Cum ergo pro re publica debeat quis tanta perpeti sequitur quod pro nullo suo commodo debeat quis partialis esse. cum partialitas non solum sit contra caritatem et privatam proximi sed etiam contra bonum commune et rem publicam. nam per divisiones secuti sunt mors pessimi et destructio rei publice. Vnde Juvenalis dicit. Nunc patimur longe pacis mala levior armis. Luxuria incubuit. iudamque vlciscitur urbem. Nullum crimen abest. facinusque libidinis. Ex quo pauperas romana perit. Et sic per primam conclusionem septem rationibus probatam. s. quod consentire corde partialitatibus. est peccatum mortale. patetque per primam huius rationis.

Pars scda huius sermonis in qua de-
clarat qd si qd ore sequit ptialitates pec-
cat mortaliter.

Scuto igit i isto vmo de claradu e qd qcu
qz vbo scripto seu sig se ofitee ee guel
fu vl gibellinu vel alie ptialie mortali
peccat. qd pbat sic. Aut tñs die m aut falsu
Si at die vez. manifestado. la ex pdictis pz q
peccat mortali. Si at die medatiu sic distigue
du e. vl b asserit ex timore vl ex adulatione. aut
ex iocatoe. **P**rio. n. h medatiu die ex timore. vt
puta cu sonat rumor et clamor. qd viuat qd vi
uat. vna pre acclamare. viuant guelhi. alia vi
uat gibellini. tñc si qd timore mortis vl alteri
piculi ore metie se ofitebo ptialie mortali pec-
cat. qz die mendatiu pnciosu de dei pceptu et
caritate primi. **P**e q **Aug. xxi. q. ii. c. pmu.** Et
de b ps. ait. Perdes oes q loquut medatiu. Et
Sap. i. c. qd metie occidit aiam. **S**cdo at h
medatiu die ex adulatione. qz i le exempli malu
bz de dei pceptu et primi caritate etia morta-
le pñm e. sic die **Aug. m. de c. c. pmu. xxi. q. i.**
Tercio vero si mendatiu qd dicat ex iocatoe
vn ex b piculu scadali sit. Et sic nulli dubiu q
mortale pñm e. qz i le medatiu ex sui natura
fit iocofu tñ accidetalie pñe primi scadali e p
nitiosu fm **Alex. vii. Mat. xviii. dñ.** Qu scan-
dalizauerit vnu de pusill istis q i me credut. ex-
pedit ei vt suspēdat mola asinaria in collo eius
et demergat in pfundū maris. i. i. fermi. De his
duobz medacijs vltimis. i. adulatorio et iocoso
q pdicto mō mōtalia sint. pñe exēplū dari b pl
chertia iuvene q sedēs corā pñlo multo. adulas-
torie vl iocose fateē se occupatē re agere cū tñ
pulcherrio adolefētū qd qz multū credibile est
etia m scadali aiaz. n. n. pñe aspici mterio ei
i le medatiu dicat tñ mortali peccat. qz i medatiu
iocofu vt dictū e. accidetalie fit pñitiosu et de
primi vtilitate et caritate. ofirmat pñca oclō
auctoritate. **Ma. ps. lvi. dñ.** Ecce loqnē in ore
suo. et gladi⁹ in labijs eoz. qm qd. i. aliqz au-
diuit vn scadalizat⁹ e. et tu dñe derideb eos. ad
nihilū deduces omēs gētes. diuisas. i. et sic pz
oclo scda patet qz ps scda huius sermonis.

Pars tertia huius sermonis. in qd
clarat qd qcuqz sequitur ptialitatum
opa qquomō peccat mortaliter.

Tertio i isto vmo ponit alia oclō q p se
pz. i. qd qlibz seqñt opa pris i qlibz ope
peccat mortaliter. **Q**uis. n. de b. du bitat
si ofitane ptialitatis opa sigillat. qd sūt nifi
opa diabolica. sic pditōes. homicida. incendia.
tyrānites. discordiaz. seiatōes. inoētū oppzel
fides. mimitie. diffamatōes. rancōzes. odia. ac/
cusatōes falsē. iniusticie. officia idignis data. et

reliq multa qd se sūt pessima. violant et demū-
mactant mures. occidunt pueri. et alia mala b
qbus dicef alibi nē. qd possz nuerare. **Vñ glo.**
sup. j. Cor. xi. Ex dissensione oia mala oriunt.
Vbi. n. dissensio e nihil rectū ē. ergo pz ista cō-
clo q opa ptialitatis aliq mō seq qz pessima. ē
pñm mortale. De hac ergo triplici oclōe vt ile
correlariū elici pñ. qd qlibz ptialit in officio cō-
stituti nō solū mortali peccat ptialit officiu
assumēdo. vez. etia m qlibet actu ptialit exera-
cēdo. cū rō ex iā dictis pz. **Vñ cū officiales p-**
tialit et officia eoz vel cedule ponūt in capsa
vt ad certa tpa sortiaē extrahant demoniū pa-
tis in eadē dormitat. Et iō m euāgelio hodie
no. Luc. xj. vt etia dictū ē m pcedēti smone. cō-
cludit dñs detestatōez ptialitatu dicēs. **O**mnē
regnū in seipm diuisū desolabit. et domus sup
domū cadet. et reliq m euāgelio. vnam⁹ ergo
m vñone et caritate firma. vt sic gaudētes diz-
cam⁹. **E**cce qd bonū et qd iocundū habitare frēs m
vñū. quā nobis ocedat. **I**hsus qui est pax et cō-
cordia in secula seculoz. Amen.

Feria scda p⁹ tertiā dñicā i qdrage-
sima. d qdditate et entitate et offensioe
iudicij temerarij. **S**ermo. lviij.

One qd est in mundo et itez
pbi s. Ante qz egrediam frēs carissimi
mi tractatū de supbia et vanagla. et fi-
liaz ei⁹. ogram e aliqd edare d iudi-
cio temerario. qd ē viciū speciale ex curiositate
et supbia. pcedens o trariūq caritati. **Q**uia vt
ait aplūs. **j. ad Cor. xij. ca.** Caritas nō cogitat
malū. **V**bi sciendū ē. **T**ho. scda scde. q. x. qm
dicū fm pñā sū ipolitōz. iporat detmiatōez
rectā iusto. i. eoz. q sūt iusta. s. ampliato vo-
cabulo extendit ad significandū oēm detmiatōz
m qbuscūqz siue speculatiuis siue pñciis. vñ dñ
q cec⁹ nō pñ iudicare de colorib⁹. nec infirmis
apē gustū ifectū de saporib⁹. **S**ic mō nec oio
nescies de occultis. **Vñ aplūs. j. ad Cor. iij. c.** ad
monet hmōi iudiciū fugere di. **P**olite an tpus
iudicare q adulg veiet dñs q illū abib absōdi-
ta tenebrarū. nē. d q iudicio ad supbiā ptinēte
tractat volētes. qz vt ait **Iohēs.** Omē qd ē m
mūdo nē. m isto vmo tres ofideratōes ānota-
bim⁹. qz. **P**rima dicef diffinitio. **S**cda dicef
offensio. **T**ercia autem dicetur concessio.

Pars pma huius sermonis. in q de-
claratur qd fit iudiciū temerarium.

Primo igit in isto vmo nōndū q iu-
diciū temerariū sic diffinit. **I**udiciū ē
cū aliq op⁹ primi de q nō hz suffici-
ent mētia ad agnoscedū vtz bonū aut malū
fit mēte sua firmē etiat seu detmiat illud esse

malū. et de iudiciū suspiciōis seu temerariū. Vñ
autor d morib⁹ phoz. ait. Suspicio ē opinio si
mistra de aliq nō dū rōe firmata. Tullius dīc.
Suspicio iporat opionē mali q̄ ex vili⁹ indi-
cis pcedit. et iō dīc phus. i. ethicoz. Judicat
bñ vnusq̄sq̄ qd̄ noscit. Ad q̄z dictōz decla-
ratōz tres additōes añōt. q̄z pma dī dīfisi-
catōis. scda. hō abhoiatōis. tercia at despatōis.
Prima additio dī dīfiscatōis. Mā fm Alex. de
ales m. scda pte fūme i tractatu de diuīdōe pēti
in illa diuīdōe aliud ē pētm cordis. aliud oris.
ali⁹ opīs. loquēs de pētis cordis inqt. q̄ suspi-
tio nō ē idē qd̄ iudiciū. fm qd̄ suspitio dī accep-
tio vñ⁹ ptis cū formidie alterius. Judiciū. nō ē
snia firmata. vñ. glo. j. Cor. iiii. sup. hōa pdeā
ait. Si suspitōes vitare nō possum⁹ qz hōies sū
m⁹ iudicia tñ aut diffinituas snias oīmē debe-
m⁹. Is ibi. et sūt hōa Aug. dīc apparet q̄ suspi-
tio disponat ad iudiciū. Et nō q̄ suspitio pē ac-
cipi oīter put dī eē opio vñ de bono vñ de ma-
lo. si ergo appropē ad opionē bonā. suspitō pē
eē bonū m gñe. si hō appropē ad opionē malā
fm q̄ opio mala est de bono q̄ sit malū. vñ ecō
uerso. et s̄ suspitio dī viciū hūaitatis. Sñ glo.
sup illud ps. Amputa obprobriū meū qd̄ suspi-
cat⁹ sū. glo. dīc. Maximū hūaitatis viciū ē sus-
pitio. Insup aduertēdū ē q̄ suspitio pē eē ma-
lū culpe et pene. Malū culpe apē iordinatā vo-
luntatē iudicādi de alio qd̄ nō expedit. nec dā
lioz ocltis malū suspicare. vñ pūuz iudiciūz
pē dīc ex errore pcedēs temeraria snia vñ sus-
pitio malū de ocltis alioz. Malū hō pene dī
apē pmetatē opimādi male de pñio. Sñ. n. ap-
pbarē falsa p bonis nō ē natura hōis bñ insti-
tuti. s̄ pena dānati. ita hōmōi opinatio ex corru-
ptōe hūane natē pcedit. Et sic p̄z pma additio.
Scda additio dī abhoiatōis. qz valde abhoia-
bile ē sup oē aliud iudiciūz cum de⁹ iudicat ab-
hoie. qñ. f. q̄ i passiōe po hti arbitranē deū nē
iustū. vt ille q̄ dicebāt. puer. ill⁹. Patres nri
omederūt vñ acerbā et dentes filioz. obstu-
pescūt. i. patres nri peccauerūt et nos portam⁹
penā p eis Eze. xviij. qd̄ eē falsū ondit dñs ibi
dē dī. filius nō portabit inqtatē patris. s̄ vnus
q̄sq̄ in inqtate sua moriet⁹. qd̄ ē vñ. q̄ ad pe-
nā tāgentē aiam nō de pena spali. Iudiciū etiā
temerariū ē q̄ arbitranē aliq̄ deūz nō parē pe-
nitētib⁹ qñ gñe pētm est. qd̄ falsū eē dīc. ps.
l. dī. Tibi soli peccauī et malū coram tē feci vt
iustificeris in vñomib⁹ tuis et vincas cū iudic-
aris. Et expomē sic fm Tho. i. doleo et me pei-
ret. et s̄ vt iustificeris in vñomib⁹ tuis. i. ex s̄
sequit illud bonū qz iustificaberis. i. iust⁹ mani-
festaberis. et in vñomib⁹ tuis in qbus veniā p-
mittis pētib⁹ oueris nō solū illo vñmōe Ezech.
xviij. Peccator i q̄cūq̄ hōza oueris fuerit et
qz h⁹ hōa ps. fuerūt dicta añ Ezechielē. s̄ etiā
illo vñmōe qd̄ dī Leu. xvi. Orabūt p ipietati-
b⁹ suis et recordab⁹z federis mei. et Deut. xxx.
Si dū d⁹ penitūdie reueris fueris ad deu. rez

duez te dñs de⁹ tu⁹ et miserebit⁹ tui. Et vincas
i. vñces opionē oīm false iudicantiū. cū iudica-
ris ab eis. i. estiaris. qz nō pēis pētm David vñ
alijs peccatorib⁹. ita vt ly vt h teneat dīe cuti
ue nō causatur. Itē iudicant ali⁹ deū temerarie
eo. f. q̄ affligat bonos et nō pmet de qbus dē
Malach. iij. Dixistis van⁹ est q̄ fuit deo. et qd̄ e
molumentū pcepim⁹ qz mādat⁹ ei⁹ obedim⁹
et. s̄ s̄ esse temerariū et falsū ondit ipē dī. Jē-
re. ij. Quid vultis iudicio ostendē meci. oēs de
reliq̄stis mte Vñ q̄z meret⁹ gehēnā solū apē ori-
gīnale. et iō null⁹ pōt q̄ri. Et sic p̄z scda addi-
tio. Tercia additio dī despatōis. Ad declaraz
tōz hui⁹ qd̄ paulo añ dictū ē occludit Alex. vbi
s̄. q̄ iudiciū adēnatōis in futuro nullaten⁹ ē fa-
ciēdū Vñ at Ro. xiiij. sup illud. p̄o ampli⁹ at
inūcē iudicem⁹. glo. inqt. Nō replendamus
ea q̄ nescim⁹ q̄ aīo fiāt. vñ etiā h apē sint nō ita
rephēdam⁹ vt de sātate despem⁹. Is ibi. Et ac-
cipiē ibi replendē p iudicare fm Alex. dīc q̄
rit. vñ licitū sit nob⁹ iudicāre vñ despare de an-
tīpō vñ aliq̄b⁹ alijs ifidelib⁹ et pētib⁹ ob-
statis. et vñ q̄ nō p auctoritatē lā dēcāz. nec dāli
q̄ despandū ē dū est in via. ḡ nec de antīpō nē
p̄z oppositū vñ ad Eph. v. vbi sup illud. opa-
tur i filios diffidēte. glo. inqt. s̄ qd̄. f. diffidi-
m⁹. ḡ nē. Preterea videbant⁹ angeli diffidē s̄
salute iſlm cū dicebāt. Migrem⁹ s̄ his sedib⁹
vñ eam⁹ nē. ḡ a hñ pñt hōies despare de salu-
te aliq̄z et ita iudicare iudicio adēnatōis.
Preterea medic⁹ pōt despare de egrotō cū est
egritudo incurabil. ḡ pari rōne erit de medico
spūali. ḡ nē. Ad s̄ rñdet fm Alex. q̄ nemine
est despandū dū est in via simplē quantū est
de additōe vñatōis. nec de aliquo iudiciū adē-
natōis est pferendū. Relinquit⁹. n. in omib⁹
possibilitas liberi arbitrij ad bonū. Et iō dīcē
Daniel. iij. Redime pēta tua elemosinis. et seq-
tur. Forlan de⁹ miserebit⁹ tui. Quantū ergo ad
potentiam summi medici vel quo ad possibi-
litatem liberi arbitrij non est despandū. Ma-
ior est. n. potentia medici q̄ magnitudo morbi.
Picas ergo ad pñm q̄ habita cōsideratione si
gnoz multoz ex pte peccatoris diffidē de o-
bedientia ex pte ipsius. vel de potentia ex pte
fragilitatis humane in illo cuius est corrigere
nō tamē simpliciter. Ad illud vero qd̄ abigitur
p simile de ang. lis. Dicendum est q̄ nec ipi an-
geli oīo desperabāt. s̄ fm quid erāt repugnan-
tes correctōm. sicut est de medico q̄ derelīq̄t e-
grum repugnantem curationi ne expiret mter
manus suas et reus huius habeat. Similiter
dicendū est ad ill⁹ de medico corpali q̄ licz me-
dicus corpali cōsiderās cās iferiores. diffidat s̄
salute egroti. et fm illas cās iudicet illum ad
mortē. nō tñ sic debz esse de medico spūali. Et
em ē pñcipali attendē cās supiores fm q̄s dāc
curation vñ dari pē. Vñ nō ē q̄s iudicand⁹ ad mor-
tē eternā nisi ostaret de finali in penitētia. Et
sic p̄z tertia additio patetq̄ pma ps hui⁹ vñmōis

Pars secūda hui⁹ sermonis in qua
declaratur qñ iudiciū temerariū est
peccatum mortale.

Secundo in isto sermone aduertendū est
q qñq euenire attingit iudiciū ex cir-
cūstātia suspitōis. qñq ex circūstātia
significatōis. qñq ex circūstātia affirmatōis.
primo in quā iudiciū temerariū qñq euenire
solet ex circūstātia suspitōis. **V**bi notandum
fm Tho. scda scde q. lxx. art. iij. q. triplex gra-
dus est suspitōis. **P**rimus est cum quis ex le-
uib⁹ iudicijs incipit dubitare de bonitate ali-
cuius. vt si videt aliquē ridere vel dure loqui
vel aliq⁹ solaciū dicere. incipit cogitare ipm
leuem esse et nō ita scm sicut cōmuniter teneet.
et hoc est veniale et leue peccatū. p̄tinet enim
hoc vt dictū est in p̄ma additōe ad temptatio-
nem humanā. **S**cd⁹ gradus est cū aliq⁹ p̄ cer-
to maliciā alicuius existimat ex leuib⁹ iudicijs
et hoc si leuē ex aliquo mortali. et b̄ erit mora-
tale iudiciū. quia nō est sine attemptu. p̄mi
interiori. sicut si q⁹ ex hoc q⁹ videt hoīem bone
fame vlt̄ quē ignorat cui⁹ additōis sit loquē-
tem cum muliere quā non cognoscit in loco ho-
nesto et modesto modo. et firmiter existimat i-
mente eos loqui de turpib⁹ vel intētiōe pra-
ua. vt iudicat ad malū. cum hoc agē sit morta-
le tale iudiciū erit p̄tīm mortale. **T**erci⁹ gra-
dus est suspitōis cum aliquis iudex procedit
ex suspitōnibus ad cōtēnendū aliquē. et hoc
directe est cōtra iusticiā vñ et mortale. **E**st em̄
iusticia et iniusticia p̄prie circa opationes ex-
teriores. et ideo tunc iudiciū suspitōis p̄tinet
ad iniusticiā inquantū ad actum exteriorē pro-
cedit vt in foro cōtēntioso. sed iudiciū suspitōis
sum interius in mente p̄tinet ad iniusticiā redu-
ctiue fm q⁹ comparatur ad exteri⁹ iudiciū sicut
actus interior ad exteriorē. vt ad fornicatōez
cōcupiscētia. et ira ad homicidiū. **P**rohibetur
autē in iure iudicē iudicare ex suspitōib⁹. **V**ñ
dicit Melchisedes papa. ij. q. i. c. i. **O**mnia sem-
per diligenter inq̄rite. vt cum iusticia et clari-
tate diffinias. **S**cd⁹ qñq iudiciū temerariū
euenire attingit ex circūstātia significatō-
nis. **N**am fm Alex. vbi. s. tria sunt signoz ge-
nera que etiā hñtur in glo. ij. q. i. c. i. **T**eme-
raria probabilia et suspiciosa. **S**ignum teme-
rariū est qñ in opatione alicui⁹ omēs vel mul-
te cause sunt bone et apparēt bone et pauce ma-
le. sicut si aliquis videt hoīem mundana contē-
nere. castitatē et humilitatē sedari. sacramen-
ta ecclesiastica frequētare diuinis parere p̄ce-
ptis. fugere malos. cōsorcia. et tñ ipsū talem
iudicaret p̄pocritā. p̄fecto tale iudiciū teme-
rarium est et mortale p̄tīm. **P**rimiliter si iuue-
nis. vel puella forma decora. etate florida. di-
uicijs affluens. mundū derelinquat. et ex pusilla
nimitate vel alia vili causa talem hoc agē iudicet.
temerariū iudiciū est atq⁹ mortale. **P**io

ecōtra similes iudices sunt qui cōmendāt iuue-
nem q⁹ stipendiū sequit̄ et dissolutā vitā. **C**on-
tra quos Ma. ca. v. dicitur. **V**e vobis qui dici-
tis bonū malum et malum bonum. **P**ropterea
quidam sapiens ait. **F**elices essent artes si de
eis soli artifices iudicaret. **H**inc dñō omia co-
mittētes cum possum⁹ bonū iudicem⁹. **E**t ideo
nec iudices ex tali suspitōne. vt ex locutione le-
uium p̄sonaz debēt iudicare. qz non facit p̄ba-
tionem. **S**i q⁹ aut iudicat aliquē determinate
et certitudinaliter de peccato sufficiētibus si-
gnis. venialiter peccat. **V**ñ. Matth. vii. dicitur
In quo iudicio iudicaueritis. s. de mortali vel
veniali iudicabimini. s. vos a deo. **S**ed qd
si quis ex aliquib⁹ signis exterioribus iudicat
aliquē sup̄bum. iracundū. vel gulosū et hñoi
que sunt vicia capitalia. **V**ideēt dicendū q⁹
si ille iudicat illū habere talia vicia scdm passi-
onem vbi cōmuniter et frequenter est veniale.
non scdm rationē deliberatā in mortale. est cō-
muniter veniale. **S**ignum vero p̄babile est
qñ in opatione alicui⁹ sunt multe cause mali. et
pauce boni. sicut cum iuuenis oio valid⁹ et sa-
nus et etate grandē ieiunia p̄cepta non ser-
uat. **I**tem cum mulier in domo vbi illā marit⁹
videt absq⁹ ornāntis et inculta et satur. sed ex-
tra domū quasi altera ven⁹ apparz. **E**t tali em̄
signo malum iudicare peccatū est. sed non ita
graue vt p̄mum. **N**am veniale est dum stat in
suspitōne. **S**i vero pueniat ad firmam asserti-
onem cum p̄tinacia. p̄sumitur esse mortale. **I**n
his aut scda regula locū habet. q⁹ dubia sūt
in meliorem p̄tem interpretanda. **V**ñ. Iero⁹ ait.
De dubijs non diffinias. sed suspensā s̄niam te-
neas. **E**t Sen. inq̄t. **N**uicquid accidit bñ illud
interpretando leuat. i. alleuiat non aggruat.
Nuicqd dubium est ex hūanitate inclinat. licet
non ex hoc excusabiles sint qui materiam scans-
dali p̄stant. sicut notat. vj. q. i. c. ex merito. **A**d
hoc facit qd ait Greg⁹ in registro di. **G**raue
est satis et indecens vñ in re dubia certa dicā-
sua. **E**t Bern. sup̄ Canē. sermone. xij. dicit.
Si is qui de claustro est eum qui solatur i po-
pulo interdū min⁹ distincte minusue circūspe-
cte sese agere dephenderit. **V**bi gr̄a. **I**n h̄ bo-
in cibo. et i sōno. in risu. et in ira. in iudicio nō
adiudicādū. p̄hiliat cōfestim. sed meminerit scri-
ptum. **M**elior est inq̄tas viri qz bñfatiēs mu-
lier. hec ille. **A**duertendū tñ q⁹ cum oriē infa-
mia de aliq⁹ apud etiam ḡues p̄sonas. hec et si
non facit sufficientē p̄bationē. inducit tñ p̄u-
gationē quā pōt p̄lat⁹ exigē in iudicio. vt. ij. q. v. c. p̄l. br. **S**ignū vero violentū est qñ in
opatione alicui⁹ omēs cause sunt mali et nul-
le boni. vt cum repit̄ suspect⁹ cum suspecta
nudus cum nuda i eodē loco. **N**am hoc inducit
cōdēnatōz tanq̄ sufficiēter p̄batū sit vt. xxij. q. i. c. dixit dñs. **N**ō autē iudicari nō debeat p̄
suspitōes s̄ p̄ significātes p̄batōes ostendit. ij. q. i. c. deus n̄r om̄ipotēs. **V**bi dicitur. **S**i deus

omniū conditor totomoz mala quoz clamor
vsqz ad celum puenerat. omnia sciens. pus nec
credere nec iudicare voluit qz ipe ea cum fides
libus testibz diliget inuestigas que audierat
ope pprobaret. Nos qui sumz hoies etiā pec
catores quibus incognita sunt occulta iudicia
dei. hoc pcauetes nullū ante verā iustāqz pro
bationem iudicare et dānare debemz. hec ibi.
Vbi est g. pbatio violēta iudiciū pām nō est
Sicut p has causas inter meretrices illas. Sa
lomon iudicauit quaz vna dormiendo filium
inaduertenter oppressit. vt patet. iij. Reg. iij.
Itē de corpe defuncti viri qui ab alio fuit mē
fectus natali corpe frigidato et sanguine cō
gelato. si appropinquauerit interfector. san
guinē nouiter vulnera fluūt. vt quidā aiunt.
quasi qua voce potest hūana natura suū pem
ptorem accusat. Et b forte scriptura expmēre
voluit cum Gen. iij. ca. ad Cayn dñs ait. Vox
sanguinis fr̄is tui clamat ad me de terra. Sicut
etiā p furto a ciuitatis rectore plures capiūt
qui bone fame omēs alacri vultu et intrepida
voce coram iudice innocētā ptestant. solus
vnus male fame pallet. inter omnes obmutes
scit. tremit. deficit. et signa nō pauca cōsimilia
demonstrabit. Sic etiam cum stat mulier adulte
ra in domo alteri. licet iam ambos peniteat
et castitatē obseruent. sed b intus latet. iudic
care g. in hmoi non est pām. Nam fm Aler.
vbi g. de manifestis pot fieri iudiciū. Sicut
etiā attingit in illis actibz et opibus que bo
no aio fieri nō possunt. vt in vsura manifesta
negare et blasphemare deum. Ideo inter ta
lia opantes ponuntur agarem. iudei. ceteriqz
infideles et heretici manifesti. De quibz apls
i. Thimot. v. ca. ait. Quorundā peccata mani
festa sunt pcedentia ad iudiciū. i. digna iudica
ri piculari iudicio etiā ex debito anteqz veni
at iudiciū gnale. Proinde Job. xxx. ca. scriptū
est. Qui non credit iam iudicatus est. s. a deo
Ideo ab hoibus iam iudicari pōt. Nam talia
non iudicare esse mala pām est. Et sic patet
pars secunda huius sermonis.

Pars tertia huius fmōis iā declarat
si in aliq casu sit licitū alium iudicare.

Quercio in isto fmone querit. An licitū
sit i ali q casu aliquē iudicare sine pec
cato. Ad qd rñdēt fm Astesani. li. i. ti. xxxviii
Inimice sue q vnus hō iudicet aliū. tripliciter
pōt intelligi. Vno modo temerarie et b vniū
saliter interdicitur hoi. vt patet ex supdictis.
Alio mō pōt intelligi extenso vocabulo iudis
candi ad arguere corripere et monere. et b circū
stantijs obſuatis pōt fieri sine peccato. Nam
arguere pprie supiorz est respectu inferioruz
Vñ appus. ij. Thimot. iij. ca. dicit. Argue ob
secra increpa. Sed modum rephensionis i. ij.
ca. explicat. di. Dec loqre et exhortare. et ar

gue cum omni impio. Verū corripere est respec
tu parium. Ideo Mat. xxiij. dicit. Si pec
cauerit in te frater tuus. Monere hō est infe
riorz respectu supiorum. Vñ Bern. ad Euge
nium. Moneo te non arguo. Vltimo modo
vnum hoīem aliū iudicare intelligi pōt fm or
dinez ecclesie. que duplici modo hoīem iudicat
Iudicio. s. discretōis qd in manifestis et cer
tis cuiusqz concedit. vt dictum est. Et iudicio
corruptōis. qd p̄latis solum cōpetere dignor
scitur. qd glo. sup illo verbo Pauli. i. Cor.
v. ca. Qui frater noiatur. tāgit di. Noluit ho
minē ab hoīe iudicari ex argumēto suspitōis.
vt extraordinario vsurpatoqz iudicio. b pōt
fm ordinē ecclesie et legem dei. Et sic omē iu
diciū rectum vel recte factum fm b dicta bo
num est pter iudiciū temerariū. Et ideo quis
q alium iudicare pōt pter qd iudicio temerario
Et ideo ppheta ait. Recte iudicate filij hoīum
Sed itez querit b. Si homo pōt iudicare de
occultis cordis sui. quia ex vna pte aplus ait
i. Cor. ij. Nuis scit hoīum q sunt hoīs nisi spī
ritus hoīs qui in ipō est. ergo spiritus scit que
sunt in ipō. et de quibz scit homo. de his pōt
iudicare. i. diffinire g. rē. Ex alia pte ait idē
apls. i. Cor. iij. Neqz meipm iudico. vbi glo.
Periculosum est nob de ignotis cordis nostri
vel alioz iudicare. Ad b rñdēt fm Aler. vbi
s. q est duplex iudiciū diffinitionis. s. de re
pnti vel pterita. et de re futura. Item est iu
diciū examinationis. Pote est g homo iudicare
de se iudicio examinationis pntia et pterita. q
licz sint in gñe suo occulta. tñ ipi homini sunt
manifesta. vt dicit. i. Cor. xij. Si nosmet ipsos
iudicaremz non vtiqz iudicaremz. Pōt etiaz
se homo iudicare iudicio diffinitionis de re pre
senti et futura. Si iudicat de pnti aut de pso
na. aut de facto. Si hō de pnti q̄tum ad factū
certā pōt dare sniam quo ad genz boni vt ma
li vel indifferentis. Si hō q ad psonā. de ma
lo pōt iudicare. sed ex bono non nisi fuerit ex
grā spālī dato a dño. Sicut qñ dixit aplus.
Ro. viij. Certus sum q neq mors neq vita rē
Si autē iudicat de futura re. aut qd p̄tinet
ad fragilitatē. aut qd p̄tinet ad virtutē. Si ad
fragilitatē. satis pōt facē de se certā sententiā
Si hō de virtute. vix aut nunq pōt de se ferre
sniam verā. Vñ sciendū q taliter est iudiciū
temerariū. qñ quis estimat certitudinaliter se
esse deo gratū eo q non remordet eū cōscētia
de mortali. Vñ apls cauet sibi ad b in verbis
supdictis. Sed neq meipm iudico. s. innocen
tem p certo me non estimo. Vñ sequit. Nichil
mihi cōsciū sum. sed non in hoc iustificatū sum
quia possunt aliqua pām in me esse q me latēt
iuxta illud ps. Delicta q̄s intelligit. Sed hec
certitudo referuat deo. ideo subdit. Qui autē
me iudicat ipe est dñs. Nam nemo scit. s. p cer
titudine verū dignū sit odio vel amore. Eccle
astes. ix. Insup est temerariū iudicare de

seipso sibi licere iudicare de cunctis se reputans
spūalem. Pro eo qd dicit apłus. i. Cor. ij. Spis
ritualis omnia diiudicat. et ipse a nemine iudica
tur. Temerariū em̄ est et p̄sumptuosum vt q̄s
se reputet spūalem. Nec intelligit dictū apłi.
q̄ talis spūalis iudicet facta hoīum dubia. sed
fm̄ Tho. sup epistolas. Pauli intelligitur qd
de singulis que p̄tinet ad salutē. rectū iudiciū
habz spūalis. vtrū. s. b̄ sit bonum vel malum.
Vñ dicit. i. et hīcoz. Vñ q̄s b̄ iudicat que
cognoscit. et hōz est optim⁹ iudex. sicut b̄ me
dicamib⁹ medicus. et vere et tuosus de mori
bus qui sint boni vel mali. Ipe autē spūalis a
nemine. i. ab hoīe nō spūali in spūalib⁹ nō iu
dicatur. Non autem intelligit qd a supiori suo
non possit iudicari sicut alius. Itē temera
rium est qn̄ quis estimat nō curandū quicqd
iudicent vel suspicent hoīes de eo bonum vel
malum. Ait. n. Aug⁹. ij. q. ij. non sūt audiēdi
Qui negligit famā suā nimis crudelis est. Nō
autē apłs dicit. i. Cor. iij. Mibi autē p̄ mimo
est vt a vobis iudicet. zē. Ait Tho. ibidem.
qd de iudicio alioz hoīum erga se dupliciter
curari attingit seu curam h̄re. Vno mō q̄tū
ad alios qui ex eoz bono ope edificant et ma
lo scandalizant. et sic boni non p̄ mimo s̄ pro
magno h̄nt ab hoīb⁹ iudicari. cum dñs dicat.
Videant opa v̄ra zē. Alio modo quantum
ad seipos. et sic non multū curāt. quia nec glo
riam tpalem occupant. iuxta illud Pla. xxiij.
Nolite timē opprobriū hoīum. Et b̄ est qd ait
apłs. Mibi autē. i. quantū ad me p̄tinet. p̄ mi
mimo dicit. qz fama p̄ mimo reputat. i. inter
tempalia. Postremo iudiciū temerariū est
vt aliq̄s existimet iudiciū suū i agēdis infal
libile. et alios idē debere sentire. Cum dicat.
Aug⁹. de cōse. di. iij. sicut in sacris. In vna et
eadē re tot fere snie sunt quot hoīes. Et apłs
Ro. xij. Vñ quisq̄ abūdat i sensu suo. Et idē
in euangelio hodierno Luc. iij. ca. Repleti sūt
omēs scribe et pharisei in synagoga magna.
scz ira. hec audiētes. que videlicet xps loque
batur. male iudicātes ipm̄ locutum fuisse. Et
furereperunt et eiecerūt illum extra ciuitatē. et
reliqua in euāgelio. Cauēam⁹ igit ab h̄mōi.
iudicijs temerarijs vt simpliciter ambulantes
et om̄ia in meliōrē p̄tem interpretantes grātam
consequant in p̄nti. et gloriā in futuro in secu
la seculoz amen.

**Feria terciā post terciā dominicam
i q̄dragesima. de origiatōe et detesta
tōe iudicij temerarij. Sermo. lxxix.**

Omne quod est in mundo zē.
Iterū. vbi. s. Scdm̄ sententiā Alex.
s. Ales. vbi s. fr̄es carissimi. iudiciū
humanū put est actus iusticie tripli
ci ter reddi viciōsū. Primo cum quis iudis

cat in his in quib⁹ non habet potestatem. vt
cum iudicat laic⁹ clericū et huiusmodi. Et hoc
dicitur iudiciū vsurpatum p̄tines ad p̄sump
tionem. Secdo redditur viciōsum iudiciū qn̄
quis habet regimē et p̄tatem sup eum quē iu
dicat. et non fm̄ iura determinat reddens vñ
cuiq̄s quod suū est. et dē iudiciū puerum et
iustū zē. Tercio mō reddit viciōsū iudiciū
cū q̄s p̄cedit ad iudicandum de alio ex leuib⁹
signis et causis non sufficiētib⁹ ad cognitōez
facti. et dē iudiciū suspiciōsum et temerarium.
Et de b̄ nunc agitur alijs duobus om̄issis. Nō
quia p̄ncipiosum et criminale est. p̄hibet dñs.
Math. vij. et Luc. vij. di. Nolite iudicare et nō
iudicabimini. Nolite adēnnare et non adēn
nabimini. Et iō Joh. vij. dicit. Nolite fm̄ fac
em iudicare. Pbi aug⁹ ait. Prohibet dñs iudi
cium cordis p̄ qd de alijs male opīnamur siue
credimus vel sentim⁹. b̄ ille. quia vt ait Johā
nes in h̄bis p̄positis. Om̄e qd est in mūdo zē.
Et ideo postqm̄ in supiori sm̄one de entitate
iudicij temerarij tractatū est. in isto sermone
de ipius detestatōe tractabimus. Circa quam
tres consideratōes faciemus. quaz.
Prima dicetur dubitatio.
Secunda vero originatio.
Tercia autē fructificatio.

**Pars prima huius sm̄onis. in q̄ de
claratur vñum dubiū si suspitio sit tm̄
hoīs vel etiā angeli.**

Primum igitur in isto sermone mouetur
vñum dubiū. Vtz suspitio sit hominis
fm̄ statum innocētie vel angeli vel tm̄
hoīs fm̄ statum nature corrupte. Nā dē. Jere
ph. in p̄sona angelozum. Curauimus Babilo
nem et nō est sanata. derelinquam⁹ eam et ea
mus vnusquisq̄ in terrā suā zē. Aut ergo b̄
ex certa sciētia dixerunt. aut ex estimatione vel
suspitione. Non ex certa scientia. qz de nemine
desperādum est dū est in viā. ergo fuit ex esti
matione siue suspitōne. ergo in angelis bonis
videtur qd possit cadē suspitio. Pari rōne po
tuit esse in Adam. Cū em̄ non cognosceret oc
cul̄ta cordium. quia b̄ soli⁹ est dei vt dictū est
1am Act. i. di. Tu solus nosti corda filiozū
hoīum. potuit suspicari bonitatem volūtatis
in aliquo. ergo potuit cadere in ipso suspitio.
Ad b̄ dubiū rñdet Alex. de ales dicens.
vbi s. qd suspitio pōt dici opimio boni vel ma
li vera vel falsa. In angelis autē bonis cōfir
matis non est opimio. fm̄ qd opimio est accep
tio vnus ptis cum formidine alterius. vñ nec
suspitio. In angelis tm̄ malis pōt esse opimio
vel suspitio. Preterea suspitio est pena. pe
na aut non fuit nec in angelo bono nec in hoīe
p̄mit⁹ instituto. ergo suspitio non fuit in illis
nec in angelis bonis. Ad illud ḡ qd obijciē
de h̄bo jere. Curauim⁹ Babilonē zē. Dicēdū

est fm **Alex.** qd certa fuit sciētia in eis de re pte
rita. de futuro vero cognouerūt ipi angeli q
nisi auxiliū supioris medici. s. dei supueniret.
non curaret. hoc aut certum fuit apud eos p
diligentiā quā pus apposerāt. Non tñ oīo de
spabant. qz vt dictū est de nemine despandū
est dum est in via. s. de sua sufficientia ad is nō
psumebāt. Et de inobediētia ipsi egroti erāt
certi q̄tum ad se. In hoīe pmitus instituto nō
erat suspicio fm q̄ importat penam. Si vero
dicatur opinio acceptio vnius ptis non p cer
tissimā rōnem nō cum formidine alteri ptis.
fm hoc poterat esse opio. et si nō fallax opio.
quedicitur esse suspitio. Et ideo occludit idem
Alex. qd suspicio est pena originalis peccati.
et nō tñ originalis sed etiam actualis in pnti
et disponēs vltē ad culpam. Et ideo suspitō
et iudicium temerariū est summe detestandum
et fugiendū. Et ideo fm iura ciuilia hñoi cōie
cture et psumptōes tolerant mltipliciter. Pri
mo recurrendū est ad psumptōes cū aliter ve
ritas sciri non pōt. ff. de q̄stionibz. l. i. et. ff. si
ps here. pe. l. antiq. Secdo qui fuit mal9 sp
psumit esse malus. s. in eodē gñe mali. ff. de
suspectis tutoribz. l. iij. s. idem erit. ff. de acti
onibus. l. si cui. s. i. Tercio quilibet psumit
amicus nisi cōtrariū doceat. ff. de lege iudi. l.
cum quidā. C. de iudicijs. l. plr. Qui aut dicun
tur amici habet. ff. de xbo. sig. l. late culpe. s.
amicos. Quarto quilibz psumit bon9 et bez
nigus nisi cōtrariū doceat. ff. de re mili. l. non
omnes. s. a barbaris. C. de inoffi. testa. l. oī mō
Quinto quilibet psumit talis qual habet in
opinione cōi. C. ne de statu defūctorz. l. si mē.
ff. de qōmibz. l. de minore in fine. Sexto qli
bet psumitur ignorans nisi pbetur sciens. ff.
de pbationibz. l. verius. C. de epali audietia
l. si legibz phibetur. Septimo quilibet p
sumitur soluēdo nisi cōtrariū doceat. ff. de pui
legijs credi. l. si creditor. C. de hereditaria
actione. l. plr. Ita em omia fm scientia intel
ligūtur posse fieri cum aliqua psumptōe siue
determinādo. iudicando. s. qñ est de malo. nō
autem de bono. Ideo dicit **Alex.** m. vbi. s. q
psumendū est de q̄libet q̄ sit bon9 donec con
stet vel appareat cōtrariū. et tñ potest atingē
q̄ ille sit malus. Non autē de q̄libz psumendū
est q̄ sit malus donec ostet vel appareat cōtra
riū. Et ideo vt dictū est sūme detestādū est et fu
giendū hñoi iudiciū et reliquēdū deo. iux illd
glo. Ro. xxiij. Non vltē pēni9 diiudicare cor
gitationes alioz. s. deo pbeamus. Et sic patet
pars pma huius sermonis.

**Pars scda hui9 sermonis i qua decla
ratur pñ originat iudiciū temerariū.**

Secundo in isto sermone circa iudiciū tem
erarij occasione. sciendū est fm **Tho.**
scda scde. q. lx. arti. iij. et **Alex.** vbi. s.

Iudicium temerariū alioz factoz contingit
ex tribus. Vno mō ex is q̄ aliquis in seipso
malus est. et ex hoc ipso q̄ est scilicet malicie siue
faciliter de alijs male opinat. fm illud **Ecclesi**
astes. x. Stult9. i. peccator in via ambulās. cū
ipse sit inhiēns omēs estimat inhiētes. **Aua**
rus cū sit assuet9 fraudibz et mēdacijs i emēz
do et vendendo. omēs ementes et vedentes cre
dit similia facē. **Luxuri9** qui respicit iuuenes
et loquitur mala intentōe. ita q̄s videt respiz
cere vel loqui cum hñoi. idem malum iudicat.
Aug9 sup ps. cxviij. sermone. xij. mqt. Vno
mō peliū9 suspicatur in alio q̄ sentit i seipso
Et **Sen.** in libro de moribz. Vno inquit habet
omīs affect9. vt in qd ipse mlanit in idem pu
tat omēs mlanire. **Jul9** cellus dicit li. ij. Due
volum9 libent9 credim9. et q̄ ipi sentimus ali
os q̄ sentire spamus. S3 non seq̄tur q̄ si ipse
sit malus alij sint mali. et si etiā essent manife
ste mali. non tñ male faciūt et mala intentione.
Secdo mō puenit is ex eo q̄ q̄s male afficiē
ad alterum. Cū ḡ quis stemnit alium vel odit
vel irascitur. vel inuidet ex leuibz signis opia
tur male de ipso. quia vnusquisq̄ facili ter cre
dit. qz igit male affectus ad alium appetit sibi
malum pmp9 est ad cogitandū malum de eo.
Ad is facit qd ait **Iero.** Ouidia pñum tui mor
dar. Quidā p nephas noie xpiani relicta tras
te in oculo pprio in alieno vestucam q̄runt. i.
ex is q̄ inuidet alijs. de leuibz defectibus iu
dicant. i. cōdemnant eos. Tercio puenit is
ex longa expientia. Vñ dicit **phs.** ij. rhetorico
rum q̄ senes sunt maxime suspiciofi. qz multo
tiens expri sunt alioz defect9. Prime due cau
se suspitōis manifeste pñinent ad puerit tatez
affect9. tertia ho diminuit rōnem suspicionis
vñ etiam pñm rē. De his autē q̄ de se sunt ma
la. vt blasphemie. hōicidia. adulteria et hñoi
vt dicit **Beda** licet nobis suspicari et iudicare
mala. imo cōtrariū facē. i. estimare ea vt bo
na esset pñm et error piculosus. Vñ dicit **xi.** q.
iij. et est sentētia **Iero.** Si quis dixerit iustum
scz op9 iustum. et iniustum iustum vt q̄ abhoia
bilis est apud deum. sed nullus abhominabilis
est apud deum. nisi propter mortale. ergo hoc
est mortale. Vñ dicit ibi glo. q̄ is intelligitur
vno mō cum q̄s dicit vicia esse et tutes vel ecō
trario talis mortali peccat. Et consonat hoc ei
qd dicit **Aug9** sup eplam ad **Cor.** s. q̄ errare
in rebz necessarijs est mortale cum quis. sius
dicat seu putat op9 bonum esse malum. Et sic
patet pars secunda hui9 sermonis.

**Pars tertia huius sermonis. in q̄ po
nunt fruct9 maligni iudicij temerarij.**

Tercio in isto sermone q̄ sit detestabile
iudicium temerariū ostenditur ex septē ma
lignis fructibz inde sequētibz. Pri
mus fructus dē psumptio. Scds dē inquisitio.

Tercius supstitio. **Quartus** precipitatio. **Quintus** malignatio. **Sextus** detractio. **Septimus** obliuio. **Primus** g fructus malus atqz dānosus qui oritur ex iudicio temerario dē psumptio. Nam qui alios iudicat et odemnat si se longe inferiores et peiores illis q̄s iudicant estima/rent eos iudicare temerarie non auderēt. Vñ in vitpatz qdam intergavit senem. Quid est pater qd̄ in scriptura dē ad Titū. i. Omnia mun da mundis. Ait senex. Qui s respicit intelligit se inferiorem omi creatura. Cui frater. Et quō me possum iudicare minorem ei quem video hoīem homicidiū petrasse. Rñdie senex. Ille se mel homicidiū fecit. ego aut omi hora occido animā meam. Hec em̄ est sola hoīs iusticia. vt seipm̄ rephendat. Tunc. n. iust⁹ est homo cum mens sua et nō aliena peccata odemnat. Vnde Sen. dicit. Semp quicqd̄ dubium est humilis tas in meli⁹ declinat. Et iō ad vitandū s vici um iudicij temerarij nemo debz se iustiorē alijs reputare nec de se psumere. Sepe. n. occurrit vt alienos intueam̄ subtiliter defect⁹. et nec ru diter videam⁹ nōs. **Math. vii.** Quid vides fe stucā in oculo fratris tui et trabē in oculo tuo nō vides rē. Et est rō. qz carnalis affectus tol lit iudiciū rectum. **ij. q. iij. c. qtuor.** Et iō dixit ille magic⁹ ad Alexandrū vt recitat. Quis⁹ cur tius. Nam mortaliū s noīe pua et sinistra dici pōt q̄ in suo quisqz negocio hebetior est q̄ in alieno. Et **Lac. ait.** Nemo potest de se recta iu dicare. sed aliena iudicat meli⁹ q̄ sua. Et ideo cōtra nosipos vir vera iudicare poterimus et ex vicio aprij affectus et etiā ex dyaboli deces ptione qui s fatagit vt nōs nō videam⁹ dea defectus. qd̄ nobis vtile et necessariū est. et alie nos intueam̄ defect⁹. qd̄ nobis dānosum est. **Procrate** ejice primum trabem de oculo tuo. **Math. vii.** Et iō **Bern.** in doctrina pficientis ait. Que tua sunt videas. alioz facta relinque que tibi pdesse nequeūt s sp obesse. s ille. Et si etiam aliqñ alicui⁹ manifestū pām cōspicia mus debem⁹ diligēter attendē ne forte in eo/ dem aut gūiori simus peccato. et si nō simus. esse tñ potuim⁹ vel poterim⁹ diuina grā non pseruari. Sicut i figura nob̄ dñs **Job. viij. dū** anteq̄ iudicaret adulterā dixit. Qui sine pām ē vñ rē. et postea se icurauit et scripsit i ter ra. Vñ sup his in omel. sabbati tercie dñice in quadragesima dñc **Beda.** figurate nos admo net in eo q̄ et ante datā legem. et post datam sniam inclinas se scribit in terrā vt et pus pri/ mum corripiam⁹ et postq̄ debite castigatōis illi debitum reddiderimus nosmetipos digna inuestigatōe ppendamus. ne forte aut eisdem que in illis rephendim⁹ aut alijs quibullibet facinorib⁹ irretiti fuerim⁹. Euenit em̄ sepe vt qui sibi grā homicidā publice peccantē iudi/ cant. prius odioz malū quo ipi in secreto dea pullant non sentiāt. Qui fornicationē accusat pestem supbie qua de sua castitate extollitur.

ignorāt. Qui ebriosum odemnant virus inui die q̄ excedunt ipi non videant. Quid g nobis in hmoi piculis remedi⁹. Quid restat salutis. nisi cum peccantē aspiciam⁹ alium. mox incline mur deorsum. i. q̄ delecti ex nre additione fraz gilitatis simus si nos diuina pietas non susten tet humiliter inspiciam⁹. hec ille. Habet a be ato **Greg. iij. q. vii.** huius simile ca. postulat⁹ vbi dicit. Postulatus dñs iudicare de pecca/ trice non statim dat iudiciū sed pus se inclinās deorsum digito scribebat in terra. ac sic demū qd̄ obire rogatur iudicat. videlicet et nos ty pice instruēs. cum quilibz primoz errata cō/ spicimus. non s antea rephendēdo iudicem⁹ q̄ ad cōscientiā nram humiliter reuēsi digito eā discretōis solertis exsculpem⁹. et qd̄ in ea adi tori placeat quidue displiceat examinātōe dis rumamus rē. Et sic patet p̄mus fructus. **Sec⁹** fructus malus et dolosus qui ex falso ac temer arto iudicio oritur dē inquisitio. s. alioz fa ctorum. Hoc quippe iudicium curiosum reddit hoīem de factis vbi atqz cogitatōibus alioz rum. **Ad Bern.** phibens ait. Noli esse alioz factoz curiosus in q̄sitor aut temerari⁹ iuder. Et idē ait. Qui sui negligens est alios curiose circūspicit dum quosdā supiores suspicit quos dam despicit inferiores. et in alijs quidē videt qd̄ irridet et in alijs qd̄ inuidet. et reliqua. vt ptz s. de curiositate. Et iō debz homo inquis rere sollicite facta apria. et nō alioz. iuxta il lud **Ro. xij.** Beatus qui iudicat semetipm̄ in eo q̄ probat. i. quotidie de se expit̄. Nam et **Vgo** de scto **Victore** dicit. Si tempm̄ non vi des mibi l bñ vides. Et apterea quidā vir san ctus qui seipm̄ quotidie circūspiciebat cū aus disset quendam peccasse. amare fleuit. di. Iste hodie et ego cras. Qui em̄ seipm̄ iudicat et nō alium accept⁹ est apud deum. **Vñ Bern.** Qui hoc se fecisse sapiebat fiducialit̄ dño dicebat. Iudica iudiciū meū et redime me dñe. Qui aut iudicat alium et non seipm̄. p̄dit gratiam dei. Vñ legē in vitis patz q̄ cum duo germani simul in heremo habitaret ad viuendum deo. ad tantā puritatē mentisqz pfectionē deuenes rant vt ad placitū videret alter alteri⁹ grām p splendorē quendā extra fulgentē sup eos. Accidit quadā die vt irent ad visitandū p̄es p heremuz. et cum minor ex eis videt vnum ex illis patrib⁹ comedentē sexta feria i hora ter ciāz. iudicauit illum transgressorē ieiunij. qd̄ tunc habebat in preceptū. Reuēsus g ad cel lam apriam. cum maior orans optabat videre solitum splendorē sup fratrem minorem. nihil vi dere poterat. apter qd̄ vocans eum sciscitat⁹ est si in aliq̄ eum cōscietia remorderet. Ille dis ligenti⁹ pscrutās cōsciam suam de nullo inqt recolo. nisi q̄ videns talez p̄em comedere. añ oia male suspicatus sum de eo. **Ad intelligēs** maior illud temerariuz iudicium fuisse causam subtractionis gratie. Iustam em̄ causā potuit

habere ille soluendi ieiunium. Et ideo penitentiam agit cum eo et rediit ad lucem peritiam. Et sic patet secundus fructus 22. Tercius fructus dicitur super iustitiam. Proculdubio. non absque superstitioe esse non potest quoniam quod reprehensibilis sua peccata reliquit et aliena aduenat. Unde contra hic facientem Paulus Ro. ij. di. In quo alium iudicas tu ipse condemnas. eadem enim agis que iudicas. Unde et glo. Math. vii. super illud. Eripe primum trabem de oculo tuo 22. ait. Vir inuenit aliquis ab hoc vicio alienus. Non unusquisque sibi fauens aliena facile deprehendit. et aliena gruius tolerando quam sua sumit auctoritate arguendi sine exemplo emendationis sue. Et Crisostomus ait. In alienis delictis seueri et amarissimi iudices residemus. nostras autem trabes in oculis infixas proprias non videmus. quia aliena etiam minima licite perscrutamur. Vbi similes sunt illi phariseo qui contra Magdalenam de domino in corde suo tam inique murmurauit. Et ideo legitur in vitis patrum quod inuentus fuit in siti quidam frater culpabilis. Unde fratres de quorum erat conuentu ad abbatem Moysen miserunt ut veniret ad puniendum illum hunc quod dominus inspiraret. quibus acquieuit. Dum igitur veniret accepit sportam vetustissimam quam implens arena et super dorsum ponens sic oneratus venit ad fratres qui ipsum vocauerunt. Quem cum fratres vidissent admirantes dixerunt. Quare ista facis pater. Quibus ipse respondit. Peccata mea sunt post me currentia que non video cum sint a tergo. et tamen veni hodie aliena peccata que solus deus nouit iudicare. Simili modo quidam alius sanctus pater fecit ut legitur in vitis patrum. Qui saccum plenum arena post dorsum suum posuit. sportellam vero plenam lapidibus posuit ante se et in monasterio incedebat. Interrogatus autem a fratribus quare ista faceret respondit. Sacculus plenus arena. peccata mea sunt que posui post dorsum meum ut illa non videam nec de illis doleam. Sportella autem plena lapidibus que est ante me. peccata sunt fratrum meorum que magis in tueor quam mea. Nam sicut in scriptis patet exemplis. antiqui patres qui pollebant prudentia magna et expiata cognouerunt se deceptos quoniam alios iudicauerunt. Et neminem iudicare mandauerunt. quia superstitiosum est. Et sic patet tertius fructus. Quartus preciosus fructus qui ex iudicio temerario oritur dicitur precipitatio. An enim examinatione et discussione veritatis sententia temerarie precipitatur. Et ideo iudex non debet exardescere aduersus eos quos malos putat. sed de officio pretoris. id est obsequandum. imo debet eum patienter audire et intelligere 22. xxx. q. v. c. iudicante. et. C. de iudiciis. l. iudices. Et similiter debet iudex vitare suspensiones gratie vel ambitionis. sed de fidei omni. l. generaliter. §. quid §. Et quia precipitatur homini sententia temerarie. cum quis de dubiis et occultis iudicat. ideo dicitur precipitatio fructus iudicii temerarii. Nam homini iudicantibus. ij. c. iacobus ait. Facti estis iudices cogitationum iniquarum. Et recte dicitur

cogitationum iniquarum. quia sepius euenit ut isti temerarii iudicent innocentes propter eorum peruersas cogitationes taliter iudicantes. quia sunt sine misericordia et pietate. Unde talibus Math. xxij. dominus ait. Si autem sciretis quid est misericordia vero lo et non sacrificium. nunquam condemnassetis innocentes. Et talis sententia precipitari potest tribus modis. Aut per tempus presentis. cum quis iudicat hominem qui est bonus esse malum. Aut per tempus preteritum. cum bonum aliquis fuisse factum mala intentione iudicatur. Aut per tempus futurum. cum quis iudicat finaliter reprobatus et de eius finali impenitentia atque salute desperatur. Contra quos dicitur Act. i. c. Non est vestrum nosse tempora vel momenta que pater potest in sua potestate. Nolite ergo iudicare temerarie. Nam videmus sepe iudicia nostra falli. de quod desperamus subito auertitur et fit optimus. de quod nimis presumpseramus deficit et sic pessimum. nec timor noster certus nec amor quid sit hodie ipse homo vir nouit ipse homo. Unde Bernardus ait. Duo sunt in quibus temerarium iudicium cauere debemus. cum incertum est quod animo quod factum sit. vel cum incertum est quid facturum sit qui nunc bonus vel malus appareat. Similiter augustinus in sermone domini in monte. li. ij. ca. vi. sunt inquit quedam media que ignoramus quod animo fiat. quia et bono et malo fieri possunt. de quibus temerarium est ut aduinemur. horum autem veniet tempus ut iudicent homines. cum dominus illuminabit abscondita tenebrarum. Item super epistolam ad Romanos. inquit. In his rebus que presentantur et bono animo fieri et malo iudicium deo dimittamus. nec audeamus de alterius corde quod non videmus ferre sententiam. In his vero rebus que ita reprobantur ut eas bono et casto animo non posse fieri manifestum est. non improbat si iudicemus. Ergo quicunque facta ita manifestantur ut non possint dici bono animo fieri. iudicanda sunt a nobis. quicunque autem ita fiunt ut quoniam fiant incertum sit. non sunt iudicanda sed reservanda iudicio dei. hec ille. Et sic patet quartus fructus. Quintus fructus ex temerario iudicio. pueniens dicitur malignatio. Nam qui temerarie iudicant fraternum malum amare videntur. profecto enim clare videtur quod iudicium quod malos indebite nonnullos asserunt ex affectu eos inclinante puenit ad sentiendum male de eis quos cum occulto odio et viri cognito iudicant. includunt nempe et intunt in mente odium. quod quicquid non cognoscunt. Unde Crisostomus ait. Perfectorum odium et perfectus amor reprobos iudicia non cognoscit. Videntur proculdubio tales qui temere iudicant quodammodo sese impinguare de primi ruina atque infamia. Propterea Augustinus. li. ij. de sermone domini in monte ait. Vbi maxime temere iudicant qui magis amant vituperare et damnare quam emendare et corrigere. et istud vitium vel est superbia vel inuidia. hec ille. Et sic videtur quanta est malignatio iudicantium temerarie. Et sic patet quintus fructus. Sextus fructus de detractio quoniam iudicium temerarium radix est et fundamentum omnis detractiois. Unde legitur in vitis patrum quod

quidā nomine Eulalius honoratus erat valde
grā hūilitatis. qui cum apud seniores monas-
terij accusaret frequēter. nunq̄ ille se excusa-
bat s̄ in iunctā penitentiā ieiuniorū durissimā
hūiliter faciebat. pp̄ q̄d ypocrita a socijs iu-
dicabatur et vilis habebatur. Tantū aut iunior-
res ei detrahebant et ipm̄ otemnebant vt ali-
quādo p̄ri monasterij diceret. Quā diu possu-
mus sustinere dāna et defectū q̄s frater Eula-
lius facit. Qui tandē p̄uia h̄tute oratōis. cor-
gmitaq̄ ab omnibus simplicitatis ac puritatis
sue veritate. p̄strauerūt se ad pedes illi⁹ ve-
niam hūiliter postulātes. Ex quo miraculo
patet q̄ supbia et inuidia generat iudiciū tem-
erarium. Iudiciū vero tale p̄ducit detractō-
nem. Et q̄tum deo displiceāt detractores apo-
stolus ostendit ad Ro. i. di. Detractores deo odi-
biles sunt. et merito. q̄. Tac. iij. dicit. Qui des-
trahit fratri aut qui iudicat fratres. detrahit
legē et iudicat legē. Si aut iudicas legem. nō
es factor legis s̄ iudex. Vn⁹ est em̄ legislator
et iudex qui pōt p̄dere et liberare. Tu autem
quis es qui iudicas. primum. Et sic patz sex-
tus fruct⁹ pueri iudicij temerarij. Septim⁹
et vltimus fructus mal⁹ atq̄ dānosus ex iudic-
cio temerario p̄cedens dē obliuio. s̄. hui. Nam
cum quis affuēssit alios iudicare. obliuiscitur
suū neq̄ iudicat seipm̄. et iō merito iudicantur
a deo. q̄. fm̄ Aplm̄. i. ad Cor. xj. Si nosmet ip-
sos iudicarem⁹. non vtiq̄ a dño iudicaremur.
Cum quis fact⁹ fuerit his septem fructibus i
hac temeraria malignitate iam diues. ad tan-
tam insaniam venit. vt omnia bñfacta. primorū
cōuertat in malum. sicut scribe et pharisei de
xp̄i opibus faciebāt. et iō dicunt. Si quis stu-
det et vacat humilitati. ypocrita est si recrea-
tione gulosus est. si paciētie timid⁹ est. si iusti-
cie impatiens est. si simplicitati fatuus est. si
prudētie maliciosus est. si maturitati flegma-
ticus est. si iocūditati dissolut⁹ est. si religiōe
singularis est. si societati ecularis est. si filētō
et paci simulator est. si aliorū corruptōi p̄sum-
ptuosus est. si instat vigilijs et orōnibus indi-
seret⁹ est. si cōmuni dormitōi somnolētus est.
si p̄dicatōi et aliorū salutī appetitor laudis est.
si desistit negligēs et remissus est. si gratiam
hominū acq̄rit adulator ē. si adulari renuit fia-
pbus est. h̄is ḡ de causis sūme detestandū est
hoc viciū. Vnde dñs in euāgelio hodierno.
Matth. xviij. inquit. Vbi sunt duo vel tres cō-
gregati in nomie meo. non se videlicet temera-
rie iudicātes. ibi sum in medio eorū. Tunc ac-
cedens ad eum Petrus dixit. Quoties pecca-
bit in me frater meus. dimittā ei vsq̄ septies.
Dicit ei ihesus. Non dico tibi septies sed septu-
agies septies. q̄. h̄i di. Non est p̄cipitāda iudicij
sententia quousq̄ veniat dñs q̄ reddet vnicui-
iq̄ fm̄ opa sua. et liberis a tali vicio in die iudi-
cij simul cum alijs vitā illam inaccessibilem p̄sta-
bit. vbi ip̄e cum patre et spiritu sancto suo vi-

uit et regnat in secula seculorum Amen.

¶ Feria q̄rta post terciā dominicā in
q̄dragesima. de entitate et detestatio-
ne Luxurie. **¶** Sermo. lx.

O Mne quod est in mūdo. aut
est concupiscētia carnis. Iterum
ubi s̄. Cōgrue et satis opetenter
fratres carissimi in isto s̄monario
postq̄ tractatū est de p̄dō in ḡnali. et de sup-
bia et speciebus eius et reliq̄s vicijs ab ip̄is ema-
nantibus. sequit̄ ordinate p̄cedendo sup̄ h̄tō
ap̄posito. Ioh. i. Omne q̄d est in mūdo. et. tracta-
re de luxuria q̄ est concupiscētia carnis. De qua
hodiernis temporib⁹ sup̄ omnia alia tractare
necesse est. Videtur em̄ exp̄sse fragilē nostram
conditionem vniuersalr̄ puenisse ad veritatem
ipsam infallibilem. de q̄ ap̄beta. ps. xxiij. dice-
bat. Corrupti et abhōiabiles facti sunt in stu-
dijs suis. Quib⁹ h̄bis cōcordat snia dñi. Gen.
vi. qm̄ p̄oe cōquerēs de hūana creatura dixit.
Om̄is quippe caro corripit viam suā. Et certe
magis caripendere tacere q̄ loqui de materia
ista de qua tractare incipim⁹. s̄ caritas me co-
git ac violētat ne tacere debeā. sicut v̄gebat
Paulum qui in p̄sona ip̄ius et aliorū p̄dicato-
rum. ij. ad Cor. v. ca. dicebat. Caritas xp̄i v̄-
get nos. Nam si malum est secretū vel in pau-
cis p̄sonis. nō extendere h̄ba mea publice et
ap̄te de tali nephāda materia resonare. Sed
qm̄ h̄ infirmitas est ḡnalis publica et abhōia-
bilis q̄ adeo totum mūdū infecit vt vix inueni-
atur quis ab ea liber. Propterea oportet tu-
ba canere. nō occultare s̄ p̄palare. non tacere
s̄ vocem exaltare ānunciādo p̄lo scelera eorū
et domui iacob p̄cā eorū. Attamē ne quis de
me cōqueri possit. caste de re impudica. hones-
te de re inhonesta. et deuotē de re p̄sua in-
deuota. adiuvante dei grā fari conabor. Et in
isto s̄mone p̄ncipaliori origine huius mate-
rie tres tm̄ cōsideratōes faciemus quaz.

Prima dicetur diffinitio.

Secunda vero dissipatio.

Tercia aut abhominatio.

¶ Pars p̄ma hui⁹ s̄monis in q̄ decla-
ratur quid sit luxuria. et quō describat̄

Primo igitur in isto s̄mōe circa luxurie
diffinitionē nōnulli dicūt ip̄am diffinē-
do. Luxuria est imordinat⁹ amor illius
delectatōis que est fm̄ tactū. Aliqui vero ge-
neralius loquētes aiunt. Luxuria est ex imuns-
dis desiderijs veniens lubrica mentis et corp̄is
p̄stutio. Quidam aut nescio quid intrinsec⁹
determinantes aiunt. Luxuria est libidinosē vo-
luptatis appetit⁹. qui est aut ex osensu sensua-
litate aut rōis. Primus q̄dē app̄etit⁹ veniat

est atq3 culpe levis. Scds aut mortalis et leta
liter aie nociu9. Ad quoz declarationē no-
tandū fm Tho. scda scde. q. cliij. et Durādum
et Asteiani li. i. ti. xix. et coiter omes theo lo-
gos q pēt m hūanis actib9 illud est qd ag-
tur extra rectū ordinē rationis. habz aut hē ra-
tionis ordo. vt oīa quēmēter ad suū finē or-
dinet et disponat. Et iō peccatū nō est si p rō-
nem aliquib9 rebus vtatur hō ad finē ad quē
recte sunt mō quēmēti disposita. dūmodo finis
ille sit aliqd nature bonū. Sicut aut est natu-
re bonuz q natura corporalis cuiusdā indiuidui
conseruet. ita etiam est quoddam bonū excel-
lens vt natura ipsi9 spēi nō deficiat nec pime-
tur. Et ideo sicut cibus pōt sumi sine peccato.
ita et vsus venereoz pōt esse sine pēdō dūmō
fiat debite fm q quēmēti ad finē gnationis.
Et isto mō licitus est coitus cōiugalīs debito
mō et ordine fact9. extra vero coitum cōiuga-
lem sp est dānabilis et mortalis. vt plene pro-
batum est in smonario de reprobatoe vicioz
et emendatione x tutum. in smone de repro-
batione luxurie. Et iō his paucis pateat pars
prima huius sermonis.

**Pars scda hui9 smonis in qua de-
clarat q luxuria est dissipatiua bono-
rum fortune. nature et anime.**

Secundo in isto smone aduertendū ē q
luxuria sūme ē detestāda rōe dissipatō-
nis sup oīa alia vicia. qz et si alia vicia
sint detestanda aliq alio respectu. ista tñ rōne
luxuria magis. Nā si supbia dissipat bona aie
non tñ oīa bona qz nō bona corpis et natu-
re. Auaricia vero et si dissipat bona spūalia. cō-
gerit tñ et cōseruat bona tpalia. Luxuria autē
nullis bonis parcat. hōmīa cōsumit. Et iō non
in merito dñs i euāgelio de filio pdigo Luc.
xv. mgt. Et non post multos dies aggre-
gat omibus adolecētioz filius pegre pfectus est
in regionē longinquā. i. in pām. et ibi dissipa-
uit sūbam suā viuēdo luxuriose. Ad quorum
declarationē notandū q tria sunt pncipalia bo-
na hōi a deo collata que p luxuriā cōsumunt
destruuntur et dissipantur bona. s. fortune. bona
nature. et bona grē. pmo g dico q p luxuriā
dissipant bona fortune. qz luxuriosi coiter dis-
sipant res multas inutiliter in vestib9 et alijs
ornamētis. in cōmellationib9 ebrietatibus. in
dando meretricib9 et alijs inhonestis psonis
adeo q spoliāt p magna pte sube eozq ve-
niunt ad multas necessitates et incomoda. Nō
confirmat p dictum Salomonis pū. xix. di.
Qui nutrit scortū pdit sūbam. Vmē p quendā
prudētē dicit. Qui seqtur bachum tarillos et
meretrices. insā9 semp egenus erit. Inter q
bona fortune summū est bona fama. De qua dē
Eccl. xij. Cura hē bonum nomen. Et pū. xix.

Melius est nomen bonum q diuitie multe. Et
Tullius li. ij. de oratore ait. Bona estimatio
diuicijs pstat. Et Ouidi9 de arte amādi. li. iij.
inquit. Nuid petis sacris mhi tñ fama poetis.
Hoc votum nri sūma laboris habz. hē ille. O q
magne diuicie sunt hē bonā fama. que ab ho-
minib9 magno studio cōseruari debet. Vnde
C. de his q potētioz noie. l. i. in fine. pdig9
dicitur qui famā p nihilo habet. Patz etiam
xij. q. i. c. nolo. vbi dicitur. Qui fidens cōscie-
tiam negligit. crudelis est. O pessima luxu-
ria. O turpitudine obscura. O tictura maledicta
que adeo demigras famā luxuriosoz. vt nullū
pter te vicū repiatur qd obumbrari nō possit.
Ait em Greg. li. i. moraliz. q pēt carnalia
sunt peioris infamie q cetera vicia. Nam Sas-
lomon fuit valde gloriozus et famosus in mū-
do ita vt desideraret multi videre vultum ei9.
h p luxuriā deturpauit famam suā. ppter qd
dicit. Eccl. xlvij. Inclina st femora tua mulieri
bus dedisti maculā in gloria tua et pphana-
sti semen tuum inducere verecundiaz tuam ad
liberos tuos. et in ceteris stulticiā tuam. h ibi
excellentēs g et sapiētes in derisum omnium
deducit luxuria. et maxime mulieres sup omes
que ita erubescūt de isto vicio vt vir audeant
cōfiteri. Vñ sero ad Saluinā ait. Tenera res
in feminis fama pudicie et qh flos pulcher-
rimus cito ad leuem marcescit aurā leuiq fla-
tu corūpiē. maxime vbi etas cōsentit ad vicū
et maritalis deest austeritas cui9 vmbra tuta-
men vxoris est. h ille. Et sic patz luxuriā esse
dissipatiuā bonoz fortune. Secdo dico q p
luxuriā dissipatur bona nature. Nuid em in na-
tura dulcius ac desiderabili9 ipa corpis sanita-
tate. Ait em pbs pmo ethicoz. Sanum esse ē
delectabilissimū et desideratissimū. et tñ p lux-
uriā pditur. qz sicut ex sanitate in anima fit
sanitas i natura fm pbsm. vij. meth. ita ex in-
firmitate in aia seqtur infirmitas in corpe. qz
nulla sanitas est in corpe vbi libido domnat.
Vñ apls. i. ad Cor. vi. ait. Ome pām qdcun-
q fecerit hō extra corp9 est. qui aut fornicat
in corp9 suū peccat. vbi ait glo. Cetera pām
tñ aiam maculat. fornicatio hō non tñ aiam.
sed etiā corpus cōtaminat. qd prz esse vez. qd
qñq oculoz pditur lumen. man9 et pedes tre-
munt. omes articuli corpis dissipāt. Ita cōfir-
mat. Sen. i. eplā. xxiij. di. Libidines tremores
manuu ac pedum et articuloz generāt depua-
tionem. Et Az. in. iij. ethicoz ait. Concupis-
centie vehemētes pcuunt. O si fas esset dicē
quātū ppter h viciū puaui sunt vita. Vnde Sen
mgt. Plures occidit voluptas q gladi9. Hic
est q atq pēs tantū viuēbāt et robusti erāt
nūc aut puo tempe et pleni debilitate. qz ipsi
erant magis cōtinētes. tarde cōtrahebāt matre-
monium suando castitatem. nūc aut a puericia
incipiunt pleni esse luxurijs et nimis cito cōtra-
hūt mēmonii. h differūt ppetrāt inuābilia

mala. Quidā in magna dignitate cōstitut⁹ des-
ditus luxurijs cum meretrice inuentus est mor-
tu⁹ vt narrat cronica martiniana. Idcirco cō-
tra tales ait Jero. in testamto. Ve miseri quid
facitis non agnoscitis. corpus ante temp⁹ des-
truitis. et aīam interficitis. Vnde infirmitas
tes et mors tam intempestina nisi ex nimia ci-
borum copia. et frequēti mulierum vsu. Deuz
deludere creditis. certe vosmetipsos deluditis
pro corpe obliuiscimini aīam. et ecce corpus si-
mul cum anima ante tempus destruitis. hec il-
le. Tollit etiā vires anime que p̄tinet ad bo-
na nature. videlicet memoriā et intelligentiā
Vñ proū. vj. dicitur. Turpitudinem et igno-
rantiam congregat sibi. scz luxuriosus. et op-
probrium illius non delebitur. Rōne et bonuz
ingenium inter bona naturalia cōnumeratur.
et tamen luxuria taliter hebetatur. vt q̄si suū
omnem vigorem penitus amittat. In hui⁹ fi-
guram legitur de senibus luxuriosis. Daniel
xij. q̄ auerterunt oculos suos. scz mentis ne-
viderent lumen neq̄ recordarent iudicioꝝ dei
Vnde et Sen. in p̄mo declamationū ait. Nihil
est tam mortiferum ingenijs q̄ luxuria. Si q̄-
dem rationem p̄turbat. intellectum hebetat.
memoriā enervat. obliuionem imittit. erro-
rem infundit. ignoranciam inducit. et hominē
quasi bestiam facit. hec ille. Cui concoz. Jero.
sup. Math. di. Sicut vinum et ebrietas eū qui
biberit mentis sue impotē. ita fornicatio et vo-
luptas p̄uertit sensus animumq̄ debilitat. et
de rationabile animal brutuz facit. et idem. li-
primo extra Iouinianum ait. Amor forme mu-
lieris rationis obliuio est. et infamie p̄mus
minimeq̄ oueniens. animos sapientum altos
et generosos spiritus frangit. et de altissimis
cogitationibus ad humilima detrahit. queru-
losos. iracundos. temerarios. impitios et simu-
late blandos facit. et cum feruendi cupiditate
etiam insatiabili fragrat plura tempora lachry-
mis et questionib⁹ p̄dit. hec ille. P̄hs etiam
dicit in. ij. eibicoz q̄ in tantū actus ille vene-
reus rationem absorbet q̄ impossibile est ali-
quid intelligere ratione tali. Et sic patz luxu-
riam esse dissipatiuā bonoz nature. Tercio
dico q̄ per luxuriam dissipant bona gratie
Impossibile est enī anime luxuriose virtutes
in esse. Propterea Sen. dicit. In voluptate
nihil est magnificum. nihil quod p̄ximam deo
faciat naturam. hec ille. Non requiescet aīa do-
minus. Rōe spiritus in hominē in eternū. i. grā
spiritus sancti vnde p̄cedunt virtutes. et hoc
quia caro est. id est carnal⁹ et luxuriosus. sicut
tempe diluuii. Gen. vj. Nulla enim virtus vera
potest esse simul cum luxuria. qui simul omnes
corruunt. Ratio p̄dictorum est. quia hoc viciū
contrariat p̄ncipio salutis. scz castitati. vbi
ergo non est p̄ncipium. non p̄t esse p̄ncipatū
Vnde apl⁹ volens docere quomodo debeas
mus sollicitē ornari contra multiplices et cru-

deles nostros hostes. docuit vt aī omnia indu-
eremur vestimento castitatis. Ad Eph. vj in-
quit. State ergo succincti lumbos vestros in
veritate. Propterea hoc viciū tollit vt ho-
mo non possit ad aliquod meritorium opus as-
surgere. nec hostes spirituales aliquaten⁹ im-
pugnare. Et ideo Gregori⁹ ait in omel. super
Lucam. Rec castitas magna est sine bono ope.
nec bonum opus est aliquid sine castitate. Et
ideo non immerito dicitur luxuria cecitas men-
tis. quia cum anima virtutibus non modo vide-
at sed etiam viuat. quādo ip̄is priuat ne dum
ceca efficitur. sed mortua iudicat. Vnde Berni
in quodā sermone de apostolis ait. Non viuūt
qui luxuria sordidat. quia ceteris pestib⁹ infi-
citur. quod vere non est viuere sed cōfundere
vitam et appropinquare vsq̄ ad portas mortis.
hec ille. Rōne David Samson Salomon et ple-
riq̄ alij de quibus in scripturis repitur. quos
causa breuitatis omitto. p̄pter maledictā lux-
uriam innumerabilibus gracijs sunt priuati.
Sed heu quot temporibus nostris serui dei.
magni innumerabilibus gracijs dacoꝝati eis-
dem p̄ luxuriam p̄uati sunt. fas certe non est in
publicum dicere. Et sic patet luxuriam omnīū
bonorum esse dissipatiuā. quod confirmatur
per Jero. sic dicentem. Q̄ ignis infernalis lux-
uria. cuius materia gula. cuius flāma supbia.
cuius scintille p̄ua colloquia. cuius fum⁹ mfa-
mia. cuius cinis inopia. cui⁹ finis gehenna. Is
ille. Et sic patet pars scda hui⁹ sermonis.

Pars tertia hui⁹ sermonis. in qua probat luxuriam esse abhominādā tribus rationibus.

Utercio in isto sermone quantū sit abho-
minādā luxuria p̄batur tribus rationi-
bus. Primo rōne iniuriationis. Secūdo
ratione infatuationis. Tercio ratione elonga-
tionis. Primo igitur q̄tum sit abhominan-
da luxuria probatur ratione iniuriationis. qz
scz luxuria reddit hominem in quo est deo odi-
osum p̄pter septem iniurias et cōtumelias q̄s
infert ip̄i deo. Prima iniuria est. quia filiaz
regis summi corrumpit et p̄stituit. Vnde Eccl.
xij. filia patris abscondita est. vigilia et solli-
citus eius aufert somnū. ne forte in adolescē-
tia sua adultera efficiatur et cum viro cōmoras-
ta odibilis fiat. hec ibi. Secūda iniuria est.
quia vilissime p̄ti sui corporis et etiam dyabolo
pocius obedit q̄ ip̄i deo. et suo dominio se sub-
dit scz membris genitalib⁹. Ait enī apostolus
i ad Cor. vj. Corpus non fornicationi sed do-
mino debetur. Tercia iniuria est. quia sp̄m
sanctū luxuriosus a templo suo expellit. et spi-
ritum immundum introducit. i ad Cor. vj. Res-
sistis quia membra vestra templum sunt sp̄s
sancti qui habitat in vobis. et nō estis vesti-

Empu. n. estis p̄cio magnō. **F**aciūt equidē lux
urioli talē otumeliā filio & gūis q̄lem legi
fecisse gētiles i historia triptita. li. ij. Legitur
em̄ ibi q̄ cū **H**elise⁹ adrian⁹ reedificassz ierlm
et loc⁹ sepulcri dñi i magna deuotōe hētur et
uilitate a fidelib⁹ gētiles illū s̄ vicio oples
uerūt. et desup tēplū veneris q̄ ibi positū erat
ut loc⁹ sepulchri abhoiare et obliuioi a catho
licis ēdere. vbi cū venissz **H**elena. **C**ōstātini
m̄ pdola subūit et abussit. sepulchrū purga
uit et maximū et plēchrū ibi ostruxit. **Q**uarta
iūria ē. qz aīam spōsā dei luxuriol⁹ violandā
exponit corā ocul⁹ spōsi sui xpi. qd n̄ impune
fert mari⁹ in adulē. **V**ū pū. vi. dē. **Z**elus et
furoz viri nō p̄cet i die vindictē. **H**ui⁹ exēpluz
hētur de qdā fte **J**ohe d̄ mōte mirabili quon
dam archidiacono p̄fissi q̄ narrauit de quadā
dñā magnaz opū et stricte pnie. q̄ cum essz vi
dua et a mltis vexaret vocauit i s̄forciū suū
quendā aduocatū q̄ eā defenderz qui i p̄cessu
tpis cū ea peccauit. **I**lla at̄ s̄fuetā pniā nō di
mittebat. **C**ui apparuit dñs i m̄pperās ei mōtē
misi p̄mitterz. addēs q̄ statim occiderz q̄ndaz
eius s̄anguineā. fec̄ pniā et s̄fessa fuit p̄m
suū. s̄ p̄ea recidiuauit. q̄ p̄p̄ m̄fecta est ei⁹
filia et erutus vnus ocul⁹. et tande p̄mitens
aduocatū dētm a se sepauit. **M**ūta iūria est
qz luxuriol⁹ qd ē magis dō otumeliolū magis
p̄fessur et eligit. s̄. h̄e cū vna alia re turpi cō
merciū q̄ cum sua pulchra s̄m deū. **V**ū **I**ero.
in q̄t. **L**uxuriolā mēs inexplta qd ignorat p̄fē
quē et ardēt⁹ et dulci⁹ suspicat. **S**exta iū
ria est. qz s̄ p̄m̄ delectatōez vilissimā turpiū
mēbzoz p̄ponit delicijs q̄ i dō sūt fūme delec
tabiles. **V**ū. ij. **P**et. ij. **V**oluptatē existimātes
dei delicias cōm̄natōis et macule otēnētes
Septima et vltima iūria ē. qz s̄ p̄m̄ otu
meliā fac̄ hūamitatē xpi et deitati cui diūcta ē
vt qui violatz aliq̄m q̄ essz de gñe regio. otu
meliā fac̄ regi q̄ ei m̄imomiatē diūct⁹ essz.
Ita similē q̄ naturā hūanā in se v̄l i alio corū
pit. iniuriā fac̄ dō cui diūcta est. **S**imilē q̄ iū
riā fac̄ cuiā cruci p̄p̄ ipam cū xps ad horam
affix⁹ est. otumeliā fac̄ ipi xpo p̄p̄ quē hono
rāda est. **I**t cū aq̄ baptismali fit iniuriā p̄p̄ eā
q̄ semel a xpi carne otacta est. otumeliā fac̄ ipi
xpo p̄pter quē honorāda ē. **Q**uāto magis qui
hūanā nat̄am inq̄nat d̄m offēdit. qz ab ipō af
fūpta ē et ei adherz insepabilē i v̄mitate p̄sone
Et sic p̄tz luxuriā esse abhoiandā rōe iūriatio
nis. **S**cdo abhoianda est luxuria rōne m̄fatu
atōis. **N**ā **S**en. in eplā. iij. ait. **N**ūd debeat nō
videt vll⁹ amās. **N**az efficiē triū rez in s̄p̄iēs
lez & boz gestoz. et factoz. **P**rima in s̄p̄i
entia ē & boz. **N**am philocapti p̄rgūt tanq̄
fatui. omēs d̄ eis deridēt. et n̄ p̄pendūt si philo
capro socij dicāt. **Q**uo vadis. suspira t̄ opom̄
qz sonetos ac fac̄ mat̄inatas et cātat. p̄dit tem
p̄z rē. **S**i vtiqz dñā frōtola scit l̄as ille scribit
p̄nā mea suus tu⁹ sum. **O** smemorate. **O** fatue

tu es vni⁹ feie su⁹. **S**cda stulticia ē gestoz.
qz philocapt⁹ ad p̄dicatōz p̄gēs manz cū bir
reto sup oculos. et fur tiuis oculoz nutib⁹ ad se
iuuenē ēhē cupit. m̄tos alios bestiales gest⁹
faciūt. **P**atz p̄ exēplū illi⁹ q̄ sub fenestra ama
he sue i nocte existēs et muscipulā albā videns
quā suam amāhā esse credēs ipam alloq̄batur
et sic stetit p̄h⁹ horis donec muscipulā esse co
gnouissz. et tunc abiit. **O** q̄ntē p̄cedūt vigilie
ex luxurie vicio p̄petrādo et q̄ modicū festū se
quē. **I**nterdū extēdūt vigilie p̄ annū et seq̄ē
mōntanee delectatōis festuz. **T**āta ē insāia
luxurioloz. vt p̄ sp̄inas currāt ad mortē suam
et exp̄his m̄tis parāt sibi viā in infernū. **V**ū
Iero. alt. **A**ppetit⁹ fornicatōis anxietas ē. **N**ā
et **S**en. s̄firmat. di. **L**uxuria futura ex cruciat.
p̄ns n̄ satiat. p̄terita nō delectat. pudor in in
gressū. labor in p̄gressū. s̄ordes in s̄sumatōe
s̄ ille. **T**ercia est fatuitas fctōz. **O** q̄t mala fi
unt cā vacāde libidis. **I**n ciuitate **A**ffij quedā
m̄fē vna cū adulēo maritū m̄fecit ac in domo
sepeliuit. et mane seq̄nti ad eccliam p̄gens ob
uiauit m̄i sui mariti. et finit maritū ad sc̄m ja
cobū iuisse. **E**t aliq̄bus dieb⁹ m̄fpositis plo
rans dixit eidē m̄i habuisse nunciū q̄ fili⁹ su⁹
mortu⁹ essz. **S**z tñ cōpta & itate obusta est et
adulē suspēus. **S**. **H**ō a lia feia m̄fecit puel
lam triū ānoz. cā h̄ndi ossa vt certū facē possz
exp̄m̄tū ad amorē cui⁹ dā iuuenis qz fūme di
ligebat. vt h̄m̄lre eā diligēt. et fuit obusta. **A**
spice ḡ qd fac̄ h̄ amor carnal⁹. **N**ā **S**alomo sa
piētiss⁹ cū in senectute essz. p̄p̄ luxuriā fact⁹
ē idola. **iij. Reg. xj.** **E**t p̄tz luxuriā esse ab ho
minandā rōe m̄fatuatōis. **T**ercio detestāda ē
luxuria rōe elōgatōis. **N**ā s̄m oēs theologos
p̄nia ē sc̄da tabula p̄ p̄ctōz naufragiū. **A** q̄
s̄ viciū magis elōgat q̄ oīa alia. qz captū for
titer tenet. **N**ō man⁹ m̄heris p̄ q̄s hō adducit
ad luxuriā dicte sūt viciā. et ipa morte amarior
Eccē. vij. **L**ustraui vniūsa aīo meo vt scirez et
cōsiderare et querere sapiam et rōez. et vt co
gnoscerē ipietatē stulti et errozē imprudentiū
Et inueni amariore morte m̄herē. q̄ laque⁹ ve
natoz ē. et s̄agena cor illi⁹. viciā man⁹ illius
Et **I**ero⁹ in testam̄to. **E**nsis dyaboli luxuria.
Ideu q̄t illa m̄fecit rūphēa. **N**ō ē aliq̄s p̄m̄
q̄ dyabol⁹ toties victor existat. **I**doc recte dya
bolicū. s̄ q̄s s̄ capie vicio nō cito soluit. **S**. ē
q̄ aliq̄s i excusatōez sui s̄ nat̄ale eē et ipoten
tiam ebstinēdi allegat. **V**ū vt m̄bi relatiū est
a si dedigno. quidā i mortis articlo noluit apo
nere p̄mit⁹ abstinē ab s̄ vicio dicēs s̄ esse in
possibile. **I**z essz patus ad agendū oīa alia etiā
ardua. et p̄p̄ s̄ solū mortu⁹ est sic impenitēs.
Home est q̄ luxuriol⁹ nō soluz cōiter nolunt ab
s̄ vicio resilire. s̄ nec dei & boz v̄l admonitio
nes audire. **Eccē. xxij. ca.** **C**or fatui q̄si vas con
fractū oēm sapiam nō tenebit. **V**erbū sapiens
q̄dēqz audierit in scia laudabit. et ad se adn̄
cet. audiet luxuriol⁹ et displicebit illi. et p̄niet

Illud post dorsum suū. Vnde est etiā q̄ tales nō
solū nolūt corrigi. s̄ correctōnes etiā plerūq̄
insequūtur factis v̄l salte iuriosis & bis et deē
etōibus. sic herodes et ei⁹ adultera nolūt cor-
rectionē ioh̄is baptiste audire. s̄ fecerūt ip̄m de
capitari. Math. xiiij. Jō p̄u. ip̄. dē. Noli idargu-
ere derisorē ne odiat te. Et p̄t̄ r̄les et oīra tas-
les vidē illū. Math. vii. Nolite sc̄m dare canib⁹
nec mittatis margaritas v̄ras añ porcos. i. lux-
uriosos. Et iō dicit dñs in euangelio hodierno.
Math. xv. ca. De corde em̄ exēit cogitationes
male. homicidia. adulteria. fornicatōes. furta. fala-
sa testimonia. blasphemie. s̄ sūt q̄ cōm̄nāt ho-
minē. Ex q̄b⁹ oībus occluditur q̄ sit abhōianda
fetida luxuria q̄ sit vt hō impemēs moriat̄ et i
eternū dānē et sup̄na gl̄ia p̄uetur. Ad q̄m p̄ fu-
gatōez luxurie p̄ducatur nos ille q̄ mūdissim⁹ fuit
ab h̄ corruptōis vicio. Jhs x̄ps dñs n̄r q̄ cū p̄e
et sp̄scō suo viuit et regnat in sc̄la sc̄loz. Amen.

Feria q̄nta post terciā dñicā in q̄dra-
gesima. de sp̄eb⁹ luxurie. et p̄mo de forni-
catōe simplici et ei⁹ detestatiōe. Ser. lxi.

O Nne q̄s est i mūdōrē. Iterum
ubi. s̄. Visa in sup̄iori smone f̄res
carissimi entitate luxurie. seq̄tur or-
diate p̄cedēdo ēctare de ei⁹ speci-
ficatiōe p̄a vt h̄et. xxxvj. q. i. s̄. cū ḡ. Septē sūt
sp̄es ip̄ius luxurie. s̄. fornicatio. stuprū. adulter-
iū. incest⁹. rapt⁹. sac̄legiū. et viciū q̄ naturā.
Quāuis iste due vltime sp̄es. s̄. sac̄legiū et viciū
cōtē naturam ibi non cōnumerent̄. Non sac̄iles
stum ibi cōnumerat̄. q̄ potest in diuersis specie-
bus p̄fatis repiri. Nō etiā ibi cōm̄atur viciū cō-
tra naturā. q̄ solū ibi ponunt̄ ille q̄ hūane natu-
re nō repugnat vt facit viciū oīra naturā. Attē
iste due sūt cū alijs assignantur a b̄o Tho. sc̄da
sc̄de. q. clix. arti. i. et Alex. de ales i sc̄da pte sum-
me in tractatu de p̄cis mortalib⁹ s̄ p̄cō luxu-
rie arti. ix. Et istaz oīum sp̄ez sufficiētia et nus-
mer⁹ ab eis dē doc. sic assignat̄. q̄ accipiunt̄ pe-
nes inordinatōez q̄ ē in coitu. Inordinatio ḡ ta-
lis aut p̄uat ordinē naturē. aut cōtutis. Si ordinē
naturē. aut ḡ p̄uat ordinē naturē simplici. et sic ē pec-
catū q̄ naturā. Aut ordinē naturē p̄ multiplicati-
ōez genē hūani limitate. et sic ē incest⁹. P̄q̄
em̄ multiplicata est natura hoīs. erat faciēda limi-
tatio ne f̄res cū sororib⁹ et sic deinceps in m̄is
monio coniungerent̄. vt p̄z in ēctatu s̄ m̄imōio
Si hō p̄uat ordinē cōtutis. s̄. castitatis. illud di-
uerificat̄ dupl̄. Aut p̄uat ordinē castitatis q̄ ē
voto firmata. et sic est sac̄lega luxuria. Aut cas-
titatis q̄ nō est firmata. que est triplex. s̄. h̄ḡia-
lis. coniugal̄ et vidual̄. Si p̄uat ordinē castitatis
h̄ḡinalis. sic est stuprū dūmō nō inferat̄ violen-
tia. Rapt⁹ at̄ si inferat̄. Diuificatur at̄ iste due
sp̄es ex pte seie magis q̄ viri. q̄ i actu venereo
femina se h̄z tanq̄ patiens et p̄ modū mat̄ie. vir

at̄ p̄modū agētis. Si at̄ est castitas coniugal̄. sic
est adulteriū. Si vidualis. sic est fornicatio que
impedit debitā educatōez et p̄motōez. plis. De
quib⁹ sp̄eb⁹ ēctantes. p̄mo i isto smone ēctā/
dum ē s̄ fornicatōe s̄ q̄ tria cōsiderabim⁹. q̄rum

Primum dicitur acceptio.

Secundum vero declaratio.

Tercium autem detestatio.

Pars p̄ma huius smonis. in q̄ decla-
ratur quot modis accipitur fornicatio.

Primo igit̄ in isto smone sciendū ē q̄ for-
nicatio tripl̄ accipit̄. Primo em̄ dē for-
nicatio idolatria vel infidelitas aliq̄n ex
eo q̄ aia recedat p̄ intellectū a deo adherēs fal-
sitati et errori. Et de h̄ sepe reprehendit̄ p̄ls anti-
quus iudeoz q̄ sepe idolatrēbat. Vñ dē Osee. iij.
Fornicati sunt a dō suo israelite p̄ idolatriā. Et. i.
palip. v. ca. Fornicati sunt p̄ deos plurimos
israhelite. Et Iudic. viij. Fornicati sunt cum Ba-
laim qui erat idolū gentiū. Et Sap. xiiij. Amicū
fornicatōis exq̄stio idolorū. Et etiā cū Ezech.
x. ca. sū li. loq̄tur de fornicatōe hui⁹ p̄p̄i. intel-
ligit de ista fornicatōe idolatrie et infidelitatis
de hac etiā intelligit̄ Aug⁹ di. Non solū mecha-
tio est illi⁹ qui carnē suā cōtamiat. s̄ etiā q̄ simu-
lacrū facit mecha. Et iō de his tali mō fornican-
tibus. ait p̄pheta. Perdidisti eos q̄ fornicantur
abste. Secdo dē large fornicatio q̄cunq̄ culpa
mortal̄ inq̄tum p̄ eaz q̄s recedit a deo legitimo
sp̄so aie. Vñ dē Aug⁹ q̄ auaricia et q̄libz cul-
pa q̄ aia labit̄ a lege dei fornicatō dicit̄ p̄. xxviij.
q. i. idolatria. Et de hac p̄t̄ intelligi q̄s dē dñs
p̄ Iere. iij. ca. Tu at̄ fornicata es cū amatoribus
multis. tñ reuertē rē. Aia cum tot amatorib⁹
fornicat̄ q̄t creaturas iordiate et q̄t dñm diligit̄
Cōfirmat̄ s̄ Aug⁹ in li. i. de smone dñi in mōte
di. Quis dubitat̄ oēz malā occupat̄ arētē forni-
catōez vocari. q̄n aia neglecta sup̄iore lege q̄ re-
gitur. inferiorū naturā turpi voluptate q̄ si mer-
cede p̄stituta corrupit̄. s̄ ille. Vñ sp̄ualē for-
nicatōez figurat fornicatio samaritane que p̄
q̄nq̄ viros ocubina erat cui⁹dā. Vñ x̄ps dixit.
Vñc quē habes n̄ est tuus vir. Ioh̄. iij. Sic aia
tpe p̄nie h̄z legitimos viros q̄nq̄ sensus. q̄rum
instinctū seq̄tur sine p̄cō. añq̄ habeat vsum rōis.
s̄ cū peruenerit ad vsum rōis. si n̄ adheret
deo. inde efficit̄ ocubina diaboli. adherēs erro-
ri. et fornicat̄ a deo. Tercio p̄t̄ dē fornicatio
act⁹ venere⁹ in solutū et solutā. q̄uis etiā aliq̄n
largi⁹ ex noīe fornicatōis intelligat̄ oīs act⁹ lux-
urie. vt illud. i. Cor. ca. v. Audite m̄e vos fornica-
tio q̄lis nec m̄e ḡctes. et tñ illud erat p̄p̄e incest⁹
Vñ ad maiorem distīctōez dē h̄ fornicatio sim-
plex. s̄. in solutū et solutā v̄su naturali. Et intel-
ligunt̄ solut⁹ et solutā a vinclo coniugij et cōsang-
uinitatis et affinitatis ordinis vel religionis v̄l
voti cōtinentie. Naturalis v̄sus intelligit̄ ad dñam il-
li⁹ q̄ v̄l ē oīra naturā. Et iste mod⁹ p̄p̄e vocat̄

edebat. **N**on pām speciale reprobātū ē. **I**tem viij. di. c. fornicari. ubi dē. Fornicari hoib⁹ sp non licet. i. nunq̃. **E**t. xxij. q. iij. c. nemo dicit. Nulli licet scire mulierē pter vrozē. idēz coniugij tibi datum est ius. ne in laqueū incidas. et cū aliena muliere delinqs. **I**bi. **E**t sic pz pma ps h⁹ vmois

Pars scda hui⁹ sermonis in q̃ decla-
rat q̃ simplex fornicatō ē pām mortale

Secūdo in isto vmoē aduertendū ē q̃ licet istud pām sit min⁹ gūe int oēs species luxurie vñ oēs doc. maxie **A**lex. i. scda pte sūme sue in ētatu de distictōe pām. que ē. aliō ex infirmitate. aliud ex ignorātia. aliud ex indu-
stria. de pām ex infirmitate. **S** fornicatōe arti-
in. **A**tti pām mortale ē. et p illud p dī dei pre-
sentia p subēctōez gūe. et mltā mala inde sequū-
tur. **P**otissimū at malū ē. qz exinde nascit filius illegitim⁹ q̃ puaē oī dignitate tpali et ecclasticā. scz ordinationū et plationum nñ legitime ē. **A**c etia puatur hēditate pafna. etumeliaē a cūctis
Et qz frequēter sunt maloz filij ex fornicatione nati. **I**bi viciū nocz toti pentele. **P**ā sepe filij ille-
gitim⁹ fac multa piclā vt aliqd hēditatis oseq-
tur. sic pz in **A**bimelech filio **G**edeonis nato ex ocubina. qz mortuo pte inficē fec. **I**x. ffes le-
gitimos vno excepto qui sol⁹ fugit. vt sol⁹ do-
minaret. vt hētur. **I**udic. ix. **V**ñ di. lvi. c. si gēs scribit p **B**onifacium martyre regi angloz sic.
Si gēs angloz sic p istas puincias diuulgatū est. et nob i franciā et i italiā impperaē et ab ip-
his paganis in pperū nob obij. i. spretis nobi-
libus et legalib⁹ onubijz adulterādo et luxuriā
do ad instar sodomitice gētis fedā vitā duxerit
de tali omixtōe meretricū estimandū ē de gene-
res plos et ignobiles et furētes libidie fore p-
creādos. et ad extremū vniūsam plebē ad deteri-
ora et ignobilia vergentē et nouissime nec bello
seculari fortē. nec in fide stabilē. nec honorabi-
lem hoib⁹. nec deo amabilē esse veturā. sic alijs
gētib⁹ hispanie et puincie et burgūdioz ppls
cōtingit. **I**bi. **A**duertendū ē etiam vñ theolo-
gos et canonicos vt lati⁹ ptz in ētatu de mū-
monio. qz cū affinitas otrahat p fornicationē.
nullā osanguineā eius cū q̃ qz fornicatus ē pōt
hēre in vrozē vqz ad qrtū gđum inclusue. qđ si
fecerit mēmoriū ē nulluz. **E**cce g̃ q̃ fugiēda est
etiā fornicatō simplex. que vñ **A**ug. in li. otra-
Ad amantiū discipulū manichei. ca. vii. ait. **E**t
auerho a fecūditate sapie. et ad oceptū tpaliū
illecebz corruptionūqz ouerho. **S**z hōiē vñ
dubiū. **N**on. s. sit maius pām fornicari cum pul-
chra an cū deformi. **A**d **I**bi rñdet **J**ero. xxij. q.
vle. c. furtū. di. **I**n fornicatōe non idcirco diuisa
ē fornicatio si mulier pulchra. aut deformis. an
eilla vel ingenua. paup vel opulēta. **S**z q̃ liscūqz
illa fuerit vna ē fornicatio. **I**bi. **S**z intentione
maius est pām cū pulchra. qz magis voluptuo-
se cogitatur. **P**lura em sunt q̃ fiadent omiscert

pulchre. s. pulchritudo et libidō. **C**um deformi
aut magis ē repēhēibile. qz min⁹ in centiū ha-
bēt. **E**t **I**bi vñ glo. ibidē. **E**t sic patet pars secun-
da hui⁹ sermonis.

Pars terciā hui⁹ sermonis i qua p-
bat fornicatōz eē detestādā tēb⁹ rōib⁹

Tercio igit in isto vmoē pbat fornicatō-
tionē esse detestādā trib⁹ rōib⁹. **P**ri-
mo rōe pēpitatōis. scdo rōne diabolice
delectatōis. **T**ercō rōe putrefactōis. **P**rimo
igit detestādā ē fornicatio rōe pēpitatōis. **P**ā
vt habet i. c. nō solū. xxij. q. vii. **E**t delectatōe
fornicadi varia gignunt flagicia. qbus regnuz
dei claudis. **E**t **L**actā. li. ii. dinaz institutōnū
adūsus gētes. **E**t **r**ez. pspēritate luxuria. ex lux-
uria vñ vt vicia oia. ita impietas adūsus deum
nascit. **E**t nō q tria sunt mala pncipalia in q̃ nos
luxuria pēpitat. s. occasione. idolaētione. et ex-
cecatōez. **P**rimo dico q pēpitat in occasione
Qut ex luxuria pcellerūt et pcedūt hoicidia.
In troia q̃t occidit **H**ector. q̃t **A**chilles q̃t. **F**i-
nalr capta **T**roia intempti sunt. **V**ñ tāta sāgu-
nis effusio pcessit. nñ ob amozes **P**aridis erga
Helenā. **S**z ppe amozē carnalē qz erga **J**asonēz
Medea gerebat se interemir. **P**ā recitat **P**orosi-
us de qdā regina q̃ q̃t iuuenes sibi placebāt vo-
lebat vt ocuberēt secū. demū ipos occidē facies
bat ne eā āpli⁹ viderēt. **P**am et ppij filij adole-
scētis exarhit i ocupiscentiā secūqz carnalr omi-
scuit. et vt suā inordinatā affectionē lōgius asse-
qret. fec statutū q filij possent mēs in vrozem
accipe. **O** nephādissimū viciū. **O** sceleratissimū
crimen. **O** abhoiabilis inq̃tas. **Q**uot mala a te
pcedūt. **Q**uot dieb⁹ nñis ppe te omissa sunt ho-
micidia. **I**n qdā ciuitate erat vna dñā frāgens si-
dem marito. qđ marit⁹ ppendēs finxit ad vi. lam
accedē. ac nocte inuenta vrozē cū adultero eam
infecit parit cū eo. et exiēs ostiū iuenit ex ostiū
aliū expectantē a dultūm. q̃ suspicās id qđ verū
erat. s. q sociū infecissz. vtiqz maritū interfecit
Ecce fructū dolorosum adulteri. **P**ā ex mīmōni-
um gñant filij. **S**z postq̃ gigniti sunt. aut in ven-
tre mēs p venena et pessimas puocatōes fiunt
abortiui. aut nati occidunt aliqui sine baptismo. i
flumib⁹ piciunt. i stercore et fumo nō nunq̃ se
peliūt. **O** pessima gñatio q̃ dicit. **C**rescite et mlti-
plicamini. **I**ntelligas **I**bi scō mīmōnio cū bo-
no honestatis. vt filij nati et geniti a mēe simul et
pēe nutriant et educāt. **H**eu q̃tēs accidit q̃ filij
ex adultio nati non nutriunt a pēe imo alunt ab
extraneo q̃ nō ē pē. capiūtqz illi⁹ hēditatē. por-
tant ad hospitalia. ignorantēqz pēem et mēm
vadūt vagi p mundū. pmouent ad sacros ordi-
nes. cū poti⁹ exheredari deberēt nec pmoueri
ad h⁹ vicij detestatōez. vt dē. lvi. di. i. c. nasci. et
in. c. si gēs. et. vi. q. ij. c. si qz. **O** feie reprobate. **O**
mīeres indiabolatē. **O** aie dānate. q̃nta mala fa-
ctis ppe vñam ignominia coopientā. **D**e qbus

ait. Ier 9 in epla ad Eustochium Pudet dicere
q̄t q̄tidie ruat h̄gines. q̄ntas de suo gremio p/
dat m̄i ecclia. sup q̄t h̄dera supbus inimic⁹ pos
nat thronū suū. q̄t petris excauet. et habitet co
luber i foraminib⁹ eaz. Videam⁹ ples viduas
anq̄ nuptas infelici oscia mētita t̄m veste ptes
gere. q̄s nisi tumor vteri a infantū vagit⁹ p̄di
derit. erecta ceruice et ludētib⁹ pedib⁹ incedūt
Alij h̄o sterilitatē p̄tendūt. et nec dum satis ho
mib⁹ hoicidū faciūt. nō nulle cū senserint oces
pisse de scelere aborti venena meditantē. Is. et
ipe amoz tue trū criminū ree ad inferos pducā
tur. hoicidē suū. xpi adūte ne dū nati filij pari
cide. Iste sunt q̄ dicē assolēt. Oia mūda mūdis.
sufficit mibi oscia mea. Cor mundum desiderat
deus ad vtendū. Et si q̄n lepidē et festiue volūt
videri. et se vino ingurgitauerit ebrietati sacri
legiū copulātes aiūt. Absit vt ego me sāguine
abstineā. et q̄m viderint tristē atq̄ pallentē. mi
serā et monachā vocāt. a se q̄nter. Tali em̄ p
posito ieiunū h̄ēis ē. De sunt q̄ p publicū nobi
lit incedūt. et furtiuis oclorū nutib⁹ adolescen
tū gregē p se ēhūnt. q̄ sp̄ audiunt p ap̄ham.
Facies meretricis facta ē tibi. Secdo dico q̄ lux
uria p̄cipitat in ydolaētōez. q̄ nō ē p̄t̄m m̄ mū
do cū q̄ dyabol⁹ magis adoret q̄ cū isto. vt p̄z
xxxij. q̄. iij. c. in eo. vbi d̄r. Per h̄ vicia q̄ppe vel
maxime demōes colunt. h̄ ibi. Nōne videmus p
exp̄ientia q̄t fortiligia fiūt. q̄t oīuratōes demo
nū. q̄t maleficia ad osequendū h̄ maledictē li
bidinis effectū. Tercio p̄cipitat luxuria in ex
cecatōez. q̄t h̄ vico vacātes vt plurimū sunt he
retic. nihilq̄ credūt nisi q̄s vidēt. Vñ Ier 9 li.
i. oītra iouinianū ait. Amor forme rōnis obliuio
est et insanie. prim⁹. Et Lactāti⁹. in. vij. dinaz.
instituit. ait. Interim necessariū puto admonē le
cturos q̄ h̄ nra q̄ ē dim⁹ p̄ue vicioleq̄ mētes oīo
nō intelligēt. Debetat. n. acies eoz terrenis
cupiditatib⁹. q̄ sensus oēs ḡuant ibecilleq̄ red
dunt rē. Et sic p̄tēt luxuria esse detestandā rōne
p̄cipitatōis. Secdo detestāda est luxuria rōne
dyabolice delectatōis. q̄t et h̄ dyabol⁹ multum
delectē i q̄libz p̄dō. vt p̄z. s. de p̄dō in ḡnali.
de h̄ t̄m vicio sup oīa alia delectat et ei multum
placē. Idē p̄baē rōe. exēplo. a auctoritate. Pri
mo rōe m̄t̄plici q̄ p̄t̄m multū placet dyabolo
prim⁹. q̄t tēplū sp̄sūci et locū q̄ētis. s. aiām. de
quo d̄r. i. ad Cot. in. j. sc̄itis. q̄t tēplū dei estis
vos. a sp̄s dei habitāt in vobz rē. dyabol⁹ fac ha
bitaculū suū. Vñ Apoē. xviij. facta ē habitatio sp̄i/
rit⁹ imūdi. Et Job. xl. Sub ymbra dormit in lo
cis hūmib⁹. i. dyabol⁹ i gula et luxuria requie
scit. vt sus i luto. Secdo q̄t h̄ p̄t̄m opatue dia
bolum i iudicio iustificabit. q̄ se ibi mūdū a pec
cato luxurie q̄tum ad actū imūdum exhibebit.
Dicet em̄ tūc dyabol⁹ h̄oi luxurioso. fecisti mibi
lacrificiū p luxuriā tuā de sāguine tuo et corpe
tuo. q̄s phibitū ē Leuit. xx. vbi d̄r. De semie tuo
nō dab vt osecrēt idolo moloch. i. dyabolo. Idē
at luxurios⁹ pascit demōes luxuria sua. p̄z. Luc.

xxv. de filio pdigo. de q̄ d̄r q̄ viuēdo luxuriose
pauit porcos. i. demones. q̄dam ebrietas a luxu
ria cib⁹ sunt demonū. Tercio et vltimo. q̄t hoc
viciū demōes nō solū vigilādo s̄ etiā dormiēdo
cōcitāt ludificādo p formas varias q̄s assumūt
et cū nō habeāt naturā assumūt eā alibi p quaz
illudāt hoib⁹. vt p̄z incubis demonib⁹ q̄ sumūt
formas mulierū. i. q̄b⁹ apparēt hoibus et ocubē
tibus illudūt. Vt legiē in viē patz. q̄ q̄dā he
remita in dēsto i spelūca habitās oib⁹ x̄tutib⁹
ornat⁹. cū fūme esset abstinentie incepit h̄re ope
rum suoz p̄sumptōez. Ad quē dyabol⁹ accessit i
specie mulieris pulchre p heremū oberrādo et ve
niēs ad speluncā ei⁹ rogabat eū vt ei⁹ miserā
rē errātis. Et ad vltimū p̄z blādimēta h̄ boz.
et tactis dum capis illecebris dū vult oplere li
b idinē euanesce cum euilatu et fetore. Tūc m̄
tudo demonū q̄ spectaclo aderat clamauit vo
ce magna. O mōache vsq̄ ad infernū demersus
es. Qui ofus⁹ et d̄sp̄rās oīorcio bonoz fugiēs
et ad sc̄m rediēs. fact⁹ ē demonū p̄da. Et sic p̄z
trib⁹ rōib⁹ q̄ luxuria multū placē dyabolo. Se
cūdo idē p̄baē exēplo triplici. Primū habēt
in viē patz. de q̄dā mōacho q̄ cum hitaret i he
remo. p̄z m̄tuz tps venit ad eū puella degener
q̄ p̄z morā secum peccauit. Veniebat at ad eum
ali⁹ h̄emita cā oīlij. q̄ cū q̄scerz de nocte in q̄
dā phano. Diane audiuit et vidit demōes de rui
na alteri⁹ gaudētes. q̄ cum mane venissz ad mo
nachū d̄t̄m inuenit eū nimis tristē. Et cum q̄re
ret q̄d h̄ret. Narrauit ei f̄ct̄m. Qui retulit ei quō
audierat demōes de h̄ gloriātes. Et tandē oīo/
latus ab illo h̄emita emisit mulierē et egit peni
tentia. Aliud exēplū etiā habēt in viē patrum.
Cū q̄dā fili⁹ sacerdotis idolorū secut⁹ p̄rem remā
fissz in tēplo sol⁹ vidit ibi venire p̄ncipē demo
nū. et sedēt i assistere miliciā demonū. q̄z adora
bat vn⁹ de p̄ncipib⁹ eius. de cui⁹ actib⁹ cum re
q̄reret. ait q̄ p̄. iij. dies fuerat i tali puincia vbi
multa plia exercitauerat. cedēs et sāguinis effusi
ones. Cui ait. Hoc solū tāto tpe fecisti. et fec eū
flagellari. p̄z alius veniēs dixit m̄tas naues in
mari mota tēpestate s̄merisse et hoies occidif
se. et h̄ fecisse i sp̄cō. iij. diez. et de h̄ fec vt de
p̄mo. Tercio dixit q̄ in nup̄ijs in ciuitate quas
dā ocitauerat seditionem. in q̄ et sp̄sū et multi
alij sunt occisi in. r. dieb⁹. et h̄ venerat eidē nūcia
re. et hūc fecit simile h̄berare. Postremo venit
quartus dicēs q̄ p̄. xl. annos in heremo fuerat
vnū temptās mōachū et vir eū in ista nocte for
nicari fecerat. Quo audito surrexit dyabol⁹ oscu
lās eū et diadema posuit sup caput suum et secū
cōsedē fecit dicēs. Magnā rē tot dieb⁹ potuisti
cōplere. Idē audiēs puer fact⁹ ē mōach⁹ p̄ba
tus. Tercio exēplū habēt in li. dialogorum. a
b̄o Greg. de Andrea fūdane ecclesie ep̄o de q̄
retulit demon int alios malignos sp̄s in tēplo
apollinis existētes quō d̄t̄m ep̄m temprādo s̄
quadā scimoniali q̄ morabat fecū vsq̄ adeo per
durisset q̄ die antecedenti ludēdo cum illa manu

tergū percussisset. qđ cum gaudēs audiūisset p̄ne
ceps demonū rogauit eū qđ illud qđ incepat cō
fūmaret. **Tercio** idem pbat̄ auctoritate. **Ami**
dua tēptatōe tēptat. s. diabol⁹ tēptatōne luxu
rie vt saltē rediō vincat. ait **Greg⁹. 18 p3 p** ex
emplū in libro patz de qđam fr̄e qđ tēptat⁹ est
a spū fornicatōis pessime. et cū virilr resistēz
cogitat oib⁹ inmissis. qtuor demōes in specie q̄
tuor mulierū trāfformatū iugit p qđraginta die
es pseueratūt pugnātes adūsus eum vt illū tra
herēt ad turpē omixtionē. Illo at virilr reluctā
te donauit ei deus vt postea nō sentiret calozēz
carnal̄ occupiscētie. **Vñ Eccl. xviij. dē. Si p̄stes**
aie tue occupias eius. dāb te in gaudiū inimicis
tuis. **Idi⁹** etiā habet̄ figura. qđ legio demonum
eiecta a qđam ad impiū xpi. pect̄ licentiā in
trādī in gregē porcorū. et accepta licētia p̄cipi
tauit eos i mari. vt habet̄ **Math. ix. et Luc. viij**
Ad significandū qđ libēter habitāt in luxuriosis fi
guratis p porcos qđ delectant̄ x̄sari in sceno. et
inde p̄cipitāt in mare vicioz. **Et** sic p̄tz qđ de
lectāda ē luxuria rōne diabolice delectationis.
Tercio dico qđ detestāda ē luxuria rōe putre
factōis. Nam luxuria est imūdiffima sorditas et
fetoz. **Et** p̄p̄ hāc feditatē luxuriosi opant̄ aiali
bus imūdiffimis omniū alioz. videlz porcis nō
mascul⁹ s̄ feminis. **Vñ Per⁹ i testam̄to ait. Alij**
colla auaricie submittit̄. alij luxurie feditati. vt
turpissime suos stuprati. s̄ ille **Prop̄** h̄mōi im
mundiciā etiā tale p̄ctm vocat̄ stercus. et pecca
tor aial fetidū et stercorizatū. **Vñ Greg⁹ omel.**
xxviij. dīc. Peccata carnis stercora vocant̄. Vñ
et p̄ p̄phetā dē. Iob. i. Cōputruerūt iumenta
in stercore suo. **Iūnta** q̄ppe in stercore suo puz
rescē. est carnales q̄sqz i fetoze luxurie vitā fi
nire. **Hinc** est qđ luxuria ē abhoiabilis deo ange
lis et hoibus. **Abhoiabilis** ē dō. qz corrūpit
templū spūale et habitaculū dei vt d̄ctm est. s̄.
et p̄p̄ alias otumelias et iniurias q̄ p̄ p̄ctm dō
inferunt. **Abhoiabilis** ē etiā angel. qz q̄tum
in se est vitupat misterīū ei⁹. tanq̄ si filia regis
fornicareet corā aulico suo regis cui custodiēda
ē dita fuiss̄. **Vñ Bern. ait. Quouis angulo. quis**
diuersorio. reuerentiā habet̄ āgelo tuo nec aude
as illo p̄nte qđ nō auderes me vidēte. **Abho**
minabil⁹ est etiā hoibus. qz eius oppositū. s. vir
ginitas omib⁹ hoib⁹ placet. **Vñ Aug⁹ in. ij.**
de ciuitate dei. ait. **Null⁹** est adeo puerus qn si
bi placeat x̄ginitas. **Hinc** est qđ luxuriosi et lux
uriose delectāt portare res odoriferas vt ope
riant fetozē suū. **It̄** delectant̄ ornati vt opiant
suam ḡuem imundiciā. et itēz reuertant̄ ad ster
cora luxurie. et alios alliciāt. **Sz** q̄tūcūqz se ful
ciāt odorant̄is. et ornamentis. tñ iumenta putrida
sunt. **Vñ** legiē in vit̄ patz de qđaz angelo qui
obturauit naves īspectu culusdā luxuriosi. **Quid**
plura. **Non** solū feret̄ ipa luxuria deo angelis et
hoibus s̄ etiam ipi diabolo. **Nā** solet luxuria de
pingi in forma pulcherrime m̄ieris quā diabol⁹
suis volens in vxorē accipe apparens et in forma

pulcherrimi iuyenis eā in quodā p̄to iux quodā
dam flumē nudā vidē voluit. quā cum vidiss̄ tā
tus fetoz ad naves eius ascendit vt ei appin̄re
nō posset. qđ h̄mōi cām ppendens in flumē se de
merit. et se lauare et absterge studēs neq̄q̄ po
tuit. imo magis atqz magis fetidiorē se reddes
bat. ob cui⁹ cām demon ip̄e et emnēs ipam relis
quit. **Posti. in fū. de coha. cle. et mulie. s. ij.** **Nec**
meretrix mūda nec cornix alba fit vnda. **O** ḡ fe
tidissima luxuria. **O** abhoiabile viciū. **O** scel⁹ pu
tridū. **O** detestabil⁹ iniquitas. qz nō solū deo an
gelis et hoibus fetes. s̄ ipi diabolo. qđ quis de
lectet de actu peccati et culpa et offensione dei.
tñ p̄p̄ nobilē additionē nate sue nō pōt stare in
illa putredine qđ sequitur ex actu illo turpissimo.
s̄ abhorret ip̄e et gaudet nos x̄sari in tāra ab
hoiatione. **Et** iō in euāgelio hodierno. **Luc. iij.**
ca. scribit̄ qđ cum loc⁹ Symonis teneret̄ maga
nis febriz et rogauit̄ x̄m p̄ ea. et stas sup
illam impauit febriz. et dimisit illaz. qđ febris sig
ficat fornicatōez. p̄ qđ rogare debemus dñm. vt
ab ipa liberati. grām osequam̄ in p̄senti. et glo
riam in futuro seculo seculoz. **Amen.**

Feria sexta post terciā dñicā i qđra
gesima. de stupro. raptu. et quidditate
adulteri. Sermo. lxij.

O Mne qđ est i mūdo rē. **Itēz**
ubi. s̄. **Quia** fr̄es kmī nāfa desideat.
et appetit sui ipius cōseruatōez. et si
nō in indiuiduis. saltez tñ in specie
Idcirco instituit natura hūana et rōnalis sacrū
m̄mōniū ad multiplicatōez plis legitime. **Con**
tra qm multū aduersat̄ pessimū viciū luxurie. et
maxime adulterij. qđ nō tñ est malū qz verituz
a lege. s̄ iō vetat̄ a lege. qz malū ē vt ait **Aug⁹**
li. i. de libero arbit. Hinc ē qđ filij nati ex adulter
io repiunt̄ illegitimi et mali filij. **Nam** in libro
qōnum sup **Leuit. q. lxxvj. ait Aug⁹. Filij** qui na
scunt̄ ex adulterijs. lege dei cōstitutū est. vt non
deputent̄ filij. i. nullo iure pentib⁹ succedant.
Idcirco postqđ in supiori v̄mōe de p̄ma luxurie
specie sufficiēter ē d̄ctū est. ordina te p̄cedendo
in p̄nti v̄mōe de tribus sequētib⁹ simul cōpen
diose tractabim⁹. quia **Ome** qđ est in mūdo rē.
Primo videlicet de stupro.
Secundo de raptu.
Tercio de adulterio.

Pars prima huius sermonis. in qua
tractatur de stupro scđa luxurie specie.

Primo igit̄ in isto sermone de stupro tra
ctates. tria breuiter cōsiderant̄. quorum
Primū dicē diffinitio. **Scđm** dē diuersi
ficatio. **Tercū** dē satisfactio. **Quantiū** ad pri
mū sciendū qđ stuprū cōsistit in actu venereo ē
m̄mōniū quo deflorat̄ x̄go. vt habet̄. **xxvj.**

q. i. c. ij. vbi dicitur Gelesi. Stuprum atque p[ro]prie est v[er]i-
gini illius defloratio. q[uod] videlicet n[on] p[re]cedere co-
iugali p[ro]p[ri]e v[er]iusq[ue] voluntate & g[en]e corruppi-
tur. h[ic] ibi. Aliq[ui]d t[ame]n si mi[n]i[us] large s[ecundu]m Alex. vbi s[ed]
de stupro arti. ij. p[er] alijs sp[eci]eb[us] luxurie. Et s[ecundu]m
h[ic] dicit Ambrosius in li. de p[ri]ncipis. xxxij. q. vii.
t. nemo. Omne stuprum adulteriu[m] est. Accipit eni[m]
stuprum ibi p[er] concubitu[m] viri v[er]orati cu[m] alia q[ui]cu[m]q[ue]
q[ui] v[er]ore sua. vt accipit. Numeri. v. vbi dicitur.
Latet adulteriu[m] et testib[us] argui n[on] p[otes]t. q[uod] n[on] e[st]
inu[en]ta in stupro. Est insup[er] aduertendum q[uod] stu-
p[er]iu[m] est sp[eci]ale p[ec]c[at]u[m]. q[uod] s[ecundu]m Tho. s[ed]a s[ed]e. q.
clij. arti. vi. vbi circa materiam alicuius vici[us] oc-
currit aliq[ui]d sp[eci]al[iter] deformitas. ibi deb[et] p[ro]m[issi]o de
terminata sp[eci]s illi[us] p[ec]c[at]i. Est atq[ue] luxuria p[ec]ca-
tum q[ui]stiens circa materiam venereor[um]. In h[ic] g[en]e
ne aut sub custodia p[ri]s vel alteri[us] ex[ist]e[nt]e occur-
rit sp[eci]al[iter] deformitas si corrupat[ur] e[st] m[er]ito[m]iu[m]
Et h[ic] t[ame]n ex p[ar]te puelle q[ui] ex p[re]p[ar]is. Ex p[ar]te puz-
elle dico. q[uod] ex h[ic] q[uod] violat nulla p[ro]p[ri]e co[n]iugali
p[re]cedere. impedit a legitimo m[er]ito[m]io strah[er]e
do. p[ro]p[ri]e q[uod] h[ic] s[ed]e co[n]ter reculant in honeste
mulieres. p[ro]m[issi]o etia[m] p[er] h[ic] in via meretricia a q[ui]
retraheretur. ne signacul[um] h[ic] g[en]itatis amitteret.
Ex p[ar]te etia[m] dico p[ri]s. qui de eius custodia solli-
citudin[em] gerit. s[ecundu]m q[uod] d[icitur] Eccl[esiasticus] xliij. Sup[er] filia[m] luxu-
riosa[m] o[ste]ndit custodia[m]. ne q[uod] faciat te venire in
opprobriu[m] inimicis tuis. Et ex h[ic] p[ar]te q[uod] stuprum e[st]
sp[eci]s determinata et distincta a luxuria. q[uod] impor-
tat illicita defloratio[n]e h[ic] g[en]iu[m] sub cura p[er]tentum
p[er]sistentium. Et est g[en]iu[m] q[uod] simplex fornicatio.
Nam q[uod] Sich[em] filius Emor omisit. stuprum cum
Dina filia Jacob. insecuta sunt multa et magna
mala. Nam f[ra]tres ei[us] simulantes se velle ip[s]am Dinam
dare ip[s]i Sich[em] in v[er]ore put affectuose postula-
bat. si t[ame]n ip[s]e cu[m] om[n]i p[ro]p[ri]o suo circumsione accipe-
ret. Acq[ui]uit ille cu[m] p[re]e. et h[ic] fuato tercio die cir-
cumsione facte q[uod] dolor erat maior m[er]sure. Sy-
mon et Levi intraveru[n]t in civitate. Sich[em]. a ip[s]o
sum d[omi]n[u]m civitatis p[re]em cum filio ac o[mn]es habita-
tores civitatis illius in ore gladii p[er]cuss[er]u[n]t eos
inu[en]tib[us] o[mn]ib[us] f[ra]trib[us] alijs eor[um]. in vindicta[m] stu-
p[er]i co[n]tra voluntate[m] t[ame]n p[ri]s sui Jacob. vt habe-
Gen. xxxij. ca. Et sic p[er] p[ri]m[u]m de stupro. Quas-
tum ad s[ed]m q[ui]t q[uod] diuersitas e[st] in stupro et ra-
ptu. Nam vt p[er] p[ri]m[u]m d[icitur] Gen. xxxij. s. q[uod]
Sich[em] rapuit Dinam. videt[ur] q[uod] stuprum sit id e[st]
q[uod] rapt[us]. Amp[er] s[ecundu]m diffinitio[n]e[m] stupri de o[ste]n-
su h[ic] g[en]is cu[m] corrupit p[re]cedere p[ro]p[ri]e co[n]iugali
stuprum d[icitur]. h[ic] p[otes]t esse cum est rapt[us]. P[otes]t eni[m] co-
tinge[re] q[uod] puella o[ste]ntiat p[re]e n[on] o[ste]nti[n]te. et tunc
rapt[us] d[icitur] de stupro. s[ecundu]m h[ic] q[uod] d[icitur] in canone. xxxvj.
q. i. c. Si q[ui] rapiat p[re]em h[ic]e co[n]siterit. et puella
raptor[um] o[ste]nserit. p[ro]p[ri]e p[ri]s excusata reddatur.
Ad h[ic] t[ame]n d[icitur] s[ecundu]m Alex. vbi. s. de raptu. arti. iij.
q[uod] stuprum aliq[ui]d p[ro]p[ri]e d[icitur] cum nec violentia infer-
tur puelle nec p[ar]etib[us]. Et s[ecundu]m h[ic] stuprum p[ro]p[ri]e
differt a raptu. Aliq[ui]d v[er]o d[icitur] de stupro cu[m] est o[ste]n-
sus puelle p[re]e iuriā ad animu[m] reuocare. Et hoc
modo d[icitur] de stupro g[en]alit[er] et o[ste]ndit in se raptu[m].

et sic accipit in genere. et hoc modo p[otes]t accipi
in canone. T[ame]n aliq[ui]d p[otes]t o[ste]ntare in corruptione
et non in abductione. et sic p[otes]t fil[ius] dici stuprum et
raptus. stuprum p[ro]p[ri]e o[ste]ntum puelle. raptus p[ro]p[ri]e
violencia. h[ic] Alex. Et sic pater s[ecundu]m de stupro.
Quantu[m] ad t[er]ciu[m] de stupri satisfactio[n]e ques-
tit q[uod] satisfactio[n]e teneat facere stuprator. Res-
ponde[n]s s[ecundu]m Alex. vbi. s. arti. iij. Et Tho. s[ed]a
s[ed]e q. cliv. q. 2 h[ic] h[ic] duplici iuriā anexa. s. p[ri]s
et puelle. teneat ei satisfactio[n]e v[er]iusq[ue]. Nam si
eam n[on] i[n] corrupit. t[ame]n seducit p[ro]p[ri]e q[uod] teneat satis-
facere. Suffert. n. h[ic] g[en]itatis. cui attribuit fru-
ctus ceteru[m]. Luc. viij. et Math. xij. Et q[uod] q[uod]
cam d[omi]n[u]m dat. d[omi]n[u]m dedisse videt[ur]. vt in. c. fi. de
iur. et d[omi]n[u]m da. Ergo q[uod] deflorat h[ic] g[en]e illicite cu[m]
det h[ic] g[en]i cam fornicadi. teneat ei satisfactio[n]e. Nam
est verificatu[m] illud T[er]ren. vlf. Mulieres in spon-
humiliaueru[n]t. et h[ic] g[en]es in ciuitatib[us] Juda. hec
ibi. Satisfactio atq[ue] q[uod] d[icitur] stuprator habet. Ero-
di. xij. in lege vbi dicit[ur]. Si seduxerit q[ui]s h[ic] g[en]e
necdu[m] desponsata[m] dormieritq[ue] cum ea. dotabit
eam. et habebit in v[er]ore. et q[uod] humiliavit ea n[on]
poterit dimitt[er]e eam cunctis dieb[us] vite sue. Et h[ic]
ideo ne videatur fuisse ludibriu[m] s[ecundu]m Aug. Est t[ame]n
aduertendu[m] q[uod] q[uod] h[ic] p[re]ceptu[m] inter iudicialia po-
nitur q[uod] n[on] obligat m[er]ito[m]iu[m] eccl[esi]e v[el] ciuitas
illa affirmat vt o[mn]i[n]ta magna e[st] tatez. id n[un]c
ad illa iure n[on] obligat aliq[ui]s m[er]ito[m]iu[m] m[er]ito[m]iu[m]
tum alicui[us] ciuitatis ad h[ic] obligat. et in foro o[ste]-
cioso ad illa o[ste]ndit. Et id e[st] dicendum de
quacunq[ue] alia pena statuta o[ste]ra tale. q[uod] fuisset
adiudicatus in foro iudiciali eccl[esi]e videt[ur] teneri
ad illoz vnu[m] ip[s]e stuprator. vel aut sume in v[er]o-
r. m. aut maritare et dot[em] dare. et s[ed] adult. c. i.
S[ed] vt dicit ibi gl[oss]a. hec fuit pena atiqua. Hodie
aut[em] sic punit[ur] q[uod] aut ducat ea. aut h[ic] berat[ur] aut
a sacris expul[us] retrudat[ur] i[n] m[on]asterio ad agendu[m]
p[ro]p[ri]am de quo egredi n[on] possit. et de adult. c. ij.
Aliq[ui]d etia[m] glo. intelligit h[ic] de seductore seruans-
dum. q[uod] seducit. i. seorsu[m] a domo abducit p[er] vio-
lencia[m]. In foro aut o[ste]cie sic agendu[m] videtur s[ecundu]m
v[er]u[m] si deflorat ea voluntaria teneat ad aliq[ui]d satisf-
factione. q[uod] iuriat[ur] est ei. et si n[on] ad tantu[m]. Si
t[ame]n seduxit puta p[ro]missionib[us] et m[er]edacijs n[on] vi-
det[ur] fuisse t[ame]n stupratio voluntaria. Inuita ergo
et seducta si o[ste]ntauit. iniungendu[m] est ei q[uod] satis-
faciat ad arbitriu[m] boni v[ir]i. vel cu[m] ea o[ste]ntat. Et
si p[ro]missit ea ducere in v[er]ore vt copula ab eo ex-
torqueret. fuerit p[ro]missum. et multo magis iuram[en]-
to firmatu[m]. et h[ic] m[er]ito[m]iu[m] distas est eaz co[n]di-
tio. puta mulier plebea. vir nobil[is] et potes. n[on]
en[im] p[ro]sumit fraudem ignorasse. Vel etia[m] si aliq[ui]d
magnu[m] scandalu[m] inde credit[ur]. p[ro]uenturuz. et tunc
petat remissionem p[ro]missi et al[iter] satisfaciat s[ecundu]m
suam facultate[m]. et mulieris indigentia[m]. Par[et]es
aut[em] q[uod] tradit filias suas diuitib[us] et nobilib[us] de-
floradas. vt p[er] h[ic] eas nuptui tradant illis dotan-
tib[us]. pessimi sunt lenones. vel etiam vt ex pecunia
collata p[ro]p[ri]e turpitudine inde viuat. digni sunt
morte eterna et tempali. Quod horrens beatus

Nicolaus adolescētul⁹ puidit cōuicino suo nobi
li. h. paupi piciēs p fenestrā dom⁹ massā auri
trib⁹ vicibus p dotib⁹ triū puellaz suaz filia
rnm q̄s intēdebat pstitue. Tenent tñ abutētes
eis puidē. Nec p̄m stupri euadūt ex h. q̄ 8 vo
lūtate puelle et pentū h. agūt. et ablata h. gimi
rate fornicatōez cū eis omittūt. Si at violentia
inferat puelle. et pentes etiā h. agūt. stuprū q̄
dem ē ex pte viri. a gūit pumiri d3 vt ostupras
tor a raptor. Tpa at nec peccat nec amittit h. gi
mitatē et si signaculū h. gimitatis dūmō nō senti
at aio Et si defēdēdo ne videt h. nupta h. in
nupta casu occiderz eā ipotentē. n. ob h. vindiā
nec homicidiū intendēs h. suā defēsiōez puta vi
brat gladiū oē eū ne capiat. credo q̄ n. peccatz
qz vim vi repellē h. de iure natē. dis. i. ius nata
le. Et si h. se defendē et etiā bona sua ne capiāt
a latromib⁹. q̄re etiā ne pudicitia et honorē su
um amittat. et ne marie tēptatōi exponat. Sed
si violentia additōnal⁹ inferat. puta qz cōminatio
fit ei de morte vl⁹ infamia vel verēcūdia ducta.
nō audet clamare vel timet scādālū magnū oriri
nō excusat tūc a stupro vel a p̄tō osequenter.
Et sic patet pars p̄ma huius s̄monis.

Pars scda huius sermonis. in qua tractatur de raptu tertia luxurie specie

Ecūdo in isto s̄mōe de raptu tertia luxu
rie specie ēctantes. tria cōsiderant. q̄rum
Primū dē descriptio. Scdm dē restitutō
Tercū dē punitio. Quantū ad p̄mū h. cōsiderā
dum de raptu. adutendū s̄m j̄sidoz. xxxvj. q. i.
c. i. q̄ raptus illicit⁹ ē coit⁹ a corrupendo dict⁹
Et ideo Gelasi⁹ vbi s. c. lex illa. inqt. Rapt⁹ ad
mittit cū puella vehemēter a domo p̄is abducit
vt corrupta i vrozē habeat. siue puelle solūmō
siue pentib⁹ tñ. siue v̄sulqz vis illata cōstitit.
h. ibi. Et qz h3 defminatā et spālem deformita
tē in materia venerea. iō ipa ē determinata spēs
luxurie. S3 nōndū s̄m Alex. vbi s. de raptu.
arti. i. declarantē p̄mā diffinitōez. q̄ h3 q̄s i rapī
nando n. hēat intentōez strahēdi cum illa qm ra
puit dūmō p violentiā corrupat. rapt⁹ dicit. S3
q̄ posuit i diffinitōe. vt corrupta i vrozē habe
atur. ad miorationē iurie dē. n. q̄ aliud sit genus
p̄ti carnal. q̄i velit dicere. h. rapt⁹ est cū inten
tōe hūdi i vrozē q̄tomagis econērio a fortiori
S. h3 puella cōsētiat i abducendo de domo p̄is
et pentes p9 cognitōez cōsentiāt. nihilomin⁹ di
cend⁹ est rapt⁹. Et isto mō accipit p h. iudicē
rapie. Rapina. n. dē duplī fieri. Aliqn. n. res ip
sa rapit. Et aliqn ipi⁹ rei vsus tñmō eripitur.
Res ipa tunc rapit cū violentē a dño eripit vt in
petuū teneat. Aliqn n. res ipa affectat. h. vsus
eius dño phibēte violentē vsurpat. Sili mō est
de raptu q̄ fit duplī. Vel cū puella de domo pa
rentū violēter eripit. Vl cū volūtarie recedens
p violentiā opprimē. Isto ḡ vltio mō dē rapt⁹
qz florē h. gimitatis puelle remittēti violēter erit

puit. h3 nō dicat p̄mo mō rapt⁹. Vñ ad h. iudicē
nem rapie vl⁹ dē h. rapt⁹. n. ad similitudinē rap
tus rei siue rapie. Insup nōndū ē ad maiore
declaratōez etiā de stupro. marie s̄m Tho. scda
scde. q. cliij. arti. vij. q̄ rapt⁹ q̄nqz occurrit cū
stupro. vt etiā dcm est s̄m Alex. q̄n. s. aliquis
infert violentiā ad h. ginē illicite deflorandā. q̄
q̄dem violentia q̄nqz inferē p̄ti et n. h. gimi. puta
cū ipa cōsenti q̄ de domo p̄is abducit. Differt
at violentia rapt⁹ alio mō. qz q̄nqz puella violē
ter abducit a domo pentū a violentē corrupitur
h. de volūtate h. gimis. siue corrupat amore for
nicario. siue m̄mōiali. Qual violentia adhit. sal
uatur rō rapt⁹. Inuenit etiā rapt⁹ sine stupro.
puta cum q̄s rapit viduā vel puellā corruptam
vt p3. xxxvj. q. ij. c. raptōres. Inuenit etiā stu
pū sine raptu. q̄n aliq̄s absqz violētē illatōe h.
ginē illicite deflorat. vt dcm ē s̄m Alex. 8 stu
pro. Et sic p3 p̄mum de raptu q̄s dē descriptio.
Quantū ad scdm h. cōsiderandū de raptu. S. 8
ei⁹ iustitutōe q̄rit si puella d3 restitui postq̄ rap
ta ē. Ad h. rñdē s̄m Alex. vbi s. 8 raptu. arti.
ij. Et Tho. scda scde. q. cliij. arti. vij. q̄ alr dicē
dum est i raptu puellaz q̄ sunt alijs desponsate
et alr de raptu eaz q̄ n. h. alijs desponsate. Ille
em q̄ sūt alijs desponsate restituēde sunt sponhis
suis. q̄ i eis ex desponsatōe ius hnt. Ille at q̄ nō
sunt desponsate alijs. restituēde sunt p̄rie p̄tati. p̄
mo. Et tūc raptōres pacta p̄na possunt eas lici
te i vrozēs accipe 8 volūtate pentū. Si at alr fi
at. illicite m̄mōniū cōhibē. qz q̄cunqz rē rapit.
tenet ad ei⁹ restitutōz. Tñ si n. fiat tal iustitutio
a puella rapta cōsenserit volūtarie i hūdo rapto
rē suū i vrozē. tenet m̄mōniū. Nā rapt⁹ et si ipe
dit m̄mōniū cōhibēdū. nō tñ dirimit stratum.
Vñ q̄s dē i cōsilio Meldēh. Placuit vt hi q̄ rapi
unt feias vel furant uel sedu cūt. eas nullatenus
hēant vrozēs. q̄uis eas postmodū nupcialr cū
cōsensu pentū suscepint. xxxvj. q. ij. c. placuit. Di
ctū ē s̄m Alex. vbi. s. i detestatoz criminis. Vl p̄
itelligit h3 q̄ sūt alias desponsate. marie p̄ h. ba
de p̄ti. h. Tho. et Alex. in glo. autez hūmaria.
xxxvj. q. ij. in p̄ncipio q̄onis vbi ēctat h3 q̄stio. s.
vt raptor possit raptā hēre i vrozē. sic dē h. ec
q̄stio n. h3 difficultatē. qz vtiqz p̄t raptor rap
tam hēre i vrozē pacta p̄na. Et h3 nisi sit spōsa al
teri⁹ de p̄ti. tūc em illi reddēda ē. h3 si ē spon
sa de futuro. n. cogit eā accipe. vt xxxvj. q. ij. rap
tores. Ergo q̄n dē q̄ n. possit raptā mane cū rap
toze. itelligit q̄n raptā n. cōsenti i m̄mōniū rap
toris. h3 pot⁹ i stupro. Cū. n. i p̄tō maneāt sep
andi sunt. Vel intelligit q̄n rapit spōsa alteri⁹.
q̄ h3 eff3 spōsa de futuro. a cū raptore straxisset
volūtarie p̄ h. ba de p̄ti. cū eo remanēt etiā cō
ēdicētib⁹ pentib⁹. Vñ Iero⁹. xxxvj. q. ij. c. tria
sic inqt. Tria legitia cōiugia i scripturis legunt
Primū legitimū ē. s. h. go casta i h. gimitate vi
rō data legitime. Scdm est virgo in ciuitate
dephēsa a viro a illi p̄ vim copulata. si voluerit
p̄ ei⁹. dotabit eā iste vir inqtū iudicauerit p̄.

et dabit p̄ciū iudicij eius. et erit illi vxor. s. si
cōsenserit m̄r in m̄imoniū e. 9. Terciuū ē filia
dephēsa i ciuitate. s. a raptore. si n̄ voluerit pat̄
eius. s. illi dare i vxorē. deēbet eā ip̄i viro. q̄ da
bit alteri et dotabit eā et legitim⁹ erit. qd̄ itelli
git qn̄ puella nō osensit i m̄imoniū. s. in stuprū
cū raptore. Et sic p̄z scdm̄ de raptu qd̄ d̄ resti
tutio. Quantū ad terciū s. cōsiderandū de rap
tu. s. de ei⁹ punitōe et penalitate. q̄rit q̄ pena ra
ptor m̄ieris punit. Ad qd̄ r̄ndet q̄ fm̄ legem
Deutro. xij. vt ait Alex. vbi s. arti. iij. et Ray. i
fūma. Pena raptoris est vt capite punit. et fm̄
leges hūanas iūz s. q̄ ei⁹ suba rapte applicet si
ingenuā rapuit. si hō acillā vt liberā subam nō
amittit. s. tñ decapitat. arti. xxxij. q. i. de rapto
r. b. 9. De scapitatōe d̄r exp̄m. C. de rap. h. l. i.
p̄i tñ rapta vellet strahē cū raptore. p̄t vt dis
cū ē. s. Et d̄r glo. Ray. q̄ pena ista p̄t infligi i
foro iudiciali nō p̄niali. P̄o etiā fm̄ Hoff. q̄ p̄
dicte pene itelligunt infligēde si rapuit m̄ierez
honestā. secus at̄ si meretricē. vt. C. 8 rap. vir.
l. i. Nec distinguit vtrū volentē mulierē q̄s rapi
at vel inuitā. sponsā pp̄am vel alienā. iugatam
vel n̄ iugatā. q̄uis acri⁹ punit q̄s p̄ adulterio
d̄c etiā beat⁹ Tho vbi. s. et Alex. vbi. s. arti.
i. i. r̄ndet ad terciū argumētū. q̄ q̄z sp̄sus ex sui
desp̄satōe h̄z aliq̄s ius sua sp̄sa. iō q̄uis pec
cet violentiā inferēdo. s. abducēdo sponsā d̄ do
mo p̄ntū violent. excusat tñ a crimie raptus su
mendo stricte. P̄n Gela. s. xxxij. q. i. c. lex m̄q̄t
fic. Lex illa p̄teritoz p̄ncipiū ibi raptū dixit esse
cōmissum vbi puella de cui⁹ an̄ nupcijs nihil ac
tum fuerat videat̄ abducta. s. ibi r̄. Hoff. etiā
d̄c q̄ si desp̄satā de p̄nti volentē monasterium
ingredi vir rapiat et carnalr̄ cognoscat. nō po
terit p̄stera ingredi s̄ ei⁹ voluntatē. V̄sus ē. n̄
re sua et si n̄ debito mō. Prop̄ raptū Sabinaz
etiā vt refert Aug⁹ i li. de ciui. dei. maxie cedet
t. oim̄ secute sunt in vtrāq̄ ptē. s. Rōnoz et Sa
binoz. Cū. n. Roma q̄i de nouo ellz cōstructa. et
multi eoz essent sine vxore. fecerūt qd̄dā festum
ad qd̄ occurrētes vt moris est feis de p̄tib⁹ vici
nis. vt de Sabina illi rapuebāt eas. s. Romani.
h̄rent vxores. vñ secuta ē magna strages. fugiē
dū ē s. b̄ viciū cum alijs luxurie speciebus. Et sic
patet pars scda huius s̄monis.

Pars terciā huius sermonis. in q̄ tra ctatur de quidditate adulterij.

Tercio in isto s̄mōe circa adulterij descripti
onē. adulterij cōiter sic diffinit. Adulter
ij ē alieni thori violatio. vel p̄rij deē
patio. Que diffinitio h̄ē ab Hoff. i. fūma li. v.
et sumitur ex decreet. xxxij. q. v. in. c. ille. vbi ait
Aug. m. li. de bono iugali. Adulterium amittit
cū vel p̄pe libidis instictu vel aliene osensu cum
alēa vel alēo s̄ pactū iugale cōcubis. atq̄ ita
frangit fides q̄ in rebus corporeis vel abiectis
magnū aī bonū ē. s. ibi. Hoc idē habet in. c. nō

mechaberis. vbi sic scribit Isidor⁹ sup. Ero. Nec
quisq̄ sup. m̄imoniū federa alijs feis admisceat
ad explendā libidinem. Nā adulterij fac q̄ p̄ter su
am ad altam accedit. s. ille. Dec Ambro⁹. p̄r nē
figt in eplā. iij. s̄. Marētiū ad Valērianū. Adul
tera ē q̄ nō est legitio xpi iugio copulata. Ad
q̄rum dictoz declaratōez sciendū ē q̄ adulterij
p̄t sumi tripl̄r. s. in p̄pe. p̄pe. et p̄rij s̄ime. P̄i
mo p̄t sumi adulterij in p̄pe. De q̄ loquit̄ Jer⁹
xxij. q. iij. c. origo. vbi d̄r. Origo quidē amoris
honesti erat. s. magnitudo deformis. Nihil autē
int̄ est ex q̄ honesta cā q̄s insaniat. Vñ et Sirtus
pythagoric⁹ i sentētijs suis. ait. Adulter ē in suam
vxorē amator ardētior. vbi glo. inq̄t. Vehemēs
amator d̄r cū tñ vxorē diligit vt ap̄d se dispos
nat q̄ si ip̄a ellz forte vxor alteri⁹ nō m̄m⁹ car
nat̄ cū ea amisceret. seq̄tur in textu. In aliena
q̄pe vxore ois amor ēpis ē. i. sua m̄m⁹. Sapiēs
iudicio d̄z amare iugē n̄ affect⁹. s. explēde libi
dinis. fm̄ glo. P̄o regnet in eo impet⁹ volūtat̄.
nec p̄ceps ferat̄ ad coitū. Nihil ē. n. fed⁹ q̄ vxorē
amare q̄i adulterā. s. ibi. R̄ndū tñ fm̄ Alex.
de ales. m. iij. pte s̄ime in ēctatu d̄ adulterio q̄ pec
catū libidinis cū p̄a vxore n̄ d̄ adulterium fm̄
omnē modū peccadi. cū p̄a vxore. s. solū fm̄ il
lā d̄ram d̄r adulterij. qn̄ sic ardet i illā h̄c si esset
alia. vt d̄t̄m ē in glo. s. allegata. P̄t igit̄ amor
viri ad vxorē et ecōē adulterin⁹ vocari aut rōe
intentōis aut rōe modi. Rōne intentōis fit ēpis
cū q̄s cognoscēdo vxorē m̄te et cogitatōe exit
terminos m̄imoniū alias cogitādo et appetendo.
et de h̄deras s̄ facē etiā si nō ellz vxor sua. Vñ et
Bona. et Ricar. in. iij. d̄s. xxxij. dicūt q̄ si q̄s co
gnoscit vxorē p̄pe delectatōez finalr̄. aut moue
tur i delectatōez tāto impetu vt cognoscat vxorē
sic meretricē. s. est si eā cognoscat ac si n̄ ellz vxor
peccat mortalt̄. qz tūc ponit ibi finē vltimū
Dec⁹ at̄ si vult in ea delectari. qz vxor. et nullo
mō eā cognoscēt si nō ellz vxor. qz tūc nō est oī
moda inordiatio est p̄t̄m veni. l. qz excusat p̄
ter bonū m̄imoniū vt nō sit mortale. Rōne etiā
modi. Amor. n. ēpis reddi. qn̄ iuges modū et
reglām honestat̄ excedūt. et locū natālem p̄ter
m̄t̄tūt. qd̄ nō est adulterij nisi largissime et im
p̄rij s̄ime sumendū fm̄ Alex. vbi. s. p̄ q̄ndā fih
tudinē. qz sic adulterij est s̄ bonū fidei. ita etiā
h̄mōi act⁹ sunt extra fidē m̄imoniū. q̄ n̄ fuit vt se
illo vterent̄ mō. s. poti⁹ ē s̄ bonū p̄lis. et p̄pe
Et iō d̄r viciū s̄ natām. de q̄ dicem⁹. s. s̄. Se
cūdo adulterij sumit̄ p̄pe fm̄ Alex. vbi. s. ar. i.
et Tho. scda scde. q. c. iij. c. viij. cū. s. ad alienū
thorē fit access⁹ qn̄ videlz vxorat⁹ ēliq̄t vxorē
p̄pe q̄ncūq̄ aliā. vt cū iugata reliq̄rit vix suū
p̄pe quēcūq̄ aliū. et ē s̄ legē natē. q̄ d̄c. Que
tibi n̄ vis fieri alteri fecisse caueb̄. vt p̄z Thob.
ij. Act. xv. l. d̄s. p̄dret. ij. q. vj. de cetero. p.
q. i. c. placuit. p̄z nemo sane m̄etis vellet aliq̄e
cum vxore sua amisceri. imo nulla pestis maior
marito q̄ audire d̄ vxore sua aliq̄d ihonestū. ff.
de adulterijs. l. nemo. Multi. n. sunt qui potius

subiaceret morti. q̄ adulterii vrozis paterent
Sicut vti p̄b̄ sic deficiunt viri q̄ mulieres. q̄
tñ ḡue p̄m̄ ē in v̄s̄. Vñ. xxxij. q. v. c. xp̄iana
scribit. xp̄iana religio adulterii in vtroq̄ sexu
pari rōe odēnat. s̄ viros suos m̄heres n̄ facile s̄
adulterio accusat. n̄ h̄nt latētia p̄tā v̄dictā.
Viri at̄ liberi vrozēs adulteras ap̄d sacerdotes
deferre s̄sueuerūt. et ideo mulierib̄ p̄dito eoz̄
crimie cois̄o denegat. Et Iero⁹ ad Occianū vbi s̄
in. c. p̄cepit. sic ait. Quicq̄ viris p̄cipit. s̄ cōse
quentē redūdat ad feias. Reg. n. adultera dimitte
da est vxor. et vir mech⁹ tenēd⁹ ē. et in. c. seq̄n
ti idē ait. Apud nos q̄d n̄ l̄z feis eq̄ nō l̄z viris. n̄
eadē fuit pari oditōe censet. Et Ambro. xxxij.
q. iij. in. c. nemo. sic inq̄t. Nec viro l̄z q̄d mulieri
nō l̄z. Eadē a viro q̄ ab vxore debet castimonia
Quicq̄ i ea q̄ nō sit legitima vxor. omissus fuerit
adulterij crimie dānat. Et Aug⁹ in li. de v̄bis
dñi. sic ait. Si dicturi estis vxoribus vris. huatē
vos. q̄les vultis eas inuenire. r̄les et ip̄e inueni
ant vos. Quis viuēs ē et castā nō vult dimitte
vxorē. Et si acceptur⁹ ē v̄ginē. q̄s nō intātam
dehderat. Intactā q̄ris. intact⁹ esto. nō em̄ p̄t
et tu n̄ potes. s̄ ibi. Qui etiā i sc̄do de adulterinis
cōiugis ait. Agnoscat viri seduces. vxores aut̄
comites se esse debē. Et iō cauendū ē viro vitaz
tenē viuēdo. q̄m timet ne vxor seq̄tur imitādo. s̄
ille. Quibus auc̄tib̄ p̄t addi rō. q̄ s̄m aplm̄. i
ad Cor. vij. m̄her n̄ h̄z p̄tātē sui corpis s̄ vir. et
vir n̄ h̄z p̄tātē sui corpis s̄ m̄r. Repiunt tñ n̄ nūc
pleriq̄ q̄ ob sterilitatē vxoris alias q̄rūt mulie
res. q̄ iō licitū est eis causa p̄creāde plis oīra
q̄s ait Aug⁹. xxxij. q. v. c. si nō sunt. Et ē dictum
ad Claudianū et Julianū. li. v. Sic n̄ sunt faciēda
adulteria etiā volūtate filios ḡnandi. quēadmo
dū nec furta sunt faciēda etiā volūtate pascendi
paupes sc̄os. Et xxxij. q. v. in. c. si vxores. idē
Aug⁹ inq̄t. Si vxorē q̄s h̄z sterilem. siue corpe
deformē. siue debilē mēbris. vel cecā. aut surdā
vel claudā. vel si q̄d aliud. siue morbis. siue dolo
rib̄. laboribusve s̄fectā. Quicq̄ excepta forni
catōis cā cogitari p̄t. vehēnter horribile p̄so
cietate fideq̄ sustineat. s̄ ibi. Et in. xxxij. de ciui
dei. idē Aug⁹. di. p̄opt̄ itaq̄ sic dāt. s̄ s̄ abra
ham q̄ tñ s̄arrā sterilem et senē n̄ reliq̄t. m̄ferens
dū ē q̄ nulli s̄ tpe l̄z vxores dimitte p̄m̄ exēplo
qui vxorib̄ obediebāt nō at̄ dimittebāt. n̄ quic
quid faciebāt i his. erat ex disp̄sātōne dina. vt
p̄z in ētatu de m̄momo in cōsideratōne de dis
finitōe eius. Malū ḡ est et rep̄hēibile vxores si
quis reliq̄rit ab eis sterilitatē vel infirmitatē. et
multo p̄e⁹ h̄ alti adheret. Pessimū autē et ini
quū. si pulchrā vxores et fecundā. si bñ valētē
quis oīemnat. Audi q̄so tu vir m̄sensate. q̄d d̄ te
dicat̄ p̄u. v. Letare cū muliere adolescentie tue.
s̄ vxore. Et Ec̄. vij. Noli discedē a m̄lere tua sen
sata et bona. q̄m sortit⁹ es i tiorē dñi. Ḡra. n̄ ve
recūdit illi sup̄ aux. O q̄t repiunt q̄ pulchras
venabiles honestas et p̄blicas m̄heres despiciūt
Et facti amētes et m̄sensati. viciolissimis feminis

se cōiungunt. O p̄ditores viri. nō ne vxores v̄re
sūt corona capitis v̄ri. nulliq̄ ornamētum tpale
p̄t eē domui q̄d vxori bene opeē. nō vasa argē
tea. n̄ familia pluria. n̄ ornata sup̄pellectilia et alia
q̄cūq̄ decora. n̄ oīa ista sūt q̄si stelle et luna in
domo sua. s̄ s̄ tuosa diuix q̄si sol. vt Ec̄. xxxij.
d̄r. Sicut sol oīes mūdo. sic m̄heris bone sp̄s
in ornamētū dom⁹ eius. Tpa. n̄ est q̄ data ē in ad
iutorii viro suo. nō ocubina. Tpa est q̄ reglāt et
gubnat domū. fuit marito suo et diligit ip̄m sic
aiam suā. s̄ q̄d ocubina fac̄. Verba certe loq̄t
blāda. s̄ venenosa. fingit se p̄l⁹ amare q̄ amat
p̄uc mēsta facie. nūc leta adulterz dep̄dat. Dm̄c
ē q̄ sapiēs ait p̄u. v. Ne intēderis fallacie mu
lieris. Fau⁹ em̄ distillās labia meretricis r̄c. Po
cet itaq̄ sapiēs q̄t vnus quisq̄ cognoscē d̄z muli
eris fornicarie dolū et fraudē. Heu heu multo ḡ
uius ē et scelesti⁹ q̄ viri p̄t adolsecētes relin
quūt vxores p̄pas. O neq̄ssima p̄ncies. O execrā
dū crimē. Quid turpi⁹ q̄d fetidi⁹ dici p̄t. audiri
vel cogitari. Tales liquidem sunt p̄t quos ira
dei venit i filios diffidētie. Tercio sumit ad
terii p̄p̄issime. q̄n. s̄. v̄c̄q̄ ligat⁹ est m̄momo
s̄ vir et m̄r. et s̄l̄ oīmiscēt. Nam tūc duplex est
adulteriū. q̄ duplex m̄momo violat. n̄ ē ḡ iui
simū p̄m̄. q̄ s̄m Tho. sc̄da sc̄de. q. cclij. arti
vij. ipedit bonū. plis p̄e ac et aliene. Et sic iui
ria duplex. s̄. rā p̄e vxore q̄ viro adultē. Et iō
dñs i euāgelio hodierno ioh. iij. c. dixit samari
tane ei r̄ndenti. nō h̄eo vix. Bñ dixisti. q̄ n̄ h̄eo
vix. Dñq̄. n̄ viros h̄uisti. et h̄uc q̄z habes nō
ē tu⁹ vir. q̄ adultera es et i malo statu pmanes
Nō viciū adulterij vitare nos ocedat ip̄e s̄s q̄ cū
p̄re et sp̄u sc̄o viuit et reḡt i sclā sclōz. Amen.

**Sabbato post terciā dñicā in q̄bra
gesima. de quidditate. culpabilitate et
varietate incestus. Sermo. lxij.**

O ne quod est in mundo r̄c.
Tēz vbi s̄. Definiatis iā fr̄es km̄
in p̄cedētib̄ q̄tuor sp̄eb̄ luxurie.
cōsequēs ē vt de incestu ḡuiozi vix
delz adulterio. iux̄ illi Aug⁹. xxxij. q. vij. c. Adl
terij. malū vici fornicatōz. vici at̄ ab incestu r̄c.
s̄ aliq̄d breuē p̄tra dēm. Cōstit. n̄ incest⁹ icar
nali oīmixtōne cū oīucta s̄sangtate et affinitate
vl sp̄uali pentela. vt patebit in seq̄ntib̄. De q̄
vicio apls Paul⁹ rep̄hēdit corinthios. i. ad Cor
v. c. di. Pio audiet inter vos fornicatio q̄lis. nec
int̄ ḡetes. ita vt vxorē p̄ris sui aliq̄s h̄eat. Vbi
Nicola⁹ de syra ait q̄ nunq̄ fuit licitū nec ocel
sum q̄ fili⁹ assumēt m̄em i vxorē. m̄tomin⁹ q̄
incestuose ei oīugereēt. et iō s̄ audiet apls val
de ēbat⁹ ē. De q̄ ait Iero⁹ i eplā ad Sabianum
Samuel q̄ndā lugebat Saulē. quia pemituerat
dñm q̄ vnusq̄ eū regē sup̄ isrl̄. Et Paul⁹ corin
thios in q̄b̄ audiuit fornicatōz q̄lis nec inter
ḡetes. Et quidē voce flebili amonebat eos. di.

Rec cū ruel⁹ venero humiliet me de⁹ apud vos
et iugeā multos ex his q̄ añ peccauer et nō eges
rūt pñiam sup inūdicias q̄s gesserūt i impudi/
cicia et fornicatōne. Is ille. De q̄ incestu in pñi
fmone ēdantes. qz vt ait 1o h̄s. Om̄e qd ē i mū
do zē. tres cōsideratōes ānotabimus. quarum.

Prima dicetur quidditas.

Secunda culpabilitas.

Tercia varietas.

**Pars prima huius sermonis. in q̄ de
claratur quid sit viciū incestus.**

Primo igit in isto fmōe circa incest⁹ diffe
rētiōez adūendū est qz cōiter incestus
sic diffinit a doctozib⁹. Incest⁹ ē lubecū
carnis s̄t cōsanguinitatē vel affinitatē cōmiss⁹. Est
tñ adūendū qz incest⁹ sumit aliqñ largi⁹ vt cō
p̄hendat in se lubri cū carnis qd est s̄t votū. et
tūc diffinit sic ab 1o dōr⁹. vt h̄c. xxv. q. iij. c. ii
eā. Incestus ē cōsanguineaz vel affiniū abusus
vel vbi ē iusticia publice honestatis. Is ibi. Stri
ctetū et p̄p̄e solū ē incest⁹ cōsanguineaz vel af
finiū abusus. Et dicit Alex. n̄ de ales i scda pte sū
me sue i ēdātū de incestu. arti. i. qz affinitas et cō
sanguinitas sub eadē specie cōtinent p̄p̄e Is qz vñ
viciū qd amō īspicit altez. et qdā cōsuetudie
se h̄nt. Et iō Gelas⁹ p̄p̄a. xxxvj. q. i. c. lxxviii
Et in. iij. s̄m̄az dis. p̄lij. sic inq̄t. Incest⁹ ē cōsag
uineaz vel affiniū abusus. Vñ incestus si dicunt q̄
cōsanguinita vel affiniū abutuntur. h̄c ibi.
Et sic p̄z breuiter p̄s p̄ma hui⁹ sermonis.

**Pars secūda huius sermonis. in qua
declarat qz incest⁹ ē culpa mortal⁹ et gūis**

Secūdo in isto fmōe ad dictoz i p̄cedēt
pte maiorē declaratōz mouet vñ dubiū
Vtrū incest⁹ sit malū fm se. Videt. n. qz
nō. qz nullū malū fm se potuit bñ fieri. s̄ illd qd
dīr incest⁹ fm p̄dictā diffinitōez potuit bñ fieri.
qz coit⁹ siue coplā carnal⁹ fr̄is cū sorore ātiq̄t⁹
bñ fiebat. qz incest⁹ n̄ ē malū fm se. S. si incestus
esset malū fm se et deficeret gen⁹ hūanū sicut fuit
tpe Noe nūq̄ tūc h̄ sup̄stetiss⁹ cognat⁹ et cog
nata vel fr̄ et soror. diceret esse licita coplā car
nal⁹. qd videt absurdū. qz rē. Itē incest⁹ itro
duct⁹ ē ex p̄hibitōe ecclie. qz n̄ ē malū. nisi qz p̄
hibitū ē ab ecclia. si qz cessaret p̄hibitio nō esset
malū. sic fuit de abbreviatōe ḡduū cōsanguinitatis.
Pri⁹ em̄ erat illicitū strahē m̄ qnto ḡdu vel in
sexto. post oculū at̄ licitū ē. Si qz sic cōstituit ec
clesia de scio ḡdu et s̄ q̄tto. videt h̄ter licitū
Ad istā dubitatōz rñdet Alex. de ales vbi s̄. ar.
ij. di. qz incest⁹ m̄q̄tū h̄ malū ē fm se. qz trasgre
dīt limites rōne vel lege dei sine auctē ecclie
definiatōs p̄ multiplicatā natam. Et iō nō fuit
incest⁹ i ḡnatōe. Ade. cū fr̄ coibat cū sorore. Ad
huc em̄ limites n̄ erāt posit nisi m̄ filiū et m̄cem

filiā et p̄cem. h̄c dī Gen. ij. s̄. Reliquet hō p̄cem
et m̄cem et adherebit v̄rozi. i. nūq̄ licebit v̄llo
tpe p̄ci sumē filiā v̄l m̄ci sumē filiū i v̄roze. et m̄
tom⁹ et cōiugū carnal⁹ cognoscē. qz maximū
scelus incest⁹ ē. Postea at̄ fctā m̄ultiplicatōe am
pliori ḡnis hūani excludit sunt p̄sone alie et fctē
sunt illicite q̄ p̄us erāt licite. tñ rōne cōsanguinitatis
tū rōe affinitatis. Procedēte h̄o tpe fm cōstitu
tione ecclie facta ē v̄līor m̄ultiplicatio. et plures
facte sunt p̄sone illegitīe ad strahendū. et s̄ mō
dē incest⁹ in q̄libz statu esse malū fm se et p̄cām
Quāuis qd nūc reputat incest⁹ vt puta strahē
cū pente. aliq̄ tpe n̄ īputaret. tñ si fctm fuiss⁹ ex
m̄moniu. incestus īputatū esset. Dicas qz ad p̄
mū qz incest⁹ nūq̄ potuit bñ fieri. s̄ coplā carna
lis m̄ illas p̄sonas q̄ nūc sunt p̄hibite illo tpe
p̄ legitimū m̄moniu potuit licite fieri. nec tam
n̄ cest⁹ m̄q̄tū h̄ poterat licite fieri. Ad scdm
h̄o dicas qz si deficeret gen⁹ hūanū n̄ cōsimilit̄ esset
mō h̄c tūc fuit vt sua auctē posset cognat⁹ cog
natā cognoscē. s̄ disp̄satōe dina illud qd modo
esset illicitū fieret licitum. Ad terciū dicas qz
cōstitutio ecclie p̄hibuit copulā carnalē m̄ af
fines et p̄ntes aliq̄ rōnabili cā et p̄p̄e qndā m̄
cōuenientia nate. vt p̄t̄z in ēdātū de m̄monio
apte et licite in cōsideratōe de diffinitōe ei⁹. Ex
qz p̄z qz incestus ē malū fm se. S̄ etiā p̄ apli
ori declaratōe sciendū ē qz i p̄mo ḡdu cōsanguinitatis
in linea collateralī fuit cōcessum m̄moniu strahē
h̄c filijs. Ade p̄p̄e necessitatē. qz alij nō erāt. Vñ
oportuit ad m̄ultiplicandū genus hūanū qz filij.
Adā sumeret in v̄rozes sorores suas carnales. s̄
sublata necessitate sp̄ fuit p̄hibitū m̄monium
m̄ fr̄es et sorores. et multo magis incest⁹. In le
ge at̄ antiq̄ fuerit alij ḡd⁹ cōsanguinitatis exp̄ss⁹ i q̄s
bus n̄ poterat strahi m̄moniu. In noua aut le
ge p̄ definiatōnez ecclie sunt declarati esse q̄tuor
ḡdus cōsanguinitatis et affinitatis in q̄b⁹ n̄ p̄t strahē
m̄moniu. vt. in. c. nō d̄z. ex d̄ cōsanguinitate et af
finitate. Prim⁹ ḡd⁹ ē i linea collateralī. vt
fuit germani seu sorores carnales. seu fr̄ seu soror
germani. Scdm ḡdus ē illoz q̄ sunt filij duos
rū germanoz. et dicit cōsobrin⁹. Terci⁹ ḡs
d⁹ ē illoz q̄ sunt filij cōsobrin⁹. Quart⁹ ḡd⁹
ē illoz q̄ sunt filij p̄dictoz. In nullo ḡ h̄oz ḡ
duū p̄t strahi m̄moniu. et nullū esset s̄ cōiug⁹
incest⁹. et ex cōicatu essent sciēter s̄ agēdo. et fi
lij illegitimi vtiqz essent. Similit̄ si qz cognosce
ret aliquā cōsanguineā carnalē i q̄cunqz p̄dicto
rū ḡduū. incestū cōmittet vtiqz et enorme p̄cām
et tāto ḡui⁹ q̄nto cōiugior esset ḡdus. In linea
at̄ ascendētū fm doc. et descendētū ē p̄petua p̄
hibitio. s̄ strahēdi m̄moniu. vt inē aui et nep
tem et h̄m̄oi. et incest⁹ etiā ḡuissim⁹ esset. Affini
tas etiā h̄z q̄tuor ḡdus inē qz strahi nō p̄t m̄
moniu. et h̄i fundant in ḡdib⁹ affinitatis. Nam
ex m̄monio inē duos celebrato strahit ista cō
iunctio qd ē affinitas inē cōsanguineos mariti. p̄
ta Petri. om̄es ex vna Petri et v̄roze ip̄i⁹ Petri
puta Bertam. ex alia pte inter cōsanguineos et

conſanguineas Berthe omnes et ipſum Petrum maritum
ei9. Et in eodē gdu poſtea ſanguinei marito effi
ciunt affines Berthe. In pmo gdu cōſobrino De
tri efficit affinis Berthe i ſcdo gdu. a ſic vlt. Idē
p totū ſ conſanguineis Berthe q ad affinitatē ſtra
hendā cū Petro. In his g gduib9 affinitatis ſi
qſ conſobrino mīmōniū nullū eſſz. ſ cōtinu9 mee
ſt9. et excoīcati ā bo ſciēter ſ agēdo. vt pz i cle.
m. c. eos de cōſanguinitate et affinitate. Et ſic pz
pars ſecunda huius ſermonis.

**Pars tertia huius ſermonis. in qua
declaratur q̄t modis omittatur in ceſt9**

Tercio inſup i iſto ſmōe ad maior9 dicto
rū expſſionē nōndū ē q pſib9 modis ice
ſtus omittit. **P**rimo em omittit cū qſ
fornicat cū vxore patris ſui. vlt auiculi ſui a g
uiſſime peccat. Vñ Leuit. xvij. dē. Qui coierit
cū vxore patris ſui a reuelauit ignominia cogna
tōis ſue. portabit ā bo pām ſuā zē. **S**cdo cū
qſ cognouerit eadēz mīerē cū pte ſuo gūſſime
peccat. qz et ſc hīc affinitas ſeu pmitas pſoz
naz ex carnali coplā pueniēs i fornicario coitu
xxx. q. iij. c. ſi qſ. xxxij. q. iij. c. nec eā. et xxxij.
q. vij. c. qz fornicat9 ē. Ita et q nouerca pſis ſui
vxorē. gūſſime punit. Leuit. ij. c. Qui dormies
rit cū nouerca ſua a reuelauit ignominia pſis mor
te moriāt ā bo. Et ſc loq̄t apls i x b pallegatis
Et xxxv. q. iij. c. ſi ceſtis ſiūctōib9 dē. iceſt9 nō
nullo ſiugij noīe deputādos eſſe cēſem9. Si qſ
nouerca duxit zē. **T**ercio cū qſ hēat filiā ali
cui9 in vxorē et carnalr cognoscat mīem vxoris
ſue gūſſime peccat. Leui. xx. ca. Qui ſup vxorē
filiā. duxerit mīem ei9. ſcel9 opatus ē. Viu9 ar
debit cū eis. nec pmanebit tñ nephas in medio
vñ vñ xxxv. q. iij. c. Si qſ cū mīerē filiā fōnicat9
fuerit i gtrante mīe de filiā. a filiā de mīe ille nū
q accipiet vxorē. ille nō ſi voluerit accipiat ma
ritos. Si at ſc ſciuerit ſeie ipe abſqz maritis pe/
tuo maneāt. ſi ibi. **Q**uarto ſi qſ p cognoscat
nuru ſuā gūſſime peccat. Leuit. ij. c. Si qſ dor
miſit cū nuru ſua vltqz moriāt. qz ſcel9 opati ſit
Et iō. xxxv. q. iij. c. ſi vir dē. nō alr nur9 reputan
da ē q filiā. ſi ibi. Silt ſi qſ euſdē ſanguatē co
gnoscat carnalr māterā vlt amitā ſuā gūſſime
peccat. Leui. xx. c. Turpitudinē matertē p ami
te tue ne diſcoopies Qui ſc fecit ignominia carnis
ſue nudabit. et portabit ā bo imq̄tatē ſuā. ſi ibi
Mito ſi qſ fornicat9 fuerit cū ſorore ſua. ſeu ex
pte mīis vlt pſis. gūſſime peccat. Leui. xx. Qui
accepit ſororē ſuā filiā pſis ſui. vlt filiā mīis ſue
a videt ēpitudinē ei9 occidēt i ſpectu pſi ā bo
pz. xxxv. q. i. ſi ita. vbi dē. Tāto nē dānabili9
vſurpat ſanguine9 ſiūctō q̄tomī9 nēcia pbat
ſi ibi. Et Leuit. xvij. dē. Turpitudinē ſororis
tue ex pte ſue ex mīe q domi vlt foris genita ē.
n̄ tuelab. Turpitudinē filie vxoris pſis tui qm
pepit pſi tuo et ē ſoror tua. n̄ tuelab. Silt ſi qſ
cognoscat filiā filij ſui. gūſſime peccat. Leuit
xvij. Turpitudinē filie filij tui vel neptis ex fi
lia nō tuelab. qz ēpitudo tua ē. et. xxxv. q. iij. c.
ſi ibi. a. c. nec eā. idē hēc. Vñ ſi qſ peccauit cū

aliq9 ſ cognatōe ſua ppa vltqz ab qrtū gdu ſe luſi
ue. iceſtū omittit. cū nec mīe eos licitū ſit mīmō
niū cōtrahē. xv. q. iij. c. **C**ōiūctōes ſanguineoz
fieri ſūt phibite. qz has et dīne et ſclī phibent
leges. **L**eges g dīne a hos ad gētes a eos q ex
eis pderit. n̄ ſolū eiſciūt. ſ et maledictōs appellāt
Leges nō ſclī ifames tles vocāt et ab hēditate
repellūt. Et i. c. d. ppinq̄s dē. Qui ppinq̄m ſang
nis vxorē ducūt ſepant et n̄ licebit eis alias vx
ores ſuo i ſiugio ſociare q̄diu viuūt. ſi ibi. Et iō
fili9 a filia duoz frīm vlt duaz ſoroz nullo dnt
omīſceri. qz gūſſime peccat. xxxv. q. iij. c. qdā
Sūt em in tercio gdu ſanguitatis. xxxij. q. v. g.
tercio gdu. **S**eptio ſi qſ cognat carnalr du
as ſorores gūſſime ē fornicatio et iceſt9. xxxij
q. iij. c. ſi qſ. cū duabus ſororib9. vbi dē. **Q**z ſi n̄
igrauerit vſqz ad mortē a ſiugio ſe abſtineant
Et Leuit. xvij. dē. Sororem vxoris tue nō acci
pies nec tuelab ēpitudinē ei9. **O**ctauo ſi ſc duxerit
vxorē frīs ſui. gūſſime peccat. Leuit. xvij. c.
Vxorē frīs ſui null9 accipiat. Turpitudinē vxor
is frīs tui n̄ tuelab. qz ēpitudo frīs tui eſt. Et
xxxv. q. iij. c. ſi ceſtis dē. Si qſ ſclīcā frīs q pene
p9 ſoror extitēat carnali ſiūctōe polluit. iceſtū
deputam9. **N**ono ſi mīr p9 obitū poris viri ſnlie
rit ad ſcdas. nupcias et filij poris viri omīſcāt
filiab9 ſcdi viri. a ecōūſo gūſſime peccat. xxxv.
q. ix. c. Si q mīr ad ſcdas nupcias trāſierit et ex
eis ſobolē genuerit. nullo p̄t ad ſororē cognā
tōis poris viri ptingē. Et i. c. ſi cui9. idē dē. **X**
o ſi ſacō baptiſmī et ſfirmatōis vbi ſc hīc pēnī
tas a cognatō ſpūal. omīe fornicat cū opre vlt
eo9. gūſſime peccat. xxx. q. i. ſi. vbi dē. **N**ulla
auctate pmittit cōmri ſue carnalr coplari. Et i
c. pueit. hēc. **N**ull9 xpian9 omīem ſuā i ſiugij
lumē dz. Et q pſupſit. tādū anathematis viclo
religet. donec pniām digne egerit. **N**o peccat
cognatōe. n̄ cognatio legal tā p adoptoz q p
arrogatōez ipedit mīmōniūz mīe adoptiuos et
legitios vlt n̄ ſcales filios durate adoptōe. xxx.
q. iij. c. ita dilige vbi dē. **R**ec mīe eos q n̄ ſa et q
adoptōe filij ſūt venerāde rōne leges mīmōnia
conſc hī pmittūt. ſi ibi. **Xij.** a vltio ſi qſ cogſcat
fornicario coitu aliq̄m mulierē. et illa efficit cō
mā alicui9 ille fornicarius efficit op̄ ei9 ſc. et
tal op̄ ſnitas a omīnitas phibz deiceps mīmō
niū mīe eos. xxx. q. iij. c. Si qſ vno ex ſiugio ſi
liū aut filiā alit9 ſ ſacō ſote ſuſcepit. a ad ſma
tenuēt. vlt xpianitat mīſterij dedit. ā bo vir et
vxor op̄res ex iſtūt pētib9 ſfatis. qz vir et mīr
caro vna effecti ſūt. ſi ibi. Si igit ille fornicator
coitz cū vna mīere cui9 fornicaria omī effecta ē
gūſt peccat. **E**cce g q̄t mōis phibet ſcctio mī
monij i ſanguate et affinitate. **E**x q pz et q mī
tipl̄r omittit iceſt9. qz qdē vicū vt dē mīe i p̄n
cipio h9 ſmōis. cetet pib9 mai9 ē adulterio ſm
Alex. de ales. vbi. **S**. Et iō ſi adulterū vt pz ex euā
gelio iohis. vij. ita dānatū ē. vt ſcbe a phariſe
mīerē i ipo dephēſā q̄rerēt lapidare mīſtomag
a ſortioz i ſ vicū dē nari dz. **A** q libēt noſ h9 go
virginū **I**ſa xps qui cum pte et ſpū ſando ſuo
viuit et regnat in ſecula ſeculoz. Amen.

**Dñica q̄rtai quadagesima de ab-
hominabili et pessimo vicio sodomie.
Sermo. ixiij.**

OMne quod est in mundo rē.
Ite vbi. s. Agitor. n. fratres
kmi nec nō ventiloꝝ in medio am-
bulans a duobus ventis strarijs et inter se p̄-
liantibus. s. v̄to pudoris hūe timoris. a ven-
to caritatis hūe dilectōis. Caritas insurgit.
et tacite mihi loquit̄. dī. Tua p̄dicatio m̄hīl
p̄dest si nō est in salute. p̄mi p̄sus radicata
ait em̄ apl̄s. i. Cor. xij. Si linguis hoīm loq̄r
et angeloz caritate aut nō habeā. factus sum
velut es sonās aut cymbalū tinnies rē. Pudor
et pavor insurgūt ex alio latere. a m̄hī simus
late loquētes dicūt. Religiosus es. castitatis
p̄fessionē fecisti. nō bene in ore tuo sonāt ver-
ba inhonesta. carnalia a ipudica. Sine ḡ a de
istis carnalibus a ipudicis rebus loq̄ postpo-
ne. ut acordent verba tua cū habitu et religi-
osa vita. Caritas vero magis ac magis insur-
git. di. illud Ber. Nō licet tacere cui ex officio
incūbit peccantes arguere. Idcirco ait apl̄s
i. ad Cor. ix. c. Veni mihi si nō euangelisauero
nam cū p̄dicatoris culpa a suo insano silentio
anie xpi sanguine p̄cioso redēpte piclitantē ab
eo testate p̄pha. veritatē requireret dñs. Vnde
Ier. xvi. di. c. facientis. s. facientis p̄culdubio
pena h̄z qui q̄s p̄t corrīgē negligit emendare
Et. i. Negligē cū possis p̄turbare pueros. m̄-
hil aliud ē q̄ fauē peccare et scrupulo ocessio-
nis occulte. q̄ manifesto facinori desinit obui-
are. s. ibi. Timor et pavor ampli⁹ eleuant. dī.
Vide qd feceris. Multi. n. te existimāt bonū ca-
stū a pudicū q̄ audiētes te talia loq̄ scādalisā-
bunt s te a p̄stinā deuotōnē q̄ tibi afficiebant
oio relinquet. Nō debes em̄ modicū curare de
fama tua. Ait. n. Aug⁹. xij. q. i. m. c. nolo. Qui
fidēs ōcie sue negligit fama suā. crudelis est.
Caritas multo āplius insurgit. di. Malū nō est
scire malū. s. opari. satis ē. n. tibi q̄ nō videant
auditores tui. nec vidē possint i te opa ista im-
pudica. Et illud scandalū nō erit. ex caritate p̄-
dicare. a in alijs rēphendē. q̄ tuipe nullaten⁹
vis facē. Nō ofundāt ḡ inq̄t Ter. o. ad Repoti-
anū opa smonez tuū ne cū in ecclia loq̄ris tacia-
tus q̄libet r̄ndeat. Cur ḡ hec dicis q̄ ip̄nō fa-
cis. Et tūc audacter absq̄ pauore aliq̄ talia in-
iqua opa argue. increpa. Er̄t em̄ tps cū sanā
doctrinam nō sustinebūt. Caste tñ et sobrie. ne
qd āplius v̄l m̄m⁹ dicas q̄ nc̄itas r̄geat. ne
videlicet taciēmitate dānū vel nimietate scāda-
lū facias. sic ad Ro. xij. c. sc̄ptū est. Nō plus sa-
pere inq̄t apl̄s q̄ oportet sapere. s. sapere ad so-
berietatē. Timor et pavor itez. insurgunt. di.
Multi sūt deuoti. casti et pudici. multe sūt vie-
gines caste et deuote q̄ talia horrēt audire. nō
ergo bonū ē neq̄ honestū tales p̄sonas otura-

bare. s. deberēt potius rebz deuotis. oteplati-
uis et sp̄ualibus ofolari. Caritas q̄ oia vincit.
ut. p. i. Cor. xij. a q̄ foras mittit timorem. i.
Ioh. iij. c. tūc vehemēter insurgit di. Cōfor-
tare et esto robustus q̄ nemo nisi luxurios⁹ et
q̄ sit hoc vicio maculat us scādalisabit. Reliq̄
ho p̄sone caste a duote deo gr̄as r̄ferēt q̄ eos
a tali m̄qtate innumes p̄seruauit. Veruz vt d̄r
Eccl. xxi. c. Audiet luxuriosus et displicebit illi.
a p̄nciet illud post dor̄ū suū. Equus em̄ cal-
citrat si ei⁹ dor̄ū marcidū a vulneratū tangit
porcus rugit si ei auferat cib⁹ optat⁹. Sic p̄-
fecto euenit ei q̄ ē tali morbo atammatus. Nāz
teste Greg. Egra mēs p̄dicatōz n̄ sustinet. q̄
tacto vulnē dolet. s. reuera ut Salomon. p̄u-
r. dicit. Nui odit increpātes insipies ē. q̄ ta-
lis teste p̄pha. Noluit itelligē vt bñ agēt. Mi-
rabit̄ igit̄ insan⁹ si h̄ p̄dicat. nec tñ mirat̄ q̄ h̄
petrat. cū sūt a scis doctoribz rēphendat. Nā
Iero⁹. fuit Igo sūt a paulus. et tñ illud ab-
hominabile viciū rēphēderūt. vt patebit i se/
q̄ntibz. q̄ fm Ioh̄ez. Om̄e q̄s ē i m̄bo rē. Tu
ḡ apphēde arma et scutū a ote septam luxurie
speciē illud videlicet abhominabile s̄testabile a
innoīabile viciū gomo:reoz et sodomitarum
instādo. p̄dicādo. et vsq̄ ad celū vociferando
p̄liari et de certare non desistas. q̄ hodiernis
tp̄ibus in ista maxie n̄ra maledicta italia veri-
ficata est sn̄ia illa. Pla. iij. P̄tm suū. s. sodomie
q̄i sodoma illa q̄ p̄pter h̄ viciū submersa est. p̄-
dicauerūt. nec abscondēt. i. publice sine veres
cundia petratī sūt. De quo pessimo vicio tria
in isto smone tñ annotabimus. quorum.

Primum dicetur sceleratio.

Secundum vero specificatio.

Tercium autem originatio.

**Pars prima huius sermonis in qua
declarat q̄ viciū sodomiticū est scele-
ratissimū quia est nature contrarium.**

Primo igit̄ in isto smone circa sodo-
mie sceleratōez occurrit dubiū. Vtz
illud viciū sodomiticū sit p̄tm maxie
m̄inter oēs sp̄s luxurie. Ad q̄s r̄ndetur fm
Alex. de ales. in. ij. p̄te sūme sue in tractatu de
vicio ote naturā. in p̄ncipio. et bñm Tho. scda
sc̄de. q. c. liij. arti. xij. q̄ simpliciē illud viciū ē
grauissimū sup omēs alias sp̄s luxurie. Vnde
Aug⁹. in libro 8 adulteris coniugis. xxiij. q.
ij. c. adulterij. vbi d̄r. Adulterij malum vincit
fornicatōem. vincit aut ab incestu. Pei⁹ ē em̄
cū m̄re cubare q̄ cū aliena vprore. s. h̄ez. pessi-
mū est q̄s ote naturā sit. vt si vir m̄bro mulie-
ris nō ad hoc ocesso voluerit vti. s. ibi. Ratio
aut hui⁹ est fm p̄dictos doctores. q̄ i q̄libz
ḡne pessima ē p̄ncipij corruptō ex q̄ alia sp̄en-
dēt. Principia aut rōnis sūt ea q̄ sūt fm natu-
rā. Nā rō p̄suppositis his q̄ sūt a natura s̄t miata

disponit alia in q̄ ouenit. Et B̄ apparet tā in
speculatiuis q̄ in opatiuis. Et iō sicut i specu
latiuis error qui ē circa ea q̄z agnitiō ē hōi
naturalit̄ idira ē ḡuissimū et turpissimū. Ita
in agēdis agē ostra ea q̄ sūt in naturā deficiē
nra ē ḡuissimū et turpissimū. Quia ḡ i vicij
q̄ sūt oē naturā trāsgrediē hō id q̄d ē in nat
urā determinatū circa usū venereū. Inde est q̄
est p̄t̄m ḡuissimū iter oēs spēs luxurie. Po
stea vero ē incestus. q̄ h̄c dictū ē s̄. est oē na
turalē reuerentiā quā p̄sonis coniunctis debem⁹
Si aut̄ dicat̄. Tāto aut̄ p̄t̄m aliq̄d ē ḡuissimū q̄n
to magis ostrariat caritati. p̄mi. h̄ magis vi
dent̄ ostrariari caritati. p̄mi. adulteriū. Itus
p̄m. et raptus q̄ vertunt̄ i iuriā. p̄mi q̄ p̄t̄a
oē naturā. p̄ q̄ nullus alteri iniuriat̄. ergo rē.
Ad hoc r̄ndet̄. q̄z sicut ordo rōnis recte est
ab hoīe. ita ordo nature ē ab ip̄o deo. Et ideo
in p̄tis ostra naturā in quibus ip̄se ordo natu
re violatur fit iniuria ip̄i deo ordinatori na
ture. ut declarabitur. Quia p̄pter maius pec
catū ē vicij oē naturā q̄ alie spēs luxurie q̄ sūt
ostra p̄mū. Si vero dicat̄. Si ḡ illa pecca
ta vident̄ esse ḡuissimā q̄ ostra deū omittunt̄
igit̄ sacrilegiū q̄d omittit̄ ostra deū. q̄z vertit̄
in iniuriā diuini cult⁹. ē ḡuius p̄t̄m quā vicij
ostra naturā. Ad hoc r̄ndet̄ q̄z vicia ostra natu
rā q̄ sūt ostra deū ut dictū est sūt tanto ḡuioza
q̄ sacrilegiū corruptela. q̄nto ordo nature hu
mane idit⁹ ē p̄or et stabilior q̄ q̄libet ali⁹ or
do sup̄additus. Postremo si dicat̄. q̄ tanto as
liq̄d p̄t̄m videt̄ esse ḡuius. q̄nto exerceat̄ in p
lo na quā magis dilige dēmus. h̄ in ordinē ca
ritatis magis dilige dēmus p̄sonas nob̄ cōiun
ctas q̄ polluunt̄ p̄ icestū q̄ p̄sonas extraneas
q̄ iterdū polluunt̄ p̄ vicij ostra naturā. ḡince
stus ē ḡuius p̄t̄m q̄ vicij ostra naturā. Ad h̄
r̄ndet̄ q̄z p̄t̄a q̄ sūt ostra naturā speciei. ḡuio
ra sūt q̄ q̄ sūt ostra naturā indiuidui. q̄z q̄ of
fendit̄ sp̄m offendit̄ etiā indiuiduū. et n̄ econ
tra. iuxta regulā iur̄. Semp̄ ḡnālibus p̄t̄cula
ria sūt. ff. de re. iur̄. l. semp̄. Cū igit̄ icest⁹ fit
ostra indiuiduū speciei hūane. sodomia h̄o cō
tra sp̄m humanā. sequit̄ maius p̄t̄m esse vi
cij ostra naturā q̄ incestus. Idcirco ad cla
riorē noticiā p̄dictoz notandū ē q̄z vicij nō
h̄z p̄mū nomē. h̄z septē cognomina declarā
tia eius puerilitatē et sceleratōem. q̄z Primū
dicat̄ sodomia. Secundū d̄z stuprū. Tercū d̄z
virū nubē in femina. Quartū libido nephāda
Quintū grauissima luxuria. Sextū fedissima
neq̄tia. Septimū et vltimū vicij ostra naturā.
Primū cognomē hui⁹ maledicti vicij d̄z so
domia. p̄z. r̄r̄ij. q̄. vij. c. flagitia. et. r̄r̄ij. q̄.
in. ḡ. hoc aut̄. vbi d̄z sic. Rel̄ do naturali v̄sū
ostra naturā more sodomitico fornicant̄. Patz
etiā. dis. r̄ij. c. q̄d ait vbi scribit̄ q̄ Loth p̄sti
tuere volebat filias suas hac op̄eratiōe ut vi
ri hospites eius in h̄il a sodomitis tale paterē
tur. D̄r aut̄ hoc vicij sodomiticū et gomozrea

nū. q̄z p̄t̄r h̄o d̄z Sodomā et Gomozrea ciuitas
res fuerūt submersa. Secundū cognomē
istius vicij d̄z stuprū. p̄z. ff. d̄z offi. p̄li. l. fi. q̄. ff.
ad le. iur̄. de vi pub. l. in. ḡ. i. ff. q̄z metus cā. l.
isti. quidem. ḡ. p̄n. ff. de adul. l. cui domū. et
l. mariti lenociniū. ḡ. fi. et. l. stuprū. ḡ. i. et. ff.
de extraor. cri. l. i. ḡ. q̄ puero. et de pe. di. i. ḡ. q̄
puero. vbi d̄z. Qui puero stuprū abducto. vel
corrupto comite p̄sua. erit. r̄. ut dicet̄. Tercū
cū cognomē appellat̄ virū nubere in femina. ḡ.
C. de adul. l. cū vir nubet in femina. glo. i. cū
vir supponit se in officiū femie. Et ideo d̄z talis
in corpore suo muliebria pati. ff. de postulā. l.
i. ḡ. remouet. r̄. Quartū cognomē d̄z nez
phāda libido. p̄z in struta. de publi. iudi. ḡ. itē
lex iulia. Et ideo. r̄r̄ij. q̄. v. c. in eo fornicator
d̄z. In veteri lege de nephādis criminib⁹ que
in occulto sūt. q̄ noīari cōturpissimū ē. ne dicē
tis os. et aures audientiu⁹ p̄luerent̄. ḡnā h̄c
est opla. di. Verecūdos et ferētes facite fi
lios israel ab omī imundicia. h̄ ille. Quintū
cognomē d̄z ḡuissima luxuria. ut p̄z in Auten.
ut nō luxurient̄ ostra naturā. col. vj. vbi d̄z.
Nū q̄dam diabolica insligatōe ophēn. et ḡz
uissimis luxurijs semetip̄os inseruere. r̄. q̄z
centē. Sextū cognomē appellat̄ fedissima
neq̄tia. p̄z. C. de adulterijs. l. fedissima. vbi d̄z.
Fedissima eaz neq̄tia q̄ pudorē suū alienis li
bidinibus p̄sternit̄. necnō etiaz eaz q̄ p̄ vim
stupro ophēn sūt. Irrephēsa volūate leges
vlescunt̄. h̄ ibi. Septimū et vltimū cognomē
q̄ est magis p̄mū q̄ alia. d̄z vicij ostra na
turā. p̄z extra de excel. pla. c. clerici. r̄r̄ij. q̄.
v. c. adulterij. et. c. flagitia. vbi d̄z. Flagitia
q̄ oē naturā sūt. vbiq̄ et semp̄ repudiāda sūt
q̄lia sodomitaz fuerūt. r̄. Et in Auten. ut nō
luxurient̄ ostra naturā. col. vj. vbi d̄z de eis.
Et ip̄i nature ostraria agūt. nō em̄ poterūt so
domire se excusare i die iudicij p̄ ignorantiam.
cū natura legē dederit nō solū hoībus h̄ etiam
brutis. quā bruta aīalia sūt. et isti trāsgres
diunt̄. Nā natura nō solū masculos nec etiaz fe
minas in aliq̄ ḡne edidit̄. h̄ masculos et feminas
simul. q̄z nec masculi p̄ se nec feie p̄ se possunt
generare. h̄ bñ vterq̄ sūt coniuncti. Vñ p̄hus. i.
politicor. ait. Necessariū est hoīem et femina
omī ceri. nō ex electōe h̄ a natura. q̄z. s̄. est cō
mune oībus aīalibus. Vñ. ij. de aīa idē p̄hus in
quit. Oīa etiā viuētia naturalit̄ appetūt cōtra
natōem suā inesse. q̄ nō est sine omī. tione acti
ui et passiui. Hoc idē h̄etur. ff. de iusti. et iure
l. i. ḡ. ius naturale. ut p̄z in tradatu de mīmo
tio. et dis. i. ḡ. ius naturale. vbi scribit̄. Ius na
turale oīe ē cōm natōnum eoq̄ vbiq̄ instinctu
nature nō aliq̄ constitutiōe habet̄ ut viri et feie
coniunctio liberorū successio. et pueroz educa
tio. Et Insti. de iure naturali. idē d̄z in p̄n. et in
Auten. q̄bus modis naturales efficiunt̄ legiti
mi. ḡ. liceat. col. vj. Et iō isti maledicti sodo
mitē sūt d̄structores humani generis et totius

nature. qz cōseruatio humani generis nō p̄t eē
nisi p̄ generatōem et liberorū p̄creatōez que
n̄ p̄t fieri absq̄ viro et muliere ex ip̄orū nat̄ali
coniunctōe. vt. C. de indicta viduitate tollē
da. l. finali. C. de liberis p̄teritis et exheredat
tis. l. maximū. et. C. de legit. heredib⁹. l. lege
duodeci tabularū. et Insti. de exhere. libe. §.
et hoc idē. et in Autē. de triente et semisse. §. i.
coll. iij. vbi Sz. natura em̄ vtrūq̄ corpus et ma
ris et feie edidit ut maneat suis vicib⁹ imorta
le. et alterū alterius auxilio semp̄ egeat. et vno
semoto alterū corūpat. h̄ ibi. Cū. n. deus vt
Gen. i. c. scribit. ad multiplicatōem indiuiduo
ru. et cōseruatōem humane nature p̄mis paren
tibus dixerit et etiā reliq̄s. Crescite et multipli
camini et replete terrā. Sodomite ip̄i pessimi
opam dare nō cessant ut minuat et deficiat tot
taliter genus humanū. dicētes ip̄i dño. Tu fe
cisti et masculū et feminā ut hoies multiplicar
ent. nos autē cōtra naturā laboramus ut neq̄
hoies neq̄ feie generent. Et iō fetidi homoz
rei homicide sūt. Et iō Aug⁹. ait. Hoc vicō la
borantes homicide sūt. et si nō gladio tñ facto
Et idcirco crudeliores sūt om̄i bestia. Leones
. n. et leopardi et serpentes et dracones et alie
fere laborāt ad generatōem et saluatōem sue
sp̄ei. Bruta. n. aialia s̄uant legē nature vt co
uant in vase et loco et mō sibi deputato a nat̄a
Sodomite autē totū oppositū. qua p̄pter labo
rant ad destructōem generis humani. Proma
de tñ humana rō hoc scelus abhorret. qz qn
tum in se p̄t genus humanū p̄mere niti. Nam
si oēs essent hoc nephando vicio maculati. q̄s
hō generari posset. p̄fecto nō masculus nō fe
mina. et sic humanū genus oīo p̄iret. Ideo sce
lerati sodomite Pharaone et egyptis iterum
crudeliores sūt cū illi sicut Ero. i. c. scriptū est
tñ interfecerūt masculos hebreorū. feias autē
reseruabant. h̄ij vero oībus sceleratiorēs ma
sculos et feminas occidūt. Nec tñ sūt homici
de. h̄ q̄s p̄sare horribilius ē filicide p̄prie no
minari p̄nt. qz de tot filiis corā dño h̄nt reddē
rōem quot vicio isto deficiēte orirent. De q̄bus
ap̄ha dicit. Disperierūt in endor. facti sunt vt
stercus terre. Endor em̄ fons gñatōis iterp̄
tatur. In h̄ siquidez fonte oēs gñandi filij di
sperierūt. dū tale scelus diuersimode p̄petra
ut. j. patebit q̄ clamare non cessant q̄s Apoē.
.vi. c. scribit. f. Vsq̄ q̄ dñe scis et verus n̄ iudi
cas et vindicas sanguinē nēm de h̄ijs q̄ habi
tāt in terra. O si aperirent sp̄uales aures plu
rimorū de quot innumerabilibus locis q̄ noīa
re nō licet vt qz p̄cipe possent qz in multis pa
tris ip̄ib⁹ n̄ is vox talīū filiorū disperforū
multiplicatus sit clāmātium voce terribili. ad
ignē ad ignē ad ignē. Brūs q̄ppe igit̄ ille est
q̄ natus est. et a talibus flagit̄is nō inuenitur
pollutus. De q̄bus loquit̄ Cyprianus in ep̄la
ad Donatū di. O si etiam possis in illa sublimi
specula substitus oculos tuos m̄serere secretis

recludē cubiculorū obductas fores. et ab ascia
entiā liminū penetralia occulta referare. aspiz
cias ab ipudicis geri quod nō possit aspicere
frons pudica. Videas q̄s crimē fit. et multipli
citer. Videas que vicioz furore demētes ges
sisse se negāt et gerere festināt. Libidimb⁹ in
sams in viros viri p̄uūt fiunt qz nec ip̄is p̄nt
placē q̄ faciūt. h̄ ille. qz. f. ḡuissima sūt et flaa
gitiosa. Et sic p̄z p̄ma huius smonis.

Pars secunda huius sermonis. in
qua declaratur quot modis cōmittit̄
viciū contra naturam.

Secūdo in isto smone circa specificas
tōem vicij cōtra naturā. querit̄ vtrūq̄
viciū cōtra naturā sit sp̄s determina
ta luxurie. Ad q̄s r̄ndet̄ fm̄ Alex.
in sc̄da pte sume sue. in tractatu de luxurie vicō
Et bt̄m Tho. sc̄da sc̄de. q. c. liij. arti. xj. q. ibi ē
determinata luxurie sp̄s vbi sp̄ealis rō defor
mitatis occurrit q̄ facit indecentē actū venere
um. Nō q̄dem p̄t eē duplicis. Vno q̄dem mō
q̄ repugnat rōm recte q̄s est cōue in om̄i vicio
luxurie. Alio q̄dem mō qz etiā sup hoc repu
gnat ip̄i ordinī naturali venerei actus. q̄s cō
uenit humane speciei. et hoc ē viciū cōtra natu
rā de q̄ loq̄mur mō. Vnde. ij. Cor. xij. d̄nume
ratur a h̄is sp̄ibus luxurie. qn̄ Sz. Nō egerit pe
nitentiā sup imūdicias q̄s gesserūt in ipudicia
cia et fornicatōe vbi dicit glosa. In imundicia
. i. cōtra naturā luxuria. Nō si cōtra dicat̄ sic
Luxuria cōsistit circa actus ad gñatōem huma
nā ordmatos ut ex sup̄dictis p̄z. h̄ viciū cō
naturā cōsistit circa actus ex q̄bus nō p̄t sequi ge
neratō. ḡ viciū cōtra naturā n̄ est sp̄s luxurie
Ad hoc r̄ndet̄ qz luxuriosus nō intendit ge
neratōem humanā h̄ delectatōem venereā qm̄
p̄t aliquis experiri sine actib⁹. ex q̄bus sequit̄
humana gñatio. et hoc est etiā q̄s q̄ritur de vi
cio cōtra naturā. Sed sciendū est qz viciū cōtra
naturā non est sp̄s specialissima h̄ sp̄s subal
terna. q̄ h̄z alias sp̄s sub se specialissimas que
sunt diuersimode assignate. Sed ordinez nēm
p̄sequētes septē assignabimus. quaz. Prima
Sz mollicies. Secūda Sz p̄prie sodomia. Terc
cia Sz corruptibilitas. Quarta Sz bestialitas.
Quinta Sz inaturalitas. Sexta Sz imodalitas.
Septima et vltima Sz monstruositas. Prima
sp̄s vicij cōtra naturā Sz mollicies. que est fm̄
Alex. in sc̄da pte sume sue in tractatu de viz
cio cōtra naturā. et Tho. vbi. s. qn̄ absq̄ om̄i
ocubitu cā delectatōis veneree pollutio i se
metip̄o tactis imundis p̄curt. q̄s i masculis
et mulierib⁹ cōmittit̄. et est enorme viciū et cō
tra naturā rōmbus dictis. q̄uis fm̄ doc. p̄dis
ctos. vbi s. Alex. et Tho. arti. xij. vbi s. in re
sponhione vltimi argumēti teneat m̄fimū locū
inter tria illa vicia que sunt cōtra naturā. zc.

De ista specie luxurie ait ap[osto]lus ad Ro. i. di.
Propter q[uo]d tradidit illos de[us] in desideria cor-
dis eor[um] in imunditiā ut stumelijs afficiāt cor-
pora sua in semetip[s]is. Et i. Cor. vi. dicit. Neq[ue]
molles regnū dei possidebūt. Et Gen. xxviii.
habet q[uo]d dicit Iudas ad Onaz filiū suū. Ingre-
dere ad vxorē fr[atr]is tui et sociare illi ut susci-
tes semē fratri tuo. Ille autē sciens nō sibi nasci fili-
os. itroiens ad vxorē fratri sui semē fūdebat
in terzā. ne liberi fratri noīe nascerent. Et iō
p[er]cussit eū d[omi]n[u]s q[uo]d rē detestabilē faceret. Is ibi.
Et sic p[ri]ma spēs hui[us] vicij. Secūda spēs
vicij o[st]ra naturā s[ed] sodomia. q[ua]n[do] s. mascul[us] cū
masculo infimul miscent. marie i turpi loco. q[ua]n-
tū pessimū est viciū. Et ista spēs ē g[ra]uius pec-
catū q[uam] p[ri]ma. q[ua]n[do] s. m. Alex. vbi sup[er] mai[us] ē p[ec]cātū
vbi in altero idēbito mō fit trāsfusio q[uam] ubi t[ra]n-
fusio solū. Nam g[ra]uiissimū est p[ec]cātū o[st]ra naturā
q[ua]n[do] id q[uo]d est actiū s[ed] naturā supponit ad reci-
piendū. q[ua]n[do] tūc est virū nubere in feminā. ut d[icitu]r
Cum est Leuit. xxviii. c. Tūc masculo ne omisce-
aris coitu femineo. De ista specie iterū loq[ui]tur
ap[osto]lus ad Ro. i. di. Similit[er] etiā a masculi reli-
cto naturali vsu femine exarserūt in desiderijs
suis inuicē. masculi in masculos turpitudinem
opantes. et mercedē quā oportuit erroris sui
in semetip[s]is recipiētes. Et i. Cor. vi. ait. Ne-
q[ue] masculoz ocubitores regnū dei possidebūt
Is ille. Quot hodie tales repiunt. q[ua]nto adolescen-
tes tanq[uam] vxores tenēt. q[ua]nto iuuenuli p[ro]stituunt
corpa sua tanq[uam] meretrices. quis numerat. q[ua]n-
tis colligit. Tale est ap[er]ie illud viciū. q[uo]d sodomi-
te et gomorreani exercebāt. Nam voluerūt an-
gelos missos ad Loth. Gen. xviij. vidētes eos
iuuenes pulcherzimos p[ro]stituere potius q[uam] ip-
sas filias Loth. ut dicit. j. Et sic p[ri]ma s[ed]a spēs
hui[us] vicij. Tercia spēs hui[us] vicij s[ed] corrup-
tibilitas q[ua]n[do] est similis s[ed]e. q[ua]n[do] s. sicut illa in ma-
sculis. ita ista in feminis. q[ua]n[do] feia vtiq[ue] corru-
pit femiam sicut masculus masculū. Et iō ē eq[ui]-
grauē p[ec]cātū sicut s[ed]a spēs q[ua]n[do] g[ra]uiissimū viciū ē
o[st]ra naturā q[ua]n[do] q[uo]d ē s[ed]m rōem receptiū a pal-
liū vult esse actiū. sicut ut dictū ē illud q[uo]d ē
actiū vult esse receptiū. et hoc p[ro] locū a con-
trario sensu. Et iō femina in tali actu efficitur
masculus o[st]ra naturā. C. De adulterijs. i. fedis-
simā. Glo. cū feia agit ut vir. et econuerso vir
ut feia. De q[ua] etiā specie loq[ui]t[ur] ap[osto]lus ad Ro.
i. di. Propterea tradidit illos de[us] in passio-
nes ignominie. Nam et femie eor[um] mutauerūt
naturalē vsū in eū q[ua]n[do] est o[st]ra naturā. ut s. femi-
ne feminas polluerēt. Vñ etiā Iero. i. m[er]it. i. li.
o[st]ra Iouinianū. xxij. q. vii. c. Vñ naturalis
et licitus est. sicut in coniugio. et illicitus. sicut i
adulterio. o[st]ra naturā vero semp[er] illicitus. et
p[er]cul dubio flagitiosior atq[ue] turpior. q[ua]n[do] scūs
ap[osto]lus etiā in masculis et feminis arguebat. dā-
nabiliores volēs itelligi q[uam] si in vsu naturali
adulterādo. vel fornicādo peccaret. hec ille.
Quid o mulieres. nō dico vobis deuotis. tas

les hodie repiuntur. Nam in italia accidit iste
casus. q[uo]d videlicet vna ancilla filiaq[ue] d[omi]ni sui no-
bilis infimul in tali vicio miscerent. a cū ancil-
la illa haberet rē cū vno iuvene. suscepto semi-
ne statim cū filia d[omi]ni sui itez corrupta illis semē
emisit in vas et illa filia d[omi]ni sui grauidata est.
Quid plura. Tot et tātis modis illud viciū a
mulierib[us] mittit q[uo]d nō est honestum dicere.
Et sic patet tertia spēs. Quarta spēs hui[us] vi-
ci s[ed] bestialitas. que ē p[er] coitū ad rem alterius
speciei. ut puta hō cū bestia. Et ista spēs est g[ra]-
uissima inter oēs spēs que sūt o[st]ra naturā s[ed]m
Tho. et Alex. vbi s. q[ua]n[do] est o[st]ra naturā speciei
Et iō s[ed] Gen. xxxviii. Joseph q[ua]n[do] accusauit fra-
tres suos de crimie pessimo. vbi dicit glo. q[uo]d cū
pecoribus miscebant. Adeo ē graue p[ec]cātū q[uo]d i
detestatiōem hui[us] mādauit d[omi]n[u]s pecudē etiaz
ocidi. Vñ Leuit. xx. s[ed]. Qui coierit cū iumēto
et pecore. morte moriat[ur]. pecus autē occidatur.
Mulier q[ua]n[do] succubuerit iumēto cui libet. sicut iter
ficiat cū eo. Is ibi. Vñ cuiq[ue] autē indiuiduo ma-
gis est coniuncta spēs natura. q[uam] q[uo]d cūq[ue] aliis in-
diuiduū. Et iō illud p[ec]cātū est g[ra]uiissimū. Et ideo
etiā Leuit. xviii. s[ed]. Cum omni pecore nō coibis
nec maculaberis cū eo. Mulier nō succubet iu-
mēto nec miscebit[ur] ei. q[ua]n[do] scelus ē. Si autē scirent
loqui bestie. dicerēt. O hō factus es sicut vn[us]
ex nobis. Audi Virgiliū q[ua]n[do] dicit de Is. Hic cru-
delis amor tauri suppositaq[ue] furto. Phaliphe
mixtū genus p[er]lesq[ue] biformis. Amotaur[us] in
est veneris monumēta nephāde. hec ille i. iij.
Eneidoz. Hic loq[ui]t[ur] de q[uo]dam regina nomie
Phaliphe q[ua]n[do] intra vaccā lignēā ocubuit cum
thauro. De qua etiā loq[ui]t[ur] Dantes in secūda
comedia. cantico. xxvi. di. La noua gente sodo-
ma et gomorra. Elaltra nela vacca itra Phas-
liphe. Per chel torrello a sua luxuria corra-
p[er]it q[uo]d o mulieres tale viciū repitur istis epis-
bus. Narrat frater Jacob[us] de Marchia i q[uo]da
tractatu q[uo]d in q[uo]dam terra vbi fuit p[ro]dicās. q[ua]n-
dam mulier p[ro]turiuit filiū habēs caput castro-
tis. Itēz q[uo]d in Dalmatia vna iuuenca parturit
mediū boiem et mediū bouē a statim mortuus ē
Item alius frater dixit q[uo]d in Salerno vna sus
mediū boiem et mediū porcū parturit. quē ip-
se vidit ap[er]tis oculis. O nephāda memoria ta-
lis mōstri. O crudelis et inordinatus amor ut
nobilissima creatura cū bestijs misceat. Iō cū
in honore esset nō intellexit. opatus est iumen-
tis infipientib[us] et similis factus est illis. Et sic
p[ri]ma quarta hui[us] vicij spēs. Quinta hui[us] vi-
ci spēs s[ed] inaturalitas que ē q[ua]n[do] s. vir cū vxorē
sue alia muliere misceat nō seruato loco na-
turali. et vtendo mēbro nō ocesso et marie tur-
pi. q[uo]d pessimū est. Et quīs sit g[ra]ue cū q[ua]cunq[ue]
muliere. tū multo magis cū ap[er]ia vxore. quia
magis tenet cauere malū ap[er]ie vxoris q[uam] ma-
lū alterius. Et ideo ait Aug[ustinus]. xxij. q. vii. c. ad-
ulterij. p[ec]cātū q[uo]d fit o[st]ra naturā execrabili-
ter fit in meretrice. s[ed] multo execrabilius fit i ap[er]ia

prore. libi. et hoc est illud vicium quod maxime ge-
nerat inimicicias inter viros et uxores inter se ut ex
hoc vir valeat semetipsum aspicere. Nam reperi-
ego in ciuitate Neapolitana mulierem quod excepta
prima nocte i. xvi. annis tamen bis habuerat rem cum
viro. quod semper volebat agere contra naturam. O
horrendum vicium. O abhominabile peccatum. O tres-
mendum iudicium dei quod cito veniet super huiusce-
modi. Nolite mulieres consentire viris vestris.
neque minimis. neque percussionibus. neque promissio-
nibus. Nolite facere sicut faciunt plerique quod ap-
ter munuscula promissa et data a viris. propter ve-
stes et popas promittunt se a viris abuti et tra-
ctare sicut bestie. que potius dicende sunt metris
ces quam vere uxores. Similiter enim sunt peccatum serpen-
ti qui in paradiso terrestri iter. Adam et Eua in-
imicicias posuit. Idcirco propheta gomorreis ma-
quit. Furor illis secundum similitudinem serpentis. Quod
euenire attingit precipue sodomitis qui tamen dele-
ctantur in masculis ut non possint mulieres respici-
ere. nisi ipse eis contra naturam consentiant. Et ideo
cauete vobis preses et matres ne filie vestre nu-
bant sodomitis quod et vos et ipse semper eritis ma-
le contenti. Sed vos qui habetis maritos sodo-
mitas relinquit. ite ad monasteria. Ait enim Bo-
na. in. iij. dis. xxxviij. quod secundum quoddam propter hoc pec-
catum uxor potest viro dimittere et fugere. quod ut has-
beretur. xxxij. q. viij. c. oes. in glo. propter tale vi-
cium potest uxor negare debitum et petere debitum si
notorium. Et sic per quanta species huius vici sodomiti-
cis. Sexta huius vici species est immoderata quod
si vir cum muliere et propria uxore seruat loco
naturali in coitu non seruat modum naturalem. sed
potius modo bestiali et porcino cognoscit mu-
liera querendo in homini maiorem delectationem. Que
species secundum Tho. vbi s. et etiam Alex. s. contra na-
turam quod contra modum nature. non generalis sed ratio-
nalis. O quot hodie tales recipiuntur qui dicunt se
posse facere quicquid volunt de propriis uxoribus
si mentiantur. quod tamen possunt quod natura rationalis
dictat. et honestas suggerit. Ex hoc fit impe-
dimentum sepe gaudi. ad quod principaliter ordina-
tus est coitus. et etiam si aliquam generationem seque-
tur sunt filii monstruosi. et ordie contrario nature
gignant et situant in corpore matris. et etiam egredi-
untur in partu sepe membris corruptis et inordinatis.
et statim aliquam moriuntur. et sic per septima huius
vici species. Septima et ultima species huius
vici est monstruositas. quod est quando vir suato loco
loco succubito se loco facie. et facia cubito loco
viri. et sit quedam monstruositas. ac si ecclesia alius
ascenderet super capamile. Vir est capamile. mu-
lier ecclesia. Est enim ista species contra naturam sicut
alia precedens. quod contra modum nature rationalis
O quot facie recipiunt talia vicia peccantes. que
contra naturam volunt esse masculini. Istud fuit vnus
de viciis propter quod diluuium venit. quod dicit magis-
ter historiay scolasticay quod mulieres supera-
grediebant viros. Sed circa hoc ad declar-
ationem huius speciei et precedentis mouet vnus.

dubium. An talia sint semper peccata mortalia vel ali-
qua excusentur aliqua necessitate. Nam aliqui dixe-
runt quod aliquam necessitate cogente. ut puta infirmi-
tate corporis grossitie ex grauidatione vel pigre-
tine si quis cognoscat uxorem indebito modo si tamen in
debito vase dum non intenderet maiorem delec-
tationem quam non peccaret tunc mortaliter quod fie-
ret causa plis vel propter incontinentiam. Sed contra-
rium videtur per glo. quod ad Ro. i. c. inquit super illud.
In eum usum qui est contra naturam sic ad leuam. Con-
tra naturam est scubitus qui vir cum ipsa coniuge al-
io modo quam decet dormierit. Sed talia agens
alio modo dormit quam decet. g. r. Item alia glo. su-
per illud. Relicto naturali usu. r. ibidem ait.
Quid est imitare naturalem usum in eum qui est contra na-
turam nisi sublato usu accessu aliter uti quam accessu
est. g. r. Et quis dicat isti qui peccatum contra natu-
ram sunt soli qui non ea parte corporis quam ad genera-
tionem instituta est uterentur. maxime quod sequitur in secun-
da glo. immediata post predicta. cum illa pars corpora-
lis non habeat homini usum datum a natura. Attamen
Alex. n. in secunda parte summe sue in tractatu de vicio
contra naturam. articulo. iij. dicit quod ad hanc questionem di-
cendum est quod peccat vir sic cognoscendo uxorem
modo brutali. nec necessitas eum excusat a toto-
lo diminuat quantitatem peccati. et ideo non fit modus cog-
noscendi contra naturam generalis ut dictum est.
tamen est contra naturam rationalis. Aiunt enim medici
quod ex homini actibus ut plurimum euenit periculum
in ple gignata. et etiam impeditur aliquam gignanda. Vnde
valde peccaret si quater qui sic cognosceret nul-
la existente necessitate. cum sit peccatum. etiam occurre-
te necessitate. et si non tamen. Unde si forte dicatur.
duobus malis existentibus minus malum accedens
hinc permittitur ubi alterum illorum est expediens pro-
pter maiorem mali vitatorem. si gignus est adulter
cum in coniugata et coniugato quam homini malum. g. p.
mittendum est ad euitationem illius quod fiat coitus
viri cum uxore illicitus si tamen in vase debito. Ait
enim Aug. in li. de bono coniugali quod longe minus
peccat qui libet assiduus ad uxorem quam rarissimus
ad fornicationem. Ad hoc respondet Alex. vbi sup.
quod ista peccata sunt excusabilia et excelsa quod ad hoc quod ex
vna parte est cognoscere suam maius peccatum. ex al-
tera vero parte cognoscere soluta siue alterius con-
iugata. Maius est enim peccatum fornicatio. siue ad
ulterius isto peccato quod ad hoc quod fornicatio. et adul-
terium est accessus ad alienam. Maius autem est si vi-
cium adulterio et fornicatione quod ad hoc. quod ibi est
modus brutalis. si vero modus humanus. Vnde
non est sufficiens causa quod sic debeat cognoscere vita-
tio fornicationis. Et quod in utraque persona est impe-
dimentum. videtur quod coitus sit vel esse debeat ratio con-
tinendi manente impedimento. Nec videtur dicendum
in hoc quod facienda sint mala ut vitentur deterio-
ra. Hoc autem totum est saniori iudicio relinquendum
in persona reddere debitum et petere. Sed constat
quod hec ratio secundum istas duas ultimas offendit. con-
tra naturam minor est quam secundum supradictas species. si ille
Ecce quod modis peccat contra naturam. et impudice.

et inhoneste et bestialiter et misera bilis. Et ne
paret secunda pars huius sermonis.

Pars tertia huius sermonis. in qua
declaratur unde originatur illud vici
um sodomiticum.

Quercio in isto sermone queritur. Unde
q in tanta imundicia irruat homines
rationales et maxime doctores et sapien
tes. magnati. plati. et principes. ut ocu
lata fide hodiernis temporibus patet. Rndet qd ori
tur ex tribus. Primo ex elatione et superbia
q in apm ad Ro. i. Dicentes se esse sapietes
stulti facti sunt. s. p supbia a q estimabat se et
iactabat se esse sapietes. Ex supbia eni illorum
sapienru in mundu ondit. Paulus fuisse huius
liatos et datos ita in reprobu sensu ut talia de
qbus dictu e ageret. 2c. Nam Ioue que deoz
suoz maximu colebat referebat populis talia
turpissima agentu eoz poete stulti 2c. Et Vir
giliu maximu poeta narraat magnu sodomitaz
historiographi. Et Julius cesar satis doctus
cu triumpho potiret ex victoria habita qd ho
stes sibi fuit publice improperatu vitu sodomie
ab hostibus. Nec Octavianus ita sapiens in
mudum et felix caruit hoc vicio. Et qre is vico
fuerut supati nisi ppter supbia eoz. q omnes
ad inferos descenderut. Unde Ezech. xvi. 82.
Hec fuit iniquitas. i. ca iniquitatis sodomie soro
ris tue. supbia. saturitas panis. Et qz no pot
rigebat manu paupi. s. dando elemosinas. Sic
et ia nuc accidit potentibus. qz fut supbi. quia
nec cognoscunt nec credunt aliu deu pter illos q
sunt crudeles oia paupes. no opatiuntur. no
faciunt elemosinas. idcirco tradit. i. p mittit ruc
re in tales passiones ignomine. i. no noiande
ppter sua fedissima turpitudine. Ecce pma ro
qre cadat i tales miserabiles ignominias. scdo
ex diuini officij inconsideratione et memoria. qz
s. tales nolunt considerare vniuersale et finale iu
diciu in quo sodomite oio erut inuti nulla excu
sat oem hre valentes de tanta abhominacione
cu nulla bestia hoc egerit. Vn sodomia interp
tatur muta. qz facit hoiem mutum vt excusare se
no possit. Et ideo vna ex causis fieri vniuersa
le iudiciu pigne debere totu mundu coburen
tem. ponit Iohel ppha di. c. vlti. Descenda in
valle Josaphat et disceptabo cu gentibz. q q
cam assignas subdit. Posuerut pueri in pstru
bulo et puella vendiderut p vno. Ecce scda
ro quare talia committut. qz. s. no considerat vniu
sale iudiciu futur. Tercio ex supnoz bonoru
in scia. Nam qz tales excludut a mente sua gau
diu spuale qd resultat ex bonis opibus. et con
siderat oem supni gaudi qd pmittit subuenie
tibz paupibus. q sine gaudio diu ho esse no
pot. ouertut se ad gaudia mudana. saturitates
corpis curiositates et oia. audiendo turpia so

lation. popaz et homoi unde pcedit tale vic
tiu. Unde Ezechiel vbi s. posuit cam huius.
ocu et subtractoem elemosinaz. q saturitates
aque dicit cam huius vicij. qnto magis erit ca
pessime iniquitatis saturitas carniu et ofectionu
et potentis vini. ut maluatici greci vernatie ro
manie. et homoi. Ecce g qre hoies taliter inci
dunt in hac turpitudine. qz no considerat futurum
iudiciu. nec credunt pena eter na. sicut dicit Cy
prius ad Bonatu. Nemo considerat qd metue
ret oia nra si crederet. qd qz no credit. oio n
metuit 2c. s. no considerant gloriā infinitā. et bo
nu eternu. qz teste Greg. Qui celestis vite dul
cedine in qntum possibilitas admittit pfecte
cognouerit. ea q in terris amauerit cuncta libe
ter derelinquit 2c. Tales g ista no derelinquunt
qz illa no cognoscunt. Rogemus g deu omipo
tentē. ut ab hoc abhominabili vicio sodomiti
codigne nos liberare qtenus in pnti gratiaz
osequimur. et in futuro eternaz gloriā in secula
seculorum. Amen.

Dominica eadem infra diem. de de
testatione predicti vicij sodomie.
Sermo. lxx.

Omne quod est in mundo. 2c.
Ite vbi s. Visa in superiori sermo
ne fratres kmi guitate q varietate
vicij oia natura. tanta e eius nephada q s
testanda oditio ut etia in pntiaz de ipso vico
de quo potius tacere liberet. caritate coactus
loqui necesse sit. Nam istis nris tpibus adeo in
ualuit ista nra pria vt potius sodomia atq go
morra dici valeat q Italia. in q paupes q di
uites. femie et masculi. pueri et adolescentes.
iuuenes et senes. nobiles et ignobiles. ignari
et sapientes. docti et indocti. principes et subditi
et qd maxime flendus est si phas e dicē. clerci
et religiosi nict pisa tali crimie immunes no re
piunt. Propterea oportet tuba canē q no oc
cultare sed ppalare. et no tacere s vocē exalta
re annuciando plo scelera eoz. et domui Ias
cob pcta eoz. s. oia natura petrata. quia ut
ait Iohes. Omne qd est in mdo 2c. In isto igit
sermone ad incitandū mētes nras tale viciu ab
homini et detestare sciendū q illud viciu est
detestandum horrendum et fugiendum tribz
rationibus duplicatis.

Primo ratione puocatōis. q indignationis.
Secundo rōne corruptōis. q grammatōis.
Tercio rōne ifatuatōis. q ppe adinuentōis.

Pars prima huius sermonis in qua
pbatur viciu oia natura esse dete
standū rōne puocatōis q indignatōis

Primo igitur in isto sermone dico quod detestandum est hoc vitium ratione combinata. scilicet. puocationis et indignationis. Primo detestandum est ratione puocationis. quia. scilicet. puocat contra se celestem patriam. Quia enim angeli sunt repandi et eorum chori sunt acribus replendi. ut dicunt in. n. d. i. r. Non est quod ipsi procurant salutem nostram et multum gaudent de profectu nostro. Et e converso tristantur de culpis nostris. ut dicit. ps. iudicabit in nationibus implebit rumas. scilicet. deus iporum angelorum. Et ideo affligunt ipsi angeli omnes impios et restaurari ruinas suas ex hominibus natis in mundo. et per consequens cupiunt omnes multiplicationem humani generis. per debitum tamen modum ut ampleatur citius numerus electorum in superna felicitate locandus. Sunt enim certi quod non possunt reparari nisi per animas. non autem per comparas angelos. Ait enim Augustinus. i. li. xi. ad Deodatum. c. xi. Nullus catholicus ignorat nullum diabolus ex bonis angelis ulterius futurum sicut nec istum in societate angelorum ulterius rediturum. Et in li. diuersarum questionum ad Orosium ait. Angelicum vulnus non potest sanare deus sanare. homines curare constituit. Et. i. Ideo non angelos nascendo apprehendit. quia non diabolus qui est malignus angelus. sed hominem qui erat redepturus. Is ille. Hec est ratio quare angeli cupiunt multiplicationem humani generis et quis bonum et sanctum profectum similiter et anime sanctorum in patria gloriosa existantium et habentium corpora sua in terra quam non possunt habere gloriosa nisi eis uniatur ante diem iudicii quando erit completus numerus electorum. utique desiderant et ipsi multiplicationem in diuino uero spiritu humane et etiam ipsorum profectum. Sed hoc impedire dedit huic vicio maledictio contra naturam. habet tota celestis curia eos in detestabilem et in abominabilem. quia prolongat hoc vitium operantes complementum felicitatis eorum. adeo quod quidam dicunt quod sancti angelorum cetus qui debet orationes fundere pro omnibus. recusant orare pro sodomitis. et per alios perunt misericordiam et indulgentiam. per istis vero vindictam. quia non erubescunt sodomitem in conspectu angelorum et sanctorum facere que non facerent in conspectu vilissimi hominis. Ait enim apostolus. i. Cor. iij. Spectaculum facti sumus et angelis et hominibus. Idcirco o homozeam caute vos. quia et si alij non videant. videtur tamen angeli qui accusabunt vos in die iudicii. et in conspectu eorum confundemini. ut de vobis verificetur illud. Apo. c. xiiij. Cruciabuntur in conspectu angelorum et sanctorum et in conspectu agni. scilicet. christi. quorum conspectum non erubuerunt. Insup. puocat hoc vitium sanctum scorum. scilicet. christum filium dei. quia facit ei maximam contumeliam nam copulauit sibi humanam naturam in seculo virili. Et ideo illud vitium facit ei iniuriam. sicut faciunt qui maculant crucem factam ad similitudinem illius crucis cui caro christi coniuncta est. quia blasphemiam dicitur vitium inquit carnes quam ab ipso per baptismum abluta est. et sanguine eius sanctificata et quasi sanguine eius tincta. Et ideo ait Augustinus. quod propter

hoc vitium christus horrens et quasi erubescens fere de se et distulit incarnari. Et ideo in magister hystoriarum in nocte natiuitatis ipsius omnes sodomitem mortui ceciderunt. Proinde. Nero. sup. illud. Ma. ix. c. Habitantibus in regione umbræ mortis lux orta est eis. taliter inquit. Lux illa omnes laborantes isto vicio extinxit. ne nata quam assumpserat tanta immundicia fedaretur. Et hoc potest esse una ratio quare christus non legitur tamen scelus arguisse. eo quod tam recens erat memoria illius in mundo punitionis quam homines illius temporis a tanta turpitudine se fortiter abstinere. Et sic per prima ratio quare hoc vitium est detestandum. Secundo detestandum est hoc vitium ratione indignationis. scilicet. ipsius dei. Nam est illud vitium singulariter propter quod venit ira dei in filios diffidentie. ut per 3. Autem. ut non luxurientur contra naturam. col. vj. et de consensu. di. i. c. m. sancta. et extra de excel. pla. c. clerici. ubi dicitur. Clerici quicunque illam continentiam que contra naturam est propter quam venit ira dei in filios diffidentie. Et extra de vi. et ho. cle. c. Ut clericorum mores in melius refoverentur continenter et caste viuant vniuersi presertim in sacris ordinibus constituti ab omni libidinis vicio precauentes maxime illo propter quod venit ira dei in filios diffidentie sibi. Nam aut illud vitium sit ira et indignationis diuine inductum probat tripliciter. scilicet. ratione. auctoritate et exemplaritate. Primo probat ratione. Deus irascitur et indignatur peccatis et offensis. et quanto sunt grauiora tanto magis indignatur. sed hoc est pessimum vitium. iuxta illud. Gen. xij. Sodomitem pessimum erat super terram. Est enim peius quam homicidium secundum quod. quia non tamen corpus hereticam animam. et alij quando duas occidit vitium contra naturam. scilicet. suam et eius in quem committit. et illam que grauida erat et que fuit generata. ut dicitur. hoc. n. videetur expressum. xxxij. q. iij. g. hoc autem. ubi postquam dixit de peccato homicidij et adulterij. subdit. Vel criminum magnitudo vulgarem consuetudinem excedens. veluti contra naturam more sodomitico fit humane societatis. Et etiam grauius quam cum matre coire ut dicitur. Et hec est causa quare Loth ut per 3. Gen. xviij. et di. xiiij. c. q. d. ait. voluit prostituere filias virginum. Unde dicebat. Sunt due mihi filie que non duntaxat viros. educa illas ad vos. abutimini illis sicut placuerit vobis. tamen in viros istos ne faciatis iniquum. Unde Ambrosius. xxxij. q. vij. Offerebat seus Loth filiarum pudorem. Nam etiam si illa quoque flagitiosa impuritas erat tamen minus erat secundum naturam coire quam aduersus naturam delinquere. hec ille. Sed tamen laudat pietatem quam habuit ad hospites. Sed tamen Loth non bene fecit. Unde Augustinus. sup. Gen. di. c. Nemo debet minus malum committere ut alterum euitet maius malum. Similiter habet iudic. xviij. c. de homine sene qui cum suscepisset hospitio hominem leuitam adolescentem cum uxore sua nolens ut viri belial committerent hoc scelus. ait. Habeo filiam virginem. et hic homo concubinam educa eas ad vos. utrumque eis et vestram libidinem amplectis. tamen obsecro ut scelus

et contra naturam non operemini in virum. Et hoc totum faciebant. Loth et iste senex propter horrorem facinoris. Nam secundum Gregorium tante est inaudite turpitudinis ut quasi admirationem pariat ipsi deo. Unde Genesim xviii. c. admirans et quasi dubitans ipse deus super tanto scelere dixit. Descende et vide. hoc vtrum clamorem qui venit ad me opere amplectentur. An sit ita ut sciam. Nec mirum si dedignatur ipsa diuina maiestas cum ipsa societas que inter eos et deum neminem esse debet sed vicio violet. Unde xxxij. q. vii. c. flagitia. Augustinus ait. Flagitia que sunt contra naturam ubique ac semper repudianda sunt quia sodomitarum fuerit quasi si omnes gentes facerent eodem criminis reatu diuina lege tenerentur. que non sic fecit homines ut se illo vterentur modo. Violatur quippe illa societas que nobis cum deo esse debet cum eadem natura cuius ipse auctor est. libidinis puerilitate polluitur. sed ibi. Ideo istud vicius clamare debet sicut homicidium. Quorum enim peccatorum genera dicit scriptura clamare ad deum propter sui horrorem. Quorum unum est homicidium. Nam postquam Cain fratrem suum occidit. dixit ei deus Genesim. iij. Vox sanguinis fratris tui clamat ad me super terram. Alterum est hoc vicius. de quo Genesim. xviij. Clamor sodomorum et gomorreorum multiplicatus est. et peccatum eorum aggravatum est nimis. id est vicius quod agunt clamat vindictam. Et ideo deus indignatur et audit voces istas et irascitur. quis de hoc dubitat. quia acerbitas huius vicius exponit et exponit. secundum per. 22. Secundo quod hoc vitium inducat iram et indignationem probatur auctoritate. Referebat erythrea Sibilla ex quibus patris irascitur deus ut ait Lactantius in libro de ira dei. c. xviij. diffusus sceleratas religiones et viuo deo serui. ab adulterio te abstine. et masculi coniunctione praua propriam generationem crea. et ne occidas. his ei deus immortalis irascitur qui hoc agunt. sed ibi. 22. In Autem. ut non luxuriemus contra naturam. col. vi. sic 82. Quia omne nobis studium est et oro ut crediti nobis a domino deo bene viuamus et eius inueniamus placationem. quoniam et dei misericordia non perditur omne sed conuersionem et salutem vult et delinquentes qui corriguntur suscipit deus. propter quod omnes inuitamus dei timorem et sensibus accipe et inuocare eius placationem. ut nouimus quia omnes qui deum diligunt et eius misericordiam sustinent sed faciunt. Igitur quoniam quidam diabolica instigatione operantur si et grauissimis luxuriis semetipsos inferuere. et ipsi nature contraria agunt. et istis iniungimus in sensibus dei timorem et futurum iudicium accipere. et abstinere ab hominum diabolicis et illicitis luxuriis. ut non propter hominum impios actus ab ira dei inueniamur et ciuitates cum habitatoribus peccant. Procerum. non a diuinis scripturis quia ex hominum impiis actibus et ciuitates cum hominibus pariter perierunt. Et quoniam 22. et 3. Propter talia enim delicta fames. terremotus. et pestilentie fiunt. hec ibi. Ita sicut ponit glo. super. c. i eo fornicator. xxxij. q. i. n. 22. Unde et. lvi. di. c. si gens 82. Si gens angolorum sicut per istas punias diuulgatum est.

nobis in Francia et in Italia improperat. et nobis
ab ipsiis paganis improperium obijciunt. Spreta sunt
Galib9 onubij9 adulterando et luxuriando ad in
stat sodomitice gētis fedā vitāz duxerit. Et tñ
donec iudex taliū criminū vltices penas p is
norantiā legis dei et p saracenos venire et se
uire pmisit. Is ibi. Tercio qd viciū irā dei et
indignatōnem puocet. pbat exemplaritate.
Nam Gen. vi. dixit deus ad noe. Finis vniuers
se carnis venit corā me. Repleta est terra imi
q̃tate a facie eoz. et ego disperdā eos cū ter
ra rē. et induxit aquas diluuij et remāserūt tñ
octo aie. Et etiā terra submersa ē aquis. qz cō
tamiata erat hoc vicio. Nam vt dicit magister
historiaz scolasticaz ut dictū est s. mulieres
supgrediebant viros. Relinq̃ irā dei q̃ demō
strata ē i submersione sodomie et aliaz ciuitatū
de qbus diceb. j. rē. Ad exempluz referā qd
uenit fratri Jacobo de Marchia in ciuitate
Asculana qd ipse ore proprio mihi retulit. s. qd so
domita qdam despōsauerat quendā adolescē
tulū et dederat ei anulū q̃ crescente digiti car
ne nō poterat euelli. Quid plura. Duct9 ē ado
lescens ad frēm Jacobū et plorās narrauit ei.
q̃ grā dei absq̃ vllō dolore extraxit anulū de
manib9. et postea in publicū i p̃dicatōe mon
strauit. tandē i aere piccit di. O de9 accipe cō
fusiōnē fidei tue. et nunq̃ āplius ab aliq̃ viuē
te est receptus. O tremēda indignatō dei sup is
horrendū scelus. qd eā explicare poterit. Naz
legit etiā in sūma de septē domis. qd fuit qdaz
pmotus ad sacerdotiū q̃ p verecūdia disposu
it vitare mulieres et cepit occulte omittē pec
catū molitiei. et sic pre verecūdia pollut9 cō
tra naturā nō cōfitebat. et tñ accedebat ad ce
lebrandū. sed secuta est diuina vltio i mēbris
pudēdis. que pmo ei intumuerūt et putruerūt
et sanie et fetore mirabili effluēte succensa sunt
et demigrata sunt sicut carbones. Scribit etiā
ibi qd qdam terremotus factus ē i Tyro. et do
mus multe subito corruerūt de nocte subuerse
in aqua. in qua subuersione iuente sūt multe p
sone oppressē. put erāt in actu illo abusiōis in
uente disposite ut ppter is pateret qd illa subu
sio ppter hoc vitiuz fiebat. Quid multa. Quis
em̃ nō aduertit tāta mala in Italia. tot pestes
ppter hoc scel9 crudeliter euemisse. tot fames
tot deniqz terremotus. caristie. Guerre. sstru
ctōes ppter hāc iniq̃tatē icurrisse. Rōne i Ita
lia i regno Sicilie nris tpius facti sūt terre
motus. ruere vrbes. palatia. ecclie. castra. op
p̃sse et mortue innumerabiles psonē. Et vnde is
mhi ppter viciū sodomiticuz. Audiui em̃ qd tpe
terremotus in Neapolitana ciuitate ibāt flen
tes et vociferātes ppter pccā sodomie ista pa
timur. ppter hoc scelus tñ ista euenerūt. Legi
tur itē i historia Britonū qd tpe Saul i Bri
tania maiore regnabat Rex noie. Mezerius q̃
cū relicta vxore. vicio vacaret sodomie. cū qz
dam die venaref misit dñs multitudiez lupoz

rapidoꝝ qui in eum irruentes miserabiliter dis-
lamiauerunt. Si hoc viciū sic punit deus in homi-
bus q̄ nō nouerūt xpm̄. Q̄ntum puniēdum ē in
xp̄ianis q̄ tot xp̄i sacramēta et bñficia recepe-
rūt. Et sic p̄z secūda rō q̄liter detestādum ē h̄
p̄t̄m. Nam etiā habet q̄ dux exercitus Roma-
noꝝ turpissime in templo deoꝝ. omisit h̄ sce-
lus tpe ladanibalis apud Cānas. p̄pterea Ro-
mani ignominiose deuicti sūt. Et sic patz pars
prima huius sermonis.

Pars secunda huius sermonis. in
qua p̄batur viciū oīra naturam esse
detestādū ratōe corruptionis et cō-
taminationis.

Secūdo igit̄ in isto s̄mone p̄bat̄ vis-
cū oīra naturā esse detestādū alia
rōne obinata. s. corruptōis et con-
taminationis. Primo dico p̄batur
rōne corruptōis. qz. s. corrupunt̄ aures au-
dientū. mentes filioꝝ. et aer et locus patriaz.
Primo dico q̄ corrupunt̄ ex h̄ vicio aures
audientū. Vnde Job. xxxi. Nephthas ē et inq̄-
tas maxima. Dicit q̄dem nephthas. i. p̄t̄m n̄ fan-
dum. nō noīan dū. qz solo eius s̄mone inficitur
aer. et os dicentis et aures audientis polluunt̄.
sicut Pero. ait et Bratianus. xxxij. q. iij. c. in
eo. clare describit. Proinde sodomia interp̄ta-
tur muta. cum nec noīanda sit. iuxta illud apli.
ad Eph. v. Omnis imunditia nec noīetur in vo-
bis. g. rē. Secūdo dico q̄ corrupunt̄ ex h̄
vicio mētes filioꝝ. qz cum p̄ntes sint hoc vi-
cio maculati. exemplū vtiqz malū relinquūt fi-
liis p̄pter qd et ipi q̄qz multa peiora et sceles-
tiora cōmittūt ipis patribus. De q̄b9 1a.
1. c. dicit. Ecce vos. s. p̄gemitores. accēdētes
ignē. s. luxurie in filiis vestris vestro malo exē-
plo. accendit flāmis. s. huius sceleris. Et tere.
vij. c. dicit. filij colligūt ligna. et patres suc-
cendūt ignē. et mulieres aspergūt adipez vt
faciant placentas regine celi et libēt dñs alie-
nis. et me ad iracundiā puocēt. Quid ḡ est fi-
lios colligere ligna nisi malis societatib9 vani-
tatibus et gulositatib9 atqz similibus p̄bere
que velut ligna ad ignēz tantū ac talis sceleris
sūt incentiua. Et qd est patrē ignē succendere
nisi filios p̄pter hoc nō castigare. s. pot̄ exē-
plo malo eos ad tale facin9 puocare. Et qd ē
mulieres adipe aspergē nisi filios sup fluis di-
uitijs effeminatos facē. et sic oēs faciūt placē-
tas. i. filios placentes regine celi. s. huic inq̄-
tati. que regina sz. qz oīa mala superat. et ad
modū celi deū et sanctos et oīa bona celat. qz
talis inq̄tas oculos mētis excecāt et eos libat
dijs alienis. i. demonibus. qz tot saltē gomoz-
rei filios demonib9 libāt. q̄t filios ex h̄ scelere
p̄dunt. Vnde de eis verificat̄ qd ap̄ba dicit.

Immolauerūt demonib9 et non deo. qz filios
genuerūt ad honorē diaboli et nō dei. Et qui
bus oibus deus ad iracundiā puocat. Vñd se-
quit̄. Ideo hec dicit dñs deus. Ecce furor me9
et indignatō mea cōflāt sup locū istū. sup vi-
ros. et sup iumēta. et sup lignū regionis. et su-
per fruges terre. succendēt et nō extinguetur
rē. Tercio dico q̄ corrupunt̄ p̄pter hoc vi-
cū aer et loca patriaz. Audiui em̄ exptū esse
q̄ in loco vbi loquūtur hoīes de hoc p̄t̄o. il-
lo die nō cadit ros. Nam nō solū exemplo pen-
tū corrupunt̄ filij et filie. sed exēplo oīm cō-
taminat̄ p̄tia. Vñd tollerabilior esset latro in
vna patria q̄ vnus sodomita. qz cū infecta est
patria oibus vicis q̄si p̄ualet ista malitia. No-
circo ap̄ba etiā ad hūc sensū ait. Errauerūt. s.
sodomite. ab vtero. i. a patria. qz vterus hoīm
patria dici p̄t̄. Vnde Lucan9. Corduba me ge-
nuit. Et Virgilius ait. Mātua me genuit. Quā-
ti aut̄ sit piculi infecta p̄tia. Gen. xviij. demō-
strat̄. vbi habet̄ q̄ p̄didit dñs p̄tiam illaz so-
domoꝝ et gomorreoz sicut diceēt diffusi9 in
ferius. Et vroꝝ Loth post se respiciēs versus
patriā illā. versa ē in statuā salis. Et sic patet
p̄ma ratō. Secūdo detestādū est h̄ viciū ra-
tione cōtaminationis verboꝝ. s. inhonestoꝝ
platoꝝ. p̄pter hoc scelus. Nam si verba go-
morreoz cōsiderant̄. n̄ solūmō inueniunt̄ tur-
pia. s. et corruptōne fraudulēta. et neq̄tia ple-
na. Quod itelligēs aplūs et euāgelista Iohes
Apoē. ix. c. dicit. De ore ip̄oꝝ p̄cedebat ignis
fumus. et sulphur. In q̄bus vbiis oñditur q̄
gomorreani triplici genere verboꝝ conantur
fraudent̄ fragilitatē p̄sonaz decipe. Pri-
mū genus verboꝝ quo gomorrei vtunt̄ ad se-
ducendū alios ē adulationū. q̄bus m̄tunt̄ per-
sonas ad h̄ inoiabile scelus inducē. Nō Iohes
ait q̄ ab ore eoꝝ p̄cedbat ignis cū taliū s̄mo
sit ignitus adulatōib9 plenus ad obustionē
fragilis iuuentutis. Vnde Job. xxxi. c. sz. Ig-
nis est vsqz ad p̄ditōem deuorās. et oīa eradi-
cans germina. qz. s. eradicat oīa germina cas-
tītatis et pudicitie a q̄buscūqz p̄sonis. et p̄eci-
pue a iuuenibus. s̄m illud ap̄ba. Iuuenes eoꝝ
comedit ignis. et virgines eoꝝ nō sūt lamen-
tate. qd est malū signū. Et iō attestante Saloz
mone. p̄u. i. fili mi si te lactauerit p̄tōres. ne
acq̄scas eis. et itēz fili mi ne ambules cū eis.
Prohibe pedes tuos a semitis eoꝝ. Pedes ei-
illoꝝ ad malū currūt. s. tanti sceleris. Secun-
dum genus verboꝝ quo vtunt̄ gomorrei ad
p̄sonaz seductōez. est p̄missionū. Promittūt
em̄ vestes denarios et alia iocalia. q̄ lz q̄qz
denē qd nō fit semp. opatōne tñ tanti sceleris
fumus sūt. i. vana et trāsitoria. et hic est fum9
q̄ de ore taliū a Iohē egredi dicebat. Fumus
in altū nempe egrediē. et blauū colorē p̄fert
et oculos fere excecāre solet. Sic p̄fecto taliū
verba mentē leuē p̄ p̄missionē in altū erigūt
et blauū colorē p̄ amicitias ostendūt. s. tandē

simplicium oculos cecant. et eos in ruinam producit.
28. Tercium genus istorum quo utuntur gomozrei.
est inhonestatōnū. Et ideo ait Iohes q̄ eoz.
Abbaferent ut sulphur. Sulphur em̄ ext̄ ignē
feret. s̄ i igne magis. et iō ait Iohes. Ab hīs
tribus plagis occisa est tertia pars hoīm. Nam s̄
aliq̄ defensent. aliq̄ nō osentiendo p̄seruent. n̄
nulli miserimi oīo corūpūnt. Quia ut ap̄lus
i. Cor. xv. c. scribit. Corūpūnt bonos mores
colloquia mala. Et nota q̄ taliter attemptās
sive attemptātes nō tenent s̄ crimie s̄ iniuriarū
si nō p̄fecerūt. ff. de iniurijs. l. s̄ q̄m̄is. g. si. et
l. sequēti. et de pe. dis. i. s̄. si quis. vbi dicitur
si quis tā masculū q̄ feminā sive ingenuos si
ue libertinos i pudicos facere attemptauerit.
iniuriarū tenebit. Et si sui pudicitia attēptata
sit. iniuriarū locū habet. Attēptari pudicitia d̄
cū id agit ut ex pudico ipudicus fiat. hec ibi.
hoc idē. ff. de seruo cor. l. i. s̄. vlti. C. 8. fure. l.
si q̄s seruo. Et tā taliter attēptantes. i insulam
deportant. ff. de exor. cri. l. i. s̄. Qui puero stu
pū abducto ul corrupto comite p̄suaserit. aut
mulierē aut puellā iterpellauerit. quid ve im
pudicitie ḡa fecerit. vel domū p̄buerit. p̄ciuz
ve q̄ id p̄suaderet dederit p̄fecto flagitio puz
mitur capite. ip̄fecto vero i insulā deportatur
s̄ ibi. Et sic patet secūda rō. patetq̄ pars secū
da huius sermonis.

**Pars tertia huius sermonis. in qua
p̄batur viciū cōtra naturā esse dete
standū ratione infatuationis et ap̄ie
adimuentionis.**

Tercio in isto sermone detestandū est
hoc viciū. Primo rōne infatuatō
nis. Nullū em̄ viciū repitur in mūdo
q̄d hoīm ita mentē infamat. sicut hoc
scelus opari dignoscit. Cuius rō est s̄m Alex
de ales. q̄ hoc p̄m̄ p̄oibus alijs aufert iudi
ciū rōnis et v̄sū. Proinde gomozrea cecitas in
terptatur. et iō Iero. li. i. c̄tra Iouinianū ta
liter inquit. Amor forme rōnis obliuio est et
insanie primus. et licet de q̄libet infania carna
li intelligat. de s̄ tñ scelere tanto ap̄ius ha
bet itelligi. quāto p̄ ceteris aufert iudiciū ra
tōnis. Vnde sodomita q̄libet illis Ezech. dicē
p̄ot. xxiii. c. Formicata ē Olla sup me. s̄. luxurie
et insaniuit mens mea in amatores suos. Et bñ
dixit in amatores suos. et nō in amatrices. qm̄
tūc magis c̄tra naturā p̄m̄ facit insanire qm̄
relictis oīo mulieribus masculos vitupare de
lectant. de q̄bus p̄ph̄as. lvi. ait. Alienati
sunt p̄ctores a vulua. Et iō dicit alienati. quia
ap̄ter hoc viciū ad amentia insaniā fatuitatēq̄
deueniūt. P̄ctores p̄ anthonomiaz sodomitas
appellat. qui a vulua recedūt. s̄ fuit aut sodo
mite ceci quo ad tria. Primo quo ad incōfide

ratōem mortis quia efficiunt sic stulti q̄ nō ere
dunt se mori debere. q̄ si sic crederēt. a talib9
abstinerēt. q̄ iuxta Iero. Facile cōtemnit oia
qui se semp cogitat moriturū. Secūdo quo ad
incōdilitatē celestiu supnoz. q̄ si crederēt a
talibus se p̄sus abstinerent. Quia s̄m Greg.
Qui celestis vite dulcedinē in p̄tum p̄tās ad
mittit p̄fecte cognouerit. ea quē in terzīs ama
uerit cuncta libentē derelinqt. Tercio quo ad
incōsideratōem pene eterne. q̄ nō credūt esse
aliū mundū q̄ istū quare nolūt dimitte s̄lecta
tōnes suas. De istis loquit Lac. li. vii. diuinaz
rū insti. aduersus gētes. di. Interi necessarius
puto admonē lecturos q̄ hec n̄ra que ēdimus
p̄raue vicioseq̄ mētes oīo nō intelligēt aut ec
si intelligent dissimulabūt tñ et hec vera esse
nollent. quia trahunt a vicijs. quoz suauitate
capiunt. et virtutis viā deserūt cuius acerbi
tate offendunt. Secūdo detestandū est hoc
viciū rōne ap̄ie adimuentionis. ad cui9 rōnis
declaratōem notāda sunt tria. Primo notan
dum est q̄ s̄ multoz vicioz dyabolus sit in
uentor. huius tñ vicij enormitates erubescit.
Vnde Eccl. xvi. c. 82. Erubescit. s̄ ip̄i demor
nes in via tuasclerata. et iō hec ē causa q̄ cū
in vias scōz legat alijs vicijs etiā luxurie des
monē temptasse. et v̄sibiliter in specie mulier
is sanctis apparuisse. nunq̄ tñ est reatum q̄
de hoc vicio apparentē temptauerit. Secūdo ē
notandū vt exp̄sse habet in cōpendio theolo
gie q̄ demones tñ abhorrent s̄ facinus q̄ p̄
q̄ odurerint hoiez fugiūt. nec p̄nt stare vbi cō
mittit hoc scelus. Et hoc maligni spūs faciunt
nō ap̄ter humane nature innocentia s̄ ap̄ter na
ture sue nobilitatē et horribile scel9 ac fetidū
Et iō euenit illis sicut illi qui cloacā euacuat. q̄
lucru fetore nō p̄uo amutat. Tercio notandū
est q̄ hodie valde mirandū est q̄ cū diuinis
scripturis demoniorū alius supbie. alius formi
catōnis. alius inuidie. alius auaricie vocet. s̄
ius est qui sodomie dicat. q̄ p̄ ap̄ias adimue
tōnes et ap̄ia d̄sideria sodomite peccāt. Qua
de re tanto flagitio indignatus est contra eos
dñs. di. Dimisi eos s̄m d̄sideria cordis eozum
ibunt in adimuentōibus suis. q̄ de sodomitis
raro vel nunq̄ aliquis ouertit. si in tali vicio
aliquantulū p̄seuerat. Cor ei9 s̄m Iob. xxxi.
c. Indurabit quasi lapis. qui videlicet nec vn
ctiōne flectit nec p̄cussione molliē. et addit q̄
malleatoris incus. Incus em̄ quāto plus mal
leo p̄cutit. tanto pl9 idurat. Sic cor hoīs go
mozrei cum i tali vicio longa cōsuetudie p̄ducit
tanto ap̄lius idurat vsq̄ ad foueā nec blandi
tīs nec increpatōibus mollietur. Ideo sapiens
Eccl. iii. iquit. Cor durū male habebit i nouissi
mo. Et ideo sicut habet i sacro euāgelio hodi
erno. Ioh. vi. q̄ turba et multitudo magna se
quebat xpm̄ videntes signa que faciebat. Sic
maxima et innumerabilis multitudo hodiernis
tpibus sequit s̄ abhominabile vitū intantū q̄

ad exemplandā suā libidīnē ducentoz. denari
oz. munera nō sufficiūt eis. vt vnusq̄q̄ huius
pessimi vicij delectatōem modicā quis accipit
at. A q̄ liberet nos ipse Ihs oim grāz distribu
tor et dator. quī cūz p̄re et spūsancto suo viuit
et regnat in secula seculoz. Amen.

**Feria secunda post quartam dñicam i
quadragesima. de sacrilegio alia luxu
rie specie. et iniquo vicio.**

Sermo. lxxvj.

Mne quod est in mundo etc.

Ite vbi sup. Muāuis fratres ca
rissimi oibus creaturis hūanis sit
necessaria honestas et pudicia.

qz luxuria extra sacru mēmoniu oibus interdi
cta ē. p̄cipue tñ pmaxime est necessaria psonis
religiosis cultui diuino specialiter mancipatis
qz et status eoz. s̄ requirit cū ordo in clericis
votū otinētie includat. et ipm votū in religi
osis ad castitatē ppetuā astringat. Et etiā per
scripturā sacra spūsanctus ipos sup alios scz
clericos et religiosos castos esse admoneat dī.

Exodi. xii. Venes vros accingetis. Et luce. xij.

Sme lumbi vestri p̄cincti. et lucerne ardentes

in manibus vris. Et. i. Dei. pmo. Propter qd

fuccinā lūbos mētis vestre lobz pfecti spera

te in eam q̄ offerē vobis grām in reuelatōem

Ihu xpi. Et ap̄lus Paul⁹. i. ad Thimoē. v. c.

ait. Teipm castū custodi. Et itez ad eph. vj.

ca. p̄tate q̄ fuccinā lumbos vros in veritate

Idcirco determinatis reliq̄s luxurie sp̄ibus. res

stat vt in p̄ntiaz de sacrilegio castitati religio

soz et clericoz. vicio ottrario et inimico p̄tra

temus. De quo vt ordinate pcedamus qz vt

ait Iohes. Omne qd est in mūdo etc. tres cōside

ratōnes faciemus. quarum

Prima dicetur descriptio.

Secunda vero dicetur variatio.

Tercia aut dicetur punitio.

**Pars p̄ma hui⁹ sermonis in q̄ declarā
tur quid sit sacrilegium.**

Primo igit in isto sermone circa sacri
legij descriptōem. aduertendū ē qd sa
crilegiū sic cōmunit diffinit̄ fm Ray.

libro pmo. Et sanctū Tho. scda scde. q. xcix. ar.

ti. pmo. Et Alex. in scda p̄e hūme sue in tracta

tu de sacrilegio in p̄ncipio. Vnde sacrilegiū dī

sacre rei leho. Quapropter fm Tho. scda. sacri

legus dī ab eo qd sacra ledit. i. furat. vel ledit

.i. violat. Dicit aut sacru id qd ad diuinū cultū

ordinat. Et sicut aliqd dī bonū qz ordinat ad

finē bonū. ita illud dī diuinū qz ordinat ad cul

tū dei. Et sic ei qdam reuerētia. debet q̄ refer

tur in deū. Et iō omne illud qd ad irreuerētiāz

p̄tinet rez. sacraz. ad iniuriā redundat dei. et

h̄z rōem sacrilegij. Idcirco sacrilegiū put spe

cies est luxurie dī coitus exercitus p psonā sa

crā. vtp̄ta clericū in sacris ordinibz cōstitutūz

hūe p religiosam aut religiosū ad ppetuū dei

seruiciū deputatū. hūe p votū otinētie mācipa

tū. Vel etiā si in loco sacro sacrilegiū cōmittat.

sacrilegiū dī. Pro quoz dictoz declaratōe

notandū est fm Tho. vbi sup. q. clix. art. x.

q̄ actus vnus virtutis vel vicij ordinatus ad

finē alteri⁹ assumit spēm illius. sicut furtū qd

cōmittit̄ ppter adulteriū transit in spēm adulte

ri. Et ecōuerso adulteriū qd cōmittit̄ ppe fur

tum faciendū. transit in spēm furti. Manifestū

est aut qd obseruatio castitatis fm qd ordiatur

ad cultū dei transit in actū religionis. vt patet

in h̄is q̄ vouent et hūant virginitatē. Vnde as

sertū est qd luxuria fm qd violat aliq̄s qd p

p̄tinet ad cultū diuinū. p̄tinet ad spēm sacrilegij

Et fm hoc sacrilegiū potest poni spēs luxurie

Si aut abutā psona cōiuncta sibi fm spūalem

cognatōem cōmittit̄ sacrilegiū ad modū ince

stus vt inter opatrē et omatrē. Si aut abutā

virgine deo sacrata inq̄ntum sponsa xpi. cōmit

tur sacrilegiū p modū adulteri. Inq̄nt u3 ve

ro est sub cura p̄ris spūalis ē quoddā stuprū

spūalis. Si violentia inferatur. erit raptus

spūalis. Et sic p3 p̄ma huius fmōis.

**Pars secunda hui⁹ sermonis. i qua vi
denda ē huius vicij sacrilegij multiplex
varietas.**

Secundo in isto fmōe circa sacrilegij

variatiōem. notandū est fm Tho. scz

cūda scde. q. xcix. art. iij. vt etiam dī

ctū est supra. Peccatū sacrilegij in h̄ cōsistit qd

aliquis irreuerent se h̄z ad rem sacra. Debetur

aut reuerentia rei sacre rōne scitatis. Et iō fm

diuersam rōem scitatis rez. sacraz. qbus irre

uerentia exhibet. necesse est qd sacrilegij. spēs

distinguatur. Et tanto sacrilegiū est grauius

q̄nto res sacra in quā peccat maiorē obtinet scī

tatē. Et qz tribus rebus attribuit̄ scitas. tri

bus etiā modis cōmittit̄ sacrilegiū. Primo in p

sonis sacris. Secūdo in locis sacris. Tercio i re

bus sacris. Primū sacrilegiū cōmittit̄ in p̄so

nis sacris q̄. i. diuio cultui sūt dedicate. xvij. q.

.iij. c. ipudicas. et. c. se. vt sacerdotes et religi

osi moniales et clerici. Quicūq̄ aut ottra tales

iniuriā infert. crimē sacrilegij incurrit. et gra

uius peccatū q̄ fornicatō. xvij. q. iij. c. h̄c. Est

etiā sacrilegiū tale q̄uius q̄ adulteriū. fm Ria

ear. in. iij. dis. xxxv. art. pmo. q. v. Cui⁹ ratio

est. qz in cognoscendo monialē talē fit p̄iudis

ciū et iniuria collegio. et violat castitas firma

ta voto quo erat sponsa dei. et deflorat h̄go

qz sole virgines debēt bñdici. et dehonozatur

Benedictio Cum vero fornicatio utrobique sit
communis. et iniuria q̄ fit marito i violatōe tho/
m sui nō tm̄ ponderat q̄ alia que dicta sūt i vio/
latōe moralis. ḡuius p̄t̄m est ceteris paria
bus sacrilegiū tale q̄ adulteriū q̄uis posset eē
tm̄ scandalū et damnū in adulterio q̄ grauius
esset. Confirmat p̄dicta **Aug. in li. de sancta vi**
uitate di. Plane nō dubitauerim dicē lapsas
aias in castitate sanctiore q̄ vouet deo adulter
ris esse peiores. hec ille. Et illud ē pessimū pec
catū oim̄ sp̄z sacrilegiū. Est utiqz **fm̄ Az**
lex. de ales. vbi sup. arti. ij. sacrilegiū inter p̄
sonas illas vbi est aliq̄ cognatio sp̄ualis ratōe
alicuius sacramēti. et ḡuius p̄t̄m q̄ fit sacrile
giū incestus ex rōne consanguinitatis vel affini
tatis. de quo dictū est supra. qz dignior ē pri
mitas sp̄ualis. primitate carnali. Et ita rōne
dignitatis maius videt̄ esse p̄t̄m oē illā q̄ oē
istā. qz tm̄ primitas naturalis p̄or ē et vtilior
quo ad hoc videt̄ maior iniuria ex ista pte q̄
illa. Et ita vident̄ se h̄re sicut excedētia et exces
sa. Vnde dicit etiā idē doctor qz eadē rō ē diuisa
sax psonaz in lineā consanguinitatis carnalis
et primitatis sp̄ualis. Nā que remotior ē in li
nea sp̄ualis. primitatis minus peccat q̄ illa q̄
pp̄inquier est in linea consanguinitatis. Et simi
liter que remotior ē i lineā consanguinitatis mi
nus peccat q̄ que pp̄inquier ē in lineā cognat
tōnis sp̄ualis. Si vero fiat collatio inter sp̄ualē
cognatōem et affinitatē maius p̄t̄m videt̄ esse
cū fit p̄t̄m carnis oītra sp̄ualē cognatōez q̄ eo
tra affinitatē. I. affinitas prior esset. qz in lege
veteri erat q̄ si sp̄ualis. primitas q̄ ex lege no
ua videt̄ initū sumē rōe cathecismi. baptis
mi. et cōfirmatōnis. Est etiā sacrilegiū circa p̄
sonas cū quis ex ira iniuriā infert p̄sone sacre.
sicut cū quis i clericos vel religiosos manus in
icit violentas. oē illud p̄s. Nolite tangē p̄pos
meos. vt p̄z etiā. xvij. q. iij. c. si q̄s. Est itup
sacrilegiū qn̄ p̄sona sacra occupat̄ ad posside
dum. puta qz aliq̄s rapiat eā vel cogat vt sit si
bi seruus vel ancilla. vel aliqd̄ h̄mōi. Vnde d̄z
sacrilegus q̄ p̄sonā ecclesiasticā ledit. xvij. q. iij.
c. sicut. et. c. q̄ quis. Est etiā sacrilegiū illud
q̄ fit i iniuriā pp̄i xp̄iam qui est deo dedicat⁹
et sc̄ificatus puta qz iudei et pagani p̄ficiat̄ eis
p̄n. xvij. q. iij. c. constituit. Si q̄s p̄miserit iude
os officia publica exercē. velut in sacrilegium
excoicatio p̄ferat̄. Est etiā sacrilegiū p̄ q̄ndaz
h̄itudiez. qn̄ fit oītra reuerentiā p̄ncipū. et ma
xime p̄latoz qz sunt ministri dei. sicut cū q̄s
disputat de p̄ncipis iudicio. an oporteat ip̄suz
seq̄. xvij. q. iij. c. si quis suadere. et. c. nemi vbi
d̄z. Nemi liceat de sedis ap̄lice iudicio iudica
re. aut illius sn̄iam retractare. s̄ ibi. Insup
d̄z sacrilegiū materialē et p̄ accidens oē p̄t̄m
a p̄sona sacra omissum. Et fm̄ siquit **Nero.**
qz nuge i ore sacerdotis sacrilegiū fuit vel blas
phemia. Et sic p̄z p̄mū sacrilegiū. Scdm̄ sa
crilegiū omitter̄ in locis sacris. vt sunt ecclesie

climateria et h̄mōi que osecrate sūt. ab honorem
dei et sc̄ificatōem hoīs in loco sacro cultuz deo
exhibente. Vnde. **ij. Mach. v. d̄z.** Nō p̄pter lo
tum gentē. s̄ p̄pter gentē locuz elegit d̄ns. Et
iō Criso. xl. d̄l. c. multi. inq̄t. Videre ḡ f̄res
quō sedeat̄ sup cathedrā. qz nō cathedra fa
cit sacerdotē. s̄ sacerdos cathedrā. n̄ loc⁹ san
ctificat hoīem. s̄ h̄o locū sanctificat. Et iō ḡui/
us p̄t̄m est sacrilegiū oītra p̄sonā sacra q̄ con
tra locū sacru. Est ḡ h̄mōi sacrilegiū auferē
do sacru de sacro. vel sacru de nō sacro. vel nō
sacru de sacro. vt p̄z. xvij. q. iij. c. q̄ quis. Itēz
q̄ infringit ecclesiā h̄mōi sacrilegiū omitter̄.
xvij. q. iij. c. q̄ quis. Est etiā sacrilegiū si quis
violēt fugientē de ecclesia trahit. xvij. q. iij.
c. nullus. et. c. si q̄s. Est etiā sacrilegiū p̄ha
nare loca sacra et deo dicata. Vn̄ legi. **ij. Ma**
chab. vi. q̄ h̄ter. Anthiochus rex mi h̄t quēdam
pessimū anthiochenū ad opellēdos iudeos ad
p̄dolatriā et retinebat scortū i tēplo dei. Et exi
de dict⁹. Antioch⁹ tēplū dei p̄phanās. p̄culit
eū deus plaga insanabili et vermibus scaturie/
bat corp⁹ ei⁹. cui⁹ fetore totus exercit⁹ graua
bat̄. et ip̄e sacrilegus mortu⁹ ē. Vbi ē etiā q̄
d̄ns n̄. **ioh. ij. et. Mach. xij.** Expulit sacrilegos
emētes et vendētes in tēplo. Tercū sacrile
giū omitter̄ in rebus sacris. Et h̄c variat̄ diuer
sitas sacraz rez. ita diuersitas sacrilegiorum
iter q̄s sūmū locū obtinēt ip̄a sacra q̄bus h̄o sc̄i
ficat̄ qz p̄cipuū est eucharistie sacm̄. Et ideo
sacrilegiū q̄ oītra h̄ sacm̄ omitter̄. grauissimū
est iter oīa. Post sacra aut̄ scdm̄ locū tenēt va
sa sacra ad sacroz suscepiōem vt calices et cor
poralia et h̄mōi. Et etiā imagines sacre et scō
rum reliq̄e. i. q̄bz q̄dammo ip̄e p̄sone scōz. ve
nerant̄ vel dehonozat̄. deinde ea q̄ p̄tinēt ad or
natū eccl̄ie et mistroz ei⁹. De h̄c ea q̄ sūt depu
tata ad sustentatōez mistroz siue mobilia siue
imobilia. Quicūqz igit̄ oē q̄dē qz p̄dictozum
peccat crimē sacrilegij incurrit. sicut illi q̄ abu
tunt̄ crismate et aqua baptismali et ossibz mora
tuoz. et terra cimiterij p̄sanitate vel infirmis
tate. vel p̄ amore ponēdo iter viz. et vxorē. et
etiā abutunt̄ verbis sacris vel eucharistie. vel
in bono vel in malo. Et iō intendē arti magice
sacrilegiū ē. xvij. q. ij. ca. illud. Et aliuz temē
rebaptizare sacrilegiū est. Itē sacrilegiū ē in/
uadē et auferre res ecclesie. xij. q. ij. in. c. p̄dia.
et. xij. q. ij. ca. oblationes. et. xvj. q. i. ca. in ca
nonibus. et. xvij. q. iij. ca. quia rapit. et. ḡ. sac
crilegium. et in ca. quicūqz. Item sacrilegi
um est si quis quod venerabilibus locis datum
est sibi studuerit retinere. xvij. q. iij. ca. sacrile
gium. Et etiam si quis res ecclesie indebite vē
dit. d̄l. l. ca. si quis p̄s biter. Item habens suffi
ciēs patrimoniū sacrilegiū omitter̄ si res eccles
ie ad superfluitatem recipit. xvj. q. i. ca. qm̄ in
fine. Vnde sacrilegus iude p̄ditori compa
ratur. xvij. q. iij. c. si forte. et. xvij. q. iij. c. inq̄t

ppter victoriā carnis pfectam pcepit qd ali
 sci et sancte nō hōines nō hnt. Sic ē **Ambro.**
 in li. de virginitate inqt. Pulchritudinē ma
 iorē existimare quis nō pot decore virginis q
 amat a rege. pbat a iudice. dedicat dño cōse
 cratur deo. Cum igit virgo sit in magna dig
 nitate et sanctitate si in aliqd opus carnale labit
 sacrilegiū amittit et magnū pccm incurrit. qz
 ledit rem sacrā violando spōsam dei cōsecratā
 Talis nō intelligit qrum thesaurū amittit. et
 iō caute ambulandū est. qz si frangit illud pec
 cūcūqz opus carnale irrecupabilē amittit.
 Em illud **Amos. v. c.** Virgo isrl̄ pecta est i ter
 ram. nō est qui suscitet eā. Sup q dicit **Nero.**
xxij. q. i. m. c. si Paulus. Audacter dicā quia
 cū cetera possit de9. virginē nō p̄ suscitare p9
 ruinā. Potest quidē liberare a pena. s. debita
 p pccō. s. nō p̄ coronare corruptā. s. aureola
 v̄ginitatis. Consideret ergo vnusqz q̄ ḡue
 et horridū pccm sit cū virginib9 et momalib9
 cōmisceri. qz talis ē p̄ditor apud dñm dñantiū
 et regē regū qui fecit oia bona. et a quo tenet
 ea que habet cuius et sponsam p̄ditiose corru
 pit. Deberet em dicē cū **Ioseph.** Nūo possum
 hoc malū facere et peccare in dñm meuz. **Gen.**
xxij. Et quāto sponsus nobilior tanto otume
 lia et indignatō maior. Dm̄ **Cyprianus** in li. de
 virginitate iquit. Si supuēns maritus spon
 sam suā iacere cū adultero viderit nōne idigna
 tur et fremit. et p zeli dolorē gladiū portat i
 manu sua. Et qz xps dñs et iudex noster cū vir
 ginē suā sibi dedicatā et scitatu sue destinatā ia
 cere cū adultero cernit q̄ idignāter eis irascit
 n̄ quas penas i scelestis hmōi cōiūctōnib9 cō
 miatur. Cuius ut gladiū spūalem et venturū iu
 diciū diē vnusqz fratz possit euadē cū cōsilio
 puidere et elaborare debem9. s. ille. **Et. xxij.**
q. i. s. nec aliq. Secūdo dico q maxima ē of
 fensio sacrilegij tōne dñi ce ptātis quā. s. has
 bet qlibet sacerdos. De qbus sz i. ps. De9 ste
 tit i synagoga deoz. i. sacerdotū. i medio autē
 deus diiudicat. i. sacerdotes. Vnde **Greg9. ad**
Mauriciū imp̄atorē scribens ait. Sacerdotes
 aliqn̄ dñi i sacris eloquijs vocant. Scriptū ē ei
 dñs nō detrahēs. Nuid ḡ mirū est si illos nra
 pietas honoret qbus i suo eloquio honorē tri
 buēs deos appellat ip̄e deus. Merito autē dñi dī
 cūnt sacerdotes ppter ptātem dñi quā habēt.
 Pnt em panē et vinū mutare i corp9 et sangui
 nē dñi ver bis cōsecratōis qd nullus angelus.
 nullus scūs i celo nec ip̄a virgo brissima pot. s.
 solus deus. Pnt etiā absoluerē a pccis vt abso
 luti debite intrēt regnū celoz. Vñ. xi. q. iij. c.
 absit. Sz. Absit vt qdēcūqz finistū de hñs ar
 bitrem̄ q apostolico ḡdūi succedēs xpi cor
 pus sacro ore cōficiūt. p q̄s nos xpiani sumus
 qui clauē regni celoz habētes añ iudiciū diem
 iudicāt. hec ibi. Magna ē igit ptās sacerdotū
 s. si nō viuūt caste imo luxuriose. sacrilegiū cō
 mittūt ḡuissimuz. qd pz. quia sūt dotati sacris

gratias et donis. privilegijs. officijs. et beneficijs.
et sunt vincti et scificati. quorum manus scificate
sunt et consecrate. Et ideo magis debet esse mundi.
quod dicit **Greg.** Tanto ergo esse humilior atque
ad vivendum deo promptior quod debet ex munere
quanto se obligatio re esse aspiciet reddenda ra-
tione. hec ille. Quia ergo debet domino ministrare et
corpus Christi sumere. tangere et alijs offerre. debet
esse mundi ab iniquitate luxurie. Unde in **ps.**
Ambulas in via immaculata hic mihi ministrabit
Quantum enim scelus sacrilegij patretur qui vasa
sacra vel sacra manibus lutois attingeret. vel au-
lutus priceret. Sed hoc agit sacerdos luxurie
vacans et sacra contrectans. Dicit enim **Iero.** Dic
mihi sacerdos. quomodo cum eis labijs quibus oscula-
tus es filium hominis. id est Christum in sacro. oscularis labia
meretricis. **O** Juda. osculo filium hominis tradis. id
est similem es ei. Tercio quod gravissima sit offensa
sacrilegij. ostendit ratione angelice vilitutis. Nam
minister dei siue servus ratione officij angelus di-
ci. quod officium angelorum est ministrare deo. secundum
illud **ps.** Qui facis angelos tuos spiritus et mini-
stros tuos etc. **Ad Heb.** Omnes administratores
spiritus sunt. id est angeli. Et ideo cum tota vita clerici
vel religiosi est deputata ad servitium dei precipue
domini ministri et servi. **p. xij. q. i. c. clericus.** Ser-
uire autem deo regnare est. **fm Greg.** et in signum
regie dignitatis portant religioni coronam capil-
lorum in capitibus suis. Magna dignitas ergo est de
nocturnis servire tanto domino. Sed si domini temporales vo-
lunt habere servos qui coram eis ministrarent mundos et
mitidos. sicut legitur de nabuchodonosor qui fecit
eligere ex hebreis iuvenculos nobiles sine ma-
cula ad serviendum ei qui fuerunt Daniel. Anania.
Azaria. Misael. **Daniel. i.** Quanto magis Christus
dominus qui est fons mundicie et puritatis vult habere
ministros puros et immaculatos. Quicunque ergo
clericus vel religiosus committens sacrilegium pro
opus luxurie vitupat ministerium suum et gravissime
peccat. quod luxuria reddit eum sordidum et imundum
et en religiosi sunt qui oculi colube super rivum aquarum
qui debet esse puri a sordibus ut digni sine
ministrare coram tanto domino. quod legitur **Levit. xxi.**
Homo qui habuerit maculam non accedet ad mini-
sterium dei sui. **Et Osee. viii.** Factus est israel quasi vas
imundum in natombus. Sunt et alia multa que
possunt adduci ad hoc propositum quod brevitate omis-
to. quod in sermonario de reprobatione vitiorum
ubi etiam tractabit de punitione sacrilegij ista
diffusius apient. Unde in evangelio hodierno.
Ioh. ii. c. p. similitudinem templi materialis potest
figurari templum spirituale. Nam ascendit Iesus ier-
osolimam. et invenit in templo vendentes oves et
boves et numulatos sedentes etc. Et hijs qui colu-
bas vendebat dixit. Auferte ista hic et nolite
facere domum patris mei domum negotiationis. Ita
potest dici oibus religiosiis clericis et monialibus
Nolite facere corpus et animam vestram domum ipu-
dicie et meretricij ut ad coronam castitatis pro-
venietes cum virgine virginum et filio suo in pe-

tuum gaudere possitis. qui cum patre et spiritu sancto
suo vivit et regnat in secula seculorum. Amen.

**Officia tercia post quartam dominicam in qua
dragesima. De filiabus luxurie. primo
in particulari et generali simul.**

Sermo. lxxvii.

O Mne quod est in mundo etc.
Iteque ubi sunt. Quia vobis karissimi
fili patrum fornicationis et luxur-
ie non ponat per se gravius omnium pec-
catorum imo multa alia ipsum excedat. Attamen
respectu sue male generationis gravissimum videtur
Sunt enim plerumque peiora quam ab ipso luxurie vicio
precedunt quam ipsum met solus. Quia de re volens ma-
teria ista perfecte nucleare. determinatis ipsi li-
bidinis speciebus. agrum videtur ut de filiabus suis
aliquod compendiose pertractemus. Nam **fm Greg.**
xxxi. li. moral. octo sunt filie a maledicta luxuria
proagate. scilicet cecitas mentis. inconsideratio. inconstan-
tia. precipitatio. amor sui. odium dei. affectus
presentis seculi. horror siue desperatio futuri. Et
si que alie ponuntur ab **Ildoro** ut stultiloquus
seculi et hominum. ad predicta reducuntur. Et
quoniam ista peccata notata oriantur aliquando ex alijs
peccatis. frequenter tamen et omnino ex luxuria. et ideo
filie eius dicuntur. De quibus isto modo tractandum est
ut permissio odio dei et desperatio. de quibus
tractabit in sermonario de quatuor vitijs in isto
sermone. quod ut ait **Iohannes. q. 8. i. mdo. etc.**

Primo de sufficientia omnium in omnium.
Secundo de cecitate mentis in particulari.
Tercio de inconstancia in singulari. Deinde in
sequentibus ordinate procedendo de relijs suffi-
cienter describemus.

**Pars prima huius sermonis in qua
assignatur ratio et sufficientia omnium
predictarum filiarum luxurie.**

Primo igitur in isto sermone advertendum
est quod ratione istarum filiarum assignat be-
atus **Thom. scda scda. q. cliij. arti. v.**
et **Alex. de ales.** ubi super dicitur quod quoniam in-
feriores potentie vehementer afficiuntur ad sua
obsequia. quoniam superiores impediuntur et deordi-
nantur in suis actibus. Per vicium autem luxurie maxi-
me appetitus inferior. scilicet concupiscentia vehementer
intendit suo obsequio. scilicet delectabili propter vehemen-
tiam delectationis. Et ideo quoniam est quod per luxu-
riam maxime superiores vires deordinantur. scilicet ratio
et voluntas. Sunt autem rationis quatuor actus in agen-
dis. Primo quidem simplex intellectus in generalibus quod ap-
prehendit aliquem finem ut bonum. Et hic actus impe-
ditur per luxuriam. **fm illud Daniel. xiiij.** Decepit
te species. concupiscentia subvertit cor tuum. et contrahit ad

hoc ponit cecitas mentis. **S**ecundus actus est iudicium de agendis. Et hic etiam ipeditur per luxuriam. Vnde Daniel. xiiij. dicitur de senibus luxuriosis. **A**u- uerterunt sensum suum ut non recorderent iudiciorum iustorum. et quantum ad hoc ponit inconsideratio. **T**ercius autem actus est preceptum considerationis ut romis de agendo. quod etiam ipeditur ex ipetu concupiscentie ne exequatur homo illud quod iudicio romis decreuit esse agendum et quantum ad hoc ponit inconstancia. **Q**uartus actus est consilium de hijs que sunt agenda propter finem. Et hic etiam ipeditur propter occupacionem luxurie. Vnde Terentius in eunuchio loquens de amore libidinoso ait. **Q**ueres in se neque quod consilium neque modum habere ullum. eam consilio regere non potes. Et quantum ad hoc ponit precipitatio quod importat obtractationem consilij. Ex parte autem voluntatis est duplex actus inordinatus. Primus est appetitus finis. et quantum ad hoc ponit amor sui in quantum. s. inordinate seipsum diligit. Et per oppositum ponit odium dei in quantum prohibet delectationem quam occupasset quod inordinate se amat. Et iste due filie simul sociate sunt. Nam secundum Augustinum isti duo amores duas ciuitates addiderunt. cum non aliquo filio stare non possunt. **H**inc Math. x. c. dominus ait. Qui non accipit crucem suam et sequitur me non est meus discipulus. **Q**uia igitur crucem accipiet quod ex amore carnali suo se cunctis voluptatibus prebet. Et quomodo luxuriosus cum amore suo deum amabit quod membra sua membra meretricis facit. Vnde Ildorus ait. **I**nter cetera septem vicia fornicatio maxime est sceleris. quia per carnis imundiciam templum dei violat. et tollens membra christi facit membra meretricis. **A**lius appetitus est eorum quod sunt ad finem. et quantum ad hoc ponit affectus presentis seculi in quo. s. aliquis vult frui voluptate. Et per oppositum ponit desperatio futuri seculi. quia dum minus detur nec carnalibus delectationibus ad spirituales peruenire non curat sed fastidit. Et iste due vtiq; simul sociate sunt. quia luxuriosi carnalitates affectantes supernam gloriam sperare non audet. quia teste Gregorio. **N**ullus nulla expectat gloria in quibus non fuerunt laboriosa certamina. hec ille. Et sic per primum huius sermonis.

Pars secunda huius sermonis. in qua tractatur de cecitate mentis prima luxurie filia.

Secundo in isto sermone tractandum est de cecitate mentis que in his consistit cum quis ita mente deditus est et occupatur circa mundana et precipue circa carnalia opera quod nescit cogitare de deo eligendo ipsum vel ultimam finem suorum operum. nec de alijs spiritualibus rebus propter immersionem in carnalibus. **A**d quod noticiam dictorum notandum est quod triplex est cecitas. **P**rima cecitas est in supnaturalia non intuendo. **S**ecunda cecitas est in necessaria nesciendo. **T**ercia cecitas est in salutaria non eligendo. **P**ri-

ma ergo cecitas est in supnaturalia non intuendo. de qua ait Gregorius. **C**ecus est qui lumen superne cogitationis ignorat. **A**d cuius dictum declaratio est notandum est secundum doctorem quod cecitas mentis est privatio eius quod est principium intellectualis visionis. **H**oc autem principium est triplex. **P**rimum est lumen romis naturalis. de quo dicitur in psalmo. **S**ignatum est super nos. i. impressum in parte superiori in anima lumen vultus tui domine. **D**icitur autem ratio vultus dei. quia sicut per vultum unus homo est similis alteri. ita per rationem sumus similes deo. **E**t sicut per vultum cognoscimus hominem. ita per rationem agnoscimus quod agere debeamus. **S**ecundum lumen est habituale superadditum lumen romis naturalis. s. lumen gratie. **D**e quo potest intelligi illud psalms. **I**n lumine tuo. s. gratie. videmus lumen. s. gratie. **E**t tunc iterum privatur anima per peccatum mortale. **D**e quo Sapientia. iiij. **M**alicia excecavit eos. **T**ercium principium visionis intellectualis est aliquod principium intelligibile ut dicit Augustinus per quod intelligit anima. cui mens hominis potest intendere et non intendere. **N**on autem non intendat procedit ex hoc quod habet spontanee voluntate se auertentem a consideratione illius principij. quoniam quidem se occupat circa ea que magis diligit. **E**t utroque modo cecitas ista est specialis pars. **E**t quia ut dicitur in ethico. unusquisque ea in quibus delectatur operatur. ex eo quod delectatio facit applicare intentionem ad opus. **C**ontraria vero. s. in quibus non delectatur nequeque vel debilitate operatur. **H**inc est quod cum delectationes veneree sint maxime ter delectationes corporales. intentio hominis per vicium luxurie quod est circa hominum delectationes maxime applicatur ad corporalia. et per consequens debilitatur operatio mentis circa intelligibilia. **E**t sic ponitur cecitas mentis filia luxurie quod excludit cognitionem gustatiuam spiritualium bonorum. iuxta illud psalms. **S**upcecidit ignis. s. luxurie. et non viderunt lumen. s. spiritualium bonorum. **S**ecunda cecitas est in necessaria nesciendo quod proprie dicitur cecitas ignorantie. **D**e qua ignorantia satis dictum est superius in tractatu de peccato in generali in illa consideratione de aggravatione peccati. **S**ed tamen ad maiorem et clariorem noticiam ipsius ignorantie hic breuiter aliqua describamus. **E**st autem triplex ignorantia. s. ignorantia iuris humanalis. ignorantia legis diuinalis. ignorantia opis obligabilis. **P**rima ergo ignorantia dicitur iuris humanalis quod est ignorantia legum et ordinationum que facte sunt ab hominibus ecclesiasticis vel secularibus sicut sunt leges canonice facte a sanctis vel a summis pontificibus quod obligant omnes catholicos cum fiunt utiles. vel facte a pontificis inferioribus quod obligant tantum subditos eius. **L**eges etiam civiles facte ab imperatoribus vel a principibus ciuitatibus. ut sunt statuta cum hominibus ligent cum iusta sint in foro conscie oportet quod sciant. aliter seruari non possunt. **E**t ideo qui talia ignorat. cecus dici potest. et non sine culpa. **V**nde Ista. v. dicitur. **P**ropterea ductus est captiuus populus meus. quia non habuit scientiam. s. agendorum. per dicitur xxxvii. g. fi. **Q**uedam autem ordinationes sunt que cernunt aliquos particulares status hominum ut que pertinent ad debitam

ministratōem factorū et has debēt scire cura
ti. alias ista nesciēdo pētū est. p.3. dis. xxxviii. c.
si laici. **S**ecūda ignorantia dicitur legis diuinalis
q̄ facit hoīem cecū spūaliter et nescire q̄ habent
tur in scripturis sacris p̄tinentia ad p̄cepta et
bonos mores. **I**psa siquidē scriptura continet
q̄cquid p̄tinet ad ius naturale. **N**ā illa duo p̄
cepta iuris naturalis. **N**ō tibi nō vis fieri rē.
et illud. **Q**uecūq; vultis ut faciāt vobis hoīes
rē. h̄ntur i scriptura sacra. **P**rimū est. **T**hob.
i. **S**cōm ē. **M**ath. vii. et **L**uce. vi. **D**ecalogs
etiā qui est de iure naturali h̄t **E**xo. xx. **D**icit ec
Gratianus. i. q. iij. circa finē. et alex. de ales in
secūda pte hūme sue in tractatu de ignorantia.
q̄ ignorantia iuris naturalis oībus adultis dā
nabilis est. **E**t de i. intelligit illud apli. i. **C**or.
xliij. **I**gnorās. i. ea que sunt de iure naturali
i. ḡrabit. i. a deo. i. reprobabit. **E**t illi **G**reg.
Qui stultus fuit in culpa. i. ignorās. sapiens e
rit in pena. **D**is. xxxviii. c. q̄ ea. **Q**ui ḡ ignorat
ea q̄ sunt legis dīne necessaria ad salutē. ut p̄
cepta et articulos fidei q̄ sūt p̄dicata et publi
cata p̄ orbē. et p̄cepta legis nature. et q̄ extra
ipsa facit. nō excusat a culpa. **V**n̄ dicit **G**reg. i
moral. **Q**ui ea nesciūt q̄ dei sūt. nesciūt. i. res
probant. et **I**ero. xvi. q. i. c. si cupis ait. **I**n
hīs q̄ p̄tinet ad ius diuinū ut p̄cepta et articu
li parum distat a vicijis decipi vel decipi posse
xp̄ianū. **H**ec ibi. **T**ercia ignorantia dicitur facti que
excusat nisi q̄s det opam rei illicite. et adhibe
at sufficientē diligentia. **E**t intelligēda est sic
regula iuris. **I**gnorātia facti nō iuris excusat
extra de regul. iur. li. vi. **E**t ut dicat q̄s proba
biliter ignorare vt excuset. dico glo. i. q. iij.
circa finē q̄ requiritur q̄ nō sit nimis scrupulo
sus et curiosus. nec q̄ sit nimis negligēs in in
q̄rendo. ff. d. iur. et fac. igno. nec supma. **S**i q̄s
ergo dat opam rei illicite vñ sequit aliq̄d ma
lū q̄s nescit. nō excusat. puta si quis iudit ad sa
ra vel cū gladio. et inde peuit aliq̄d quē non
videt et ignorat. non excusaret a p̄cto. p.3. xv.
q. i. c. inebriauerūt. vbi habet q̄ nō fuit excu
satus. **L**oth cū nesciēs filias esse suas. cōcubuit
cū eis. quia dedit opam rei illicite. i. ebrietati
Preterea vt illa ignorantia facti excuset opor
tet q̄ adhibeat debita diligentia. **S**onde si quis
ap̄tando tectū domus p̄icit tegulas fractas
in via q̄s in se est opa licita. sed nihil dicit nec
signū ponit. p̄pter q̄s aliq̄s trāsit iuxta nesci
ens opus et ex tegula ab illo p̄iecto frāgit ca
put illi nesciēs aliq̄d trāfire inde certe nō ex
cusaret a culpa nec a pena. **V**nde nec iudei ex
cusant q̄ crucifixerūt xp̄m q̄ nesciebāt ip̄m eē
xp̄m. et hoc q̄ nō adhibuerūt debitā diligen
tia. ut dicit **G**ratian. i. q. iij. c. fi. circa finem.
Similiter si p̄latus vel p̄familias nescit cri
mina manifesta subditoz. q̄ nō adhibet dili
gentia ad inq̄rendū. et sic nō punit nō excus
atur. sicut nec **P**ely nō puniēs p̄tā filioz. i.
Reg. iij. et iij. **V**n̄ ē regula iuris. extra d. re.

si quis. **N**ō p̄t esse iusta excusatio pastoris
si lupus comedit oues et pastor nescit. **S**cō
aduertendū circa p̄dicta s̄m **A**lex. in scda pte
hūme in tractatu de ignorantia q̄ triplex ē igno
rantia. i. ignorantia crassa. ignorantia affectata.
et ignorantia inuincibilis. de q̄bus habes s̄p̄ i
tractatu de p̄cto in generali i illa cōsideratōne
de aggrauatōe p̄cti. **Q**ui ḡ nesciūt q̄ sūt legis
humanales nec itelligūt q̄ sūt legis diuinalis i
tenebris ābulant. **T**ercia cecitas ē in saluta
ria nō eligēdo. cū videt q̄s agnoscit esse ma
lū q̄s vult facē et tñ facit. q̄s nō p̄t esse nisi q̄
et si in vniuersali agnoscit esse malū fornicati
onē. furtū. homicidiū. et h̄mōi. tñ in p̄ticulari
illius actū nō agnoscit esse malū sed videt illū
esse bonū. **I**am **I**ero. ait. **N**ullus intendēs ad
malū opat. de talibus p̄t dici illi. **P**s. **O**culos
habēt et nō videbūt. **H**abēt q̄dem oculos ad
cognoscendū i vniuersali s̄p̄ nō vident illud esse
malū in p̄ticulari. **I**am vt dicit **P**hs. i. **E**thico
rum. **O**mnis malus ē ignorās. **E**t talis ignorā
tia nō est sp̄ale p̄ctū sed circūstātia que requi
ritur in q̄libet p̄cto. **E**t ad idē facit q̄s dicit i p̄
uerbijs. **E**rant q̄ opantē malū. **I**n hoc est et 202
q̄s videt ei qui malū agit detētus passione vel
habitu vicioso tñ bonū agere. **Q**ui aut iaz in
currit cecitate spūales. imitec cecū qui sedebat
secus viā et medicabat. et clamās ad **I**hm vt
videret. lumē recepit. **L**uce. xviij. **E**t sic p.3. q̄d
dicendū sit de cecitate mentis. patetq̄ pars se
cunda huius sermonis.

Pars tertia huius sermonis in qua tractatur de inconstantia alia luxurie filia.

Ercio in isto s̄mone tractandū est de
inconstantia alia luxurie filia. **D**e qua
ut ordine agitur p̄cedamus tria in
ānotabimus. quaz. **P**rimū dicitur descriptio. **S**c
cundū aut dicitur p̄ductio. **T**ercū aut dicitur p̄
cessio. **Q**uantū ad p̄mū notandū ē s̄m **A**lex.
de ales i scda pte hūme. i. tractatu luxurie. c. s̄m
Tho. scda scde. q. liij. art. v. q̄ inconstantia i p̄o
tat recessum a bono p̄posito. **D**eterminatio autē
huius recessus p̄ncipiū h̄z a vi appetitus. sive
a volūtate. **N**ō em̄ q̄s recedit a p̄o bono p̄
posito nisi p̄pter aliq̄d q̄s ei iordinate placet.
Et iste recessus nō cōsumat nisi p̄ defectū ratō
nis que fallit in i. q̄s cū posset resistere impul
sui temptatōnum seu passionū. id q̄s recte ac
ceptauerat dimittit nō resistēdo. et hoc est ex
debilitate ip̄ius rationis que se nō tenet firmi
ter i bono p̄cepto. **E**t iō inconstantia p̄tuz ad sui
cōsummatōez p̄tinet ad defectū ratōnis. sic oīs
rectitudo ratōnis p̄tinet ad defectū aliq̄liter ad
prudētia. ita oīs defectus eiusdē p̄tinet ad im
prudētia. **E**t iō inconstantia s̄m sui cōsummatōez
p̄tinet ad imprudētia. **E**t sic p̄cipit defectus

est circa actum. Philosophia inconsideratio circa actum
iudicii. ita inconstancia est defectus circa actum
precepti. qui actus pertinent ad prudentiam. Ex hoc
enim aliquis dicit inconstans quia ratio deficit in precipi-
endo ea que sunt consiliata et iudicata. Est autem pec-
catum. quia cum ad prudentiam pertineat preferre maius
bonum minori bono. per consequens desistere a meli-
ori bono. scilicet iam proposito quod sit per inconstanciam
pertinet ad imprudentiam. sed prudentia est virtus.
ergo imprudentia que sibi contraria est est peccatum. Et sic per
primum de inconstancia. Quantum ad secundum
advertendum est secundum Alexandrum de alens in secunda pre-
sentatione sue in tractatu de filiabus peccatorum de filia-
bus luxurie. articulus. ij. quod quous inconstancia idem vi-
deatur esse quod instabilitas vel iniquitudo mentis que
ponit. Idorus filius accidit. articulus inconstancia
recte dicitur esse luxurie filia. quia non est idem inconstan-
tia et iniquitudo mentis siue instabilitas. Incon-
stantia enim est que statum in bono impedit propter adu-
sa et contraria voluntati carnis que nolumus sustinere.
Iniquitudo vero mentis et instabilitas corporis sunt
propter prospera adipiscenda. Et ideo dicit inconstancia
a Gregorio in moralibus filia luxurie. non quia non cau-
setur ex aliis vitiis. sed quia luxuria totaliter extin-
gitur versus rationis. Inconstancia autem contrarius ad sui co-
sumationem ut dictum est pertinet ad defectum rationis.
Vnde philosophus dicit in ethicis. quod incontinens occupatur to-
taliter non audit rationem. Pertinet autem ad incons-
tantiam defectus intelligentie solertie et pruden-
tie que sunt partes integrales prudentie. Intelligen-
tia autem non sumitur hic per vi intellectus. sed per quod dicitur
recta estimatio de aliquo particulari fine. Solertia
est quoniam ex improbis occurrit aliquid agendum sub-
ito muenire quod ouenit operi. Prudentia vero est
respectu alicuius distans ad ea que in presenti occur-
runt ordinanda. Deficit autem in eiusmodi pertinet ad
inconstanciam. Et ideo Augustinus in libro contra Iulianum ubi
allegat Ambrosio in libro de philosophia sic ait. Mater vi-
ciorum omnium est incontinentia. que etiam licita vertit in
viciu. Is ille. Et sic patet secundum de inconstancia.

Quantum ad tertium sciendum est quod inconstancia. si-
cut non permanere firmus in proposito boni quod deter-
minauit agendum sed ab eo recedere. ex triplici causa
procedit. Primo ex inordinata affectio. Dum ei
afficitur homo inordinate ad ista terrena diuitias vo-
luptates et homini inconstans efficitur et deficit a
bono proposito. Affectio etiam inordinata ad pro-
prium facit homines inconstantes et recedere a propo-
sito bono perfectionis assumpto. Vnde Gregorius in libro
moralium. inquit. Sicut plerique que non solum aliena ap-
petunt verum etiam omnia que possederant in modo des-
relinquunt. semetipsos ostendunt. nulla penitus vi-
te gloriam requirunt. Ab homini se actioibus sepant
sed tamen adhuc vinculo carnis cognationis obliga-
ti dum amoris propinquitatis indiscrete deseruiunt. ad
ea sepe per affectum cogitationis redeunt que iam cum
proprio despectu subegerunt. Cumque plus quam neces-
se est carnis propinquos diligant. retracti exterius
a cordis pente diuidunt. Nam sepe quod dicitur vide-
mus mundum et ope et professione reliquisse. et tamen

per inordinato affectu propinquorum prioria irrita
pere. terrenarum rerum iurgis vacare. liberatē
itine queritis relinquere. et mundi studia iam detra-
cta reparare. Is ille. Secundo procedit inconstancia
ex horrida tribulatione. Quauis enim proponat quis
firmiter se habere in bonis operibus. et non declinare
a rectitudine propter quicquid aduersa sibi occurren-
tia. tamen quando incipit pati angustias et dolores rece-
dit a bono proposito assentiens alicui malo ut es-
uadat mala imminetia. per exemplum in petro que nega-
uit christum. Qui ergo nimis timet et horret aduersa
huius non sunt apti ad vincendum inimicos spirituales.
Nam sanctus Iustinus medicus substituerat mul-
ta martiria constanti pati pro fide christi. sed ductus
ad decollandum cepit expauescere et quia a propo-
sito recedere. sed confortatus verbis sancti Vitalis res-
umpto vigore spiritus mortem suscepit. Et ideo
Apostolus in 2. corinthios. 13. Esto fidelis usque ad mortem. et da-
bo tibi coronam vite. Tercio procedit inconstan-
tia ex subtracta delectatione. Contingit autem quod
aliquis assuetus consolatōibus mundi opunctus.
abstinere proponit a viciis et firmiter permanere in
via virtutum. sed tactus tristitia de subtractōe co-
suecte delectationis recedens per hoc a proposito pro-
posito boni inconstans efficitur. Vnde Iacobus in 3. libro. dicit.
Vbi zelus. i. amor inordinatus. ibi et contentio
ibi inconstancia. ibi et omne opus prauum. Et vide-
tur hoc viciu pertinere ad spiritalem partem quod dicitur mollis-
cies. Dicit enim philosophus in 7. ethicorum. quod mollis dicitur que
recedit a bono per tristitias causatas ex defectu
delectationum. vnde pseuerantie opponitur. Pro cuius
ius declaratione dicit beatus Thomas. secunda secunda. quod
ceterum. quod laus pseuerantie hoc consistit quod ali-
quis non recedit a bono proposito propter toleran-
tia diuturnam difficultatem et laboriosorum cui oppo-
nitur directe quod aliquis de facili recedat a bono
propter aliquod difficulta que sustinere non potest. et hoc perti-
net ad rationem mollicie. Nam molle dicitur quod facile
cedit tangenti. Non autem iudicatur aliquis mollis si ce-
dat aliquibus valde impellentibus. Vnde philosophus dicit
in 7. ethicorum. quod si quis a fortibus et excellētibz
vincitur vel tristatur non est mirabile sedodonabile
si contrahitur. Mollis ergo proprie est qui recedit a bo-
no propter tristitiam causatam ex defectu delectato-
nis. Est autem hoc viciu diuisum et distinctum specie
a vicio mollicie quod pertinet ad luxuriam et opponi-
tur castitati. istud autem pertinet ad inconstanciam et
opponitur pseuerantie. De quo dicitur per 1. corinthios. Qui
mollis et dissolutus est in opere suo. frater est sua
opera dissipatus. Ideo saluator noster nec ex
horridis tribulationibus. nec ex deficientibus
mundi delectationibus a bono opere desistebat.
Vnde in euangelio hodierno. Iohannes in 8. capitulo. rephēn
debat iudeos dicens. Nonne Moyses dedit vobis le-
gem. et nemo ex vobis facit legem. Et ut ostens-
det quod sciebat quod querebant ipsum iudei interficere nec
propter hoc a bono opere desistebat. Vnde et dice-
bat. Quid me queritis interficere. Et in fine euang-
gelij dicit. Querebant ergo eum apprehendere. et nemo
misit in eum manus. quia nondum venerat hora eius

De turba aut multi crediderunt in eu. In quem
et nos credentes constanter benefaciemus. ut te
pore suo metamus gratiam in patri et gloria in fu
turo seculo seculorum Amen.

Feria quarta post quartam dominicam. de
inconsideratione alia luxurie filia.

Sermo. lxxvii.

OMne quod est in mundo aut
est concupiscentia carnis. aut concu
piscencia oculorum. aut superbia vite
Iteque ubi est. Consequentem in ordi
ne nostro fratres carissimi restat tra
ctare de inconsideratione alia luxurie puerila et
punitiosa filia non quod solum procedat ab ea sed etiam ab
alijs. Sed ponit a Gregorius filia luxurie. quia pertinet
ad effectum prudentie seu ei contraria est. Quod ad il
lum actum qui est iudicare qui est actus rationis. De
lectatio autem et precipue que est in venereis absor
bet totaliter rationem et corrumpit estimationem pruden
tie. Et ideo ponit filia luxurie. et sociata cum ce
citatis mentis. quia cum luxuriosus rationis oculum perdit
sine aliquo consideratione omnia sua negocia facit. unde
de sequuntur postea mala multa. maxime quia pro
momento miserzime delectationis amittit quis
gaudia superne felicitatis. quod summa puritas ab om
nibus putari debet. Unde Augustinus ait. O quanta ini
quitas quantaque puerilitas ut animam quam Christus suo
sanguine redemit luxuriosus quisque propter unius
momenti delectationem dyabolo vendat et tradat
hille. Et ideo inconsideratio est peccatum. quia contra
prudentiam. De qua inconsideratione in presenti tra
ctare volentes. quia ut ait Iohannes. Omne quod est in
mundo. id est. tres considerationes faciemus. quarum

Prima dicitur descriptio.

Secunda autem dicitur declaratio.

Tercia vero dicitur variatio.

Pars prima huius sermonis in qua
declaratur quod sit inconsideratio.

Primo igitur in isto sermone notandum
est in Thoma secunda secunda. quod. liij. arti. iij. quod
inconsideratio importat actum intellectus
veritatem rei intuitis. Sicut autem inquit
finitio pertinet ad rationem. ita iudicium pertinet ad intel
lectum. Unde et in speculatiuis demonstratiua scia
bit iudicatiua in quantum per resolutionem in prima prin
cipia intelligibilia de veritate inquisitorum diiudi
cat. Et ideo consideratio maxime pertinet ad iudicium
Unde et defectus recti iudicii ad vicium inconsidera
tionis pertinet. puta. si aliquis in recte iudican
do deficit ex eo quod attendit vel negligit atten
dere ea ex quibus rectum iudicium procedit. Unde mani
festum est quod inconsideratio est peccatum. Et quis o
porteat quod cumque consiliator multa consideret. et
per omnes incurrat per defectum consilij precipitationis vi

ent et etiam defectum considerationis. nonominus in
consideratio ponit vicium spirituale distinctum a precipi
tatione. quia cum tota consideratio eorum quod in consilio
attendunt ordinatur ad recte iudicandum. considera
tio perficitur in iudicio. et ideo inconsideratio maxime
opponit rectitudinem iudicii sicut precipitatio re
ctitudinem consilij contrariat. Preterea notandum est
quod sub inconsideratione qui est contra iudicium rectum
qui est actus prudentie secundum Thoma secunda secunda. quod.
liij. arti. ij. includuntur vicia incautele et in
circumspectionis que sunt partes integrantes pruden
tie que dicuntur cautio et circumspectio. Nam ad cir
cumspectionem pertinet considerare circumstantias eius
quod quis vult agere propter aliquem bonum finem. ut
si non solum sit bonum finem sed etiam finem circumstantias
Contingit autem aliquis finem se considerare esse bonum
et veniens finem quod tamen ex aliquibus occurrentibus
reddat malum vel non opportunum ad finem. sic osten
dere signa amoris alicui finem se considerare videtur
esse veniens ad alliciendum ad amorem. Sed si con
tingat in animo eius esse aliquem suspicium adulationis
non erit sed veniens ad finem. Et ideo non considerat
tales circumstantias pertinet ad inconsiderationem
Ad cautionem autem pertinet ut caveant mala in se
vel qui habent spiritum mali vel que male in pluribus ac
cidere possunt et solent. Et ideo ad cautionem pertinet
non considerare talia. Qui vult igitur ista vicia deu
itare. si inconsiderationem. in cautionem. in circumspectionem
non. virtutem prudentie studeat habere. Ait enim Augustinus
li. i. de libero arbitrio. c. xiiij. Prudentia est appetens
dare et vitanda reprobare scia. Et iteque. Pruden
tia est affectio anime vel motus quo intelligit eter
na superiora esse. et hec inferiora esse temporalia et in se
ipsa hec appetenda potius que superiora sunt quam
illa que inferiora sunt novit. hec ille. Et sic patet
pars prima huius sermonis.

Pars secunda huius sermonis in qua
declaratur quod triplex est actus pruden
tie necessarius.

Secundo in isto sermone declarandum est quod
triplex est actus prudentie qui. si. est ne
cessarius cuilibet. precipiente domino. Estor
te prudentes sicut serpentes et simpli
ces sicut columbe. Mattheus. x. c. Primus actus est
consilium circa agenda per inquisitionem eorum quibus
fieri possunt. Cuius ratio est quia cum prudentia sit circa
continua et operabilia. et opus debet esse bonum consiliatum
ut dicitur. vij. ethicorum. Consilium autem est quidam in
finitio. et inquisitio est rationis. hic ad prudentiam
requiritur ut homo sit bonus ratiocinativus. Et cum
ipsa prudentia sit recta ratio agibilium ut est patet
v. ethicorum. ideo necesse est ut totus processus ab
intellectu deriuetur capiendum intellectum per quidam re
cta ratione et estimatione ut dictum est superius. Et quia
ut dictum est prudentia est recta estimationem habere
tam in speculatiuis quam in operatiuis ideo sic in spe
culatiuis predestinatur docilitas. ita in operatiuis solertia

que bene dicitur ad hanc. Nam solertia facilis est
et prompta dicitur circa muentem medij.
ut dicitur in primo posteriorum. Et ideo primo ad primum
dentie est consiliari circa agenda. Unde in vi. et hi
cor. dicitur. Prudentis videtur esse posse bene consiliari
circa bona conferentia non solum ptemputa quo ad
sanitatem et fortitudinem. Sedus actus prudentie
est iudicare de consiliis. s. de hijs qui apponuntur
varia in consilio eligere quod magis ouenit. Unde et
philosophus. vi. ethicorum dicit. Prudentia est habitus
cum vera ratione actiuus circa bonis bona vel mala.
Tercius actus est impare sibi seu iudicata exequi
i. q. q. eligere ex multis agendis efficaciter id fa-
cere. Et ideo hirtus pythagoricus dicit. Etiam in mi-
nimis caute age. Non est minimu in vita homi-
negligere minima. Et philosophus. vi. ethicorum inquit.
Prudens non est qui in scire solu sed qui practicus
i. opatiuus. Et ideo impij et peccatores sicut carent
vera prudentia. ita et actibus. s. consilio. iudicio. et
impio. Consilio quidem carent per vicium precipitatio-
nis. q. s. sine examinatōe agunt quicquid faciunt
contra illud quod dicitur. p. x. xiiij. Astutus. i. prudens
oia agit cum consilio. s. metis sue. s. hoc consiliu non sibi
faciunt impij peccatores. q. ut dicitur. p. x. pmo.
Pedes eorum. i. affectus ad malu currit. Iudici-
cio autem carent peccatores per vicium inconsiderationis
q. ad iudicandu seipsos non resurgunt in iudicio
metis. iuxta illud ps. pmo. Non resurgunt impij in
iudicio. De qua ait apostolus pmo ad Cor. xi. Si nos
metipsos iudicaremus non vtiq. diiudicaremur.
Propter quod et non resurgunt in iudicio qui est
actus prudentie. q. non considerant quod debent con-
siderare sed inconsiderate agunt. Impio demum ca-
rent peccatores et impij per vicium inconstantie. Nam
cum principalis actus prudentie est impare sibi quod
iudicauit fiendu et execut omni mandare. multi re-
periuntur qui bene consiliantur et bene iudicant de agendis
et tamen non exequuntur. et sic pmaxime contra pruden-
tia est vicium inconstantie. s. quod dictu est sup. Et ideo
commendat prudentiam aug. sup. eplaz ad Ro. di.
Prudentia spiritus est quoniam neque in bonis temporalibus
spes nostra est neque in malis timor. Eadem vero anie-
natura prudentia carnis habet cum inferiora secta-
tur. et prudentia spiritus cum superiora eligit. hec
ille. Et sic per ps. scda huius sermonis.

**Pars tertia huius sermonis. in qua vi-
debimus ipsius viciose inconsiderationis
multiplicem variationem.**

Tercio in isto sermone aduertendu est quod
varia est inconsideratio viciose. Et ut or-
dinate procedamus triplicem tamen annota-
bimus. Prima est inconsideratio proprie miserie.
Scda est inconsideratio operatiois diuine. Tercia
est inconsideratio querelationis aliene. Quatuor
ad primam inconsiderationem quod dicitur proprie miserie scie-
dum est quod triplex est miseria quod non consideratur
ab ipso et peccatoribus et tamen est propria et sua. Pri-

ma est miseria aditionis. Scda offensis. Tercia
miseria imperfectonis. Prima miseria dicitur
aditionis. Quod ei homo non considerat defectu sue condi-
tionis et miserie. s. ideo fit quod non recte iudicat
de se existimans se aliquid esse cum nihil sit. s. ex se
solum aplice. Unde Ber. in li. de consideratione inquit.
A te incipiat consideratio tua non solum sed in te fini-
atur. quocumque euaget. ad te reuocaueris cum sa-
lutis fructu. De quibus miserijs aditionis proprie
dicitur. Job. xiiij. Homo natus de muliere breui viuens
tempore repletus multis miserijs etc. Homo enim ab hu-
moderuat in ipsam reuersurus. Et nudus na-
scitur. iuxta illud Job pmo. Nudus egressus
sum de utero matris mee. nudus reuertat illuc. Plo-
rans etiam nascitur quasi murmurans. quasi natus sit ad
laborem. auis ad volandu. Job. v. ca. Nascitur
et cum reatu. ps. l. In peccatis concepit me mater
mea. Et ideo cum fletu. Ecclesiastes. ij. Cuncti dies
eius laboribus et erupnis pleni sunt. nec per noctem
quidem quiescit. Vere multis miserijs quod corpo-
ris et anime fil. quod in peccato nascitur et fragili cor-
pore et sterili mente. Nullum enim animal natu fragi-
lius est corpe ipso homine. anima vero scia et virtus
tibus vacua. nascitur enim anima nostra sicut tabula ras-
sa in qua nihil est depictu solum philosophum in. iij. s. anima
breui viuens tempore. et ideo semper cum metu. s. mortis
fac. iij. Que est vita nostra nisi vapor ad modicum
parens. et deinceps exstinguatur. Et istud bre-
ue tempus semper est incertu. quod nescitis die neque
hora quod dominus vester reuertetur sit. Math. xxiiij.
Quia igitur homo non considerat hanc vilissimam aditionem
peccati actus prudentie. Et ideo non resurgit in ve-
ro iudicio ut reputet ex se nihil habere nisi mise-
riam et casu. sed de se presumit et superbit. Et ideo ait
Greg. in moral. Confidetur homo elatus quid me-
reat in terra si angelus a celo in terram prosterni-
tur. si illi peccare noluit quem in celo in tanta gloria
sublimauit. hec ille. Scda miseria dicitur offensis
omnis. Non enim considerat peccator defectu sue of-
fensionis cum auferat sibi summu bonu. omne meri-
tum. et inducat ad eternu suppliciu. Et ideo quod non
considerat homo talia peccati actus prudentie et non resur-
git in iudicio vere metis cum instigatur ad malu
quod nihil mali sibi inde eueniat sed potius magnu
bonu iudicat se ut determinat illud malu facien-
du. Sed ut dicit dominus Ezech. xvij. Si auerterit
se iustus a iusticia sua. omnes iusticie eius non reco-
dabunt. s. ad primum. ipse in iniquitate sua morie-
tur. s. morte eterna. Sup. quibus verbis dicit. Je-
ro. Hoc nobis considerandu est quod cum multa ma-
la committimus. sine causa. i. utilitate bona transacta
ad mentem reuocamus. quod in perpetratoe malorum
nulla debet esse fiducia preteritorum bonorum. de
pe. dis. iij. ca. hoc nobis. Tercia miseria dicitur im-
perfectonis. Non enim considerat peccator defectu sui
perfectus. Non enim solu deus exigit a nobis ut vi-
temus malu. sed etiam ut faciamus bonu. Nam in via
dei non perficere est deficere. Et ideo Iero. ad Gala-
lantia de recto modo viuendi ait. Beati sunt qui ita
expectant ita illu speculantur diem ut se ab eo

quotidie pparent qui nō de pterita sibi iuste
et blandientes sū apm p dies singulos i vir
tute renouat. Quia igit peccator et negligēs
nō considerat defectū sū pfectus p dicit actū pru
dentie. et nō resurgit in iudicio debito mentis i
agendo. s. meliora. s. s. uera sua mala mixta bo
ritate et antiqua tepiditate. Et iō ait **Her.** in
libro de consideratione. In considerando q̄lis sis
referenda sūt posteriora p̄oribus. p̄feceris ne
in virtute. sapia et intellectu. i. suauitate morū
an ab hīs forte q̄d absit defeceris. Patientior
sis an impatientior solito. iracundior leuiorue
insolentior aut humilior. affabilior an austerior.
requibilibior an difficilior. pusillanimior an
magnanimior. serius magis aut pusculū dispo
nitus. timorator aut forte fidentior q̄ oportet
latus p̄ hic camp⁹ in b̄ gñe consideradi. Opor
tet. inotescat tibi zel⁹ tu⁹. demētia tua discre
tioq̄ moderatrix eaz. virtutū qualis videlicet
in domadīs iniurijs sis. q̄lis in vlciscendis. q̄ i
vtrorū puidus. loci modi et t̄pis obseruator.
hec ille. Et sic p̄ p̄ma inconsideratio. s. p̄p̄e miz
serie. **Secda** inconsideratio ē op̄atōis diuine
de qua habet. **psa. v.** Opa manū eius. s. dei nō
consideretis. p̄terea ductus est p̄plus. s. a dya
bolo p̄ p̄m. Et est triplex dei op̄atio q̄ nō con
siderat a p̄dōribus. **Prima** ē op̄atio regens.
Secda op̄atio deferens. **Tercia** op̄atio cognos
cens. **Prima** op̄atio ē regens de qua dicit
dñs **Job. v.** Pater meus vsq̄ mō opatur et e
go operor simul cum eo. Et loquit̄ de op̄e regi
minis et gubernatōis mūdi quā temp̄ et otinue
opatur dans. s. vnicuiq̄ creat̄e q̄d sibi congruit
et nulli deficit. sicut natura naturas que nō defi
cit in necessarijs. in. de aia. **Secda** **Matth. vj. 28.**
Considerate lilia agri quō crescūt. nō laborant
neq̄ nent. et deus vestit illa talibz coloribz que
congruunt eis. **Peccatores** aut q̄ nō considerant
hanc p̄uidentia dei et gubernatōez p̄dūt actū
prudentie. et nō resurgūt in iudicio recto men
tis. q̄ p̄ astutias et fallacias et nimia sollicitus
dīmē sibi pcurant t̄palia q̄ p̄ se et industriā su
am sibi possint puidē nō ex dei gubernatōe et
dei p̄uidentia. **Pauit** em̄ dñs populi suū q̄ i
numerabilē. s. xl. milia soli apti ad p̄liū q̄ nume
rati fuerāt in s̄erto. vltra senes puulos et mu
tieres. **Vnde eccl. ij. 2.** **Respicite filij nationes**
hoīm et videte q̄ nullus sperauit in dño et de
relictus ē. **Secda** op̄atio dei ē deferēs. de qua
habet **ecclesiastes. vij.** **Considera opa dei** et vi
de q̄ nemo p̄t corrigē quē ille desuperit. **Des**
picit aut quē deserit gr̄a sua. **Nullū** aut s̄erit
deus nisi p̄us ip̄e deserat eum. **Mā multa** fecit
deus p̄ ouersione iude. **Multa** etiā fecit p̄ cō
uersione illius p̄p̄i iudeorum. **Multa** etiam in
p̄nti facit p̄ ouersione p̄dōz. **Sed** q̄ ip̄i pec
catores nō considerāt hoc. amittūt actū pruden
tie. Et iō nō resurgūt in iudicio vero mētis exi
timātes ad placitū suū se posse corrigere. et mi
nus alios emēdare. **Tercia** op̄atio dei dicit̄

cognoscens. de qua habet **Job. xxxij.** **Super**
omnes celos ip̄e deus considerat. Et **p̄. v.** **Re**
spicit deus viā hoīs. i. vitā et ouersatōez. et om
nes gressus eius considerat. i. affectus. **Hoc** cōsi
derantes electi dei q̄ semp videat deus cogita
tōnes eoz et opa sibi cauēt ne oculos diuine ma
iestatis offendant. sicut et q̄cumq̄ seru⁹ q̄ sciret
Te a dño suo optimo et sapiētissimo intueri dili
genter attendēt ne id q̄d illi displiceret p̄ge
ret. Et **Iero. 9.** de p̄. dis. i. ca. et venit. inquit.
Oia q̄ faciūt sci i aspectu dei faciūt. siue comes
dant siue bibant. peccatores aut fugiūt a facie
dei. sicut ē de **Cayn.** **Gen. iij.** q̄ post homici
dii et desperatoem egredi⁹ est a facie dei. Et iō
q̄ p̄dōres nō considerant q̄ de⁹ videat opa eo
rū quasi nō curās. nō resurgūt in iudicio mens
tis ad vitandū peccata s̄ potius cū q̄busdā infi
delibus dicūt. **Quid** nouit deus. et q̄ si p̄ caligi
nē iudicat. nubes latibulū eius. nec nra conside
rat. vt scribit̄ **Job. xxxij. ca. 22.** **Tercia** inconsideratio
p̄ncipalis ē ouersatōis aliene. cōtra
quā ait apl̄s ad **Phil. ij.** **Nō** que sūa sūt singu
li considerātes. s. in s̄ q̄ aliorū. Et i. **Pe. ij. 13.**
Ex bonis opibz vos considerātes glorificent
deū in die visitatōis sue. **Debet** aut triplex eē
consideratio circa alios cuius otrariū. s. inconsidera
tio viciū est. **Prima** ē regulans. **Secda** imi
tans. **Tercia** excitans. **Prima** consideratō dicit̄
tur regulā s. **Debet** liquidē p̄latus diligenter
considerare ouersatōem subditoz suoz et exa
miare vt regulare ip̄os possit et corrigē valeat
at eoz errata. **Vnde** ē **p̄. xxxv.** **Diligenter**
agnosce vultū pecoris tui. et oēs greges tuos
considera. **Vnde** in huius figurā ē **Leuit. xij. 8.**
Leptoso. **Considerabit** eū sacerdos. q̄. s. si appa
rent in eo signa manifesta lepre debz eū sepa
re a ceteris ne alios inficiat. **Vnde** **Iero. 9. xxiij.**
q. iij. c. rescecande. inquit. **Rescecande** sūt putri
de carnes. morbida ouis a caulis est repellens.
dane totū corpus corrumpat et grex inficiat.
hec ibi. et. **C. de pe. l. ne q̄s. et in Auten.** de non
alie. aut p̄mu. re. **eccle. 5.** q̄ vero ē. **Vniū** q̄sq̄
p̄ crimie quo fuerit dephensus modū cōgrue
seueritatis excipiat. et. ff. de offi. p̄li. l. iij. et de
offi. p̄cōsul. l. i. congruit. **Cur** et hīs q̄ p̄uicie
p̄est malis hoibus purgare p̄uincia suā. nam
transgressionis vltio fit ceteris interdictio des
linquēdi. ff. de penis. §. fi. l. aut facta. Et iō in
Auten. de mādā. p̄nci. l. festinabis. scribit̄. **Ta**
lem vero p̄bebis temetipm oibus publice et p̄
uatim vt terribilis sis delinquentibus et indeuo
tis. māfuetissimus aut placidis et deuotis. p̄a
ternā eis exhibens p̄uidentia. hec ibi. **Cōside**
rare etiā debet supior p̄latus nō suā utilitatez
s̄ cōz. p̄z. **C. 8. cadu. tollē. l. vnica** **Sz** p̄dōres nō
considerant hoc in subditis suis. et iō p̄dūt actū
prudentie nec surgūt in iudicio mētis ad recte
iudicandū et disponēdū de eis. **Quapropter** cū
eis corruūt in malū. sicut **Hely** cū filijs su s. i. a
Reg. iij. et iij. xxxvij. dis. ca. legāt. et. xlvij. dis.

in. f. necesse. extra de sp. c. l. 3. hely. **S**cda con
sideratio circa alios sz imitās. qz. f. debet ho
mo considerate ouersatōem bonoz ad imitandū
et pmaxime vitā xpī. qz. ut ait **Aug.** Ois xpī a
ctio nra est instructio. **S**onde aplūs ad heb. iij.
inquit. **C**ōsiderate fratres pontificē ofessōis
nre. **I**hm qui fidelis est ei qui fecit illū. f. deo ad
exequendū oēs volūtates ei. **P**lus em mouēt
exempla q̄ verba. **E**t fm **Lactantiū.** Hoies ma
lunt exempla q̄ verba. qz. bene loqui facile est.
p̄stare aut difficile. **S**on q̄uis **Aug.** audisset do
ctrinā bonā beati ambrosij p̄dicātis ex q̄ ab er
rore manicheoz ereptus est. tñ ad plenā ouer
sionē eius a ad sumendū religionē xpianā mas
gis mouit consideratio. **A**ntonij heremite a **S**im
pliciani. cū quo otulit de factis suis et eē victo
rum. cuius exemplū **S**implicianus sibi ad imitā
dum induxit. **S**onde ecclesia orat. **S**anctorū tu
oz ad meliorē vitā nos puocent exēpla. **S**ed
impj et p̄ctōres nō considerāt eoz vitā nisi for
te ad curiositatē vel detractōem. iuxta illd ps.
Cōsiderat p̄ctōr iustū. et q̄rit mortificare eum
Magis em considerant ouersatōem maloz ad
imitandū. iō male iudicant de agēdis fm cōez
errorē. **T**ercia consideratio sz excitās. qz. f. de
bet hō considerare vitā p̄uoz ut ex hīs que fa
ciunt ppter mundū hō exiteēt ppter deū s̄hde
rando q̄ si tñ fit ppter peccatū vnde sequitur
mors eterna. qd fieri debeat ppter deū vñ seq̄t
hūmū p̄miū. **V**n in ps. **O**culis tuis considerabis
et retributōem p̄ctōz videbis. quis. f. finis eo
rum mors ē. **V**nde **Iere. ij. sz.** **T**ransite ad in
fulas a videte si factū est huiuscemodī. si muta
uit oēs deos alienos. a certe ipi nō sūt dii. **P**o
pulus vero meus mutauit glām suā in ydolum
Obstupescite celi sup hoc. et porte eius desol
lamini vehemēter. hec ibi. **I**dolū dici p̄t oia
creatura quā quis sup deū diligit. ut pecunia
delectatio carnis. potentia a hōmō. nā et auari
cia est ydoloꝝ seruitus. **S**i ḡ p̄ctōres creatus
rismūdi tāto desiderio afficiūtur et inseruiunt
ut videant p̄ dijs hīs. qd vero fieri dz. p vera
deo a cultu eius. **E**t sic patet quāta consideratio
debet esse in creatura que oio deficit in hoibz
carnalibz et luxuriosis p̄ cecū illū a natiuitate
in euangelio hodierno. **I**oh. ix. ca. figuratis.
Ideo tales imitentē ip̄sum qui lauans se ad na
tatoria sp̄loe p mandatū xpī visū recepit. q̄ lo
tio fit moraliter in ofessione et oritōne. **S**z im
pj nō existimātes bona que vident tali vicio ce
cati. non surgunt in iudicio vere prudentie. ut
pvideant sibi in futurū p bona merita sicut fa
cit formica. de qua scribit **p̄. vi. ca.** q̄ parat
in estate cibū a congregat in messe quod come
dat. Ita et hoies in p̄nti vnde habeant ad viuē
dū in alio seculo in gloria sempiterna. **A**d quā
nos dominus cōducet per actum prudentie et
considerationis ad gaudendum in secula seculi
lorum. Amen.

Feria quinta post quartā dominicam
in quadagesima. de amore pprio siue
sui alia luxurie filia

Sermo. lxi.

OMne quod est in mundo rē.
Itez vbi sup. **I**n supiori smone
fratres carissimi tractatū ē de m
consideratōe alia luxurie filia. or
dinate pcedendo sequit̄ tractare d amore pri
uato etiā ipius luxurie p̄genie. **I**am fm aplm
i. ad **Thimot. vi. ca.** Radix est oim maloz. qz
ab ipo oim peccatū trahit nutrimentū et fomē
tum. **I**am fm sniam sacroz doctoꝝ. radix pec
cati siue mali que circa p̄ctm dicit libidis. p̄m
tatē triplicē p̄t sumi. f. ḡnalter. omumē. a ge
neralissime. **P**rimo ḡnalter cū sz q̄ duplex
est radix maloz. f. amor male inflāmans. et ti
mor male humilians. **A**mor est respectu boni. ti
mor vero respectu mali. de q̄bus aliqd dicitur
inferius. **S**cdo vero cōiter siue minus gene
raliter. a fm hoc sz q̄ triplex est radix iuxta p̄
dictū verbū **Iohis ap̄i.** Omne qd est in mūdo
rē. **E**t hoc p̄ op̄atōem ad triplex bonū. videlz
ad bonū inferius. interius. et exterius. **T**er
cio aut ḡnallissime. **E**t b̄ est qd aplūs ait in p̄di
ctis verbis. **R**adix oim maloz est cupiditas. i.
amor pprius et puatus. **D**e quo in p̄nti smone
tractare cupientes vt s̄heto mō psequamur.
tria itez notabimus. quoz

Primum dicitur filiatio.

Secundum vero declaratio.

Tercium autem detestatio.

Pars prima huius sermonis. in qua de
claratur quid sit amor pprius. et quō a
luxuria procedit.

Primo igit in isto smone circa amorē
ppriū q̄ sit iniquitas luxurie filia du
bitat multū. qz dicit **Aug.** q̄ fundas
tū ciuitatis dyaboli ē amor sui. ḡ ma
gis debet assignari filia supbie que est inuiz
ois peccati q̄ luxurie. **A**d hoc r̄ndet fm **A**
lex. de ales vbi sup. q̄ amor sui sumit large p
adherentia qua hō se diligit iordmate plus q̄
debet vt plus q̄ deū. et sic amor sui est fundas
mentū ciuitatis dyaboli. **V**nde **Aug.** in libro d
salutaribus documētis. ait. **H**eu q̄ miseri sumz
si hec credē nolumus. et ab amore huius seculi
nram mētem nō reuocamus dū ppetualit̄ ista te
nere nō possumus. et illa p securitatē amittimus
qd faciemus. qd agemus. lugendū nobis est si
regnū pmissum pdamus. **S**umit etiā amor sui
f̄ r̄ide. p amore quo hō iordmate diligit se
q̄tum ad suū inferius. i. carnē. et sic est filia lu
xurie. **I**am luxuria est q̄ maxime inclinat a iam

ad amorem carnis. **18** reprehendit **Aug.** in li. i. omel. omelia. xxviii. di. Quid amas quod ad tempus durat. Aut enim subduceris illi. aut id subducit tibi. et cum fueris tu subtrahat perit amor cum subtrahit quod amas. perit quod amasti. Vbi ergo aut amor perit aut quod amat non est amandum sed quid est amandum. quod potest esse nobiscum in eternum hec ille. Et sic per primum de amore sui patet per prima huius sermonis.

Pars secunda huius sermonis in qua declaratur quod deus modo sumit amor proprius.

Secundo in isto sermone declaratur secundum **Thomam** secundum secundum. quod xxv. articuli. vii. quod homo deus aliquid esse dupliciter. Vno modo secundum esse sui naturam et substantiam. et secundum hoc omnes existimant secundum bonum commune se esse quod sunt. id est ex anima et corpore compositos. Et sic homines boni et mali diligunt se ipsos in quantum diligunt esse ipsos. quod naturaliale est. **Secundo** modo deus homo aliquid esse secundum principalem. sicut princeps civitatis deus est civitas sic autem non omnes existimant se esse id quod sunt. principale enim in homine est mens rationalis. secundum est natura sensitiva et corporalis. quorum primum apostolus nominat interiore hominem. secundum vero exteriorem. **11. ad Cor.** iiij. ca. di. Licet hijs qui foris est nobis inter hoc corruptum. id est corpus. tamen is qui non est homo. interior renouatur de die in diem. id est mens rationalis. Bonum autem existimant principale in seipsum rationales naturam siue interiore hominem. unde secundum hoc existimant esse quod sunt. Et hoc est diligere se ipsum. quod precipitur ex quo per dilectionem primum ponitur per exemplum. ut deus **Leuit.** xix. Diliges amicum tuum sicut teipsum. per **Matth.** xxij. et **Luce.** x. et per pertinet ad virtutem caritatis. Et ideo amor qui periores amant se ipsos. id est secundum corpus et sensualitatem est peccatum et causa multorum malorum. Unde **Aug.** inquit. Omnia peccata procedunt aut ab amore male inflammate. aut a timore male humiliate. Mali igitur existimant principale esse in eis naturam sensitivam ut corpus. Unde non recte cognoscetes non vere diligunt se ipsos. quia non secundum illud quod vere est principale in eis. id est secundum mentem rationalem. Et ideo iste amor sui triplex deus. Primus deus naturalis. Secundus venialis. Tercius vero criminalis siue radicalis. Primus deus naturalis. videlicet cum quis vult sibi bonum quod agitur ei. et talis amor debitus est. Unde et **Luce.** x. ca. preceptum nature insinuat cum deus. Diliges primum tuum sicut teipsum. Et ex lege nature presupponitur quod quilibet diligat semetipsum. ad cuius exemplum plures diligere primum suum. et talis amor proprius secundum **Aug.** primum non oportuit in scriptura. quia hoc inest homini a natura. propter quod in primis diligere homo seipsum. Secundus autem amor venialis dicitur. id est cum homo inordinate diligit semetipsum si inlemitur extra deum. et talis amor veniale peccatum est et stat cum caritate. Tercius vero amor deus criminalis. et hic animam producit usque ad contemptum dei.

sicut infra patebit. Et hic est amor deus qui apostolus in predicto verbo ait. Radix enim omnium malorum secundum tam pene quam culpe tam angelorum quam hominum est cupiditas. Sic liquidez amor sui est omnium peccatorum causa et origo. non tamen causa proxima. Proinde **Aug.** super psalmum. lxxiij. inquit. Duas civitates duo faciunt amores. Civitatem israel facit amor dei usque ad contemptum sui. Civitatem babilonem facit amor sui usque ad contemptum dei. Et subdit. Interroget se quis quod amet et inveniet unde sit civis. Ex hijs igitur secundum **Alex.** de ales per quod amor sui inordinatus omnium peccatorum causa et principium est cum sit conversio ad commutabile bonum. Quod etiam testatur apostolus. **11. Thimo.** iij. ca. di. Instabunt tempora periculosa. et erunt homines seipsos amantes. Et subdit. Cupidi. elati. superbi. blasphemii. parentibus non obediētes. ingrati. scelesti. sine affectione. sine pace. criminosi. incōtinentes. imites. sine benignitate. perditores. propter tumidi. voluptatum amatores magis dei. habentes quidem spiritum pietatis. virtutem autem eius abnegantes. hos devota re. Hoc sentit **Alex.** de ales. in. ij. q. xlix. Et sic patet per secundam huius sermonis.

Pars tertia huius sermonis in qua declaratur amorem proprium esse detestandum tribus vijs.

Tercio in isto sermone quod sit detestandus amor proprius probatur triplici respectu et causa. Primo quia deo imitatur. Secundo quia primo iniuriatur. Tercio quia in vicio multiplicatur. Primo igitur dico quod detestandus est amor proprius quia inimicatur deo. Unde **Apo.** xij. mystice figuratur per **Notham** dicentem. Vidi bestiam ascendente. id est amore proprium per bestiam figuratam. habentem capita septem. id est transgressionem septem peccatorum mortalium. et cornua decem. id est transgressionem decem preceptorum. et super cornua eius decem dyademata. id est gloriam de malicia propria. Unde verificetur in tali illud propheta. Quid gloriaris in malicia qui potes es in iniquitate. Sicut enim confusio de peccato initium est salutis. sic malicia gloriari confusio est perditionis. Proinde deus **Iero.** ait. Nihil tamen deo displicet sicut certum erecta post peccatum. Et ideo sequitur. Et super septem capita nomina blasphemie. Nam iste amor plenus est blasphemis. Homo enim homines omnes gratias atque bona que habet ex deo sibi ipsis ascribunt tanquam ipsi auctores sint propriorum bonorum. Mala autem que habet imputant summo deo tanquam ipse qui solus est bonus auctor sit malorum. Et ideo de talibus propheta inquit. Fructum eorum de terra. et viventium. perdes. et semen eorum a filiis hominum. id est bonis ne cum eis fiant heredes. Nam quia hic cum bonis non seminaverunt. illic non metent eternos fructus. **11. Cor.** ix. Qui parce seminat. parce et metet. Et qui seminat in benedictionibus de benedictionibus et metet. Et alibi idem propheta ait.

Sunt ibant et flebant mittentes semina sua.
Semenes autem veniunt cum exultatione portantes
manipulos suos. Et ideo addit. Nam declinaue-
runt in te mala. s. et sibi bona. qd est deum blasphemare.
Nam ubi debet quilibet deum habere ut ultimus
finem. qz vere est ultimus finis omnium ad quem alij
fines reducendi sunt. p. amoris sui habet talis se/
ipsum ut ultimum finem. Et sic frui seipso et uti
deo. que est summa pueritas s. m. Aug. s. vti fru-
endis. et frui utendis. Amat enim se ut gaudiat
s. m. sensualitate non curas deum offendere ut ei plas-
ceat. Hic utitur deo quo frui debet. qz non amat
deum propter se s. ut deus ei prospere et beneficiat.
Et hoc est s. m. franciscum s. maronis in oratione di-
pma. s. vti fruendis maior pueritas q. frui uten-
dis. Insuper tales illas oditones vere amicitie quas
deberet habere cum deo et cum ratione ad seipsum. s. m.
sensualitate habet non s. m. rationem. Apparet hoc p.
illa quicquid que sunt vere amicitie s. m. p. h. m. in. i. s.
ethicorum. Primo amicus vult suum amicum esse et
vivere. Secundo vult ei bona. Tercio ad id laborat
ut opereatur. Quarto quivult ei delectabiliter. Nui-
to recordat cum ipso iussu delectationis et stru-
atur cum eo. Mali autem homines amantes se nolunt
facere integritatem mentis s. corporis et vite sensu-
alis. Secundo non appetunt mentis spiritualia bona et
dei gloriam s. corporis delectabilia. Tercio non ope-
rantur nec laborant p. virtutibus acquirendis et ad
honoris dei s. ad delectandum corpus. et propter id
sustinent magnos labores et pericula. ut p. i. fur-
tis. et adulteriis que peccantur et alijs malis.
Quarto non est eis delectabile redire ad cor et
vivere mentis gaudioso. et id ideo. qz inveniunt ibi
mala et pericula et peritiam peccatorum et fusa penarum que
horrent. nec gloriantur cum deo loqui in orationibus et
delectationibus s. gaudent et vivunt delectabiliter cum
sensualitate semper in hominibus quarentes versari que
sensibus sunt placibilia. Nui to non sunt sibi ipsis co-
cordes rationi s. propter conscientiam remordente. nec
cum voluntate dei s. bene concordant cum appetitu
sensitivo qui obediens ei sequitur appetitum suum.
Et qz p. maxime luxurie ipudice dediti amant se
s. m. sensualitate. cum illa maxime absorbeat rationem.
Id est iste amor sui filia luxurie. Et ut in alijs et
cum alijs vicijis repleatur. ad hunc amorem suum per-
tinere videtur seu procedit ab eo prudentia carnis.
De qua dicitur in tractatu de gula. De qua etiam
dicit apostolus ad Ro. viii. Prudentia carnis inimica
est deo. Prudentia carnis legi dei subiecta non
est. Et sub prudentia carnis includitur etiam pruden-
tia mundi. De qua Luce. xvi. 8. filij huius seculi
prudentiores sunt filijs lucis. Et Bazuch. iij. 11.
in agar quierunt prudentiam que de terra est. Con-
firmat quali oia Aug. xv. Scivitate dei. c. xxiij.
di. Temporalia et carnalia bona. bona dei sunt. et pro-
pterea largiuntur ea etiam malis ne magna videatur
bonis. et ne deserto magno bono. et bono pro-
labantur ad bonum minimum. non bonis propter s. bo-
nis malisq. omnino. Et infra. Creator autem si vera-
liter amaret s. est si ipse non aliud. p. illo quod non est.

ipse amaret. mali amari non possunt. Nam et amor ipse or-
nate amandus est quo bene amant quod amandum est
ut sit in nobis virtus qua vivit bene. Non mihi
videtur quod definitio brevis et vera virtutis est in
ordine amoris hec ille. Secundo detestandus est a-
mor sui mordatus. qz p. ipsum iniuriat quod pro-
mo multiplicat. Nam qz nimis amans seipsum mul-
ta que superflue expendit propter delicias suas s. b.
trahit pauperibus. Et quis tam iniustus inquit. Am-
bro. q. xij. qui multorum subsidia suas divitias par-
at. dis. xlvij. m. c. sicut. In quo magis ad hec
delinquit clericus qui bona sua et redditus eccle-
siaz que sunt pauperum ultra suam necessitatem con-
vertit in delicias carnis. Contra quos inquit Te-
ro. 9. Natus in tugurio etc. xij. q. ij. c. gloria epi
Et io loquitur in persona eorum. Ber. in quodam ser-
mone di. Clamant nudi. clamant famelici et que-
runt de clericis di. Nobis fame et frigore misera-
biliter laborantibus. quid offerunt tot multa
dolia. tot ornamenta. tot pallia extensa in porti-
cis vel plicata manicis. Nostri est quod effunditis.
Donec crudeliter nobis subtrahitis quod mani-
ter expeditis. Et nos dei plasmatio et nos christi
sanguine redempti sumus. Vita nostra cedit vobis
in superfluas copias. nostris necessitatibus detra-
hitur quicquid vestris vanitatibus accedit. Id ille
Totum hoc procedit ex amore nimio sui. Caritas
enim non querit quod sua sunt. ait apostolus. i. ad Cor. xij.
s. t. m. s. etiam que aliorum. sicut p. de Alexandro.
magno qui noluit solus bibere. Ex amore isto
sui nimio etiam multe oppressiones. iniusticie pa-
dationes et adulteria peccantur. Patet exemplum
de David. ij. Reg. xij. Sode etiam filius eius A-
mon stupravit germanam nisi propter amorem pro-
prium. Unde Rebzoth cepit esse robustus venator
homini. i. oppressor nisi ex amore sui. Non Ro-
mulus solus occiso germano voluit primus obti-
nere regnum romanorum. Marius et Sulla pluries
consulatus. Julius cesar demum impium multis in-
iurijs et stragis populo nisi ex sui amore. Non
et Plato dicit civitatem illam bene regi in qua quis pro-
posuit affectus. i. amorem proprium. Ad hoc faci-
unt plura que dicta sunt super in tractatu de discor-
dia. feror est igitur iste amor atque crudelis. qz
fert more ferarum motu dei ratione privato. ab homi-
nibus animo et moribus desidet. magis autem contra
dicit. Et ut multas eius crudelitates in brevi
concludam. Hic ferus amor effrenato animo vivit con-
tra fontes. indulgere non novit. fingit quicquid pa-
cem. ut exosum. incautum. infallibilem trucidet. non
placet muneribus non acquiescit precibus. gaudet
sanguine in certamine fuso. hilarescit cum audit
homines in homines seviestes. semper nova machinat
tormenta. nec satiat in aliorum penis. nihil perdit
homines vitam sine lite causam inquit. ferit. et otabe-
scit animo si non ferit. et non cruciare. cruciatus est illi.
ad pericula se proprium facit. dolet si ab homine mala ca-
uent. maledicit omnem percutientem in callum. bene-
dicit autem qui signantur verberati. nunquam expedit
nisi ad malum consulit. eius ligat lingua in consilio

bono. crudelibus benignus est. pijs vero amico
crudelis. afflictum afflicto. desolatorem desola-
to delectat inferre. viduam. pupillo. ege-
no. spoliato. iniuste passum causam audi-
re non potest. opati nescit. et lacrimis placari atque
incuruari oio non nouit. nature atque sacro stem-
mit deferre. Fera verba fert in lingua amor iste
ferus. sed interdum suauis ut ferius feriat. ferus
iste et ipius amor dum furit generis propinquitatem
abhorret. non subuenit. horrea necessitatis tpe
claudit. innocentiam odit. dilaniat. percutit. expo-
llat. et cecidit. Denique huius feri atque crudelis
amoris in veteri testamento. et in hystorijs ge-
tilium multa reperiunt exempla. Sed nulla pfer-
to peiora quam que christianis facta sunt et fiunt. Con-
derem tyrannides. pialitates. sectas. latroci-
nia. pdat ones. saccomanos. incedia. homici-
dia. pditiones. puellam et feminam deflorato-
nes. et violatones. sacrilegia monacham. in-
cendia ecclesiam. disperhones ppor. et patri-
arum. et similia que nris tpiibus facta sunt. Et i-
telligemus quod hec oia ex ferocitate et atrocita-
te ppij amoris exorta sunt ut iam de xpianitate
et maxime de italia videat puidisse. David cum
ait. Singularis ferus. i. ppius amor seu priua-
tus. depastus est eam. Tercio detestandus est
amor ppius. quia p amore sui nimium pcta multi-
plicat. Tales enim de facili transgrediuntur oia
mandata dei cum sint gna sensualitati. se non posse
ieiunare affirmant. incantationes. diuinationes et
diuersa sortilegia sequi non curant et facere. ose-
quatur sanitatem corporis sui quod inordinate amat.
Si in clero sunt diuina officia deuotant. ab ouibus
suis lana et lac requirunt omni cum diligetia. de
aiabus autem pax curant. Si in religione. de ceri-
moniis nihil sollicitant. de amunitate parum-
dum eis bene sit. Vbi amor sui est ille de quo xps
Ioh. xii. ait. Qui amat animam suam sensitiuam volens
satisfacere appetitui sensitiuo suo. p et aiaz in-
tellectuam mortaliciam incurrit. Ponit autem aplos
iij. ad Thimotheum. iij. que mala pueniant ex amor-
e sui dei. Erunt in nouissimis tpiibus hoies seip-
sos amantes. cupidi. elati etc. Vbi dicit glo. bea-
ti Tho. Radix totius iniquitatis est amor sui/
ipius. i. fm sensualitate. Sed tamen aliqui in vita p-
senti pmittit deus tales ad magnas miseras s-
uenire. Narzat Petrus damianus quod dux vene-
tiaz Constantinopolitane urbis habebat vxor-
em que tam tenere et delicate viuebat et tiaz
voluptate artificiosa se mulcebat ut se omni-
bus aquis dedignaret abluere. Cubiculum eius
tot aromatibus redolebat ut etiam auditu sit in-
credibile. Sed dum ad hec viueret vibrato sup-
eam iudicij mucrone coputruit ome corp9 ita
quod totum cubiculum intollerabili fetore com-
pleret. Nullusque illam ferre potuit non suus non
sua vix vna ancilla sola in eius seruicio reman-
sit que tamen raptim accedens cursim recedebat.
Pitius h languore decocta et mirabiliter cruci-
ata. amicis que letantibus die clausit extremum.

Et ideo exemplum huius habet in euangelio ho-
dierno Luce. vii. ca. de adolescente defuncto.
Nam ibat Ihs in ciuitate que vocat Naim quod
interpretatur fluctuas siue smotio. et ibat cum il-
lo discipuli eius et turba copiosa. Cum autem appro-
pinquaret porte ciuitatis. ecce defunctus effere-
batur filius vnicus matris sue. Et require ibi. p quem
defunctum signat iuuenis spualiter in luxuria de-
functus et amore ppio alligatus. Rogemus ergo
oipotente deum sicut rogauit xpm huius misera
mater defuncti ut concedat nobis gram a luxuria
resurgendi ne amore inordinato et ppio decep-
ti bona pntia nimium appetamus. ut ad illam sup-
nam glaz ad quam oes oditi sumus et ppter quam re-
dempti fuimus. feliciter puenire valeamus. v-
bi oipotens deus pater et filius et spussandus
viuit et regnat in secula seculorum. Amen.

Feria sexta post quartam dominicam in qua
dragesima de amore seculi elia pessima
luxurie filia.

Sermo. lxx.

OMne quod est in mundo etc.
Iteque ubi sup. Postquam in superioribus
fratres carissimi tractatum est
de amore sui. sequitur agere et co-
uenienter tractare de amore pntis seculi. quod etiam
iniquitas ponit a Greg. ut dictum est sup filia lux-
urie. Et videtur in hoc consistere quod homo nimis affi-
citur ad vitam pntem ppter delectationes que habet
tur ex rebus mundi. Et quia inter eas maxime de-
lectationes sunt veneree. id ponit amor pntis se-
culi eius filia. Et cum tam inordinate quod afficiat
ad mundum seu ad permanendum in mundo. ppter de-
lectabilia eius quod fruatur eo ponendo. s. sine suuz
in vita pnti cupiens in mundo perpetuari. nil curans
de supna felicitate. istud mortale est et multis
vitis amictu. Et de h intelligitur illud. i. Ioh.
iij. Qui diligit mundum non est caritas pntis in eo.
Et illud Iac. iij. Quicumque voluerit amicus esse
huius seculi. inimicus xpi constituetur. Idem consue-
mat Aug sup pma canonica Ioh. omel. iij. di-
duo sunt amores mundi et dei. Si mundi amor ha-
bitet. non est quod dei amor intret. Recedat amor
mundi ut inhabitet amor dei. quia meliorem accipit
et locum h ille. De quo amore seculi tractantes
quia ut ait Iohes. Omne quod est in mundo etc. ut
ordine congruo pcedamus tres considerationes
faciemus tribus vnijs pbantes quod iste maledictus
mundus qui totus positus est in maligno non
est diligendus neque amandus.

Primo ratione vanitatis et defectibilitatis.
Secundo ratione miserabilis vilitatis.
Tercio ratione inique culpabilitatis.

Pars prima huius sermonis. in qua po-
nitur quod iste mundus non est diligendus

ratione vanitatis et defectibilitatis

Primo igitur in isto sermone dico quod non est diligendus mundus secundum doctrinam Iohannis. i. canonica. ij. ca. di. Nolite diligere mundum neque ea que sunt in mundo ratione. scilicet vanitatis et defectibilitatis. quia deficit mundus et non fit cum omnibus delictis suis. quod probatur tripliciter. Primo auctoritate. Secundo exemplaritate. Tercio experimentaliter. Primo dico quod probatur auctoritate mundum trahere et deficere cum omnibus delictis et pompis suis. auctoritate veteris testamenti. auctoritate novi testamenti. et auctoritate doctorum Christi. Primo probatur auctoritate veteris testamenti. Nam Iob. xx. ca. 82. Hoc scio a principio ex quo positus est homo super terram quod laus impiorum brevis et gaudium propter peccata ad instar punitionis. Si ascenderit usque ad celum superbia eius. et caput eius nubes tetigerit. quasi sterquilinum in fine prodetur. hec ibi. Vbi nota quod iste mundus vere est propter peccata. quia secundum apparentiam exteriorum videtur bonus. sed secundum rei veritatem est malus et plenus miseria et nequitia. Gaudium enim et delectatio eius est ad instar punitionis quod est quod diuini habile. Nam de peccatis delectationibus nihil habes sic nec de peccato tempore nisi reatu. de futuro nihil obtines. Solus ergo nunc instans habes quod subito transit. Unde etiam idem Iob. xxi. ca. inquit. Tene tympanum et cytharam et gaudet ad sonitum organi. ducunt in bonis dies suos. et in puncto ad inferna descendunt. hec ille. Item. i. Reg. xii. 82. Nolite declinare post vana quia non prederunt vobis neque eruent vos quia vana sunt. scilicet mundus et mundana. Et Ecclesiastes primo. Vanitas vanitatum dicit Ecclesiastes et omnia vanitas. Et infra. Vidi cuncta que fiunt sub sole. et ecce vniuersa sunt vanitas et afflictio spiritus. Et psalmus. iiii. scribit. Filii hominum usque ad graui corde. ut quid diligitis vanitatem et queritis mendacium. scilicet mundum qui est mendax cum omnibus pompis. quia ostendit se esse stabilem et transit velut umbra et fumus. Item. i. sapia. ij. scribit. Dixerunt impij apud se non recte cogitantes. Exiguus et cum tedio est tempus vite nostre et non est refrigerium in fine hominis. et non est quod agnitus sit reuersus ab inferis. Quia ex nihilo nati sumus. et post hoc erimus tanquam non fuimus. Nam fumus afflatus est in naribus nostris. et primo scintille ad commouendum cor nostrum. Quia si extinguitur cinis erit corpus nostrum. et spiritus diffundetur tanquam mollis aer. hec ibi. Secundo probatur auctoritate novi testamenti. Nam Math. vi. inquit dominus. Nolite thesaurizari vobis thesauros in terra. vbi erugo et tinea demoluntur. et vbi fures effodiunt et furantur. Et Ioh. xii. 82. Qui odit animam suam in hoc mundo. scilicet transitorio. in vitam eternam custodit eam. Item apostolus. i. ad Thimotheum. vlt. inquit. Nihil intulimus in hoc mundum. haud dubium. quia nec auferre quid possumus. habentes aliam metam et quibus tegamur. hijs contenti sumus. Et ad

Col. iii. inquit. Que sunt sunt quae non sunt super terram. Et. i. ad Cor. vii. Tempus breue est. Reliquum est ut qui habent uxores tanquam non habentes sint. et qui flent tanquam non flentes. et qui gaudent tanquam non gaudentes. et qui emunt tanquam non possidentes. et qui vtuntur mundo tanquam non vtantur. Preterit enim figura huius mundi. Vnde Gregorius. omel. xliiij. super hijs verbis ait. Non audemus vobis fratres dicere ut relinquantis omnia. sed tamen si vultis etiam omnia retinendo relinquantis. sic temporalia geratis ut tota mente ad eterna tradatis. Sic etiam Paulus dicit. Tempus enim breue est. Reliquum est ut qui habent uxores et uxorem nancup habent sed est quasi non habens. qui scit sic debita carnis soluere ut tamen per ea mundo non cogatur tota mente inherere. Nam cum isdem rursus egregius predicator dicat. Qui uxorem habet cogitet que sunt huius mundi quomodo placeat uxori. Ille uxorem habens quasi non habet. qui sic studet placere coniugi ut non displiceat adiutori. flet quasi si tanquam non flet. qui sic temporalibus dominis affligitur ut tamen de eternis lucris semper animus solatur. Gaudet quasi si non gaudet qui sic temporalibus bonis hilarescit. ut tamen semper perpetua tormenta consideret. Et in hoc quod gaudio mentem subleuat hanc continuo pondere prouidit timoris premit. Emit enim. si quasi non possidet. qui ad vsum terrenam preparat. et cum cauta cogitatione prouidet quod hec citius relinquet. Mundo quasi vtitur si quasi non vtitur. qui necessaria cuncta exterius ad vite sue ministerium redigit. et tamen hec eadem non finit menti sue dominari ut subiecta foris seruiat. et nunquam intentionem animi ad alia attendente frangant. Quicumque igitur tales sunt. eis profecto terrena omnia non ad desiderium sed ad usum sunt. hec ille. Dicitur enim. i. Ioh. ii. Transit mundus et occupabitur terra eius. Tercio idem probatur auctoritate sanctorum doctorum. Nam Gregorius. i. moral. inquit. Cum mundi gloria repentinus finis interciperetur. breuis proculdubio innotescit fuisse. Et in quadam omel. inquit. Ecce mundus qui diligenter fugit. et quia laborem mundum retinere non possumus necesse est ut cum ipso labamur. Et Bernardus. in quodam sermone ait. Omnia delectatio mundi huius vniuersa eius gratia et quae quid in eo occupat. prius modicum est illi felicitatis et glorie operatione. si tamen vel modicum dici debet et non potius nihil. Item Iero. in testamento suo inquit. O vita mundi non vita sed mors. vita fallax. vita onusta tristitia. imbecillis et obumbrata. vita mendax nunc flores et statim arefcis. vita priuata. vita mesta. vita fragilis. vita momentanea et caduca. que quanto magis crescit. tanto magis decrefcis. cum plus precedis plus ad mortem appropinquas. O vita plena laqueis. quot in mundo homines illaqueas. quot per te iam sustinent tormenta infernalium. Quia beatus qui de tuis non curat blanditijs. quam beatissimus qui de te bene prouidet. hec ille. Item Augustinus. in li. 8 symbolo tractatu. iiii. inquit. Ecce ruginosus est mundus. ecce tantis calamitatibus repleuit deus mundum. ecce amarus est mundus. et si sic amat. quod facerem

si dulcis esset. O munde imunde tenebras parit
ens. quid faceres si maneres. que non deciperes
dulcis si amarus alimenta metiris. Et in epistola ad
Armentarium et Paulinam idem ait. Mundus iste
tanta reze labe stritus est ut etiam spiritum seduci
onis emiserit. Nam quantum illi laudandi atque
dicandi sunt qui dignati non sunt cum mundo etiam
florente florere. tamen increpandi et accusandi sunt
quos pite peunte delectat. Et in sermone. xxij.
de natiuitate Iohannis baptiste ait. Felicitate non
gratis de mundo. abstinete vos a mundi felicitate.
blande mundus. caueat corruptor. non time
atur oppugnator. hec ille. Et sic per auctoritate
te mundum non esse diligendum. quia transitorio est
cum omnibus delictis suis. Secundo idem ostenditur ex
placitate. scilicet quod mundus cito transeat cum suis gau
dijs. Assimilatur enim rebus valde caducis. scilicet feno
vmbre. flori. nebule. seu vaporis terre et alijs
hominibus. Unde in psalmo. 82. Homo vanitati similis
factus est dies eius sicut vmbra perierit. Mu
dus enim dicitur a motu propter quod omnia sunt vanitas. quia
tamen homo super omnia mutabilis est effectu. intellectu.
sensu. loco. alteratione. corruptione. Et in eodem
statu nunquam permanet. 82. Job. xij. Et ideo bene dicitur
est. Dies eius sicut vmbra perierit. Quanto enim
quod magis sequitur vmbra sua. tanto magis vmbra
fugit. Assimilatur etiam feno. psal. xl. Vis caro
feni res. et omnis gloria eius quasi flos agri. Exsic
catum est fenum et cecidit flos. quia spiritus dei in feno
flauit in eum. Vere fenum est populus. hec ibi. Dicitur
enim fenum nascitur viride et paulatim crescit. super
ueniente vero calore arefcit. et per falsam sterem
euellitur et ab animalibus comeditur. Flos etiam ex
herba producit pulcher et amabilis aspectu.
sed paulo post decidit et marcescit et per nihil
habet. Ita homo nascitur de muliere breui viuens.
tempore. quia 1a. cor. iij. ca. Vita nostra non est nisi va
por ad modicum parens. et deinceps exterminabitur.
Assimilatur etiam nebule. quia sicut nebula
terza vel aqua erit. et paulatim in aera ascendit
et cito apparente solis radio dissoluitur et ad ter
ram inceptibiliter resoluitur. Ita homo apparet
aliquantulum in mundo et calore febrili dissoluitur
et ad terram pertermitur ut amplius non videatur.
Assimilatur etiam vita nostra tele quod orditur cuius vna
pars est tertia et tamen inuoluta manet. et pars de ea
videatur. alia est tertia et etiam non videatur. solum illa
pars in qua laboratur per multum laborem et mortem vi
detur. Sic et de tempore pertermito vite nostre nihil vide
tur. et de futuro minus. sed solum quod habemus in presentia
breue et quasi momentaneum in quo laboramus
repleti multis miserijs. 1a. cor. xij. ca. Dicitur
Precisa est velut a tergente vita mea dum ad hunc
ordinem succidit me res. Nec est in voluntate nostra quod
perdatur tela vite nostre sed in manibus dei qui so
lus habet potestatem et dominium mortis et vite. et cum
credimus multum durare nos in iuuentute nonnulli
antequam perficiatur. et deueniamus ad senectutem ipse
precidit subito. Unde dicebat dominus Matth. xxv.
vigilate quia nescitis qua hora dominus ueniet.

tus sit. an sero. an media nocte. an gallicantur
an mane. ne cum repete venerit inueniat vos dor
mientes. Confirmat omnia Aug. in quodam sermone
di. O vita presentis que tantos de presentibus decipis tan
tos seduxisti. tantos excecasti. que dum fueris.
nihil es. cum videris vmbra es. cum exaltaris fu
mus es. Inipientibus dulcis es. sapientibus as
mara es. Qui te amat non te cognoscit. et qui te
detemnit ipse te intelligit. Vera non est via qua
ostendis. timida est. piculosa est. breuis est. et fu
gitiva velut somnium. Ve qui tibi credunt. beati
qui te detemnit. hec ille. Et sic patet ex
emplaritate quod mundus non est amandus. quia vanus et
fictorius cum suis delictis est. Tercio quod mundus
non sit amandus. quia transit cum suis occupiscentijs.
probatur experimentalitate. que est reze magna
dicitur enim Sap. ii. In persona impiorum et munda
norum. Venite ergo et fruamur bonis que sunt. et vi
tamur creatura tanquam in iuuentute celeris. Vi
no precioso et vnguentis nos impleamus. et non
tereat nos flos temporis. Coronemus nos rosis an
tequam marcescant. Nullum pratum sit quod non pertrans
seat luxuria nostra. Nemo vestrum sit exors luxurie no
stre. Vbi ergo relinquitur signa leticie. quoniam hec est
pars nostra. Et infra Sap. v. postquam venerunt ad et
nam damnationem. dixerunt idem ipsi. Quid nobis pro
fuit superbia. aut quod diuicias iactantia attulit no
bis. Tranfierunt omnia illa tanquam vmbra et tanquam nu
ci curres res. Vbi ergo sunt principes gentium ique Ba
ruch. iij. ca. Et qui dominantur super bestias. que sunt
super terram. Et rident sibi ipsi. Extermiati sunt. i. ex
tra terminos mundi missi sunt per mortem. et ad infe
ros descenderunt. et alij loco eorum surreperunt.
Vbi est potentia et dominium. Aueri qui regnavit
super egyptum. puicias. Vbi victoria celeris et tri
umphus. Alexandri magni. et ceteri discurrendo
Extermiati sunt et ad inferos descenderunt. Et
ut magis particulariter videatur vanitas et defe
ctio mundi reducamus in medium exemplum. Salo
monis. qui de seipso Ecclesiastes. i. ait. Magni
ficavi opera mea. edificavi mihi domos. plateas
vineas. feci hortos et pomeria. et oleum ea cum
generis arboribus. et extruxi mihi piscinas
aquarum ut irrigarem filias lignorum. germinan
tium. possedi seruos et ancillas. multaque familia
habui. armata que et magnos ovium greges vlti
mos qui fuerunt ante me in iherusalem. Coaceruavi mi
hi argentum et aurum. et substantias regum ac princi
pum. Feci mihi cantores et cantatrices et deli
cias filiorum hominum. cyphos et viceolos in miste
rio ad vina fundenda. et supergressus sum opibus
omnes qui fuerunt ante me in iherusalem. Sapientia que pleue
rauit mecum. et omnia que deliberauerunt oculi mei
non negavi eis. nec prohibui cor meum quoniam omni vo
luptati frueretur. et oblectaret se in hijs que pa
raueram. et habere ratus sum preter mea si vterer labo
re meo. Cumque me auertissem ad vniuersa opera que
fecerant manus mee. et ad labores in quibus fru
stra sudaueram. vidi in omnibus vanitatem et affli
ctionem animi. et nihil permanere sub sole. hec ibi

In quibus verbis ostendit Salomō quod exptus est et
habuit omnem magnificentiam eorum que amantur a
mundanis. Sed in .iij. li. Reg. in pluribus capitulis
et in .ij. Paralip. magis diffuse et distincte de-
clarat magnificentiam eius quo ad delicias. di-
uitias. potentiam. et sapiam eius. Quantū ad po-
tentiam ipse fuit magnus rex et regnavit super totū
plūm dei duodeci tribuū. fuit sibi ocellus vi-
uente patre suo. David cū duodeci annorum esset
regnū ipso probato. Adonia quē iuuabat princeps
exercitus ad habendū regnū et alijs pluribus.
Clamavitq; ois populus. Fiat rex Salomon.
Ascenditq; vniuersa multitudo post eū. et po-
pulus canentiū tibijs et letantiū gaudio mag-
no. ut h. .iij. Reg. .i. Sublimitatē etiam regni
sui et dñi ostendit scripta. .iij. Reg. .iij. Quia Sa-
lomon erat in ditōne sua habens oia regna se-
cum a flumīe terre philistin vsq; ad terā egi-
pti offerentiū munera. etiā seruitiū sibi cūctis
diebus vite sue. et ibi noiantur duodeci magni
principes. quorū quilibet suo mense in anno Sa-
lomon et familie sue necessaria ministrabat ad
victū. Habuit etiā magnā pacem in regno suo.
Dicit em̄ ibidē qd hēbat pacē ex omni pte i cir-
cuitu. Habibatq; iuda et isrl absq; vilo timo-
re a Dan. vsq; ad Bersabee cūctis diebus Salo-
monis. Tanta em̄ erat cura familie eius qd de
nullo alio legitur tanta. Erat autē cibus Salo-
monis p singulos dies. xxx. chori simile. et. xl.
chori farine. x. boues pingues. et. xx. pascua-
les. et. c. arietes excepta venatōne ceruorum. ca-
prarū. et bubalarū. et auiū altitū. Et nota qd
chorus fuit pond⁹ mille librarū. Ex quo p̄t ve-
rissimi cōprehendi. qd familia sua erat circa
.xxx. milia psonarū. Habuit qd. xl. milia psepia
equorū. et. xij. milia equestriū. .iij. Reg. .x. et. .ij.
Paralip. .ix. De diuitijs eius dicit etiā. .iij. Reg.
.iij. qd deus dedit Salomoni diuitias et gloriā
ut nemo fuerit ei filius in regibus cūctis retro
diebus. oēs q; qui remāserant d amorreis. et he-
is. iebuseis. ferezeis. fecit sibi tributarios. Re-
gina qd Saba dedit sibi. xxx. talenta auri et aro-
mata multa nimis gēmas p̄ciosas. Et ut dicit
.iij. Reg. .x. Erat pondus auri qd afferebatur
Salomoni p singulos annos. dclxvi. talentorū
auri excepto eo qd afferebāt viri qd erant super
vedigalia. et sup negociatōnes. Et oēs reges
arabie ducelq; terre. fobi sciendū qd talentū est
triplex fm̄. Catholico. l. librarū. fm̄ alijs. xxij.
fm̄ aliquos. cxx. librarū. fm̄ alios. Sumēdo au-
tem mediū redditus eius ascendebat ad. xlvij.
milia. et. deccclij. libras auri. Erat g redditus
eius annualis. iij. milione et quinquaginta milia
et quinquagintaq; milia. et quādringēta quādragi-
ta ducati sine alijs redditibz cōibz. Argētū ac-
erat i tāta copia ut nulli⁹ imputaret p̄cij dieb⁹
et. fēc it sup i isrl mirabili dō replū qd famosū
erat i toto mūdo. ut p̄z in. .iij. Reg. diuersis ca-
pitulis. Ad cuius opus. lxxx. milia viroz erāt
occupati in incisione lapidū de mōtibz. ut dicit

.ij. Paralip. .ij. Et in septē annis opleuit tam
grande opus. fēc demū domos suas ad ha-
bitandum in. xxij. annis. De sapia eius et fama
scribit. .iij. Reg. .iij. qd Salomon erat noiat⁹
in diuersis gētibus p circuitū. locutusq; ē tria
milia parabolas. et fuerūt carmina eius. v. milia.
Et disputauit sup lignis. i. arboribus a cedro
que est in libano vsq; ad hyssopū que egredie-
re de pietate. et differuit de iumentis et volucribus.
et reptilibz et piscibus. Et veniebāt d cūctis
populis ad audiendū sapiā Salomonis. Et. x.
ca. dicit qd regina Saba venit de finibus terre au-
dire sapiam eius. Et videns domū et familiā et
ordmē ministrantiū nō remāsit in ea halit⁹ p
admiratōne sapientie sue. fōnde et dixit ei. Via
di oculis meis et p̄baui qd media ps nō fuerit
nūciata mihi. Maior ē sapia tua qd rumor que
audiui. Et in. .iij. c. legiē qd sapia. Salomonis
pcedebat sapiam oim orientaliū et egiptiorū
et sapientior erat cūctis hoibz. Hec fuit sibi
collata diuinitus in somnis. put postulauerat.
a principio regni sui in sua puericia. et p̄cipue in
docendo populū. qd maxime ostendit in pmo iud-
icio et sentētia quā dedit duab⁹ meretricib⁹
ostendentibz corā eo ut p̄z ibidē. De delitijs at-
eius iam multa dicta sūt ab eo. Sed turpe ē di-
cere de voluptatibz eius cuz ut dicit. .iij. Reg. .x.
fuerūt sibi vxores quasi regine septingēte et
ocubine trecēte. hys copulatus est. Salomon
ardentissimo amore. et auerterūt mulieres cor-
eius. Cumq; iam senex esset deprauatū est cor
ei⁹ p mulieres. Vbi notandū qd i tanta magnifi-
centia sua potentia fama et abūdantia nō est a-
uerfus a deo. nisi p inordinatū amorē volup-
tatis. Et nisi penituerit corruptus est in ania et
corpe et dānatus. S; hebrei dicūt et multi do-
ctores sancti eū penituisse. et tūc fecisse hūc li-
brū ecclesiastes. vnde intitulauerūt euz hebrei
de penitentia Salomonis. Quid g oclū sit. Dia-
exptus repperi in oibus vanitatē et afflictōem
animi et nihil pmanere sub sole et oia deficere.
Et sic patet qd nō est amandus mundus. qz est
transitorius cū oibus delitijs suis ut p̄bat⁹ ē
auctoritate. exemplaritate. et expientia. Et sic
patet ps p̄ma huius sermonis.

Pars scda hui⁹ sermonis in q̄ declara-
tur qd ppter eius miserabiles vilitatē
est amandus iste maledictus mundus.

Ecūdo in isto sermone dico qd nō ē di-
ligendus iste mūdus rōne miserabilis
eius vilitatis et mundaliū. qd p̄bat⁹
tripliciter. Primo rōne materie q̄lita-
tis. Secdo rōne aie nobilitatis. Tercio ratōne
iuncte anxietatis. Primo dico nō est amā-
dus mundus qz vilis est et miserabilis rōe ma-
terie ipius et mundaliū q̄litis que est valde
vilis. fōnde dicit. Iere. .iij. Stultus populus me⁹

nō me cognouit. **F**ilij insipientes sūt et decora
des sapiētes sūt vt faciāt mala. bñ aut facē ne
sciūt. **E**t asperi terrā. et ecce vacua erat et mi
hil. quasi di. **E**cce stulticia maxia hoim qz totū
amorē et cogitatū suū ponūt ad terrena et mū
dana. cū tñ vacua sit terra. et nihil in ea appa
reat boni. **N**ihil em est qd de se tendit in nihilū
lum. **E**t sicut oia ex nihilo facta sūt. ita ex se
habent redire in nihilū. **E**t ideo apłus vt patz
ad **Phil. iij.** appellat oia mūdāna nomie sterco
ris quo nihil vilius dici potest. di. **O**ia arbitra
tus sum vt stercoza vt xpm lucrificerē. **E**t **No
bel. i. 82.** **C**ōputruerūt iumēta in stercore suo
qd exponēs **Greg. in qd.** **N**uid ē iumenta i ster
core suo oputrescē. nñ amatores mūdi in lu
xurie fetore vitam finire. **E**t de glā pēōris 82
-i. **Macb. ij.** **G**loria ei9 sterco et vermis. **E**t qd
sūt aurū et argentū et oia ornamēta et metalla
in qbz pēcipue oñstāt diuitie. nñ fex terre. **Q**uid
sericū vnde fiunt pulchra ornamenta. nñ ster
cus vermiū. **Q**uid varia vnde glantur homies
nñ pelles muriū. **P**anis vinū et alij fructus ex
terra nascunt. que pingue sit stercozibz aialū
et sūpta in cibū et potū. in stercoz et vīmā cō
uertunt. **E**t quid est ipse hō qd tum ad materiā
fm **Ber. in Meditatomibus** nñ spma fetidum
laccus stercoz. abus vermiū. **P**ost hoim ver
mes. post vermē fetor et horroz. **E**t sic i nñ ho
minē vertitur ois hō. hec ille. **N**uis finis luxu
rie. nñ stercoz et putredo. **N**uis finis dñij. nñ
si seruitus est. **N**uis finis honoris noie frequē
ter ofusio. **N**uis finis hois quo ad corpus. nñ
cinis et vermis qui quasi sterquilmiū in fine p
detur. et qui cum viderit dicent. **V**bi est **Velut**
fōmū euolās nō iuueniē. **Job. xx.** **S**ic **C**osbro
rex pñarū ita supbiit vt fca hbi turzi argētea
faceret se adorare vt deū. **S**ed ofusus est cap
tu. et decapitat9 ab **E**radio impatore et i ster
quilmiū redactus. **E**t sic patet prima ratō qre
mūdus nō est amādus rōne eius vilitatis respe
ctus. s. materie q̄litate. **S**cdō oñdiē vilitas
mūdi respectu aie nobilitatis cui9 nobilitas p3
diffuse in tractatu de aia. **E**st ergo aia nobilissi
ma in se et respectu nobilitatis eius oia terrena
vilissima sūt. nō solū metalla et aialia. s. et celū
et sidera sol et luna. **S**icut em vinū et si in se sit
pñosū oparatū tñ balsamo vilissimū erit. **A**u
rum in se nobile est et carū. s. oparatū adamā
ti carbūculo vel topatio. vile erit. **S**ic aia cum
sit nobilissima. vilia et abhomiabilia sūt cetera
oia respectu eius. **V**nde dicit **Ber. in li. de gau
dijs padisi ca. in.** **O** aia insignita dei imagine de
corata silitudie. desponsata fide dotata spū. re
dempta sanguine deputata cū angelis. capax
veritatis. heres bonitatis. rōnis pñiceps. qd
tibi cū carne. quasi di. **Q**uo amore inheres istis
rebus mūdi que ordināt ad carnē cū his ita no
bilis. et ipa est ita vilis vt sit quasi infinita dis
tancia magis q̄ inter celū et terrā. **S**i autē
res nobilis et pñosa diungatur rei multū igno

biliori. vilificatur. sicut si quis diungeret. auz
cū luto. et bonū vinū cū aceto vel aqua. **I**ta aia
in se nobilis efficit vilis et ipura et abhomiabi
lis cū amore diungit cū istis mūdānis rebus.
appter qd 82 **Sap. iij.** **A**bhomiabilis est deo i:
pius et impietas eius. **V**ilissima demū oñditur
omnis creatura respectu celi empirij qd est ha
bitaculū aie. et magis respectu glorie superne
seu bonitatis diuine. ad quā videndā et pfruen
dam aia est creata. **O**culus em nō vidit nec au
ris audiuit nec in cor hois ascendit que pparat
uit deus diligētibus se. i. ad **Cor. ij.** **P**atet ei9
excellētia in tractatu de felicitate. **D**e q̄ inquit
Ber. **I**llud ē gaudiū vepet hūmū qd nō 8 crea
tura s. de creatore oipitur. **N**8 cū accepis ne
mo tollet a te. **C**uius opatōne omis iocūditas
meror est. ois suauitas dolor est. omē dulce a
marū est. omne decoz fedum. et omne qd dele
ctare p̄ molestū. hec ille. **E**t sic p3 scda ratio.
Tercio oñditur nō esse amandū mūdū. ap̄
vilitatē eius et misera bilitatē rōne diuēte an
xietatis que in ipis delitijs diuitijs et potētijs
et hmoi repitur. **H**omo em nascit ad laborem
vt 82 **Job. x.** **E**t sapia inquit. **R**isus dolore mi
scebitur. **E**t in figura huius dictū fuit in psona
toci9 generis humani. **S**pinas et tribulos ger
minabit tibi. s. terra. **Gen. iij.** **Q**uātūcūqz emz
quis querat fructū delectatōnis ex terra corz
pis sui diuersis exercitijs tñ spinas diuersarū
otrarietatū affligentiū eū. vel tribulos. i. res
morsus ofcientie pat ē vt nō itegre letari pō
sit. vel nō ofsequēdo vt libet. vel timēdo ne per
dat. **S**onde **Boecius in. iij.** de ofolatōne. iquit.
Quis est em tam opofite felicitatis vt nō aliq̄
ex pte cū sui status q̄litate vixetur. **S**ed si omia
habeant ad nutū q̄ nunq̄ est. nihil secū 8 mū
do exiens ferre potest. **I**mo inquit p̄s. **C**ū in
ter terit nō sumet oia. i. aliqua ex oibus neqz de
scendit cū eo gloria eius. **E**t iō nō sūt hois bo
na que secū ferre nō potest. **A**it **Ambro.** **S**ed et
ipis malis et penalitibus plenus est mūdus.
et tota vita hois vt verissimū inueniat qd dici
tur **Ecclesiastes. ij.** **C**uncti dies eius laboribus
et erūnis pleni sūt. nec p noctē quidez q̄scere
potest. **E**t mix est quō cū mūdus sit plen9 ca
lamitatibus. oēs diligāt ipm vel vitā pñtem.
que potius mors dicenda esset. **D**e q̄bus calami
tatibus loquit **Aug. xij. 8 ciui. dei. ca. xij. di.**
Quid est em qd cū laborem minim9. cū labo
re obliuiscimur. cū labore addiscimus. sine labo
re nescimus. cū labore strēnuī. sine labore ineta
tes sum9. sed pter pueriles penas zē. vt habes
i tractatu 8 spe. **A**b hmoi tñ miserijs q̄ si q̄bus
dam inferis vite nō liberat nisi grā saluatoris
pducēdo ad gloriā. vbi nō erit mors neqz lu
ctus neqz dolor s. plenū pfectūqz gaudiū et q̄
es. **N**ō aut liberant a malis amatores mūdi. s.
de pñtibus vadūt ad ppetuū luctū inferni. vbi
mors sine morte. finis sine fine. defect9 sine de
fectu. vbi mors semp incipit. et defect9 deficiē

nascit. Inquit Greg. O vere imensa cecitas et fatuitas amare mundū istū plenū tātis miseris vbi et si quid bonū ē. mīrtū est tñ multis anxietatibus. et exinde puenire ad maiores et ppetuas calamitates. Et sic patet tertia ratio quare nō est amādu mundus. patetq; p scda huius vīonis.

Pars tertia huius sermonis in qua p batur mundū nō esse diligendum ratione inique culpabilitatis.

Tercio in isto sermone p batur. q; mū dus nō est amandū ratōne inique culpabilitatis. q; vt dicit i p s. Nō est qui faciat bonū. s. ex amatoribus mūdi qui mūdo volūt frui. Nō est vsq; ad vnū. i. nec vnū tñ ex eis. Et loquitur d ope vere bono. s. merito rio et grato deo. q; vt plurimū sunt in peccato mortali. Quāuis em tales qui sunt in mortali faciāt multa de genere bonorū. elemosinas. s. ieiunia et hmoi. nullū tñ opus eorū est meritoriu nec vere bonū. Et rō est vī oēs doc. q; nullū opus hoīs p esse meritoriu et deo acceptū qd sit sine gratia. s. amatores mūdi sunt sine gratia et inimici dei vt supradictū est. Et iō ex eis nō est qui faciat bonū. Contraria em hī in esse n pnt eidē subiecto. vt p3. p. metaph. Quā ta aut mala peccata oriantur ex amore mūdi. oīs dicit Aug. xxi. de ciui. dei di. Quid amor ipse tot rezz vanazz atq; noxiarū. et ex hoc mordaces cure. pturbatōnes. merorez. formidines. insana gaudia. discordie. lites. bella. infidie. iracūdie inimicitie. fallacia. adulatio. fraus. furtū. rapina. pfidia. supbia. ambitio. inuidētia. homici dia. paricidia. crudelitas. seuitia. nequicia. luxuria. petulātia. impudētia. impudicitia. fornicatōes. adulteria. incestus. et oītra naturā vtriusq; sexus tot stupra atq; immūdicie q; turpe est etiā dicē. sacrilegia. hereses. blasphemie. p iuria. opprelliones innocentū. calūnie. circūuētōnes. puaricatōes. falsa testimonia. iniqui iusticia. violentie. latrocinia. et quicqd talū malorū in mentē nō venit. et tñ de vita ista hoīm nō recedit. Vex hōīm sūt malorū. ab illa tñ erroris et pueri amoris radice venientia. cū qua omnis filius Ade nascit. hec ille. Et sic p3 q; nō est qui faciat bonū ex amatoribus mūdi. quia vnū solū ex tot peccatis est sufficiens ad tollendum grām. et p osequēs omne bonū meritoriu. Sed si qd faciūt amatores mūdi de genere bonorū. illud multū tarde tepide et indebite faciūt. q; s. ppter mundū. Et sic ogregauerunt mercedes et miserūt eas in sacculū ptuū. vt dicit Aggei. i. q; p vanū finē. s. mūdi. Vel si faciūt ppter deū. nō tñ cū illa diligētia et solertia hī cut ea que faciūt ppter mundū. Vnde Gre. dicit. xlii. ca. omnes. dicit. Omnes huius seculi dilectores in terrenis rebus fortes sūt. in celesti

bus sunt debiles. Nā p tpali glā vsq; ad mortem desudare appetūt. et p spe ppetua. nec parum qdem i labore subsistūt. p terrenis lucris. quilibet iniurias tollerant. et p celesti mercede vel tenuissimi vbi ferre otumelias recusant. Terreno iudici toto etiā die assistē fortes sunt. In orōne vero corā dño vel vnus hore mōmēto lassant. Sepe nuditatē. delectōem. famē proacquirendis diuitijs atq; honoribus tollerāt. et eaz se rez p abstinentiā cruciat ad ad quas addiscendas festināt. Supna autē laboriose q; rere tanto magis dissimulant quāto magis hī bi attribui tardius putāt. hec ibi. Et iō sic dñs. noster in euangelio hodierno Job. xi. vocauit Lazarū de monumēto dī. Lazare veni foras. ita vocandū sūt hoīes nimīū terrena diligētes dicendūq; est eis. Nolite diligere mūdum. q; tñ fitorius et vanū. q; vilis et miserabilis. q; iniquus et culpabilis est. S; diligite eternū deū. q; retribuet vob; p puis mag. p terrenis celestia. p tpalibus sempiterna. in secula. seculorū. Amen.

Sabbato post quartā dñicam in quadagesima. de pcpitatōne alia et vltima luxurie filia.

Sermo. lxxi.
Mane quod est in mundo rē itez vbi sup. Post dictas filias luxurie frēs carissimi est et alia vltima que pcpitatō dicitur de qua tractare ouenit. que et si ex alijs vicijs pcedē possit. frequēter tñ ex ipa luxuria pcedit. et aliquā est speciale pām. et aliquā circūstantia aggrauans pām. difficile ē at itelligē put est speciale peccatū. Et in hoc consistit. q; homo de agēdis vbi pot esse dubium non habet sufficientē examiatōem et o siliū mētis. s; subito disponit et ponit se ad faciendū qd mēti occurrit. oītra illud Eccl. xxi. Fili sine o silio nihil facias. s. mētis. Et iō incōstantia et pcpitatō sūt due luxurie filie simul sociate. Nemo em dubium hē pē q; qui incōstans est in multis se pcpitari nō curat. s; luxuriosus adeo incōstantes et pcpites sūt ut calamo similenē. Job. xl. ca. di. Sub vmbra dormit in secreto calami in locis humētib; Vmbra qdem luxuriosus est. q; rōnis luce pūatur. In hoc pfecto dyabolus habitat. q; humores eius fetidos et luxuriosos amat. quo ad culpāz dico nō quo ad naturā siue materiā. Calamus q; dicitur. q; omni vento temptatōis agitatur. et d malo in malū pcpitat. Et iō bene dicit Iob. x. Omne qd est in mūdo rē. De qua pcpitatōe sūm q; tres sūt eius spēs. tres o sideratōnes in isto sermone faciemus. quarum
Prima erit de pcpitatōne cordis.
Secunda de pcpitatōne oris.
Tercia de pcpitatōne opis.

**Pars prima huius sermonis. in qua tra-
ctatur de precipitatione cordis.**

Primo igitur in isto sermone tractandum est de precipitatione cordis que fit ut sine sufficienti examinatione homo disponat subito facere quod menti occurrit. Vnde Iob xviij. 8. Precipitabit eum. scilicet patrem suum et imittet in rete pedes suos. Per hoc enim capitur et tenetur multis malis. Sed per declarationem huius considerationis et materie. scilicet precipitationis. dicit beatus Thom. secunda secunda. q. liij. arti. iij. quod precipitatio dicitur hic ad similitudinem in rebus corporalibus. Dicitur enim precipitari secundum motum corporalem quod a superiori in infra venit secundum impetum quandam proprii motus vel alicuius impellentis non ordinate descendendo. Sicut ad terram dicitur de Razia quod precipitavit semetipsum in turpes precipitationes. ii. Mach. xiiij. ne. i. capetur a gentilibus. Summum autem est bonum anime ipsa ratio inquit Thom. i. p. h. s. ix. ethicorum. Homo maxime est intellectus et ratio. Summum autem eius est operatio per corpus exercita. Gradus autem medij per quos oportet descendere sunt isti. memoria preteritorum. intelligentia presentium. solertia in considerandis futuris eventibus rationatio offerens unum alteri. et docilitas per quam acquiescit sententie maiorum que sunt partes integrales prudentie. Vnde Seneca in libro de quatuor virtutibus ait. Si prudens est animus tuus. tribus operibus dispense. presentia ordina. futura provide. preterita recordare. Nam qui nihil de preterito cogitat vitam perdit. qui nihil de futuro providet in omnia incautus incidit. Et ideo dicitur prudentia secundum Prophetam in libro qui dicitur virga regia quasi portus videntia. Porro enim et a longe providere oportet quid agere debeamus ne post actum egisse peniteat. Vnde Seneca ubi supra inquit. Prudens non dicit. Non putavi hoc fieri. quia non dubitat sed expectat. Non suspicatur sed cauet. Et Elopus ait. Nam pulvis minus ledere tela solet. Et Gregorius. Minus enim iacula feriunt quam prudentes. Et p. ii. ca. scribitur. Prudentia servabit te ut eruas aris de via mala. et ab homine qui perversa loquitur. Et Tullius in libro de officiis. Prudentis officium est ante constituisse quicquid accedere possit in utramque partem in et quid agendum sit cum quod euenierit. hec ille. Vnde et Pythagoras philosophus dicebat. Prudentium virorum esse priusquam fiant difficultia per meditari ne fiant. Ad prudentes ergo pertinet bene considerari. Et per predictos gradus debet homo descendere recte considerando. Si quis autem feratur in agendis per impetum voluntatis vel passionis per transitus horum gradibus erit vicium precipitationis et imprudentie. De quo potest intelligi illud Deuterio. xxxij. Pens absque consilio et sine prudentia. scilicet per vicium precipitationis unum sapienter quo ad preterita recogitando. et intelligeret quo ad presentia ordinando. ac novissima providenter quod ad pericula futura devitando. Confirmat per d. Aug.

In libro de singularitate clericorum dicitur. Salutare remedium est potius pervenire quam perveniri et anticipare potius quam anticipari. Viribus fortibus congruit ubi fuerit prudentia frustrantur omnia contraria. ubi autem prudentia negligit omnia contraria dominantur. Calamitatibus cunctis tollimur locum dum gerimus prudentiam temporum futurorum. hec ille. Et si aliquis precipitanter aliquid facit avertens se a regulis divinis ut ostendit et repudiens divina documenta sic est mortale. Et dicitur etiam temeritas talis precipitatio. Si vero precipitanter agit absque contemplatione divine regule sed cum detrimento seu defectu eorum que sunt de necessitate salutis ita est mortale vel circumstantia que reperitur cum mortali. ut puta cum debeat quis semel in anno confiteri et communicare. si ne precontemplatione precipitanter vadit ad confessionem. Similiter si quis haberet disputare cum infidelibus et precipitanter iret sine premeditatione unde probabiliter posset confundi fides. mortale esset. nisi a spiritu sancto induceretur sicut apostoli. quia spiritus sanctus non indiget tempore. Si autem aliquis precipitanter operatur absque detrimento eorum que sunt de necessitate salutis erit veniale. Et quia luxuria absorbet consilium. ideo ponitur precipitatio filia luxurie. Temeritas enim secundum Thom. ubi supra. uno modo procedit ex impetu voluntatis vel passionis. Alio modo ex contemptu regule dirigentis et hoc proprie importat temeritas. Vnde ex hoc videtur ex radice superbie pervenire que refugit sub eam regule aliene. Precipitatio autem se habet ad utrumque. Vnde temeritas sub precipitatione continetur quia vis precipitatio magis respiciat ad primum quam ad secundum. Et sic patet pars prima huius sermonis.

Pars secunda huius sermonis in qua tractatur de precipitatione oris

Pecundo in isto sermone tractandum est de precipitatione oris que fit ut imprudens precipitanter loquatur. De qua Ecc. ix. 8. Temerarius in verbo suo odibilis erit deo. Ut enim dictum est temeritas dicitur precipitatio. Et ratio quare preceptum ad loquendum odio habetur. quia ex quo subito loquitur quod menti occurrit sine examinando verba. oportet presupposita humana fragilitate quod multa dicat inconuenientia et displicentia auditoribus unde postea odio habetur. Et ideo Ecclesiastes. v. 8. Ne temere quid loquaris. Vnde etiam ff. de suppel. leg. l. i. ait. dicitur. Nemo dicat nisi quod prius mente agitauerit. Et in phemio digestorum veterum habetur. Oportet primum animas postea linguas fieri eruditae. hec ibi. Et precipue in tribus debet cauere precipitatio primo in sententiis proferendis. Vnde Euangelio. papa. ii. q. i. ca. Deus omnipotens inquit ut nos a precipitando sine platea opesceret cum omnia nuda sint et apta oculis eius. mala tamen sodomie noluit audita iudicare prius quam manifeste agnosceret.

que dicebant. Vnde ait ipse. Descendā et vides
bo vtrū clamorē qui venit ad me ope expleue
runt. an nō est ita vt sciam. hec ibi. Hoc autē fi
guratiue innuit in eo qd dñs postulat ut de
adulterio iudicaret et daret sententiā. nō statī
dedit. s; inclinans se deorsū scribebat in terra
Job. viij. c. typice instruēs nos sūm. Greg. in.
q. viij. c. postulatus. vt cū primorū errata cō
spiciamus. nec antea hoc repēdēdo iudicem⁹
q̄ ad conscientiaz nrām humiliter reuerſi digito
eam discretōis solerter exculpemus. et qd in
ea auditori placeat qd due displiceat examiatōe
dirimemus. hec ibi. Simile sniam ponit Greg.
xj. q. iij. c. sūmo ope. Et habetur expresse tex
tus in sermōnario de reprobatione vicioz i ser
mone de reprobatione ire. vbi etiā inducit exē
plum Moysi qui q̄relas populi et cās ingres
sus tabernaculū referebat ad dñm et postea re
spōdebat. Vnde. xxx. q. i. c. iudicantē. habetur
iudicantē oportet cunctaz ordinē rerū plas
na inquisitione discutere. Simile habet extra
de testibus. in. c. cum eām. et C. de iudicijs. l.
iudices. et. ij. q. i. c. in p̄mis. et. xij. q. ij. c. occi
dit. Et ideo inquit p̄bus. v. ethicoz. iudicat
bene vnusquisq; qd agnoscit. Scdo d; caue
ri p̄cipitatō in dubijs decidendis et maxime in
factis conscientie vbi vertit p̄iculum aīe. Vnde
Greg. ait. xxxij. dis. c. habuisse. In rebz dubijs
nō debet esse iudiciū absolutū. Patet hoc etiā
xij. dis. c. sicut extra. Sed ad maiore declar
atōem notandū sūm glo. in p̄dicto. c. habuisse
se. q. triplex est ambiguitas. s. p̄sone. facti. et iu
ris. Prima ambiguitas est ambiguitas p̄sone
qn. s. certū est factū s; dubitat quis fecerit tūc
potest ferri certa sententia. s; nō extra aliquaz
p̄sonā determinatā. sūm illud. ij. q. i. c. p̄mme
iudicetis suspitōis articulo. s; p̄mūz p̄bate et
postea caritatiuā p̄ferre sniam. et qd vobis
nō vultis fieri. alijs ne faciatis. hec ibi. Idē eti
am hē. ij. q. iij. c. quidā. Secūda vero ambigui
tas est ambiguitas facti. qz. s. dubitat de ali
quo vtz sit factū vel nō. et tūc nūq̄ est feren
da certa sententia vbi se quāt in p̄iudiciū alte
rius. Et ad hoc facit verbū Greg. di. Graue ē
et satis in decens vt in re dubia certa deē snia
xj. q. iij. c. graue. Similiter hē extra vt eccle/
siastica bñficia sine diminutōe offerant. ca. vt
nfm. vbi d; Et si locum dei teneamus in terris
nō tñ de occultis possumus diuinare. s; ibi. Et
ideo si dubitat vtrū aliq; iuste aliqd posside
at vel nō. vel vtz extraerint aliqui in gradu
vel casu p̄hibito vel nō. in tali casu seu dubio
nisi sit sufficiens p̄batio nō debet dari certa sen
tentia in damnuū alterius. Sed vbi nulli sit p̄
iudiciū in dubio facti dat certa snia absq; p̄ci
pitatōis vicio. vtp̄ta cum dubitat vtrū ali/
quis sit baptizatus vel nō. vel vtrū cōfirmatus
vel ordinatus. vel vtrū ecclesia vel hostia cōse
crata debet cōfirmari ordinari et cōsecrari. Si
vero dubiū nō est. qz. vt dicit papa felix. 8 cō

se. dis. i. c. solemnitates. Nō monstratur esse ite
ratū qd ignorat esse factum. Tercia ambigui
tas d; esse iuris. et tūc p̄cedit de similibus ad
similia. vt patet dis. xx. in. c. de libellis vbi d;
isti oēs omnino sūt et p̄ quos iudicant ep̄i. et
p̄ quos ep̄i simul et clerici iudicant. Nam si ta
le emerſerit vel cōtigerit iūsitatū negocium qd
minime p̄t p̄ istos finiri. tūc illoz quoz memi
nistis dicta Teronimi Augustini Ildori v; ce
teroz similiter scōz doctoz similiū si repta
fuerint magnanimit̄ sūt retinēda ac p̄mulgā
da. hec ibi. Et hoc vtz est vbi possint iura cō
cordari et nō cōtrariari. Vnde Leo papa dis. xij.
c. sicut qdam. inquit. Sicut qdam sūt q nulla
p̄nt ratōne ouelli. ita multa sūt que aut p̄ ne
cessitate tēporū aut p̄ cōsideratōne etatū opor
teat tempari. De t̄pibus patet. i. q. viij. c. q. p̄
remedio. et. lxxj. dis. c. frat̄ nitatis. Et. xxxij.
q. ij. c. in adolescentia. habet 8 etatibus. et ē
lxxvj. dis. c. tanta. Sūb sequit̄ in textu p̄dicto
illa semp obitōne etatū seruata vt in hīs que
vel dubia fuerint aut obscura innouerim⁹ se
quendū qd nec p̄ceptis euangelicis cōtrarium
vel decretis scōz patrū inueniāt aduersū. s;
ibi. Et intelligendū est de illis decretis q nō
sūt abrogata p̄ cōtrariā cōsuetudinē. Vbi autē
repiunt diuerſe opinionēs solemnū doctoz
in aliqua materia nec habet exp̄ssa circa h̄ de
claratio vel p̄ auctoritates vel determinatōem
ecclesie. tūc p̄iculosū est p̄cipitare sniaz. Ait ei
Aug. libro. v. extra Julianū. c. i. Sibi manife
sta res est scripture diuine sensui. nostrū sensū
habē nō debem⁹. quia sit humana ignorantia
s; p̄h̄ptōe puerſa. quia vt dicit idem ip̄e libro
iij. de doctrina xp̄iana. c. viij. Quid in diuinis
eloquijs largius et vberius potuit diuinitus
p̄uideri q̄ vt eadem verba pluribus intelligā
tur modis quos alia nō minus diuina cōstātia fa
ciunt cōprobari. Et li. vj. sup̄ Gen. c. ix. inquit.
In p̄fundo scripture sensū magis p̄stem⁹ dili
gentiā acquirēdi q̄ affirmādi temeritatē. Id
circo in eplā ad Optatū ep̄m idem ip̄e inq̄. Vbi
res naturaliter obscura nostrū modulū vin
cit. et apte diuina scriptura nō subuenit. temē
hic aliqd diffinire humana cōiectura p̄sumit. s;
ille. In diuerſis ḡ opinionibus non est ita vni
opinionī adherendūz q̄ altera vt heretica et
dānabilis cōdemnet̄. sicut cognoscere vroz
menstruatā asserere q̄ sit mortale cum plures
doctores teneāt oppositū. Quis Scotus et Ric
cardus teneāt q̄ sic. Similiter asserere q̄ emē
ip̄estita Venetiaz seu iura mōtis florētie sit
v̄tura et multa h̄mōi que longū esset enarraē
In hīs igit̄ quis tutior via sit eligenda et cō
sulenda. vt extra de sponsalibz. c. iuuenis. p̄ci
pue ante factū. Nō tñ vt dicit Guilelmus p̄cipi
tanda est sententia cōdemnādo alterā opinio
nem. Ad qd etiā facit qd ait bt̄s Tho. i quod
libetis. s. q̄ questio vbi agit̄ de mortali n̄ ha
beat exp̄ssa auctoritas scripture vel canonis.

Vel ratio efficac. nō in piculofissime diffinē.
Nathan em̄ ppha interrogatus a **David** utrū
deberet dñō deo templū edificare. qz p̄ceps
fuit ad dandū responfū dī. **Hoc** dñō placē vt
ppha loquens. oportuit postea eum reuocare
iniam. Nam dñs pphē loquēs dixit qz hoc n̄ fa
ceret. qz multū effuderat sanguinē. s̄ fili⁹ aus
templū edificaret. vt patet. **ij. Reg. vij.** Ter
cio debet cauēri p̄cipitatō in secretis manifes
tandis. qz sic incurrunē multa mala. **Naz** pau
cissimi repiunt fideles ad ea seruāda. Vnde dī
quis secreta sua apud se retinē et nō de q̄libz
confidere. **Ait Jere. ppha. c. ix. sui libri.** Vnusq̄
qz a primo suo se custodiat. et in omni fratre
suo nō habet fiduciā. qz oīs feater supplantās
supplantabit. et oīs amicus fraudulēs incedet.
et vir fratrem suū d̄idebit. et veritatē nō loque
tur. Docuerūt em̄ linguas suas loqui mēdaciū
et vt inique agerēt laborauerūt. **ibi.** Pz exē
plū de Samſone q̄ reuelauit secreta v̄rozi sue
dicēs se h̄e fortitudinē in capillis cū tñ pluri
es exptus esset malitiā eius. q̄ tonso illi capite
cū dormiret. et in gremio ei⁹ captus fuit a phi
listeis et excecatus vt p̄z. **Iudic. xij.** fugienda
est ḡ omnis p̄cipitatō. **Cōsulebat em̄ Eleoba**
lus p̄hs diligē magis audire q̄ loqui et liguā
frenatā h̄e. Et **Anachardus** p̄hs dicebat qz
bonum et malū in hoībus est lingua. Et ideo
xvi. q. i. c. sic viue. et c. si clericatus. et extra
elec. c. cum in magistrum. sic ad litteram descri
bitur. Multo tempore disce quod postmodū
doceas. et inter bonos semp̄ spectatē meliores
nec sis miles anteq̄ tyro. nec prius magister
anteq̄ discipulus. et absq̄ ductore nunq̄ igre
diaris viam quam nunq̄ ingressus es. **hec ibi**
Et dis. xxxvi. c. ecclesie. dicitur. Veritas p̄us ta
cendo discitur et postea loquendo p̄dicat. **Tē**
pus em̄ tacendi et postea loquendi. Et sic pas
ter ps̄ s̄da huius sermonis.

Parstercia hui⁹ sermonis in quatra ctatur de p̄cipitatōne operis.

Qercio in isto sermone tractandū est de
p̄cipitatōne opis. s̄ in ope consistente vt
p̄cipitose aliqd̄ faciendo cū videlz quis
appetens nouā domū fabricare subito se pones
ret ad faciendū fabricare. et nō h̄z expēsas suf
ficiētes vel modū. p̄ceps erit in illo ope. **Vnde**
Calixtus papa dis. i. inquit. c. pondēt de p̄cipi
tatōne oris et opis sic. Pondēt vnusq̄sqz ser
mones suos. et qd̄ sibi nō vult loqui alteri non
loquat. Vnde bene sacra scriptura ait. Quod
tibi nō vis fieri alteri ne facias. Nos em̄ tēpe
indigemus vt aliquid maturius agamus. Non
p̄cipitemus consilia et opa n̄ra neq̄ ordinē cor
rumpamus. Sed si aliquis lapsus fuerit por
temus eum et fraterno corripiamus affectu. **ibi.**
Opus esset vt iqz p̄sumptōnis et p̄cipitatō

nis si quis aliquem sine examinātōne eligeret
subito in rectorē vel confessorē. vel assumeret
ad sacerdotiū vel ad religionē. vel ipse assume
ret aliquod opus arduū sine discussione sue fa
cultatis. Et sicut virtuose opans cōsiderat circū
stantias vt recte sint et agere ad finē. Ita ecō
nerso dyabolus cū instigat ad malū inducē co
natur vt subito opetur sine aliqua examinātōe
vel discussione piculi. **Vnde origenes.** Leta vie
tus et cunctatū ante iudicat qz incipit qd̄ de
corū qd̄ honestū. Iniquitas omnia p̄cipitat
de peni. dis. iij. iter hec. Sic maligni iudei tur
bati extra xpm̄ arguentē in crudelitātē illoz in
Nazareth duxerunt eum vsq̄ ad sup̄ciliū mon
tis vt p̄cipitarent eum. **Luce. iij.** Ad hoc etiā
facit qd̄ s̄z. **p̄u. iij.** Via impioz tenebrosa. i.
opatio. nesciunt vbi corruant. i. ita p̄cipitater
agunt qz nō p̄pendunt mala ad que deueniunt.
sicut et p̄ceps fuit **Asabel** in p̄sequendo. **Ab**
ner ducem exercitus **Isobeth.** Nec voluit defi
stere ad verbūz ip̄ius **Abner. ij. Reg. ij.** Est au
tem hoc viciū **fm̄ Greg. ij. moral.** extra donūz
consilij. importat em̄ quandam consilij impe
ditōnem in agendo aliquid. Et q̄uis contin
gat esse peccatum in consiliando nō solum si ē
nimis festinus sed etiam si sit nimis tard⁹ ita
qz p̄tereat oportunitatem temporis. tamē in
inquisitione cōsiliij quia multa particularia sūt
consideranda. Propter quod dicit p̄hs in. vj.
ethicoz qz oportet tarde consiliari. directius
opponitur p̄cipitatio rectitudini consilij qz tar
ditas sup̄flua que habet quandam similitudinē
nem recti consilij. Et ideo in sacro euāgelio ho
dierno. **Ioħ. viij.** habetur de saluatore nostro
coram scribis et phariseis ipsum esse lucem mū
di testimonij phibente. **Iph** autem p̄sumptō
ne temeraria p̄cipitantes ipsum iudicando. me
ruerunt audire. Neq̄ me scitis neq̄ patrem meū
Aqua maledicta p̄cipitatōne liberet nos ipse
ghesus qui cum patre et sp̄s sancto uol̄ v̄iuit et
regnat in secula seculoz. Amen.

Dominica de passione i mane de origi natōne maledicti vicij luxurie.

Sermo. lxxij.

Quod est in mundo
et. **Ite** vbi sup̄a. Cum iam
tot dicta sint fratres carissimi
in sup̄ioribus de. ij. vicio p̄nci
pali illoz de quibus maxime
in v̄bis ap̄olitis **Iohes** facit mentōez. di. Om
ne qd̄ est in mūdo et. s̄. de concupiscentia carnis
et viciō luxurie. agruū est et putile vt anteq̄
materiā istā egrediamur vt ip̄ius vicij cās et
origines p̄quiramus vnde videlicet hoc abho
minabile vitij hodiernis t̄pibus sumat origi
nem et initium vt adeo in omni genere et statu
hoīm inualecat vt sit quid horribile audire.

Tercia aut dicit aliorum exemplum et impudicitia.
et meretricius ornatus feminarum et lascivia.

facile despumat in libidinem. Et. xliij. dis. g. i. idem ait. Venter et genitalia sibi metipsis vicinasti ut ex vicinitate membrorum confederatio intelligat viciorum. hec ibi. Sibi etiam habet quod Nabuzardan princeps coquorum muros iherusalem destruxit. quia venter cui multitudo coquorum deseruit edificia virtutis ad solum redigit. quod patet originaliter. iij. Reg. xlv. Terentius in eunuchus dicit sic ad hoc propositum. Sine cerere et baccho friget venus. Cato insuper alius poeta in libidine moribus inquit. Cum te derineat veneris dannosa voluptas. Indulgere gule noli que ventris amica est. hec ille. Confirmat omnia predicta Mil. di. Castitate generat continentia. occupiscentia autem gule mater libidinis est. Qui impugnetur a spiritu fornicationis occupia saturitate precipit. Qui repleuerit ventrem et promiserit castitatem similis est ei qui dicit se posse refrenare ignes in palea. Quodammodo enim est ignis impetum in arundinetis discurrentem cohercere impossibile. sic impetum libidinis ardentem impossibile est in saturitate opescere. Columna confirmat super basim. et fornicationis passio in saturitate requiescit. Et alibi idem ait. Lignorum copia ingentes suscitatur flammam. multitudo autem escharum nutrit occupiscentiam. hec ibi. Ber. autem sic ait. Periclitatur castitas in delictis. humilitas in diuitiis. pietas in negotiis. veritas in multiloquio. caritas in hoc seculo nequam. hec ille. Item. Iero. in. Michea quod etiam habet. xxxv. dis. c. ecclesie inquit. Ecclesie principes qui delictis affluunt et inter epulas atque lasciuas pudicitiam seruare se credunt. propheticus sermo describit quod ejicient di sunt de spatiosis domibus lautisq; conuiuiis. hec ille. Item cassianus libro. v. de castitatis gloria inquit. Nunquam poterit ardentis occupiscentie stimulos cohibere quisquis de sideria gule refrenare nequeat. Nunquam enim robustioribus emulis colluctari confidas posse eum quem in leuiori conflictu ab inferioribus pulsque superari conspereris. Item climacus in gradu. xiiij. de gula ait. Gula est delectationum libidinis fons fornicationis mater. Tribulatio vero ventris. consiliatio castitatis. hec ille. Horum figura et exemplum primorum pentum habet qui propter auro vicio gula subito in terrestri paradiso senserunt stimulos carnis. Gen. iij. ca. Qui vult ergo castus et pudicus esse. a superfluitate cibi et potus abstineat. Nam puerbiallyter solet dici. Per la boca se scalda el forno. Sicut enim ut habet. ps. xxvj. Tunc defecerunt ligna extinguere ignis. Ita subtrahendo cibo humor luxurie deficcatur. Et sic prima radix luxurie in ista parte tractanda. Secunda radix luxurie in ista parte dicitur oculi et negligentia. Nam ut Iero. ad Demetriadem ait. Nihil in sancto proposito ocio deterius est. quod non solum non acquirit noua sed etiam patrata consumit. Et idem alibi idem dicit. Non facile capitur a dyabolo qui bono vacat exercitio. Et de ase. dis. v. c. nunquam. idem Iero. inquit sic ad Rusticum monachum.

Nunq̃ de manu tua aut oculis tuis liber p̃falte
rii discedat. dicatur ad verbū oratō. sine iter-
missione vigilet sensus. nec vagis cogitatōm-
bus patens corpus p̃terq̃ animus tendat ad
dñm. Nam vince patientia. Ama sciam scriptu-
raz. et vicia carnis nō amabis. nec vacet mēs
tua varijs p̃turbatōmibus que si p̃ectore tuo
federint dñabuntur tui. et te ducent ad delictū
maximū. Facito aliquid boni opis vt dyabolus
semp te inueniat occupatū. h̃ ille. Ezech. em.
xvi. 82. Hec fuit iniquitas sodomie sororis tue.
supbia. saturitas panis. et abundantia. et oculi
filiū et filiaz eius. Quidius li. i. dere
medio amoris sic ait. Ocia si tollas p̃iere cupi/
dinis artes. Cōtempteq̃ facient et sine luce fa-
ces. Quid platanus riuo gaudet q̃ p̃p̃s vnda
Et q̃ limosa. tam palustris humo. tam venena
ocia amat. hec ille. Et alibi idem ait. Queritur
Egisti quare sit factus adulter. In p̃mptu cā
est. desidiōsus erat zē. Terenti⁹ q̃ in andria
hoc cōfirmat dī. Ingemū oim̃ hoim̃ est a labo-
re. peliue ad libidmē. hec ille. Qui vult ergo
stinens et castus esse nec nō corpe et mente sa-
nus viuere. semp concē aliquo bono exercitio
se occupare. Na fulgentius inquit. Exercitium
est humane vite cōseruatio calorīs naturalis li-
ma et excitatō. sup̃fluitatū cōsumptio. virtutū
corroboratō. t̃p̃is lucz. iuuentutis debitum.
senectutis gaudiū. Ille ergo solus ab exercitō
se abstineat. qui sanitatis gaudio vult carere.
s. mentis et corpis. hec ille. Hoc idē affirmat
p̃bus qui. ij. ethicoz inquit. Exercitiū t̃patū
cōseruat sanitatē. Et in p̃mo rethoricoz idem
ait. Exercitiū vt in pluribus facit sanitatē. Et
iij. methaph. dicit. Exercitium sz sanū eo q̃
cōseruat sanitatē. hec ille. Cui addendū ē. Cor-
poris vtiq̃ et aie sanitatē cōseruat exercitium.
Nam et Cleobalus p̃bus docebat corpus bene
exercere. Et sic p̃z p̃s p̃ma huius smonis.

Pars scda huius smonis. i qua ponun-
tur due alie luxurie radices. s. ouersatō
immoderata et sensuū pua custodia.

Secundo in isto smone ponuntur due alie
luxurie radices. quaz p̃ma sz muliez
et iuuenū ouersatio immoderata. Vnde
Mat⁹ ait. Fuge ouersatōnes muliez. si cast⁹ eē
volueris. et ne tribuas eis aliquā fiduciā. ne al-
liq̃ audeant in tuis cōspectibus apparere. Lo-
quūtur mitius et cōpaciendo lacrimas fundunt
habitū p̃ferunt honestatis et ingemiscūt. ser-
scitanē de pudicitia. et cum deuotōe auscultāt.
Deinde euidenter se tibi cōdunt. obtutū cōpo-
nunt vt annūcient passionē. sup̃cilia ostēdunt
et palpebras subuertūt. Denudant ceruices.
et toto corpe frangunt. verba loquūtur q̃b⁹
passio emollit. et loquelā student seductōis ut
auditi p̃mulceant. et in oibus hīs aiam tuam

impugnāt. hec ille. Propter qd̃ Herod⁹ in epla
ad Reporianū qd̃ habet. xxij. dis. ca. hospici-
olum. sic ait. Hospitiolū tuū aut raro aut nunq̃
muliez pedes terant. Omnes puellas et virgi-
nes xpi aut equaliter dilige. aut equalit̃ igno-
ra. nec sub eodē tecto manites. nec in p̃terita
castitate cōfidas. Nec dauid sanctior nec Sam-
sone fortior. nec Salomone potes esse sapienti-
or. Memeto semp q̃ padis colonū de possessi-
one sua mulier elegerit. Egrotanti tibi scūs q̃
libet frater affistat et germana vel mater. aut
p̃bate q̃libet apud oēs fidei. Et q̃. Scio quos-
dā corpe aualuisse et aīo egrotare cepisse. Pe-
riculose tibi deseruit cuius vultū frequēter at-
tendis. Si p̃pter officiz clericiatus vidua a te
visitatur aut virgo. nūq̃ domū sol⁹ introeas
talesq̃ habeto socios quoz cōtubernio nō in-
fameris. Si leātor. si acolitus. si psalmista seq̃-
tur. nō ornent̃ veste s̃ moribus. nec calamistrō
crescent coma s̃ pudicitia habitu pollicean-
tur. Solus cum sola secreto absq̃ arbitro vel
teste nō sedeas. Si familiaris est aliqd̃ loque-
dum. habet nutrice maiore domus virginē vi-
duā. maritatā. Non ē tam in humana vt nullū
p̃ter te habeat cui se audeat credere. Et i epla
ad Rusticū idē inquit. Matre ita vide ne per
illam alias videre cogaris. quaz vultus cor-
di tuo hereant et tacitū viuat sub p̃ectore vul-
nus. Ancillulas que illi in obsequio sūt. tibi sci-
as esse infidels. et quāto vilior eaz cōditio. tan-
to facilior ruina. Nam et Iohes baptista scām
matrē habuit. filiusq̃ pontificis erat. et tñ nec
matris affectu nec patris opibus vincebat ut
in domo parentū cū piculo viueret castitatis.
Viebat in heremo. et oculis desiderantibus
xpm̃ nihil aliud aspice dignabat. hec ille. De
piculosa familiaritate habet. xxij. dis. ca. p̃z
mo. et. lxxij. dis. c. clericus. vbi sz. Clericus so-
lus ad femie tabernaculū nō accedat. nec pro-
peret sine maioris natu sacerdotis iussione nec
solus p̃s biter cū sola femia fabulas misceat. ne
q̃ archidiaconus sub p̃tectu humilitatis aut
officij frequēter intret domicilia matronarum.
Et in. c. volumus sz. Volumus vt sacerdotes
p̃hiberi debeāt ne cum mulieribus ouersentur.
Eadē snia habet in oibus. c. sequētib⁹. Et ex-
tra de coha. cle. et mu. c. i. et. ij. Huius rei p̃cla-
ra inueniūtur exempla. Nam cuidā seni seruies
bat qdā frater et qdā virgo. accidit vna die
q̃ vtiq̃ simul ad senē remētes cum sero facto
ad sua remeare nō possent in domo senis remā
serūt. frater ille carnis sue pugnā nō ferēs mi-
serandā virginē stuprauit. qd̃ p̃ctm̃ ex coha-
bitatōne et occasione p̃petratū est. Exemplum
etiā habet de fratre sociante matrē qui tran-
iens fluiū nolebat tangē eā. s̃ inuoluit manus
in pallio. et dixit mater. Vt quid coopuisti ma-
nus. Respondit. qz corpus mulieris ignis est.
Aliud exemplū habet in vitis patrū s muliere
missa ad sanctū patrē in deserto. et sic ea opta

in cella iuaferunt eum temptatōnes et ille com-
bussit sibi digitos et nō sentiebat ppter ardo-
rem libidinis. et illa inuenta est mortua. s; ille
resuscitauit eam. et illa postmodū in penitētia
mansit. Qui vult g; caste et otinēter viuē. a cō-
uersatōne et familiaritate mulierz debz se ab-
stinere. Nam recitat Greg. 9. in. iiii. dyalogos
tū q; qdam p̄sbiter grecus p̄sbiterā suā a tpe
sacri ordinis acceptu vt sororē diligebat. s; q̄si
hostem cauebat. et ad se nunq; p̄pius accedere
sinebat. Tandē ad extrema deductus est et p̄
longā etatē cū p̄sbiterā suā aspiceret eū si q̄s
ei ad hec vitale spiramē esset. naribus ei9 appo-
sita aure curauit cognoscere. q̄s ille senties qn-
tulo visu potuit ait. Recede a me mulier. ad-
huc igniculus viget. Legit etia in vitis pa-
trū q; cum qdam frater ad sororē suā mitteret
que erat in monasterio q; vellent eam visitare.
Respondit illa scimonialis. Sufficit tibi q; nos
in alia vita videam9. Et ideo dicit Eccl. ix. Ne sis
assiduus in medio mulierz. et pū. vj. Nūqd p̄t
homo in sinu suo ignē abscondē vt vestimenta
eius nō ardeant. et ambulare sup priuas vt nō
oburantē blante eius. Sic qui ingredit̄ ad vxo-
rem p̄mi sui. Et sic patet p̄ma radix luxurie i
ista pte tractanda. Secunda luxurie radix i
ista pte tractada dicitur sensu pua custodia. et ma-
xime oculoz. Nam cū sensus hois sint q̄i que-
dam fenestre corpis nostri atq; apte ianue. si
quis eos nō custodierit cito fetore luxurie inq̄
natus erit. Sonde Iere. ix. dicitur. Ascendet mors p
fenestras n̄as. Nam Job qui timebat d oculis
.xxxj. ca. dicit. Depigi fedus cum oculis meis ut
nec qdem cogitarē de virgine. Et Eccl. ix. c. sa-
piens ait. Virgine ne aspicias ne forte scanda-
liseris indecore ei9. Et post. Auerte faciē tuā
a muliere compta. Propterea Greg. 9. xxi. mo-
ral. ait. Is qui incaute exterius p̄spicit plerū
q; in deliberatōne peccati cadit. atq; obligas-
tus desiderijs incipit velle q̄s nō vult. Valde
namq; caro deorsū trahit. et semel spēs forme
cordi p oculos illigata vix magni ludamini
manus soluit. Prouidendū g nobis est qz intu-
eri nō debet q̄s nō licet occupisci. Et em mūda
mens in cogitatōne seruet a lasciuia volupta-
tis sue dep̄mendi sūt oculi q̄si qdam raptores
ad culpā. Nam solo affectu mortaliter peccat.
iuxta illud Matth. v. Qui viderit mulierem rē.
Qui qdem affectus p̄cedit ex visu. q̄propter
mulierz aspectus nec nō et iuuenū fugiendus ē.
Vnde xxxj. q. v. c. sicut. dicitur. Multi em corpe q̄s
dem castitati student. et adulteriū qdem volū-
tate omittūt. cū deus dicat. Qui viderit rē. Si
aut q̄ratur quare magis phibet̄ visus q̄ alij
sensus. Ad hoc r̄ndetur v̄m Alex. in sc̄da par-
te sūme in tractatu de peccatis mortalibz d̄ lu-
puria. arti. v. q; visus ideo phibet̄ qz est p̄ma
occafio et p̄ncipalis dispositio ad luxuriā. et est
in visu maior p̄mitas. et ideo phibet̄ tāq; d̄
sp̄ositio aīcedens. Vnde Aug. ait. et b̄. xxxj.

.q. v. c. nec solo. Nō dicatis vōs pudicos habē
aios si habetis oculos ipudicos. quia ipudic9
oculus ipudici cordis est nūcius. Et cū se inui-
cem sibi etiā tacēte lingua aspectu mutuo cor-
da nunciāt. et v̄m occupiscentiā carnis alteru-
tro delectant̄ ardore. etiā intactis ab imunda
violatōne corpibus fugit ipa castitas de mori-
bus. hec ibi. Qui ergo vult caste et otinēter
viuē. sensu oculoz suoz custodiat. Nā vt legi-
tur Gen. xxxiii. ca. Cum vidisset dīnā Sichem
filius Emor admauit eam et rapuit. Et. xxxix.
ignecit dīnā oculos suos in Ioseph. et ait. Dor-
mi mecū. Et. ij. Reg. xj. Vidit dauid Bersabee
lauantē se ex aduerso sup solariū suū. q̄ erat mu-
lier valde pulchra. Et subiungit. Missa itaq;
Dauid nūcius tulit eam. Legit etia Judith. xvj.
ca. q; colligauit cīcinos suos mitra. i. capillos
eius in seria vna ogregauit ad decipiendū eū
.i. Holofernē. Sandalia eius rapuerūt oculos
eius. pulchritudo eius captiua fecit aīam eius.
Et ideo in vitis patz legit̄ q; cū accessisset q̄s
dam mulier romana p̄potens ad abbatē. Arse-
niū. et otigit q; tunc extra ābulabat. quē vt vi-
dit. illa ante eum se p̄stravit. quā ille cū festi-
natōne apellebat. Si faciē meā inquit p̄uidē
tū desideras. intuerē. Illa vero p̄ verecūdia
nō audebat oculos suos attollere. s; ait. Exoro
vt p me ores et me in memoriā habē digneris
Cui ille r̄ndit. Oro deū meū vt deleat tuam ex
corde meo memoriā. quo verbo illa infirmata
est p̄ tristitia. quā archiep̄us. Alexandrie cōfor-
tans ait. Nūquid te scis fecim esse. et qz p femi-
nā solet inimicus hoīem impugnare. iō vultuz
tuū de corde suo dixit deleri. nam p aīa tua de
um dep̄catur. q̄bus verbis auditis recessit. q̄s
circo notandū est q; valde timēdi sūt oculi et su-
per omnes alios sensus custodiendi. et s; p̄p̄
septez. Primo qz oculi sunt valde veloces ad
nocendū aīe. ideo p̄dombus opantur. T̄ren.
.iij. Oculus meus dep̄datus est aīam meā. Nāq;
p̄dones timēnt multū ppter sui velocitatē quā
ppter timēdi sunt et oculi. Vnde Greg. 9. super
illud Gen. Vidit mulier. ait sic. Dep̄mendi sūt
oculi a lasciuia sue voluptatis q̄si qdam rapto-
res ad culpā. Non em Eva lignū otigisset nisi
p̄us incaute resperisset. hec ibi. Sc̄do timēdi
sūt oculi qz a remotiori vident et assequēter no-
cent. Gustus et tactus sūt eoz que sūt imēdia
ta. s; nō sic est visus. et ppter hāc causā multū
timēnt balistarū et sagittarij. Tercio qz oculi
multis armis atra nos vtunt̄. Plures em diffe-
rentias rez ondit nobis visus q̄ ceteri sensus
Sensus iste ministrat nobis materiā temptān-
dī et q̄tum ad occupiscentiā oculoz. q̄tum ad
occupiscentiā carnis. et q̄tum ad supbiāz vite.
Vnde p̄hs. Totus hois libertas est p̄didisse
oculos. Oculi sūt p quos paupertatē ferre n̄ pos-
sumus. Oculi tota n̄a luxuria sūt. et nos in oīa
quotidie vitia p̄cipitant. Quarto qz duces sūt
scelez. Int latrones mag timēt q; vias sciētes

alioz duces sūt. Vnde Sen. ait. Intelligēdūz
est ptem esse innocentie cecitatem. Hinc oculi
adulteriū mōstrant. hinc incestū. hinc domum
quā occupas. Heritamenta sūt maloz duces
scelez. Quito ppter corruptōem magnam
que in oculis est et hoc ex diuturna osuetudie
peccandi. Tanta aut est corruptō ista q̄ q̄i in
vitijs occupat hō q̄ videt oculis. Vnd sup
illud Job. xxxj. Depigi fedus rē. dicit glo. Fe
dus cum oculis pepigit ne prius incaute aspi-
ceret q̄ postea i vitijs amaret. Sexto qz vsus
eoz est valde necessarius. Quāto em est vsus
magis necessarius tāto et abusus est magis ti-
mendus. Licet em lingua valde corrupta sit.
tū includi potest longo tpe. et sic cessando ab
eius vsu cauet homo ab eius abusu. Sed oculi
nō cessant videre. vnde et nō cessant peccare.
Vnde. ij. Des. ij. Oculos hītes plenos adulte
rio et incessabilis delicti. Septimo tūmēdi sūt
oculi. qz sunt q̄ si due porte in castello corpis
nostri. quibz hī dīetur dyabolus. simplex erit
domus corpis nri. qui habet portas alicuius
castelli habet et castellū. Vnde Job. xxxj. post
illud pepigi fedus. subiungit. Quaz em ptem
haberet in me deus desup. quasi dī. Nihil ha-
bet deus in hoīe si oculos nō haberet. Ideo eē
legunt q̄dam p̄bi sibi oculos eruisse. Vnde He
ro. ait. Nō doleas si hoc nō habeas q̄ formi
ce et mulce et serpentes. i. carnis oculos. hil /
iū oculū te habere letare. De quo in Canticis
vulnerasti me foror mea spōsa mea in vno ocu-
loz tuoz. hec ille. Hec oia sup̄dicta etiā ofie
manē p illos versus Ber. de doctrina pficien
di. Si xpm queris vultū fugias mulieris. Cee
dere coneris fugiēdo ne reprobis. Si pcul
stabis animi tibi lucra pabis. foiūes lege poli
mulieres cernē noli. Despice sic illas et magnas
atqz pusillas. Vt nullā noscas nec secū viuere
poscas. Cum secū loqueris tūc paucis vtē ver
bis. Sollicita multū studeas auertere vultum
non bene munit qui pspicit vnd ferit. femina
formido sit semp vbiqz pito. Qui cupit eter
na celestia regna supna. Sint q̄li merores mu
lieres sintqz timores. Et quasi spinaz pūctu
re visus eaz. femina p clara facie quasi pestis
amara. Et quasi caligo rubigo mortis origo.
Pseudo viros fugias et eoz dogmata ficta.
Et fuge mollita muliez verba pollita. Is ille.
Approbanē ista nō solū p dicta scōz. Heriaz p
dictū. Enmodij poete sic dicentis. Fugite candē
tes resco de murice vultus. Atqz fidē morum
pandite de facie. hec ille. Et sic patet scda raz
dix luxurie in ista pte tractanda. patetqz pars
scda huius sermonis.

Pars tertia huius sermonis in qua po-
nuntur alie due radices luxurie. scz ali-
orum mala exemplaritas. et meretrici

onalis ornatu

Tercio in isto sermone ponuntur due alie
radices luxurie. quaz pma sz aliorum
mala exemplaritas et impudicitia. Ma
licet malū exemplū vniūsalit fit timēdūz. p̄cis
pue tū huius peccati. qz in mēbris generatōi
deputatis maxime leuit occupia. vnde nō acci-
deret de facili q̄ aliquis videret quā tempta-
retur. Propterea Eccl. xij. sz Qui se iungit for
nicari nequam erit. Et ap̄lus. i. Cor. v. ait.
Scripsi vobis in eplā. Ne omisceamini formi
carijs. Nō vtiqz fornicarijs huius mūdi. aut a
uaris. aut ydolis seruientibus. aut rapacibz a/
lioqui iam debueratis de hoc mūdo exisse. Nūc
aut scripsi vobis nō omisceri cū fornicarijs. Si
is qui frater noiatur est fornicator. aut immū-
dus. sequit. j. Cum hōi nec cibū sumē. Is ibi.
Et ideo admonēdi sūt illi qui volūt virginitas-
tem et castitatē oseruare ne cū lasciujs et i ma-
trimonio degentibus multū cohabitēt. qz vni
phm. mores sūt ex oīctū. Amplius dico cō-
seruande sūt iuuenule et virgines ne cū vetu/
lis collocutōes omisceant. qz ipaz verba sūt
quasi ignis osūmens virginitatē puellaz. iu-
pta illud ap̄he. Iuuenes eoz comedit ignis et
virgines eoz nō sūt lamentate. Quapropter
peccatū ipaz vetulaz est valde detestabile.
Primo qz hoc est peccatū dyabolicū. Op̄ em
dyaboli est op̄rā dare ut hoīem deiciat i pec-
catū. Sic studiū taliū vetulaz est vt mulieres
inclināt ad peccatū. nec habent sp̄ peccato illo
nisi fetorē et modicū panis et vini. iuxta illud.
Jobel. j. c. Puellā vendiderūt p vino vt bi-
berent. Immo q̄ op̄ dyaboli. Vbi em nec homo nec
dyabolus potest aliqd facere p se ibi facit ve-
tula. Vnde recte possēt dici dyabolus eo qz in
p̄tō dyabolo simile. A peccato em hz dya-
bolus qz sit dyabolus qui creatōne ē angelus.
Possēt etiā dici sathan q̄ interpretat aduersa-
rius. Efficatius em aduersat saluti eius quam
monet ad p̄tū q̄ ip̄e dyabolus. g. rē. Scdo
est eaz p̄tū grauissimū. qz ipaz lingua est
illa de qua Eccl. xxviii. sz. Lingua tertia mulie
res fortes elecit. Et post sequit. Et vtilis po
tius infernus q̄ illa. Cuius rō est. qz ignis in-
fernalis nō exurit nisi illos qui sibi adducuntur
et hoc meruerūt. sed lingua tertia exurit igne
peccati illos qui sibi nihil nocuerūt. Tercō est
ipaz peccatū grauissimū. qz habent se sic lin-
gua in corpe dyaboli q̄ est aggragatō malo/
rum. Et quo potest satis ostendi qz multa mali
tia sit in hōi mulieribus. Si em tantū est ma
litie in lingua vniū hoīs. vt hī Isa. iij. c. qn!
tum est credendū habē malitie linguā dyaboli
de lingua nra dicit Iacob. j. Lingua nra ignis
est. vniuersitas iniquitatis. que maculat totum
corp̄ nostrū. et inflāmat rotā natiuitatis nre

que de linguis dyaboli verissime pnt dici. f. de
lingua vetular. O ergo femie indiabolat. qd
faciet dñs suo iudicio ad punitōnem iniquitatis
vestre. qñ serpentē irratōnalem sic grauit pū
niuit qz hoiem i peccatū deiecit. p3 13 Gen. iij.
vbi dictū est ei. Sup. pectus tuū gradieris. et
hoc qz hoiem deiecit. ideo pstratus est ne es
rectus inceder et. Quia etiā habuit in ore men
datū. ideo in ore eius positū est venenū. In ci
bo etiā punitus est. vnde dictū est ei. Terram
comedes oibus diebus vite tue. Quia etiā muli
erem decepit dictū est ei. Inimicitias ponā in te
et mulierē. et ipa steret caput tuū. Et ē
argumētū qz mulieres sancte multū debeant o
dio habere tales vetulas nō naturā s; vitia ea
rum detestando. et nisi se correxerint debēt p
curare eo mō quo fm deū pnt vt a vicinio suo
expellant. Qualiter g; punient vetule q; intel
ligūt pām qd faciūt. si sic serpens punitus ē
qui nō intellexit. Sicut serpens in ore punitus ē
sic punient et ipa. et qz vinū qd p pām qd fa
ciunt bibūt. fel draconū erit vinū eoz et vene
num aspidum insanabile. Ipis etiā dicet. Non
terā comedes s; carbones oibus diebus vite
tue. Et qz se plantā dyabolo fecerūt vt p eas
dyabolus ad mulieres transiret. ipa pstrate
oculabunt. Et sic p3 pma radix luxurie in ista
pte tractanda. Scda radix luxurie in ista p
te tractanda s; meretricius ornatus et femiaz
lasciua. vnde pū. vii. ait sapiens. Ecce mulier
ornatu meretricio pparata ad capiendū aīas.
garzula et vaga. qētis ipatiens. nō valens in
domo consistere pedib; suis. nūc in plateis. nūc
iurta angulos inhdians. apprehensq; deoscu
laē iuuenē et pcati vultu blādit. di. Victimas
dño deuouit hodie. et reddidi vota mea et ceta
ibi. Nam si bñ cōsideras maxime hodiernis tem
porib; mulierū ornatū. pmo inuenies q; a plā
ta pedis vsq; ad verticē nō est locus in mulieri
bus vbi nō est laque; ad capiendū oculos qd
satis inuuit. Ecclesiastes. vii. c. vbi dicit. Inueni
amariore morte mulierē que laqus venatorū ē
Miz est em qūo hoc tolleret inter fideles q
mulieres si ppent se ad iterfectōem aīaz. Si
quis em faceret foueā in via et eam coopiret
nō tolleraret. fouea aut p̄funda est meretrix.
pū. xxiij. c. Scdo inuenies q; nō est aliq; ps
in eis qua instar gladij nō vtant i necē se aspi
cientiū. vnde Iero9. ait. Gladius igneus ē spi
ritus muliebri. Ex qbus sumit argumentum
qz vanitates mulierū hodiernis tēpibus adeo
multiplicate qz ex eis totus mūdus perit. valē
sūt detestande et reprobāde. qz sūt tātoz scē
lez originales cause quātum lingua exprimi
p̄t. Quibus mulieribus ait Jacob9 vulgar
imone. Oz nō vi pensate femie col vō portas
mēto. Quāte aīe in questo mūdo mādare al p
dimento. Col sol desiderio senza altro tocāmē
to. Purche hiate i talēto ale aīe macellate. Oz
nō vi pensate femie come grāde pde. Tollite

a Ihu xpo dōlee firo. Date grande ferite fūe
del dyabolo sollicitē seruite. s; ille. Ex qbus cō
cludit qz et si tales vanitates s; se nō essent ma
le. etiā sūt phibende. qz inde sequit malū. vt
pbat de iureiuran. c. et si xps. xxi. dñs. c. demq;
dñs. xxxviij. c. ideo. xli. dñs. c. q; quis. ij. q. viij. c. p
sumūt. xj. q. iij. c. nolite. xxiij. q. iij. c. deus qui.
Insti. de vi bonoz rap. s; s; ne dū. Item argu
mentū habet ad hoc qz aliquo phibito. phib
benē oīa p que puenit ad illud ar. de cle. diu.
c. diuersis fallacijs. et de pcura. c. tue. et. ff. de
tuto. et curato. datis ab hīs. l. scire. et de bo
nis libertoz. l. querit. et de petitōne heredi
tatis. l. s; et si lege. s; itē si rē. c. de pactis. l. qd
dictū. et. c. de naturalibus liberis. l. legē. in
fi. c. de vñ. l. eos. in fi. Si igit phibita ē luxu
ria. phibite sūt et vanitates hodierni tēpis.
ad luxuriā inducētes. et alia multa mala ptras
hentes. O igit mulieres insensate. O arma dya
boli. O expulsio paradisi. O origo peccati. O fōs
corruptōis. O causa humane miserie c; dam
natōis. O corda ferrea. O mētes saxeae. O pec
catrices ribalde vsq; q; pmanebitis i fecib; pec
catoz vroz. Nūquid potuit vos deus ouer
tere. Clamat quotidie et tot anni sūt qbus iaz
clamauit p suos p̄dicatores. Conuertimini. cō
uertimini. Sinite caudas. relinquitē vanitates.
dimittite cornua. et noluitis audire. Quid er
go facietis que habetis capita dyaboli durio
ra. An ignoratis qz benignitas dei ad penitē
tiam expectat vos. Et nisi pniā egeritis omīs
simul pibitis. Qui vult ergo caste et otinēter
viuere fugiat cum mulieribus supflue se ornā
tibus ouersare. Et ecōuerso fugiant mulieres
iuuenes pollitos et imoderate ornatos. vnde
Quidius li. i. de remedio amoris inqt. Decipit
mur cultu. geminis. auroq; tegunt oīa. Pars
mima est ipa puella fui. s; ille. Et Iuuenalis li
bro. iij. hoc idem affirmat dicens. Rara est cō
cordia forme at pudicitie. Et itez Tullius li.
ij. de tuscularis qōmbus ait. Flagitij p̄ncip
piū est vt ait. Ennius inter ciues nudare corpa
hec ille. Abscidat igit iste radices luxurie vt
caste et otinēter viuendo grām cōsequamur i
p̄nti et glām in futuro seculo seculoz. Amen.

**Dominica eadem infra diem. de diffi
nitōne et originatōne auaricie.**

Sermo. lxxij.

O ne quod est in mundo
aut est cupiscētia carnis. aut
cupiscētia oculoz. aut sup
bia vite. Itēz vbi sup. Scōz
Iniaz Iohis fratres carissimi in
verbis apostolis. Omne qd est in mūdo rē. s; q;
tur post tractatū de cupiscētia carnis et su
pbia vite tractare de cupiscētia oculoz. i

Prima dicitur definitio.

Secunda vero declaratio.

Tercia aut originatione.

Primo igitur in isto sermone circa auaritie
diffinitionem aduertenduz est qd tres res
piuntur de auaritia famose diffinitiones
Prima est Tullij sic di. Auaritia est inordinata/
tus amor pecunie. Secunda est Greg. in qdam
omel. sic di. Auaritia est inordinatus appetit
nō solū pecunie s; etiā scie et altitudinis. et cur
iuscūq; boni t'p'alis cuius p'ciū p't pecunia mēs
furati. vt cū sup' modū ambiē p'tās. Tercia est
apli. i. ad Thimoth. vi. Radix oīm maloz ē cur
piditas. i. auaricia. Istaz diffinitionū ratōem
et sufficientiā assignat Alex. nē in scda pte sūa
me in tractatu d auaritia. arti. i. et btus Tho.
scda scde. q. cxviij. arti. ij. et itez in qōmbus
disputatis de malo. de auaritia. arti. i. s. q ad
dictaz diffinitionum declaratiōem scienduz qd
auaricia capiē tripliciē. qz aliqñ est spēale pec
catū. aliqñ est generale p'ctm vel. Genus omis
peccati. aliqñ nō est p'ctm s; radix p'cti. Pri
mo mō sumit auaritia. put est spēale p'ctm dis
tinctū a ceteris. et sic currit pma diffinitio qd a
uaritia est inordinatus amor vel appetitus pe

tunc. Vnde **Thomaz libro** etimologiaz di-
 cit qd auarus dz qsi eris auidus. Et **Aug. iij.**
 de ciui. dei. dicit qd auaricia est libido habēdi
 pecuniā. **Sibi dicit Alex. vbi sup.** qd ibi nō acci-
 pitur generaliter auaritia s; p bono mutabili-
 subiacenti fortune. Et ideo noīe pecunie intel-
 ligūtur oīa quoz dñi sumus. Vnde **Aug. in li-**
bro de libero arbitrio. xviij. q. iij. c. totum ait.
 Quicqd hoīes in terra habēt oīa quoz dñi sūt
 pecunia vocat. Vnde etiā **Alchin⁹** iquit. Aua-
 ricia est nimia acquirendi habēdi retinēdiq;
 cupiditas. Dicit aut auaricia qsi auaritia auri
 Et dz ab auro aues qd est cupio cupis. Vnde
 auarus quasi varas habens manus. i. curuas.
 Secdo mō sumit auaricia large. put est gna-
 le peccatū et genus ad oīe pētm. et sic currit
 scda diffinitō **Greg.** Auaritia est inordinatus
 appetitus nō solū pecunie z. Et iō durād⁹ nē
 in sūma li. i. pte. vi. dis. i. dicit qd auaricia ē in-
 ordinatus amor habēdi. Nam p hāc habēdi
 pticulā nō solū exteriora bona que noīe pecu-
 nie intelligunt intelligere debemus. s; ad om-
 nem iordinatū appetitū cuiuscūq; rei. auaritiaz
 ampliari necesse est. Et si dicat qd auaritia fm
 hoc nō videt differre a supbia que pprie dici-
 tur appetitus excellentie. Ad hoc rñdetur fm
Alex. vbi sup arti. i. q. hoc nō sequit. s; utiq;
 diuersa pēta sūt supbia et auaritia etiā genera-
 liter sūpta. Supbia em est inordinatus appetis-
 tus circa sciām. potentiā. pecuniā. et alia q ad
 excellentiā quā quis osequit ex illis. Sed aua-
 ritia est inordinatus appetit⁹ circa pēdicta quo
 ad sufficiētiā que intendit in illis in acquirē-
 do vel retinēdo ipa tēpalia. Differūt etiā in i;
 qe supbia respicit peccatū ex pte auersionis a
 deo cuius pcepto subdi recusat. Auaricia ho
 respicit pētm ex pte inordinate auersionis ad
 mutabile bonū qd pecunias inordinate diligit.
 Tercio mō auaritia sumit nō put est pētm
 s; put est radix peccati. Et fm hanc acceptōez
 auaricia nō est aliud nisi qdam inclinatio natu-
 re corrupte ad bona corruptibilia et tēpalia in-
 ordinate appetenda. Et iō est tertia diffinitio
 aph sup signata vbi dicit **Alex.** qd alia scā dicit
 Radix oīm maloz ē auaritia. eo videlicet qd ex
 auaricia ut frequētius peccata alia oriānt ad
 silitudinē radicis. qz sicut radix toti arbori ali-
 mentū pstat. sic hō p diuicias acquirat faculta-
 tē qd cūq; peccatū desiderandi et ppetrandi.
 vt dicit **Leo papa. dis. xlviij. c.** Vix catholicus
 et pēcipue dñi sacerdotēz sicut nullo errore. ita
 nulla cupiditate implicari oportet. i. detineri et
 impediri a spūalibz. Sed qz ista pticula latius
 diffundet. i. hic tm sufficiat recitare dictū. **Am-**
bro. sup Beati imaculati. sic dī. Inflammāte
 cor tuū vt pprehēderes que mandatorū cele-
 stium ratio. que aīe substantia que future vite
 gēta. in quo statū post hoc erimus. Erige ergo
 mentē. vtere naturali ingenio. ad ymaginē dei
 factus es vt supna aspicias terrena nō querās

Noli curuare ceruicē tuā mūdi p̄mendā pon-
dere. Noli inhiare auro et argento ne te seculis
ad ligandū p̄beas. Ideo dixit dñs. Nolite pos-
sidere auz atq; argentū. nec vos auri atq; ar-
genti cupiditas auara possideat. Noli g̃ inle-
rere collū tuū dyaboli laqueis. strāgulat aua-
ritia pauperē in hoc seculo. h̄m p̄petuū diues
fuit laqueis suffocāt. cuius sensus in vanitate
est. in tenebris ambulat qui in h̄is laborat q̃
sibi p̄desse nō p̄nt. hec ille. Et sic patz ps p̄i
ma huius sermonis.

**Pars scda huius sermonis. i qua ponunt
aliq̃ dubia ad declaratōem p̄dictoz.**

Secundo in isto sermone ad declaratōez
p̄dictoz querendū est. An. s. vn⁹ aua-
rus pl⁹ peccet ogregando q̃ ali⁹. Ad
cuius dubij declaratōem fm Alex. ubi sup̃. ar-
ti. x. ponunt q̃tuor casus quoz p̄mus ē talis.
Duo sūt auari vnus plus habens. et alter mi-
nus eo. et vterq; eoz amittit. quis eoz plus
peccat in amittēdo. R̄ndetur q̃ in hoc casu si
respicimus ad cupiditatē. tunc ubi plus est de
cupiditate. ibi est plus de culpa. s̄ maior cupi-
ditas est in illo qui plus amittit q̃ in illo q̃ mi-
nus. qm̃ q̃ntitas cupiditatis sequit̃ q̃ntitatez
rei occupite. ergo cū ille qui plus pot̃ et pl⁹ as-
mittit pl⁹ habeat de cupiditate videt̃ q̃ pl⁹
peccet. Si vero respiciū ad affectōem sic pl⁹
pōtest peccare ille qui minus amittit. Cuius
rō est. qz amor est causa doloris. Ait ei Aug.
Peccasse est vt tñ v̄at dolor q̃ntum inhiērat
amor. s̄ aliqui tantā affectōem vel maiorē p̄t
habē iste paup̃ circa pauca que h̄z q̃ habeat
diues circa multa que habet et amittit. Et sic
patet p̄mus casus. Scdus casus est talis. s.
de ogregando sup̃flua. Sunt nāq; duo pau-
peres auari. et vterq; ogregat sup̃flūū. s̄ vn⁹
vsq; ad mille. alter vsq; ad centū. vn⁹ vsq; ad
decem milia. alter vsq; ad duo milia. et sic de a-
lijs discurrendo. quis eoz plus peccare vide-
atur. R̄ndetur q̃ simplici loquēdo ille auar⁹
qui cōgregat vsq; ad mille plus peccat q̃ ille
qui ogregat vsq; ad centū. et ille qui ogre-
gat vsq; ad decem milia q̃ ille qui vsq; ad duo
milia multiplicat. Nō p̄bat triplici rōne. Pri-
ma est ex pte medi⁹. qz tanto p̄t̄m est graui⁹
q̃nto magis recedit a p̄p̄tate virtutis. s̄ vir-
tus fm p̄hm in ethicis consistit in medio. Cum
igitur talis magis recedat a medio et assequē-
ter a virtute. sequit̃ q̃ magis peccet. Scdo
ex pte damni qd̃ facit. Tanto magis grauius
est p̄t̄m q̃nto magis dānificat aliū. s̄ magis
dānificat aliū qui habet iniuste mille q̃ q̃ h̄z
tñ centū. igit̃ r̄. Tercio ex pte p̄ncipij. Tot em̃
dictū est sup̃. cupiditas p̄ncipij est peccadi-
fm ap̄lm. s̄ ubi est maior cupiditas ibi est ma-
ior culpa. s̄m eo qui plus acquirit est maior

cupiditas. qz crescit amor nūm̃i q̃ntum pecu-
nia crescit. ait glo. p̄i. xxx. s̄ est maior culpa
Et sic patet scdus casus. Tercius casus ē talis
Sunt duo clerici. vnus est otentus vnico bñ-
ficō. tñ qz avarus est pauca expendit modera-
te et t̄pate. et vt ita dicā miserrime viuēdo mo-
re florentinoz qui emūt decem vncias carnis
et coquūt eas in mane et tñ brodiū in p̄adio
comedunt. carnes vero frigidās in cena cū in
salitino edunt et sic talis cleric⁹ quia multa cu-
pit multa ogregat. Alter vero vult h̄re mul-
ta bñficia. tñ vt p̄dignus oia sua expendit mul-
tos equos et mulas pingues tenēdo. et varios
atq; lautos cibos otinue comedendo. q̃ritur
quis eoz plus peccare videat̃. R̄ndetur q̃ il-
le qui plura bñficia h̄z absolute loquēdo plus
peccat. p̄mo qz vnicū bñficiū videt̃ esse depu-
tatū vni et nō plura. qz vnus ecclesie d̄z tātūz
vnū esse caput. sicut vnus v̄oris d̄z esse tan-
tum vnus vir. s̄ qui plura bñficia habet. et cō-
sequēter pluriū ecclesiaz ē caput magis pec-
cat. Scdo qz q̃ plura bñficia h̄z in scandalum
plus ogregat q̃ alter vt p̄z in istis t̄pibz. qz
totus mūdus scandalizat̃ de clericis et p̄latis
tot et tanta bñficia h̄ntibus et male viuentibz.
Et sic patet tercius casus. Quartus casus est ta-
lis. Et tempus famis et sūt multi paupes. Est
etiā theologus p̄dicator habēs plures libros
theologie in q̃bus studet vt possit cōsulere et
p̄dicare. nūqd̃ talis iminēte hac paup̄tate de-
bet libros vendē et paup̄ibus dare et cōsilia ul̃
p̄dicatōes dimittē. R̄ndetur q̃ licet p̄dicare
sit ex suo g̃ne maius bonū q̃ elemosinas dāe eo
qz elemosina sp̄ualis est melior elemosina cor-
pali. tñ iminēte necessitate melius est elemosi-
nā dare q̃ p̄dicare. imo qz cū paucis libris p̄t
p̄dicare vel docere. Scdo posito qz esset ita
ignarus qz nesciret sine libris p̄dicare. debēt
ad t̄p̄s abstīnē a p̄dicatōe vt paup̄ibz sub-
ueniret. nisi sciret qz p̄pter defectū p̄dicatōis
irent hoies in p̄ditōes. tūc em̃ in isto casu de-
bet libros retinere et nō vendē. si cū moueret
zelus aiaz nō cupiditas libroz. Hec oia fm
Alex. ubi sup̃. qui addit ad hoc imēdiate. Nō
q̃uis rer possit multa cōgregare ad tuitōem
sui regni. qz cōstitutus est ad hoc vt subditos
in pace custodiat et ab aduersarijs tueat̃. Non
tñ ep̄s potest multa ogregare ad tuitōez sue
ecclesie. qz ep̄s debet semp̃ res ecclesie i vsu
ecclesie ouertere. et hoc quidem facit cum dat
paup̄ibus. Et ideo Ambro. n̄. xij. q. ij. in. c. au-
rum. dic̃. Aurū habet ecclesia nō vt seruet s̄ ut
eroget et subueniat necessitatibus. Et Iero. 9.
ad Nepotianum. xij. q. ij. c. glia ep̄i. ait. Gloria
ep̄i est pauperz necessitatibus puidē opibus
Ignominia sacerdotis est p̄p̄ns studere diui-
tijs. Et Ier. xij. dis. c. ep̄us d̄r. Ep̄us paup̄ibus
vel infirmis qui debilitate faciente suis mani-
bus laborare nō p̄nt. victū et vestitū in quātū
sibi possibile fuerit largiatur. hec ibi. Et sic p̄z

pars secunda huius sermonis

Pars tertia huius sermonis in qua ponuntur tres radices ex quibus oritur auaritia

Utercio in isto sermone circa auaritie originalem processionem aduertendum quod tres sunt ipsius radices ex quibus oritur. quarum prima est fomes iniquitatis. Secunda timor paupertatis. Tercia obliuio mortis. Prima ergo radix auaricie est fomes iniquitatis. Quauis enim secundum Alex. ubi super articulum in omne peccatum sit contra naturam primum instituta et etiam auaritia. tamen ex natura corrupta a peccato primo penultima ipsa natura humana occupabilis facta est ut nil ordinatum nihil iustum in motibus eius retineat. Unde sicut qui febres passus est quod in conalescentia veniat. nihilominus ad malum remaneret. p. 9. Et ex occupiscentia in motibus eius inordinata adeo ut que prius nihil ultra ipsius debitum desiderauerat. nunc ex oibus mundi rebus satietatem non accipiat ut patebit. Unde Alex. maledonius aiebat. Mundus non sufficit homini. Et perfectio sic est. Nam semper aliquid vacuitatis in hominum appetitu reperitur. quod cum quis vineam habet torcular in ea requirit. Unde si ademptum fuerit. tunc ibi edificare desiderat. Et ut Beatus dicit. Altera cupiditas ex fine alterius nascitur. Et ut Beatus inquit. Auarus terrena elurit ut mendiculus. fidelis contemnit ut dominus. Et sic patet prima radix auaritie. Secunda radix velut altera quidam auaritie genitrix dicitur timor paupertatis. Scitum enim auarorum est dicere. Diuitias volo aggregare propter senectutem vel infirmitatem ut Posse. Climacus ait. Et quasi diffidentes de deo avari miseri eorum fortitudinem et auxilium appellant pecunias. Unde p. 1. 82. Substantia diuitis viribus fortitudinis eius pauperum pauperum egestas eorum. Unde absurdum beatus Job in seipsum existimans. xxxi. ca. dicit. Si putavi auxilium robur meum. et obizo. in auro perfecto et splendido. dixi. fiducia mea. Si letatus sum super diuitiis meis. Sicut diues ille de quo Luce. 16. ca. scriptum est quod ex abundantia temporalium letabatur dei. Anima mea habes multa bona reposita in annos plurimos. requiesce. comede. bibe. epulare. Dixit autem illi deus. Stulte hac nocte repetet aiam tuam a te. que autem parasti cuius erunt. Et ideo nullus homo debet in diuitiis spem ponere. nec de paupertate timere sed in deo sperare et cogitatum suum in ipso iactare qui omnes nutrit non solum creaturas rationales sed etiam irrationales. Et ideo ait Aug. super psalmum. cxx. Pauperes dei vere dicuntur qui non nisi in illo solo spem habent. in quo solo spes non fallit. cui nunc quod succedit. quod non potest mori. nec ipse falli nec fallere potest. Tales et si videntur habere multa secundum seculum. bene tamen ea gubernant ad refectorem pauperum ut inter pauperes numerentur. Is ille. Et super psalmum. cxxv. idem inquit. Abundantius habent

pauperes in hac vita. Plus est enim pauperi videre celum stellatum quam diuiti tectum munitum. Et ideo dicit Epicurus. Si cui sua non videntur amplissima letotus mundi dominus sit tamen miser est. Et ideo idem ipse Epicurus inquit. Modesta res est letitia paupertas. Illa vero non est paupertas que leta non est. Et Barro. Marcus inquit. Non essemus pauperes si nesciremus quid esset paupertas. Nescire quid est paupertas optimus est ad summas diuitias progressus. Non est miser nisi qui se esse credit. hec ille. Nullus ergo timore paupertatis ad auaritiam inhiare debet. Et sic patet secunda radix auaricie. Tercia radix et alia auaritie genitrix est obliuio mortis. Unde Beatus. hanc et alias auaricie radices explicat dicens. Auaritia rotis vehitur quatuor vitiorum que sunt pusillanimitas. inhumanitas. contemptus dei. et mortis obliuio. Et ideo contra istam pessimam auariciam ait Piero. ad Paulinum. Facile contemnit omnia qui se semper cogitat esse mortuum. quod secundum sapientem p. 1. xi. Nil perierunt diuitie in die ultionis. Et Virgilius inquit maximus et eximius poeta. Defunctusque leues non comitantur opes. Et Pythagoras philosophus dicit. Brevis etatis est auaro nihil de suo vti licet. Et iterum. Mors repentina furibunda calamitas admittit ante quam sperat. perualet dum non suspicatur. Et ideo secundum Possem. Criso. de memoria mortis. de transitu anime. Pensandum est quippe cum iam peccatrix anima viculis incipit carnis absolui. quam amaro terrore secutis. quantis mordacis oscie stimulis lacerat. recollit vetita quam amisit. videt mandata que negligenter implere contempsit. et cetera ibi. ut patet in sermonario de penitentia in tractatu de crudelitate mortis. Qui vult ergo contemnere auaritiam. iungat ad mentem reuocet mortis instantiam. Nam Aug. in libro de officiis viciorum loquens de auaritia sic ait. Qui nimirum auaritie moribus nunquam melius opescit nisi cum dies mortis sine obliuione meditat. cum qualis per modicum in sepulchro futurus sit homo considerat. Hoc certe fixum manebat illi in memoria quod dicebat. Homo putredo et filius hominis vermis. Ab illius memoria non recedebat qui dicebat. In oibus opibus tuis memorare nouissima tua et in eternum non peccabis. Et iterum idem Aug. in li. i. de verbis domini sermone. xxi. dicit. Necessum est ut moriamur. sed quoniam nescimus. Pena certa est. hora incerta. Et de ista pena solum certi sumus. In rebus enim humanis cetera nostra et bona et mala incerta sunt. sola mors certa est. Vbi est. forte erit. forte non erit. Nunquam potes dicere forte morietur. forte non morietur. Quo medici quoniam insperant validitatem et mortiferam esse cognouerint hoc pronunciant. Morietur inde non euadet. Ita ex quo nascitur homo dicendum est non euadet. quoniam natus fuit cepit egrotare. quoniam mortuus fuerit finit quod per egritudinem si nescit ut pergit ad maiorem. Finierat diues ille egritudine delitiosam si venit ad tortuosam. Pauper ille finivit egritudinem temporalem. et peruenit ad eternam sanitatem.

Et libro. i. omel. omelia. xiiij. itez dicit. Deus
die mortis salubrit incertū esse voluit ut suus
die ultimū salubrit vnusquisq; recogitet. Mi/
sericordia dei est qz nescit hō qm moriat. Latz
em̄ ultimus dies vt obseruent oēs dies. Si te
net te mūdus illecebre circūquaq; blandiūtur
Delectat honoris fulgor. Delectat potentie
terror. Delectat oīa ista. Sed audiat apls. Ni
hil intulimus in hūc mūdū s; nec auferre alia
quid possumus. hec ille. Et iō saluator noster
q mūdus fuit a pēdō avaritie et alijs peccatis
dicebat in euangelio. Iohis. viij. Ehis iudeo/
rum et pncipibus sacerdotū. Quis ex vobis ar
guet me de pēdō. qī di. nullus. Si veritatē dico
vt. s. nō debeatis seq avaritiā s; poti⁹ stemnē
ista tpalia. qre nō creditis mihi. qī di. Si cre
deretis. credendo aut vtiq; pficeretis. qd pfi
ciendo grām haberetis in pnti. et gloriā i fu
turo seculo seculoz. Amen.

Feria scda post dñicam de passione de
offensione et culpabilitate avaritie.

Sermo. lxxiiij.

OMne quod est in mundo rē.
Itez vbi sup. Inchoata fratres
carissimi materia ipius iniqua avari
tie sup illa ptioula verborū p dco
rum. Iohis qm dicit cupia oculoꝝ. Querit
qre a sensu visus dicat avaritia. nō em̄ videt
s; ouenire avaritie cū cecus possit peccare pec
cato ipius avaritie. Et ita avaritia siue cupis
centia oculoꝝ n̄ videt semp esse fm̄ sensus vi
sus. Ad qd breuiter rēdetur fm̄ doctrinaz Alex.
vbi sup art. iij. et fm̄ Aug. in li. de libero ar
bitrio. q aia debite ouertit cū. s. ad deū ouer
titur. aut indebite cū. s. ad creaturā nō referē
do ad increatū. s; tūc aut ouertit ad bonū pro
priū inter. et sic sumit supbia vite. aut ad ex
terius. et sic sumit cupiscentia oculoꝝ. aut ad
inferius. et sic sumit cupiscentia carnis. Quia
ergo bona exteriora maxie apprehendūt a sen
su ipius visus. fm̄ q dicit phis pmo metaph.
q certior est alijs et plures rez differētijs no
bis oñdit. Snde et Tho. dixit. Ioh. xx. Nisi vi
dero et tetigero rē. Idcirco cupia ista avari
tie pzie s; cupia oculoꝝ. Nec valet qd obij
ctur de ceco. Licet em̄ color rei nō possit pue
nire ad visu hui⁹ cecī tamē cognitio huius vi
sus potest deuenire ad oculū anime interiorē
Bene igit dicit Iohes. Omne qd est in mūdo
rē. Cuius cupiscentie siue avaricie determina
ta quidditate et originatōne. sequit ordie cō
gruo pcedentes ad declaratiōem p dcoꝝ de
ipius culpabilitate et offensione p tractare. et
qm̄ sit culpabilis et mortalis inuestigare. vñ
de in presenti sermone tres conclusiones anno
tabimus quarum

Prima dicetur culpabilitas.

Secunda vero dicetur pncipalitas.

Tercia aut dicetur mortalitas.

Pars prima huius sermonis. i qua po
nitur ista conclusio q avaritia est pec
catum et culpabilis.

Primo igit in isto sermone ponit ista cō
clusio q avaricia est peccatū. Et decla
ratur sic fm̄ Tho. vbi sup. art. ij. In q/
buscūq; rebus bonū in debita mensura consistit.
necesse est in eis puenire malū et excessum vel
defectū illius mēsure. Snde cū bona tpalia ad
finē aliquē sint ordinata. necesse est q in eis ac
cipiat mensura put fm̄ ad quē bona hmoi sūt
ordinata appetit. sicut medicina sanitati omen
surari debet. Bona aut tpalia debent appeti ac
quiri et teneri. put necessaria sūt ad cōseruatōz
vite. Et ideo excessus vel defectus appetit⁹ hu
iusmodi est peccatū. Vnde format sic rō. Appe
titus inordinatus. s. cuiuscūq; boni tpalis sup
modū debitū vel mensurā. i. sup ea que neces
saria sūt ad vitā. est pētm. s; avaritia est inor
diatus amor habendi vel acquirēdi pecunias
vel alia bona tpalia vt dictū est sup. s; avaria
tia est pētm. Et ideo in ps. dicit. Diuitie si afa
fluant nolite cor apponē. vbi glo. inqt. Vos q
diuitijs redundatis tanq; de pleno fonte cur
rant. Nolite cor apponere. i. affectū inordinatū
tum. Super quo dicit Aug. Nō dicit. Diuitias
nolite habē. s; cor apponē. nō em̄ dānat diuitia
as hre ex qbus meremur celū. s; cor apponē. i.
inordinate eas diligē. Sibi nota q aliud est di
uitias amare et nō hre. aliud hre et nō amare.
aliud nō hre nec amare. aliud amare et habere
Primū em̄ est vanū et infructuosū. iuxta illud
Ecclesiastes. v. Qui amat diuitias. s. nimis. fru
ctus nō capiet ex eis. Nam neq; hz comoditatē
ex vlu eaz cū eas nō possideat. nec fructum ex
patientia ex defectu eaz. ex quo amat et cupit
hre p oēm modū quē possit. Scdm. s. hre diui
tias et nō amare est laboriosus. Snde dicit Eccl.
xxx. ca. Beatus vir. s. diues q iuentus est sine
macula. i. inordinati amoris. et q post aux nō
abijt. Quis est hic rē. qī di. paucissimi. Talis
fuit Abrahā qui erat diues in possessione auri
et argenti. Et Iob qui vt patuit ex pmo. c. sui
libri ex amissione ipaz rez nō fuit p turbat⁹
Terciū. s. nō hre nec amare est pfectū. Vñ di
cit Sen. nō est paup cui qntulumcūq; parum
satis est. Et subdit. Supflua habē cupiditatis
est. necessaria habē infirmitatis. oīa relinque
pfectōis. hec ille. Sic fecerūt apls. Snde Pe
trus in psona oim dicebat. Math. xix. ca. Ecce
nos relinqm⁹ oīa et secuti sumus te. Quid er
go erit nobis. Et iō dicit Crisostom⁹ sup Math. Si
bonū esset aux. hoc vtiq; dedisset apls xpus.
qui ineffabilia eis tribuit bona. Nec aut solum

non debet etiam habere prohibuit. **N**o Petrus
no verecundat in paupertate di. auz et argen-
ti no est mihi. qd rē. **Q**uartū. s. amare diuiti-
as et habere. s. est sup deū vel oītra deū. ita ut
habēs eas patius sit facē oītra dei mandata ne
amittat. pīculosū est et pīitiosū. **E**t fm s. ut
ait **I**ero. nullus diuitū saluus erit vt melius
patebit in tertia pte huius smonis. **E**t sic pat-
et quid dicendū sit de pma clusione. patet
q ps pma huius sermonis.

Pars secunda huius sermonis. i qua de-
claratur q auaritia est peccatum spi-
rituale et capitale.

Secundo in isto smone ponit ista clusio.
q auaritia est pētm spirituale et capi-
tale. **E**t declarat fm **A**lex. vbi sup art.
v. et. vi. **P**rimo quo ad pma ptem clusionis.
s. q auaritia est pētm spūale. Nam **B**reg. i fi-
ne **J**ob numerat auaritiaz inter pētas pūalia.
Et ideo dicit **A**lex. q spūs humanus et si sit cō-
iunctū corpi. est tñ sepabilis a corpore. **E**t ideo
dupliciter pē considerari. et iuxta s. etiā pot alia
quid dici spūale dupliciter. **S**ol qd mēst spiritui
inquantū est sepabilis. et sic mēst ei inquantum
spūs est. et quo ad s. d. cōiicare cū natura an-
geli ca. **E**t ita pētm spūale qd mēst spiritui hu-
mano. mēst dyabolo. sicut supbia. inuidia. ira.
accidia. **S**imilit d. spūale qd mēst spūi inqua-
tum regit corpus et appetit ea qbus indiget.
corpus vel qbus indigē videt. **E**t iuxta mor-
dinatōem huius appetitus spūale sumit qd est
in auaritia. qm auro vl argēto nō indiget aia
ppter se s. potius ppter corpus. **S**ed cetera q
sūt spūalia mēst aie inquantū est natura distin-
cta a corpore. **Q**d si qrat. cū motū luxurie ma-
gis elonget a natura spiritali et plus appro-
pinquet nature carnis q motus auaritie. cum
motus luxurie videat posse dyabolo inesse. vt
patet i demonibus incubis. qre nō similit mo-
tus auaritie. rē. **A**d hoc rēdetur fm **A**lex. vbi
sup q in demonibus incubis nō est motus lux-
urie fm veritatē qm nō habēt corpa vnita p
modū vnionis pfectōis cū pfectibili s. potū
motoris cū mobili. s. est ibi illusio et deceptio.
Quāuis em fm doc. possint demones semen re-
cipe et refundē. nō tñ pnt illud cōstituere siue
pducere. qz corpa que assumūt nō habēt vim
generatiuā neqz vires naturales. **E**t eodē mō
dicimus q in auaricia decipit p creaturas mū-
di. iuxta illud **S**ap. xliij. **C**reature dei in odiū
facte sūt. et in mūcipula pedibus insipientiū
sūt. **S**ecdo qm ad scdam ptem clusionis. aua-
ritia est viciū capitale. **A**it em **B**reg. q auari-
tia aliqñ oriē p elatōem. aliqñ p timorē. **D**um
em qdam sumptūū necessaria timet. metēz ad
auaritiā relaxant. **S**ūt aliq q dum potentiores
videri appetūt. ad alienaz rez ambitū succen-

dūtur. hec ille. **S**up qbus verbis dicit **A**lex.
de ales q auaritia sic vel sic oriāt aliqñ hoc nō
impedit qn sit capitale viciū. qm motū timoris
aut elatōis nō sūt in eadem vi cū motu auari-
tie. qm motus auaritie est in cōcupiscibili. et in
motu appetendi et retinēdi et nō dandi danda.
s. motus elatōis potius est in irascibili vl ra-
tōnali. **A**d hoc vero q nō diceret capitale
viciū ppter hoc q oriēt ex illis. oporteret q
illi motus essent pōres motu auaricie et etiā in
eadē vi. **E**t sic patet quid dicendū sit de secūda
clusione. patetq ps scda huius smonis.

Pars tertia huius smonis in qua de-
claratur quādo auaritia est peccatū
mortale.

Tercio in isto smone ponit alia clusio.
q auaricia est mortalis. **E**t declaratur
fm **T**ho. in qmibus disputatis s malo
triplici via. **P**rimo rōne eqtatis quā offendit
Secdo rōne caritatis quā excludit. **T**ercio rō-
tōne finis quē puerit. **P**rimo qdem auari-
tia offēdit equitatē qn nocet pmo p iniustā
acquiitōem. furando. fenerando. fraudando.
et hmoi que sūt mortalia ex gñe suo. qz in no-
cumentū notabile pmo et oītra iusticiā. **E**t nō
solū ista ppetrare. s. ista desiderare. s. appetere
res p illicitas acqitōes qd pīnet ad auaritiā
est mortale. **E**t de hīs intelligit illud **A**baeue.
ij. **V**e hīs qui cōgregāt nō sua. **S**ecdo qn qd
ita amat tpalia q et si videret extremas neces-
sitates et subleuare posset et nō faceret ne mī-
nueret in tpalibus. **E**t de hīs **I**ac. iij. **A**gite
nūc diuites. plorate et ululate in miseris que
adueniēt vobis. **D**iuitie vre putrefacte sūt. **A**u-
rū et argentū vestrū eruginauit. et erugo eo-
rū erit vobis in testamētū. et māducabit car-
nes vestras. s. ibi. **C**ōfirmat istā rōnem **A**ug.
in smone s timore. di. **Q**ui curis terrenis se im-
plicat a deo se sepat. **N**ūq diuitie sine pēto acq-
rūt. si alē nō pdit. alius nō acqrit. gaudz q acq-
rit. tristat q pdit. **E**t ibidez subdit. **Q**uid dicit
de illis miseris diuitibz q thesaurizāt et nesciūt
cui cōgregant. et nec pnam agūt. nec elemosī-
nas iustas faciūt. **L**ucrānt terrena munera. et
pdunt pma celestia. lucrant pecunias et per-
dunt aias. attendūt quicqd acquirūt ad tem-
pus. et nō cōsiderant qd pdunt in eternū. **T**ales
ceci sūt et in luce se esse sperātes a foris se
estimāt claros cū sint intus tenebrofi. hec ille.
Secdo auaritia est mortale rōne caritatis qm
excludit. **S**i em intm diuitiaz amor crescat q
pferat caritati dei vl pmi. qd attingit qn fa-
cit vel paratus est facere oītra deū vel pmiū
vt vel habeat vel nō diminuat diuitias. puta
piuat vel festa violat. aut decipit pmiū. aut
habet animū paratū ad hmoi facere ut lucret
aut nō ledat in tpalibus. vel etiā de supfluo

non vult dare necessitate patientibus. tunc est mortale. Sonde. i. ioh. in. 82. Qui habuerit substantiam huius mundi et viderit fratrem suum necesse habere et clauerit viscera sua ab eo. quanto caritas dei manet in illo. qui dicit. Non habet talis caritatem dei. quia facit contra caritatem primi. cum hoc ipse precepit. Si quis diligit me sermones meos seruabit. et contra. Si quis non diligit me. sermones meos non seruat. Ioh. xiiij. Dicunt autem diuitie substantia a substando. quia debet substande rationi. et non diuiri. Matth. vi. Non potestis deo seruire et mammoni. id est diuitiis. Vbi dicit Jer. 9. Non dicit non potestis habere. sed seruire. Qui enim seruus est diuitiarum eas custodit ut seruus. et sic non substant diuitie sed prestant et diuiri talibus. Que omnia asseruit Aug. i. libro de elemosina di. O carnale peccatum quo te alta et profunda auaricie caligo excecauit. Pecunie tue captiuus et seruus es. cathenis et vinculis cupiditatis alligatus es. et quia iam soluerat Christus de novo vincus es. suas pecuniam que te seruata non seruat. Patrimonium seruas quod te pondere suo onerat. Nec meministi quod Christus ruderit diuiti exuberantium fructuum copia stulta exultatione iactanti. Stulte inquit hac nocte aia tua exposita est a te. et que parasti cuius erunt. Quid diuitiis tuis incubas. quid in penam tui primoni tui pondus exaggeras ut in quo locupletior seculo filius paupior deo fias. Redditus tuos deinde diuide cum domino tuo. Fructus tuos partire cum Christo. fac tibi possessionum terre. fructum principis Christi ut ille te faciat coheredem sibi in regno celestium. Erras et falleris quisquis in hoc seculo te diuite credis. Audi in Apo. 180. minimum deum tuum vocem hominis hominis increpationibus obiurgantem. Dicis inquit. Diues sum. dicitur. et nullius egeo. et nescis quia tu es miser et cecus. 2o. Tercio auaritia est mortale ratione finis que pervertit. quod sic probatur. Amor est boni. Sic autem duplex est bonum. scilicet bonum proprie et principaliter dictum. et sic est bonum quod est finis. et bonum quod non est principale. scilicet bonum quod est ad finem. Ita est duplex amor. scilicet boni quod est principaliter et per se finis et amor secundarie et consequenter boni quod est ad finem. Auaritia ergo pervertit est inordinatus amor temporalium rerum. Ita quod in eis finis constituitur semper est mortale. Cuius ratio est. quia auerit ab incommutabili bono est peccatum mortale. sed auerit ad quodcumque est mutabile bonum creatum sicut ad finem facit auerit honorem ab incommutabili bono quod debet esse ultimus finis. eo quod non possunt esse plures fines ultimi. ergo auaritia in quantum frui temporalibus bonis semper est mortale peccatum. Et hoc modo dicit apostolus ad Eph. v. quod omnis auarus non habet hereditatem Christi et dei. id est nullus auarus qui constituit finem in diuitiis. Semiale autem esset quod quis inordinate diligeret temporalia citra deum. nec ex hoc transgreditur vel parat est transgredi aliquod preceptorum. Sed ad clariorem predictionem in ista consideratione notitia mouent tria dubia. Quorum primum est. An homo diuitias et temporalia bona possit appetere sine peccato.

Ad quod respondetur in Ale. ubi super articulo. i. quod quicumque diuitias ac temporalia bona triplici intentione ac consideratione potest appetere. Primo intentione vel consideratione necessitatis. quod et laudandum est exemplo sapientis Salomonis qui prout. xxx. ait domino. Mendicitatem et diuitias ne dederis mihi sed tantum tribue victui meo necessaria. ne forte satiatus illiciar ad negandum et dicam. Quis est dominus. aut necessitate impulsus furor et prout nomen dei mei. Licet quidem in Tho. et alios doc. appetere temporalia non principaliter ut in eis finem constituamus sed sicut quidam adminicula quibus ad tendendum ad beatitudinem adiuuamur in quantum. scilicet per ea vita corporalis sustentatur. et in quantum nobis ad actus virtutum organice deseruiunt ut dicit philosophus primo ethicorum. Vnde Aug. dicit. Ad sufficientiam vite non indecent vult quisque ea. Et in i. li. de ciui. dei. c. x. idem ait. Nam cum dixit apostolus. Qui voluit diuites fieri incidit in temptationes. perfectio in diuitiis cupiditatem reprehendit. non facultatem quam precepit alibi dicit. Diuitibus huius seculi precipite superbe non sapere nec sperare in incerto diuitiarum. sed in deo viuo qui prestat nobis omnia abundanter ad fruendum bene faciat diuites. sint in operibus bonis. facile tribuant. concitent. thesaurizent sibi fundamentum bonum in futurum. ut apprehendant bonam et eternam vitam. hec ille. Et Jer. ad Saluina de nembzidio et viduitate ait. Nec diuiti obfuit opes si eis bene utatur. nec pauperes egestas commendabilior facit si itra sordes et opes peccata non caueat. Vtriusque nobis testimonium et Abraham patriarcha et quotidiana exempla supeditant. quorum alter in summis diuitiis amicus dei fuit. alij quotidie in secleribus deprehendunt si penas soluit. hec ille. Qualis vero diuitiis abundauerit Abraham declarat idem Jer. 9. ad Palmachium di. Diues erat Abraham auro. argento. pecore. possessione. multaque familia habebat ita ut ad nuntium subitum iuuenibus electis armare posset exercitum. et quatuor reges qui fugerant in Dan persecutos occiderit. et tamen post crebrum hospitii officium dum homines non refutat suscipere meruit deum. hec ille. Secundo potest quod appetere diuitias intentione vel consideratione anxie superfluitatis quod et malum est. quia teste Jer. ad Demetriadem. Diuitiarum amor insatiabilis est. expleti nescit honorum cupido. Celere res habiture finem. sine fine querunt. Hec quidem anxietas habendi superflua non hominem beatum sed calamitosum facit. Vnde Sen. ad Lucillum ait. Calamitosus est animus futuri anxius et animi miseria miser. Sed hec melius infra de detestatione eius dicent. Tercio intentione vel consideratione voluptatibus. quod peius est. quia peccatum auaritie addunt peccata gula et luxurie. Sicut in diuite epulone legitur quod propter diuitias plenus voluptatibus fuit. Luce. xvi. ca. Ita erit auarus anxius qui congregabit ad dispergendum. Nam scribit Daniel. xi. c. de ipso quod auro et argento abundabit. et rapinas et preda eorum dissipabit. Et quia nec auaritia nec

voluptates nō satiant nec impinguant animas
nam si potius in maiori anxietate reponit. idō
saluator nū in euāgelio hodierno. Iosb. vii. c.
Stabat et clamabat dicens in p̄dicatōe sua.
Si quis sitit veniat ad me et bibat. q̄si dī. Non
querat extingūe sitim in istis t̄p̄alibus. Ideo
sequit̄. Qui credit in me sicut dicit sc̄ptura. flu
mina de ventre ei⁹ fluent aque viue. i. diuine
gratie in p̄nti seculo et eterne glorie in futuro
in secula seculorū. Amen.

**Feria tertia post dñicam de passione
de detestatione et abhominatōe inī
que auaritiē.**

Sermo. lxxv.

OMne quod est in mundo rē.
Itēz ubi sup̄. Ut natura fratres
carissimi oñderet oīa terrena cal
canda et otemnenda fore. voluit inter creatur
as infimā esse terrā et ab oīm pedibus oēcula
ri. Idcirco maximū est hoc malū q̄ auarus deo
p̄ponit illā creaturā quā natura oībus crea
turis voluit postponi. Vnde p̄mitui de eccles
ia edocti domorū et agroz p̄cia ut Act. iij. c.
legit̄ ponebant ante pedes ap̄lorū. Promde i
fine illius capli dī. Ioseph attulit p̄ciū agri
sui quē vendiderat. et posuit ante pedes ap̄lo
rum. qd̄ ofirmat Iero. 9. ad Demetriadē dī. In
actibus ap̄lorū qñ dñi n̄rī. Ihu xpi calebat cru
or et feruebat recens in corde fides vendebāt
oēs passiones suas et p̄cia earū ad pedes ap̄lo
rum p̄nciebāt ut docerēt pecunias esse calcan
das. hoc ille. Ad rabiē igit̄ auaritiē opelecē
dam. qz ut ait Iohes. Omne qd̄ est in mūdo.
rē. In isto smone pbabimus auaritiā esse des
testandā tribus rōnibus.

Primo ratōne aggrauatōis.

Secūdo rōne infectōis.

Tercio rōne oñderatōis.

**Pars prima huius sermonis. i. qua p̄
batur auaritiā esse detestandā ratō
ne aggrauatōis.**

Primo igit̄ i isto smone dico q̄ detestā
da est auaritiā rōne aggrauatōis. q̄
uis em̄ auaritiā nō sit grauissimū omniū
p̄ccorū simpliciter. attñ fm̄ qd̄ est magnū et gra
ue p̄ccm̄. Ad cui⁹ declaratiōem mouent̄ s̄ tria
pua dubia quorū. Primū est. qualiter intelli
git̄ auaritiā nō esse maximū p̄ccm̄. s̄ tñ magnū
et graue fm̄ qd̄ et aliq̄ respectū. Ad s̄ rñdē
tur fm̄ Tho. scda scde. q. cxxviii. arti. v. c. Alex
andruz ubi sup̄. arti. ix. q̄ magnitudo peccati
potest attendi ex tribus. Primo ex p̄te boni
qd̄ offendit̄ vel otemnit̄. et fm̄ hoc tanto pec

catū est grauius. quāto bonū qd̄ p̄pter peccatū
offendit̄. otemnit̄. et corrumpit̄ est nobi
lius vel maius. Et sic p̄ccm̄ ostra deū est grauiss
mū. qz p̄ hoc otemnit̄ hūmū bonū. v̄puta su
pna. et q̄ntum ad hoc s̄ grauissimū. Secūdo
attendit̄ magnitudo peccati ex p̄te damni qd̄
inferit̄. et fm̄ hoc iter p̄ccā que omitterit̄ i p̄
imū tanto p̄ccm̄ est graui⁹ q̄nto damni⁹ gra
uius. primo illatū. Vnde homicidiū ē grauius
adulterio. et adulteriū furto. Tercio p̄t attē
di magnitudo peccati ex p̄te boni cui⁹ qd̄ mora
dinatē subijcit̄. Quāto em̄ bonū est min⁹ tāto
p̄ccm̄ deformius. Cū autem inter bona huma
na. naturalia sūt t̄p̄alia sint mima qz mima
q̄ bona corpis. et bona corpis q̄ bona anime
Ideo qz appetitus inordinatus avari subijcitur
mimo exteriorū rez. Ideo fm̄ hoc auaritiā est
turpius et deformius. Et p̄pter hoc s̄ Ecc. x.
Avaro nihil est scelestius turpius vel vilius.
p̄fert em̄ bonū omutabile mīmū bonū icōmu
tabili hūmō. Et subdit̄ ibidē. Nihil iniquius q̄
amare pecuniā. Et intelligit̄ tripliciter. Imq̄
us. i. naturali equitati magis oterariū q̄ amare
pecuniā. i. plus debito acq̄rendo vel retinēdo
qz fm̄ omutū legē naturalē nature omia erūt
oimunia. Vel iniquus. i. insatiabilis q̄ amare pe
cuniā. i. inordinate qz nunq̄ satiat̄. Iosb. iij.
Qui biberit ex hac aqua. sitiet iter. Vel inq̄
us. i. ineq̄lius. qz auarus otemnit̄ bonū eternū
p̄ t̄p̄ali. Vnde subdit̄. Hic em̄ aiam suā venalē
habet. i. vitā suā naturalē exponēs se piculis
vel aiam. i. spiritū suū. Et subdit̄. Proncit̄ inti
ma sua. i. vitā corpalem subijciendo et nō curā
do s̄ ea ut lucrē. vel intima sua. i. v̄tutes oēs
abiciens ut lucrē. vel intima. i. intimos amicos.
qz auarus nullū habet amicū. vel intima. i. visce
ra pietatis et misericordie. Vnde Tullius in li
bro de officiis. Nihil taz angustū animi nec tā
p̄raui q̄ amare pecunias. Et Salustius in cati
linario dicit. Auaritiā pecunie studiū h̄z quaz
nemo scūs vnq̄ oocupiuit. Et Aug. i. 8 ciui. der
ta. vii. ait. Nō auri viciū est auaritiā s̄ hois p̄
uerse amātis aux. iusticia derelicta. que incō
parabiliter debz auro anteponi. Est em̄ adeo p̄
uerfus auarus q̄ p̄pter pecuniā venūdat seip
sum. qd̄ p̄z p̄ exemplū qd̄ narrat Valerius lib. 2.
ix. c. de auaritiā. s. q. Quintus Cassius cū eēt of
ficialis in hispania cepit duos satellites q̄ il
luc venerāt ad eū iugulanduz. Et isti fuerunt
Bilius et Calphurnius quos dimisit certa q̄nti
tate pecunie ab eis accepta. O indignū facin⁹
si isti dedissent certā pecuniā ip̄e ouenisset euz
eis q̄ trucidassent eū. Et sic patet p̄mū dubiū.
Secundū dubiū qd̄ hic mouet̄ est de p̄diga
litate. s. an sit viciū. qd̄ n̄ videt̄. Prodigalitas
em̄ aut est capitale viciū. aut ad aliq̄ reduci
bile. Si sit capitale. ergo ad min⁹ erūt octo ca
pitalia. sed dicit Greg. 9. q. tñ septē sūt. Si ad
aliq̄ reducibile. querit̄ ad qd̄ nō ad auaritiā
eū videant̄ esse opposita. Item que est rō q̄re

prodigalitas non ponit vicium capitale sicut auaritia. Ad illud dubium respondendo secundum Alex. ubi fit pra ar. vij. et Tho. secundum secundam secundam. q. ex vij. arti. i. vtrum prodigalitas opponatur auaritie. Primo sciendum quod prodigalitas est vicium oppositum auaritie et precipue in duobus. scilicet in affectu et datione. Primo in affectu interius. quia auarus super habundat plus debito pecunias diligens. Prodigus autem deficit minus debito eorum sollicitus domum gerens. Cuius signum est. quia sollicitudo parua vel magna videtur esse signum maioris vel minoris dilectionis. Secundo in datione et acceptione. quia prodigus excedit in dando et deficit in accipiendo et retinendo. Auarus autem oppositum facit. quia ipse deficit in dando et superexcedit in accipiendo et retinendo. Et ideo philosophus. ii. et. iij. ethicorum ponit prodigalitatem oppositam liberalitati et illiberalitati quam nunc auaritiam dicimus. Secundum cuncto notandum secundum Alex. quod natura corrupta quod inclinat ad peccatum quia corrupta est non inclinat ad dandum omnia quod prodigalitas facit ut ibi ponat finem suum. sed ulterius ut laudet ipse qui dat vel ut honoret vel fiat diuor. Et ideo prodigalitas cum sit ad aliud vicium reducibile non debet poni capitale. Quia enim reducitur ad hypocrisim. quia ad inanem gloriam. quia ad auaritiam siue cupiditatem. Tercio aduertendum etiam secundum Alex. quod licet quantum ad ipsos actus opponatur auaritia et prodigalitas. non tamen aliquando quantum ad finem. Scitobique enim est occupiscentia rei temporalis. occupiscentia autem est ex indigentia secundum Crisostomum. qui ait. Occupiscentia est indigentia principum. Ratio autem propter quam auaritia ponitur capitale non prodigalitas est. quia corruptio nature magis inclinat ad occupiscentiam sui quo ad sufficientiam quam quo ad amur nicaem alterius. Auaritia enim ut dictum est. est ad retinendum sibi. Prodigalitas autem ad dandum alteri. Et ideo ex primo. scilicet auaritia sunt plura mala et maiora. Et idcirco est tertium dubium in proposito modo hic querendum. scilicet quod sit maius peccatum auaritia an prodigalitas. Ad quod respondetur ut elicitur ex dictis Alex. ubi supra. Et expressum secundum Tho. in scripto super. iij. ethicorum. et secundam secundam. q. ex. arti. iij. quod auaritia est grauius peccatum quam prodigalitas. quod probatur triplici ratione. Primo ratione contrarietatis. Illud est peccatum grauius quod virtuti magis opponitur. sed auaritia magis opponitur liberalitati. et magis ab ea distat quam prodigalitas. quod patet. quia prodigus habet aliquod que habet liberalis. scilicet quia libenter dat et non de facili accipit. Differt autem a liberali. quia neutrum eorum bene. id est secundum rectam rationem facit. Et ideo si producat quod faciat peccata dicta secundum rectam rationem. esset liberalis ut. sed det quibus oportet et non accipiat unde non oportet. et ad hoc producit facilius. Auarus autem in malo ouemittit cum liberali. secundum rationem. Secundo si idem probatur ratione sanitatis. Illud peccatum quod non multum augetur sed de facili curatur est minus graue. sed prodigus est de facili sanabilis a suo vicio. tamen ratio et etas. quia quanto homo magis accedit ad senectutem fit magis prius ad retinendum et non ad dandum. tamen ratione paupertatis que consequitur ex superflua prodigi datione quod impedit ipsam prodigalitatem propter impotentiam dandi. et etiam propter experientiam defectus. Auaritia autem est insatiabilis. ut melius patebit infra. Et si propter aditorem defectum subiecti. quia humana vita continue vergit in defectum omnis autem defectus est incitamentum ad auaritiam. quod patet propter hoc. quia bona temporalia gerunt ut subueniant defectibus humane vite. secundum rationem. Tercio idem probatur ratione utilitatis. Illud vicium quod nulli prodest est grauius illo quod prodest multis. sed auarus nulli prodest quia deficit in dando alijs. nec etiam prodest sibi. quia. scilicet deficit. sed expendendo. prodigus autem multis prodest per suam dationem. Confirmat istam rationem philosophus. iij. ethicorum di. ad litteram. Prodigus multo melior est quam illiberalis. id est auarus. quia prodest multis. illiberalis nulli neque sibi. Sed si forte dicatur. quod prodigalitas videtur maior quam auaritia propter hoc quia grauius peccat quod nocet sibi quam quod nocet alteri. iuxta illud Ecclesiastici. xij. Qui sibi nequa est. cui bonus erit. sed prodigus nocet sibi. auarus nocet alteri. secundum rationem. Ad hoc respondetur quod differentia prodigi et auari non attenditur secundum hoc quod est peccare in seipsum et in alium. eo quod uterque peccat in seipsum et in alium. Nam prodigus peccat in seipsum cum bona sua unde viuere debet assumit. Peccat etiam in alterum assumendo bona ex quibus alijs deberet recte puidere. Et similiter auarus peccat in alium quantum in dationibus deficit. et in seipsum in sumptibus. et non beneficit sibi. Et ideo auarus est peior prodigo. Cuius signum est. quia prodigus a multis diligitur. auarus non ab illo sed ab omnibus oditur. De grauitate auaritie ait philosophus in. iij. ethicorum. Illiberales. scilicet auari sunt qui secundum acceptorem super habundant undique accipiendo ut de meretricio pastu. usurarij. aleatores. raptores. latrones. omnes isti unde non oportet accipiunt et quantum non oportet. hec ibi. Vnde exemplum clare habetur a Valerio. li. ix. de auaritia. Nam ibi inter alia narrat quod Septimulus seruus. Cai grachi audito quod in seditione eius. Opimius prope consul fecit procurari quod qui cumque sibi Cai Grachi caput preteret haberet tantum aurum quantum ponderaret caput. abscidit caput domini sui et super quendam lanceam per totam urbem asportauit. Infidelissimum seruus qui elicto plubo in craneum capitis illius infudit ut amplius prodigeret. Narrat utique ibi Valerius quod cum quidam romanus diuissimus nomine Lucius minucius Bassus mortuus esset in grecia. quidam notarius fecit testamentum falsum in quo constituit heredes. Marcum crallum potentissimum et Quintum hortensium eloquentissimum ut lucraretur aliquid ab ipsis. Isti duo principes licet nunquam vidissent ipsum mortuum. et viderunt aptam fraudem. tamen ipsam hereditatem adierunt. Scelus execrabile. lumen rei publice romane ornamenta ciuitatis. scelus et auaritia quam debebat punire. inhonesti lucri acceptione sua auctoritate coeperunt. Et ideo ait Iohannes Crisostomus.

Autem sit magis prius ad retinendum et non ad dandum. tamen ratione paupertatis que consequitur ex superflua prodigi datione quod impedit ipsam prodigalitatem propter impotentiam dandi. et etiam propter experientiam defectus. Auaritia autem est insatiabilis. ut melius patebit infra. Et si propter aditorem defectum subiecti. quia humana vita continue vergit in defectum omnis autem defectus est incitamentum ad auaritiam. quod patet propter hoc. quia bona temporalia gerunt ut subueniant defectibus humane vite. secundum rationem. Tercio idem probatur ratione utilitatis. Illud vicium quod nulli prodest est grauius illo quod prodest multis. sed auarus nulli prodest quia deficit in dando alijs. nec etiam prodest sibi. quia. scilicet deficit. sed expendendo. prodigus autem multis prodest per suam dationem. Confirmat istam rationem philosophus. iij. ethicorum di. ad litteram. Prodigus multo melior est quam illiberalis. id est auarus. quia prodest multis. illiberalis nulli neque sibi. Sed si forte dicatur. quod prodigalitas videtur maior quam auaritia propter hoc quia grauius peccat quod nocet sibi quam quod nocet alteri. iuxta illud Ecclesiastici. xij. Qui sibi nequa est. cui bonus erit. sed prodigus nocet sibi. auarus nocet alteri. secundum rationem. Ad hoc respondetur quod differentia prodigi et auari non attenditur secundum hoc quod est peccare in seipsum et in alium. eo quod uterque peccat in seipsum et in alium. Nam prodigus peccat in seipsum cum bona sua unde viuere debet assumit. Peccat etiam in alterum assumendo bona ex quibus alijs deberet recte puidere. Et similiter auarus peccat in alium quantum in dationibus deficit. et in seipsum in sumptibus. et non beneficit sibi. Et ideo auarus est peior prodigo. Cuius signum est. quia prodigus a multis diligitur. auarus non ab illo sed ab omnibus oditur. De grauitate auaritie ait philosophus in. iij. ethicorum. Illiberales. scilicet auari sunt qui secundum acceptorem super habundant undique accipiendo ut de meretricio pastu. usurarij. aleatores. raptores. latrones. omnes isti unde non oportet accipiunt et quantum non oportet. hec ibi. Vnde exemplum clare habetur a Valerio. li. ix. de auaritia. Nam ibi inter alia narrat quod Septimulus seruus. Cai grachi audito quod in seditione eius. Opimius prope consul fecit procurari quod qui cumque sibi Cai Grachi caput preteret haberet tantum aurum quantum ponderaret caput. abscidit caput domini sui et super quendam lanceam per totam urbem asportauit. Infidelissimum seruus qui elicto plubo in craneum capitis illius infudit ut amplius prodigeret. Narrat utique ibi Valerius quod cum quidam romanus diuissimus nomine Lucius minucius Bassus mortuus esset in grecia. quidam notarius fecit testamentum falsum in quo constituit heredes. Marcum crallum potentissimum et Quintum hortensium eloquentissimum ut lucraretur aliquid ab ipsis. Isti duo principes licet nunquam vidissent ipsum mortuum. et viderunt aptam fraudem. tamen ipsam hereditatem adierunt. Scelus execrabile. lumen rei publice romane ornamenta ciuitatis. scelus et auaritia quam debebat punire. inhonesti lucri acceptione sua auctoritate coeperunt. Et ideo ait Iohannes Crisostomus.

sup illis Matth. xxviii. At illi accepta pecunia
et sic. Ne miretis si pecunie milites supauerit
que apud discipulū tantā oñderūt virtutē. Ni
hil em̄ clauū ostat qđ auro argentoq; nō pa
teat. Nihil occultū vt nō pecunia indagāte sit
cognitū. hec ille. Item Rabanus etiā sup Ma
th. O pestis maligna auaritie semp bonis ani
mis detestanda. qđ ille hū. quid in cōcūsum dis
mittis. Tu genus humanū cōfudisti. Tu disci
pulū comitē xpī ab apostulatu pēpistasti. Tu
milites custodiētes sepulchrū captiuastī. Nun
quid bñ dictū est. Pecunie oia obediūt. Ec
clesiastes. x. hec ille. Cōfirmat etiā istā graui
tate auaritie Ambro. in libro de Nabothē dete
stando ipos auaros q nō dant vbi debēt dare
maxime paupibus dī. Sed vos o diuites avari
edificando vras vultis supare diuitias. pletes
vestitis. nudatis hoies. Clamat ante domū tu
am nudus. et negligis. Clamat hō nudus et tu
sollicitus es qbus marmoribus pauimēta tua
vestias. Pecuniā paup qrit et nō habet. panē
postulat hō et nō accipit. et equus tu⁹ aurum
sub dentibus mādīt. Sed delectāt te ornamen
ta pēiosa cū ali frumēta nō habeant. Quantū
o diues iudiciū tibi sumis. Populus esurit et tu
horrea tua claudis. pplus deplorat et tu gem
mas tuas versas. In cui⁹ ptate est. infelix tan
toz aīas a morte defendē et nō est tibi volun
tas. totius vitā populi poterat anulū tui gem
ma seruare. hec ille. Et sic patec p pma hui
us sermonis.

**Pars secunda hui⁹ sermonis. i qua p
batur auaritiā esse detestandā ra
tione infectōnis.**

Secundo in isto sermone detestanda ē aua
ritia rōne infectōnis. Est em̄ auaritia i
firmitas illa pessima de q Ecclesiastes
v. scribit. Est ifirmitas inqt pessima quā vi
di sub sole. Diuitie ogregate in malū dñi sui pe
reunt em̄ in afflictōne pessima. Et vt clarius b
pateat. videamus infirmitates in qbus inducit
auaritia. Vex. qz cūctas expmēre longū esset.
vt de reliqs taceamus. tres ifirmitates in hū
em⁹. qz ipa pmo facit febricitare. Vnde Aug.
ait. Amatores auri videte quāta patiant. Sic
feruent avari ut nulla frigora formidēt. S3 no
tandū nobis est qz sicut in febricitantibz corpū
bus humanis febris frigida naturalit calidaz
antecedit. ita et in auaroz mente spūale frig⁹
ex timore causatū ardentē febrē hñdi pcurrit.
pinc auaro Isa. xliij. 8. Formido et laqus fo
uee sup te qui habitator es terre. Et Sen. dic
Videt. s. auarus regē et estimat pdonē. videt
paupem et estimat furē. Et iō ait Ambro. sup
pnu ps. Est em̄ languor malus erroris lang
uor auaritie. Languor iste diuitie sūt. vt dicit
Ecclesiastes. Est languor quē vidi sub sole. di

uitas custodiri i malū dñi sui. s. possidetis eas.
Dic mihi o Ecclesiastes. q causa malus h lang
uor sit. Rñdebit. qz multos auara spes deuor
rat. Insatiabilis edacitas cupiditatis est. Nes
cit satiari argento q occupat argentū. Dis
tendūt diuitie s3 nō explent. Et si quis satiat⁹
diuitijs fuerit nō est inqt qđ hñat eū dormire.
Et qdem omēs dies eius in tenebris et luctu et
iracundia multa et languore et ira. Quo em̄ pē
dormire q sollicit⁹ auri exercet custodiā. Qui
damna formidat. Qui lucra cogitat. Qui vlti
ras oputat. Qui apothecas numerat. Malus
g languor qui bonā aufert mētis qetē. Et.
Ista est que nō paucorū s3 oīm excitat egrituz
dimes. Omne caput in dolore. qñ sapiētes qui
estimant. dolore cruciant⁹ auaritie. Sensus em̄
sapiētis in capite eius rē. Ad ista facit exem
plū Dyogenis qui cū in via portaret pecuniā
et eam sup osuisset capiti suo vt dormiret adū
rit furē sollicituz quō eam furarē dormienti.
Cum aut ipē p sollicitudine omnū amississet sen
tiēs appropinquare furē p eicit ei pecunias di
cens. Tolle miser pecuniam. et vteūq; pmitte
dormire. Sed de hoc melius q. Sedo auari
tia facit hoīem curuū sicut fecit mulierē illā de
q Luce. xij. ca. scribit q erat inclinata nec po
terat sursum aspice. Que curuitas fm sacros ex
positores amorē diuitiaz signat q hoīem be
stiam reddit iterius vt ad terzā respiciat q ad
celos respicere debuit. Vnde de auaris phes
ta dicit. Oculos suos statuerūt declinare i ter
ram. Qđ tñ est oīra naturā ppiā vt p3. Et iō
ait Sen. ad Lucillū epla. xxiij. Erras em̄ si ex
stimas nobiscū vicia nasci. Supuenerūt. in ge
sta sūt. Itaq; monitōibus crebris opimones
que nos circūsonant repellant. Nulli nos vicō
natura oculiat. nos illa itegros ac liberos ges
nuit. Nihil qđ auaritia nram irritaret posuit i
apto pedibus auz argentūq; subiecit calcans
dū et p menduz dedit. Et quicqd est appter qđ
calcamur ac pminur. Illa vultus nros erexit
ad celos. et quicqd magnificū mirūq; fecerat.
videt⁹ aspiciētibz voluit ortus occasusq; et
aperantis mūdi volubilē cursū iter diē terre/
na apientē noctu celestiatardos fidez. inces
sus syncopares. S3 cogites quāta spacia nūq;
intermissa velocitate circūuehāt. defectus so
lis et lune. inuicē distantia. Alia deinceps di
gnamiratu siue p ordinez subeūt siue subditis
causis mota piliunt. nec nocturni igniū tra
ctus et sine vilo ictu sonituq; frigoris celi patē
scientes. colūna ac trabes et varia simulachra
flammar. Hec sup nos iatura disponit. Aurū
qdam et argentū. et appter ista nunq; pacē ha
bens ferzū qñ male emitterent abscondit nobis
in lucē p quā purgarem⁹ extulimus nos et cau
sas piculoz nroz. et trāfuectoterraz pon
dere currim⁹. Nos fortune mala nra tradim⁹
nec erubescimus fūma apud nos haberi q sūt
ima terraz. s. ille. qñ dicat. Cōtra dignitatez

et nobilitate nature proprie facimus ut dictum est
in principio huius considerationis. **Tercio** aua-
ritia ex dolore capitis a febre precedente facit ex-
cecari. Nam dominus noster natum cecum illuminare vo-
lens. ut **Johis. ix. ca.** scribitur eius oculos luto li-
muit. et sic luto istorum temporalium eam esse cecitas
tis ostendit. **Ponit** enim **Job. ii. ca.** quod hirudo suis
is eum stercorebus excecavit. **Sed** quod per **Thobiam**
nisi sanctum viz denotari possumus cuius ocu-
los hirudo suis stercorebus cecat. quod fallacia
diuitiarum per hirudinem garzula significata a ra-
tione que lumen est mentis etiam sanctum hominem sepius
alienum facit et alienat. Unde de avaris propheta di-
xit. **Supercecidit ignis et non viderunt solem.** Con-
siderat namque avarus quod sic iusti sicut et mali mo-
riuntur. et excecatus pulvere terrenorum aliam vitam
non credit ac per hoc damnationem suam non videt. Et
quantum ad hoc dicit **ps. xv.** non videbitur oculis
dei interitum. scilicet suum eternum. Et cum ipse subdit
Cum viderit sapientes morientes. filii insipientes
et stulti peribunt. Insipientes qui futura non intel-
ligit nec credit. Stultus qui negligit ea scire
Corpe et anima simul peribunt tales avari. **Exemplum**
habet de diuite epulone **Luce. xvi.** qui sepultus
est in inferno. **Ubi Hugo li. ii. de claustro anime**
dicit. Duo sunt que illicite solent acquiri. scilicet super-
bia et cupiditas. et duo que male fruuntur acqui-
sit. gula et luxuria. Duo sunt qui male possidere
volunt. scilicet prodigus et avarus. unus ut congreget
alter ut dissipet. et duo que possessa defendunt
in impudentia et prudentia mundi. **Supbia** dy-
bolo claudit celum. **Gula** primo penam abstulit pa-
radisi. **Avaritia** diuiti aperuit infernum. **Intem-**
pantia vero adhuc corrumpit mundum. hec ille.
Et sic patet per scriptura huius sermonis.

Pars tertia huius sermonis in qua de-
claratur quod avaritia est detestanda ra-
tione perfecte considerationis.

Tercio in isto sermone dico quod detestanda
est avaritia ratione perfecte considerationis. **Co-**
siderare enim quisque debet primo quod transi-
turi per locum ubi scit se esse spoliandum fatuus est
fide pecunia seculi amplius velit habere quam sit ei ne-
cessarium usque ad locum illum expendere. **Mors** enim
locus est per quem transieturus necessario spoliatur.
Unde **Job. i. 8.** **Quid** egressus sum et vterum ma-
tris mee nudus reuertar illuc. Et ideo tamen quisque
suis retinere debet quantum necessario sufficit. **Oia**
vero alia pauperibus eroganda sunt. quod teste **Gre-**
go. **Securi** ferunt diuitie de patria in patriam
per manus plurium quam unius. **Secundo** consideranda debet
etiam quisque quod fatuus est quod multa seculi habere desi-
derat cum naufragium aliquod imminet. Cum igitur ois
homo sit in hoc mundo velut in naufragio. nihil
seculi habere debet nisi quod ei sufficit necessario. cum
Gen. dicat. **Nemo** cum sarcinis enatat. **Tercio** quod
considerare debet quod fatuus est quod ab inimicis is-

que et rebus multis volutarie oneratur. Cum
quolibet hominem inuisibiles hostes inuisibiliter se-
quatur. stultus si quisque propter necessaria non reli-
quat ut velocius currat. **Accidit** enim avaro sic
quod busba arboribus. quod nisi vi manus vel baculi
fructus dimittit non vult. unde sepius usque ad fracti-
onem multorum ramorum verberatur. Sic et avarus
ultero velit nolit spoliatur et in inferno crudeliter
flagellatur. **Ponit** autem **Iero.** **Si** habeas sapien-
tiam Salomonis. si pulchritudinem Absalonis. si for-
titudinem Samsonis. longevitatem Enoch. diui-
tias cesaris. potestatem Octavianam. Ade fecundi-
tatem in sobole. **Sedeonis** agilitatem. **Agellis**
strenuitatem. **Julij** successum. **Alexandri** diuitias
quod prodest si caro datur vermicibus. anima demonibus
cum diuite epulone in eternum cremanda. hec ille.
Et ideo **Ihs** in euangelio hodierno **Joh. vii. c.**
dicebat. **Ego** testimonium perhibeo de illo. scilicet mu-
do. quod opera eius mala sunt. quod scilicet sunt propter diuitias
as congregandas. Quas contemnendo in presentia faciat
ipse **Ihs.** ut eternas consequamur in futuro seculo
seculorum. Amen.

Seria quarta post dominicam de passione
iter de detestatione avaritie tribus a-
liis rationibus.

Sermo. lxxvi.

O Mne quod est in mundo transitorium.
Iter ubi sumus. **Postquam** omnipotens
deus fratres carissimi creavit oia en-
tia mundi volens singulariter hominem
producere dixit. **Faciamus** hominem ad
imaginem et similitudinem nostram. **Verbum** non dixit
in creatione aliam rem. **In alijs** enim non produxit
aiam rationalem sed tantum in hominibus in quibus spiravit
spiraculum vite et facti sunt in animam viventem. id est ra-
tionalem et mortalem. Cum igitur homines secundum animam
sint deo filii. ab istis terrenis exaltari debent
sicut exaltatur celi a terra potissime cum sint celo
puriores. et unusquisque cum propheta exclamare debe-
ret et diceret. **Mihi** adherere deo bonum est. **Quapropter**
propter detestanda est avaritia. quod ut ait **Johes.**
Omne quod est in mundo transitorium. **Et hoc** in isto sermone
iter tribus alijs rationibus.
Primo ratione afflictionis.
Secundo ratione infatuationis.
Tercio ratione dispositionis.

Pars prima huius sermonis. in qua p-
batur avaritia esse detestandam ratio-
ne afflictionis.

Primo igitur in isto sermone dico quod dete-
standa est avaritia ratione afflictionis.
Triplex namque afflictio expitur avaris
in diuitijs temporalibus. **Primo** in eas accipiendo.

Secundo in eas expendendo. Tercio in eas amittendo. Prima afflictioem expitit avarus in diuitias acqrendo. Quis nā dicē potest qd la-
boribus vitā exponit avari cupiētes aggre-
gare diuitias. Illi utiq nūc i diuitijs aliqū ex/
ultando si lucrant. et peius tristādo si p dūt ul-
n acquirūt qd intendūt. Aliqū somniādo se res-
perisse thesaurū et postea inueniūt se fraudas-
tos. sicut Isa. xlii. 8. Sicut somniat esuriēs et
comedit. cū aut fuerit expgefactus. vacua est
aia eius. Et sicut somniat sitiēs et bibit. et post
q fuerit expgefactus lassus adhuc sitit et aia
eius. Sic. s. oringit hīs avaris. Nūc utiq aua-
ri laborāt in vigilijs. nūc in fame et siti. nunc in
frigore. nūc in piculis latronū. nūc in exilio ut
sic loquar quietem ignorant. Verificatur in
eis utiq qd Ecclesiastes. ij. ca. 8. Cū di dies
eius pleni sūt laboribz et erūnis. Et id qd scri-
bit Oracius. Impiger extremos mercator cur-
rit ad indos. Per mare pauperiē fugiēs p sa-
ra p ignē. Et Sen. ad Lucillū. Quisq se mula-
tū fortuitis dedit. ingentē sibi materiā pturba-
tōnis q inexplicabile acqrit. Et itez ad eūde
Lucillū. Nulla inqt avaritia sine pena. Et quā-
latis sit ipa penaz. o qm lacrimaz. qm
laborz erigit. qm misera desiderat esse. qm misere-
ptis ē. Adice quotidianas sollicitudines q p
mō hndi quēqz discruciat maiori tormēto pes-
cumia possidet q querit. Quātum dānis inge-
miscāt que et magna incidūt et maiora vident
Demiqz ut nihil illis fortuna detrahit quicqd
nō acqrit damnu est. Ad h et facit illd Aug.
in libro de verbis apā smone. xv. Pigritia
dicit. Poli pati frigus siue frigidus dies. Aua-
ritia dicit. Tolera etiā maris tempestates. Il-
la dicit quiesce. ista nō sinit quiesce. Subetm
nō solū pcedē. s. nauigia inqt trāsmare. que-
re terras quas ignoras. merces in India spor-
tande sūt. Nō nosti linguā Indoz. Sed intel-
ligibilis videt smō avaricie. Venies ignotus
ad igtū. Das. accipis. portas. emis. piclitat
puenisti. cū piculis redis. exclamans in maris
exagitat tēpestare. De libera me. Nō audis
rudentē. Nō mīl te. Avaritia tibi iussit ut acq-
reres qd nō habebas. Ego tibi iussit ut sine la-
bore ante ostiū tuū paup i dāres qd habebas.
Illa te ad Indos mīl ad aurū portādū. Ego
tibi xpm ante ostiū posuī a q emerēs regnū ce-
loz. Laboras in iussione avaritie. i iussioe mea
nō laboras. Ambo iussimus nō audisti me. Cui
obedisti liberet te. Secūdam afflictioem expi-
tur avar9 in diuitias expendēdo. Tanta ei mi-
seria pmit. tanta avaritia atqz tenacitate ostri-
gitur q quicunq aliqd de sua fuba diminui cer-
nit oculū sibi cecidisse videt. Et h qdem totaz
familiā suā in amaritudine tenet. nec ipe i pzia
domo aliquo tpe pacē habet. nec familia sua
cū eo quietē repire valet. ut verificet qd 8 ta-
libus. Isa. xlviii. ca. ait. Nō est par impijs. dic-
tōis. Et itez pū. xv. Tōrbat domū suā qui

tedat avaritiā. Similis est talis avar9 eam cū
paleas sup quas dormit et cubat nec ipe come-
dit nec alios sinit asportare. Sic talis miser-
bilis homo avarus nō vitē diuitijs qbus pest
nec alios sine latratu et morsu canino pmittit
viti. Vnde Quintilianus libro. viij. dicit. Avaro
tam deest qd habet q qd nō hē. s. ille. Terc-
ciā afflictioem expitit avar9 in diuitias amitt-
tendo. Que nāq lingua dicē posset quāto dor-
lore torquet. quāta amaritudie cruciat. quan-
toq merore afficiē qn aliqd de fuba sua casu
amittit. Vnde Greg. xv. li. moral. inqt. Aua-
rus pus anhelat ocupita ogregare. et cū qm in
qdam vetre avaritie multa oggerit satiat9 ar-
taē qz dū anxiat qliē acqrita custodiat. ipa eū
facietas angustat. Mens avari que pus ex ha-
būdantia requiē qherat. postea ad custodiam
gravi9 laborat. s. ille. Cui9 exemplū pclaruz
habet de Ptolomeo rege cypri hūte. maximū
thesaurū quē satis inhoneste opauerat timens
mortē itrauit pelagiū assumpta pecunia cū ali-
qbus magnatibus qn sentiebat avaritiā emul-
loz et avaroz romanoz. qz illas ptes occu-
pabant. ut totā illā pecuniā submergerent ne
ad emulos pueniret. vbi aliqdū secum dispu-
tās dicebat. Debeo ne tātā pecuniā pice quā-
tanto labore acquisiui. Rursus ex alia pte di-
cebat. Debeo ne huare pecuniā ut p ipa mor-
tiar. Tandē vicit eū avaritia et redit cyprium
cum pecunia. et romani acceperūt insulā illam
et occiso rege. pecuniā erario romano ofisca-
uerūt. ad quā portandā missus fuit Cato. ut
recitat Valerius li. ix. ca. de avaritia. Vnde Lu-
canus libro. iij. dicit. Cato longinqua venit su-
pe quora cyprio. Ad h facit dictū Aug. de cō-
patōne duoz hoīm scriptū sup in tractatu de
supbia in smone de remediatōe supbie. Et sic
patet ps pma huius smonis.

Pars secunda hui9 sermonis. i qua p-
batur avaritiā esse detestandā ra-
tione infatuatōnis.

Secundo in isto smone dico q avaritia ē
detestanda rōne infatuatōnis. Tria em
sūt signa qbus oñdit avaroz stulticia
i. iprouidentia. i. circūspectio. et incautela.
Primo stulticia avaroz oñdit ex eoz ipro-
uidentia. qz vbi in eternū māsuri sūt. de domo si-
bi nō puidēt. vbi vero p noctē hospitaturi sūt
magna palatia ostruūt. Vnde ad vitupium a-
varoz xpianoz. Tullius in li. 8 senectute ait.
Comodandi diuersoz spacia nō habitādi nō/
bis natura dedit. Itēz avari horrea et cellaria
implēt ad satisfaciendū vitediurne. nihil vero
pparant p sustentatōne vite ppetue. Vita em
pns in opatōne vite eterne est quasi vita vni9
diei. Iuxta illud ps. Quā mille āni ante oculos
tuos tanq dies besterna que pterit. Itē corpi

vestimenta multa et cibaria pparant. aiam no
frigore et fame pire no curat. Iuxta illud ps.
Esurientes et sitientes aia eoz in ipis defecit.
Et io ait Aug. extra ista stulticia in libro 8 auaritia
et luxuria ca. 7. Iusticia loquat. Ipa erit
verba no ipa snia eade. Serua tibi ait dñs tu
et osule in postez. Et huc interroga vbi serua
uabo. Uabebis thesaur. in celo vbi fur no ac
cedit nec tinea corrumpet. In que in postez ser
uabo. Venite bñdicti patris mei percipite reg
num. Hoc regnū qntoz diez est. In vita eter
na. hoc est osulere in postez q postiora no
habeat. Dies em illi sine fine dicti sunt dies. Is
ille. Secdo stulticia auaroz oñdit ex eoz in
circūspectōne. qz pedes. i. ista inferiora custo
diunt. caput vero. i. aiam piculo mortis expo
nūt. Tōtra quā incircūspectōem Math. x. c. az
uavis loquit pps. Estote g prudētes sicut ser
pētes zc. qui. s. caput custodiūt. Itē auari a fini
stris aduersitatis diligēt sibi cauēt. A dextris
vero pspertatis mīme. ex qua pte magis ti
mendū est. Iuxta illud beati Greg. Cū omnis
fortuna timēda sit. nobis magis timēda sūt p
spera q aduersa. Hinc ppha auaro dicit. Ca
dent a latere tuo mille. s. ppter aduersitatē. et
decē milia a dextris tuis. s. ppter pspertatez.
Itē paupertatē pntis vite quā ante se respiciūt
solū attendūt. et eā nimis fugere cupiētes qñ
retro in eterne paupertatis foueā cadūt. Iuxta
illud Job. vi. Qui timet pruina. irruet sup euz
nix. Et ideo Aug. in libro de verbis dñi smone
in. ait. Quia nemo cogitat deū. ideo manet in
morte iudiciū. Merito dictū ē diuiti. Quia re
cepisti bona in vita tua zc. Pensant p diuitijs
pene. refrigeriū p paupertate. purpurea flam
ma p nuditate. defectō p mēdicitate vt salua
fit eqtas statere. et nō mentiat modus ille mē
sure. In qua mēsurā mēsi fueritis metiet a vo
bis. Ideo negat in penis miscdia diuiti. qz ip
se dum viueret noluit misereri. Jo rogans di
ues nō exaudīt in tormētis. qz rogantē pau
perē nō exaudiuit i terzis. Is ille. Tercō stul
ticia auaroz oñdit ex cautela. qz auari velut
incauti decipiunt in pulchritudie. Sidēt emz
ipi qñdam pulchritudinē exteriorē in vita diu
uitum. s. turpitudinē et fetorē i illa nō aduers
tūt. Sn Aug. ait. Ecce cū iniquis oia pulchra
sint. et ipi sūt ēpes. Itē scipiūt i btitudie. Mā
ipi auari exteriora signa leticie in vita diuitum
ppendūt. s. interiorē tristitiā n aduertūt. Prop
terea Sen. dicit. Boz q felices vocant hilari
tas est ficta. et est grauis tristitia. eo qdē gra
uior qz iterdū nō lz palā eē miseros. s. mē erūa
nas cor ipm excedētes necē est agē felicē. Is il
le. Et io vbi ē vera felicitas respicē debemus.
Sn ait Aug. sup ps. xc. smone. n. si auari sus
mus. vite eterne esse debem auari. et illā vis
tā qreere q nūq habeat finē. Ecce vbi extēdat
auaritia nra. Argentū vis sine fine. vitā efnaz
desidera sine fine. nō vis vt habeat finē posses

no tua. vitā eternā qre. hec ille. Et sic pz pars
secunda huius sermonis.

Pars tertia huius smonis i qua pba
tur auaritiam esse detestandam ratōe
dispositōis.

Aercio i isto smone detestāda est auari
tia rōne crudelis dispositōis. Mā auarus
crudelis disposit sua. crudelius dispo
nit suos. crudelissime disposit seipm. Primo a
uar9 crudelis disposit sua. qz vt dictū est in 13
mūdo nullā omoditatē inde sumit ppter timorē
expendēdi et cupiditatē retinēdi. Nec fac si
bi amicos qui recipiāt eū i eterna tabernacula
de māmona imqtatis. s. relinquūt alienis diui
tias suas auari maledicti. Nec em secū asporta
bunt. teste Job. xxv. Diues cū dormierit ni
hil secū afferet. apiet oculos suos et nihil inue
niet. Aliqñ em ad lēam ptinget q alienis diui
tias suas relinquet. Sn Eccl. vj. Est aliud ma
lū qd vidi sub sole. et qdē frequēs apud hoies
vir cui de9 dedit diuitias. s. pmissiue. et subam
et honorē et nihil deest aie ei9 ex oibus q desi
derat. nec tribuit ei de9 ptātem vt comedat ex
eo. s. hō exēne9 vorabit illud. Hoc vanitas et
magna miseria ē. Si genuerit qspia centū fili
os et vixerit multos annos. et plures dies eta
tis habuerit. et aia ei9 nō vtaē bonis sube sue.
sepulturaqz careat. s. ego pnūcio q melior
illo sit abortiu9 zc. Insup osanguinei sepe alie
m sūt dū auari mortē desiderāt vt habeāt illa
bona. qd dñs insinuare volēs ait Math. x. imi
mici hois zc. Et vere inimici sūt illi cū sepe cō
tingat q filij et ceteri osanguinei ne auar9 res
stituat aliena q acqsiuit p furē. rapinā et frau
des et hmo i ipediūt malitia a violētia ne ofici
ant testamēta et cautōnes. qd dei iudicō fit. et
euenit vt nō possint cū volūt qñ cū poterāt no
luerūt. Et io ad oia ait Ambro. i. li. de officijs
Quid em est oregare opes nisi vanū. qz cas
duca qreere vanū est satis. Cū aut oregaueris
qd scis an liceat possidē tibi. Rōne vanū est vt
mercator noctib9 ac dieb9 oficiat iter q aggre
gate possit thesauros. acervos. merces ogre
get. turbet ad pciū ne forte minoris vendat q
emerit. Aucuget locoz pcia et subito i se aut
latrones i iuidiā famose negociatōis excitet.
Aut nō expectatis serenioribz flatibz dū lucrū
querit. naufragiū paties mortē icidat. An nō
oturbat etiā ille vane q fūmo labore coacer
uat qd nescit cui hēdi relinqt. et cetera multa
sibi. Sed adutendū q solū tria ppria dici pnt
Reliq sūt nō nra s. pditoris mūdi. Primū qd
nēm dicē possum9 est tēpus. sm illud Sen. ad
Lucillū. Oia mi Lucille aliena sūt. tpus aut tm
nēm ē. Et nihilomin9 auari oīe tpus vite sue
p diuitijs seculi expendūt. Scdm qd nēm dicē
possumus sūt virtutes q a nemine pnt auferri

Ideo Johes cassianus ait. Has diuitias mundi
visibiles relinquentes non nostras sed alienas abici-
mus facultates. Quamuis eis gloriemur vel no-
stro labore quas vel pentum ad nos heredita-
te transmissas. Nihil enim nostrum est nisi tantum quod cor
de possumus atque anime nostre coherere a nemine pri-
us auferri potest. Et Beatus in quodam sermone ait
O filij Adam genitus auarum et ambitiosum audite
quod vobis cum diuitiis temporalibus que nec vere sunt
diuitie nec opes sunt. sed virtutes quas secum asci-
entia portat ut in perpetuum diues fiat. Uille. Ob
hoc etiam Tullius in padonis ait. Neque ego dicam
bona illi perdidisse si quis pecus aut suppellecti-
lem amiserit. nec non sepe illi laudo sapientem. Bi-
ante qui numerat ut opinor inter septem. cuius
cum patriam plenam cepisset hostis. ceterique ita
fugerent ut multa de suis rebus secum asportar-
ent. Cumque monitus a quodam ut idem ipse faceret
ego inquit facio. Nam omnia mea mecum porto. Il-
le hec ludibria fortune. nec sua quidem putauit que
nos etiam bona appellamus. Et iterum eodem libro ait
sic. Contentum esse suis rebus maxime sunt certissimi
meque diuitie. Etenim si isti callidi rebus estimato-
res prata et areas quodam magis estimant quam ei
generi possessionum quasi mime noceri potest neque
naufragio neque incendio. Quanti est estimanda
virtus que nec eripi nec surripi potest. neque in nau-
fragium neque incendiū amittitur nec tempestas
eum nec temporum perturbatio mutat. Qua expe-
dit qui sunt semper soli sunt diuites. Soli enim possi-
dent res et fructuosas et sempiternas. Solique
nihil appetunt. nulla re egent. nil sibi deesse sen-
tunt. nil requirunt. Uille. Auari itaque insatiabi-
les per virtutibus nec pace laborare curant. per di-
uitiis vero se cruciari non timeant. Vnde Ambro-
sius supra Lucam ait. Neque nostra sunt que non possumus af-
ferre nobiscum. sola virtus comes est defunctorum.
Sola nos sequitur misericordia que celestium dux pri-
ma mansionum pecunie vilisusura tabernacula
defunctis acquirit eterna. Sicut domini precepta testa-
tur dicentis ad nos. Facite vobis amicos de ini-
quo mammona qui vos recipiant in eterna taber-
nacula. Bonum itaque atque salutare preceptum et ido-
neum quod vel auaros possit animare quo studeant
corruptibilia perhennibus. terrena celestibus mu-
tare diuitiis. Uille. Tercium quod nostrum esse dici-
mus. est vita eterna quam cum adepti fuerimus non
quam amittimus. quia ibi facie ad faciem videbimus de-
um in quo sunt infiniti thesauri bonitatis sue. Idem
Augustinus. de ciuitate dei. capitulum xviii. ait. Felices enim vel
nos vel filios nostros diuitie terrene non faciunt.
aut nobis viuētibz amittēde. aut nobis mor-
tuis a quibus nescimus. vel forte a quibus nolumus
possidende. sed deus felices nos facit qui est men-
tium vera opulētia. hec ibi. Et tamen insensati auari
per diuitiis acquirēdis iugum graue tollerant. iugum
leue domini abhorrent. Et sic per quod crudelis dispo-
nit sua. Secundo auari disponunt crudelis suos.
quia eos docet amare terrena et sepe non sua quibus
ad inferna descendunt. Promde Ecce xi.

ca. scribitur. De patre impio aguerunt filij. quoniam
propter ipsum sunt in obprobrium. Insup relinquit
suis bona temporalia in abundantia. et ipsi quia non la-
borauerunt in acquirendo ea abutuntur ipsis in per-
ditionem animarum suarum. quod exprimitur didicimus. Sed
auctoritate Ambrosii nostri probamus quod in primo de
officiis ait. Sepe quod auarus summa congestit cum
solicitudine per capiti effusione dilacerat heres lu-
pulosus etc. Tercio auari disponunt crude-
lissime seipsos. Nam opinari tales videntur quod
sepulchris suis debeant habitare semper. ita
faustose ea ornant et in locis sacris collocant.
Promde ad tales per Matthaeum. capitulum xxi. Quid tu
hic es scilicet in ecclesia. aut quis hic. quia ex-
cidisti tibi sepulchrum in excelso memoriale di-
ligenter in petra tibi tabernaculum. Ecce dos-
mus asportare te faciet. Exemplum habet
in libro dyalogorum de sepulchro in loco sacro
mali hominis. Require in tractatu de inferno.
Item in canone. capitulum xii. quod graua dicit
Gregorius. Quos graua peccata deprimunt ad
maiores cumulum damnationum potius quam ad
absolutionem corporum eorum corpora in eccle-
siis ponuntur. hec ibi. Communiter namque
accidit auaro quod dicitur Jeremie. capitulum xxi. Se-
pultura asini sepelietur. Nam temporalia aua-
ri que sunt ut pellis asini remanent sanguine
is. sicut pellis remanet eis quorum erat asinus
corpus vero efficitur esca vermium. Anima cum
potentis eius que sunt ut ossa permanetia ex-
ponuntur frigori et calori ignis inferni. Iux-
ta illud Job. capitulum xxi. Transibit ab aqua viuam ad co-
lorem muu. Ad omnia predicta facit textus euangelij
Luce. capitulum xii. de illo diuite cui dictum est. Stulte
hac nocte repetent animam tuam a te. quia autem
parasti cuius erunt. Item Ambrosius supra Be-
ati immaculati. omnia predicta in ista ratione con-
firmat dicens. illa est enim veritas a posteritas que non
in terris sed in celis est. huiusmodi ergo viris
hereditas inopia est. et mors successio. Cum di-
uitias coaceruauerint mendicabunt. quia cum
mortui fuerint indigebunt qui requiem inueni-
re non possunt. viduis eorum nemo miserebitur
sed manebunt deserte atque omnis copule sola-
tio destitute. Et si congeretur pecunia hic ter-
ra. atque ut lutum preparatum fuerit aurum. in-
anis erit sicut aranea eorum substantia. et omne
nominis eorum patrimonium tanquam tineis con-
sumetur. Dormiens diues nihil adiciet. aperiet
oculos suos. et iam non est. in doloribus perma-
net. hec ibi. Dorum etiam exemplum habetur
in cronica Martiniana quod quidam deditus aua-
ritie emebat blada multa tempore messium ser-
uans ut caristiam induceret sed dei iusto iudi-
cio miserabiliter mortuus est. Nam cum esset in
quadam porticu in terra ad ista tractandum.
subito mures innumeri de terra egredientes co-
ram omnibus ascenderunt super corpus eius
ad rodendum eum. Et cum non possent multi eum a
muribus defendere portauerunt eum in nauim

sed de naui etiā tot exierunt mures q̄ necibi
eū potuerūt defendē. s̄ demū a muribus corro
sus et occisus ē. sicut ip̄e poti⁹ p̄mittebat bla
da corrodī et s̄sumi a murib⁹ q̄ s̄gruo p̄cō
vendē. Et iō ut habet in euangelio hodierno
Job. x. Ques mee inquit p̄pus. i. stemnētes a
uaritiā et t̄palia. vocē meā audiū. et ego cog
nosco eas. et sequūtur me. Et ego vitā eternā
do eis. et nō pibunt in eternū. habentes grām
in p̄senti et gloriā in futuro in secula seculi
lorum. Amen.

Feria quinta post dñicam de passione
itezz de detestatiōe auaritiē tribus a
lijs ratōnibus.

Sermo. lxxvij.

OMne quod est in mundo rē.

itezz vbi sup̄. Magna est deceptio
pessime auaritiē f̄res carissimi
nam tripliciter auar⁹ decipit a di
uitijs. Primo decipit duratiōe
q̄ putat eas duraturas cū velut somnia repu
tent. Propterea in p̄s. Dr. Dormierūt somnuz
suū et nihil inuenerūt oēs viri diuitiaz in ma
nibus suis. Secūdo decipit auarus roboratiōe.
q̄ se esse fortē p̄pter diuitias credit. et in fine
cū ip̄is labentib⁹ ip̄e stultus corruet. iuxta illud
p̄. xi. Qui s̄didit in diuitijs suis corruet.
Postremo decipit repletōe vel satiatiōe. q̄
diuitie vident. p̄mittere satiatiōem cū semp tri
buat egēstatē. iuxta illud p̄. xi. Cogūt diuitie
esurre. Et illud Sen. ad Lucillū. Inopie defūt
multa s̄ auaritiē oia. Et illud Oratij in eplis. A
uarus semp eget. Que vt clarius dilucident p̄
scrutandū est q̄ auaritia iuxta p̄dictū verbum
Jobis. Omne q̄ est in mūdo rē. Insup in isto
v̄mone est detestanda tribus alijs ratōnibus.

Primo ratōne insatiatiōis.

Secūdo ratōne maledictiōis.

Tercio ratōne damnicatiōis.

Pars prima huius sermonis. i. qua p
batur auaritiā esse detestandam ratō
ne insatiatiōis.

Primo igit in isto v̄mone dico q̄ auari
tia detestanda est rōne insatiatiōis. di
uitie nāq̄ mentē cupidi nō faciunt s̄as
figunt. Cuius insatiabilitatis ratō triplex al
signat. quaz. Prima s̄ ratō desiderij. Secun
da s̄ ratō modi. Tercia vero s̄ ratō termini.
Primo igit p̄bat q̄ diuitie nō faciunt rōne
desiderij. Quāto em̄ plus auarus h̄z. tāto plus
similia occupat. Vnde p̄. xxx. Ignis nūq̄ di
cit sufficit. Ignis etiā nō extinguit ex appōsi
tione ligni. s̄ auge. Cupiditas aut auari quidā

ignis est cui⁹ ligna sūt ip̄e diuitie. quāto igit
diuitie multiplicant. tāto magis cupiditas et
nocua desideria augmentant. quāto plus di
minuitur. tāto magis illa remittūt. Vñ Ecc.
xxviii. ca. 8. Scdm ligna siluaz sic ignis exar
descet. Vñ Iuuenalis li. v. ait. Crescit amor nū
mi q̄ntum ip̄a pecunia crescit. Magis pata ma
lis cura maioreq̄ metu seruant. Misera est ma
gis custodia census. hec ille. Et Gualterus i a
lexandride. li. viij. dicit. Quid tibi diuitijs op⁹
est que semp auaris. Esuriē pariūt. q̄ntuz tibi
cura pasti. Tanto plura petis. et h̄ndis arti⁹
ardet. Sicq̄ famē paties defectū copia nutrit
Cicilius torquent auari. Amissi memores q̄ de
lectent h̄ndo rē. Item Sen. Senior ignibus
ethere. feruēs amor ardet h̄ndi. Et itez idem
ait. Licet ista s̄grege nūq̄ explebūt i exple
tem aim. Sicut null⁹ humor sufficit ad saturan
dū eū cui⁹ desiderū nō ex inopia s̄ estu arden
tū viscerū nascit. Nō em̄ fitis illa s̄ morbo est
itezz ex puerbijs sapientū habet. Pecunie o
portet impare nō seruire. Pecunia si vt scias
ancilla est. Si nescias dñā. Pecunia nō satiat a
uaz. s̄ cruciat. Recteq̄ putādu est fortior q̄
vincit cupiditates. q̄ qui hostes. s̄ ibi. Item
Boetij. iij. libro de solatiōe ait. Nature q̄d
mimū. Auaritiē nihil satis ē. Et itez inq̄t. Fau
eibus irufū fitis igurgitet auz. Expleriq̄ ne
scit fitis insatiabilis ardor. s̄ ille. Et ibidē me
tro. ij. ait. Si q̄ntas rapidis flatibus icitus pō
tus. versat arenas. Aut quot stelliferis edita
nodib⁹ e celo sidera fulgēt. Tantas fūdat o
pes nec retrahat manū plena copia cornu. Vñ
manū miseras haud ideo genus cessat flere q̄
telas. hec ibi. Et iō Sen. opat h̄mōi cani di.
Vidisti aliq̄n canē missa ad eū frustra panis aut
carnis ore apto captantē. Quicqd̄ excipit p̄ti
nus itegri deuorat. Et semp ad spem venturi
ihiat. Idem euem̄ nobis. Quicqd̄ expectantis
bus fortuna p̄iecit. id fine vlla voluptate p̄i
cimus et dimittim⁹. Statim ad rapinā alterius
erecti et attoniti. s̄ ibi. Nam iter rogat⁹ scdus
phus. Quid sūt diuitie. Rndit. Auari pondus
curaz minister. Delectatio verenda. insatiabi
lis inuidia. desiderū inexplabile. res desiderata
os excelsū. iusta occupiscentia. s̄ ille. faciūt em̄
auari sic q̄ estuat fiti ad illā extinguentā aquā
nō biberēt s̄ funderēt sup̄ pectus. qui quanto
magis sic facerēt tāto magis exeresceret fitis
Propterea Tullius in padoris ait. Improbi
et auari qm̄ incertas atq̄ in casu positas posses
siones habēt et pl⁹ semp appetūt. nec eoz q̄s
q̄ adhuc iuent⁹ est. cui q̄d habēt satis eet. nō
copiosi. nō diuites. s̄ etiā paupes estimādi sūt
hec ille. Vnde auar⁹ ē similis ydropico q̄ q̄nto
plus bibit tāto plus fitit. Ita auar⁹ q̄nto plus
lucrat. a acq̄rit tāto pl⁹ occupat. adeo q̄ de
siderū eius vadit in infinitū vt dicit phus dmo
politicoz. Et idē. iij. ethicorū dicit. Illibera
litas. i. auaritia insatiabilis est. Cōfirmantur

predicta auctoritatibus doc. Greg. 9. i. xlii. libro
moral. Ois avaritia ex potu situm multiplicat.
q̄ cū ea que appetit adeptus fuerit ad acquirē
da alia amplius anhelat. Qui em̄ adipiscendū
plus appetit huius sitis ex potu crescit. Et Am
bros. in libro de Nabuthe ait. Paupiorē se ius
dicat ois abundās. q̄ sibi deesse arbitrat̄ q̄
quid ab alijs possideat. toto mūdo eget. cui⁹ n̄
capit mūdi cupiditates. ei aut̄ q̄ fidelis est to
tus mūdos diuitiaz est. toto mūdo fungitur
qui considerans oīam suā timet reprehendi. Et
Iero. 9. ad Paulinū ait. Credenti totus mūdos
diuitiaz est. Infidelis aut̄. i. avarus obolo in
diget. Et Aug. xlii. de ciui. dei. ca. xlii. inquit.
Expectas o auaie aplectans onus tuū et cathe
nis cupiditatis alligas malā sarcinā tuā sup
humeros tuos. quid expectas. quid laboras.
quid inbias. q̄d occupas. expectas te satiare.
Avaritia ista te potest p̄mē. tu illā nō potes sa
ciare. nō est grauis avaritia. Quare ḡ te a som
no excitat que etiā aliq̄n te dormire nō sinit. et
fortasse habes cū illa alterū onus pigritie. Et
ista duo neq̄ssima onera secūq̄ repugnātia pre
mit et dilaniāt te. s̄ ille. Et sic p̄ rōne desides
en̄ q̄ diuitie nō satiāt. Secūdo idē pbat̄ rōne
modi. Quāto em̄ modus augendi pecunias fa
cilior cercior atq̄ securior est et lucrū maius.
tanto inbiant ad incrementū illius auari. Sed
mod⁹ iste pecunias augēdi p phas et nephas
et sp̄aliter p vsuras p ceteris h̄z p̄dictas q̄tu
or additōnes. q̄z facilior. certior. securior. atq̄
delectabilior. ac etiā p ose quēs lucrū mai⁹.
Et p̄pterea ad effectū succendendū ad cupidi
tate maxime et efficacissime opatur. Hinc etiā
Ecc. xlii. Insatiabilis ocul⁹ cupid⁹. Talis san
guisuge assimilari potest q̄ mēbro tumido de
lectabilis applicat. sanguine infectū insatiabi
liter fugit et dum mēbrū a putredine sanat ha
biipi necē fugēdo pcurat. Sic insatiabilis aua
rus dum venenosam pecuniā p avaritiā bibit i
satiabile aliū infirmū quā sanat dū necessitas
te indigentē subleuat. s̄ ip̄e p illud seipm occi
dit p p̄m. Unde p̄. xxx. Due sūt filie sanguis
uge que semp dicunt. affer. affer. s. cupiditas
et luxuria. sepeq̄ contingit q̄d s̄. Ecclesiastes
.iiij. Sonus ē. et h̄m nō habz rē. et tñ laborare
nō cessat nec faciant oculi eius diuitijs rē.
Tercio idē pbat̄ rōne termini. Scdm̄ enim
Aristo. p̄mo politicoz. finis auari est augmen
tatio pecunie. appetitus aut̄ finis h̄m eundē est
infinitus. p̄pter quē beatitudinē appetimus q̄si
infinitū bonū quāto magis possum⁹ cogitare
et q̄nto fortius et intētius nos valem⁹. Et hic
est q̄ sicut ait idē p̄hs. Pecunie amatores to
tam industriā suā et h̄bam et potētiā ordināt
ad pecunie lucrū. P̄terea creatura rōnalis
ad ymaginē dei facta creaturis oībus occupa
ri potest. repleti nō potest. q̄z capacē dei. s̄m
Ber. Nūcqd̄ deo minus est nō implebit. Itēz
nullū corpus in spūali de meri p̄t. Naz sicut la

plentia nō potest impleti archa. sic nec pecunia
impleri p̄t aia. Unde Boeci. 9. Nō plus satiaē
cor hoīs auro q̄ corpus aia. Et Ecclesiastes
.v. Avarus nō implebit pecunia. Que oia cōfir
mat Greg. 9. in quādā omel. di. Auar⁹ hic ar
det estu cupie ac multiplici cura custodie. et
postmodū ardebit igne gehenne. Si pot̄ etio
rem videt. timet raptorē. s̄ inferiorē. suspica
tur furē. Infelix tanta patitur quanta pati ti
met s̄ ille. Et sic patet ps prima h̄z s̄moris.

**Pars scda hui⁹ sermonis i qua pōnuntur
septē maledictōnes avaritie p̄pter
que summe detestanda est.**

Secūdo in isto s̄mone detestāda est aua
ritia rōne maledictōnis. Septē nanq̄
sūt maledictōnes ip̄ius p̄pter q̄s ab oī
bus est abhomināda atq̄ summe fugienda. q̄z
Prima est. Isaie p̄ph. q̄. v. ca. ait. Ve q̄ con
iungitis domū ad domū et agrū agro copula
tis vsq̄ ad terminū loci. Nūquid habitabitis
soli in medio terre. quasi di. nō. Et itēz Isaie
.xxiiij. 82. Ve q̄ p̄datis nōne et ip̄e p̄daberis.
Cūq̄ cōsumaueris dep̄dationē dep̄daberis. Et
cū fatigatus defueris otemnē. otemneris.

Secda est. Amos p̄ph. qui. vj. ca. ait. Ve q̄
opulenti estis in syon et cōfiditis in mōte sama
rie. Et itēz ibidē. Ve q̄ dormitis i lectis ebue
neis et lasciuitis i stratis v̄ris. Quaprop̄ nūc
migrabūt in capite trāsmigrantiū et auferet̄
factō lasciuientū. Et itēz ibidē. Ve qui comē
ditis agnū de grege. et vitulos de medio ar
menti. Ecce em̄ suscitabo sup vos dicit dñs exer
cituū gentē. que oteret vos. Et require ibi.

Tercia est. Abacuc. qui. ij. ca. ait. Ve q̄ mul
tiplicat avaritiā malā domui sue. ut sit in excel
so midus eius. et liberari se putat de manu ma
li. Ve qui multiplicat nō sua. vsq̄ q̄ aggrauat
stra se densū lutū. Quia tu spoliasti gētes mul
tas. spoliabūt te oēs qui reliq̄ fuerint s̄ popu
lis p̄pter sanguinē hoīs. Et itēz ibidē. Ve q̄
edificat ciuitatē in sanguie. et p̄parat urbem in
iniquitate. Laborabūt em̄ populi in multo igne
et gētes in vacuū et deficient.

Quarta est. xpi qui Luce. vi. ca. ait. Ve vob̄
diuitibus qui habetis nunc consolatiōem v̄raz
et cetera ibi.

Quinta est. Iude apli. ij. ca. sue canonice sic di
centis. Ve illis qui in viā Cayn abierūt. qui
maxime fuit avarus vt in Gen. legi. Et erroē
Balaā mercede effusi sūt. Et reliq̄ ibi multa.

Sexta ē. Iohis apli et euangeliste q̄ Apoc.
.viij. ca. ait. Ve ve ve habitantibus in terra. i.
terrena tractatibus inique et iniuste.

Septima ē. Aurelii Aug. qui ait. Si scires
aliq̄ scōz maledixisse ei qui aliq̄ cibum co
medit v̄s auderes comedē eū. Quō ḡ avarus
audet attingere amore diuitias. cū amatoribus

sacra scriptura que ex ore altissimi p̄d̄it tot
maledictiones ip̄onit. Et ideo ve illis q̄ viuunt
vt augeant res p̄turas vnde amittūt eternas
Et itez idē ait. Maledictus auar⁹ dispensator
cui⁹ largus est dñs. hec ille. Et sic p̄z ps sc̄da
huius sermonis.

**Pars tertia huius sermonis i qua p̄ba
tur auaritiā esse de testandā ratōe
damnificatōis.**

Orcio in isto sermone de testanda ē auari
tia rōne damnificatōis. Tria nāq̄ dā
na et pessima mala ex auaritia p̄cedūt
imp̄itētia. mors crudelissima. et pena acer
bissima. Prīmū malū est ip̄itētia. Auarus
em̄ nisi ratissime in mortis articulo satisfacere
vult. similis illi vasculo terreo in quo pueri de
narios ponūt. cum iam cupid⁹ nūmi incipit blā
diri eis. de quo vase nisi frangat extrahi min
ime p̄nt. Sic auar⁹ nūq̄ restituit nisi in mortis
articulo q̄n denarios suos secū ferre nō potest
vt verificet illud Ec̄c. xxiij. Multi quasi inuen
tōnem. i. ex ingenio hoīs adinuentū nō ex na
tura p̄hibitu. estimauerūt fenus. et p̄stiterunt
molestiā hīs qui se adiuerūt. Insuper auar⁹ cō
siderat ad statū salutis si posse puenire nisi p̄
posse restituat aliena. et sic indurat cor et non
agit penitentiā. Job. xli. Cor eius indurabitur
q̄si lapis. et stringet q̄i maleatoris incus. q̄ q̄n
to plus malleo ferit. tanto durior fieri solet.
Sic auarus q̄nto plures p̄dicatōnes audit. tā
to magis idurat nec vere penitet et satisfacit.
Sed de hoc melius tractabit de iniquitate vsus
raz. in tractatu vsuraz. i. ap̄endio de p̄ceptis
in illo p̄cepto. Nō furtum facies zc̄. Sc̄dm
malū est mors crudelissima. Nū em̄ infelix pec
cator maxime auarus a deo et a tota celestici
ria derelictus est. facile est demonibus eū i bas
trato desperatōis p̄cipitare. Quia q̄dem libe
tate eis ocella ope op̄lent oñdetes ei multitua
dimē scelez suoz et oblitā esse illi⁹ misericor
diā dei. sicut Job. xliij. c. ait. Obluiscat illius
misericordia. Et itez Job. xviij. ca. Aufere
ab eo oīs spes fiducie. s. venie. gte. et gle. Vñ
ip̄e in tali desperatōne derelict⁹. ait illud Job.
vij. Desperavi. et neq̄q̄ iam vltra viua. s. nec
vita corpali nec vita sp̄uali. nec vita eternali.
Vñ legit de quodā auaro q̄ cum infirmaretur
ad mortē. et vicini et noti hortarent ad cōtra
tōnem et cōfessionē. R̄ndit. Ego nō possum qz
nō habeo cor meū. Cui illi. Tu deliras. Nuid
em̄ est q̄s dicis. Nūo em̄ viueres si nō haberes
cor. Et quis tibi extraxit. At ille. Nō deliro. s̄
vez est q̄s dico. Ite ad capsam vbi sūt pecu
nie in q̄bus spem posui et ibi inuenietis. sicq̄
desperat⁹ decessit. Cūq̄ illi ad capsam access
issent et aperuissent. inuenerūt sicut ille dixerat
videlz inter pecunias cor illius. miraculose fa

ctū ad inuendū q̄ ibi erat totus affectus eius.
iuxta illud xpi Matth. vi. Sibi ē thesaur⁹ tuus
ibi et cor tuū erit. Tercū malū est pena acer
bissima. Cum em̄ auarus oībus creaturis male
vlus sit p̄pter auariciā radicē oīm maloz. aus
dita snia a dño p̄mulgata oītra eū oīs creatu
ra armabit. sicut Sap. x. v. d̄z. Pugnabit p̄ eo
orbis terraz. oītra īsensatos. et accipiet armatu
ram zelus illius. et armabit creaturā ad vltō
nem inimicor. Dom⁹ q̄ in qua iacet īfirmus
auarus atq̄ pietes et ligna oītra eū vindictam
clamare nō cessant. sicut Abacuc. ij. ait. Lapis
de pariete clamabit zc̄. Et ideo ait Inno. de vi
litate cōditōis humane. Auarus largus in ali
eno s̄ parcus in p̄prio. Bursam euacuat vt ar
cham impleat. Corpus extenuat vt lucrū extē
dat. Appetat t̄m collectā manuz s̄ ad recipiē
dum porrectā. Ad dandū clausam s̄ ad recipiē
dum aptam. Habet etiā auarus damnatōem vi
te que nūc est et future. hec ille. Nā q̄ntū auar
ti in hoc mūdo exarserūt cupiditate et auariz
tia tāto magis ardebūt in gehēna. Sū Apoc̄.
xviij. d̄z. Quantū glorificauit se. et in delictis
fuit. t̄m date ei tormentū et lucū. Et ideo Ma
ria Magdalena vt p̄z in euangelio Luce. vii. c.
Post multas delectatōnes carnales ne p̄ ip̄is
in inferno torqueret. ouersa ad p̄dicatōez dñi
nri. Ihu xpi vt agnouit q̄ Ihs accubuit in do
mo pharisei. nō auaritiā ducta. imo iam rez tē
poraliū cōtemptrix effecta attulit alabastrum
unguenti. et stans retro secus pedes eius la
crimis cepit rigare pedes eius. et capillis ca
pitis sui tergebat et osculabat pedes ei⁹ et vn
guento ungebat. docēs oīa terrena pedibz eē
oculcanda. Et nos facē cōcedat ille qui ip̄az
Mariā ad se traxit. Ihs xps dñs noster q̄ cum
patre et spiritu sancto viuit et regnat in secula
seculorum. Amen.

**Feria sexta post dñicam de passione d̄
filiabus auaritiē in generali : et de ali
quibus īpticulari.**

Sermo. lxxviij.

OMne quod est in mundo zc̄.
Itez vbi sup̄. Sc̄dm sniaz Gre
go. f̄res carissimi. xxxj. moral. Sep
tē sūt filie q̄s auaricia p̄ducit. de
q̄bus agerue tractandū est. qz oīne q̄d est i mū
do zc̄. que sūt videlz p̄ditō. fraus. fallacia. p̄
iuriū. inq̄etudo mētis. violentia. et obduratio
oītra misericordiā. Quaz sufficientiā et ratō
nem sic assignat Alex. i. sc̄da pte sūme sue i tra
ctatu de filiabus p̄dōz. de filiab⁹ auaritiē ar
ti. p̄mo. et bt̄is Tho. sc̄da sc̄de. q. cccvii. arti.
vij. Cūq̄ em̄ auaritia sit nimius amor pecunie.
aut est nimius amor acq̄rendi pecuniā aut reti
nendi. Si acq̄rēdi. aut ergo p̄ deceptōnem.

aut p industria aut p vim Plures enim modi acquirendi iuvenire non possunt. Si p deceptionem aut i verbis aut in factis. Si p deceptionem in factis avaricia acquirendis inhiat. generat ex se duo vitia. scilicet pditionem et fraudem. Si pditionem est domesticoz deceptionem. fraudem extraneoꝝ. vel pditionem est circa personas. fraudem vero est circa res ipsius persone. Si vero p deceptionem in verbis acquiratur pecunia. non est nisi p fallaciam seu mendacium. Mendacium est falsa vocis significatio cum intentione fallendi. Aut ergo est mendacium fallendi simpliciter. et sic generat fallaciam. aut est mendacium iuramento firmatum. et sic est iuramentum siue piurium. Item quod piurare dicitur iurare deum vel sanctos testes siue falsitatis. Si vero p industria avaritia acquirendis inhiat. generat mentis inquietudinem. qua semper sollicitatur de pecunia acquirenda. Si vero p vim. generat violentiam. Si igitur vitia generat avaritia ex seminario libidinis circa pecuniam acquirendam. Ex seminario vero libidinis circa pecuniam retinendam generat obdurationem cordis contra misericordiam quoniam solum negat in digressibus. immo excitatur adversus ipsos et murmurat. Et sic patet ratio numeri. De fraude tractabit specialiter. cum dicemus de fraudibus mercatorum vendentium et ementium. De fallacia mendacio et piurio tractabit in sermonario de preceptis. istis igitur omis in isto sermone de reliquis breviter aliquid describemus.

Primo. scilicet de pditione.

Secundo de inquietudine.

Tercio de obduratione simul et violatone.

Pars prima huius sermonis. in qua tractatur de prodicione filia luxurie pessima et iniqua.

Primo igitur in isto sermone de pditione tractantes. tria breviter considerabimus in punctis. Primo pditionis cognitionem. Secundo pditionis offensionem. Tercio pditionis exemplificationem. Quatum ad primum. scilicet pditionis cognitionem advertendum quod pditio dicitur fit in tribus. scilicet in rebus et dominiis. in capiendis vel occidendis personis. in revelandis secretis. Primo fit pditio quando quis revelat res secretas et manifestat res occultas domini sui vel amici sui alijs ut auferat eas et precipue inimicis suis. vel etiam cum castro vel civitate domini sui vel amici opatur ut amittat. et ipse vel alius iniuste accipiat. Et in utroque casu grave mortale peccatum. et tenetur talis ad restitutionem omnis damni tam ipsius domini et amicis suis quam alijs inde damnicatis etiam si ipse nullam inde utilitatem consequatur p regulam. Qui occasione damni dat damnum dedisse videtur. de iniuria. et de culpa. et. q. iij. qui consentit cum glo. Talis fuit pditio Absolonis qui facta iuramento contra patrem pditione abstulit regnum patri suo David. et precipue recepit quod me-

rui. habes diffusius historiam. ij. Reg. Secundo fit pditio circa personas ut capiant ab inimicis vel occidant. sicut valida pditionem Samsonem. Iudic. xvi. Sic Iob osculans Amasa sibi obviante ut amico gladio pditione interfecit eum. ij. Reg. x. Et David p litteras fecit pditione occidi Uriam. ij. Reg. x. Tercio fit pditio circa secreta revelata ut cum quis consilia et secretos tractatus domini sui vel civitatis sue revelat inimicis vel alijs quibus non debet iuxta illud ps. xj. Qui revelat archana pditionem fidei amici. Si quis tamen aliqua tractaret in nocumentum alicuius vel aliquorum contra iusticiam. non male faceret eis revelando talia secreta ut sibi possint cauere ab iniustis nocumentis modo tamen debito. et quantum fieri potest sine scandalo. ar. xxiij. q. iij. ostendit. et dist. lxxxiij. p. totum. et. xxiij. q. v. hoc videtur. Exemplum in Thub si qui simulans se amicum Absolonis vocatus ad consilium dissipavit consilium Achitofel quod erat contra David ac revelavit ei que secreta erant in consilio ut sibi pvideret. ij. Reg. xv. Heliseus et propheta revelavit regi israel consilia secreta regis syrie de hijs quibus iuste vel iniuste querebat illi nocere. hoc tamen habebat ex revelatione spiritus sancti. iij. Reg. vj. Sed cum quis peccatum alicuius notabile occultum manifestat alijs publice corripiendo. siue subditus siue platus. dicitur pditio. Unde Aug. Si cum occultum peccatum vis publice arguere. non eris correptor sed pditio. ij. q. i. si peccaverit. Similiter si sacerdos occulto peccato tori etiam excoicato denegat in publico sacramentum vel abstineat a communione eius publice. pditio est criminis. Et hoc prohibetur. vj. q. i. c. si quantum. Et multo magis que hoc in confessione manifestas pditio est. et puniuntur si quincat. extra de pe. c. re. ca. ois. Si quis etiam litteras clausas alicuius advertent aperit ut sciat secreta eius. pditio est et mortali peccatum nisi forte ex quadam subita levitate vel ignorantia faciat. cum illi notabile iniuriam faceret. et scandalum magnum posset evenire. et hoc nisi leges esset platus eius vel alius spem ponens in ratihabitione. vel nisi esset manifestus adversarius eius dubitans ne aliquid ibi tractaret contra eum. debet enim scribere sibi pvidere ne deveniat ad manus adversarii sui. Quatum ad secundum. scilicet pditionis gravem offensionem ait Aug. Qui hominem tradidit ille interfecit eum. domino dicente. Maius peccatum hoc qui me tradidit tibi. Intelligitur de pditione ad mortem. sicut de pe. dist. i. c. piculose. apte declarat. Et ideo sapiens ab hac pditione omnem hominem removere cupiens ps. i. ca. dic. Fili mi si te lactaverint peccatores res. ne accipias eas. Si dixerint. veni nobiscum in hidemur sanguini. abscondamur tedicula contra insontem frustra etc. fili mi ne ambules cum eis hec ibi. Est autem pditio maximum malum odiosum deo et hominibus ex quod multa mala oriuntur. Sed ad hoc et dictorum in precedenti particula clarioꝝ noticiam querunt tria dubia. Primum est tale. Cum quis possidet iniuste aliquam civitatem vel

castrū qz. s. v. usurpauit a vero et legitimo dñō.
si cuius vel subditus talis iniusti possessoris ut
alius occulte opetur vt amittat talē ciuitatem
vel castrū et recuperet verus dñs eius si peccat
Ad hoc rñdē qz aut s. agit ex cupiditate l.
odio. aut ex zelo iusticie. Si pmo mō qz in d. cō
sequit pmiū tpale vt fieri cōsueuit i hmoi qñ
peccet mortaliē nulli dubiū. Radice em īfecta
intentōis peste cupiditatis que est radix om
niū maloz nō pōt sequi nisi fruct⁹ mortifē dā
natōis. ar. i. q. i. c. ferē. Nō tñ tenebē ei q in
iuste possidebat etiā si amiserit. qz rem suā p.
prio dñō restituit. et si nō debito mō. hui⁹ hē
exemplū de Abner capitāno exercitus. Isboz
seth. ij. Reg. ij. Si aut ex zelo iusticie moue/
atur totaliter vt etiā pncipaliē. qz sperat se/
cūdario inde cōsequi aliquā remuneratōem tē
palem qz pncipaliē moueat ex iusticia. nō vi
detur peccare. qz qlibet debet primū iuuare ex
caritate sicut in psona ita et in rebus. ar. xxiij.
q. iij. qui pōt. et quis pncipaliē intelligat de
hīs qui habēt publicā ptatem qui ad hoc te
nentē necessario ex eoz officio. tñ etiā alij pnt
facere hoc ex qdam caritate. et hoc qñ verus
et legitimus dñs non potest alio mō recuperare
suā ciuitatē vel castrū p supiorē vel aliū. et ex
tali pditōne verisimiliē crediē nō sequi scan
dalū vel mors alicuius. hui⁹ habēt exemplū
de Joiada fūmo sacerdote. iij. Reg. xj. Sed si
hoc fieri nō potest sine morte hoim vel ptur
batōibus et scādalis alioz. nullo mō hoc est
attemptādū. vt expōt dicit Ambro. ij. q. iij.
c. demig. Et ideo qz raro sine pdictis fieri pōt.
nulli cōsulendū ē qz faciat. imo rē hēdus ē qñ
tum fieri potest. Et sic est pmiū dubiū declara/
tū. de quo dicit Greg. xxiij. q. viij. Si in morte
longo barboz me miscere voluissē. hodie lō
gobardo. res nec ducē nec regē haberēt. S.
qz deū timeo. in morte cuiuslibet hoim me mi
scere formido. xxiij. q. viij. si in rē. Scdm dñi
bū est tale. pturū hostē capitalē alicui⁹ dñi ut
ciuitatis iniuste agētis seu bellantis oīa ipm
dñm vel ciuitatē sit licitū pditorie occidē pū
ta p venenū et hmoi ppinatū a familiaribz su
is. Ad qd videt dieendū qz nulli licet puare
pōne aliū occidē quocūqz mō etiā qntumcūqz
malū et nociuū nisi in bello iusto vel se defendē
do. si hoc nō fit. pditorie. Et rō est. qz pceptū
dñi. ar. xxiij. q. v. de occidendis. et. c. si nō licet
sed nec etiā inducere aliquē ad ppinandū ve
nenū hosti qd nō fit cōmuniter nisi p familiares
et amicos. qz nulli licet inducē aliū ad mortale
cū sit oīa caritate. Offerente autē se aliq ad s.
faciendū cum iam pām sit in eo. nō videt illi
citū vti mala voluntate eius in bonū suū ei alia
qd pmittendo ob liberatōem suā ab hoste in
iuste grauare ipm. habenti em iustū bellū cō
tra aliquē. l3 occidē euz s. m. Aug. xxiij. q. i. qd
culpaē. ac etiā vti in hōis. xxiij. q. i. dñs. S3 il
lud nō est pdicandū nec cōsulendū ne patet via

pditōibus et homicidijs. qñimo et post fcm
iponenda esset ei pnia ad cautelā et terrorem
lxxij. q. i. c. itellectū. Et sic p3 scdm dubiū de
claratū. Tercū dubiū est tale. Quid si qd lit
teras alicui directas et ab eo post lectōem eas
rum dilaceratas et pietas recolligat iunctas
ptes insimul et legat. Rñd. Si ut sciat secre
ta eius. faciat curiositas ē. Si vt sibi pvideat.
hūana pudentia est nec pām. Cui libet em li
citū est sibi accipere rem q hē p derelicta. cuius
modi est talis lra. Rñd. Si pnetijs ad lraz iste
casus cōtigisse de illo qui scribebat qz mitteret
merces quas hē poterat. Et alius tali mō la
ceratas lras legens emit ipe merces et misit rē
sed verto casū. Quid si quis maliciose itēdēs
nocere alteri scribit lram dirigendā alicui vt
suo amico admonens vt emat multū de aliquo
mercimonio lana. serico. aromatis. et hmoi. qz
erūt cara in futurū qd nouit falsū esse. et pmit
tit sibi cadere in aliquo loco publico vbi fre
quētat aliqz quē odio h3 vt eā iuentā legat.
et talia emat vt ide multū pdat. et totū s3 seq/
tur. Talis vtiqz grauiē et mortaliē peccat in/
tendēs primo nocē oīa caritatē agēs. S per
mi. dis. i. c. nunqd. cū. c. sequētibz. Nō tñ teneē
satisfacē de dāno qz nō dedit occasiōē efficaz
cem damni. Nō em ita leuiter debēt credē sibi
q iputet suā leuitatē. Et alia multa possent h
queri que causa breuitatis omitto. Quantū
ad terciū. s. pditōis exemplificatōem. Quā
uis multa repianē exempla demōstrantia aua
ritiā esse causā pditōis. potissimū tñ exem/
plū est. Jude qui ppter auaritiā tradidit xpm.
De quo ppheta i psona xpi ait. Qui edebat pa
nes meos magnificauit sup me supplantationē.
Triplīcē aut panē ei dedit xps ad esū. s. panem
doctrinalē. panē sacramentalē. panē materialē.
Primus panis est doctrinalis. s. veritatis s
qua s3 Ezech. x. Mitte panē tuū sup transeun
tes aquas. i. porrige doctrinā eis q sūt in aqz
tribulatōnum vt roborent. vel i aquis opun
ctōis vt spe cōsolent. vel eis qui calcāt q de
serūt delitias delectatōnum vt i spūalibus de
lectent. Istū panē edebat Judas q cōtinue au
diebat doctrinā xpi iducentē ad cōtemptū ter
renoz. Et ipe etiā cū ceteris apīs ad pdicandū
eā missus fuit. vt expōt dicit Aug. i. q. i.
xps. Sed tante beneficētie oblitus ppter aua
ritiā qz sic fur cū erat veritatē pdidit. Ipsum
aut imitantē pdicatores qui veritatē i mendaci
um mutāt falsa populis pdicando vt placeant
et res tpales acquirāt vel veritatē reticendo
ne displiceant. Vñd. Triso. ait. Nō solū ille p
ditor est veritatis q trāsgrediēs veritatē pac
lam p veritate mendaciū loquit. S etiā ille q
nō libere pnunciat veritatē quā libere annun
ciare oportet. aut nō libere defendit veritatē
quā libere defendē quērit. pditor est veritas
is. xj. q. iij. nolite. Scdm panis est sacralis
et pcpue eucharistia. sonde de ipo loqns dñs

Ihesus **Jo**h^{is}. vi. ait. **P**anis quem ego dabo
caro mea est. p mundi vita. **H**uc panē comedit
Judas in vltima cena. s. eucharistie cum alijs.
Unde **Aug.** sup ps. **X**p̄s qd fecit nobis. i. qle
exemplū tribuit qui tāta patientia suū pdito
rem vsq ad mortē sustinuit vt ei p̄mā eucharis
tiā p̄rio ore ofectā suis mamb⁹ traderet. i.
q. i. xpus sed tanti bñficij ingratissim⁹ mor
ipm osculo pdidit. **C**ui assimilanē sumētes sa
cramentū cū conscientia peccati mortalis. et in
cōtriti accedētes vt amici osculātes et ei vnīs
entes p omunionē. s. tradētes eum i manu ini
micorū ppter malā dispositiōem. i. demonum et
p̄tōz qbus sūt pleni q̄tum in eis est. **U**nde
Ierō. dicit. **D**ic mihi sacerdos. dic mihi clerica
ce. qūo eisdem labijs qbus osculatus es labia
mētricis oscularis filiū virginis. **J**uda oscu
lo filiū hoīs tradis. **E**t quo tales assimilat. **J**u
de pditori. **T**ercius panis ē materialis. cui
ius noīe in scriptura sacra q̄p̄hendiē omē ne
cessariū ad vitā humanā. **H**uc panē edebat. **J**u
das sibi pcuratū a dño. **E**t vis mirabilē clemē
tiam dñi et beneficentiā. qz sciebat eū inclina
tū ad cupiditatē. vt posset satisfacē sue ocupie
sue auaritie aliq̄liter ne omīno carens pecunia
iducere ad faciendū pditiōem. omisit ei locu
los vt inde posset auferre aliq̄. pmittēs min⁹
malū. s. furti vt cessaret a grauiori. s. pditiōis
ex ip̄a rei dispositiōe. **S**ed ignis nūq̄ dicit fū
ficit. **p̄. xxx.** **A**d tm̄ nempe eū nephās auaria
tie duxit vt magistrū dñm et bñfactōz suū p
dendo venderet vilissimo p̄cio. **H**uic aut pessis
mo pditori opari oñdit **Beda.** p pecunia fal
sa testimoia i iudicjs et h̄mōi dicētes et discor
dantes a veritate p sua omoditate. **U**nde sup
illud **Mar. xliij.** **A**bijt **J**udas ad sūmos sacer
dotes. sic ait ip̄e **Beda** vt p̄. xj. q. iij. abijt. **C**ū
p munerib⁹ oītra quēlibet falsū dicūt testimo
niū pfecto qz veritatē p pecunia negāt p pe
cunia deū vendūt. **I**p̄e em̄ ait. **E**go sū veritas
Cū fraternitatis societate aliq̄ discordie pez
ste omaculāt. deū pdūt qz deus caritas ē. **C**uz
veritatis et caritatis iussū spernūt. deū qui ve
ritas et caritas est. pdunt. maxie cū hō n̄ infie
mitate vel ignorantia peccat. s. in similitudinē
Jude querit opportunitatē zc. **N**ō tm̄ intelligē
dum est qz pdicti ita grauiē peccent vt **J**udas
et si damnabiliē. **E**t sic p̄. qd dicendū sit de pa
ditiōe. patetqz ps p̄ma huius smonis.

Pars secunda huius smonis. in q̄ tra
ctatur de mentis inq̄etudine alia aua
ritie filia.

Ecūdo in isto smone tractandus est de
mētis inq̄etudine vtiqz filia auaritie. **A**d
quā ptinet imoderata sollicitudo circa
tpalia. de qua saluator n̄. **Mar. vi. dīc.** **N**oli
te solliciti ē. **S**ed hic occurrit dubiū. **C**ū inq̄

etudo mētis ponat filia accidie. quō erit etiam
filia auaritie. **A**d h̄ rñdet **Alex.** vbi sup arti. ij.
qz inq̄etudo mētis put nascit ab accidia n̄ des
terminat sibi aliq̄m materiā. **E**tem mens accidi
oñ auertit se. querēs illicitā q̄etem. **C**ircuit em̄
cogitatiōe et desiderio res q̄i infinitas vt sal
tem in illis quietē inueniat. **E**t illud b̄z inq̄ie
tudo mētis et accidia. **P**erout vero nascit ex a
uaritia determinat sibi materiā. s. pecuniā circa
quā ogregendā studere nō cessat. **E**t istd stu
diū ogregande pecunie b̄z inq̄etudo mentis i
auaritia. i. nimia sollicitudo. **E**t qz apl⁹ **Ro.
xij. ait.** **S**ollicitudine nō pigri. **S**ciendū qz tri
plex est sollicitudo. **P**rima criminalis et repus
dianda. **S**cda tpalis et moderāda. **T**ercia spi
ritualis et āplexanda. **P**rima ergo sollicitu
do est criminalis et detestanda seu repudianda.
de q̄ dicit apl⁹ **Phil. iij.** **N**ihil solliciti sitis
s. tali sollicitudine criminali. **E**st aut criminalis
sollicitudo seu mortalis tripliciē. **V**no modo
circa tpalia multū q̄rendo mēte et corpe labo
rando et in eis ostituēs finē vltimū. tpalia ip̄a
plus amādo q̄ salutē p̄riā. **S**ollicitudo enim
ip̄ortat q̄dam studiū. **S**tudiū aut est vehē
mēs animi applicatiō circa aliq̄d. **E**t de hoc in
telligit illud **Eccle. i. j.** **P**eccatori dedit
deus afflictōem et curā sup fluā vt addat et cō
greget. s. tpalia. **E**t subdit. **E**t hec cassā et va
na sollicitudo est. quia. s. nō affert sibi illū fru
ctū quē credit. s. vitā eternā. etiā paupib⁹ dīc
mittendo nisi ip̄m vere peniteat et qbus d̄z sa
tisfacit. **A**lio mō sollicitudo tpaliū est crimi
nalis. s. m̄ **Th. scda scde. q. lv.** qñ est tanta et
ita inordinata qz a spūalibus salutis sue necessa
rijs retrahit ea omittēdo vt lucret. puta si ita
institit negociat omib⁹ artificij recollectōis
mellū et vindemie qz omittit feruacē festa. ieiū
nate dieb⁹ p̄ceptis. audire missam festiuis die
bus. oīcare. ofiteri. et h̄mōi. **E**t de hac dicit
xpus **Luce. xij.** **S**ollicitudo hui⁹ seculi suffo
cat verbū. s. auditū vel inspiratiōe fructificet
in mēte. **A**d hoc etiā facit qd ait **Greg. in li
bro moral. dis. xlvij. c.** **O**ēs hui⁹ mūdi dilectō
res in terrenis rebus fortes sunt. s. ad sollicite
p eis laborandū. in celestib⁹ debiles. **N**am p
tpali substantia vsq ad mortē desudare appetūt
et p spe ppetua nec pax in labore subsistunt.
Si quis aut ex nimia sollicitudine quā gerit ad
tpalia nō omittit spūalia ad salutē necessaria s̄
diminuit in deuotiōe. et torpens fit a feruore
debito. veniale erit. **T**ercio mō est mortalis
etalis sollicitudo qñ etiā in alijs criminib⁹ appo
nit diligentē curā et festinā ad ppetrandū. et
sic mulieres sūt sollicite ad ornandū se multum
ponētes de tpe et diligētia. et gulosi ad ppa
randū cibos. et ambitiosi ad honores pcuran
dos et h̄mōi. **E**t de hac etiā intelligit illd p̄.
xj. c. **A**ia sollicitoz. s. ad malū pibit. **D**ec aut
sollicitudo criminalis est repellēda. qz facit ho
minē deo inimicū. cuz p hanc huiat mundo seu

dyabolo. Nolite ergo de huiusmodi solliciti esse.
Secunda ergo sollicitudo est humanalis seu temporalis. Quia enim homo multis indiget. hinc ab humanitate sua instigatur ut sollicitus sit circa temporalia quibus sustentatur ne sibi deficiat. Sed ista est moderata remouendo illum timorem mordacitatis quod facit timet ut etiam faciendo et laborando quod in se est non omittendo curam salutis anime non prouideat sibi. quod pertinet ad quandam diffidentiam bonitatis seu prouidentie diuine. et hoc utique patet. Et ideo excludit Christus hanc sollicitudinem precedentem ex nimio timore defectus triplici ratione. Unde et ter dicit **Matth. vi.** Nolite solliciti esse etc. **P**rimo ratione maioris influentie. ibi. **R**atione anime plene est quod est. Et ratio talis est. quod qui maiora prestat. utique ex amore non ex debito et maiora prestat. sed deus dedit nobis animam et corpus sine nostra sollicitudine que utique sine operatione sunt maiora et perfectiora esca et vestimentis ut patet ex se. Et etiam quod finis est nobilior hijs que sunt ad finem. hanc esca et vestimenta sunt ordinata ad sustentationem corporis ergo si prouidet de maiori. scilicet dando corpus et animam prouidebit et de ceteris ac vestimentis. Et ideo nolite solliciti esse. **S**ecundo hoc fit ratio de uberioris prouidentie ibi. **R**espiciite volatilia et considerate lilia etc. Et talis est ratio. Sapiens qui gubernat sapienter domum suam omnibus prouidet. et si prouidet minimis animalibus ut cambus et auibus ac equis. probabile est quod prouidebit et creaturis rationalibus. **S**ed sapiens istum est deus qui optime gubernat domum vniuersi. Unde si prouidet et manifeste patet auibus de victu ita quod absque sollicitudine et opere semmendi et congregandi habent unde viuunt. et herbis et virgultis prouidet etiam de tam nobili vestimento ut sunt flores que dicuntur lilia habentia tam pulchrum colorem et viuacem quod Salomone nunquam fuit vestitus veste talis coloris. Quanto magis credendum est quod deus prouideat de sufficienti cibo et vestitu quos ad imaginem suam fecit creaturis nobiliores. **T**ercio hoc excludit ratione credentie et spiritualis beniuolentie ibi. Nolite solliciti esse etc. Et ratio talis est. **G**entes et infideles non credunt diuinam prouidentiam curam habere de actibus humanis. et ideo non mirantur si sollicitantur ad ista temporalia acquirenda estimantes suam industria posse ea habere. Sed vos fideles cum creditis deum omnium gubernatorem et modo specialiori hominibus non oportet ita sollicitari. scilicet laborando humiliter prouidendo confidere in deo. **N**am **Eccl. iii.** **S**ed nullus sperauit in domino et defusus est. promissum in mandatis eius et derelictum est. **G**ratia etc. **T**ercia sollicitudo de spirituali et amplexanda. De qua **Matth. vi.** **P**rimum querite regnum dei etc. **A**it ei **Ieromus** De cibo et vestimento spirituali semper debemus esse solliciti. **C**ibus est verbum dei. vestimenta varia sunt habitus virtutum quibus anima ornat. **S**ed **Ambrsio**. **H**ec sunt interna mentis velamina. indumentum. **C**irca hec igitur spiritualia debet homo sollicitari erga deum erga seipsum et erga proximum. **P**rimo erga deum. Nam hoc est vnum et vltimum quod deus

requirit ab homine ut verum bonum. ut **Sz Michae** **vi. f.** sollicitum te ambulare cum deo tuo. quod fit per feruentem dilectionem. ad quam quis prouocatur sollicitate orando et meditando. **U**nde ad **Ro. xii.** sollicitudine non pigri spiritu feruentes domino seruientes. et sic queritur regnum dei proximum. id est potissimum regnum glorie. **S**ecundo debet homo esse sollicitus erga seipsum cauendo se ab infidijs dyaboli et custodiendo sensus suos tempus non perdendo. **U**nde **Sz Deutro. iij.** Custodi te metipsum et animam tuam sollicitate. **T**ercio debet quis esse sollicitus erga proximum. ad **Eph. iij.** solliciti seruare unitatem spiritus in vinculo pacis. et primum spectat ad plures sollicitari erga subditos in spiritualibus et temporalibus. **U**nde ad **Ro. xii.** Qui preest in sollicitudine. et pater per filio. et coniuges alter per altero. et matrona de puero necessario. **S**ed **Marthe** que satagebat circa frequens ministrum dixit Christus. **Martha Martha sollicita es.** **I**n quo non de sollicitudine reprehenditur sed de turbatione et murmuracione. **Luce. x.** Et sic querendo regnum dei et iustitiam eius sollicitudine spiritus sancti adiungitur temporalia ut non oporteat sollicitari anxia. Et sic patet per secula huius sermonis.

Parasercia huius sermonis in qua tractatur de obduratione et violentia alius filiiabus auaritie.

Tercio in isto sermone tractandum est de obduratione contra misericordiam et violentiam utique filiiabus auaritie. **C**irca quas more solito tria videnda sunt quatuor. **P**rimum de omniatio seueras. **S**ecundum de monito caritatiua. **T**ercium vero de testatio approbata. **P**rimum quod si videndum est de omniatio seueras. scilicet contra illos qui habent cor obduratum ex auaritia ut. scilicet non subueniant proximis suis in necessarijs cum possint. quod omnium preceps ex auaritia ex eo quod amat plures subamptalem quam proximum suum. Et istis comminatur dominus in euangelio dicens. **E**suriam. et non dedistis michi manducare etc. **I**te maledicti in ignem eternum qui patus est dyabolo et angelis eius. **Matth. xxv.** **E**lemosina enim ut **Sz Tobie. xii.** non patietur ire in tenebras animas infernales et hoc est quod ait Christus. **B**eatus qui intelligit super egenum et pauperem. in die mala liberabit eum dominus. scilicet a penis. **D**ies enim mala deus dies iudicii particularis et vniuersalis que mala est reprobis propter damnationis sententiam duram contra eos publice latam. **E**ccontra autem **Sz Iac. ij.** **I**udicium sine misericordia fiet ei qui non fecerit misericordiam. **I**nhumanus erit illis. **S**ed apostolus in alio loco de diuite avaro dicit. **N**on dabit deo placationem. scilicet elemosina. et precium. scilicet redemptionis anime sue. **D**ominus etiam placat muneribus elemosinarum. **S**ed inhumanus cum non det elemosinas ex auaritia ipsum placare non potest. et per consequens manet inimicus. et nihil quod facit bonum potest deo esse gratum. Et ideo **Daniel. iij.** de peccata tua

elemosinis redime. Et Ambro. noster. Peccas
ris tuis venundatus es. s. dyabolo. redime te pe
cunia tua. s. p. elemosinas de pe. dis. i. e. medis
cina. Scdm qd hic videndū est dī caritati/
ua admonitio. qz. s. admonemur relinque istā
duritiā nō solū metu pene sed amore glorie. Et
ideo Math. xxy. Venite bñdīcī rē. Esuriui et
dedistis mibi māducare. sitiui. et dedistis mibi
bibere rē. Nam ad hoc idcirco hortantē exem
pla naturalia oīm creaturaz dei. Ait em Aug.
Iudiciū maximū diuine bonitatis est qd vnaqz
creatura cogat dare seipam. Sol omūcat su
um splendorē nec dicit. Splēdor est meus. Sic
luna. sic stelle. sic aer omūcat seipm. sic terra
arbores. erbe. flumina. et fontes aquaz. et oīa
hoies monent vt et ipi velint omūcare se/
iplos. hoc ē ut s. supfluo saltem subleuet mise
rias primoz. Vnde Ambro. i. pmo de officiis
ait. Sunt multi qui nullā habent i agris aut in
vineis portōnem. Hoī inopie s. copia quā de
dit dñs diuitibz est osulendū. ut et ipi deo pro
terre fecunditate bñdicāt nobiscū. quos iō s.
diuersis molestijs laborare pmittit dei clemē
tia vt et miseros p. paciencia et misericordes
omūcet p. benignolentia. hec ille. Sed s. hīs
habet diffuse in tractatu de elemosina. Ter
ciū qd hic videndū est dī p. bata detestatio. s.
violentie filie auaritia. Nam miseri auari cū non
pnt pauperes defraudare. eoz. res vi dispos
nūt accipere. Vnde Eccl. xij. dī. Venatō leonis
onager in heremo. Sic pascua diuitū paupes
Et Isidorus. xj. q. iij. ca. paup. ait. Paup. dum
nō habet qd offerat. nō solū audiri otemntur
s. et oīa veritatē opprimūt. Cito violat auro
iusticia. Nullāqz reus p. mescit culpā quā rea
dimere nūmis estimat. hec ille. Et ideo detes
tatur et repēdit hmoi violentia. Vt patz
Iere. xxi. vbi sic dī. Ve qui edificat domū suā
in iniusticia. et cenacula sua nō i iudicio. amicu su
um opprimet frustra et mercedē eius nō reddit
ei. Qui dicit edificabo mibi domū latā et cena
cula spaciofa. que aperit sibi fenestras et facit
laquearia cedrina. pingitqz sinopide. Qui ho
oculi et cor ad auaritiā et sanguinē innocentū
fundendū. et ad cursū mali opis. Propterea
hec dicit dñs ad Ioachim filiū. Josie regē Ju
da. nō plangēt eū ve frater et ve soror. nō cō
crepabunt ei ve dñe et ve inclite. Sepultura
asini sepeliēt rē. Innumera igitur sūt illa mala
que oīa deū omittūt isatiabiles auari. qd p.
p. exemplū illoz. malignoz. phariseoz. et scri
barū qui ppter auaritiā vt patet Ioh. xi. ca. in
euangelio hodierno. Colligerūt siliū aduer
sus xpm et dicebāt. Quid facim? qz hic homo
multa signa facit. si dimittim? eū sic. omēs cre
dent in eū. et venient romani et tollent locum
nr̄m et gentē rē. Quāobrem fūmo studio omēs
inūgilare debent ab auaritie faucibus fugere
vt sic valeant adipisci dei gratiam in presenti
et in futuro sempiternam gloriā in secula se

culorum. Amen.

Sabbato post dñicam de passione. de
ocessione et piculo mercantiaz.

Sermo. lxxix.

OMne quod est in mundo rē.
Ite. vbi sup. Postq. in supior
ribus fratres desideratissimi sa
tis diffuse abundeqz tractatū est
de auaritia in omuni et in generali. nūc specia
liter descendendū est ad tractandū de auaritia
ementū et mercatorū vendentū et negocianti
um. Licet em mercantia licita sit vtilis et neces
saria. attē p. auaritiā i ipa hodiernis tpi b. i.
numerabiles fraudes sūt et multe deceptōes
et iniusticie. Vnde sciendū qd ars mercatōe est
quedā dñia cuius maritus fuit dñs iust. et fili
eius fuit dñs rect. Tant. em fuit amor et col
ligatio illoz inter se qd tota ciuitas guberna
batur consilio et auxilio isto. Accidit aut vt
ppter inuidiā malignantiū dñs iustus et fili
eius dñs rectus epularet a ciuitate. et sic dñia
mercantia sola remāsit sine rectitudine et iustis
cia. ppter qd ciuitas est subuersa. et facta ē spe
lunca latronū. qz remota iusticia quid sūt re
gna nisi magna latrocinia. ut dicit Aug. iij. s.
ciui. dei. Idcirco de fraudibus mercatōe tracta
re cupientes vt intelligāt talia excentes qd
facere quidue dimittē debeāt. qz vt ait Iohes
Omne qd est in mūdo rē. In isto smone circa
ipaz. licitam exercitatonem tria considerabis
mus. quorum.

Primum dicetur concessio.

Scdm vero p. clatio.

Tercium aut detestatio.

Pars prima huius sermonis. in qua de
claratur qualiter mercantie exercitiū
est de se licitum.

Primo igit in isto sermone circa mercā
tie ocessionē et p. missionē hie licitā exer
citatonem tres oclusiones annotade sūt. quarū
Prima s. oclusio distinctōis. Scda vero di
citur oclusio licite exercitatonis. Tercia autē
dicit oclusio respōsionis. Prima igit oclusio
que dicit distinctōis sic declarat s. m. Alex. s.
ales in pluribz locis. et Bona. i. ij. dis. xxxviii.
et magistrū sniaz in eadē dis. s. q. tria sūt ge
nera opez humanoz. Primo em sūt quedam
que mime pnt esse mala. sicut diligē deū ex to
to corde. ex tota aia. et ex totis viribus. Math.
xxij. Nam virtutes nō pnt esse male. qz p. bus
in. et hicoz. ca. v. dicit. Virtus est habit. bo
nus qui habentē p. ficat. et opus bonū eis reda
pit. Scdo quoqz sūt op. mala que minime

possunt fieri bene cum et ipsa inordinatio actus
in se oino mala esse prohibeant. hmoi sunt blas-
phemare deum. odire proximum. usura. fornicatio.
et hmoi. Sed phus. ij. ethicoz. ca. vj. dicit. qd
quedam sunt que o festum notata. ouoluta sunt cum
malitia. et exemplificat de furto et similibus.
Et dicit qd talia non possunt licite fieri. Itē. iij. ethi-
coz. ca. ix. dicit qd hmoi seipm prauum est menda-
cium et fugiendum. Tercio sunt quedam alia in dif-
ferentia qd possunt bene et male fieri. quodamodum
dare elemosinam. ieiunare. orare etc. inter qd mer-
cantia nuncupatur et computatur. qd de se mala non est
sed tamen aliquibus circumstantiis potest deprauari. Pro-
inde Aug. in libro noui et veteris testamenti
ait. fornicari hominibus semper non licet. Negociari
autem aliquando licet. aliquando non licet. Et sic patet prima
conclusio in generali. Secunda conclusio que dicitur licite
exercitationis sic declaratur. Sed mercantie trans-
actio exercitatio de se sit licita. probatur triplici lege.
scilicet nature. scripture. et gratie. Primo probatur
mercantiam esse licitam lege nature sic hmoi Scotus
in. iij. dist. xv. q. ij. s. ex manifestis necessitati-
bus et commodis hominum omnium. puenientibus
ex officio et exercitatio ipso mercandi. Constat enim
vni patrie vel vbi multa deficiunt qd in altera su-
perabundant. Qui autem in colendis agris et in ce-
teris artibus mechanicis occupantur. vel reipub-
lice regimini aut iuste militie operam prestant ad
res quibus egerint emendas et deferendas com-
mode et oportune ire non possunt. nec super hoc ois in-
dustria habent et penam. qua ex re rei publi-
ce satis expedit qd huic officio aliqui idonei man-
cipentur. quibus utique merito pro emolumento aliquod
lucrum debetur. Unde apostolus. i. Cor. ix. ca. ait. Quis
militat suis stipendiis vniuersum. et quis repit pos-
set qui sine lucro huic operi inservire vellet. cum
Matth. x. ca. dominus dicat. Dignus est mercenarius
mercede sua. Quia igitur quod rei publice vniuersum
saliter et peculiariter utile est. id quod fieri potest et debet
in oino non parum laudandi sunt qd ex hac intentione huic
operi seruire intendunt. Unde inde lucrari videantur
cum industria. sollicitudinem. labores. pericula
hac pro re mercatores exponant. dum sit discre-
ta gratia lucris. Secundo idem ostendit lege scrip-
ture. quod sic patet per. Nam si hoc esset de se. id est de
sua natura peccatum saltem veniale. expulset ipsa scrip-
tura sacra hoc in aliquo loco prohibuisset et ma-
gime cum totum fere hic mundus sicut experientia patet
in hoc semper et publice occupetur. hoc autem nunquam
fecit nisi solui aliquam rationem circumstantie viciose. ha-
cuius est mercari in sabbato vel in templo. in quo
actu ipsum in se videtur occidere. Proinde premie
ca. vlti. scriptum est qd nullus ferret onus in die
sabbati. et qd negociatores non venderent venas-
lia in die sabbati. Ex quo colligi potest qd mercato-
res alijs diebus vendunt et emere poterant. Et si in
die sabbati erat prohibitu. hoc erat propter festum
in quo negociari non licebat. non quod esset de se ma-
la. Tercio quod negociationem esse licitam in lege
gratie ostendit. Nam tempore tali auctoritas vniuersalis

ecclesie mercatores sub aggrua mensura lucran-
tes mime damnat. imo in. c. p. nras. de dona. m-
ter vi. et vxo. mercatores approbare videtur quod
dicit. Pro cuiusdam uxoris cautela dote reponi
debet in manu cuiusdam mercatoris. Et sic patet
secunda conclusio. Tercia conclusio que dicitur rationis
sic declaratur. Posset enim contra predicta aliquis dicere
Iohes Crisostomus. sup. illud Matth. xxi. Et enciebat
Iesus oves vendentes et ementes in templo. Et po-
nit. lxxviij. dist. c. enciens. Licet plerique docto-
rum textus illud. c. non habeant. Ibi ei ipse Cris-
ostomus. ait qd per hoc Christus designauit qd mercator
nisi deo potest placere. et ideo nullus christianus
debet esse mercator. aut si voluerit esse. prius
ciat de ecclesia. Et paulo post. Qui emit et ven-
dit non potest sine peccato esse. Ad hoc respondetur
qd Crisostomus ibi exegretatiue locutus est pro eo qd pau-
ci sunt mercatores qd debitam mensuram iusticie ma-
tendant in suis mercatombus et obseruent. et qd
multis alijs vicinis ibi non peccent. Aut sine du-
bio non est in hoc dicto sequendus. cum pro certo
nulla pro se haberet rationem cogentem seu scripture
auctoritatem. Et dicta sanctorum non cogunt nisi pro
ecclesia. probentur vel auctoritate scripture vel
rationem. ut patet dist. ix. c. ego hmoi Aug. Nam ex
illo sacre scripture loco hoc non potest trahi qd
Christus ibi generaliter iuehit contra oves vendentes
et ementes in templo. Non enim oportet oves fuisse
se mercatores loquendo de eis iuxta communem
formam. de quo tamen mercatore proprie ibi Crisostomus lo-
quitur. Et sic patet tertia consideratio. patetqz
pars prima huius sermonis.

Pars secunda huius sermonis in qua de- claratur qd negocium mercantie est pe- riculosum.

Secundo in isto sermone aduertendum est qd
quis negociatio sit licita. est tamen periculo-
sa. Circa quam tres consideraciones annotan-
tur. quarum prima dicitur probatio. secunda vero causas
tantis. Tercia autem periculosis. Prima conside-
ratio dicitur probatio. scilicet qd est quedam negociatio
probata et laudabilis exercenda. scilicet negociatio
spiritualis. de qua Matth. xxi. saluator ait. Simile
est regnum celorum homini negociatori qui genti bo-
nas margaritas etc. Regnum enim celorum hoc signat
ecclesiam militantem. Negociator discursat in cor-
pore sed mente per tres regiones que sunt domini sui
vbi manifestat potentias suas. Prima regio ce-
lestis est in qua manifestatur dei potentia ad re-
munerandum. Secunda est terrestris in qua declara-
tur dei potentia ad creandum et gubernandum.
Tercia est in inferis vbi approbat dei potentia
ad cruciandum. Merces que emitur in prima et re-
pitur est gloria diuine ituitomnis. Visio est inqz
tota merces. dicit Aug. Emae autem si hmoi emi per
gloria que utique pecunia est ipsius domini omnia
data suis suis ad negociandum spiritualiter. Et autem

possit habere istam pecuniā qua emat vendat
oia que possidet. s. et subam et corpus. et aiā
supponit grē ad eam habendā et obseruandā et
augendam. et ea mediāte recipit glām. qz fm
psalmistā. Graciā et gloriā dabit dñs. In se-
cūda regione huius mūdi sūt multe margarite.
Multe ei sunt genera bonoz. vt diuitie sci-
entia et hmōi. s. p̄cioz oibz est sapia. Vnde
de ea dicit **Sap. vii.** Nec opauit illi. s. sapie lapi-
dem p̄ciosū. et oia que desiderant huius nō va-
lent opari. Pecunia vero qua emat ē labor co-
hibēdi et moderādi suas passiones. Nā ut p̄hs
dicit. n. ethicoz. ca. iij. virtus est circa bonū
et difficile. Et **Virgilius.** Burfū attolle gēdūz
s. ad virtutē hoc opus. hic labor ē. In tertia
regione. s. inferni que descendēdo meditatio
ad eam in p̄nti vita potest emi. est venia. i. re-
missio pene eterne inferni vel sp̄alis purgato-
rii cui⁹ quisqz est debitor p̄ peccatis suis. Nō
em̄ est homo sup̄ terrā qui nō peccet. ait **Salomō.**
Reg. vii. Nulla p̄ciosior margarita ex
illa regione pot̄ trahi et vtilior. s. ista venia.
Multū em̄ meditatio inde p̄nt trahi. ut cogni-
tio diuine iusticie. opassio ad illos et hmōi. s. qz
pecunia qua emat ista merces et margarita p̄-
ciosa est penitētia. Vt em̄ dicit **Leo papa.** Peni-
tia nō dat nisi correpto. de re. iu. libro. vi. Et
plenius declarat **Aug. de peni. dis. i.** inquit
penitē putes de errore ad veritatē. de quocūqz
magno vel puo vicio ad virtutē trāfire pos-
se sine p̄nia. De ista negociatione sp̄aliē intel-
ligit qd dñs p̄cipit di. **Negociami dum venio**
zē. Et sic patet p̄ma cōsideratio. Scda cōsider-
atio dicitur causatōis. s. que est causa qz homines
in arte licita sepe peccent. Et breuiter dicitur esse
triplex siue tripliciter attingit ip̄os in hoc peccare
negocio. Primo ppter astutiā inq̄tuz. s. negociator
mūdiālis ad lucrū cōsequēdūz vtiē nō veris vijs
s. simulatis et apparentibz. Vnde **Greg. li. v. moral.** sup̄ illud **Job. xij.** Deridet
iusti simplicitas. dicit sic. Sapia hui⁹ mūdi ē
eorz machinatōibus tegē. sensū verbis vela-
re. que falsa sūt vera cōdere. que vera sūt fal-
sa demonstrare. hec p̄rudētia vsu a iuuenibz scri-
tur. a pueris p̄cio discitur. s. ille. Et. iij. ad **Cor.**
iiij. dicitur. Abdicam⁹ occulta dedecoris nō ambu-
lantes in astutia s. in manifestatōne veritatis.
Secdo ppter doli nequitia. Sic ei ad astutiā p̄-
net excogitare nō veras vias s. simulatas et ap-
parētes ad aliqd bonū vel malū cōsequēdū. sic
assumptio taliū viāz p locutōnem ad dolum p̄-
tinet. Quicūqz em̄ excogitat malū facē aliqd.
necesse est qz excogitet aliquas vias dolosas qz
his facilius p̄positū psequant. fm̄ illud p̄.
xij. dicitur. Dolus in corde cogitantū mala. Talis au-
tem executio ad decipiendū p̄mo quidē et p̄nci-
paliter fit p verba que p̄cipuū locū tenēt iter
signa quibz hō aliqd alteri signat. vt patz p
Aug. li. de doctrina xp̄iana. Et hec deceptio p
verba maxime inueniē in mercatoribz. Contra

quos dicit aplūs p̄mo ad **Thessal. iij.** Ne q̄s
circūueniat in negotio fratrem suū. hoc ei p̄ch
est. Tercio ppter fraudulentia que videt p̄ti-
nere ad illicitā receptōem rez exteriorz. di-
citur em̄ **Act. v. qz Ananias** vir quidā cū vxorē
sua Saphira vendidit agrū. et defraudauit
de p̄cio agri. et sic fraus p̄tinet ad opatōem et
ad facta. Talis autē fraus p̄maxie viget i mer-
catoribus. fm̄ illud **Job. xij.** Decipit hō v̄is
fraudentis. ergo est p̄ch. Et sic p̄z secūda
cōsideratio. Tercia cōsideratio dicitur p̄ciatōis
Circa quā aduertendū est qz sūt qdam negocia
p̄ciolosa que vix p̄nt absqz p̄cio fieri. sic btūs
Greg. dicit in omel. xij. Et notat a gracia/
no de p̄nia. dis. v. c. negociū. Hmōi autē fm̄ du-
randū n̄m et alios doc. septe sūt. Primū est cu-
ra rei familiaris. Scdm̄ est militia. Tercius est
pcuratio. Quartū est administratō. Quintus ē
aduocatio. qd negociū fm̄ hosti. oibz est p̄-
ciolius. Sextū est ep̄atus officiū quo nihil mi-
serabilius et p̄ciolius est si p̄functorie. i. nez
gligēter res agat. vt. xl. dis. c. ante l̄s oia. dicit qz
ap̄rie verba sūt **Aug. ad Salernū.** licet l̄s duo
vitima sub pcuratōne et administratōne vale-
ant op̄prehendi. Septimū qz negociū mercatio
est. De qua leo papa sic inquit de pe. dis. v. c.
Qualitas lucri negociantē aut accusat aut at-
guit. Quare est honestus questus et turpis.
Perūtū penitēti vtilius est dispēdia pati qz p̄-
culis negociatōis astringi. qz difficile ē intēe
vendētis emēt. s. qz omerciū nō interueniē pec-
catū. hec ille. Quia licet de se bona sit. tñ ex ali-
qua circūstantia de facili maculat. Et iō a **Cri-
sto.** et pluribus alijs detestat. Et sic patet ter-
cia cōsideratio in hac parte. patetqz pars se-
cūda huius sermonis.

**Pars tertia huius sermonis in qua pro-
batur triplici via artem mercantie eē
detestandam.**

Tercio igit in isto sermone dico qz detes-
tanda est ars mercantie nō de se sed ex
malo cōsequēte et circūstantijs malis et
imq̄s. Quod p̄bat tripliciter. Primo voce diui-
na. Secundo voce sancta. Tercio voce p̄blica.
Primo detestabilis p̄bat talis mercantia ex
circūstantia deturpata voce diuina. Et l̄s per
plures testes. quoz
Primus est **Moyſes** p̄ quē dicit dñs **Leuit. xix.**
Nolite facere iniquū aliqd in iudicio. i. regula.
in pondere. in mensura. in statera. iusta et eq̄
sint pondera. iustus modius equusqz sextari⁹.
Ego domin⁹ de⁹ vester zē. s. p̄cipio vobis
Similiter **Deutro. xxv.**
Secdo p̄ **Dauid** loquit dñs di. Verūtū fili⁹ ho-
minū mēdaces in stateris vt decipiant ip̄i s. va-
ritate in idipm. Nolite sperare in iniquitate. et
rapinas nolite cōcupiscere. diuitie si affluant.

nolite cor apponere. Semel locutus est deus. dico
hec audiui quia potestas dei est. et tibi domine
misericordia. quia tu reddes unicuique iuxta opera sua etc.
Tercius est Salomon per quem loquitur dominus per prophetam
dicit. Pondus et pondus. mensura et mensura utriusque
abhorribile est apud deum. Abominatio ei apud
dominum pondus et pondus. Statera dolosa non est
bona. sed ad salutem anime. etc.

Quartus est Ezechiel per quem loquitur dominus per prophetam
dicit. Principes eius in medio illius quasi lupi rapaces
predam ad effundendum sanguinem et ad per-
dendas animas et avarae sectantes lucra. Populi ter-
re calumabantur calumnia et rapiebant violentem
egenum et pauperem affligebant. et adveniam oppri-
mebant calumnia. Et effudi super eos indignationem
meam. et in igne ire mee consumpsi eos. Viam
eorum in caput eorum reddidi. ait dominus deus.

Quintus est Amos per quem dominus. vii. c. ait. Audi-
te hoc qui spernitis pauperem et defecit facitis es-
genos terre. dicentes. Quando transibit messis et
venudabimus merces. et apiemus frumentum
ut iminuamus mensuram et augamus solum. et super
ponamus stateras dolosas. et possideamus in
argento egenos. et pauperes per calciamemus etc.
Iuravit dominus. si oblitus fuero usque ad finem
omnia opera eorum etc.

Sextus est Micheas per quem loquitur dominus
vi. ca. di. Vox domini ad civitatem clamat. et salus
erit timetibus nomen eius. Audite tribus. Ad-
huc ignis in domo impij. thesauri iniquitatis
et mensura minor. ire plena. Numquid iustificabo
stateram impiam et pondera sacculi dolosa. in qui-
bus divites eius repleti sunt iniquitate. et habi-
tantes in ea loquebantur mendacium. et lingua eo-
rum fraudulenta in ore iporum. Et ego cepi percu-
tere te perditione super peccatis tuis. Tu comedisti
et non saturaberis. appropinquabes et non saluaberis.
Tu semina bis et non metes. Tu calcabis olivam
et non ungeris oleo. et multum et non bibes
vinum etc.

Septimus est Christus in euangelio. de quo dicitur
Ioh. ii. Ascendit Christus iherosolimam. et invenit in tem-
plo vendentes et ementes oves et boves et colum-
bas et numularios sedentes. Et cum fecisset flagel-
lum de funiculis omnes eiecit de templo. oves quoque
et boves. et numulariorum effudit es. et mensas
subvertit. Et hijs qui columbas vendebant dixit.
Auferte ista hic. et nolite facere domum patris mei
domum negotiationis. Sile huius habet. Math.
xxi. c. Et sic patet prima vox. Secundo idem per beatum
voce sancta. i. sanctorum. quorum.

Primus est Iacobus apostolus et sanctus qui. iij. ca.
sic ait. Ecce nunc quidem dicitis. Crastino ibimus
in illam civitatem. et faciemus ibi annum et lucrum fa-
ciemus. qui ignoratis quid sit vobis in crastina
num. Nunc enim est vita vestra. Vapor est ad mo-
dicum parens et deinceps exterminabitur. et ce-
tera multa ibi.

Secundus est Petrus qui per prophetam. ii. ca. ait. Deponite
omnem malitiam et omnem dolum et simulationes et

invidias et omnes detractiones. sic modo gemiti in-
fantes rationabiles sine dolo lac occupate. ut in
eo crescatis in salutem. si tamen gustatis quoniam dulcis est
dominus. et alia multa quae causa brevitas omitto.

Tercius est Iohannes qui Apoc. xviii. ait. Et ne-
gociatores terre flebunt et lugebunt quoniam una ho-
ra destructe sunt tate divitie. Et omnis governa-
tor eorum. et clamaverunt flentes et lugentes omnes
qui habebant nautes in mari. quoniam una hora deso-
late sunt.

Quartus sanctus est Augustinus qui super illud psalmi. Non
cognovi negotiationem etc. ait sic. Negotiator
avidus acquirendi per damno blasphematur. per per-
eius reus. mentis et perjuratur. Sed hec vicia hominis
sunt non artis. hec ille. Item etiam super psalmi. idem ait.
Desiderio tuo locum facis dyabolo. Ecce ei dy-
abolus proposuit lucrum et invitavit ad fraudem. lu-
crum habere non poteris nisi fraudem feceris. si lu-
crum elica est. fraudis laqueus. sic attende escam ut vi-
deas parit et laqueum. quia lucrum habere non poteris
nisi fraudem feceris. fraudem autem si feceris capies
eis. si ibi. et cetera multa alia.

Quintus est sanctus Ambrosius qui libro. iij. de offi-
cijs dicit sic. Regula iusticie est quod a vero non de-
clinare viz. bonum debeat. nec damno iniusto af-
ficere quemque. nec aliquid de dolo annectere rei sue
In contrariis enim vicia eorum que veniunt per di-
iubent. ac nisi intumaverit venditor quis ius
emptoris transierint. doli actione evacuatur. etc.

Sextus est sanctus Gregorius qui. ij. libro mor. ille.
rat. super illud Job. Si expavi ad multitudinem
mimiam. sic dicit. Magna est securitas cordis mi-
hil habere occupie singularis. Nam si ad terrena
adipiscenda cor inhiat. securum tranquillum esse
nullatenus potest. quia aut non habita occupat ut ha-
beat. aut adepta metuit ne amittat. et dum in ad-
iuvetis sperat prospera. in prosperis formidat ad-
versa. Huc illucque quasi quibusdam fluctibus vo-
lunt. ac per modos varios rebus alternantium mu-
tabilitate versat. Si vero semel in appetitione
supra patrie forti stabilitate animus figitur. mi-
nus rebus temporalium perturbatio versat. etc. ille.

Septimus est sanctus Ieronimus qui in quadam epistola dicit
sic. Vacuus viator et nudus non timet latronis in-
sidias. securus a nocturnis furibus dormit. Pauper
peritiam si eius claustra non muniat. Divitie vero si
ue opes latronis imaginantur incursum. et iugi sol-
licitudine somnum adimunt. Tu qui nunc cunctum gla-
dium sollicitus primescis. si vite huius calle vacuus
intres viator coram latrone cantares. O pre-
clara operum mortalium beatitudo quam cum adper-
tus fueris securus esse desistis. Hec primus quod
fuit ille auri qui pondera te et gemasque late vos-
lentes preciosa pericula fodit. etc. ille. Et sic per se-
cunda vox. i. sanctorum que detestatur mimiam et pra-
vam sollicitudinem temporalium. et mercatorem.

Tercio
quidem per beatum voce per prophetam. moraliu. quorum
Primus est Tullius qui in libro de officijs sic
dicit. Tollendum est in rebus contrahendis omne
mendacium. non licitatore venditor. nec qui contra

se licetetur. emptor apponet. Item in .iiij. s. offi-
cns idem ait. Detrahere aliqd alteri. et hoiem
hois incōmodo suū agere cōmodū. magis est
otra naturā q̄ mors. Sicut em̄ si vnūq̄q̄ cor-
poris mēbrū haberet sensuz vt putare posset
se valere. si primi mēbrū valitudinē detrahit
debilitari et interire totū corpus necesse esset
Sic vnusquisq̄ nēm si ad se rapiat cōmoda ali-
orū. detrahatq̄ cui potest emolumētū sui grā
societas hoim et ciuitas euertat necesse ē. So-
cietatis artificimū vinculū est arbitrari magis
otra naturā esse hoiem hōi aliqd detrahē sui
cōmodi causa. q̄ oīa incōmoda subire. Vir bo-
nus et iustus nihil cuiq̄ qd in se transferat de-
trahet. hec ille orator. pnceps.

Secus est Boecius qui .iiij. libro de solatōne
sic dicit. Angustas inopesq̄ diuitias quas nō
hēe totas pluribz lz. Et ad quēlibet sine ceter-
roz pauprate nō veniūt fugare indigentiam
copia q̄rimus. ad hoc nobis in ottrarium cedit.
quippe pluribz adminiculis opus est ad tuen-
dā p̄ciose suppellectilis varietatē. verūq̄ illuz
est p̄multis indigē qui p̄multa possidet.

Tercius est Didimus ad Alexandrum dī. Omia
possidem⁹ q̄cunq̄ nō capimus. Est em̄ ferocis-
sima pestis cupiditas que solet egenos q̄s cas-
pit efficere dū finē inquirendi nō iuenit. h̄ hec
magis cū fuerit locupletata mēdicat.

Quartus est Oracius q̄ libro eplārum sic dicit
Impiger extremos currit mercator ad indos
per mare pauperiē fugiens per saxa p̄ ignes
O ciues ciues querenda pecunia primum est.
virtus post nūmos. hec ille.

Quintus est Marialis coquus q̄ sic dicit. Cal-
lidus afflata nummos fur aufert archa. Pro-
sternet patrios impia flāma lares. Debitor vs-
surā piter cū sorte negabit. p̄o reddet sterilis
semina iacta fruges. Dispensatorē fallax spoli-
abit amica. Mercibus obstructas obruet nus-
da rates. Extra fortunam est quicqd donetur
amicis. Quas dederis solas semper habebis
opes. hec ille.

Sextus est Tibullius qui libro .iiij. sic ait ad lit-
terā. Quicqd p̄desse p̄ pondus graue dimit-
tis auri. Arua que si fūdant pingua mille bo-
ues. q̄dq̄ domus p̄dest frugis immra colomis
Aurateq̄ trabes marmoreūq̄ solū. p̄zō me re-
gna iuuat nō lydius aurifer annis. Nec q̄s ter-
rarū sustinet orbis opes. Hec alij cupiūt. lice-
at nihil paupe cultu. Securo vite munere pos-
se frui. Homia fallaci ludunt temeraria nocte
Et pauidas mētes falsa timē iubēt. h̄ ille.

Septim⁹ et vltimus est Iuuenalis q̄ li. primo
sic ait. Quātū quisq̄ sua nūmoz h̄uat i archa
Tantū h̄z et fidei. prima pegrinos obscena pe-
cunia mores. Intulit et infra. Cātabit vacuus
corā latrone viator. Pauca licet portes argēti
vascula puri. Nocte iter aggressus gladiū tm̄-
q̄ timebis. Et nocte ad limē trepidabis circū-
dans ymbra. Magna pata malis cura metuz.

maiores seruānt. Misera est magni custodia cē-
sus. h̄ ille. Et ideo in euangelio hodierno dīc-
tū noster ih̄sus xp̄us. Ambulate dū lucē ha-
betis vt nō tenebre. s. negociatōis terrene vos
oprehendāt. Et qui ābulat in tenebris. i. cu-
piditaribus huius mūdi nescit q̄ vadat. Dum
lucē habetis credite in lucē vt filij lucis sitis i
p̄nti seculo p̄ gratiā et in futuro p̄ gloriā in
secula seculorū. Amen.

**Dñica in ramis palmarū: de conditio-
nibus mercantie ad hoc q̄ sit licita.**

Sermo. lxxx.

OMne quod est in mundo rē.
Iteꝝ vbi sup̄. Omis ars fratres
carissimi h̄z certā p̄rogatiuā. Nam
p̄rogatiua iudicis est veritas. p̄-
rogatiua theologi est defēsiō fi-
dei. p̄rogatiua militis est pugnare p̄ iusticia.
p̄rogatiua stipendiarij est pugnare p̄ defen-
sione status dñi sui. p̄rogatiua medici est fide-
liter mederi. p̄rogatiua mercatoris est iuste et
recte negociari p̄ utilitate publica. In multis
hodiernis tp̄ibus nō faciūt. h̄ potius p̄ utili-
te puata ad cōmodū ap̄riū. nō amūnē utilita-
tem respiciētes. Nam ad negociatores p̄tinet
omutātōnibus rez̄ insistere. Vt aut̄ dicit p̄hs
p̄mo politicoꝝ. duplex ē rez̄ omutatio. Sona
q̄dē. naturalis quasi et necessaria p̄ quaz. s. fit
omutatio rei ad rem vel rez̄ et denarioꝝ p̄
necessitatē vite. Et talis omutatio nō impro-
prie p̄tinet ad negociatores vel politicos qui
habent p̄uidere vel domui vel ciuitati vel ne-
cessarijs ad vitā. Alia vero omutātōis spēs
est vel denarioꝝ vel quaricūq̄ rez̄ ad dena-
rios nō p̄pter res necessarias vite. h̄ p̄pter lu-
crū p̄ncipaliter querēdū. Prima omutatio lau-
dabilis est q̄ deseruit naturali necessitati. Se-
cūda vero iuste vitupatur. q̄ q̄rum est de-
seuerit cupiditati lucri. Propter q̄d bñ dīc-
tū ioh̄es. Omne q̄d est i mūdo rē. Aduertēdū
est igit̄ q̄ quis ars mercantie de se sit licita. at
tū est circūstantia et oditōne potest fieri illicita
et mala. et hoc in p̄nti sermone triplici ra-
tōne duplicata apte p̄babitur.

Primo rōne finis et p̄sone excellentis.

Secūdo rōne tp̄is et loci.

Tercio rōne app̄ciatōis et modificatōis.

**Pars prima hui⁹ sermonis. in qua p̄-
batur negociatōem esse illicitā ratōe
finis et p̄sone excellentis.**

Primo igit̄ in isto sermone sciendū ē q̄ ne-
gociatō est mala et illicita duplici rōne
scilicet rōne finis. et rōne p̄sone excellentis.

Primo negociatio est mala ratione finis. **C**larum enim est quod cuius finis est malus et ipsum opus necessarium est esse malum. si ergo finis negociandi sit principaliter cupiditas quod est radix omnium malorum. negociatio erit iniqua. **S**ed per huius declarationem sciendum est. **T**homas secundus secundum quod lxxvii. arti. iij. et **A**lexander de alais. quod triplex causa solui reputatur licite mercatoris. quarum prima dicitur propria satisfactio. Idcirco alicui mercatio licita est ut sibi et familie sue secundum decentiam status sui satisfacere possit. Qui ergo multas pecunias habet quibus ultra status sui mensuram vivere potest. et quod sepe euenit priuatus familia mercatorem exerceret. iuste cause operam minime tribuit. **S**ecunda quippe causa dicitur pietatis operatio. ut cum quis mercatorem exerceret non ad necessitatem et sustentationem propriam sed ut lucretur ad distribuendum pauperibus et aliis aspicias causas lucrum impendendum. **T**ertia causa dicitur publice rei auxiliatio. scilicet cum mercatori se quodam tribuit propter rei publice utilitatem ne scilicet necessarie res ad vitam priue deficiant. et inde lucrum accipit non quasi per fine sed per sui laboris iusto stipendio que etiam tertia causa pietatis operatio dici potest. Nam quando finis ponere in lucro. illicita causa mercatoris efficitur. Cum igitur quisque propter has licitas causas mercator efficitur propter. scilicet subam cumula daz et propter improbam diuitiarum cupiditatem seu propter alium malum finem. rem illicitam operatur et mortaliter peccat. **N**ec enim omnibus prohibita sunt sicut dist. lxxvii. decretorum. ca. oēs. et ca. sicut plenius legitur. **E**x hijs ergo luculent apparet quod hi qui negociant propter seculi vanitates. aut sibi ipsi aut filiis aut vxoribus impendendas. per forniciter mortaliter peccant. quia tales expense sine moderamine insatiabiles sunt abyssus que requirunt infinitabilem lucrum abyssum. sic propheta dicit. **A**byssus abyssum inuocat. **N**ec hoc pretereundum est quod mercator illicitam causam accipit. etiam si nullam fraudem nullum priuilegium nihilque mali committat quod si hominum genus facere solet. nihilominus non eximitur a culpa mortali. precipue nimis reprehendit mercans quem auaritia diuinitus possedit. **D**e quo **E**ccl. iij. ca. dicitur. **S**onus est et secundum non habet non filium non fratrem. et tamen laborare non cessat in mercantibus. nec tamen satiantur oculi eius diuitijs. nec recogitat di. **C**ui laboro et fraudo animam meam bonis. **S**ed et hoc mirabile est. quod cum plurimi de talibus inueniantur. nullus est qui de se sibi faciat conscientiam. **Q**uiusmodi vero lucratio turpe lucrum nominatur. **R**onde frater **A**luerus in ordine in libro quem edidit de planctu ecclesie. **V**ideri carius quam emere cupiditatis causa turpe lucrum est et graue peccatum. **E**t similiter turpe lucrum nominatur a doctoribus et iudicatur emere sine necessitate res tpe quo minus valent et seruare et ut ad tempus carioris fori vendantur. **V**n. xiiij. q. iij. ca. quod cumque ait sic **I**ulianus. **N**uicquam tpe messis vel vindemie non necessitate sed propter cupiditatem operatur anona vel vinum seruatur versus vendatur denarius quatuor aut septem aut amplius. **S**

turpe lucrum dicimus. hec ibi. Summatim igitur colligendo ocludam. quod si quis finem ultimum ponat in lucro intendens solum diuitias augere in imen sum et sibi reservare. in statu damnationis permanet. Et de hominibus negociatoribus dicit beatus **Thomas esse intelligendum quod ait **C**risostomus super **M**atth. **Q**ui cum rem operatur ut integra imutataque vendendo lucretur. ille est qui de templo eiecit. **E**t hoc dist. lxxvii. c. qm. quod verum est quando ultimum finem constituit in lucro. tunc enim est extra ecclesiam quo ad meritum. **E**t sic per prima additio mercantie ratione cuius dicitur mala. **S**ecundo mercantia siue negociatio est mala ratione persone excellens. **N**uis ei hoc die hac laude dignus erit ut in veritate dicere possit. **A**uaritie ego non studio. qua non solum laici verum etiam quod dolendum est. et sacerdotes et clerici et moniales et religiosi iniquissime capiunt ut vere illud sit expressum impletur quod **I**eremias prophetavit. viij. ca. di. **A**mmoze versus quod ad maiorem oēs auaritie studet. **E**t a propheta versus quod ad sacerdotem cuncti faciunt dolum. scilicet in negociatione. **P**ropterea mercatio que de se licita est. est mala ratione persone spiritualis cum. scilicet aliquibus personis specialiter aliquo iure prohibetur. quod fit cunctis clericis et religiosis multis. **M**inime enim licet clericis et ecclesiasticis viris mercatori vacare. **P**roinde. ii. **T**himothei. ii. ap. ait. **N**emo militans deo implicat se negocijs secularibus. extra ne clericus vel monachus totum. et lxxvii. dist. c. epus. et c. negociari. et c. negociatorum. **S**ibi **I**erome ad **R**epontanum ait sic. **N**egociatorum clericum ex iope diuitie et ex ignobili gloriosum quasi quibus pestes fuge. **E**t **A**ugustinus in c. sequenti ait. i. q. noui et veteris testamenti. **A**ntequam enim quis ecclesiasticus sit negociari licet. factum iam non licet. hec habentur in dicto. c. fornicari. **S**imile habetur. i. q. i. te quidem. xxi. q. iij. credo. c. placuit et c. **C**yprianus. et c. et hi qui. **P**ena autem clericorum qui negocijs secularibus se immiscunt est quod si se non coram repperint debent deponi. **V**nde. xxi. dist. c. clericus dicitur. **Q**ui vero per emendo aliquid in nudis vel in foro deambulatur. ab officio suo remoueantur vel degradentur. **E**t extra ne clericus vel monachus secundum dicitur sic. **S**ecundum instituta predecessorum nostrorum sub interminatione anathematis. prohibemus ne clerici vel monachi causa lucris negociantur. **S**i quis autem oppositum huius constitutionis fecerit deponi debet. ita tamen quod religiosi strictius quam ceteri puniantur. **S**ed in c. si necesse est. **S**i quis autem aduersus hoc venire temptauerit. quia contra doctrinam apostoli dicentis. **N**emo militans implicat se negocijs secularibus. seculariter agit. ab ecclesiastico fiat misterio alienus. **E**t infra strictius aut decernimus puniendos si religiosorum quodcumque aliquid predictorum ausus fuerit attemptare. **E**t ratio predictorum est secundum **T**homas secundum quod lxxvii. arti. iij. quia clerici abstinere debent non solum a malis sed ab hijs que habent speciem mali quod in negociatione coniungit. et hoc tripliciter. **P**rimo quia negociatio est ordinata ad lucrum. cuius clerici debent esse contemptores. **R**onde**

Item ait. Contemnis aurum. et emperunt. et mundum. **Qu**anto ergo magis debet contemni clericus et religiosus. **Sec**undo propter frequentia negotiorum vicia. quia difficile eruit negotiator a peccatis laboribus. ut dicitur **Ecc.** xxvi. Sed clericus debet se multum cauere a peccatis. iuxta illud. Ambulas in via immaculata etc. **Terc**io quia negotiatio multum implicat mentem curis secularibus et per omnia a spiritualibus retrahit. **U**bi enim frequenter vacare diuinis. **L**icet tamen clericis vni prima commutationis specie que ordinatur ad necessitatem vite emendo uel vendendo. **E**t si emendo ad sui usus victualia vel libros vel vestes. et homini. postea non indigendo hijs vel alia querendo empti cari vendant clericus quia tunc plus valent quam prius. non peccant clericus vel laici. **S**imiliter et eis eandem materiam emere et inde artificialia facere. honesta tamen que congruat statui suo. sicut emere ferrum et inde facere ligones et vendere. et alia homini exercitia. non tamen ex hoc dimittendo ecclesie officia. ar. dist. xxi. clericus. **E**t sic patet secunda circumstantia siue additio que facit negotiatioem illicitam. patetque per primam huius sermonis.

Pars secunda huius sermonis in qua ponuntur due alie circumstantie que faciunt negotiatioem illicitam. scilicet tempus et locus.

Secundo in isto sermone aduertendum est quod etiam negotiatio est illicita duplici alia ratione. scilicet tempus et locus. **P**rimo igitur in ista parte dicto quod negotiatio est mala ratione temporis. scilicet feriatis. id est diebus festiuis. **Q**uilibet enim debet talibus diebus abstinere ab operibus seruilibus. iuxta domini preceptum. **Exo.** xxi. Omne opus seruile non facies in eo. **S**ed deputatur inter opera seruilia negotiari. ut emendo ea que non sunt necessaria victui humano. **E**t de hoc habebitur diffusius in tractatu de precepto sabbati. **P**er hominem enim negotiationem violant festa et frequenter dimittunt diuina officia quibus vacandum est diebus festiuis. **D**e ase. dist. iiij. dicitur. In illa sancta die. scilicet festiua nihil aliud agendum nisi deo vacandum. **D**icunt tamen aliqui quod in nudis negotiatio auditis diuinis non quod causa auaritie. id est congregandi ad superfluitatem. **S**ed aliquo fine honesto. scilicet ad prouidendum ex lucro necessitati sue et familie vel dandum pauperibus. vel prouidendum bono ciuitatis de rebus necessarijs. possent tales excusari ex quo prelati ecclesiarum sciunt et tollerant. **S**ecus si sint prohibite per aliquam excommunicationem et homini. **C**onfirmatur predicta extra de ferijs. c. primo. ubi sic dicitur. Omnes dies dominicos a vespere in vespere cum omni veneratione decernimus obseruari et ab omni illicito opere abstinere ut mercatum in eis minime fiat. neque placitum. neque aliquis ad mortem nec ad penas iudicetur nec sacra ministretur pace vel alia necessitate presentent. hec ibi. **E**t non solum die festo. sed diebus quodragesimalibus ante missas et predicationem

mercari non licet nec aliquod opus seculare facere. ut de ase. dist. iiij. c. rogationes. ubi dicitur quod per tres dies serui et ancille ab opere relaxentur quo magis plebs vniuersa conueniat. **I**bi. **M**ime enim mirandum est si mercatores hodierno die euntes ad mundum dimittant verbum dei missas et officia sacra dimittant. **Ecc.** xxvii. c. scriptum sit. **Q**ui querit locupletari auertit oculum suum. scilicet a iusticie via. quod approbatur subdit et ait. quod sicut in medio spaginis lapidum palus figitur. sic iter medium emptoris et venditoris angustiat peccatis. **E**t sic patet prima circumstantia siue additio in ista parte que facit negotiatioem illicitam. **S**ecundo negotiatio siue mercantia efficitur illicita ratione situs siue loci videlicet cum fit in loco domino cultui dedicato. **V**nde dominus **Matth.** xxi. de templo vendentes et ementes eiecit. **I**n quo quidem actu feruido zelus domini nostri aduertendum est quod non tamen vendentes et ementes in templo eiecit in eo quod vendentibus occasione mali prestabatur hoc non faceretur in debito loco. sed ubi orationis studium et diuinum cultus perturbabatur. **Q**uanta autem veneratione et reuerentia digna sit sacra dei et loca sibi dicata in. c. decet. 8 in. eccle. libro. viij. plenius legitur ubi dicitur. **D**ecet domum domini sanctitudo. **D**ecet ut cuius factus est in pace locus eius cultus sit debita veneratione pacificus. sitque ad ecclesias humilis et deuotus ingressus. sit in eis deuota conuersatio. deo grata. inspicitibus placida. **V**nde infra dicitur. **I**n ecclesia nihil inhoneustum. in locis incongruum fieri debet. **E**t recte illa loca veneranda sunt. quibus aliquem in honorem impendere maxime dei predictio reputatur. **V**nde **Ber.** i. quodam sermone sic ait. **O**ino predictore se esse non uerit quicunque est ille qui vitia quilibet in hac domum conat inducere. et templum dei speluncam vult facere demoniorum. **A**it enim magister historiary et **Pro**phus in cronice suis quod euz. **P**opeus. xxi. reges impiales expugnasset sepeque in rebus bellicis triumphasset ad ultimum iherosolimam veniens templum obsedit. confugientesque ad illud recepit et iterum. et ibidem vel in suis atrijs eas collocauit. ex quibus diuino iudicio factum est ut qui ante in oibus victor erat. post hoc infelix victus fuit. nec in merito. **I**n templis namque res sacre collocantur. sacra ministrant. beneficia postulatur et impetrantur. **E**t quid plura. **S**acra templa diuina maiestas inhabitat. iuxta illud ps. **D**eus in templo sancto tuo. **V**nde dei templum basilica dicitur a basilico quod est rex vel imperator. **V**nde basilica patris regis. **S**ic enim ecclesia dicitur. **A**mbro. notat di. **H**oc rebus quippe aio cum armatos in basilica ecclesie occupanda missos cognoscere. **Q**ue verba. **xxij.** q. viij. c. conuenior. **G**ratianus annotauit. **S**ed quorundam hec tam longo repetita principio nisi ut intelligamus mercationes et negotia secularia minime debere in templis exerceri. **V**nde in antedicto. c. decet. inferre. **C**essent in ecclesijs et corporum cimiterijs negotiationes et precipue nudities et fori cuiusque tumultus. ois in eis iudiciorum secularium strepitus conquiescat. **E**t i. **plin.**

dis. c. in oratorio. Gratianus iquit. In oratorio
pter orandi et psallendi cultum penitus nihil
agatur. ut huic nomē et opa iugiter impensa
concordent. hec ille. Et itez. xxv. q. vii. c. q. hoc
phibet q in sacro loco ubi oronibus vacan-
dum est mercatio fieri nō debeat. Et itez. lex
impialis. C. de sacrosanc. ec. l. nemo dicit. Ne
mo aploz vel martiz sedē humanis corpibz
existimet esse ocellum. Vnde fm vnā lecturam
baldi. sedes capitur p ecclesia. et hūanis cor-
poribus p mercatōnibus seu negociatōnibus
et attractibus. Et sic patet scda circūstantia si-
ue conditio qua mercantia efficiē illicita. Sz
quid de vendentibus candelas in ecclesia. Dis-
cendū videtur q clerici et religiosi qui hoc fa-
ciunt pncipaliter ad satisfaciendū deuotōni fī-
deliū qui solent eas accendē in honore dei. ex-
cusari pnt. Si aut ad cupiditatē et lucrū pnci-
paliter. non videntur posse excusari a vicio eis
phibito negociatōnis pncipue in tali loco. hē
nec sacerdotes veteris testamēti in hīs q ven-
debant in templo. Et in hīs quatuor casibus
quīs consulendū sit q lucra facta in huiusmodi
pauperibus erogentur. non tamen videt hoc
esse de necessitate salutis. Et ratio est. quia da-
tio et acceptio pecunie in huiusmodi de se non
est phibita sed actus negociandi. nō simplici-
tē in tali loco tpe psona vel fine. licz aliqui cō-
trarium dicant. non tamen inueni aliquid ius
vel doctorem solemnē hoc expse dicentem. s.
q de necessitate dandum sit paupibus tale lu-
crum. Qd aut pdicetur paupibus dandum cau-
tum est absq alia declaratōne esse. s. de necessi-
tate vel consilij honestate. Nec oportet omnem
veritatē apire in pdicatōnibus appter piculū
abutentiū sententijs veritatis qui promi sunt
ad conscientiam dilatandā. Quinimo et inter-
rogatōnibus super hoc aliquando prudenter
alludere. ar. dis. xliij. in mandatis. Semp etiaz
tutior via consulenda sed non imperanda. ar.
xxvi. q. vii. alligant. Et sic patz pars scda hu-
ius sermonis.

Pars tēcia huius smonis i q ponuntur due aliē circūstantie que faciunt nego- ciationem illi citam.

Tercio in isto smone aduertendū ē q et
negociatō sit illicita duplici rōne. s. ap-
piciatōnis et modificatōnis. Primo
igitur dico q negociatō reddiē illicita ratōne
appreciatōnis. Pro quo sciendū est fm Tho.
scda scde. q. lxxvii. arti. i. q emptio etia videē
introducā p omniū utilitate vtriūsqz dum. s.
vnus indiget re alterius. et ecōuerso. sicut pz
p phm in primo politicoz. qd aut p omniū
utilitate introductū est nō debet esse mag vni-
us qz alterius. et ideo debet inter eos fm qua-
litatem attractus institui. Quātitas aut rez q

in vsum hoim veniūt mensurat fm pciū datū.
ad qd est inuentū nūmisma. ut dicit pmo poli-
ticoz. Et ideo si pciū excedat quātitatē va-
loris rei vel ecōuerso res excedat pciū. tolli-
tur iusticie equalitas. Sed ad pleniorē hor-
um noticiā querit. An mercantie plus q vale-
ant possint licite vendi. vel etiā min9 emi. Pro
cuius iterrogatōnis declaratōne pmo notan-
dum est ex doctrina doc. subtilis mgēi. Thobis
Scoti. sup dis. xv. quarti libri sniarum. q. ii. q
valor quācūqz rez dupliciē sumi pē. Nam
vnus naturalis. reliqu9 vsualis appellat. Pri-
mus est fm bonitatē nature in re a dño create.
Et hoc mō herba. mus. formica. vel puler pl9
q panis et auxz estimat. cū illa aiā habeant.
panis vero et auxz aiā priuent. Scdus vero
qui dē vsualis in respectu ad vñ nēm sumitur
qnto res vñbus nīs magis expediūt tāto am-
plius valent. Et hoc mō illis. s. herbe. muri-
formice. vel pulici panē pferimus. Et qz emē-
di vel vendēdi actus ab humane vite vñs or-
dinant. ideo in eis valor venaliū rez scdo mō
sumit et nō pmo. Scdo etiā notandū est q
hic valor vsualis in re venali tripliciē cōsidera-
ri potest. Primo respectu virtuositatis qñ
s. res venalis virtuosior est efficacior nostris
utilitatibus. Et hoc mō bonus panis triticeus
plus valet ad vñ nō strū q ordeaceus. et for-
tis equus ad vñ nō strū et ad bellū plus valet q
asinus vel rōcinus. Scdo respectu raritatis
qñ. s. res venales ex raritate et iueniendi diffi-
cultate magis nobis necessarie sūt p quāto. s.
ex eaz penuria maiorē ipaz indigentā et mī-
nozem facultatē habendi habem9. Vñ Pero.
Omne raz eaz. dis. lxxvii. legim9. Et fm hoc
plus valet bladū tpe famis et caritū q tpe q
multū abundat apud oēs. Sic quatuor elemē-
ta. vilioris precij apud nos estimantur apē eo-
rum copiam q auxz vel balsamuz quīs illa de-
fiant magis necessaria magisqz vite nre utilia.
Tercio rōne oplacibilitatis. qñ. s. res venas-
lis est magis oplacibilis volūtati nre. sicut ap-
preciaē equus ab armigero. et argentū a mu-
liere. Tercio adhuc notandū q pensatō va-
loris vsualis rez vix aut nūq a nobis fieri pē
nisi p cōiecturales et pbabilē opimionē. et hoc
nō punctaliter et indiuisibili rōne aut mensura
in plus et minus. s. sub aliqua latitudine opetē-
ti. Hīs pmissis ad qñtū rñdetur q res sala-
uo meliori iudicio nō plus pnt licite vendi vel
emi q valeāt eaz pensato valore ad vñ nēm.
et ad pbabile estimatōnis humane iudicium.
Mensurato etiaz valore rei in limites latitudis
comperētis. que qdem latitudo iure cōsuetudie
et discretōne inotescere potest. Primo iquam
iure sic inotescere potest. qz si pciū quo ven-
ditur res excedat medietatē iusti pñ. seu pciū
quo emiē deficiat a medietate iusti pñ. puta
res valet decem florenos. emptor. autem emit
p quatuor cū dimidio. et iste attract9 fm iura

est nullus. extra de emp. et ven. c. cum dilecti.
p iudicem irritandum vel facere supplere defe-
ctum commissum. Verum etiam si esset minor ex-
cessus q̄ medietas iusti p̄cij si sit notabilis ut
q̄ fm Tho. sc̄sa sc̄se. q. lxxvii. et Scoti i. iij.
dis. xv. est ibi iniusticia et per consequens pecca-
tum mortale et restitutio facienda quantum ad
eum per quem fit deceptio. aduertenter in p̄-
cio multum excessiuo vel defectiuo. Et licet lex
civilis dicat q̄ contrahentes se invicem decipere
possunt. tamen ecclesia in contractibus dolū fa-
cere non p̄mittit. Lex em̄ civilis ut sc̄us Tho.
dicit populis data est in quo sūt multi a veri-
tate deficientes. et ea solū. p̄hibet que humanum
modū viuendi destruere cognoscunt. Et
ideo dumtaxat magnos excessus punit. ut cu-
quis decepit ultra dimidium. punitus est. Lex
autem diuina que nō modo populis sed omnib⁹
virtuosus nihil impunitū reliquit quod sit vir-
tuti contrarium. Unde est q̄ fm diuinam legē
illicitum reputat si emendo vel vendēdo equa-
litas nō seruatur licet parua additio vel dimi-
nutio p̄cij equalitate iusticie tollere nō vide-
atur. Et de hoc in decretis. r. q. ij. c. hoc ius.
plen⁹ h̄r. Glo. em̄ ibi dicere videtur q̄ si i v̄-
ditōne plus q̄ res valeat offeratur. illud eccle-
sia recipere nō debet. Insuper in h̄is notandum
est q̄ si res min⁹ iusti p̄cij parte dimidia cō-
patur. est in p̄tate emptoris iustum supplē p̄-
cium vel a contractu recedere. ut patet p̄ dictū
c. euz dilecti. Sc̄do q̄ ipa latitudo p̄cij fm
Scoti potest innotescere consuetudine. cui cō-
suetudini a legibus aliquid de rigore dimitti-
tur ut contrahentes ex consuetudine valoris
rerum mutuo sibi remittere possint. si tamē e-
normis consuetudo nō deficit a iusticia. Ter-
cio etiam modo patet discretione. Dicitur em̄ di-
cretio q̄ cum res in se valens decem habenti
est cara etiam ut duodecim. vti et b̄tus Tho.
sc̄sa sc̄se. q. lxxvii. dicit. q̄ vendere rem plus
q̄ valeat est iniustum nisi cederet in detrimen-
tum venditoris vendere. s. quantum valet. puta
quia multum ei est utilis vel necessaria illa res
tunc enim vendere plus q̄ res valeat in seipsa
venditor poterit. Sed quis emptor multū iu-
uetur ipsa re quaz vult emere si venditor ipse
inde non damnicetur ex carentia ipsius rei. nō
p̄pterea potest plus vendere rem q̄ valeat in
se. quia utilitas que supuenit emptori non est
ex conditōne vendentis nec ex conditōne rei.
in se. sed ex conditōne euentis. Unde nō debz
vendere illi quod non est suum. Idem Scot⁹
in. iij. dis. xv. Si tamen sua liberalitate emptor
vult aliquid plus dare q̄ valeat res quia inde
multū iuuatur. potest recipi. ar. iij. q. ij. sicut
episcopū. Summatim ergo predicta colligen-
do aduertendū q̄ tripliciter potest fieri excel-
sus in p̄cio rerum venalium. Primo q̄dem
ultra dimidiam iusti p̄cij ut dictum est fm iu-
ra. Pec obstat si dicat. q̄ vnusquisqz in re sua

est moderator et iudex fm iura. ergo i re mea
possum imponere p̄cium quod volo. nec ali-
qui potest me cogere ad p̄retarandum p̄cium
sicut nec etiam ad vendendum. Sicut nec etiaz
emptor cogit ad emendū nisi p̄cio sibi bene
placito. Sicut igitur contractus emptōnis et
venditōnis est mere voluntarius. sic etiā tara-
tio p̄cij venalium rerum debet esse voluntas-
ria fm voluntatem ementis et vendentis. iux-
ta illud p̄uerbium legale. Res tantum valet
quantum vendi potest. l. p̄cia. ff. ad. l. falci. Re-
spondetur enim ad hoc q̄ licet de iure non co-
gar rem meam vendere. cogor tamen in actu et
contractu vendendi formam et regulam iuris
et iusticie seruare. Proinde fm hosti. Quis nō
possit quis cogi ab initio rem suam vendē vel
alienare de iure. ut patet de contrahen. emp.
l. dudum. Si tamen exposuit rem venalem et
p̄cium offeratur si p̄ iusto p̄cio vendē nō
vult. cogi potest per iudicem q̄ iusto p̄cio v̄-
dat. ff. de off. p̄fec. v. l. vnica. Et cum dicitur
Res tantum valet quantum vendi potest. In-
telligitur de iure nō de facto fm estimatōem
cōmunem fm Anto. de Buc. Sc̄do excessus
potest esse in contractu huiusmodi quādo vti-
q̄ notabilis est non tamen p̄tingens ad medie-
tatem iusti p̄cij. Et tunc aliqui dicunt licitum
esse nec teneri ad restitutōnem. quia iura hoc
p̄mittunt. ut in dicto. c. cum dilecti. de empti.
et vendi. Quam opinionem sequi videtur Du-
randus in summa sua. Sed hanc opinionē tan-
q̄ erroneam et periculosam saluti animarū res
probant b̄tus Tho. sc̄sa sc̄se. q. lxxvii. et Sco-
tus in. iij. dis. xv. di. q̄ talis scienter decipiens
iniusticiam facit. et per consequens mortalis pec-
cat et tenetur ad restitutōnem eius in quo de-
cipit ut dictum est supra. Si autem ignorans
et ex errore. s. estimans tantum valere et huius-
modi. tunc non peccat. sed cum aduertit erro-
rem. tenetur ad satisfactōnem damni lesi vel
decepto. al. tunc peccaret si nō disponderet se ad
emendam. Ad ratōnem autem inductam de
lege. responsus est supra fm Tho. quando di-
ctum est de differentia legis imperialis et le-
gis diuinalis. Punit enim lex humana ea que
punire potest absqz maiori scandalo. al. illa to-
lerat. ut. i. q. vij. quotiens. xxij. q. iij. ipa pie-
tas. dis. l. ut constitueretur. Tolerat autē non q̄
licita. s. illa p̄mittit in quantum nō punit ea. Et
hoc mō puniēdo sequerentē maiora mala. S3
lex diuina que datur oibus nihil dimittit ipu-
nitum in hac vita vel alia q̄ sit virtuti otiosi-
um. Unde fm diuinā legem illicitū reputatur
si in attractibus equalitas non seruatur. quod
fit plus vendendo rem q̄ valeat vel minus e-
mendo. euz fit p̄cipue notabilis excessus. In
hoc concor. Jo. cal. et Jo. de lig. et plures alij
canoniste. di. illam decretalem habere locum
sive fori nō iure poli. Et hoc ad vitanda mula-
ta litigia que de leui quotidie possent fieri.

Nec obstat p̄dictis si dicatur. Sc̄dm ordinem
iuris et iusticie et caritatis q̄ue bonū p̄ferri de/
bet ip̄i p̄uato. s̄ omni saluti hoim post lap/
sum expedit q̄ talis taxatio p̄ciū venaliū rerū
nō sit punctalis. nec t̄m absolutū valorē rerū
s̄ potius ex omni s̄sensu vtriusq̄ ptis. s̄ ven/
dentiū et ementiū libere p̄taxet. R̄ndet ad
hoc q̄ si s̄sensu vtriusq̄ ptis in tale p̄ciū vel
taxatōem nō possit censeri iūolūtarius ratōne
ignorantie et ip̄eritie. aut rōne leuitatis mētis
apte vel p̄sumpte. aut ratōe cuiusq̄ magne
egestatis seu rōne alicuius magne necessitatis
ad hoc ap̄ellētis q̄dammo. tūc ratō p̄dicta b̄n
p̄cedit. verūq̄ tūc cludit. al̄ nō. Lic̄ ei est/
matō n̄ra rez in taxando p̄ciū seu valorē rei
nō sit p̄ctalis. nihilomin⁹ p̄t et debet illū sub
agruis limitibus mēsurari. al̄ excederet agru/
am et p̄babilē mēsurā rōnis. Tercio excel/
sus sit q̄m in h̄mōi otractibus p̄ua sit dānifica/
tio. vt q̄ pauloplus vendit vel paulominus
emitur iusto p̄cio. Et tūc q̄uis q̄dam dicat m̄/
distinde nō omitteri peccatū nec teneri ad resti/
tutōem. verius t̄m videt̄ dicendū q̄ q̄ latitudo
illa debet esse ap̄etens. et sic h̄z limites. q̄
t̄m difficulter sciri p̄nt. Ideo si q̄s in emēdo vel
vendēdo excedat aliquantulū limites n̄ agēs
oextra iusticiā. q̄. s̄. credit illud esse satis iustus
p̄cium. et si rigidū nō peccat nec tenet̄ ad resti/
tutōem q̄uis aliquantulū excedat limites iusti
p̄ciū. Et tūc habet locū q̄ illi dicūt. s̄. oēm con/
tractū ocomitari aliquā donatōem. et sibi m̄u/
cē p̄tes remittere modicū plus vel min⁹ iusto
p̄cio. Sed si quis oextra osciā vendat plus vel
minus iusto p̄cio. i. credēs excedē sup̄mū gra/
dū latitudinis p̄ciū. et si in modico. non potest
excusari a p̄cto saltē veniali. cū ois deceptō et
fraus sit p̄ctm. et etiā tenet̄ ad satisfactōez. S̄
ex quo tales minutie sūt innumere. et parū etiam
inde ledit̄. primus. debet illud sic iniuste acq̄/
situm paup̄ibus erogari. Declarant̄ p̄dicta p̄
Geraldū ordinis heremitaz. et Jo. de ripol.
q̄ si fiat diminutio vel excessus iusti p̄ciū in mo/
dico in otractibus nō est necesse restitutōnem
fieri. Ad q̄d p̄bandū inducūt triplicē ratōem
Primo q̄dem rōne pacis et saluatōnis. Q̄d
em ex s̄sensu et statu oūi et p̄ oūi oim utilita/
te p̄cedit eo ip̄o obtinet equitatē et robur ius/
ris oūis. s̄ omnis s̄sensu ac recta et discreta
oconsuetudo vult q̄ nō ois excessus in talibz res/
lutui sit necesse. Et s̄ ideo q̄ expedit t̄pali paci
q̄ al̄ infinite q̄rimonie et litigia ex hoc orirentur.
Sp̄uali etiā saluti hoc expedit. s̄ omunita/
tis et p̄tiū eius. q̄ cum difficilimū sit ab h̄mōi
otractibus et excessibz se totaliter deputare. et
maxime in hoibus ip̄fectis ibiantibz lucris ex
q̄bus et i q̄bus maior ps hoim oūitatis ohsit
piculofissimū oibus eēt h̄mōi excessum sibi v̄/
dicare. et retinē nō liceret. Sc̄do hoc idē p̄/
batur rōne mutue ocondatōis. Propria nāq̄
forma et ratō omutatiui otractus ex vtriusq̄

ptis libero ac pleno s̄sensu inchoat̄ et rectifi/
cat̄. ita q̄ emptor vult sibi rem emptā potius
q̄ p̄ciū eius. et v̄ditor ecōuerso. Vterq̄ etiam
ex pleno cōsensu a se alienare intēdit plenū do/
minū et p̄riū rei sue illud in aliū totalit̄ trans/
ferendo. Et si in aliq̄ p̄ter intentōem et p̄riaz
estimatōem defraudat̄ citra t̄m excessum enor/
mē lege diuina vel h̄uana p̄hibitū vult nihil
ominus cōtractū intū ratū et firmū esse ac si le/
gi tali libere et exp̄sse renunciar̄. Tercio s̄
p̄bat̄ rōne h̄uane estimatōis q̄ q̄dem incerta
est. At mere iusta p̄cia p̄taxando et ad p̄cise
discernendū excessus vel defect⁹ iusti p̄ciū. p̄/
ter q̄libet p̄ciū i. in aliquo minuat̄ vel exce/
dat. nihilomin⁹ nulli p̄prio vel omni iudicio
censet̄ aut censeri debet p̄enormi. nec sic re/
spectu iudicij nostri recedit a moderatā iusti
p̄ciū sub cōpetēti latitudie mēsurandi. vt patet
ex p̄dictis. Et sic p̄z p̄ma in ista p̄te circūstātia
que facit negociatōem illicitā. Sc̄do mercā/
tia efficit̄ illicita rōne modificatōis sue omu/
nis dānificatōis. Pro cui⁹ itelligētia notā/
duz ē s̄m doc. subtilē sup. iij. s̄niaz. dis. xv. q̄.
n. q̄ tria sūt hoim genera q̄ cū utilitate rei pu/
blice cōmode in mercatōibz exercent. Pri/
mi sūt mercū apportitores de vna p̄ria illis a/
bundante ad p̄riam cui ille merces necessarie sūt
Secūdi sūt mercū cōseruatores q̄ illaz nō
modicā q̄ntitatē emūt vt venales ab emptori/
bus ocus inueniant. Nepe mercantias de lon/
ginq̄ portātes nō sine illoz magno discrimi/
ne illas semp vendē possent. Tercij sūt mer/
cū imutatores seu melioratores. Qui vero la/
bore et industria illas meliorāt valde s̄ lana. s̄
faciēdo pannū. de corio scarpas. de cera cāde/
las. q̄ oēs videlz p̄ m̄i sc̄di et tercij vtilēs repu/
blice p̄maxime sūt. et oēs lucrū ide licite habē/
p̄nt. dūmō nullus actus eoz reipublice oextra/
rius sit. nec imoderatū lucrum o pensata arte et
industria atq̄ cōpensato labore recipiēt. Oēs
igit̄ p̄ter istos terre negociatores nō solū p̄/
nitio h̄ sunt s̄ deo et hoibus odiosi faciētes cō/
tractus p̄nitiosissimos. quos vulgari sermōe.
stochos alicubi nomināt. q̄ multos ip̄ia cru/
delitate trāffigūt. Alicubi ho stramazos. eo/
q̄ retrorsum faciūt. Alicubi vero bistactos.
nomināt. q̄ bis alioz deuorādo substantias in/
iuste ad se oia trahūt. A q̄busq̄ etiā otract⁹
isti barataria noiant̄. eo q̄ mō baratarie alioz
rum bona cōsumūt. nisi forte hec noia demoni/
orum sunt a q̄bus huiuscemodi iuētū creduntur.
cōtractus. Nam extra de verbo. sig. c. itelligē/
tia. s̄. itelligētia verborū ex causis est assua/
mēda dicēdi. q̄ nō sermōi res s̄ rei est sermo
subiectus. Q̄m aut̄ h̄mōi sathane filij rei publi/
ce cōtrarij sunt. quis explicare valeret. Si sūt
de q̄bus Crisostom⁹ loquebat̄. di. Eniebat̄. Ihus
oēs v̄dentes et emētes in tēplo. p̄ q̄d x̄ps de/
signauit q̄ mercator nūq̄ potest deo placē. Et
ideo nullus xp̄ianus debet esse mercator. Qui

auct hmoi fuit fm Triso. et Scotus expelli atq;
exterminari deberet n in exiliu dari. cu duo vel
tres. ciuitates sepe destruât et corumpant. A/
hij qz in corruptelis p dictis otaminati mercâ
tes exculari mime pnt. nec etiâ illi qui auidictis
malitijs p prudētia statuta negligūt obuiaē.
qz dant hmoi occasione. iuxta illud de inuēt. a
dam. da. c. si culpa. Qui occasione damni dat.
damnu dedisse videt. Ideo rogemus omni
potentē deū vt ocedat nobis sic p ista transiē
tialia vt nō amittam⁹ eterna illa incorrupti
bilia nobis in celis preparata in secula seculor
um. Amen.

**Dñica eadem infra diez: de fraudulen
tjis et deceptionibus que fiunt in mer
cantjis.**

Sermo. lxxxj.

OMne quod est in mundo rē.
qtez vbi sup. Defmatis fratres
carissimi in pcedenti smone cōdi
tōnibus mercātie qbus redditur
illicita. nūc tractādum est d frau
dulentis et deceptōnibus que vtiqz in ipa ppe
trant. Ad cuius rei euidentia mouet vnū dubi
um. An. s. liceat aliqua lege in emēdo et ven
dendo decipe primū. Ad qd breuiter rñdetur
q nō. Nam vt in dis. i. decretis Graciano nota
tur. Ab origine mūdi vsqz ad hāc etatez trina
lege humanū genus gubernatū est. nature. s.
scripture et grē. Primo qdem lege nature n lz
Quāuis em ante lapsū pmi pentis in statu. s. in
nocentie oia oibus omnia erāt vt hē. ij. q. i.
c. dilectissimis. vbi Clemēs papa ait. Cōmu
nis vsus oim que fuit in hoc mūdo oibus hoib⁹
esse debuit. qz fm doc. subtilis sniam i. iij. dis.
c. x. q. ij. vsus rezz fm rectā rōnem sic homib⁹
opetere debet sicut ad pacificā ouersatōem a
necessariā sustentatōem agruere necesse ē. In
statu aut innocentie oīs vsus sine distinctōne
dominiorz ad vtrūqz istorz apli⁹ valuisse. qz
nullus tūc accepisset qd alij necessariū extitisset.
Tamē vt idē hūmus pōtifer in eo. c. intulit
per iniquitatē. i. p cupiditatē fm glo. q natu
rali equitati contraria est. hoc alius dixit eē fūū
alius illud. Et sic iter mortales facta est diuiz
tio que iure pbata est. Cui⁹ rō patebit in ser
mone sequēti in pncipio. Ex qbus liquet q les
ge nature nō liceat emēdo et vendēdo decipe
primū. Secōdo pterea nō licet lege scriptuē
hinc Leuit. xix. c. dñs dicit. Nō decipiet vnus
qsqz primū suū. Vltio n lz lege grē. cum dñs.
Math. xxij. c. dicat. Diliges primū tuū sic te
ipz. Et Paul⁹ ad Ro. xij. c. scribat. q diligit
primū legē impleuit. Et itez. i. ad Thellat.
iij. ca. dicat. Ne quis supgrediat neqz circum
ueniat in negotio fratrem suū. hec ille. Quāob

rem ex snia doc. subtilis vbi sup. habet q talitē
tria requirunt ad h vt nō sit aliqua circūuentio
in emptōne et venditōne. Primo vt nō sit er
ror in suba vt. s. detur auricaleū p auro. nec vi
nū limphatū p vino puro. Secōdo vt nō sit er
ror in qntitate siue res mēsuret p pōbus siue
p aliū modū. Tercio vt nō sit error in qntita
te. vt. s. nō deē res corrupta p sana. Sed ut
clarius intelligat et plen⁹ res hic habeat de
varijs fraudulētis et deceptōnibus quas aua
ri mercatores a artiste in emēdo a vendēdo se
pius opantur. in isto sermone et etiā in sequē
ti tractabimus. et in pntiaz tres cōsideratōes
faciemus. quarum.

Prima erit de fraudulētia malitiose circumuen
tōnis et simulate occultatōnis.

Secunda erit de fraudulētia mendaciū et per
iurationis.

Tercia erit de fraudulētia damnose corruptō
nis et false ponderatōnis.

**Pars prima huius sermonis in qua tra
ctatur de fraudulētia circumuentōis
et occultatōnis.**

Primo igit in isto sermone dicemus de
fraudulētia malitiose circūuentōnis et
occultatōnis. Sūt em qui mercātur in
tanta malitia vt semp in emēdo et vendēdo qz
rant primū circūuenire. Item sepe de apotez
is maxime simplicib⁹ hoibus infidianē sic ins
fidiaē aranea muscis de foranie muri. Vnde et
carius vendūt trāseuntibus q mercatorib⁹ vi
ris discretis atqz māsuris. atqz plus rusticis et
ignaris q ciuib⁹ et expertis. plus simplicibus
q astutis. Cōtra quos in ca. placuit. de emp.
et ven. sacru cōsiliū statuit di. Presbiteri moue
āt plebes suas vt hospitales sint. a tqz nē cari⁹
trāseuntibus vendāt q in mercato vendē pos
sent. Et fm Ber. glosatorē sup hoc. c. placuit
p excomunicatōem cōpelli pnt. qd rezz ē fm
Inno. si hoc notoriū esset a moniti emēdare se
penit⁹ nollēt. Inde sequit fm Ricar. nostrz q
sit mortale pctm. qz nō nisi p mortali culpa tā
ta pena grauis iponit. Hinc Jo. vt xlij. dis. c.
si quis despiciat. s. Idic Jo. quēdam diocrepem
excoicauit qui nec paupes recipiebat. s. reci
piētes de ecclesia eniebat. Vnde de quolibet
istorz defraudat⁹ illud Osce. xj. ca. dicit. Cir
cūdidit me i negotiatōne efraim. qui cresces
iterptaē. et signat impiū peccatōrē mercatorē
qui circūuentōe maliciosa i diuitijs crescit.
Sed ipis de diuitijs euenit qd p Michēā. i. c.
scribit. De mercede meretricis. i. auaritie et ra
pine vel vsure aggregata fuit et vsqz ad merces
dem meretricis ouertent. Item hmoi sūt etia
qui diffamāt aliorz merces vt suas carius ven
dant. qd qdem pntiosū est mendaciū. ac mor
tale. qz est in. ij. genere mendaciorz que Aug.

in libro de mendacio ponit. Unde ipse ait. Non
metiatis in seculo gne mendacij. qz nulli facienda
est iniuria. et. xxxij. q. ij. c. pmu. hoc Gratianus
annotauit. Et etia de illato dano satisfactio obli
gatur. qz in. c. si culpa. de iniur. et dam. da. sz.
Qui occasione damni dat rē. Preterea homo i
fuit etia pleriqz qui tā astute verba sua oponūt
q ad plures etia strarios sensus qnq applica
ri pnt. Homo etia expientia teste nō tū coram
deo verū etia corā hoibz odibiles fiūt. Vnde
Eccl. xxxvij. c. scribit. Qui sophistice loquit odi
bilis est. Sic pleriqz psonete vel sensales mer
catoz faciūt q ppter lucrū oītra iusticiā vtiqz
pti. s. ementiū et vendentiū placē occupantes
qnq ementē. qnq vendentē. aliqn vtrūqz de
cipere nō verent. vti de qdam sensali sz. q vt
ementibus et vendētibz vel saltē illoz vni mē
daciter se redderet gratū p firmādo pēio iter
e os psonalit astās. clam icu oculi vel actu pe
dis videnti et ementi piter inuebat vt stractus
emptōis et venditōis oīno occluderet. tandē
expedito negocio si alter eoz de carā emptōe
vel de vili emptōe lamētabat. rñdere solebat
Propterea clam inuebam tibi rē. Sūt et ali
qui malitose circūueniendo qvis honesto mō
faciāt. alios dāmficāt. Et lz b pluribz exēplis
possit ostendi tū vnū famosissimū nō omitam
Accidit ei semel cauponi cuidā qd sine risu vix
narrari pē qui corā hospiti bz fingēs se sollici
te ministrare vinū qd erat in vase iam venditū
vt edētes hospites aliud emerēt. malitose fū
debat. Et hoc fingēs etia casualit factū. et ta
lem fortuitā vini effusione futurā abundantia
figurare alte p effusione vini clamabat. abū
dantia. abundantia. abūdantia. Cui9 omerciuz
cum qdam hospes itellerisset caupone in alijs
occupato e vegete extracta canella totū vinū
qd itus erat effudit. Cūqz caupo a ceteris ho
spitibus qreret quis hoc egisset. rñdit q effu
derat vinū. abūdantia. abundātia. Deniqz ac
cusatus a caupone. cū officiali eius fraudulētiā
apiret. nō sine cauponis maxio rubore euasit
Sūt et ali q qdam bone fidei possessores sz
specie amicitie decipiūt vt macellatores qnqz
faciūt. Nam et carnes pecoris itus in domo res
tinebūt. foris vero carnes castrati demonstra
būt. Et si ca si amicus qdam ad eos fiducialit
venēs obsecrās vt ei bñ seruiāt. habeo ei in
quit hoc sero hospites meciū. tenē se carnes bo
nas et oibus meliores itus in domo p epō et p
oribus ciuitatis atqz magistratibz fingūt. Sim
plex vero et inocens ille eos vez dice putans
instanti9 et pēib9 qbus pē obsecrat vt de illis
aliqd habeat. affirmās eas cariori pēio accep
turus. Illi vero dyaboli filij et peditores pri
mi eas absconso mō vendē demonstrentes sub
mātello vt domū portet eas dicūt. ne eoz fal
lacia videat. Sūt insup et ali qui malitose in
simul oueniūt q nullus eoz pter alios de tali
mercantia emē vel vendē audeat vel inf pae

seunt q vno pēio vendāt. et bāplius vt iuste
lucrent q fm leges monopoli nuncupātur. Nā
monopoli sūt qbus dūtaxat licet aliqz merces
vendē. et habet penultimā longā. et q hoc fa
ciunt. bonis ppijs expoliati exilio ppetuo odēs
nāt. vt p. ff. de monopol. l. i. et. C. eo. l. vnica
vbi sz. Si quis aut monopoliū ausus fuerit ex
ercere. bonis ppijs expoliatus ppetuitate dā
netur exili rē. Dicit aut monopoliū singularis
negociatō in ciuitate vno et certo mō facienda
vel q solus vult esse emptor et venditor in ciui
tate. Sūt postremo et ali mercatores auar
ri qui res sanas oñdunt et corruptas postea tri
buūt. Res etia bonas pmetūt et malas vl sal
tem nō ita bonas miseri vēdunt. sicut euidenter
apparet in vendētib9 pānos q bonū caput uel
pncipiū panni faciūt. et reliquū nō ita bonum.
et sepius q vix nō habet aliqd boni. Similiter
faciūt veditores vini q in vitro bonū oñdunt.
in vase vero fictili aquā iponūt. Hoc idē faci
unt et becharij qui sub noie vitelle vēdūt car
nes bouis antiqui. et sub nomie castrati carnes
pecudū vel hirci in luxuria deprauati. Homō
etia sūt cerdones vel callegarij qui nouo co
rio vetus adiciētes fortius esse demonstrent.
Pleriqz etia iueniūt ut q rez venaliū defect9
fraudulēter simulāt et occultāt. q fisciēntur.
aut nō tam caro pēio. aut nullaten9 emerētur.
Et vt exemplarit loqmur. qdam vendēs equū
dicit emptori. vendo tibi hūc equū p vmbro
so. ceco ifirmo. et omni malo repletū. et hoc ut
defectū vnū quē equus hz sub noie multorum
abscondat. Nā pfecto si emptor sciret talē de
fectū esse in equo medietatē illi9 pēij. mīme da
ret. Sed nunqd talis venditor eo q defectū
dixit in gne a vicio excusari possit. Dicendū nē
pe est q talis veditor nō mō plura pēta mor
talia simul opatur sz etia ad restitutōem debi
tam obligat. Peccat em pmo mortali. qz rez
maculatā cum detrimento sui pxiū vendit euz
obliget defectū in spēali detegē et nō in gna
li. et tot pēta mortalia sup hoc operatus est
q mendatā pntiosa oītra dei caritatē et pxi
mi locutus est. Illa em dici solēt ne aliqū de
fectū in re venali esse emptores credant. Nec
sufficit dicē. Oculi pascit te et similia. quia sz
oīa fraudulēta sūt verba. cū emptor sciat certi
tudinalit defectū rei vendite. Et licet emptor
dāmficet. tū maius discrimē immet veditori.
cum et in aīa falsitatis crimē incurrat. et dam
nū emptoris oportet q satisfaciāt p. c. si culpa
de iniur. et dam. da. Sed nunqd semp obligat
ad omne rei venalis viciū detegendū rē. Rñ/
detur fm doctore subtilē sup. dis. xv. quarti
libri sniaz. q. ij. et sandum. Tho. scda scde. q.
lxvij. q defectus a sūt manifesti eptori aut n.
Si sūt manifesti sicut qn equus ē monocul9. et
p tali defectu veditor de pēio subēhit. tales
defectus venditor ipē dicē nō teneē. Si vero
defectus sunt occulti. et ex illis venditor dat

damini occasione. tunc manifestare teneat. Et ad
finale emptor obligat quoniam venditor se decipet
puta quoniam credit rem suam minus fore preciosam quam
esset. verbi gratia. Vendit aurum minori precio.
quod aurum putabat. Nam si emptor hoc agnos-
cit. iniuste emit et restitutionem facere debet. si non
cognoscit. sic minori precio emendo non peccat. sed
cum cognoverit restitutio facienda est quam citius
poterit. Isti autem sic facientes dicuntur duplices.
extra quos dominus per sapientem minatur. di. Eccl. ii. c.
Ve duplici corde. labijs scelestis et manibus ma-
leficientibus. et peccatori tercia ingrediendi duas
vias vijs. Et in. in. ca. eiusdem voluminis scribitur
Cor ingrediens duas vias non habebit successus
Et non solum extra predictos est lex diuina et sacra
scriptura sed etiam lex imperialis. Nam. ff. de acti-
emp. et ven. l. i. §. venditor. habet quod si vendi-
tor scit seruitutem deberi a predicto vendito empto-
re hoc ignorante teneat emptori ad interesse. l. i.
ad oia danna que occurrunt ex tali celatione. Item
. ff. de edil. edic. l. i. §. nuc. et. §. si intelligatur.
habet quod qui mancipia vendit debet certiorare
emptorem de moribus et vitijs eorum. et. l. queri-
tur de ea. §. si venditor. habet quod si venditor di-
cat rem venalem tale defectum habere tunc emptor non habet
actionem de dolo contra eum. Ad idem est lex. ff. de
pac. l. veteribus placet. super quam legem ponit
glo. casu de vendente equum et afferente ipsum non
habere defectum nisi quod non vult ascendere arbores.
postmodum detecta deceptione deceptor teneat
reaccipere equum suum. quod verbis obscuris decipit
innocentem. pu. xiiij. Innocens credit omni homi-
ni. Unde venditor ut dictum est teneat ostendere emp-
tori rei venalis defectum. nisi est ita occultus quod
latet eum. ut. ff. de ac. emp. et ven. l. quero. quod
deceptus a falso venditore sciente defectum habet
actionem contra eum quam in tradendo deliquit. ut. ff.
de ac. emp. et ven. l. Julianus. Sed secundum in
emptione rei vitiose potest perdere ius petendi. reme-
dium nimis diu expectando. si videlicet transsit an-
nus utilis a tempore venditionis et morbi cognitio.
ut patet. ff. de edil. edic. l. sciendum. et. l. cum sex.
Et sic patet prima fraus duplicata que fit in e-
mendo et vendendo. patetque per prima huius
sermonis.

**Pars secunda huius sermonis. in qua
ponuntur due fraudulentie mercanti-
arum. scilicet mendacii et peruratonis.**

Secundo in isto sermone ponenda est alia fraus
duplicata mercantie. scilicet mendacii et perur-
atonis. Nam in tanta abusione ipsa mer-
catio deducta est hodierno die ut nemo sit qui
sciat vendere minutum cuiuslibet vilis mercis abs-
que multiplicibus mendacijs iuramentis atque per-
uratis. Ait enim mercator avarus qui iuste et iniuste
lucrari desiderat. Per fidem meam tamen res ista mi-
hi constitit. imo per deum tamen de ea habere potui. Ita

saluet deus animam meam sicut veritatem dico. per
corpus Christi tantumdem huius fidei venditum fuit.
Ideo Crisostomus super Mattheum. et habetur. lxxxviij.
dis. c. eniciens. taliter inquit. Mercator sine menda-
cio et peruratio esse non potest. Loquitur hic nempe
Crisostomus de huiusmodi mercatore. In qua quod
dem iniquitate pene omnes offendunt. Et hoc ideo
quod ut dicit apostolus. Non est timor dei ante oculos
eorum. O infamia nimia hominum avarorum absque ali-
quo lucro quod sepe attingit tam inique offendere
deum. Item. lxxxviij. dis. c. qm. Cassiodorus ait.
Negociatores ab hominibus estimantur quod per imo-
deratum pecunie ambitum iusticiam dei nimis aside-
rantes pollunt merces suas plus perurari onera-
do quam precijs. Item ille. Et ideo de istis apostolus dicit
Non est in ore eorum veritas. Sepulchrum patens
est guttur eorum. linguis suis dolose agebant.
Venenum aspidum sub labijs eorum. Et per. xx. c. di-
citur. Malum est malum est dicit omnis emptor. et cum
recesserit tunc gloriabitur. scilicet. primum decepit. Item
heu dolendum est. quod iam tempus antequam appropi-
quat quod faciet. ut. xij. ca. Apoc. scribitur. ne quis
possit vendere aut emere nisi quod habeat caracterem
aut nomen bestie. Qui quidem caracter aut nomen
bestie mendacium nobis insinuat. eo quod antequam
homo mendax erit. et omni adversariis veritati. Ex quibus
liquidum colligi potest quod qui cum mendacijs
vendit caracterem eius portantes servi antequam
estimari possint. Et de perurariis quidem non est dubium
quod qui utuntur eis etiam unico perurario scientes. scilicet. falsum
iurando quod peccant mortaliter secundum Ray. et
Tho. quod expressum iurando contra preceptum dei faciunt
notabile irreuerentiam committendo. De mendacijs
autem dicit Ray. quod si faciunt ut decipiant etiam mor-
taliter peccant et tenentur ad restitutionem eius in
quo deceperunt. Et licet glo. dicat ibi quod non dis-
tinguit utrum in modico vel magno decipiat.
credo tamen Ray. loqui de mendacio quo quis inter-
dit nocere tam in multo quam in modico. sicut in modico.
cum dicat esse mortale. Nam in modico tantum
si intendat decipere non est ratio quare de-
beat esse mortale. Et quod dicit glo. videtur refer-
rendum ad factum non ad intentionem. quod ex modo lo-
quendi patet. hoc est. cum et si intendat decipere
in multo. actu tamen non decipit nisi in modico. quod
non potest. vel etiam potest referri ad actum restitutionis
quod ita in modico teneat decipiens in illo modico
sicut et multum. quod in multo decepit. Sed si quis
in emendo et vendendo utatur mendacio ut consue-
uerit se indemnare. puta ut vendat rem suam iusto
precio. dicit constituisse sibi plus quam constituit. non pecca-
re videtur semper mortaliter sed venialiter secundum Ray.
Sed hosti. dicit si hoc facit assidue et ex consue-
tudine. peccare mortaliter videtur. Arguit enim a
simili de ebrietate quam dicit Aug. esse mortale
si sit assidue. ut per. xxx. dis. §. alias. hoc tamen ab a-
liis non creditur verum. quod veniale de se quantum
cumque continetur et multipliciter nunquam fit mortale.
ut per. sup. in tractatu de peccato in genere. Est igitur
mendacium illud veniale nisi addatur contemptus

Et idem dicendum est de duplicitatibus et fraudibus que ibi fiunt. scilicet que sunt mortalia ubi intendatur notabilis deceptio primi. aliter est veniale. Et sic patet secunda fraus que fit in emendo et vendendo. que est mendacii et piuratonis. patetque per secundam huius sermonis.

Pars tertia huius sermonis in qua ponuntur due fraudulentie mercantie. scilicet damnose corruptio et false ponderationis.

Uterque in isto sermone ponende sunt due alie fraudulentie. scilicet damnose corruptio et false ponderationis. Prima igitur fraus in ista parte est damnose corruptio qua exerceant illi qui cum damnosis mixturis mercantur. sicut faciunt aromatarii eo quod res in substantia et qualitate corrumpunt expellentes facientes contra voluntatem emptoris. contra quos Isa. i. ca. clamat. Argentum tuum versum est in scoriam. vinum tuum mixtum est aqua. Sed audiamus quid ad vindictam inferat. Excoqua ad purum scoriam tuam. i. purgabo per ignem istam fecem metallorum tuorum. Nam ex excoqua media correpta quasi per ignem purgabo. Nec scoriam scorie ferre est metallorum. Et auferam omne stagnum tuum. Sepius enim diuitie que cum multis tribulationibus aggregate sunt. cum pluribus tribulationibus per ignem significatis perduntur. Est nihilominus advertendum quod quidam sunt additiones et admixtiones fictitie que rei venalis valorem non mutant. nec insuper augent. In quibus saluo meliori iudicio non peccat si fiat sola intentio iustum et sobrium precium extorquendi. Alie vero sunt admixtiones que virtutem et valorem rerum notabiliter minuunt. et sunt omnino contra proprias et communes intentiones emptorum. que omnino illicite sunt quousque idem nihil ultra iusticiam habere. et credere dum est quod talium usus saltem in frequentatione mortalis sit culpa. sicut contingit eis qui nembium ponunt in vino ut ex eo flavior color elucescat. ex quo ut dicitur capiti et stomacho nocumentum non modicum accidit. Si tamen minutio modica virtutis inde procederet. et etiam precium non augeret ultra iusticiam. tunc non puto nisi veniale peccatum. quod si procederet. totum illud quod est super precium vendens satisfacere obligat. Et igitur venditores vini dicant quod in re sua aliquid commiscere licitum sit eis. saltem antequam rem venalem exponant. non tamen hoc facere possunt cum intentione illud aliis contra ius commune et contra eorum intentionem vendendi. aliter toxicum in vino miscere licite possent. Contra quos etiam est. quod constat eis ut lex et consuetudo civitatis est. quod vinum purum vendat. aut quod eius admixtio publice expellatur. Istis namque dominus minatur per Isa. i. ca. di. Et erit fortitudo vestra. scilicet in argumentationibus vestris ut favilla stupe. et opus vestrum quasi scintilla. et succendetur utrumque simul. et non erit qui extinguat. Istis possunt annumerari multi qui ad primum decipiendum mercantias humectant

sicut quando fit in pipe. zincibro. croco. lana. et in similibus que ponderare mensurant aliquam humectantio ut ex maiori pondere maius lucrum habeatur. Qui vero hoc faciunt sunt de numero illorum de quibus Ezech. xxi. ca. dicit. Quasi lupi rapientes pradam ad effundendum sanguinem et perdetis animas et auare sectando lucra. Postremo hic possunt addi quidam primi pemptores corrupta per sanis ex avaritie precio venundantes. ut puta carnes pisces. ova. et similia cruda et cocta. Nec ab hac corruptione sunt imunes qui vendunt carnes que a carnificibus decorantur auxilio corrupti flatus. Maxime quod piculum immet aromata rursus illis que in sirupis et medicinis imponunt ea que intelligunt esse corrupta seu nociva vel non proficua. cum propter vetustatem iam perdiderint virtutem suam. ex quibus sepius sequitur mors infirmi vel gravior eius infirmitas. Nec medici propter hoc sine culpa et infamia transiunt si debitam diligentiam adhibere in talibus negligunt. Unde talium venditores ad restitutionem obligari videntur quando inde damnum vel piculum immet. Damnum dico quando res minoris preij cariori vendunt. et piculum ut puta si navis que venditur tale vitium habet quod emptor navigaturus naufragii piculum incurere posset. Et idem quod est de occulto equi defectu ex quo emptor illius in fluvio vel in bello statim ruere ac piculari habet. quod etiam de defectu siruporum et medicinarum atque operationum intelligi habet. Et hec omnia probant per illam famosam regulam que habet in ca. si culpa. de iur. et dam. da. Qui occasionem damni dat re. Et sic patet prima fraudulentia in ista parte. Secunda fraus in ista parte est false ponderationis. quod scilicet plures iniqui iuvantur qui mensuras variat et pondera. Contra quos ut et dictum est in parte super in ca. ut mesure. de emp. et vendi. Si quis iustas medidas et iusta pondera lucris causa mutare presumpserit. triginta dies in pane et aqua peniteat. et. ff. de extraor. crimi. l.annonā. Adrianus imperator eum qui falsas mensuras habuit in insulam relegavit. Et ideo. ff. ad. l. cornet. de fal. l. pnt. Si sic. Si venditor mensuras publicas probatas frumenti vini vel cuiuslibet rei aut emptor corruerit dolo et venale fraude fecerit. quanti ea res est. eius dupli condemnatur. De cretoque divi Adriani preceptum est eos in insulam relegari. qui pondera falsa fecerint aut mensuras. hec ibi. Sed circa predicta quidam perit. An utens corruptis ponderibus vel mensuris non per superiorum rem per plebeos in tota urbe cum inter introductis mortaliter peccet. Ad quod dicendum est secundum quod dam quod si ex homini corruptione aliqua iusto precio fraudant eo quod credunt mensuras et pondera esse veras et iusta sicut prius erant. fraudator mortaliter peccat et damnum fraudis restituere obligatur. Si vero a iusto precio non fraudant. nec utrumque eis utitur ad fraudem iusti preij. non tenent aliquid restituere quousque peccet non revelando mensurarum corruptioem. hijs quod credit certe latere licet quousque corruptio communis est omnibus. forte non sit culpa

mortalis. qz satis ex hoc data ē ratā qd hmoi
corruptō oibus inotescat. Si aut oēs tam dōs
mestici q forenses oūiter sciunt mensuraz et
pondez. qntitatē esse corruptā. tunc nō cadit
fraus in p̄dictis. qz sicut prius duodecim vn/
cie erāt vna libra. post corruptōem aut decez
illud idē denoiā batur. Sed magna fraudulē
tia est qn mercatores vnā mensurā tenēt ad vē
dendū et alterā ad emendū. tūc nisi cum q mer
cantē s̄ sciāt. erit semp culpa mortalis. qd p
hibet. Deutro. xxv. vbi dicit. Nō habebis in sac
culo tuo diuersa pondera maius et minus. nec
erit in domo tua modius maior et minor. Don
dus habebis iustū et Verū. et modius eq̄lis et
verus erit tibi. et. xxij. q. i. c. nō afferam. scri
bitur q sunt verba Iero. Nō afferam in q̄t sta
teras dolosas vt appendamus qd volumus p
arbitrio dicentes hoc. graue. hoc leue est
Licet fm Tho. scda scde. q. lxxvij. arti. primo
mēsuras venaliū rez pensati s̄ditōnibz pti
net determinare. qz in diuersis locis necesse ē ēē
diuersas mēsuras ppter necessitatē copie vel
inopie rez. Nam vbi res abundant. maiores
mēsure esse s̄sueuerūt. et ecōtra. Et ideo in q̄li
bet ad rectores loci que sint mēsure venalium
rez pensatis rez s̄ditōnibus p̄tinet deter
minare. Et ideo vt patet in euāgelio hodierno.
Matth. xxvj. Pessim⁹ mercator iudas abiit ad
p̄ncipes sacerdotū et ait illis. Quid vultis mi
hi dare et ego eum vobis tradā. At illi s̄stitu
erūt ei triginta argēteos. et exinde q̄rebat op
portunitatē vt eum traderet. Ita faciūt pessī
mi mercatores hodierni q p̄dictis deceptōnī
bus et fraudulentijis p̄dunt xpm et vendunt.
primū. A qbus p̄seruet nos ipe qui cum patre
et spiritulāto viuit et regnat deus in secula
seculorum. Amē.

**Feria secunda post dominicaz palma
rum. de quibusdam alijs fraudulentijis
mercantiāz.**

Sermo. lxxij.

O Mne quod est in mundo rē.
Itez vbi sup. Quia f̄es carissī
mi vlt p̄dictas mercantiāz frau
dulentias sūt et aliq̄ alie ad p̄fer
rēdem huius materie p̄tractāde. aduertendū
est fm Scotū vbi sup. q diuisio rez post lap
sum p̄mōz pentū ppter tria rōnabiliter facta
est. Primo ad excludendū negligentia. eo q
agri vel terre in solitudinē verterent. quia si
agri essent amunes. amune etiā esset colere et
semiare. Sed patēti exp̄imentō cernim⁹ qd de
amunibus nulli vel modici curant. et iō neces
saria hoim sustentatio cito deficeret. Scdo
insup ad excludendū inimicitia. qz essz effe
causa q par inter homies nunq habere. Nā

sepe attingēt q eadē re. eodē equo. eadē do
mo. eodem agro plures vellēt iūmul vti. ut sic
magis cupidus plura sup alios occuparet. si/
cut de Rembroth Gen. x. ca. dicit. q cepit ēē rōs
bustus venator. i. hoim oppressor et extirpator
fm glo. Tercio ad excludendā malitia eo q
aliter via fraudibus apiret. Nam tūc malitio/
si puniri nō possent. qz alienū nō accipe s̄ illa
qbus sibi vident indigere p̄tinus allegarent
Et ppter hec oia. ij. politicoz. Ar. Socratez
et Platonē redarguit s̄ oūi vsu oim rez. Et
qbus etiā patz q nō liceat emēdo et vendēdo
decepe p̄mū. Quia igit vt ait Iohes. Omne
qd est in mūdo rē. In isto smone de tribz alijs
fraudentijis mercātie anotabim⁹. quaz
Prima dicitur fraus terminatōis.
Scda fraus diminutōis.
Tercia fraus fidei inobseruatōis.

**Pars prima huius sermonis i qua po
nitur alia fraus mercātie que dicitur
terminationis.**

Primo igit in isto smone aduertendum
est q mercantia efficit illicita rōne ter
minatōis. qn. s. mercatores auaritia
cupidine capti. t̄pus nō suū vendere p̄sumunt
ppter terminū siue solutōis dilatōem p̄cium
in mercibus augmētantes. qd exp̄sse p̄hibet
in. c. s̄sult. de vsu. Nec imerito tale quid p
hibendū est cum sit cōtra ratōem. cōtra iusticiā
et cōtra pietatē. Est em̄ p̄mo venditio termi
cōtra rōnem. Nā cum aliqd vendit ad terminū
hac. s. rōne vt si emptor illico soluat. fit illis p/
cij decē florenoz. si inducias triū mensū acci
piat. fit illud p̄cij quidecim florenoz. tunc qn
emptori p̄ qnq florenis termin⁹ ille dat. du
plex cōtractus in foro tali efficit. quoz vn⁹ ē
venditōis. alter mutuatōis. qz nihil aliud
est q ipi emētū mutuae p̄cium mercantie iam
empte et ex tali lucro accipe lucrū. qd Luc. xj.
dñs p̄hibet dī. Mutuū date nihil inde sperā
tes. Est etiā. ij. venditio termini cōtra iusti
ciam. qz iusticia legis nature ē vt q̄ quis faciet
alteri qd vellet sibi fieri. Vnde Luce. xj. c. scri
bit. Quicūqz vultis vt faciāt vobis homies et
vos eadē facite illis. Qua lege dat̄ intelligi q
homo nō solū teneat iuxta facultatē suā ac etiā
iuxta emētis indigentia loco et tpe p̄ dilatōez
solutōis mutuū dare. vtz etiā et sibi p̄ncipa
liter mutuae. i. idigens ab eo nihil disposue
rit emere. Hinc in ps. p̄pha ait. Terminū po
sui. s. tu deus in lege nature p̄ scdāda iusti
cia. Et insup venditio termini cōtra pietatē. Nam
pe opus magne pietatis est artifici indigēti q
nime habet vnde artem exerceat et familia lam
suā nutriet. mercantiā vendēdo sibi solutōem
expectare. qz nihil aliud est q exbursare pecu
nias et eas sibi accomodare atqz totā familiāz

illius pascere ac p elemosinā enutrire. ac qdā
modo opa plurima miscēre exercere. Vnde q
agit talia vestit nudos. alit famelicos. potat
sibūdos. visitat egrotos. suscipit vagos. et
ducit incarcerationos. et iuvenes et puellas sepe
sustinet ruituras. Ac p hoc opposituz facē dicit
pnt qui terminū vendunt. Sed omnes facien-
tes. s. et nō facientes. p suoz actū volūtate
et qualitate penā aut gūaz recipiēt. Nā q
trus de puulis ad Petrū dyaconū scribens ait
hoīes vero qz rōnales facti sūt. vt de se et oī/
bus rebus quas in vsum pntis vite acceperūt
ratōem reddituri sūt deo. p suoz actū quali-
tate recipiēt aut penam aut gloriā. hec ille rē.
Sed ad clariorē p̄dictoz noticiā aduertenduz
est qz si res venalis que vt supius diximus vix
pūctaliē estimari pot estimeē a trib⁹ bone snie
et vnus eoz plus q̄ alius rem illā vno flores
no estimaret. Nam si in. l. p̄cia. ff. ad. l. falcidi-
am. Precia rez nō ex affectōne singulorū. sed
dūiter estimantē rē. Si venditor illi qui illico
soluit dat p miori p̄cio et inducias petenti p
maiori. dummo vltimā illoz estimatōem non
excedat. nō peccat. qz soluenti subito grām fa-
cere p̄. et rem venalē p miori p̄cio estimatōis
ms dare. vt verbi grā. Sint quicqz panni pecie
eiusdē bonitatis laboris et artificij quaz esti-
matio fiet a pluribus. quoz qdam quālibet il-
laz estimāt p̄cij. l. ducatoz. et hui⁹ p̄cij li-
mes p̄ dici gradus pius. qz est mī⁹ p̄cij
q̄ ē recto iudicio rei venalis. Alij ho quā-
libet illaz estimāt p̄cij. l. ducatoz. cui⁹ p̄cij
limes potē dici gradus discretus. qz p vtraqz
pte discrete sine opatōne nimia alterius esti-
miant. Alij etiā quālibet illaz estimāt p̄cij. l. d-
ducatoz. cuius p̄cij limes potest dici rigid⁹.
qz rei venali rigide q̄ntum pnt terminū impo-
nūt. Tunc vnus emptor inducias petit. Alter
vero habens pecunias illico soluit. Venditor
quippe dare p̄ sine peccato soluenti subito pe-
ciam panni. p. l. ducatis. et inducias petenti p.
l. d. dummo vltimū gradū p̄cij non excedat. Et
ratio est. qz talis v̄ditor nō vendit terminum
q̄uis nō faciat grām vni sicut alteri. qz aliud
est facere grām eo q̄ illico soluit. aliud est v̄-
dere terminū eo q̄ inducias petit. Et ideo tūc
talis v̄ditor dicereē terminū vendē q̄ de q̄
libz pecia. l. v. vel. l. viij. vell et habere ducatos
q̄ est manifesta vsura q̄ fit ratōne dilatōis
v̄t patet ex dicto. c. c. soluit. Quod est v̄z fm
Bal. C. de vsur. q̄ res que venditē consistit i nu-
mero. pondere. et mensura. qz in hīs solis fm
eum vsura omittit. Nam opposituz est q̄n ager
vel domus venditē p̄sertum cum emptor iterim
rei vendite utilitatē p̄cipiat. sic p̄z. C. de acti-
emp. et ven. l. curabit. Sed hoc theo logi non
sequūtur vbi p̄cium rei vendite fit taxatuz fm
franciscū de maronis in. l. iij. Et etiā fit ibi vsu-
ra. Et sic patet p̄ma fraudulentia in isto fmōe
deklarāda. patetqz ps p̄ma hui⁹ fmōis.

Pars secunda huius fmōis. in q̄ de- claratur alia fraudulentia mercantie que dicitur diminutionis.

Secundo in isto fmōe aduertendū ē q̄
etiā in mercantīs fit alia fraus que di-
citur diminutionis. Sūt em pleriqz qui
grossos argenteos vel ducatos aureos vltra
debitū grauiorē diminuit vsqz ad iusti pōde-
ris q̄ntitatē. aut maiori p̄cio alienat. Et qz cō-
muniter q̄d sup̄est in vno deficit in alio. Prop-
tereaqz emētes peiores iniuste damificāt. qz
debitū pondus in multis deficit. Magnū picu-
lum p aia talia faciētis esse dignoscit. Licet tñ
fm Tho. si deteriores grossi vel carlini sūt iu-
sti pōderis. piculū nō videt si emptor de meli-
oribus et grossioribz lucrareē. q̄d tñ raro repi-
re attingit. Et hec oīa mala nō ppter aliud fit-
unt nisi amore pecunie. Sōde nō imerito Ecē.
p. ca. scribit. Nihil iniquius q̄ amare pecuniaz
cui vt ibidē d̄r obediūt oīa. Et idcirco ab amo-
re ipius abstinē se debet oīm scia. Insuper
qdam alij inueniunt q̄ p auaritiā peccāt marie
futores q̄ pannū vestitū minuūt. et ipas vestes
strictiores faciūt. et illud supflūū retinent nec
restituūt. qui p̄rie fures appellari pnt. Pre-
terea quidā alij diminuunt sortē maliuolē nuz
merando. vel p̄icientes ad terrā vnū solidū
vt incurueē ille et recipiat. quo inclinato capi-
te camplos subripit clam q̄tuor solidos aut q̄n-
qz de pecunia numerata. Vel sicut cui dā rusti-
co accidit diebus n̄is. cui cum camplos nume-
raret vni⁹ florem monetā. cepit nūando cam-
plos dicē. Al nome de dio ede li sancti sei. vij.
vij. ix. rē. Rustic⁹ aut dū abiret deceptionem
suspiciens p seipm itez dictas pecunias nūare
cepit. et iuenta fraude redijt ad camplores. Et
itez ille nūando dixit. Al nome de dio. rē. Et
cū i integrū sicut ante pecuniā numeraret. ait ru-
stic⁹ ille. Nūa itez denuo et nō noies nec deū
nec scōs. q̄d cum camplos coactus egisset falsi-
tas numeri. cū ipius rubore detecta est. Cōtra-
hmōi sic faciētes d̄ns p Ua. lxx. ca. dicit. Nuz
merabo vos in gladio et oēs i cede corruetis.
quasi dicere velit. Vos decipitis primū pecu-
niā false nūando. et ego iducam sup vos guer-
ram. et nūabitis armigeris velitis nolitis pe-
cunias vestras. et vltra eritis vulnerati et celi
in gladio ppter p̄ctā v̄rā. Sūt etiā qdam q̄
in negociatōne nō puā iniquitatē facere vidētur
in termino constituto ad quē se obligauerūt scrip-
tura seu pmissione. et q̄nqz etiā iuramēto si sol-
uentes. oīa quos. c. significāt. de pignori-
bus loquīt. Nam tales tenent ad iteresse dāni
p̄teriti p̄ntis et futuri. Primo tenēt ad iter-
esse dāni p̄teriti. verbi grā. Quidā ad certuz
t̄pus tenēt mibi soluere centū et noluit. et quo-
me accipe pecuniā sub vsuris oportuit. Inde
est q̄ quicq̄d vsure solui. mibi restituē tenēt.

dummo vt dicit aliqui duo pncipaliter faciam
Primo dicere debitori. si mihi meū nō reddis
oportet me ad vstrā accipe. Secūdo q nō possuz
aliter iuenire mutuū. qz hys exceptis vstras
debitor solvere nō tenet. vti cōfirmat. c. cōstis
tutio. et. c. puenit. de fideiussoribus. q8 Aler.
nō de ales. Inno. Hosti. et Ray. affirmāt. Se/
cūdo nō soluētes ad terminū tenent ad interesse
damni pntis. Et hoc ponit in. c. salubriter. de
vhu. vbi dicit. Sane geneza ad fructū possessio
nuz q sibi a socero suo fuit p nūata dote pigno
ei obligate. apud ados in sortē nō credim9 cō
pellendū. cum frequēter dotis fructū nō suffi
ciant ad onera mīmonij supportāda. Et notā
ter dicit ad onera mīmonij supportāda. qz si ma
ritus onera mīmonij nō sustinet. tales fructū
hīre nō debet. ff. de excep. doli. l. p3. i pncipio
Et si fit fm Hosti. vt dos salua remaneat mu
lieri. Nec tñ de fructibus vltra maritus pcepe
potest nisi qntum se extendit onus matrimonij
qz in. c. cum cessante. de appel. dicit. Cessante cā
cessat effectus. que sūt verba pbi. ij. phisicoz.
Et in hoc qdem casu nō est vstra. qz fructus
possessiois ituitu pecunie a socero detēte pci
piunt a genero. Tercio nō soluētes ad ter
minū tenent ad interesse dāni futuri. ut verbi
gratia. Accomodauī somā frumētī s. s. pacto.
vt illud in die festo pasce redderes mihi. quo
in tpe dicit. Ecce frumentū tuū. s. obsecro vt
mihi eum vendas. qz eo nimis idigeo. Ego ve
ro dico eum velie seruare vsqz ad mensē. quo
tpe pbabilius solet esse carius frumentū. Tu
vero e cōtra afferis nullo pacto velle reddere
mihi illud tibi vendā. Tūc idem pciū equo aio
possuz accipe. cui9 pbabiliter crediē illo tpe
fore frumentū valiturū dummo diē pfixū cō
stitūā. qz in vno die duntaxat frumētū ven
di debebat. et si pmo dies cōstitutus nō fuit. ta
randuz erit pciū fm qz in mēse illo cōmunius
valuit. Et illud plus pciū nō accipit ppter tem
pus s. ppter rei naturā que plus in vno tpe q
in alio valet. Restituendum est igitur statuto
tpe cuiuslibet suū sicut iusticia poscit. Et sic pa
tet ps secunda huius sermonis.

**¶ Pars terciā huius sermonis i q ponitur
alia fraudulentia mercantie q dicitur
fidei mobseruatōis.**

Uercio in isto sermone sciendū qz in mer
cantis fit alia fraus que dicitur fidei mob/
seruatōis. Pleriqz em sūt mercatores
auari qui cupiditate sacrilega capti. pmissas fi
bi fidem et pstita iuramētā nō seruāt. fides q
dem hic capiē p ouentionali securitate. ut di
cit Hosti. que etiā hosti seruāda est. Nō dicitū
in decretis. xxiij. q. i. c. noli estimare. a Gratia
no notat. Adeo em magnū peccatū est fidē et
pstita iuramenta nō seruare vt triplici pena a

dño puniatur. tpali. spūali. et eternali. Pri
mo in quā b pām puniē triplici pena tpali. et
hoc in triplici foro. In foro pnciali qdēz velut
homicida pūri puniunt. l3 qnqz maior qnqz
minor fm circūstantias talibus pena sit impo
nenda. Vnde Aug. ad Seuerū ep̄m. Periusus
velut homicida in extremo exāmie a iusto iudi
ce de grandinabit. sicut in. c. inter cetera. xxiij.
q. iij. a Gratiano latius res ista describit. In
foro vero iudiciali putant ifames. et ad ordi
nes nō pmittunt ascendē. nec ad testimonium
tales quisqz debet vocare. Vnde. ij. q. i. c. qui
cumqz dicit. Quicūqz scies. i. nō coactus fm glo.
piurauerit. qdraginta dies in pane et aqua. et
septē sequētes ānos pēni teat. et nunqz sit sine
pnia. et nunqz in testimonij recipiat. Qd etiā
affirmat p illud. c. testimonij. de testibz. et p
. c. lras. d. psumpt. In foro insup diuinali. qn
ta pena huiusmodi hoies puniāt appareret ex
hys que in pntiaz dicitur sum. Nam refert
Dorosi9 libro. vj. q. cum romani legatos mis
sissent ad diuersas pūncias qz ibidē nomiat
et ab eis recepti essent in pace et firmassent pa
cem data fide. subita seditōne et pditōne irru
entes in eos in suis ciuitatibus occiderūt. scm
est in detestatōem pūri et violatōnem fidei.
qz panis que tales gentes incidebāt sanguinē
emittēt p scieuras. aialia domestica et iter ho
mies assueta ad filuas et ad mōrana mugietia
et vlulantia fugerēt. canes velut lupi doloro
sis latratibus oberarent. ipiqz cum eoz ipe
ratore a Lucio et pōpeio oēs in campo deuicti
occisi sūt exceptis quatuor milibus q simul ad
mōtis cuiusdā cacumē fugiētes diuinū iudiciū
nō euaserūt. Nam ad modū lapidis ogelati et
immobiles facti ita obriguerūt qz erecti stantes
videbant viui. dentibus et oculis ab eis deciz
dētibus sup terrā. Legit etiā de quodā vsura
rio qui in fine vite pnia duct9 duos amicos ad
se vocans et q essent sui fideles executores ab
eis exigens fidē et iuramentū petijt qz ipi resti
tuerēt de suo quicqd male lucratus erat. Qui
fidē sup hoc pbentes et iurātes. atqz terribili
impcatōne firmātes diuinū iuramētū atqz ius
diciū sup se iuocauerūt. Vno dicēte qz nisi hec
adimpleret gehennali igne succenderēt. Alio
qz subdente qz nisi pmissa seruaret. irremedia
bili lepra cruciaret. S3 cū eo mortuo pecūiaz
retinerēt nec pmissa seruaret. veluti sibi imp
cati sūt diuino iudicio miserabilē pierūt. Se
cūdo insup hoc pām puniē pena spūali. Tria
em damna spūalia qui pmissam fidē et iuramē
tū nō seruāt incurrit. quoz. Primū dicit diuina
inimicatio. Vnde Jac. v. scriptū est. Iuramētū
meday ne diligatis. Hoc em odit dñs. s. pñ for
sue. ix. ca. dicit. Ne contra nos ira dei cōtēst si piu
rauerimus eis. Scdm damni dicit in manu dia
boli derelictio. Est em nomē dñi refugij omi
bus iuocantibus eum. sicut Jobel. ij. ca. scriptū
est. Qis quicūqz iuocauerit nomē dñi salu9 erit

quia dñs ait. Protegā eum qm̄ cognouit no-
men meū. 18 Salomō describit. pū. xvij. di.
Turris fortitudinis nomē dñi. Hinc est qd pū-
tus qd nomē dñi pūrat diuina pte dñe pūa
tur et in manu dyaboli relinquit. Tercū dam-
num dicit maloz multoz incurio. Vñ Eccl.
xxij. ca. scribitur. Vir multū iurās replebit in-
q̄tate. Et ibidē. Iuratōm nō assuecat os tuū
fūt em̄ multi ca sūs in illa. Sicut bubulco qdaz
fūmo mane accidit. Nam interzogatū sū ita tē
pestiue aiam cū pater n̄ reficiebat sicut corp⁹
cum pane. iurando r̄ndit se pater n̄ oīno nē-
scire. Et rephensū de iuramēto iurabat non
iurare. Ite qd apli⁹ redargut⁹ qd nō iurabat
volebat penitus iuramēto firmare. Vltio pec-
catū hoc punit pena eternali. qd tōne aucto-
ritate et exemplo p̄babo. Primo ratōne. qz
dignū est vt tale p̄cām eternaliter puniat qd
in hoc mūdo tam grauit̄ esse punitū oñditur
Nam teste p̄bo. Si de quo minus videt̄ inesse
et inest. g et de quo magis. Cum igit̄ hic vbi
est t̄p̄s m̄scdie tam horribilit̄ puniat̄. qd du-
bitat qd ibi vbi est t̄p̄s v̄ndict̄e non sine fine
cruciabit̄. Secdo aucto ritate. Vnde Eccl.
xvij. ca. d̄r. Iuramentū qd spreuit ponā super
caput eius. l. cum in hora mortis et nō serua-
ta sūt et p̄iurio eternis supplicijs q manifestis
simis signis damnabo eū. Tercio exemplo.
Nam in hystoria Caroli magni libro. i. ca. vij.
scribit̄. qd cum Carolus hospitatus esset apud
habonā. pcedens ad pugnandū. Agarenos.
qdam miles noīe Romeric⁹ reliquit bone fidei
omissariū sanguinē suū qui equū suū p̄cō-
centū libraz erogare clericis et paupibz p̄-
stito iuramēto q fide sua p̄misit. q euz eo mor-
tuo nihil egisset. post dies triginta apparēs ei
sanguinē increpauit eo q dictā pecuniā vti
iurauerat paupibus nō erogasset asserens qd
ap̄ter 15 p̄ triginta dies steterat in tormētis. In
sup cito inquit vidētibus cūctis qui tecū erūt
a demonio rapieris. ego vero ad celestia euo-
labo. qd et factū est. Ad que ille nos p̄ducit
cuius pedes vnguentū illud vngendo. in euā-
gelio hodierno Iohis. xij. tota domus ex odo-
re ipius repleta est videlicet. Ihs xp̄s dñs
n̄ qui cum p̄re et spiritus sancto viuit q regnat
deus in secula seculoz. Amen.

Feria tertia post dominicam palmarū
de triplici auaritia simul. s. in iuste iudi-
catoria. in iudicio assistatoria. et sacri-
lega siue symoniaca.

Sermo. lxxxiij.
OMne quod est in mundo r̄.
Ite vbi sup. Post qd in supiori
bus fratres carissimi tractauimus
de auaritia i gñali et de malis eā
sequetibus in omni. nec nō de auaritia merca-

toz in p̄ticulari. restat de q̄busbā iniquitatibz
ipam scomitantibus tractare in speciali. Nam
tot modis omittit̄ ipa auaritia q nō est finis.
quapropter iniquissima est. De cuius mala cōdi-
tōne etiā loquit̄ Ambro. in libro de Sabothe
paup. di. O diues nescis qd paup sis. qd inops
tibi esse videaris qui te deuitē dicis. qnto pl⁹
habueris. pl⁹ requiris. et q̄quid acq̄leris tu
tibi adhuc idiges. Et j. Accessit cupiditatis au-
gimentū accessione p̄mionij. nō vult esse dege-
ner vocis paup in desiderijs. Ista itollerabilia
duo sūt iungit vt ambrosiam spem diuitis aus-
geat q nō deponat mēdi citatis affectū. Dem/
qz docet nos scriptura diuina qd misere egeat.
mēdicet abiecte. Rex Achab in isrl̄ erat q pau-
per Sabothe. Ille regni rebus affluebat. iste
angusti soli possidebat cespitē. nihil paup de
possessionibz occupauit. Rex sibi egere visus ē.
qz vineā habebat paup vicinus. Quis igit̄ ita
paup videt̄ qui otētus est suo. an qui cōcupis-
cit alienū. Alter certe paup censu videt̄. Alter
paup affectu est. Affectu diues egere n̄ nouit
censu abundās nequit auaz p̄fecte explere.
Ideoqz diues cupidus in inuidia. p̄fessionis et
paup̄tatis querela est. Hec ille. Quia igit̄ sūm
Iohem. Omne qd est in mūdo r̄. In isto sūmōe
de triplici singulari auaritia tractabimus.

Primo de auaritia iuste iudicatoria.

Secdo de auaritia in iudicio iniqui assistatoria.

Tercio de auaritia sacrilega siue et symoniaca.

Pars prima huius sermonis i qua tra-
ctatur de auaritia iniuste iudicatum.

Primo igit̄ in isto sermone tractandū ē
de auaritia iniuste iudicatoria. s. de iudi-
cibus qui propter auaritiam ferūt sen-
tentias iniustas. Et ideo dicitur Isaie. xxxij.
Beatus qui excutit man⁹ suas ab omi munere.
Per munera em̄ frequēter puerit̄ iudicium.
Vnde Inno. in libro de vilitate aditōnis hūa-
ne dicit sic. Radix oīm malozum est cupiditas.
Hec sacrilegia omittit. q rapinas et furta ex-
ercet. etiā p̄das. bella gerit et homicidia. sy-
moniace vendit et emit. inque petit q accipit
iniuste negociat̄ et fenerat̄. instat dolis q imis-
net fraudibz. dissoluit pactū. violat iuramentū.
corrūpit testimonij. puerit̄ iudiciū. Sed adz
uertendū q ista auaritia iudicatoria hz qnqz
ramos. Primus ramus qñ iudex seu officia-
lis dat etiam iustā sniam ex certa snia. Nam ait
Aug. xj. q. iij. c. nō licet iudici vendē iustū iua-
diciū. Ad hoc etiā facit et optime qd h̄r. q. ea
dem. qui recte. vbi dicit Greg⁹. sic. Qui recte
iudicat et p̄mij remuneratōnis expectat. frau-
dē i deū p̄trat. qz iusticiā quā gratis impa-
tre debuit acceptōne pecunie vendidit. bonis
male vtunt̄ qui p̄ tpali lucro iuste iudicant.
Tales quippe ad veritatē nō iusticie defensio

sed amor premij puocat. quibus si spes nūm
subtrahit. ofestum aut ofessione iusticie retice
scūt. Acceptio munez puatio veritatis ē. hec
ibi. Idem hī de vi. et ho. cle. c. cum ab omni.
Vnde oīra tales inuehit. Micheas. ppha. iij.
ca. di. Audite pncipes domus Jacob. et iudi
ces dom9 isrl. qui ab hominib9 iudiciū a oīa
reda pueritis. Qui edificatis syon in sangui
nibus a ietm in iniquitate. Principes eius in ius
neribus iudicabāt. a sacerdotes eius in merce
de docebant. Et pphē eius in pecunia diuina
bant a sup dñm req̄secebant. di. Nunqdñ dñs
in medio nrm. Nō veniēt sup nos mala. Prop
ter h cā vestri syon qī ager arabit. Scds ra
mus est qñ iudex seu q̄cunqz officialis dat iniu
stam sniam ex certa scia q̄cunqz de cā. siue odio
siue amore. siue corruptus pecunia. Et tal ter
netur de oīni damno et interesse pti lese. imo si
causa est ciuilis. nō solū tenet ad restitutōnem
damnoz. s etia punit in triplo. Si aut crimia
lis restituit damna et ofiscatōnem patit. ut p3
in Autentico. ut litigātes ex ordine litis iurēt
. s. si quis aut. hoc idem tenet Ray. xj. q. iij. in
. c. quatuor. Et idō oīra tales s. i. c. c. Nūo
facta est meretrix ciuitas fidelis. plena iudici
Justicia hitauit in ea. nūc aut homicide. Prin
cipes tui ifideles. Oēs diligūt munera. sequit
tur retributōnes. Pupillo nō iudicāt. et cā vi
due nō ingredit ad eos. Iheu cōsolabor sup ho
stibus meis rē. Et i. c. p. de qui cōdunt leges
iniquas et scribētes iusticias scripserit ut op
primerēt in iudicio paupes. a vim facerēt cau
se humiliū pph mer. Terci9 ramus est qñ ex
ignorantia crassa pfert iudex iustam sentētiā
Nō em ex auaritia sua debuit se ponē ad id ad
qđ nō erat idoneus cū piculo alterius. pā tunc
punit ex quasi delicto arbitrio iudicis. s nō in
solidū. i. finali. ff. de varijs et extraor. cog. In
sti. de obli. que ex quasi delicto in pncipio. Et s
ponit Jo. an. in. c. cum eterni. in h. qđ emnā
dus. extra de sen. et re iu. li. vj. Secus si decep
tus cōsilio assessoris q putabat idoneus ex ma
litia vel ignorantia crassa male ofulētis. tūc em
tenebit assessor. s Ray. Quartus ramus ē.
qñ ex notabili negligentia ptulit iniustā sen
tentiā. qz vult ex auaritia accipere pecuniā a nō
vult laborare ad legendū in libris qđ potuiss
set iuvenire. et tūc videt etiā teneri. extra de ma
siut. et dam. da. c. si culpa. Quintus ram9 est.
cum nō vult iudicare et dare sniam. put potest
et debet. ne displiceat hñi iusticiā ppter me
rum ei9 et tūc si talis metus cadit i ostantē vi
rūm peccat mortalitē s nō tenet ad restitutōez
nisi tpe accepti officij vel omissionis dubitala
set de iferendo metu. qz tūc nō excusat a resti
tutōne damnoz. s. m. Bal. in. i. fi. c. de pena iu
diē. q. i. male iudicauit. Nō si etiā faciat hoc ut
damnificet ius hñtem. talis tenet si postea a
mittat ps iustā cām. aut si remittat penas vel
diminuat iniuste teneē ei qui soluit s. m. Ray. Et

ideo oīra hñi iudices dicit ppha. facies pre
catorū sumitis. Sumere facies pāoz est respi
cere ad psonas potētes et diuites et nobiles q
oūiter sūt pāozes. et sic nō sūt merita cause s
intuitu potētie diuitiaz ofanguinitatis a ami
citie et hñi p talib9 iudicare. qđ ptinet ad
acceptōem psonaz. Sed ut s. de re. iu. li. vj.
Accipe psonā in iudicio nō est bonū. imo pbi
bitū dicente dñō. Ut magnū ita et puū audie
tis. Debēt em iudices dñm oīm et supmū iudi
cem imitari. De quo s. Deutro. x. Apud deum
nō est acceptio psonaz. s. Paralip. xix. ad Ro.
iij. ad Eph. vj. ad Col. iij. Ad. x. i. Def. i. q. i.
q. i. s. hic Petr9. de pe. dis. iij. si ex bono. s. iu
di. c. nouit. de pben. et dig. c. venerabilis s.
In veritate comperi q non est acceptio psona
rum deus. Et sic p3 ps prima huius smonis.

**Pars secunda huius smonis. in q tra
ctatur de auaritia aduocatorum. iuril
consultorum. accusantium. et false te
stificantū. et iniuste calumniantium.**

Secundo in isto smone tractandū ē de aua
ritia in iudicio inique assistentia. De q
s. Exod. xxij. Nec iuges manū tuaz ut
p impio dicas falsū testimonium. Et i. c. p.
Exuite opprellum de manu calūniantis. Et hoc
etiā h3 quicqz ramos sūt q quicqz genera hoiz
ibi cōcurūt. s. aduocatus. iurilconsultus. actor
et pcurator. testis et reus. Primo g est ad
uocatus. q si sciēter assumit ad defendendū iu
stam cām s. m. Ray. tenet ad restitutōnem oīm
que illi oīra quos aduocat ppter ipius patro
cinū iniuste amiserūt seu dānificati fuerūt. s. nō
si pte cauillosam positōnem aut instruendo fal
sū testem abstulit aduersario cām bonā. siue in
struendo clientulū. denegādo veritatē. aut p
caci vociferatōne ipediendo pcessum. qđ qđē
fieri potest. sicut p3. v. q. iij. c. i. loco. iij. q. vii.
c. si quis adeo. In oib9 istis tenet aduersario
ad iteresse nō solū eris. i. damni a expensaz. s
etiā iuris. qz s. tenet ponere ptem iniuste op
prellam i statu sui iuris pmi. Et s. m. bñm. Tho.
scda scde. q. lxxj. talis aduocatus peccat graui
ter. i. mortaliter. Et ratō huius est. qz illicitū
est coopari alicui ad malū faciendū. cōsulēdo.
adiuuando. vel aliter ofentiendo. Unde dicit
Ro. i. Digni sūt morte nō solū qui faciūt rē. Si
militer etiā cum a pncipio cause credit iustam
et in pcessu videat eā iniustā. peccat graui ex
auaritia defendēdo eam. nō tñ debet eā pde.
s. Tho. Peccat etiā aduocatus in defendēdo
causas cū est ignorās et negligens. Peccat ec
mortaliter aduocat9 si allegat falsē oīra cōsci
entiā. vel i struit falsū testem. vel iducit clien
tulū suū ad negandū veritatē etiā si defēderet
iustā cām a aliter nō posset obtinē victoriā.

Et ratio est fm ap^lmad Ro. in. ca. 120 sunt fa-
cienda mala vt veniat bona. Qualiter aut i p/
dictis restituere teneant aduocati p3 sup. Se-
cundus est iuriscōsultus q si scienter pstat malū
officiū vñ ius habens pdat cām siue sit ille cui
psulit siue alter. teneat de damnis inde secutis.
Si aut fidelit psulit. put scit nō teneat. extra d
re. iu. nemo ex officio. libro. vi. Si aut causa est
dubia vtrū. s. otineat iusticiā nec ne. dū sibi re-
manet dubia vsq ad diffinitōem cause licz ad-
uocato et pcuratori et iuriscōsulto iuuat fm
Tho. vbi sup. Et w. Peccatur nāq ab aduo-
catis et iuriscōsultis circa receptōem salarii. p
idebito mō fm Tho. Quāuis em licite possint
salariū petē vt mercedē sui laboris. Vnde et
Aug. dicit q licz aduocato vendē iustū patro-
ciniū et iuriscōsulto vepz officii. xiiij. q. v. nō
sane. nō tñ d3 petere imoderatū. Attendit em
moderatiō salarii fm Ray. circa qtuor. Prio
circa qntitatē cause. Secdo fm labore aduoca-
tōnis. Tercio fm sciām et facundiā aduocātis.
Quarto fm ofuetudiniē regionis. Scdm ho3
ofideratōem pē maius vel min9 salariū taxari
ut. in. q. vii. s. vrbē. et ar. xij. q. ij. c. cello. et ca-
vulterane. et de p bē. de multa. Concor. Tho
et w. Tercius est actor et pcurator et accu-
sator. q si aliquē accusat falso d crimie. vel pe-
tit indebitū scienter teneat de omni damno qd
inde recepit aduersari9 etiā de expensis. Tri-
pliciter aut talē actorē siue accusatorē pecca-
re ottingit. Primo calūmiose agendo. iponē/
do. s. alicui falsū crimē ex malitia. vel petēdo
aliq bona tanq sibi debita ex auaritia que no-
uit p se ex officio peritor9 sibi nō deberi. et ta-
lis in vtroq casu peccat mortalitē agens oīra
caritatē. pimi. et oīra iusticiā. et piurus est
omuniter. et teneat ad restitutōem dāni dati.
et est grauiter puniendus. vt notat extra de ca-
lūmiatoribus. c. vlti. teneatq pniāz agere si ad
hoc ex odio pcessit. qz ex caritate hoc pcedē
debet. xxij. q. v. c. pcedere. Secdo mō pec-
cat actor mordiate desistēdo a psecutōne cau-
se inchoate. s. puaricando. i. aliā ptem videlz
accusatū addiuuādo. colludēdo cum eo. diffi-
mulādo. vel nō inducēdo legitimas pbatō-
nes quas habet oīra reū. et acceptādo falsas
excusatiōnes ipius rei. qd habet locū in crimia-
libus. aut etiā ex toto desistit a psecutōne si
ne debito ordine iuris qd d3 tergiuersari. et h
facit corrupt9 pecuniā a reo et amicis eius aut
p cibis eoz inductus. et tūc peccat mortalitē.
qz facit oīra rem publicā cui9 bonuz pcurat
p punitiōem criminū qd ille impedit fm Tho.
scda scde. q. lxxviii. In causa aut ciuili seu vbi
agit de tpalibus. qz ibi nō intendit nisi inde
mtas actoris seu acquisitiō iuris sui. et qlibet
potest renūciare iuri suo. vii. q. i. q. piculo suz
ideo absq piculo pē desistē a psecutōe cause
siue oīcordando se cū reo siue ad vitandū expē-
sas et grauamiam litigior9. Tercio mō actor

offendit cum et si habeat iustā cām crimialem
siue ciuile. p indebitā mediā cām osequitē vten-
do mēdacijs in iudicio vel falsis testimonijs et
instrumētis et pbatōibus alijs ne amittat iu-
stā cām. qd et mortale est fm Tho. scda scde. si
obtimeat nō teneat ad satisfactōz alteri p dē. nec
et i expēsis placiti cū ille verauerit eū iniuste
¶ Quartus ē reus. q. s. accusat seu ipetit super
aliqua re siue iuste siue iniuste. et talis tripliciter
pē peccare et mortaliter. Primo dicēdo fal-
sitatē et tacendo veritatē. vel cū iudex exqui-
rit ab eo veritatē fm ordinē iuris. siue in cā ci-
uili. cum agit de aliqua re tpali. vt cum inter-
rogat si pecuniā mutuo accepit ab actore vel
si nō restituit mutuatā sciēs se accepisse et h ne-
gat. vel restitutā asserit. vel etiā in cā crimias
li cum accusat. et sūt iprobatōnes. vel cum mi-
fama exorta erga aliqū sit inquisitiō etiā i ca-
su negat se maleficiū ppetrasse. peccat mortali-
ter fm Tho. scda scde. q. lxx. qz facit oīra de-
bitū iusticie. et h est mortale. Secdo reus pē
peccare mortalitē calūmiose se defendēdo. Nāz
isto mō etiā si habet iustāz cām piuraret. qd ē
semp mortale. Nā in causa criminali etiā iuramē-
tum de calūmia pstandū est. extra de iura. calū-
mherētes. Pro cuius declaratiōe dicit beūs
Tho. scda scde. q. lxx. qz aliud est veritatē ta-
cere. aliud ē pponere falsitatē. quoz pmiuz in
aliquo casu licet. scdm aut. s. falsitatē pponere
nullo mō licet. Tercio peccat reus p appel-
latōem iniustā. videlz cū qd appellat a snia cā
asserende more ne oīra eum iusta snia pferat
et peccat mortalitē. qz hoc ē calūmiose se defen-
dere. Talis em agit oīra iusticiā. qz officiū iu-
dicis impedit. vnde ei iniuriā facit. et etiā ad-
uersario suo. cui9 iusticiā qtuoz potest pturbat
Et ideo sicut 82. ij. q. vi. Puniedus est oīno cu-
ius iniusta appellatio pnuat. Et teneat ad satis-
faciendū de dānis et expēsis. Secus si appellat
ex ofidentia iuste cause. qz credit se hēre iustāz
cām. h Tho. vbi sup. Quintus q requirit i iu-
dicio est testis. et tripliciter pē peccare. Prio
dicendo falsitatē sciēter. et talis peccat mortā-
liter fm Tho. scda scde. q. lxx. tum qz facit cō-
tra iusticiā ledens bonū omune vel pmiū. tū
qz facit oīra octauū pceptū expresse qñ dicit
nō loquaris oīra pmiū tuū falsū testimoniū
Exo. xx. ca. tum qz piurat. nā iurat testis aliter
nō credere sibi qtuicūqz religiosus sit. extra
eo. nup. Secdo peccat in testificando cum id
qd est sibi dubiū asserit sibi certū. et talis pec-
cat mortalitē. qz expoit se piculo peccati et dā-
nificatiōis alteri9 cū possit oīrariū eē eius qd
dicit. Et etiā piurat cū iuret se scire qd nescit.
nā nō admittet ad testimoniū si nō diceret se
scire. qñmo solent testes iterrogari vñ et qñ
sciant. et si interrogati de cā scie nō rñdeat. n
valet eoz testimoniū. xiiij. q. iij. s. soli. et i Au-
tentico de testi. s. et l3 dudū. et tenent ad resti-
tutōem. si inde pmius iniuste dānificaret. ar.

xxij. q. iij. si quis in atrio. xiiij. q. v. non sane.
ij. q. i. notū sit. Tercio p̄m̄ mittit a mor-
tale dum pecunia accipit p̄ testimonio ferendo
etia si p̄ testimonio veritatis. Rō hui⁹ est
qz exple facit oīra iura cum bec p̄hibeant et
valde iuste ad vitandū corruptōem veritatis
ppter pecuniā. Unde dicit Aug. q. nō l3 testi
 vendere vtz testimoniu. xiiij. q. v. non sane.
Potest tñ testis recipe expensas ab eo q̄ pdu-
cit. puta si ex testimonio ferendo dietā fac vel
etia operā suam et lucrū dimittit et huiusmo-
di. xiiij. q. iij. venturis. Et sic patet pars sc̄da
huius smonis.

**Pars tertia huius smonis. in qua tra-
ctatur de avaritia sacrilegorum et sy-
moniacorum.**

Tercio in isto smone tractandū ē de aua-
ritia sacrilega atq; symoniaca. qz in se
veniētiā qndā habēt. Primo igitur
 tractat de avaritia sacrilega que ē usurpa-
 tio circa sacra vel ecclesiastica. Tercitū aduer-
 sus deū manū suā. f. sacrilegā. Hec est manus
 sacrilega. Nicanoris que extendit oīra templū
 dei. amittit ipm fundit destruit. si ipō occis-
 so suspēsa est lingua a Iuda Machabeo cōtra
 templū dei. ij. Mach. xv. c. Et etia ista avaritia
 h3 quīq; ramos. Primus est cū offerunt sacra
 vel calices. paramēta. cruces. reliquie. et alia
 h3. Unde pius papa. xviij. q. iij. sicut ait. Sic
 qui ecclesiā dei vastat et eius spolia et donata
 spoliat et iuadit fit sacrilegus. sic ille qui sacer-
 dotes ei⁹ i sequit sacrileg⁹ iudicat. Secundus
 ram⁹ ē qñ auferunt aliq̄ et si nō sacra tñ d loco
 sacro. vt in ecclesia. Et de vtroq; xvij. q. iij.
 ca. qd quis. Tercius ram⁹ ē qñ fit incendium.
 vel effractio loco sacro iniuriose. teneēt etia sa-
 tisfacere. vel etia iferūt alia dāna ecclesijs vel
 psonis ecclesiasticis vt exhibendo gabellas et
 pedagia. de cens. q. li. vi. aut iponendo col-
 lectas. de iniur. et dam. aduersus. aut faciendo
 repressalias contra personas ecclesiasticas. ex-
 tra de iniur. et dam. et si pignoratōnes.

Quartus est cū clerici male tractat bona ecc-
 lesiarū diapiatādo. idēbite alienādo. in pōpis
 et lasciujs expēdēdo. et sanguineos ditando.
 xij. q. ij. nullus. Et bona debita paupibz vel
 clericis vl tepatōm ecclesiāz subtrahēdo et
 Et ideo q̄ emit sciētiā vel alienat bona ecclesie
 imobilia vel mobilia p̄mētia ad cultū diuinū
 vt pamenta et calices et hmoi in casu nō licito
 sm formā ecclesie que hē. x. q. ij. hoc ius. et. c.
 si qd epus. et extra de re. ec. nō alie. c. monaste-
 rio. in cle. peccat mortalit. qz agit oīra ordi-
 natōem ecclesie. et in damni ecclesiāz etia si
 iusto p̄cio emeret sacrilegiū mittit. et nō tenet
 alienatō. Quintus ram⁹ est cū subtrahuntur
 legata facta ecclesie. xiiij. q. ij. q oblatōnes. sēu

tales sacrilegiū mittit large sumēdo. Unde
 Iero⁹. Amico aliqd subtrahē p̄m̄ est. eccle-
 siam vero defraudate sacrilegiū. xij. q. ij. glā.
 Et tales multū differendo vtiq; peccāt. et. Si
 militer q̄ nō soluit decimas vbi osueuerūt sol-
 ui. vel cum nō est in bñficijs legitime ostitut⁹
 si p̄ intrusione vel symoniā vel aliqd ipedimē
 tum irregularitatis habet. teneēt em fru⁹ p
 ceptos restituē. de re. iu. li. vi. Sc̄do tractā
 dū est de avaritia symoniaca. Et de hac. iij. Re-
 gū. xiiij. Quicūq; volebat implere manū suā. f.
 pecuniā quā dabat et habebat sacerdos. Et hec
 etia habet quīq; ramos. Prim⁹ ram⁹ ē ac-
 cipe pecuniā vel alia palia p sacramētis aut
 bñficijs offerendis vel collatis p modū p̄ciij si
 p modū elemosine. et talē pecuniā qui accepit
 retinē nō p̄t si paupibus debet erogare vel ec-
 clesie i cui⁹ iuriā data est. Tho. sc̄da sc̄de. q.
 c. Sc̄bus ramus est accipe pecuniā app̄ciā
 tiue p alijs rebus sacris. vt ecclesijs. altaribz
 osecratis. aqua baptismali osecrata. oleo sc̄o.
 reliquijs sc̄o. sepultuē loci sacri. aut iure pā-
 tronat⁹. ingressu religionis et hmoi. talis pe-
 cunia retineri nō p̄t si paupibz erogari d3 vl
 ecclesie p qua amissa est symonia. Tercius
 est p spūalibus exercitijs. p p̄dicādo. orādo.
 visitādo. eligēdo. ofirmādo. a correptione defi-
 stendo. curā aiaz exercēdo. osecrādo. et alia
 hmoi. recipiēdo pecuniā exactiue vel pactio-
 naliter vel app̄ciatiue. teneēt paupibus erga-
 re vel ecclesie in cui⁹ iuriā data est. Si autē p
 modū elemosine. retinē p̄t sibi. Quartus ra-
 mus est qñ accipit simplex bñficiū vel curatum
 aut dignitatē symoniace. qz teneēt resignā et
 fructus inde pceptos restituere etia ohiptos
 deductis expēsis factis in utilitatē bñficiij illius
 et p fructibz colligēdis. Quintus est de me-
 diatoribus ad pcurandū bñficiū vel officium
 ecclesiasticū. vel aliqd spūale. hñ tenent pecu-
 niā ppter hoc receptaz paupibus erogare. h
 oia bñs Tho. sc̄da sc̄de. q. c. et Ray. et Inno.
 Et ideo i euāgelio hodierno. Mat. xiiij. ca. hē
 quō Iudas symoniace vendidit. s̄m trigintā
 argenteis. ppter qd laqueo se suspendit et eter-
 naliter dānat⁹ est. A qua damnatōne liberet
 nos ipe s̄hs qui iuste tradit⁹ est. quīq; cū pā-
 tre et spiritu sancto viuit et regnat in secula s̄o-
 culorum. Amen.

**Seria quarta post dominicā palmarū
de avaritia luforia turpiter lucratoria
et falsificatoria.**

Sermo. lxxxiiij.

O Mne quod est in mundo et
Itē vbi. Tāta ē latitudo vo-
vacitatis avaritie fies carissim⁹
ut breui smone et a compendioso

astrigi nō possit. Ma sūt tot gna hoim in ipa
se implicantiū vt vix nūari possint. nec osides
tāt qz talis cupiditas ab affectōne celestiu re
trahit. Vnde Greg. xlvij. dis. m. c. omēs. bene
describit di. Omnes hui⁹ seculi dilectores in
terrenis rebus fortes sūt. in celestibus debis
les. Et infra. Nam sepe famē nuditatē et deiecti
onē sustinent et eaz rez se p abstinētia cru
ciant. ad quas adipiscendas festināt. hec ille.
Adcirco postq in pcedenti sermone de auari
tia iudiciū. aduocatoz. pcuratoz. testiu. accu
santiū. sacrilegoz. atq symoniacoz. cōpen
diose et sufficienter dictū est. qz vt ait Jobes
in verbis ppositis. Omne qd est in mūdo rē. In
pnti sermone de alia triplici auaritia breuiter
et succincte tractabimus.

Primo videlicet de auaritia falsificatoria.

Secundo de auaritia luforia.

Tercio de auaritia turpiter lucratoria.

Pars prima huius sermonis i qua tra
ctatur de auaritia falsificatoz mensu
raz monetaz et hmoi.

Primo igit in isto sermone tractandus est
de auaritia falsificatoria de qua dicit Job.
v. Qui dissipat cogitationes maligno
rum ne possint manus eoz implere qd ceperant
manifestando. s. falsitates eoz. Et hec habet
quiqz ramos vel modos. Prim⁹ est in pon
deribz et mēsuris vrēdo. s. falsis. vel faciendo
i. dimmutis mēsuris in vendēdo. et mensuris
excessiuis in emēdo. Nam de talibus ex consilio
magistino dicit. vt mēsure et pōdera iusta fi
ant. supple statuimus. Et infra. Si quis iustas
mēsuras et iusta pondera lucri cā mutare pres
umpserit. triginta dies in pane et aqua peni
teat. extra de emp. et ven. Hec pnia hic taxata
forte locū hz cū quincere in loco ecclesiasti
co cōtentioso. Ma in foro pnie idē iudiciū est
ista sicut et de alijs taxatis in canonibz. vt. s. sit
arbitraria. ar. de pe. dis. i. mēsurā. et. xxvj. q.
vj. rpat. Et dubiū n̄ est quin talis peccet mor
taliter cū agat contra iusticiā et in damnu primo
rum. et teneat de omni damno inde secuto satis
facere. extra de iur. et dam. da. c. si culpa. Ma
si scire nō posset ppter multitudinē psonarum
et varietatez. teneat paupibus erogare pcpue
si in puo illos lesit teneat ad emendandū inq̄tū
p̄t sine piculo sue psonē vel maioris scandali.
vt. s. auferant de medio dicte mēsure et ponde
ra falsificata adequatur. Et sicut dicendū est de
eo qui eis. s. falsificatis sciēter vsus fuerit. s. qz
peccat grauiter. et de eo in quo alius dānsi
catur p hoc sibi obligat. Secus ram⁹ est i
falsis monetis. fabricādo falsas monetas. vel
incidēdo eas. vel falsatis et diminutis p legi
timis sciēter vrēdo et hmoi. Nam vt habet de
iureiurā. c. q̄nto. sicut dignū. Im glo. nō l3 sine

cōsensu pncipis seu impatoris eudē monetas.
vt. l. ij. et. in. de fal. mone. Im Bar. et Cy. ibid.
Et hoc vezz msi ciuitas vel pncipe inferior p
scripisset hoc p tm tpus de cui⁹ initio n̄ extat
memoria. vt in. c. sup qbusbā. de hbo. fig. vt
msi esset talis q pscripisset iura impij. vt re
ges hyspanie. qui vt dicit glo. dis. lxxij. Valen
tinianus. nō subiaceret impio. qz de hostiū fau
cibus regnū eruerūt. falsat aut moneta multi
pliciter. vt i glo. dicti. c. q̄nto. Et sic varie pu
ntur. Uno mō falsat moneta pncipis et no
uo cudendo. et talis debet oburi. vt. l. ij. et fal
sa moneta. Secus falsificat cudendo qd mone
tam ciuitatis vel inferioris a pncipe. et tal ca
pite punit. vt. c. de fal. mo. l. i. Tercio cum
quis nō fabricat de nouo monetā s fabricataz
cudit. s. minuendo. vel cingit puta monetā ene
am. vt appareat aurea. et talis punit vltio sup
plicio vel dat ad bestia s m obitōem psonē. ut
in. l. q̄cunq. ff. de falsa. Sed q̄ntum ad vsuz
falsē monete nota. qz sciēter expēdens monetaz
falsā vrē q teneat pena legis cornel. et fal. que
regularit̄ ē deportatō. et oim bonoz publica
tio. Seru⁹ vltio supplicio punit. Sed Bar. di
cit s pcedē q̄ expendit nūmos plūbeos vel
stāneos. qz de illis tm facit mentōnem illa lex.
als punit pena extraordinaria. Nota tm qz vbi
qd in aliquo loco vbi monete diminuti ponde
ris min⁹ valēt. s. m illā diminutōnem emit debi
to p̄cio. et postea illas portat ad aliū locū vbi
tm valent q̄tum itegre monete. et ita indiffe
rentē expēdunt et accipiunt. et intm eas n̄ cō
putāt q̄ntum itegras. vt in qbusbā ciuitatibz
regni. ex quo pluri vrēdit eas q̄ emerit. non vr
ex s peccare. cū nullū damnu mferat. et sibi ex
sua idustria et labore lucrū querit sicut accidit
de alijs mercimonijs que plus minusue valent
in vno loco q̄ in alio p regulā. sciēti. Re. iu.
li. vj. Sed q bonas et itegras monetas diminu
eret. et sic diminutas portaret ad talē locum.
vtiqz in hoc fraudē omitteret et contra legē. et
teneret lucrū tale paupibus erogare. xij. q.
v. nō sane. Sicut etiā nō excusaret a peccato
qui monetas malas et diminutas sciēter dat p
bonis et postea ppendit de diminutōne valo
ris. Tercius ramus ē i bullis aplcis falsatis
vel p subreptōnem obtētis. cum. s. exp̄ssum sic
falsū in supplicatōne vel omissum illud exp̄men
dum quo narrato nō obtinisset. Bñficiū eniz
vel grā sic obtenta nō valet. Vnde teneat satis
facere de emolumēto p ipm obtento. et s. fal
sarius. ff. de falsa. si quis obrepperit. Et cum s
studiose fiūt et aduertent nō est dubiū qz mor
taliter peccat faciētes. Quart⁹ ramus est i
instrumentis et scripturis falsificatis. vt i testa
mentis i qbus scribunt legata alie q̄ disponat
a testatore vel scripture vt appareāt debita et
cassent credita et hmoi. Quātum ad foruz cō
scientie vitra mortale sūe omissum teneat fal
sarius sūe testamēti sūe instrumenti cuiuscūqz si

ue scripture vt i libris mercatorum. vel scientes
vtens talibus. de omni dāno qđ inde alicui ser-
quit. Patet. ff. de magistratib9 oueniēdis. l.
.i. et in. l. qui tabulas. ff. de fure. et ē etiā ar.
in. l. qui tabulas. ff. de testis. Patetq; p illam
regulā sepi9 dictā in. c. si culpa. Et omne emo-
lumentū qđ inde recipit restituē teneē. qz fure
est et latro. xij. q. vi. si res. ¶ Mutus ramus
est in falsis pñibus. vt cū mulier accipit p adul-
teriū vel supponit sibi alienū ptum. que teneē
de oibus que osūmūt putatiuus filius de bonis
mariti. et de hñs que vt legitimo filio sibi d be-
reditate relinqret. Nec tñ debet talis mulier
hoc reuelare ppter piculū infamie et mortis et
hñmōi. Sed notandū ēm Scotuz in. iij. dis-
c. xv. q. ij. qz tali mulieri pē triplex remediū ex-
hiberi. Primū. s. qz inducat filiū intrare re-
ligionē talē qz possit p fessionē seruare ne. s. in-
cidat in scillam cupiens vitare caribdim. Se-
cundus ē qz clericus fiat. vñ valeat tñ fm deit
ecclesiastica bñficia acceptare. et hñs quasi suf-
ficientibus merito iam stentus dimittat here-
ditatē alteri fratri layco i seculo remanēti. Si
tñ p nullā psuasionē honestā cor talis filij mē
flectere potest vt hereditatē dimittat. nō vi-
deē qz debeat se illi p dēre. cū certa nō sit qz
talis ab ea sit suaibilis. in alijs tñ licitis et ho-
nestis flecteret ex illo. imo forte tenaci9 reti-
neret ne spurius putaret cū talē notā multū
caueāt male nati. Tūc demū terciū remediū
addendū est. s. qz saluo iure hūano et absq; ifa-
mia sua pē et debet de sua dote et certis bonis
laborib9 ac sudorib9 suis indemnē facē viz et
legitimā eius plem. Obligat ēm satisfacē viz
ro de osumptis ab illegitimo filio. s. talis fili9
satisfacere nō teneē que osūpsit qđiu bone fi-
dei fuerit. De hereditate aut mulier obligatur
heredibus viri ab intestato. vel heredib9 scps-
tis. vel qbus verisimiliē credit relinqre heres-
ditatē. Quod si nescitur d3 paupibus erogari
teneē inquā fm correspondentiā iusticie. nē m-
dico qz teneat restituere equiuales toti heredi-
tati. s. ad arbitriū boni viri. For tñ qz ei debeat
puidere d victu atq; restitū honesto si fuerit
hereditas pinguis vt sufficē possit heredi ad-
duplū siue triplū istius. s. si nec etiā fieri pot-
ptūc nō obligat. tenebit tñ cū puenerit ad
pinguiorē fortunā. extra de solut. c. Odoard9
Si vero talis mulier nō habet vnde restituere
possit. tūc ex ipotentia excusat si habeat satis-
faciēdi ppositū cū deuenerit ad pinguiorem
fortunā. Insup attente notandū est qz ea que
dicta sūt de adultera quo ad restitutōem. eadē
dicenda sūt de adultero fm qđam. Cuius ratō
est. qz ad p dīctā dāna cum pfata adultera de-
dit cām efficacē quā qui dat semp restituē ob-
ligatur p dīctū. c. si culpa. De supponente sibi
alienū ptum idē dicūt doc. qđ de adultera. Nec
est tali mulieri pñia denegāda s. debita satisfā-
ctio iniūgēda sicut nec etiā p dīctē mulieri filiū

de adulterio gñanti. extra de pe. et re. in. c. of-
ficij. in quo. c. mulier supponēs alienū ptum in
hoc sociat cum muliere filiū de adulterio ge-
neratē. Et sic p3 p pma huius smonis.

¶ Pars secunda huius smonis. in q tra- ctatur de avaritia maledictorū lusorū.

Secundo in isto smone tractandum est de
auaritia lusoria. de qua Tullius in pmo
de officijs dicit. ¶ 2o ita gñati a natura sum9 ut
ad ludū et iocum facti esse videamur. s. ad seue-
ritatē potius et ad studia qđā grauiora et mā-
turiōra. hec ille. Et habz etiā ista quicq; ramos
et phibet p legē canonicā et ciuilez. vt. ff. de
alea. p totū. in Auten. de scis epīs. s. interdictis
mus. et extra de vi. et ho. cle. c. clerici. vbi dicit
Clerici ad aleas et tarillos nō ludāt. nec hñmōi
ludis interfint. Et quis. c. loquit de clericis.
tñ et laycis phibet. vt ibi notat Archidiacon-
nus a strario sensu. et hoc qz alibi nō solū cle-
ricis s. etiā laycis phibet. dis. xxxv. vbi dicit.
Epūs aut p biter aut laycus alea aut ebrieta-
ti deuiēs. aut desinat. aut certe damnet. Sub
diaconus vero aut lector aut cantor similia fa-
ciēs aut desinat aut amunione puetur. s. si la-
ycus ex canonibus apłoz. Et fm v. intelligit
p ludū alea oīs ludus q imitit fortune. Et est
peccatū mortale fm Ray. qđ pbari potest ex
pena. Nullus em debet deponi vel excomuni-
cari nisi p mortali. s. lusor debet deponi ul ex-
comunicari. fm illū canonē. epūs. s. 2o. ¶ Pri-
mus igit huius auaritie ramus est qñ qđ vñ-
cit ab alijs qui alienare nō pñt. qz tūc fm Bo-
na. et Tho. scda scde. q. xxxij. arti. vij. restituē
obligat. qz oīra ius diuinū lucrat. hñmōi aut
fuit fm Ray. et Hosti. furiosi et pdigi. miores
viginti qñq; annis. et maxie pupilli. mēte cap-
ti. surdi. muti. ceci. morbo palitico lāguidi. qz
tales rebus suis pesse nō pñt ppter qđ dandū
fūt eis tutores qptum ad pupillos. vel curato-
res qptum ad alios sup dīctos. Idē videt d ser-
uis. de stractis. de claustralibus et filiis famili-
as qui nō habent peculiū castrense vel quasi
de vroz que nō habet parafernalia. et de ad-
ministrātib9 ecclesiaz res que sūt pauperū
et sic de osimilibus. Qui igit talib9 vicit. resti-
tuere obligat. nō tñ ei qui illā p dīdit. s. tutōri
curatori. dño. monasterio. pñi. marito. siue ec-
clesie. Scdus ē cū qđ decipit in ludo. vt p fal-
sos tarillos. aut cartas. aut dicēdo mendaciū.
et sic vincit. s. et hoc restituendū est ei q ami-
sit vel habenti curā eius. reputat ēm s. vt fur-
tū. ar. ad b. xij. q. v. nō sane. in fine fm Tho.
et Ray. ¶ Tercius ramus ē qñ vincit qđ ei qđ
induxit ad ludendū multa iportunitate cū non
vellet ludē. vel volentē a ludo recedē inuituz
detinet. et teneē restituē fm Tho. et Ray. et
dicto. c. non sane. ¶ Quartus ramus ē quando

vincit in locis ubi prohibetur ludus et p leges
mandat fieri restitutio que nec p dissuetudine
fuit abrogata. et tunc etiam tenet restituere p de
ti fm Tho. Ricar. Ray. et Immo. Quintus r
mus est qn vincit quis in locis ubi no p hibe
tur ludus. vel si p hibe leges fuit abrogate p
dissuetudine contraria. et ludus est inter voluta
tu et inuoluntarium. et tunc fm omne opinio
ne dz paupibus erogari. Et sic pz ps scda b9

**Pars tertia huius sermonis i qua tra
ctatur de avaritia diuersimode turpi
ter lucratória.**

Utercio in isto sermone tractandū est de a
uaritia turpis lucratória. De qua Isa. i.
Sz. Manus vte plene fuit sanguine. i. tur
pibus lucris. Et ls etiam h3 quicq ramos. Pri
mus ē lucrari ex ope carnali. vt meretricio. le
nocinio. scubmaticio. et hmoi. qui no obligat
tur ad restitutōem nisi de aggritate paupib9
dispensare ad arbitriū boni viri. Et ideo dicit
Tho. qd aliquid est illicite acquisitū. nō qdem
quia ipa acquisitio illicita sit. s. qz illud ex q ac
quisitū sit. et in hīs trāsserē dñum. et
repetitio nūme opetere p. vt pz q in p dictis
et meretriceib9. Tertius de ls hī i. l. iij. s. i. hī
s. q meretrici. ff. de cōdi. ob tur. cām. Et hoc
qdem pprie nuncupat turpe lucrū. Mulier ei
meretrix turpiter agit et oīa lege. et iō reu
nere pē que lucrat et paupib9 dispensare. ob
latōem aut publicā offerre ad altare nō potest.
Secus ram9 est lucrari ex arte vel actu p hī
bito. vt ex arte faciendū taxillos. cartas. fucos
torneamēta. hīstrionatu turpi seruiēdo. vīfura
rio in nūando pecuniā ad vīfura q scribēdo hu
iusmodi. in faciendū diuīatōnes. incantatōnes
et hmoi. Tercio ramus est lucrando tpe p
hibito. ut diebus festiuis vendēdo et emendō
sine necessitate scribendo vel alia opa ob lucz
faciendū et hmoi. Quarto ram9 est negoci
ari in locis p hībitis. vt in ecclesijs vendendo
vel emēdo. vel etiā mittendo ad terras sarras
cenoz. vel portāda arma lignamīa. vel victu
alia et quecūq mercimonia sine licentia pape.
tenet illud lucrū qd lucratus ē. et tantundē d
suo mittere in subsidīū terre scē. Quintus ē
ex intentōne mere cupiditatis vacare negocia
tōni vel intentōne introducēdi caritiam. Vñ
oēs tenentē acquisita paupibus erogare cōsi
lie boni viri magis de honestate q cōsilio q ne
cessitate. viij. q. v. qui habetis. Pnt etiā sep
tem alia gna hoīm p avaritiā peccantiū deduc
ci breuiter q succinde. Primi sūt mercedē opa
rioz. nō soluētes. dum. s. quis nō soluit merce
nario suo stipendiū opis sui. Vnde Jac. v. Sz
Ecce merces oparioz qui mēssuerūt regiōes
vras que fraudata ē a vobis clamat. et clamoz
eorz in aures dñi sabaoth introiuit. ls ille. Joē

est iudiciū de famulis dñoz et seruis stipendi
arioz qui licet aliqd p eis exponāt. tñ in ratō
cimo oputāt multo plus q expenderit. ut ilis
plus lucent sibi p is et filia multa. Secūdi
sūt bona pimi sui auferētes. dum. s. potentes
et magni in curijs dñoz accipiūt in possessio
nes domos et redditus q quecūq alia bona a
viduis. pupillis. orphanis. et paupculis q nō
audent aliqd dicere. Sciūt em q pderent labo
rē et verba. Vnde Sen. tragedia. x. dicit sic.
Colit hic greges calcet ut oēs. pdat qz aliqz.
nullūq leuet. tñ vt noceat cupit eē potēs. Et
dis. xxxv. dicit sic. Qui adulat regibus. heredi
tates captat alienas. et opes agregat qz in
momēto cui sit relicturus ignorat. ls ibi. Ter
cij sūt vrozē ppter avaritiā accipiētes. sicut est
iuuenis qui decrepitā in coniugem ducit. duz. s.
attendit solū ad diuitias ei9. Vnde Sogod scō
victore in libello ad sociū volentē nubere. dīc
ducunt hodie vrozēs nō causa pcreande plis
s. causa pecunie agregāde. Pa Maria filia Ca
tonis minor. cum ab ea quereret. cur p9 amīz
sum vīz nō nuberet denuo. Rndit se nō iueniē
vīz qui se magis vellet q sua. Quo dicto ele
ganter oñdit diuitias magis in vrozib9 eligi
solere q pudicitia. et multos nō oculis s. digi
tis vrozēs ducē. Optima itaqz et sana res quā
nō avaritia cōsiliat. nō cupiditas copulat. hec
ille. Quarti sūt fallaciter aliena detinētes. dñ
s. quis negat. pimo que de iure sibi debent.
oñdentes se ipotentes ad restituendū ea qbus
obligant. Vnde. xxij. q. ij. c. dñs deus nē dicit
sic. Pens et ciuitas petenda est que vel vīdiz
care neglexit qd a suis improbe factū est. vel
reddere qd p iurias ablatū est. ls ibi. Ex quo
p tet q omne ciuitatis tenet cogere ad resti
tuendū aliena. Quiti sūt militiā ifidelitē ger
rentes. dñ. s. multi capitanei et armigeri nō fas
ciūt guerzā sollicitē et studiose sic possunt des
berentq. s. p dītōnes multas faciūt. Vñ De
trus blesensis in qdam sermone dicit sic. Nihil
detestabilius est nota p dītōis in milite. Licz
Joab oia fortiter vicerit. nō tñ oputāt in nūo
fortiū David. qz fortitudinē eius in Abner q
Amasa p dītio denegauit. Sola em fidelitas ē
que ghām populi dilatat. que pacē firmat. q
errore vicit inimici. hec ille. Sexti sūt pactū
imītū dissoluentes. dum. s. aliqz artifex fac pa
ctum cum aliq emēte rem suā. supuenit ali9 p
mittens plus. artifex ut hoc lucretur dissoluit
pactū cum pmo. Vnde Cassiodor9 in epistolis
dicit sic. Auz hqdem p bella qreere nephas est
p maria piculū. p falsitates obprobriū. p agri
cultura vero licitū est. honestū vero lucrū est
p qd nemo ledit. iuste acquirē. et nulli pūdiz
cā. hec ille. Septimi sūt pupillos decipiē
tes. dum. s. quis tutor aut curator lucratue de
bonis pupilloz ad sui vtilitatē et p expensis
victus vel vestitus eoz oputat. xx. q. x. Vñ
o. Cor. iij. dī. dīc iaz querit iter dispelatores

et fidelis quis iueniat. Insup pnt addi iura-
mentū licitū frāgētes dū. s. aliq̄s artifex iurat
se daturū tali die accedēti ad eum artificū suū
si supuenit alius eodē mō artificē illū erigens
ne hoc lucrū amittat. p̄mittit ad eandē diē se
exhibiturū. et sic neuterū pficiēdo violat iura/
mentū. Sonde glo. sup illud Ecc. ij. Mores ho-
minū vendentiū sine honore. dicit sic. Sūt qui
plura p̄mittūt et pauca reddūt. et eos quibus
mentiēdo p̄mittūt inimicos sibi faciunt. s. ibi.
Huius oppositū fecit Iudas qui spopōdit iude
is p̄pter pecuniā tradere xpm qd et fecit aua-
ritia ductus. in euāgelio hodierno. Luc. xxi. c.
A qua nos cauere ocedat liberalissimus deus
qui omnia liberaliter largitur in secula seculo-
rum. Amen.

**Feria quinta in cenadñi. de dignitate
institutione sacramenti altaris atq̄ ei⁹
figuratiōe.**

Sermo. lxxxv.

De facite quotiescunq̄ su-
mitis in mea commemoratiōe. Scri-
bunt hec verba. i. Cor. xi. c. et in
eplā occurrentis sollemnitate. Ex-
pleti sūt f̄res carissimi ea q̄ in isto
volum e de p̄tō in gñali. et tribus p̄tis p̄nci-
palibus. supbia videlz luxuria atq̄ auaritia.
in p̄ticulari determinanda fuerāt. Ad alia igit̄
cōsideranda hīs paucis dieb⁹ trāseam⁹. Hōi⁹
die em cōsiderās saluator noster redēptor ge-
neris humani q̄nta p nobis in terra opat⁹ fu-
erat. q̄ntaq̄ p̄pellus fuerat atq̄ p̄pellurus erat
in p̄mo die sequēti. voluit immensa caritate
erga nos ardens memoriale suū nobis relinq̄-
re atq̄ passionis sue significantia sacra institu-
ere. corpis videlz et sanguinis sui sub sp̄e pa-
nis et vini. Qd utiq̄ in hac die post cenam in
mōte syon factā euidenter p̄fecit. sic oēs euan-
geliste testant̄. Qd et Paulus apls in eplā hō
dierna atq̄ in verbis p̄positis recitās vba xpi
post p̄dictā cenā dicta in sui p̄sonā apte decla-
rat dī. hoc facite rē. De q̄ sacro in p̄nti sermo.
ne tria occurrūt cōsiderāda. quoz
Primū diceē huius sacri dignificatio.
Secundū aut hui⁹ sacri institutio.
Tercū vero huius sacri figuratiō.

**Pars prima huius sermonis. i. qua de-
claratur dignitas sacramēti altaris p
omēs causas concurrētes.**

Primo igit̄ in isto sermone dico q̄ hoc sa-
cramentū est dignissimū et excellentis-
simū inter oīa alia sacra. Ad qd euidentē
demonstrandū sciendū s̄m p̄m. ij. p̄p̄coz. ad

oem opatiōem q̄tuor cās deuterere. cām videlz
efficientē. finalē. materialē. et formalem. Que
p̄positō q̄drupliciter declarā. p̄mo declarā in
effectib⁹ naturalib⁹. Nā cū gñat hō occurrit ef-
fectiue ali⁹ hō generās tanq̄ cā p̄ticularis. et
ut vniuersalis sol. qz n̄l generat se dicēti. Az
vbi sup. Sol et hō generāt hōiem. Causa aut
finalis est p̄seruatio sp̄ei hūane. Sonde om. ij. s.
aia dicit q̄ natura vidēs corruptibilitatē hūa-
ne nature indiuiduoz. miserta est sp̄ei dās ei vir-
tutē ut vnū indiuiduū sit alterius p̄ductiū in
eādē specie. Vnde in specie angelica nō datur
nisi vnū indiuiduū. qz illud est incorruptibile. i.
celi. nec nisi vna materia. qz illa est incorrup-
tibilis. i. p̄p̄coz. nec nisi vnus intellect⁹. ij. s.
aia. qz s̄m p̄m et om. intellectus humanus est
p̄petuus et incorruptibilis. Cā aut material⁹ ho-
minis est corpus eius organizatū et sufficientē
dispositū. Causa aut formalis est aia intellecti-
ua actiua illud corpus et q̄mlibet p̄tem eius.
Secdo declarā p̄positō eadē in effectib⁹ spi-
ritualibus. Sensatiō et intellectio est effect⁹ spi-
ritualis. qz nō pnt p̄cipi sensu exteriori. Et ad
sensatiōem occurrit iste q̄tuor cause. Primo cā
efficientē. s. obiectū causans visionē. auditōem t
hōi⁹. Secdo cā finalis. s. p̄seruatio indiuidui ul
p hoc posset p̄seq̄ p̄ficua et fugere noxia s̄m
p̄m. ij. de aia. Si em sensatiō deficeret hōi-
cito deficeret vita eius. Tercdo cā materialis. s.
organū seu neruus recipiēs sensatiōem. Quar-
to cā formalis. s. ip̄a visio vel auditio actiua
et iformās oculū et auditū. Tercio declara-
tur eadē p̄positio i effectibus artificialib⁹. Nā
cum p̄ducit domus. cōcurrit p̄mo cā efficiēs
. s. domificator. Secdo cā finalis. s. defensio ab
p̄mbribus pluuijs rē. tercio cā materialis. s. la-
pides et ligna. q̄rto cā formalis. s. figura do-
mus. utputa circularis. q̄drangularis. vel pen-
tangularis. Quarto declarā eadē p̄positio
in effectibus sacralibus. Nam in sacro baptis-
matis occurrit p̄mo cā efficiēs que est sacerdos
Secdo cā finalis que est liberatiō a p̄tō origina-
li et a pena eterna. tercio cā materialis que est
aqua. quarto formalis. s. ego te baptiso in no-
mie p̄ris et filij et sp̄s sancti. Patetq̄ s̄ ad p̄po-
sitiū n̄m in effectū huius sacri eucharistie. cum
. s. ouertitur panis i corpus xpi seu vinū i san-
guinē eius. occurrit p̄mo cā efficiēs. s. sacerdos
Secdo cā finalis. s. remissio culpe. et augmentū
gr̄e. aut finalis sp̄satio anie ad ip̄m xpm. Terc-
cā materialis. s. panis et vinū. quarto cā for-
malis. ut hoc est corpus meū. seu hic est calix
sanguinis rē. Ex q̄bus causis euidentē demonstra-
tur q̄ hoc sacm est dignius et sublimi⁹ oībus
alijs sacramētis noui et veteris testamēti. Pri-
mo est oībus sublimius respectu cāe efficientis
qz efficiē et cōsecrā ab ordie sacerdotali q̄ est
dignior oībus ordinib⁹. licz scūs. Dyo⁹ ponat
ep̄atum ut icludit sacerdotiū. tñ sacerdotiū p̄-
se acceptū ut distinguit oīa ep̄m vel ep̄atū.

est incompatibiliter dignius ipso. quia plus est consecrare christum quam consecrare quemcumque alium. Nobilissimus autem actus episcopalis in quantum talis est conferre ordines in quibus homines consecrantur. In hoc vero sacramento consecratur ille qui est verus deus. Non beatus frater scilicet admirans istam excellentiam et dignitatem per biteros monuit per cunctis reuereri et ex tanta reuerentia renuit esse sacerdos. Secundus est sublimius respectu cause materialis. quia hic cetera sacra versantur circa corpus christi mysticum ita illud immediate circa corpus christi verum quod hic consecrat. Et ideo sicut corpus christi verum est dignissimum ultra mysticum. ita et hoc sacramentum quemadmodum theologia preferret ceteris disciplinis. quia circa dignum subiectum versatur. Tercio est sublimius ratione cause formalis quia illa forma in qua exercetur nobilissima creatura. oportet quod sit nobilissima. sicut homo excedit brutum per illud solum in quo est natura humana nobilissima. sed per illud solum sacramentum homines precellunt angelos. secundum apostolum ad hebreos. non habemus altare de quo edere non habent partem qui tabernaculo deseruiunt. Quarto est sublimius respectu cause finalis. quia cum finis sit semper melior hijs que sunt ad finem. Istud sacramentum secundum dyonysium. de angelica ierarchia. est finis omnium spiritualium perfectionum. Est etiam hoc sacramentum celebratum super omnia sacra. Unde eius officium a celebrando vocatur. In quo officio ecclesia militans imitatur ecclesiam triumphantem. Nam sicut in celesti ierarchia ad ministrandum christo instituti sunt sex ordines angelorum. quia tres sunt assistentes. ita in hac vita instituti sunt ordines ad ministrandum sacerdoti. Sed primo est ibi presens dum hoc sacramentum consecrat. tota trinitas ratione tanti miraculi quod non potest effici nisi a tribus personis non mirabili. quia sicut pater et filius sunt unum principium spiritus sancti. ita pater et filius et spiritus sanctus sunt unum principium creature. extra de fili. tri. et fi. ca. c. i.

Secundo est ibi presentia sanctorum angelorum. Unde de deo. dis. ii. et sunt verba Gregorius in omelia pascale. Quis inquit fidelium habere dubium possit non in ipsa immolationis hora ad sacerdotis vocem aperiri celos et in illo ihesu christi misterio angelorum choros adesse. Tercio est ibi presentia sanctorum animarum. Unde Tero. ad Vigilantium sanctorum reliquias reprobantem. Aie inquit sanctorum in hoc mundo comitantem christum qui cumque ierit. Iuxta illud Apocalypsis. xiiij. ca. hi qui sequuntur agnum quocumque ierit. Quarto est ibi presentia matris christi que est regina virginum atque virtutum. Nam cum secundum Tero. officium associandi christum sit officium virginum. iuxta illud Apocalypsis. xiiij. c. Virgines enim sunt. Et mater dei sit virgo virginum. sequitur quod ipsa in hoc sit specialissima et principalis. Sed ad maiorem veritatem habendam dicitur per quod baptizatus excedat alia sacra ratione efficacie. Unde Ambrosius dicit in libro de sacris. Per aquam baptismi transitus est de terrenis ad celestia. sic notatur de deo. dis. iij. c. per aquam. Et hoc confirmatur excedat ratione offerentis. quia a solo episcopo offertur. Et hoc memoriam excedat ratione significantis. quia signi-

ficat coniunctionem christi ad ecclesiam per unionem diuine et humane nature. extra de bigamis. debitorum. tunc excedit eucharistia ratione dignitatis et scitatis. ut hijs rationibus omnium est. Unde de deo. dis. ii. c. nihil. sic dicitur. Nihil in sacrificijs maius esse potest quam corpus et sanguis christi. nec ulla oblatio hac potior est. sed hec omnes precellit. Et sic per per prima huius sermonis.

Pars secunda huius sermonis in qua tractatur de institutione huius sacri.

Secundo in isto sermone circa institutionem sacri altaris quatuor occurrunt declaranda quorum. Primum de temporalitas. Secundum qualitas. Tercium locabilitas. Quartum causalitas. Quatum ad primum. id est sacri institutionis temporalitatem tres conclusiones annotantur. Prima est. quod non congruebat institui in lege nature. quia ut dicitur Alexander. et Vgo diuine dispensationis ordo et ratio hoc poposcit. ut sicut ab initio procedente tempore magis ac magis aduentus saluatoris appropinquauit. sic semper magis effectus salutis cresceret et cognitio veritatis et non ante. igitur ratio. Secunda conclusio est. quod non congruebat institui in lege Moysi. quia erat lex timoris. hoc autem est sacramentum amoris. Unde Augustinus. breuissima differentia legis Moysi et euangelij est timor et amor. igitur congruebat dari currente lege amoris. igitur ratio. Tercia conclusio est. quod hoc sacramentum debuit institui in lege euangelij tempore vicino passioni christi. Huius ratio est secundum Alexander. quia hoc sacramentum est signum memoratiui nostre redemptionis. ut patet in verbis propositis in theomate nostro. Est etiam omnium amoris redimetis. ut per ex verbo Iohannis. xij. ca. Cum dilexisset suos qui erant in mundo in fine usque videlicet ad mortem secundum glo. dilexit eos. cuius amoris reparationum est hoc sacramentum. Est etiam optatiui vmbre figuratus. Unde glo. super illud Luc. xxij. Non manduca- bo illud donec impleatur in regno dei ratio. id est non ultra. Mosaycu pascha manduca- bo donec in ecclesia que est regnum dei spiritualiter intellectus optetur. Propter hec tria igitur oueniens fuit quod hoc sacramentum institueretur in statu passionis domini quando erat a discipulis corporaliter recessurus. quia secundum Augustinus. Illa melius memorie imprimuntur que in fine exhibentur. Ut igitur passio domini melius memorie discipulorum imprimere. et signum amoris principaliter efficacius ostendere. nec non figure esse complete demonstrarentur. congruus fuit tali tempore hoc sacramentum institui. Unde magister sententiarum in iij. dis. viij. c. hinc etiam. taliter inquit. Sacramentum domini instituit quando post typicum agnum corpus et sanguinem suum in cena discipulis porrexit. Unde Eusebius emisenus. Quia corpus assumptum ablatum erat ab oculis et illaturus fidei- bus. necesse erat ut in die cene sacramentum corporis et sanguinis nobis consecraret ut coleretur iugiter per misterium quod semel offertur in presentia. Intelligendum

tamē q̄ ista dies inueniē in sacra sc̄ptura qua-
druplici misterio os̄crata. Primo q̄dem mi-
sterio auiū creatōis. Nam isto die aues create
fuerūt sicut Gen. i. ca. scribit̄. Ex quo dāc̄ in-
telligi q̄ volentes hoc fūscipe sac̄m debēt eē
oremplatiui. qm̄ p̄ otemplatōem ad deū fūsci-
piendūz efficiunt̄ ydonei. Pascit̄ enī mens n̄ra
otemplatōne huius misterij. Vnde Ambro. in
libro de sac̄is. et notat̄ de o. s̄. d. i. j. c. nō. iste.
taliter inquit. Nō iste est panis qui vadit i cor-
pus. s̄ panis vite eterne q̄ aie n̄re fūlit. fūham
¶ Secūdo misterio pisciū formatōis q̄ eodē die
formati fuerūt. et in amaritudine maris ip̄i viue-
tes figurāt hoies actiuos in amaritudine otri-
tōis hoc debere fūscipe sac̄m. qz̄ p̄pha testā-
te. Cor̄ otriūtū et humiliatū deus nō despiciēs.
¶ Tercio mysterio dñice oblatōis. qz̄ tali die
xp̄us a n̄re fuit oblatus i templo. Ex quo dāc̄
intelligi q̄ fūscipiētes vel offerētes h̄ sacamen-
tum. more m̄is dñi plem debēt esse humilitate
Ob hoc enī ip̄a beata vocata ē. Vnde Luc. i. c.
82. Quia respexit humilitatē ancille sue. ecce ei
ex hoc beatā me dicent oēs ḡn̄tōnes. ¶ Quar-
to misterio dñice ascensionis. Nam in eodē die
ascendit in celū. Ex quo dāc̄ intelligi q̄ volētes
omunicare debēt h̄re memoriā mortis. Hinc
Ec̄. vii. ca. scribit̄. Memorare nouissima tua et
in eternū nō peccabis. Reḡ trāfire ex hoc mū-
do ad p̄rem iudicatur̄. vel p̄miatur̄. nisi tanto
sc̄ssimo sac̄o sociatus. qz̄ ip̄m viaticū appella-
tur. ¶ Quātum ad sc̄dm. s̄. institutōis sac̄i q̄
litatē aduertendū q̄ hoc sac̄m institutū fuit
a dño q̄nqz̄ circūstātijs mediantibus. ¶ Prima
circūstātia fuit oculoꝝ eleuatio. In canone ei
beati Petri 82. Eleuatis oculis i celū. Ex q̄ acci-
piē documentū q̄ illi q̄ fūmūt hoc sac̄m des-
bent h̄re oculos m̄tis eleuatos in deū et nō ad
inferiora dep̄ssos. teste p̄pha q̄ ait. Oculi mei
temp̄ ad dñm. ¶ Secūda circūstātia fuit gr̄ati-
tudo. Vnde in canone 82. Tibi m̄q̄t. Ihs̄us deo
patri gr̄atias agēs. Ex quo accipit̄ documen-
tum q̄ illud sacramentūz fūmētes debent esse
deo gr̄ati de tam mirabili b̄nficio. Vnde ap̄ls
ad Th̄ssal. v. In oibus gr̄as agite. ¶ Tercia
circūstātia fuit b̄ndictio. Vnde i canone dicit̄
B̄ndixit. Ex quo accipit̄ documentū q̄ i oibus
dēmus b̄ndicere dñm more p̄phete dicētis. Be-
nedicā dñm in om̄i t̄p̄o. ¶ Quarta circūstātia
fuit panis diuifio. Vnde in canone 82. Fregit.
Ex quo accipit̄ documentū q̄ hoc sac̄m acci-
pientes debēt esse ita benigni q̄ si eis possibi-
le fuerit elemosinas p̄beant indigētibus. et es-
suriētibz tribuat̄ panes. iuxta illud Isa. lviii.
frange esuriēti panē tuū 22. ¶ Quinta circūstā-
tia fuit liberalis oūicatio. Vñ 82 i canone. De-
dit. Ex quo accipit̄ documentū q̄ hoc sac̄mē-
tum est cum sūma liberalitate oūicandū et m̄m̄
strandū dicente dño Mat̄. x. ca. Gr̄atis acce-
pistis. gr̄atis date. Nam symonia circa hoc sa-
cramentū est t̄m̄ detestabilis. q̄ntum est ex cel-

lentius donū dei. Aliter igit̄ 82. Act. viii. c. De
cunia tua tecū sit in p̄ditōne. qm̄ estimasti in/
que donū dei pecunia possideri. Et sic etiā ele-
mosina liberalit̄ est danda. Propterea Zache-
us v. Luc. xix. ca. 82. ait. Ecce dimidiū bonorū
meorū dñe do paup̄ibus. ¶ Quātum ad terciū
s̄. institutōis huius sac̄i locabilitatē sciendū
est q̄ hoc sac̄mētū institutū fuit in ier̄lm̄ i mō-
te syoni illo sacro cenaculo. vbi etiā q̄tuor sa-
cramēta fuerūt instituta. ¶ Primū sac̄m baptis-
mi. Vnde Mat̄. xlii. Euntēs ḡ docet̄ e omnes
gētes baptizantes eos i noie p̄ris et filij. et sp̄i-
ritu sancti. ¶ Secūm sacramentū ordinis. qz̄ in
cenar xp̄us ordinauit ap̄los cum dedit eis pos-
testatē os̄crandi. Proinde Luc. xxii. ca. scribit̄
Hoc facite in meā ommemoratōem. ¶ Terciū sa-
cramentū p̄nie. Nam ibidē dixit eis. vt Nohis
xx. ca. 82. Quorū remisistis p̄c̄c̄a remittuntur
eis. et quorū retinueritis retēta sūt. ¶ Quar-
tū sacramentū eucharistie q̄d habet ordinēz ad
p̄cedentia. Nam p̄pter delicta nō d̄z celebrari
sine sacramēto p̄nie ad minus certo t̄p̄e. Vnde
ap̄ls. i. Cor. xi. ait. Probet seip̄m hō et sic de
pane illo edat et de calice bibat. Nec debet cō-
ferri nisi p̄ sac̄m ordinis. Vnde de o. s̄. d. i. j. p̄-
uenit. 82. Peruenit ad noticiāz nostrā inq̄t sa-
cram̄ oculū q̄ q̄dam p̄s biteri int̄m p̄spondūt
diuina misteria vt layco vel femie sacramentum
dñi corp̄ tradāt ad deferendūz ifirmis. Et. j.
Presbiter p̄ semetip̄m ifirmū omunicet. Q̄d si
aliter fecerit. ḡdus sui p̄iculo subiacebit. Q̄d
debet intelligi sine necessitate. Nec os̄crare dis-
p̄. xv. p̄lectis. extra de h̄. tri. firmit̄. §. vna. Nec
istud potest fūscipi nisi ab homie baptisato.
¶ Quātum ad quartū. s̄. huius sacramēti caus-
salitatē. sciendum est s̄m Alex. i. quarta pte h̄i
me. in tractatu de eucharistia. q̄ huius institutō-
is q̄tuor fuerunt cause. ¶ Prima fuit sc̄ptur-
arū impletio. qz̄ p̄ Isa. vii. ca. scriptum erat.
Vocabit̄ nomē eius Emanuel. Et p̄ p̄phetam.
Panē angelorū māducauit hō. Et p̄ dñm Ma-
th. xlii. dicit̄ fuerat. Ego vobiscūz sū vsq̄ ad
os̄ummatōem seculi. Et Job. vi. Caro mea ve-
re est cib̄. et sanguis meus vere ē potus. Que
oia vacua fuissent nisi h̄ sacramētum institutūz
fuisset. vt patet iuenti. ¶ Secūda cā ad gustum
deitatis iuitatō. Instituit enī diuina sapia sacra-
mētum corp̄is et sanguinis sui vt ad gustum
diuinitatis p̄ gustū humanitatis iuitaret. iux-
ta illud p̄s. Gustate et videte qm̄ suauis ē dñs
22. ex qua degustatōne accendit̄ caritas. Vñ
bene dicit̄ Inno. Vt suā erga nos caritatē osten-
deret. et nostrā erga se caritatē accenderet. de-
dit se p̄ nobis in p̄cium vt p̄ p̄ciū redimēt nos
a morte. p̄ cibum aleret nos ad vitāz. s̄ ille.
¶ Tercia cā est fidei catholice os̄firmatō. qz̄
cum teste p̄ho. Virtus sit circa bonū et difficile.
q̄nto est difficilior. tanto laudabilior approba-
tur. Et quia illud sacramentū est arduum ad
credendum. ideo credētis dignificat̄ fidem. et

eius exaltat meritum. Iocirco in canone dicitur. In
mysteriū fidei. Et Aug. in libro de remedio pe-
nitentie. qd notat de ose. dis. ij. c. ut qd. taliter
inquit. Vt quid paras v̄trem et dentē. crede
et māducasti. Credere em̄ in eū. hoc est panem
et vinū māducare. Qui credit in eū. māducatur.
Quarta cā est passionis xpi. omemoratio q̄ a
morē n̄m d̄z sibi totaliter v̄dicare. Sōn bñ di-
cit ap̄lus in themate n̄o. Hoc facite r̄c. Et sic
patet p̄s sc̄da huius s̄monis.

Pars terciā huius sermonis in qua po- nuntur figure huius sacri eucharistie

Ercio in isto sermone circa figuratōem
huius sacri. q̄tuor oclusiones annotan-
tur. quaz. Prima est. q̄ agruuz fuit is-
sacm p̄figurari. que p̄bat tribus rōnibus.
Primo rōne dignitatis. qz sacm illud inter
sacra noue legis erat excellentissimū. vt dicūt
exposito res scripture. et ideo agruebat vt p̄-
figuraret vt sic quodāmo certificarent expe-
ctantes. et ex hoc magis consolarent. et expe-
ctati dignitas manifestaret. Sc̄do rōne dif-
ficulatis ad credendū. ppter qd agruebat q̄
ad illius credulitatē p̄gredere q̄runda figu-
rarū manu dūctōne. Tercio rōne significatō-
nis. qz xpus passus q̄ dat vita fidelibz hoc sa-
cramēto signat et otinet. Cōgruebat aut xpm
passum aliq̄ figura p̄signari. similis et is sacm
quo signat et otinet. Sc̄da oclusio est. q̄ n̄
unica tm̄ figura s̄ pluribus is sacm debuit p̄-
figurari. qz vt ait Aug. in. iij. de trim. Opor-
tet qz p̄ multa eramus a deo diuisi q̄ multa vi-
tam venturā oclamarēt. s. xpm q̄ est vita n̄ra.
qui p̄ncipalis in duobz sacris. s. baptismo et eu-
charistia signat. Oportuit ḡ multas figuras
p̄cedere que oclamarēt xpm passum. et et illa
sacra que significāt p̄prie xpm passum. s. baptis-
ma vt est redēptio. et eucharistia vt ē vita. qz
em̄ sacm̄ mysteriū. s. secretū differebat vt p̄-
uocaret et excitaret de fideriū in scis p̄ibz vsq̄
qz ad plenitudinē t̄pis quo venit vita et redē-
ptio n̄ra. agruebat ppter nimia elongatōem
ab ip̄is et app̄oximatōem maiorē ad ip̄m pluri-
bus signis et figuris p̄figurari. vt sic spes scō-
rum patz roboraret et desideriū excitaret. et
etiā vt tactū est ppter dignitatē huius sacramē-
ti et difficultatē ad credendū plures figure re-
q̄rebant r̄c. Hec Alex. in q̄rta pre in tractatu
de sacro eucharistie. Tercia oclusio est. q̄ q̄/
uis plures sint figure huius sacri. ut p̄z i aqua
que fluxit s̄ petra. Numeri. xx. Et i diuersis sa-
crificiis in lege. Leuit. i. et. ij. Et i hodo cocto.
Iudic. xij. Et i fauo mellis. i. Reg. xij. Attē-
magister Iniax i. iij. dis. vij. tm̄ q̄tuor affiga-
nat que exp̄sius hoc sacm figurat. quaz rō-
sumis penes q̄tuor p̄ncipales effectus huius sacri.
Primus effectus p̄ncipalis est a pr̄ate adu-
sarioz p̄tegere. et q̄tum ad hoc significatur

p̄ agnū pascale. Ero. xij. qz. sicut fuit agnū im-
molatus p̄ salute p̄p̄i israhelitici. qz p̄ ei9 san-
guinē fuerūt custoditi ab angelo extermināte.
ita s̄ agnus dei imolatur p̄ salute populi xpiā
m̄. Sc̄dus effectus p̄ncipalis est vires restau-
rare. Et q̄tum ad hoc signat p̄ panē et vinū
oblatū Abrahę reuertētī de p̄lio. Gen. xij. c.
Nam sicut ip̄e cum esset sacerdos dei offerebat
panē et vinū. ita xpus s̄b sp̄ibus panis et vi-
ni instituit hoc mirabile sacm. Sōn sibi ap̄beta
dicat. Tu es sacerdos in eternū s̄m ordinē. Mel-
chisedech. Tercius effectus p̄ncipalis est vi-
uificare. et q̄tum ad hoc figurabat p̄ sanguis-
nem et aquā que fluxerūt a latē xpi. Ioh. xix.
Dicit em̄ Aug. q̄ fluxus ille fuit figura bap-
tismi et eucharistie. Nam vt h̄ Leuit. xvij. Ois
vita carnis i sanguine est. Similis et vita sp̄i-
ritualis a sanguine xpi. Vnde ad Ioh. ix. c. di-
cit ap̄lus. Sanguis xpi mūdauit ocliaz nostrā
ab opibus mortuis ad seruendū deo. Quar-
tus effectus p̄ncipalis est viuificata nutrire. et
q̄tum ad hoc figurabat p̄ manna qd māduca-
uerūt p̄tes in deserto. Ero. xvj. ca. Et hoc p̄p̄e
multas p̄prietates et oclitōnes que t̄a in māna
q̄ in sacro iuueniunt. clarescere p̄t. Oim autem
ista. Prima oclitio est ḡnatōis modus. qz i
noctē de celo iuhibiliter descendebat. qd p̄ no-
ctē nisi status n̄re fidei designat. Sicut em̄ in
regno celoz nulla est obscuritas. et in inferno
nulla est luciditas. ita in p̄nti pegrinatōne nō ē
lux clara deifice visionis. nec tenebrositas obs-
cura eterne d̄natōis. sed lux media. vt puta
lux nocturna stellaris. vel qd maius ē lunaris.
q̄bus lumibus videm9 is sacm et cognoscim9
p̄ fidē. Hic cātat ecclesia. Ad firmandū cor sin-
cerū sola fides sufficit. Sc̄da oclitō ē descen-
tionis locus. qz v̄z i deserto circa castra filioz
israhel tm̄ q̄bus terrā p̄missionis itrantibus
defecit. Sic et hoc sacm nō nisi i ecclesia et ei9
fide veracē oclerat. atqz i deserto p̄ntis vite
tm̄ frequētatur. Proinde dñs vt Iohis. vj. c.
scribit iudeis dixit. Patres vestri māna mādu-
cauerūt i deserto. sicut sc̄ptum est. Panē de ce-
lo dedit eis māducare. Tercia oclitō est re-
colleatōis t̄pus. Sex em̄ diebz māna illd pos-
terat colligi. septisq̄ ferns p̄ sabbato iustum ē
retineri. Nam sabbato qdam egressi sūt ut col-
ligerēt et nō iuenerūt. Sic et hoc sacm nō nisi
sex diebus hui9 pegrinatōis nos reficē habz.
sabbato aut videbim9 eū sicuti ē. Vñ ap̄ls. i.
Cor. xij. c. dicit. Nūc videm9 per speculū in e-
mgmate. tūc aut facie ad facie. Quarta cō-
ditō est mēsuratōis termin9. qz p̄ singula ca-
pita mēsurā gomoz ex pte dñi instituerat. Mo-
yses colligi. Gomoz em̄ assariū vocat a Iose-
pho decima ps ephi. Vel Gomoz est mēsurā
q̄nqz sextarioz. Alibi tñ s̄z q̄ est mēsurā triū
modioz. Nec q̄ pl9 colligebat plus habebat
vel q̄ min9 colligebat minus habebat. Et no-
tandū q̄ ephi gen9 est mēsurā triū modioz.

Sic et hoc facim neq; in maiori maius. neq; in
minori min⁹ hostia otineat. otea simplices qui
perturbant cum eis minor hostia dat. Dicit enim
Ihs in illa pua hostia dū existit illud qd Ioh.
vi. ca. scriptū est. Qui venit ad me nō esuriet
qz. s. ego iteger h pmaneo q oia impleo. Qui/
ta additio est pparatōis ritus. qz illud māna
nō solē h ignē optime sustinebat. Nā solē cōua
lescente liquefiebat. Sic et hoc sacm ignē fer
uētis deuotōis sustinet. h solē curiositatis nō
sustinet. Profecto. vt pū. xxy. c. scribit. Per/
scrutator maiestatis opprimeat a glā. Voluit nā
qz deus hoc sacm sub accētibus esse velatum
triplici rōne. Primo ppter fidelitatez. s. boz
noz. qz credentes idē merent. Fides em hū
Greg. nō habet meritū ubi hūana ratō pibz
expimentū. Secūdo ppter indigmitatē. s. mas
loz. qz curiose mira huius saci intelligere cu/
puit. et deus ppter eoz utilitatē sue curioſita
ti satisfacere definit. qz si nudū hoc sacm vide
rēt. forte q subito interirēt. sicut euenit beth
samtis. vt in. vi. c. i. Reg. legitur eo q beth
samtē viderūt archā dñi que h sacramentū h
gnabat. Tercio ppter imbecilitatē visus. s.
omniū hoim bonoz et maloz. Nam claritatez
tanti sacramēti hoies sustinere nō possent. qm
filij israhel. ut Exo. xxiij. ca. scribit. claritatez
faciei Moysi q locutus fuerat. cū dño sustinere
nō poterāt. Sexta additio est saporatōis.
gustus. quia iuxta sui desiderij appetitū vnicui
qz sapiebat. Pro quo David in caneu suo dic
Qui dat escam omni carni. Ad qd inuitat Iſa.
lv. ca. di. Comedite bonū xpi. s. corp⁹ qd an
thronomatice dicit. et in crassitudine delectabi
tur anima vestra. Septima additio est refer
uatōis ausus. Nam picipiens Moyses dixit.
Nullus referuet ex eo vsq; mane. et qd referua
tum fuit scaturire cepit. Sic et hoc dignissimū
sacramentū referuatū ad questū scaturire. et
vermes generat dyabolice symonie. qua in cle
ricis peius reperiri nō potest. Quarta cōclu
sio est q pdictaz figuraz quedā fuerūt legis
nature. et quedaz legis scripte. Sed hūm Alex.
vbi sup. in hoc sacramēto sūt tria. s. signū tñ
et res tñ. et res et signū. Quātum ad oside/
ratōem illius habito respectu ad signum tñ ex
pressior fuit figura illa que fuit legis nature.
s. in oblatōe Melchisedech. quia fuit i eisbez
speciebus qbus celebraē et asceat hoc sacra
mentū. Quātum vero ad osideratōnem illius
habito respectu ad rem tñ. et rem et signū. ex
pressus fuit figuratū in figuris legis scripte
vt patet in agno pascali et māna. Sū simplici
ter exp̄ssus fuit figuratū in lege scripta. sicut
plus est de veritate huius saci in re et signo.
et in re tñ. qm in signo tñ. Quotiescunq; igit
fratres carissimi videm⁹ sub speciebz corpus
et sanguinē xpi velatū. memoriā ipius p nob
passi iugiter habeamus. quaten⁹ p ipm in h
mundo gratia spiritalis ampliet et gloria celo

ris in futuro spleat in secula seculoz. Amen

Feria sexta in parasceue. d. necessitate
et congruitate amarissime passionis
cristi.

Sermo. lxxxvj.

Nos habemus legē. et scdm
legē debz mori. et scribunt h ver
ba Ioh. xij. c. et in euāgelio hu
ius amarissime solēmtatis. Cōtē
plātes hodie dulcissimi xpiā. Tes
tu xpi dilecti nri passionē atq; inspicietes. vula
nera pendētis. sanguinē moriētis. pui⁹ rediz
mētis. caput inclinatū ad osculandū. cor aper
tum ad diligēdum. brachia extensa ad amplex
andū. totum corp⁹ positū ad redimendū. pe
dex fixas ad nobiscū manendū. dorū plagis li
uidum ad satisfaciendū. coronā spineā ad pētā
nēa purgādū. Hec oia i statera cordis nostri
appēdentes cū dilecto nro plangēte plangere
dēmus. et odolēte iuxta crucē assistētes inges
miscere. vt totus nro figat in corde. q tot⁹ p
nobis fixus fuit in cruce. qz ap̄lus Paul⁹ pas
sionis xpi deuotissim⁹. ad h idem hortatur ad
Phī. ij. ca. di. Hoc em sentite in vobis qd et i
xpo Ihu. In qbus verbis ad tria nos hortat.
Primo videlz ad actū cordialissimū qd ē sen
tire. cum pmitit. Hoc em sentite. Magna qdē
dēa est iter cogitare. itelligere. et sentire d xpo
Ihu. Nam et si multoz sit superficialit cogitare
qd est in xpo Ihu. paucoz tñ est hoc pfunde
rimari et itelligē. h paucissimoz oino est id se
tire et sensibilib⁹ expiri. Id em tñmō est mētis
p ardentissimā caritatē xpo totaliter trāffor
mari. qd qdem exēplo patē pot. Nā si videres
aliquē cruciati siue suspēdi q tibi nullo modo
coniunctus est. potes qdem penā ei⁹ cogitatē seu
itelligē. nō tñ cordialit sentis. Cū vero tuo fi
lio aut cuiusq; tuo cordiali dilecto talis iniuria
irrogat. tūc qdem grauē lesurā in aio experi/
ris eo q p viā sensualis seu ardētis amoris sis
illi iuisceratus et ipe tibi. Nec insup tñ inquit
ap̄lus. gustate aut videte seu odorate et sic de
ceteris qnq; sensibz. h ait sentite. vt oēs qnq;
sensus aie vno verbo aprehēdat et cordi nro
sensū dñice passionis imprimat et ifigat. Secū
do hortat ap̄ls ad subiectū ouemētissimū ad
talē sensū qd est intrinsecū nēm. Ideo subdit. i
vobis. Magni qdem muneris ē sentire in xpo
sed qn verus dei amor sic inebriat mentē q
nihil sentit i se nisi xpm et que sūt xpi. eo q to
taliter sit trāfformata in eū. h qdem altioris
est domi sicut p exp̄ientia h in se habuisse ap̄ls
attestat. cū ad Gal. ij. c. ait. Sui ego iam nō
ego. viuit vero in me xpus. Potest etiā h exē
plo manifestō pbari. Nā si mēte osideras dul
cedinē mellis. nō quidem in te h in melle sentis

dulcedine eius. Cum vero in veritate comede/
ris illud. gustus etiam absente melle remanet.
dulcoratus. Sic et in apposito nostro. Propterea
subdit apostolus. in vobis. scilicet sit iste de proprio sensus
in illo. Tercio quod hortatur apostolus ab obie/
ctum amoroissimum. Propterea subdit. quod et in
proprio. Ihu. Magnū siquidem est sentire christum in sua
humanitate. Maius etiam sentire illum in sua diuinitate.
Sed maximum et inestimabile est quoniam tanta sit co/
iunctio dilecti et diligētis. quod quicquid agunt circa
ca dilectum adeo supmentaliter sentit ipse amans.
sicut si fieret circa eum. non contentus sentire personam
tamen in veritate subiectionis sue. sed quicquid illi sit visus
ad minima itine experit. Et de hoc apostolus subdit. hoc
quod et in proprio. Ihu. quod si non tamen christum sed quod et in proprio
Ihu quod si spiritus ubi oēs in Ihu christum transformata
re desideras addidit iebrias nomen Ihu. Itaque
ad hoc naturalis ratio et exprimentum sensibile nos hor/
tatur. si enim per vitale fluxum capitis in membra hu/
mana quod capitis est membra sentire habet ut por/
te si quicquid dispositio in capite sit totum corpus
apparet sentire lesuram. Multo magis quod est in ca/
pite nostro christo debemus et nos sentire nisi forte si
mus eius palitica membra. Vitalis enim capitis nostri
gratia et influxus cum non descendit ad talia membra. non
quod sentiret quod sit in ipso domino christo nostro. In hoc igitur
experte anima mea an sis viuū in christo. an paliticum
membrum huius videlicet membrum exteriorē apparentiā
non interiorē vitā et gratiam. hoc tamen ac tale do/
nū sentiendi in se quod et in christo. Ihu nemo potest
acquirere per semetipsum nisi per gratiam dimittit largi/
atur. nec largiri dignatur deus nisi iterueniente ali/
quo digno successore. cum enim apostolus. Cor. in. Non
sumus sufficientes aliqd cogitare a nobis quod si ex no/
bis. Ad quē ergo confugiemus hodie per tanta gratia im/
petranda. Cuius precibus impetrare poterimus eam.
Quē repere valebimus intercessore. Si ei ad vir/
ginē mrez quod nobis solet oēs gratias impetrare veli/
mus hodie hūc recursum. repiemus eā sic filio suo
dilecto tā horribiliter oculcato et crucifixo totis
visceribus. oibus sensibus. et cunctis cogitationibus
opati. et sic in eū totaliter transformari. quod ad ali/
ud sentiendū mentē suā vidēte posse transferre
ut patet in alio sermonario de pnia in principio huius
sermonis. Ad quē igitur per auxilio huius impetrā/
de gratie recurramus. Quē habebimus adiutores.
Quē obtinē poterimus impetratores. Ad quē me/
tes supplices dirigemus non ad te lignū vite. Ad
te crucē scām. Ad te crucē bñdictā. Ad te in quā
in quod oēs sensus domini nostri Ihu christi et oēs thesauri
sapie dei humano gēni dispēlandi reclusi sunt. Tu
scala Jacob per quā angelice gratie ad nos descend/
dūt. Tu clavis veri David quod claudis sensum christi
et nemo apert. apert et nemo claudit. Tu fons di/
ceris gratiarum propter coniunctionem corporis Ihu christi
et humectatores eius sanguinis preciosi. Tu ergo quod
pulchritudine de membris domini suscepisti. apert sen/
sus nostros. illumina corda nostra precibus sensibus passio/
nis christi. reple viscera nostra ut valeamus vere sen/
tire et spiritualiter experiri quod per nos sensit dominus Ihs

christus. Ad te igitur per hac gratia impetranda dirigimur.
mus precibus nostras effundimus corda nostra. humiliamus
capita nostra suppliciter deuotione dicentes cum
lactimis.
O ramo che de Adā la bocha apristi.
O trūcho ritroato in la pessina.
O fosti occulto dio per medicina.
O helena che attrouat tal croce ardisti.
Per te cabiossi ibuoni pensier tristi.
In te purgossi nostra disciplina.
Sub te damor se accese la fassina.
Per cui lo antiquo nostro error delisti.
Te adoro reuerisco e si magnifico.
Per ver vexillo de la nostra fede.
Doi ponderasti fructo si glorifico.
Di che sforzo ognun fidel che crede.
Che sop te sparle el sangue purifico.
Te adori cum tremor quoniam el ti vede. amē.
Nos habemus legem et secundum legem debemus mori. et
Ite ubi supra. Quāuis frēs carissimi et deuot/
tissimi christiani verba predicta fuerit per fidem iudeo/
rum. tamen nolentes verā suam pertulerunt. quod videlicet
secundum legem suā Moysi et prophetarum necessariū erat
filium dei per redemptionem nostrā mori. quod sic perordi/
natū erat. Impossibile est enim falsā esse dei personā
entia et ordinatōem. quod apostolus. i. Timotheo. i.
ca. inquit. Si non credimus. ille fidelis permanet. et
seipsum negare non potest. sed deus per perordinauerat
passionē christi ad redemptionem gēnis humani. Vnde
Augustinus in libro. de trim. dicit. Istū modū quod nos
per mediatorē dei et hominē Ihu christum deus libe/
rare dignatur. afferamus bonū et diuine agnitiōis
gnitatem. hoc ille. Ex quibus oritur dubiū singulare
Si necessariū fuit filium dei incarnatū mori.
Ad quod dubiū respondet primo Alex. de ales in ter/
cia parte sume sue in tractatu de passione christi. quod
tripliciter possumus considerare hanc necessitatē pas/
sionis eius. Primo quantum ad causā inferiorē
siue materialē vel formālē. Et quantum ad hoc sciē/
dum secundum philosophum. v. metaph. quod necessariū multi/
pliciter dicitur. Sono modo secundum causā formālē secundum quod dicitur quod
calidū de necessitate calefacit. et patiens de ne/
cessitate patitur. Alio modo secundum causā materialē secundum
quā dicitur quod necesse est calidū in fumo fieri ignem. et
secundum quod dicitur quod passibile in fumo dispositū necesse est
pati. Tercio modo secundum causā efficientē quod vocatur ne/
cessitas secundum violentiā vel coactionem secundum quā dicitur
quod lapidē fortis impulsū necesse est moueri. Quar/
to modo secundum causā finalē secundum quā dicitur quod ferrū necesse est
esse ex ferro et calib. quod est ad diuidendū dura et
solidā. Non fuit igitur necessariū christum mori secundum
necessitatē causae efficientis. quod nulla causa creata po/
terat eū cogere ad moriendū. Nec etiā secundum ne/
cessitatē causae materialis. quod illa est necessitas per/
pagata ex vicio propagatōis in nobis. Nec et fuit
necessariū secundum rationem causae formalis. quod illa non potest
prohiberi nec est voluntaria sicut fuit in christo. Iohannes
damasc. dicit. Passiones et si secundum legem na/
ture fiebant in christo non tamen coacte sed voluntarie. fuisse
igitur solū necessariū christum mori quantum ad causā

finalē ut patebit infra. Secūdo possum⁹ cōsiderare
hāc necessitatē q̄tum ad cām supiorē. Et q̄tum
ad hoc sciēdū s̄m Ansel. in li. cur de⁹ hō. q̄ est
necessitas omūmter dēa. sicut necessitas imu/
tabilitatis. et ē necessitas p̄rie dicta. sic neces/
sitas coactōnis vel phibitōnis. Prima est in
deo. Secūda vero nūq̄ p̄t ēē. Si ḡ referat neces/
sitas passionis xpi ad coactōem vel phibitō/
nē sic nō necessitate aliq̄ passus ē. Vnde dicit An
sel. Volūtas dei nulla necessitate facit s̄ sua po/
testate. q̄ igit volūtas xpi fuit volūtas dei
nulla necessitate mortu⁹ ē s̄ sua p̄tate. Nō nō
ob aliud dicimus eū nō potuisse nō mori. n̄ q̄
immutabili volūtate voluit mori. Vnde Isa. liii.
Oblatus est. q̄ ipse voluit. Tercio possum⁹
cōsiderare hāc necessitatē q̄tum ad cām finalem
q̄ fuit redemptō n̄ra. p̄pter quaz ipse filius dei
missus fuit in mūdū. s̄m ap̄lus ad Gal. liii. i. i. i. i. i.
Missus de⁹ filiū suū factū ex muliere factū s̄b le/
ge ut eos qui sub lege erāt redimeret. Et q̄ntūz
ad hoc dicit Alex. q̄ de necessitate redemptō/
nis passus est xpus. distinguēs iter liberatōz
et redemptōem. Redimē em̄ est rez suā iusto p̄/
cio recuperare. et n̄ si esset passio nō esset p̄ iustū
p̄ciū recuperatū q̄d erat amissum. tñ si alio mō
liberasset q̄ p̄ passionē esset liberatō nō redē/
ptio. Ideo dicit ap̄lus ad hebr. ii. Decebat euz
p̄ passionē cōsumari. vbi glo. s̄m xpus patere/
tur hō nō redimeret. et nō redēptus periret.
et sic frustra essent oia. Ex quo relinq̄tur q̄ ne/
cesse fuit ipm pati ad redimendū hōiem. P̄z s̄
etiā ad Titū. ii. c. Apparuit gr̄a. vbi glo. Non
eēmus p̄ciēs s̄ deitatis ei⁹ n̄ ēēt p̄ciēs mor/
talitatis n̄re. igit rē. Vnde si dicat Ber. de uirg.
tus inq̄t. Sona gutta sanguinis sufficiens fuit p̄a/
cium n̄re redemptōnis. ḡ p̄ circūciōnē n̄ fa/
it necesse ipm pati nec cōsequēter mori. Ad s̄ re/
spōdēt q̄ satisfactoria pena p̄ duplici cōside/
rari. aut s̄m gen⁹. aut s̄m circūstātiis. Si s̄m
circūstātiis pōderet pena. cū vita xpi sit vita
dei. sic q̄libet gutta sanguinis fuit sufficiens. et
sic intelligit auctoritas Ber. In satisfactōe aut
rūdere d̄z gen⁹ pene. Et iō s̄m gen⁹ culpenō
fuit sufficiens. Secūdo cōfirmat p̄dicta d̄ns Bo
na. i. in. dis. xx. p. totū. di. q̄ idēptō ḡnis hūa
m̄ debuit fieri p̄ satisfactōez s̄me pene. et mor/
tis. quā q̄dem satisfactōez nulla pura creatura
potuit facē. ḡ necessariū fuit xpm incarnatum
mori. Tercio cōfirmat s̄ idē Tho. in. in. pte
. q. xlvj. arti. i. et. ii. q̄i p̄ oia alijs. h̄bis ea allē
rēs q̄ dicit Alex. atq̄ addēs q̄ simpliciē a abso
lute loq̄ndo possibile fuit deo alio mō hōiez li
berare q̄ p̄ passionē xpi. q̄ nō ē impossibile ap̄d
deū oē verbū. Luc. i. c. s̄z fca aliq̄ sup̄de. s̄ p̄
scia et p̄ordinatōne dina s̄ passionē xpi n̄ erat
h̄t possibile xpm n̄ pati. et hōiem alio mō q̄ p̄
passionē eius liberari. Quarto et vltio s̄ idē
asserit Ricar. i. in. dis. xx. arti. i. q. iiii. distiguē
q̄ ista reparatō n̄re hūane dupl̄ accipit. Aut
q̄m reparatō accipit p̄ libatōne simplici. aut p̄ li

beratōe p̄ satisfactōez. Si p̄mo mō sic dico q̄
de⁹ p̄ aliū modū q̄ p̄ mortē xpi n̄ram hūanā
potuit liberare. Sic ei nullis p̄cedenti bz meri/
tis p̄ merā liberalitatē hūanā n̄ram ita exals/
tauit q̄ ea sibi vniuit in vnitatē p̄sone. Ita abs/
q̄ oī satisfactōne n̄raz hūanā potuisset repa/
re si voluisset s̄ noluit. q̄ null⁹ ali⁹ mod⁹ ita cō/
ueniēs fuit. Si aut reparatio accipiat s̄cdo mō.
sic dico q̄ p̄ nullū aliū modū n̄ra hūana potu/
isset reparari q̄ p̄ emēdā factā ab illo q̄ esset de⁹
et hō. Que oia cōfirmare videt Aug. tri. d. tri.
ca. x. di. Si vero q̄rat vtz alio mō potuisset re
p̄ari gen⁹ hūanū q̄ p̄ mortē filij. dicim⁹ q̄ ali
um modū ei fuisse possibile cui⁹ p̄tati cūcta s̄b
iacēt. h̄ n̄re miserie sanāde nullū quēmentōrez
nec fuisse nec oportuisse. s̄ ille. Et q̄bus oibus
manifeste apparet q̄ sola dilectio xpi et patris
eterni circa nos coegit eū tot et tanta pati. sic
Job. in. c. scriptū ē. Sic de⁹ dilexit mūdū ut
filiū suū vniueritū daret. s̄ ad acerbissimā mor
tē crucis. Nos igit hēm⁹ legē s̄m q̄z oportuit
xpm pati suppliciū crucis. Et s̄ triplici via.
Primo s̄m legē theologice ratōcinatōis.
Secūdo s̄m legē prophetice p̄nunciatōis.
Tercio s̄m legē typice figuratōis.

Pars prima huius sermonis. in qua p
batur necessarium fuisse xpm mori p̄t
plurimas theologicas ratōes sub sep
templici trinario distinctas.

Primo igit in isto s̄mōe dico q̄ p̄ habi
tis dictis fundamētis et theologis s̄m
ip̄os doc. septēplici respectu p̄bat necessariū
fuisse xpm mori. Primo respectu patris dei.
Secūdo respectu ip̄i filij. Tercio respectu
sp̄s sci. Quarto respectu dyaboli. Quinto
respectu p̄ci. Sexto respectu inferni. Sep
timo respectu paradisi.

Particula p̄ma hui⁹ p̄me p̄tis p̄ncipa
lis. in q̄ p̄batur necessarium fuisse xpm
mori respectu p̄ris et m̄ tribz ratōibz.

Primo igit i ista pte p̄ncipali dico q̄ ne
cessariū fuit pati xpm respectu p̄ris et
m̄ p̄plici rōne. p̄mo rōne honoratōis.
Secūdo rōne placatōis. Tercio rōne ordinatōis.
Primo necessariū fuit rōne honoratōis. Que
libz ei mortalis culpa tāto ḡuior est q̄nta ē p̄a/
sona q̄ offendit. ut h̄t ex. s̄ len. ex. i. c. cū illoz
. s̄ nos tñ. et. ff. s̄ iiii. l. i. jte apud. s̄. q̄d ait p̄toz
Cū igit de⁹ sit i f̄mit⁹. seq̄t q̄ culpa mortal̄ sit
i f̄mita. Cōsidera igit nūc q̄ quantū filius dei
xps diligebat patrem. tantum tenebatur dili
gē ei⁹ gl̄az et honorē. et horrere suā inho
noratōez offensionē et cōfutionē. Quanto au
tem plus illius honorem amabat et inhonora
tōnem horrebat. tanto plus satisfacere tene
bat p̄ iniurijs et inhonoratōibus sibi factis

Nullus autem modus sufficientior iustior et ouem-
entior erat ad satisfaciendum in honoratombus
et offensionibus patris. quantum summa confusio et
supplicium mortis Christi filij eius. qui in quantum ho-
mo dolere. humiliari. mereri. et satisfacere poterat
per humana generatione offenso patri. Et in quantum
filius dei erat meritum tantum poterat multiplicare
et dilatare quod infinite satisfacere poterat per infi-
nitam patris offensionem. tanta erat capacitas illius
aie ex personali unionem quam habebat cum deo. Quam
rationem affirmat Anselm. libro 2. Cur deus homo. c. 1.
et di. 2. Nihil asperius et difficilius potest homo pa-
tri ad honorem dei sponte et non ex debito quod mor-
tem. et nullatenus magis potest seipsum dare homi-
ni deo quam cum se morti tradit ad honorem ipsius.

Secundo fuit necessarium Christum mori ratione placan-
tionis. quia secundum Bonam ubi super. nullus alius modus
fuit acceptabilior ad placandum deum. Unde apostolus
ad Eph. 2. inquit. Tradidit semetipsum in ob-
lationem et hostiam deo in odorem suauitatis. Quia
enim Christus fuit rex pacificus et pacis mediator i-
ter offensionem patrem et humanam naturam offendens.
tamen fuit ei necesse laborare per pacem iter eos
necessario reformanda. quantum inter illos dilexit
pacem. et inimicitiam ac separatorem odiuit. et quantum
difficile erat has duas extremitates in se conuen-
nere. ut essent simul in uno diues et pauper. di-
ues pater in iusticia. et pauper genus humanum
ex culpa. Unde ad Eph. 2. c. 1. apostolus ad quodam
in persona totius generis humani ait. Vos qui aliquando
eratis longe. scilicet per culpam inimicitiam. facti estis prope.
scilicet per pacem veram et unitum in sanguine Christi. Ipse
est pater noster qui fecit utraque unum. Et subditur
per crucem interficiens inimicitiam in semetipso.

Tercio necessarium fuit Christum mori respectu
patris ratione ordinationis. quia scilicet per ordinem ut
genus humanum redimeret secundum iusticiam. misericordiam
et sapientiam. que omnia monstrata sunt in filij dei pas-
sione et morte. Iusticia enim monstrata est. quia
peccatum ipse non dimisit. Sicut secundum Augustinum in libro de
natura hominis. Peccantes in supplicis ordinem
sed Christus per passionem suam satisfecit per peccatum humani
generis. et ita homo per iusticiam Christi liberatus est.
Unde Isai. 53. c. 1. scribit. Numquid non ego dominus
et non est ultra deus absque me. Deus iustus et sal-
uans non est propter me. Misericordia autem monstra-
ta est in hoc. quia cum homo per se satisfacere non
posset. deus ei satisfactorie dedit filium suum. et sic
fuit abundantioris misericordie quam si peccata absque sa-
tisfactione misisset. Confirmat ista Anselm. in li.
Cur deus homo. di. 2. Illa emenda non potuit facere
nisi deus et homo. quia homo non poterat reddere sed de-
bebat. deus poterat sed non debebat. Oportuit ergo
quod solueret ille qui esset deus. et homo. homo qui debe-
ret. deus qui posset. Sapientia utique monstrata
est. quia ex multis malis innumerabilia bona sapien-
tia diuina scilicet eligere. Et ideo illud quod
ordinatum erat a patre. necessarium erat impleri.
Propter que omnia Luc. 24. c. 26. ait dominus filio
quodam hominis vadit sicut diffinitum est de eo. Et

Matth. 26. aduersanti Petro passioni sue inquit.
Non scis que dei sunt. quasi diceret. sic a patre meo
ordinatum est. Et sic patet prima particula huius prime
me principalis.

Secunda particula huius prime partis
in qua probatur necessarium fuisse Christum
mori respectu sui ipsius. triplici ratione.

Secundo in ista parte dico quod necessarium fuit
Christum mori respectu sui ipsius. triplici ra-
tione. primo ratione glorificationis. secundo ra-
tione manifestationis. tercio ratione confirmationis.
Primo igitur dico quod fuit necessarium ratione cla-
rificationis. scilicet nominis ipsius. Clarificatio autem nominis
ipsius in hoc consistit quod omniter homines nouerint illu-
lum qui in humana natura apparuit esse filium dei
et Christum. Item. quolibet autem istorum nominum est no-
men super omne nomen. Nam filius dei nominat personam
nam in una natura. Christus autem et Iesus nominat per-
sonam in duabus naturis. Christus enim nominat personam
in natura humana relata ad diuinam. quia secundum unum. Iesus
autem nominat personam in natura diuina relata
ad humanam. quia Iesus interpretatur saluator. Unde
inquit Alex. et Bona. qui est addit quod saluator
tripliciter dicitur. Primo a potentia saluandi. et secundum
hoc ouemur ei nomen Iesu ab eterno. et ab eterno
dicitur inpositum. Secundo vero dicitur ab habitu sal-
uandi. et sic ex tempore ab angelo inpositum est Luc.
2. c. 21. et sic ouemur principio operationis. Dicitur autem
tercio Iesus ab actu saluandi. et secundum hoc inposi-
tum est a Ioseph. Matth. 1. c. 23. quod dictum est. Vo-
cabis nomen eius Iesum. Ipse enim saluum faciet po-
pulum suum a peccatis eorum. quod dictum est ratione pas-
sionis future. quod falsum fuisset si mortem non acce-
pisset. Et ideo propter passionem meruit nomen cla-
rificationis. Unde apostolus ad Phil. 2. c. 9. ait. Cri-
stus factus est pro nobis obediens usque ad mortem.
mori. autem crucis. propter quod et deus exaltauit illum
et donauit illi nomen quod est super omne nomen.
Secundo necessarium fuit mori ipsum respectu sui
ipsius ratione manifestationis. scilicet sapientie sue. Nam per
virtutes passionis manifestantur omnes thesauri
sapientie. Unde apostolus. 1. Cor. 1. c. 24. ait. Nos pro di-
camus vobis Christum crucifixum. iudeis quidem scan-
dali. gentibus autem stulticia. Ipsi autem vocatis
iudeis atque grecis Christum dei virtutem et dei sapientiam.
Et iterum in eodem c. ait. Verbum enim crucis
peunibus quidem stulticia est. bonis autem quod salui
fiunt. in nobis dei virtus est. quia scilicet per virtutes eius
omnes thesauri sapientie dei humilibus et deuotis illu-
lus manifestatur. Propterea Isa. 53. c. 3. ad api-
endam fidelibus sapientiam crucis ea dominus promittit di-
dabo clauem David super humerum eius. Hic liqui-
dem clara alia mysteria reuelantur per eum qui habet
clauem David qui aperit. scilicet illa mysteria per hanc cru-
cem. et nemo claudit. claudit et nemo aperit.
Apo. 1. c. 19. Hec quidem est sapientia. quoniam in. ad Eph.
apostolus per crucem apprehendere nos optabat cum

dicebat. **S**ed potestis apprehendere cum omnibus istis
que sit latitudo. longitudo sublimitas et profundum. hoc est ut apprehendamus quod ille qui passus
est erat filius dei. qui habet latam dilectionem exten-
dentem se usque ad persecutores et inimicos. **H**abz
longitudinem. id est longam durationem. quia est alpha
et omega principium et finis omnis rei. **H**abet altam durationem
nem. quia in nomine eius flectit omne genu. celestium
angelorum. terrestrium hominum. et infernorum de-
moniorum. **E**t habet profundam cognitionem. quia
semper aptus ad **Col. 2.** In eo sunt omnes thesauri sapientie
et scientie dei absconditi. **T**ercio necessarium
fuit mori christum respectu confirmationis. **1. do-**
Arine sue. Dixerat enim. **Qui non accipit crucem suam**
et sequitur me non est me dignus. **Matth. 23. ca.**
Et ideo diceret multi. non credimus quoniam ea que pro-
cepit nobis ipse accipere renuit. **P**reterea mul-
ti diceret. **Multa alia sunt de eo scripta que non vi-**
demus impleta. **S**criptum est enim **Isa. 54. c. 8. ipso**
vocabitur admirabilis. consiliarius. deus fortis.
pater futuri seculi. et princeps pacis. **Q**ue omnia
impleta sunt in ipsius passione. **P**rimo fuit mi-
rabilis in voluntatum nostrarum mutatione seu in nostre
salutis inchoatione. **Vn. Gen. 22. c. ad iacob**
angelus ait. Cur quis nomen meum quod est mirabi-
le. **S**ecundo fuit consiliarius in nostre electione. et
vite ordinatione. **P**ropterea **Eccl. 1. c. Confiliarius**
sit tibi unus de mille. **A**lioquin adducet
consiliarios malos in stultum finem. **Iob. 22. c.**
Tercio fuit deus in peccatorum remissione sine qua
non est salus. **Quis enim potest remittere peccata nisi solus**
deus. **Luc. 1. ca.** **Quarto fuit fortis in tem-**
ptationum expugnatione. **N**am si hostes prevalu-
erint non est salus. **I**ste est fortis qui alligato for-
ti tanquam fortior arma tollit et vasa diripit. **Luc.**
21. c. **Quinto fuit pater futuri seculi in immortalitatis**
collatione qua generamur ad vitam immorta-
lem. sicut per penes carnales generati sumus ad vi-
tam corruptibilem. **E**t istud est de quo **Matth. 23. dicit**
ait. Pater tuus qui videt in abscondito reddet tibi
tribus mercedem eternam. **S**exto fuit princeps pa-
cis. in nostra cum patre reconciliatione. quia deus erat
in christo mundum sibi reconcilians. **1. Cor. 1. ca. et**
predictas rationes confirmat. **Aug. 1. li. Cur deus homo**
ca. 19. di. Has igitur omnipotenti deo agimus. quia
sicut cecidimus graviter. relevati sumus mirabili-
ter et misericordiam omnem debitum transcendentem per
mediatoris mortem repimus. **R**empe quod miser-
cordius intelligi valet quod cum peccatorum dano eter-
nis tormentis. et unde se redimat non habuit. acci-
pe virginem meam et da per te. deus pater dicit
et ipse filius. **T**olle me et redime te. quod si hoc
dicunt quoniam homines ad christianam fidem vocant et tra-
hant. quod utique iusti quod ut ille cui datur precium
maius omni debito omnem peccatum dimittat illi qui
hoc debito donat effectum. **I**ste ille. **E**t sic per istam
particulam huius prime partis.

Particula tertia huius prime partis in
quod probatur necessarium fuisse christum mori
respectu spiritus sancti. triplici ratione.

Tercio in ista particula huius prime partis di-
co quod necessarium fuit christum mori respectu
spiritus sancti. triplici ratione. **P**rimo ratione
ostensionis. **S**ecundo ratione diffusionis. **T**er-
cio ratione attractionis. **P**rimo ne cessum fuit ratio-
ne ostensionis caritatis. **A**ppet quoniam inquit **Ber. in 1. mo-**
ne de passione. **P**ropter nimiam caritatem suam quod di-
lexit nos deus. nec pater filio nec filius sibi ipse pe-
percit. **M**aior caritas est cum quis ponit animam pro
amicis suis. **I**lla vero maxima fuit que etiam pro ini-
micis animam ponere non desperavit. **N**am ut **Ioh. 15. in.**
ca. scriptum est. **S**ic deus dilexit mundum ut filium suum
unigenitum daret. **S**onde idem **Ber. rephedit**
ingratos tanti beneficii. di. O duri et obdurati fi-
lij. Adam quis non emollit tanta benignitas. tanta
flamma. tanta ingens ardor amoris qui pro vilibus sa-
cinalis tam preciosas merces expedit. **D**ebemus
ei facere sicut docet **Aug. super ps. 136. di. D**eus
voluntate passus est. nos necessitate ille misera-
tione nos adiuvare. **P**roinde illi voluntaria pas-
sio nostra est necessaria consolatio. ut quoniam talia for-
te peritimus. itueamur caput nostrum. et exemplo con-
muniti dicamus nobis sic si ille. quod nos. et quem
admodum ille. ita et nos. **I**ste ille. **S**ecundo fuit ne-
cessarium ipsum mori ratione diffusionis ipsius caris-
tatis. **I**n cuius mysterium. **Apo. 1. c. scriptum est**
quod accepit angelus thuribulum aureum et imple-
vit illud de igne altaris et dimisit in terram. **Q**uid
per angelum nisi angelus magni consilij christus. **E**t quod
etiam per thuribulum aureum nisi christi cor. **S**uaviter
designat. **A**ltare quod quatuor cornibus in se distin-
ctum dominicam crucem quatuor cornua in se habentes
manifeste demonstrat. **I**n qua quidem semper mar-
det ignis. cuius sit fornax ardentis amoris dei.
Que omnia figurata sunt **Levit. 1. ca. ubi scriptum**
est. **I**gnis semper ardebit in altari meo. **D**e hoc
igitur altari angelus ignem accipit et thuribulum
implet atque in terram mittit cum christus per plenum
meritum sue crucis corda fidelium incendio divini
amoris inflammat. **I**ste **Luc. 22. ca. dixit.** **I**gnem
veni mittere in terram. et quod volo nisi ut ardeat.
Que omnia confirmat **Aug. 1. sermone. viij. de passi-**
one domini di. Celeberrimum nobis est scire crucis mys-
terium. cui propter nos affixus est. hoc est propter
quam deus mortalitatem carnis indutus est. **D**eus ei
et de nostro unde moreretur assumpsit. et de suo non
his unde viveremus indulget. **I**ste sola hora in qua
peccatum humani generis explaret iuventa est. **T**anta
enim nobis dei clementia monstrata est. ut necessa-
ria nobis veniam per suum sanguinem condonaret. **I**ste
ille. **T**ercio necessarium fuit ipsum mori ratione
attractionis ipsiusmet caritatis. **A**it enim **Bona-**
in. 1. di. 22. q. 2. in corpore quomodo. quod non decuit
aliter genus humanum salutare nisi libere volun-
tatis arbitrio. et nullo alio modo salvo voluntatis

arbitrio deus magis potuit hominem attrahere ad
amorem suum quam sustinendo pro eo crucis patibulum
pro eo quod dicitur. Job. xij. Ego si exaltatus fuero a
terra omnia traham ad me ipsum. Et ergo de arza
sponse. sic inquit. ut ostenderet tibi dominus. Ihs qui
tum te diligeret non nisi moriendo a morte libera-
vit. ut non tamen pietatis impenderet beneficium. ve-
rum etiam caritatis monstraret effectum. Et. i. Job.
ij. ca. scriptum est. In hoc agnouimus caritas-
te dei. quoniam ille pro nobis animam suam posuit. Vnde et
ipse modus expansionis christi in cruce non solum ostendit
christum continue pro patre ad omnia attrahenda ad se
virtute mirifica. verum etiam ad omnia transformanda
dilectione reciproca. Unde eleganter exprimit can-
cellarius philippus ut recitat Bona. in persona
christi sic ad hominem ingratum. dicit. O homo vide quod pro te
patior. non est dolor hic quo crucior. Ad te cla-
mo qui pro te morior. vide penas quibus afficior.
vide clauos quibus confodior. cum sit tantus do-
lor exterior. interius tamen placentus est grauior cum te
tam ingratum expior. Hoc etiam asserit Aug. li.
extra. quod contra gentes. in persona christi. dicit. Ego cum
essem longe. veni prope. ut reducerem te. cum inter
filias errares quasi te. iter lapides et ligna in-
ueni te. ne luporum ferarumque audio ore lamares
ris collegi te. huiusmodi meis portavi te. propter me
reddidi te. laboravi. sudavi. caput meum spinis
opposui. manus meas clavis obiei. lancea latus
meum aperuit. tot non dicam iniuriis sed asperitati-
bus laceratus sum. sanguinem meum fudi. animam pos-
ui ut inuenire te. et tu recedis a me. Et ille
Et sic patet tertia particula huius prime partis.

Particula quarta huius prime partis in qua
probatur necessarium fuisse christum mori re-
spectu dyaboli triplici ratione.

Quarto in ista parte dico quod necessarium
fuit christum pati respectu dyaboli. et hoc tri-
plici ratione. Primo ratione deceptionis. Se-
cundo ratione confusionis. Tercio ratione ablationis.
Primo fuit necessarium ratione deceptionis ma-
litię ipsius dyaboli. Vnde ait Ansel. in li. Cur deus
homo. venit redemptor et videtur est deceptor.
testedit illi miscipulam crucis. et dedit ei escam san-
guinem suum. fuit enim crux christi quasi baculus pi-
scantis. deitas quasi hamus. sed caro extitit quasi
esca. Vnde Greg. in omel. quidam inquit. In vie-
ga crucis transgluties dyabolus carnem humanam
tatis transfixus est hamo diuinitatis. Et ille.
Secundo fuit necessarium christum mori ratione confusio-
nis. scilicet superbie ipsius dyaboli. Vnde ecclesiastes
ix. c. mistic scriptum est. Ciuitas. scilicet ecclesia. pro-
pter humilitatem. et pauci in ea viri. scilicet boni in opo-
ratione malorum. venit contra eam rex magnus. scilicet dy-
abolus. qui sicut Job pnt. scriptum est. rex est super
omnes filios superbie. et vallauit eam extruxitque
munitiões pro gyru. et perfecta est obsidio pro mul-
tiplicationem transgressionum mandatorum dei. in

uentus est in ea vir pauper et sapiens. scilicet christus. et li-
berauit eam pro sapientia sua. id est pro cruce et passi-
one que fuit sapientia christi. ut patet supra. i. Cor. i. c.
Vnde Job. xxxi. 82. Prudentia eius percussit su-
perbum. sequitur. Et nullus recordatus est hominis illi-
us pauperis. Vnde Tren. iij. ad hanc memoriam
ipse dominus nos hortatur. dicit. Recordare paupertatis
et transgressionis mee. ab inimicis et feliis. Ter-
cio necessarium fuit christum pati ratione ablationis. scilicet
potentie dyaboli. que quidem pro passionem christi di-
minuta est. Et hoc tripliciter. Primo propter al-
ligationem. Vnde Apo. xx. Iohes ait. Vidi an-
gelum descendente de celo. scilicet christum habentem clauem
abyssi. id est inferni. et catenam magnam in manu sua
et apprehendit draconem serpentem antiquum qui est
dyabolus et sathanas. et ligauit eum pro annos
mille usque ad tempus antichristi secundum glo. et misit eum in
abyssum et clausit. id est. nocendi potatem limitauit.
ut non seducat amplius gentes. id est electos in diuis-
is gentibus donec consummetur mille anni. id est. post
tempus a passione usque ad antichristi tempora. Ad quod
et dictum declaratorem sciendum secundum Tho. in
tercia parte. q. xlviij. arti. ij. et Alex. in tercia p.
te in tractatu de effectibus passionis. et Bona.
in. iij. dif. xix. q. iij. quod dyabolus ante passionem
christi habuit potatem trahendi ad limbum etiam ius-
tos et sanctos. et ista fuit ei oino deputata pro passi-
one. quia nullum iustum potest ad limbum apostoli trahere.
Deletum est enim cyrographum peccati. Ade-
que habuit potatem impellentem ad peccatum. ita
ut cum magna difficultate possit quis ei resistere.
Et ideo in multis et fere in omnibus regnabat. Oes
enim vel superabat pro fraudulentia vel violentia
et hec potentia debilitata est pro passionem christi
lumine veritatis aperitur contra dyabolicam fraudu-
lentiam. et adiutorium virtutis tribuit contra dyas-
bolicam violentiam. ita ut nisi iterueniat nostra ne-
gligentia. contra nos victoria habere non possit. iux-
ta illud Pauli. i. Cor. x. Fidelis est deus qui non pro-
mittit vos temptari super id quod potestis resistere. Se-
cundo ablata est dyabolo potas propter absolutio-
nem. Cum enim dyabolus non haberet potatem in
humano genere nisi ratione peccati iam alligata
est potas eius. quia in illis qui baptizantur absolu-
tus est reatus actualis et originalis culpe. Vnde
apostolus ad hebr. ix. ca. dicit. Oportebat christum pati
nunc in consumatione seculorum ad destitutionem pec-
cati. Tercio ablata est ei potas propter defensi-
onem. quoniam secundum predictos doctores post passionem
christi habemus arma multiplicata quibus terrenis et
immonibus infernalis habemus enim inuocatorem nominis
christi. quia teste apostola. Sanctum et terribile nomen
eius. Habemus signum sanctę crucis quod defendit
a demonibus. Habemus utique ecclesiastica sa-
cramenta precioso sanguine roborata. Vnde Bona.
et Alex. ubi supra dicunt quod dyabolus pro pas-
sione non habet potatem vexandi corpora quorumcumque
sed tamen corpora exercitatorum et ab ecclesia preciorum
secundum q. 82. i. Cor. v. de fornicatore que exercita-
tur et apostolus. dicit. Iudicauimus illum qui est homo dei.

sathane i iteritū carnis rē. Eoz hō q n fūt pē
h ab ecclia fidelū ptatē nō habet nisi q̄tenus a
deo pmittitē l ad correctōz hoīz ul ad exercitiū
ronā scōz. vt patet de beato Antonio q fuit a
dyabolo flagellatus. Cui rēdit dñs. Antoni
pñs eram. s; victōriā expectabā. Ante hō pas
sionē habebat ptatē veyandi oēs corpaliē
p̄ter illos qui solo p̄uilegio sp̄ali tuebantur a
dño. sicut fuit bñs Iob. nō tñ semp vtebatur
dyabolus ptatē p̄mēdi. vt maiorē habēt po
testatē seducendi p culpā. sicut et nūc in excom
munitatis et infidelibus p̄z. Et sic patet p̄ticu
la quarta huius p̄me ptis.

**Particula quinta in qua probatur q
necessariū fuit xpm mori respectu pec
cati triplici rōne.**

Quinto in ista p te dico q necessariū fuit
xpm mori respectu peccati. triplici rā
tōne. Primo ratōne liberatōis. Secdo
rōne deletōis. Tercio rōne recōiliatōis.

Primo dico q fuit necessariū rōne liberatō
nis ip̄us peccati que facta fuit p passionē xpi.
Qd declarāt fm Alex. vbi sup. et bñm Tho. i
tercia pte. q. xlix. arti. i. sic. Passio xpi se habz
ad remissionē peccati p̄libus modis. Duplicit̄
est em passio xpi in rei natura. et in aia. Pri
mo em fm q est in rei natā opatur ad deletōz
peccati duplicit̄. p̄mo p modū meriti. scdo per
modū satisfactōis. In p̄tō etiā sūt duo. s. ma
cula et reatus. Macula est deformitas vel dissi
militudo ad deū. Reat⁹ aut est obligatō ad pe
nam. Est ergo passio xpi meritoria deletōis
macule ip̄ius culpe. qz meruit nobis grām. et
oē illud quo delent̄ peccata. Sñ ad Ro. viij.
ca. ait apl̄us. Si p̄p̄rio filio nō pep̄cit. quō nō
euz illo oia nobis donauit. Est etiā passio xpi
cā satisfactoria ip̄ius reatus pene. fm q Ala.
iij. ca. scriptū est. Vere languores n̄ros ipse
portauit. Que oia cōfirmat Iohes Apoc. p̄mo
ca. di. Lauit nos a p̄tis in sanguine suo. Et ad
hoc bñ. x. apl̄s dicit. Sanguis xpi qui p spiritū
sanctū semetip̄m obtulit. emūdabit cōsciam nō/
stram ab opibus mortuis. Scdm q passio xpi
cōsiderat̄ in esse qd habet in aia valet etiam ad
remissionē peccati tribus modis. Primo per
dilectōem excitantē ad caritatē. fm illud apoc
stoli ad Ro. v. Cōmēdat deus caritatē suā in
nobis. qm cum essemus p̄tōres. xps p nobis
mortu⁹ est. Et ex hoc accendim̄ ad amandū ip̄a
sum amore caritatis. Secdo p fidē efficientēz
qz passio xpi p fidē formatā que est cū amore
dei valet ad deletōem macule peccati. vel ut cā
effectiua cōiuncta p fidē p̄p̄riā in adult. vel cū
sac̄o baptismi p fidē alienaz in puulis. Snde
apl̄us ad Ro. iij. inquit. Iusticia dei p fidē est
ip̄s. que p̄posuit p̄p̄iatorē p fidē in sangui
ne. i. p fidē passionis. Ex q relinquit q ex fide

passionis ē emundatio peccatorū. Tercio fm
istū modū est passio deletio reatus pene p com
passionē et imitatōem. s; opassio interior ut cā
meritoria remissionis pene. Imitatio vero ex
terior vt cā satisfactoria pene debite. De com
passione habet. ij. ad Thimo. ij. Si opatimur
et regnabim⁹. De imitatōne vero hñ. i. Pet.
ij. xpus p nobis passus est vobis relinques
exemplū. Secdo fuit necessariū xpm mori
ratōne deletōis. s. cirographi. decreti ip̄ius
peccati. qd aliter deleri nō poterat nisi p pas
sionē xpi. Hinc Paul⁹ ad Col. ij. ca. di. Cōiū
uificauit nos. s. deus pater. cū illo. s. ip̄s xpo
donās nobis oia delicta et delens qd adūsus
nos erat cirographū decreti qd cōtrariū nob
erat. Cirographū em fm Bona. vbi sup. q. ij.
S; esse memoriale quo aia tenet̄ obligata ali
cui pene. sicut aliquis qn obligat se alteri facit
ei cirographū. Et hoc inuit Aug. et magister
in. iij. dis. xij. di. Culpaz cirographa deleta
sūt qbus debitores dyabolo tenebant̄. Et S; il
lud cirographū culpe et decreti. qz talis obli
gatio cōsurgit ex n̄ra culpa tanq̄ ex merito. et
diuina snia tanq̄ ex decreto illo. Gen. ij. c. Mor
te morieris. Et iō si xpus deleuit cirographū
et decretū. abstulit culpā simul et penā licz mi
mime totā. et hoc nō nisi in cruce. Ibi em̄ut ait
apha confregit portas. i. peccati arcū. scutū.
gladiū. et bellū. s. deletatōnem. cōsensū. opa
tōem. et cōsuetudinē peccati. Nam vt hñ Iere.
xvij. Peccatū Iuda scriptū erat stilo fer. eo q
vngue adamātino. s; passio xpi nos liberauit
ab ira ventura. s; rē. Preterea ante aduerū
sancti patres iuste detinebant̄ in illo. s; autez
nō erat nisi ppter p̄tē. Ade qd p̄cellerat. er
go peccatū illud adhuc remanebat i memoria
tanq̄ in sc̄ptura. s; post passionē xpi nō detine
bant̄. s; videē q scriptura illa p quā obligati
fuerūt deleta sūt. Restat igit̄ q xpus i passioe
sua deleuit culpaz n̄raz cirographa. Terc
cio necessariū fuit xpm mori rōne recōiliatōis
quia fm apostolum ad Ro. v. Mortui eramus
peccato. sed reconciliati sumus deo per mortē
filij eius. Super quibus verbis dicit Tho. vbi
supra arti. iij. q passio xpi est cā recōiliatōis
n̄re ad deū duplicit̄. Vno mō inq̄ntū remouet
p̄tē p qd cōstituunt̄ hoies filij dei. fm illud
Sap. xij. Odibilis est deo ip̄ius et ip̄ietas ei⁹
Alio mō inq̄ntum est deo sacrificiū acceptissimū
p qd ip̄e placat. qz. i. Reg. xxvj. S; do
minus iurat te aduerū me odore sacrificij.
Nam tñ bonū fuit qd xpus volūtarie passus
est. q ppter hoc deus placatus est sup oī of
fensa gñis hūani q̄tū ad eos qui xpo passo p
caritatē cōiungunt̄. Et sic patet quinta p̄ticu
la huius p̄me ptis.

**Particula sexta huius p̄me ptis i qua
probatur necessariū fuisse xpm mori re**

Specu inferni triplici rōne.

Erto in hac pte dico q̄ necessariū fuit
xp̄m mori respectu inferni triplici rōne.
Primo ratōne satisfactōis. Secdo ratō
ne spoliatōis. Tercio ratōne custodiōis.

Primo dico q̄ fuit necessariū ratōne satisfactōis. s. pene ip̄ius pene cōtrahe ex peccato. Pro qua ut dicūt oēs theologi. nulla pura creatura satisfacē potuit. Cuius rō in apto ē. Mat. Deutro. xxv. Scdm mēsurā peccati erit et placē modus. Et s̄m Ansel. in li. Cur deus hō scdm mēsurā delicti oportet esse satisfactōez s̄ p̄m cuiuslibet hōis h̄z rōez infinite iniurie inq̄ntum est oīa bonū infinitū. et hōiem p̄uat bono infinito et obligat ad malū infinitū. s̄ p̄ in iuria infinita nullus purus hō potest reddē de bitū cum sit bonitatis infinite. igit̄ rē. Sed xp̄us p̄ passionē suā liberavit nos a reatu pene inferni duplici. Sono mō directe inq̄ntuz. s. passio xp̄i fuit sufficiens et supabūdans satisfactio p̄ peccatis totius hūani ḡnis. Exhibita em̄ satisfactōne sufficienti. tollit̄ reatus pene. Alio mō indirecte inq̄ntum. s. passio xp̄i ē cā remissionis peccati. s̄ in p̄dō fūdatur reat⁹ pene. igit̄ rē. Huc oīa in p̄sona ḡnis hūani postulat̄ p̄ph̄a. di. Redime me et miserere mei qz vinctus sū et paup. nō habens p̄ciū satisfactōis a meip̄o. Secdo fuit necessariū xp̄m mori respectu inferni rōne spoliatōis. ut. s. ip̄m spoliaret et scōs p̄res de limbo liberaret. Licet em̄ s̄m Alex. vbi sup̄ in illis sc̄is p̄ circūcisionē de lereē culpa originalis. et p̄ caritatē culpa actualis q̄tum ad maculā. et q̄tum ad diuinā offē. sam et q̄tum ad reatū gehenne. nō tñ q̄tuz ad reatū carētie visionis diuine. ratōne cui⁹ habebat dyabolus p̄tatem detinēdi eos in limbo. s̄ quo misericordiē a xp̄o merito passionis sue liberati sunt. sic Zacharias. ix. ca. ad ip̄m dñm ait. Tu q̄ in sanguine testamēti eduxisti victos de lacu. Erat enim scriptū Osee. xiiij. Ero mors tua o mors. morsus tuus ero inferne. Qd̄ dem̄ impleuit dñs qñ p̄ mortē suā antiq̄s p̄res de potestate dyaboli liberavit. et tūc q̄dem infernū momordit. qz p̄tem abstulit p̄temq̄ reliquit. Sed mortē q̄tum ad electos oīno destruxit. Vnde Aug. in li. cur qñ et quo de⁹ hō. c. xiiij. inq̄t. Dñs p̄ nobis indebitā mortem reddidit ut nobis debita non nocerent. neq̄ em̄ cuiusq̄ iure p̄tatis exutus est carne. s̄ ip̄e se exuit. Naz qui posset nō mori si nollet. p̄culdubio qz voluit mortu⁹ est. Et iō p̄ncipatus et p̄tates expoliavit. fiducialit̄ triūphās i semetip̄o. morte q̄ppe sua imo verissimo sacrificio p̄ nobis oblato quicq̄d culpaz erat vnde nos p̄ncipatus et p̄tates ad lūda supplicia iuē detinebāt. p̄uegavit. aboleuit. extinxit. et sua resurrectione in nouā vitā nō p̄destinatos vocavit. vocatos iustificavit. iustificatos glorificavit. hec ille.

Tercio fuit necessariū xp̄m mori rōne custodiōis. s. a recidiuatōne peccati que ut plurimū p̄cipitat in baratrū inferni. Nihil em̄ tantum valet ad p̄seruandū hōiem a recidiuatōne sicut frequēs meditatio crucis et passionis xp̄i. Vnde Iero. in eplā ad Eustochiū inq̄t. Quia i/ possibile est in sensu hōis nō irruere motum et medullaz calorē. ille laudat. ille p̄dicat beat⁹ qui statim ut cepit cogitare interficit cogitatus et allidit eos ad petrā. petra aut̄ erat xp̄s. Et Aug. in li. de q̄tuor virtutibz ait. Relinque mundū. afuge ad crucis lignū. nō metuas p̄cellas et turbīnes hui⁹ diluuij. nō mergeris si a ligno portaberis. s̄ ille. Et sic p̄ septa p̄ticula huius p̄me partis.

Particula septima huius p̄me partis in qua p̄batur necessariū fuisse cristū mori respectu paradisi triplici rōne.

Septimo et ultimo in hac pte dico q̄ necessariū fuit xp̄m mori respectu paradisi triplici rōne. Erat em̄ clausa ianua regni celestis ante passionē xp̄i p̄pter p̄m. ita qz nullus ingredi poterat. S̄n sciendū s̄m Alex. vbi sup̄. et Tho. vbi supra. arti. iij. sup̄ illud Isa. xxxv. Via illa sc̄a est et nō trāibit p̄ eam vir pollutus. qd̄ p̄m dupliciter est ipediens ad ingressum regni celestis. Vno mō om̄iter et generalit̄. et istud fuit p̄m p̄mi p̄ntis per qd̄ p̄cludebat̄ aditus regni celestis. S̄n legiē Gen. iij. qz p̄ peccatū p̄mi hōis collocavit deus cherubim et flammeū gladiū atq̄ versatilē ad custodiendū viā ligni vite. Secdo mō p̄ticulart̄ et specialit̄. et istud est p̄m vniuscuiusq̄ p̄sone p̄ qd̄ ei singularit̄ p̄cludit̄ viā regni celestis. Per passionē aut̄ xp̄i liberati sum⁹ i solū a p̄dō om̄ni totius humane nature ut p̄ in p̄cedentibz. s̄ etiā a p̄tis p̄p̄is singulorū qui om̄unicāt eius passionē p̄ fidē et caritatem et fidei sacra. Et iō p̄ passionē xp̄i apta est nobis ianua regni celestis. Et hoc est qd̄ apl̄us ad Heb. ix. dicit. Xp̄us assistens p̄tifer futuroz bonorū. p̄ p̄p̄iū sanguinē introiit semel in sancta. eterna redēptōne iuenta. Et s̄ signifiāt numeri. xxxv. vbi d̄r. qz homicida manebit ibi. i. i ciuitate refugij donec sacerdos magnus qui oleo sancto vinctus est moriā. qz mortuo poterit in domū suā redire. Huc oīa Ios̄. ap̄l̄us Apoc. v. mistice in p̄sona oīm saluandorū loquit̄ ad xp̄m di. Dignus es dñe deus ap̄re libz et soluere septē signacula ei⁹. qm̄ occisus es et redemisti nos deo i sanguine tuo ex oī tribu et lingua et p̄p̄o et natōne. In q̄bus verbis triplex ratio assignat̄ quare humano ḡni celestis gl̄a p̄ passionē xp̄i reuelata sit. Primo rōne dignitatis. Secdo rōne mortalitatis. Tercio ratōne virtuositatis. Primo dico ratōne

dignitatis ipsius xpi. Solus enim dominus. 1. Thimo. 3. 16.
 Dignus est apere librum visionis diuine et signa-
 cula septem donum beatorum detegere quod dominus per
 data sibi a deo patre in celo et in terra preteritatem
 sicut Matth. 23. 35. dictum est. Qui etiam natura est
 deus eandem cum patre naturam habens. ut que per dei
 tatem a deo patre accepit. nobis per humanita-
 tem apparens possit communicare. Unde 1. Joh. 1. 1.
Unigenitus qui est in sinu patris ipse enarra-
 rauit. Secundo humano generi gloria reuelata est
 per passionem christi ratione mortalitatis. quia per ea non
 bis reuelanda christus mortuus est. Si ergo ex parte
 nostra quia purgati et mundati non sumus quantum in no-
 bis est impedimentum non fuerit. ex parte dei et christi
 postquam nos per mortem suam redemit utique impe-
 dimentum non erit quando reuelet nobis gloriam paradisi.
 Et hoc est quod Ioh. 14. 23. subdit. Quia occisus es
 et redemisti nos deo in sanguine tuo. Tercio
 autem nobis reuelata est gloria per passionem christi ratione
 virtuositatis. scilicet cooperanti per bonam vitam ad me-
 ritum passionis filii dei. Licet enim hec redemptio
 omnium esset per sufficientiam et similia multum multorum
 forent qui essent hominibus pleni. non tamen erat omnium
 per efficientiam nisi in cooperante ei per opera salutaria.
 Unde 1. Joh. 3. 16. scriptum est quod ipse mortuus erat
 pro gente. et non tantum pro gente. sed ut filios dei qui
 erant dispersi aggregaret in unum. Non enim pro sola
 gente iudeorum mortuus est christus. nec pro omnibus
 gentibus liberandis moriebatur. sed ut ex omni tri-
 bu et lingua et populo et natione filios dei in unita-
 tate fidei et agnitione filii dei congregaret. Ad
 hanc autem intelligendum est quod tribus de ex tribus
 filiis Noe. ex quibus post diluuium omne genus ho-
 minum in terra disseminatum est. sicut per Gen. 10.
12. Lingue septuaginta due sunt in quibus diuisus
 est mundus ad turrim Babel. Gen. 11. 1. Populi
 autem in una eadem lingua diuersi sunt in uno quo-
 que populo diuise sunt nationes. scilicet in diuersis patriis
 nati. Unde Act. 17. 24. Erant in ierusalem habitantes viri
 religiosi ex omni natione que sub celo est. Igitur
 sub diuersis tribubus sunt septuaginta due lin-
 gue. Ex quo colligitur quod nullum genus. nullus sta-
 tus. nulla conditio hominum est exclusa a gratia et meri-
 to passionis christi. Unde Act. 10. 34. Petrus apostolus ait
 Non est personarum acceptio deus. sed in omni gente qui
 timet deum et operatur iusticiam acceptus est illi.
 Confirmat predicta Aug. sermone. 11. de ascensi-
 one domini dei. Putamus non eum nobis redditurum
 vitam suam. pro nobis iam erogauit mortem suam. hu-
 militatem passionis. iniurias. contumelias. omnes in-
 dignitates in terra suscepit pro nobis. regnum
 felicitatis. immortalitatem. eternitatem non dabit no-
 bis. Ad hanc spem quia promissor est verax securi-
 abulemus. sic viuiamus ut securi fronte illi dica-
 mus. fecimus quod iussisti. redde quod promissisti. Et
 sic patet per prima huius sermonis.

Pars secunda huius sermonis. in qua pro-
 bat necessarium fuisse christum mori secundum

legem prophetice pronuntiationis.

Secundo in isto sermone sciendum est neces-
 sarium fuisse christum mori secundum legem prophetice
 pronuntiationis. Impossibile est enim ut di-
 tum est in precedenti secundum omnes theologos diui-
 nam preordinationem falli. Quia igitur deus preor-
 dinauerat filium suum per redemptionem humani generis
 mortem pati. voluit hoc ante per multa tempora prius
 illuminationibus. prophetarum oraculis pronuntiare. quod
 omnia prophetata ne vacuum esset verbum domini. Matth. 23. 35.
xxiii. Celum et terra transibunt. verba autem mea
 non preteribunt. necesse fuit impleri. Ex quibus omni-
 bus claret quod necessarium fuit ipsum christum mori ut
 adimplerentur scripture que de ipso per prophetas fa-
 cte fuerant. que ut clarius et facilius videantur
 in ista parte sub septem particulis subdiuidentur.

Particula prima in qua ponuntur tres
 pronuntiationes. scilicet persecutonis. infidias
 tionis et consilij congregacionis contra
 christum.

Primo in ista parte ponuntur tres pronuntia-
 nes facte de christo que tempore passionis com-
 plete sunt. Prima fuit persecutonis. de
 qua habetur Matth. 23. 35. de persecutone Herodis
 et iudeorum. sed tunc non erat adhuc tempus. Unde tempore
 persecutonis in passione adimplete sunt per ea que facta
 sunt a principibus sacerdotum et scribis. 1. Joh. 8. 12.
13. 14. et Luc. 23. 1. ubi habetur quod querebant filii
 sacerdotum et scribe quomodo interficerent.
 Hec enim pronuntiata fuerat per prophetam David. ps. 118.
22. ubi clamat in persona christi. Sederunt prin-
 cipes et aduersum me loquebantur. Et iterum in eo-
 dem. Principes persecuti sunt me gratis. Secunda
 pronuntiatio fuit infidiasionis christi. quia ei perfidi in
 dei infidiasati sunt. Primo ut caperent eum in ser-
 mone. Matth. 23. 35. Secundo ut caperent eum in
 iusticia. ut habetur 1. Joh. 8. 12. de adultera. Tercio
 ut caperent eum in persona. ut habetur 1. Joh. 8. 12. ubi scri-
 bitur quod tulerunt lapides ut iacerent in eum. Sed quia
 non erat hora eius. Iesus abscondit se eiciens de tem-
 plo. Hec enim pronuntiata fuerat per prophetam Da-
 uid. ps. 118. 22. ubi dicit. Infidiasati in abscondito qua-
 si leo in spelunca sua. Et per Michaeam. vii. 11. ubi habetur
 Quies in sanguine infidiasant. Et per Iob. 30. 1. ubi scrip-
 tum est. Infidiasati sunt et perualuerunt mihi. Et per
Abdiam. i. 10. ubi dicit. Qui comedunt tecum ponent
 subter te infidias. Tercia pronuntiatio fuit consilij
 congregacionis. Nam ut habetur Matth. 23. 35.
 Congregauerunt. scilicet scribe et pharisaei concili-
 um aduersus Iesum ut eum morti traderent. Et
1. Joh. 8. 12. scribitur quod collegit pontifices et pha-
 risaei conciliium aduersus Iesum. Ista enim congrega-
 tio pronuntiata fuerat per prophetam David. ps. 118.
 Astiterunt reges terre. Et iterum ps. 118. 22.
 Conciliium fecerunt in unum dicentes. Persequamur et

comprehendite eum. Et p Salomone Sap. ij. c. scriptum est. Dixerunt ipsi cogitantes apud semet/ ipso. Opprimamus iustum pauperem. circūueniamus eum. qm inuulnis est nobis. et atrari est opibus nris. et iproperat nobis peccata legis et diffamat in nos pctā discipline nre. pmittit se sciam dei habere. et filiū dei se noiat. Ecce q̄ expresse ista p̄nunciata sūt de xpo. q̄ fuit neces sariū ipm talia pati. vt adimplerent dicte sc̄pturę. Et sic patet prima particula huius secun de partis.

Partícula secunda huius secunde par tis i q̄ ponuntur tres alie p̄nunciatioes facte de xpo. s. p̄ditōnis. venditōnis et oratōnis.

Secundo in ista pte ponunt tres alie pre/ nunciatioes facte de xpo q̄ tpe passiois sue oplete sūt. quarum Prima dicit p̄ ditōnis. Nam vt habet Ioh. xiiij. et Math. xxvij. c. Judas discipulus xpi abiit ad p̄ncipes sacerdotū vt xpm traderet. Hec em̄ p̄nunciat a erat p̄ p̄phaz ps. liij. in p̄sona xpi di. Si ini micus meus maledixisset mihi. sustinuissem utis q̄. Si is qui oderat me magna locutus fuisset abscondissem me foris ab eo. sequit. Ecce hō qui edebat panes meos apliauit sup me supplā tatōnem. vt habet etiā ps. xl. Secda p̄nunciat a fuit venditōnis. qz vt habet Math. vbi supra. p̄sō solū Judas abiit ad sacerdotes. q̄ et veditit xpm. di. Quid vultis mihi dare et ego eum vobis tradā. At illi cōstituerūt ei triginta argenteos. Et exinde querebat oportunitatē vt eū traderet. Ista em̄ p̄ditio p̄nunciata fuit p̄ Zachariā. xi. c. di. App̄ciauerūt mercedē meā triginta argenteis. Tercia p̄nunciatio fuit orōnis. Nam vt h̄t Ioh. xvij. et Math. xxvj. et Luc. xxi. Post q̄ cenauit Ihs egressus est eum discipulis suis trās torrentē cedron in or tum qui hitus est in radice montis oliueti. Ista em̄ p̄nunciata fuerat p̄ p̄pham David in p̄so na xpi. ps. lxxvij. di. In die clamaui et nocte co ram te. Intret orō mea in aspectu tuo et factū fuit sicut hō sine adiutorio. qz. s. p̄pter illā ora tōez n̄ fuit liberat⁹ a passioe. Vñ idē p̄pha in p̄sona xpi alibi clamat di. Inclina p̄r scē aurē tu am in verba oris mei. qm̄ tribulatō p̄ria ē. qm̄ nō est qui adiuuet. Ecce igit qz necessariū fuit xpm ita pati. vt p̄dicte sc̄pture adimplerētur. Et sic patet particula secunda huius sc̄de ptis.

Partícula tertia huius secunde partis in qua ponuntur tres alie p̄nunciatio nes facte de xpo. scilicet captōnis reces sionis et accusatōnis.

Ercō in ista pte ponunt tres alie p̄phe tice p̄nunciatioes facte de xpo que tpe passionis sue oplete sūt. quarum Prima dicit voluntarie captōnis. Nam vt habet Math. xxvj. et Ioh. xvij. Volūtarie captus ē. qz euz Judas accepisset cohortē et a p̄tificibz et pha riseis miltros. venit illuc. s. in ortū cum lateri nis et facibus et armis. Ihs itaqz sciēs omnia que ventura erāt sup eum. p̄cessit et dixit eis. Quē queritis. et reliqua ibi. Ex q̄bus p̄z q̄ ma nus eoz fugere poterat si voluisset. Vñ sequi tur ibi. Cohors ergo et tribun⁹ et ministri su/ deoz oprehenderūt. Ihs et ligauerūt eum. Ista em̄ volūtaria captio p̄nunciata fuerat p̄ p̄pham. liij. ca. de xpo di. Oblatus ē quia ip̄e voluit. Et p̄ p̄pham David ps. xxxij. in p̄sona xpi clamantē. Facere volūtate tuam deus meus volui. Et ps. lxxij. Ceperūt aīam meā et irruerūt in me fortes. Neqz iniquitas mea. neqz p̄cām meū dñe. sine iniquitate cucurri et direxi. Secda p̄nunciatio fuit recessiois. qz vt ha betur Math. xxvj. ca. Tūc discipuli eius omēs relicto eo fugerūt. Ista em̄ recessio siue fuga tio p̄nunciata fuit p̄ p̄pham David ps. lxxvij. in p̄sona xpi di. Elongasti a me amīcū et p̄xi mū. Et itez ibidē. Notos fecisti longe meos a me. Et p̄ Job. xix. ca. etiā in p̄sona xpi claman tem. Fratres meos lōge fecerūt a me. Pati mei q̄si alieni recesserūt a me. Et p̄ p̄pham Salo monē d̄z. Fratres hoīs paupis oderūt eum. Tercia p̄nunciatio fuit accusatōnis. Nam vt habet Ioh. xvij. Xpus fuit accusat⁹ ap̄ An nam p̄mū. deinde apud Cayphaz pontificē ad quē misit eū Annas ligatū. Postremo ap̄ Di latū qui cum diceret p̄lo. Quā accusatōem af/ fertis aduersus hoīem hūc. Rēderunt et dire/ rūt ei. Si nō esset hic malefactor nō tibi tradi dissemus eū. Ista em̄ p̄nunciata fuerat p̄ p̄phe tam David ps. xxi. di. Circūciderunt me canes multi oculiū malignatūm obsedit me. Et ps. xxxvij. dicit. Amici mei et p̄rimi mei aduersus me appropinquērūt et steterūt. Et itez alibi dicit. Locuti sūt aduersus me lingua dolosa. et s̄mombus odij circūdederūt me et expugnaue rūt me gratis. Ex q̄bus oibus patet qz necessa riū fuit xpm ita pati vt adimplerent p̄dicte scripture. Et sic patet particula tertia huius se cunde partis.

Partícula q̄rtā huius secunde partis i qua ponuntur tres alie p̄nunciatio nes facte de xpo scilicet percussiois ne gatōnis et illusionis.

Quarto in ista pte ponunt tres alie pre/ nunciatioes facte de xpo que tpe passi ois oplete sunt. quarum Prima dicit percussiois. Nam vt h̄t Ioh. xvij. Tūc interrogaret p̄t̄fex

Anna. Ihesu de discipulis suis et doctrina eius.
Redit ei Ihesus. Ego palam locutus sum mundo et
quid me interrogas. Interroga eos qui me audi-
erunt et. Hec autem cum dixisset. unus assistens mi-
nistroz dedit alapa Ihesu di. Sic respondes ponti-
fici. Ista enim pronuntiata fuerat Michee. v. c. ubi
habet. In virga percutient maxilla. Et per Iere-
miam. in. di. Dabit percutienti se maxilla sua.
Secunda pronuntiatio fuit negationis. Nam ut habet
Matth. xxvi. et Ioh. xviii. Erat Symon Petrus
stans et calefaciens se. Dixerunt ergo ei. Nunquid et tu
ex discipulis eius es. Regavit ille et dixit. Non
sum vobiscum Iohem. Secundum vero Matth. Petrus se-
debat foris iatrio et accessit ad eum illa di.
Et tu cum Ihesu galileo eras. At ille nega-
uit coram omnibus di. Nescio quid dicis. Et subsequen-
ter ubi patet ter ipsum negavit vobiscum quod pronun-
ciatum ei fuerat per dominum di. Priusquam gallus catet
ter me negabis. Hec enim pronuntiata fuerat Da-
niel. ix. ca. di. de christo. Non erit eius populus qui eum
negaturus est. Quod etiam per per prophetas. Longe fe-
cisti notos meos a me et. Tercia fuit illusio-
nis. quod ut habet Matth. xxvi. ca. cum diceret Cay-
phas christo statim ante eum. Adiuro te per deum vivum
ut dicas nobis si tu es christus filius dei. Dixit ei
Ihesus. Tu dixisti. Veritatem dico vobis. A-
modo videbitis filium hominis sedentem a dextris vir-
tutis dei et venientem in nubibus celi. Tunc prin-
ceps sacerdotum scidit vestimenta sua di. Blasphemia-
vit. Quid adhuc egemus testibus. Ecce nunc
audistis blasphemiam. Quid vobis videtur. At
illi responderunt di. Reus est mortis. Tunc expue-
runt in faciem eius et colaphis eum cederunt. Alij
autem palmas in faciem eius dederunt. di. Prophe-
tisa nobis christe. quis est qui te percussit. Ista enim
pronuntiata fuerat per prophetam David ps. lxxviii. in
persona christi di. Propter te sustinui obprobrium. os
perivit confusio faciei mee. Et iterum ps. lxxv.
Anticipaverunt vigilias oculi mei. turbatus sum
et non fui locutus. Et iterum ps. xxxvii. Afflictus
fui et humiliatus sum nimis. Et per Iesaiam. l. c. in
persona christi di. Faciem meam non averti ab increpantibus
et conspuentibus in me. Et iterum Ieremiam. ca. de christo
di. Afflixerunt spiritum sanctum eius. et per Abdiam
primo ca. de ipso di. Illuserunt tibi viri federis tui
omnes viri illudores. Fuit igitur necessarium ut per
scripturam adimplerentur. Quapropter oportuit christum
taliter pati. Et sic patet quarta particula huius
secunde partis.

**Particula quinta. in qua ponuntur tres
alie pronuntiationes de christo. scilicet suspensio-
nis flagellationis et odemnationis.**

Quinto in ista parte ponuntur tres alie pronun-
tiationes facte de christo tempore sue passionis
complete. quarum Prima fuit suspensio-
nis ipsius iude. Nam ut habet Matth. xxvi. Cum ma-
ne faceret oculi seniores populi et pontifices ad-

versus Ihesum ut eum morti traderet et vinum
duceret eum et traderet pontio Pilato presidi
Tunc videns Iudas qui eum tradidit quod danna-
tus esset quis nondum esset sententia promulgata. pe-
nitentia ductus retulit triginta argenteos principi-
bus sacerdotum et senioribus di. Peccaui tra-
dens sanguinem iustum. et pedis argenteis in tem-
plo recessit. et abiens laqueo se suspendit diffi-
dens de misericordia dei. et sic antequam moreretur laqueus
ruptus et fractus est. propter quod cecidit et cre-
puit medius. quod non erat quoniam illa misera-
cia eriret per illud os quod fuerat osculatum christum.
Tunc principes sacerdotum oculis imito dixerunt.
Non licet mittere in corbonam. quod precium sanguinis
est. et sic emerit agrum in sepulturam peregrinorum.
Ista autem suspensio pronuntiata fuerat per Iere-
miam di. Et accepit triginta argenteos per
cium appreciati quoniam appreciaverat a filiis israel
et dederunt eos in agrum figuli sicut constituit mi-
hi dominus. et per Zachariam. ij. c. di. Projice illud ad sta-
tuarium deorum. precium quo preciatum sum ab eis. Et
tulit. xxx. argenteos et percussit illos in domo domini
ad statuarium. Secunda pronuntiatio fuit flagellati-
onis. Nam ut habet Ioh. xix. Cum accusaret Ihesus
apud Pilatum. nec tamen inveniret iustam causam
mortis eius voluit dimittere eum. Barabam vero
perdere. qui propter seditionem missus fuit in carce-
rem. Principes sacerdotum et scribe persuaserunt
populis ut peterent Barabam. Ihesum vero per-
derent. Tunc ergo apprehendit Pilatus Ihesum
vobiscum Iohem. xix. ca. et flagellavit. et milites ple-
tentes coronam de spinis imposuerunt capiti eius
et veste purpurea circumdederunt eum. et veni-
ebant ad eum et dicebant. Ave rex iudeorum. et da-
bant ei alapas. Ista ei flagellatio et Ihesu spo-
liatio fuit pronuntiata per Micheam. i. ca. in persona
christi di. Sodam spoliatus et nudus faciem planctum
Et per prophetam David in persona Ihesu di. Ego fui
flagellatus tota die et castigatio mea in manu-
tibus. Et per Iesaiam. l. c. di. A planta pedis usque ad
verticem capitis non remansit in eo sanitas. Et idem
Iesaiam. ca. Vere languores nostros ipse tulit. in dolo-
res nostros ipse portavit. et nos reputavimus eum
quasi leprosum et percussum a deo et humiliatum.
quod tunc fuit humiliatus percussus sputo cum sangui-
ne imixto. toto corpore suffusus. et propter ver-
bera totus lividus. Tercia pronuntiatio fuit co-
demnationis. quod ut habet Ioh. xix. Post talem fla-
gellationem erexit iterum Pilatus foras et dixit eis
Ecce adduco eum vobis foras ut cognoscatis.
quod in eo nullam causam invenio. sicut nec Herodes
qui misit eum ad nos. Tunc ei facti sunt amici Ihe-
rodes et Pilatus. et verificata est alia prophe-
tia. ps. ij. Astiterunt reges terre et principes con-
venerunt in unum. Erigit ergo Ihesus portas spineam
coronam et purpureum vestimentum et dicit eis. Ec-
ce homo. Cum ergo viderent eum pontifices et ministri
clamabant di. Crucifige crucifige eum. Et pluri-
bus disputat omnibus factis iter ipsum et iudeos
dicentibus ipsis. Si hunc dimittis non es amicus

celaris. Tunc sedit Pilatus p[er] tribunali a d[omi]n[u]m
nauit. I[st]m relinques e[um] in manibus iudeoru[m]
vt crucifigere. Ista em[en] p[ro]nunciata fuerat per
Salomonem in p[er]sona iudeoru[m]. di. Sap. 11. Mo[r]s
te turpissima odemnem[us] e[um]. Et p[er] p[ro]pheta[m] Da-
uid ps. xxx. in p[er]sona xpi clamante. Factus su[m] ta[m]
q[uam] vas p[ro]ditu[m]. q[uon]ia[m] audiui vitupat[i]o[n]em multo[r]u[m]
et c[on]moran[t]iu[m] in circuitu. Pat[et] igit[ur] q[uod] ad im-
plet[i]o[n]e[m] p[ro]phetar[um] scripturaz[um] necessariu[m] fuit xpm
ista o[mn]ia pati. Et sic patet p[er]icula quinta hui[us]
sece partis.

Particula sexta huius secunde partis
in qua ponuntur tres alie p[ro]nuncia-
tiones facte de xpo. s. baiulat[i]o[n]is. cruci-
fixionis. et potat[i]o[n]is.

Exto in ista p[ar]te ponunt[ur] tres alie p[ro]nun-
ciat[i]o[n]es facte de xpo que t[em]p[or]e passionis
sue o[mn]ite fuit quaz[um]. Prima fuit baiu-
lat[i]o[n]is. s. crucis. Nam vt h[ic] Ioh. xix. in euang[eli]o
hodierno. postq[uam] Pilat[us] o[mn]enauit xpm
tradidit eis illu[m] vt crucifigeret. Susceperunt
aut[em] eum et deduxerunt. et baiulas sibi crucem exi-
uit in eu[m] q[uod] d[icitur] caluarie locu[m]. Ista ei baiulat[i]o p[ro]-
nunciata fuerat p[er] Iere. xi. c. di. Mittam[us] lignu[m]
in pane eius. et eradam[us] eu[m] de terra viuentiu[m].
Et p[er] p[ro]pham Dauid. ps. lxxviii. in p[er]sona xpi
clamante. Factus su[m] illis in pabol[a]. Aduersus
me loquebant[ur] q[uod] sedebat in porta. et i me psal-
lebant[ur] q[uod] bibebat vinu[m]. Ibi. Quia du[m] xpus por-
taret crucem i hueris manentes in tabernis et bi-
bentes in hospitijis deridebant transeunte[m]. et q[uod]
sedebat in porta iher[osol]im. cum esset dies festus p[er]
porta[m] exeunte[m] extra ciuitate[m] ad suppliciu[m] sic de-
risorie o[mn]ia ip[su]m loq[ue]bant[ur]. q[uod] locus caluarie n[on]
multu[m] distabat a ciuitate. vt exp[re]sse nunc videri
potest. Sec[un]da p[ro]nunciat[i]o fuit crucifixionis in
ter duos latrones. q[uod] ut h[ic] Ioh. vbi sup[er] ibi. s.
in mote caluarie q[uod] hebraice dicebat golgota.
crucifixerunt eu[m]. Ista em[en] crucifixio et iter latro-
nes collocatio p[ro]nunciata fuit p[er] Iob. vii. c. in p[er]-
sona xpi di. Suspendiu[m] elegit anima mea. Et p[er]
p[ro]pham Dauid. ps. xxi. in p[er]sona xpi di. Foderunt
manus et pedes meos. diminuerunt omnia
ossa mea. Diuulerunt sibi vestimenta mea. et sup[er]
veste[m] mea[m] miserunt sorte[m]. Et p[er] Isa. liii. di. Tra-
didit in morte[m] a[n]i[m]a[m] sua[m]. et cu[m] sceleratis repu-
tatus est. Tercia p[ro]nunciat[i]o fuit potat[i]o[n]is
q[uod] vt h[ic] Ioh. vbi sup[er] Sciens I[esus] q[uod] o[mn]ia co[n]-
summata sunt. vt summare sc[ri]ptura dixit. Sitio
Vas aut[em] erat positu[m] aceto plenu[m]. Illi aut[em] ple-
na aceto circūponentes hyssopo sp[eci]em obtu-
lerunt ori eius. Cum g[er] accepisset I[esus] acetu[m] bi-
xit. Consummatu[m] e[st]. Ista em[en] potatio p[ro]nunciata
fuerat ps. lxxviii. p[er] p[ro]pham Dauid in p[er]sona xpi
di. Dederunt in escā mea[m] fel. et in siti mea pota-
uerunt me aceto. Et q[uod]bus o[mn]ibus euide[n]t[er] apparet.

q[uod] ut adimplerent[ur] scripturę necessariu[m] fuit xpm
talit[er] pati. Et sic patet sexta particula hui[us] se-
cunde partis p[ri]ncipalis.

Particula septima huius secunde par-
tis in qua ponuntur tres alie p[ro]nuncia-
tiones facte de xpo. s. occisionis. immo-
lat[i]o[n]is. et lanceat[i]o[n]is.

Septimo et vltimo in ista p[ar]te ponuntur
tres alie p[ro]nunciat[i]o[n]es facte de xpo que
o[mn]ite fuit hodie i mote caluarie. q[ui]bus
Prima fuit occisionis. q[uod] ut h[ic] Luē. xxiii. ca.
postq[uam] dixit. Consummatu[m] e[st]. s. misteriu[m] ap[er]t[um] q[uod]
carnē assumpsit. Ite[m] clamās voce magna di-
xit. Pater i manus tuas o[mn]endo sp[iritu]m meu[m]. et is
dicēs expirauit. Et v[er]m Iohem. vbi sup[er]. Inclis-
nato capite emisit sp[iritu]m. Ista em[en] mors p[ro]nuncia-
ta fuerat p[er] p[ro]pham Dauid ps. lxxviii. i p[er]sona
xpi di. Laboraui clamās. rauce facte fuit fau-
ces mee. defecerunt oculi mei. Et ite[m] ad ip[su]m
I[st]m loquit[ur]. ps. cii. di. Emitte sp[iritu]m tuu[m]. s. p[er]
morte[m] et creabunt[ur]. et renouabis faciē terre. et
p[er] Daniel. ix. ca. di. Occidet[ur] xpus. Et p[er] Esdrā.
iii. ca. di. Esdre. vi. ca. in p[er]sona dei p[ri]s di. Moriet[ur]
filius me[us] I[st]us et ouertet[ur] seculu[m]. Sec[un]da p[ro]-
nunciat[i]o fuit imolat[i]o[n]is. q[uod] xpus sic imolatus
est in mote crucis p[er] nobis m[is]eris p[ec]catoribus
q[uod] n[on] discipulis suis in p[er]sona o[mn]i dicit. Ego va-
dam immolari p[ro] vobis. vt h[ic] Math. xxvi. ca.
Istei imolatio p[ro]nunciata fuerat p[er] Isa. p[ro]phe-
tam. liii. di. Vulneratus est p[ro]pter p[ec]cā[n]a n[ost]ra. at-
tritus est p[ro]pter scelera n[ost]ra. Et iteru[m] ibide[m]
in p[er]sona dei p[ri]s loquit[ur] di. Propter scel[us] p[ro]ph[et]e
ma[m] p[er]cussit eum. Et p[er] Iere. lvi. ca. di. xps
dñs in p[ec]tis n[ost]ris captus est. Et p[er] p[ro]phetam
Dauid. ps. lxxviii. di. Redimet dñs a[n]i[m]as seruo-
rum suoz[um]. Et ite[m] p[er] Isa. vbi sup[er]. In dilect[i]o-
ne sua et in indulgentia sua redemit eos. Tercia
p[ro]nunciat[i]o fuit lanceat[i]o[n]is. q[uod] vt ait Ioh.
vbi sup[er]. Iudei q[uon]ia[m] parasceue erat vt nō rema-
nerent in cruce cor[por]a sabbato. Erat ei magn[us]
dies ille sabbati. rogauerunt Pilatum vt fran-
gerent crura eoz[um] et tollerent. Venierunt ergo
milites et p[ri]mi q[uod]dem fregerunt crura. et alteri
qui crucifixus est cum eo. Ad I[st]m aut[em] cu[m] ve-
nissent vt viderent eum iam mortuu[m] nō fregerunt
eius crura. s. vnus militu[m] lancea latus ei[us] ap[er]-
tuit. et continuo exiit sanguis et aqua. facta fuit
em[en] hec vt dicit Iohes. vt adimpleret[ur] sc[ri]ptura
Os eius nō o[mn]inuetis ex eo. Ero. xii. Et iteru[m]
alibi sc[ri]ptura dicit. Videbunt in que[m] trāsserit
Ista vero lanceatio p[ro]nunciata fuerat p[er] Iob.
xxvi. ca. in p[er]sona xpi di. Circūdederunt me lā-
ceis suis et vulnerauerunt lumbos meos. Conci-
dit me vulnere sup[er] vulnus irruens sup[er] me q[uod] si-
gigas. Hec pass[us] su[m] absq[ue] iniquitate man[us] me[as]
cum haberē mundas ac. deum p[re]ces. Hec ibi.

Ex quibus oibus luculenter apparet necessarium
fuisse xpm mori et p nobis imolari rone pph
et p nunciatis que fuit secunda pars prin
cipalis huius sermonis.

Pars tertia huius sermonis. in qua p
batur necessarium fuisse xpm mori rone
typice figuratōis.

Ecce i isto sermone ad honore iduine
et sacratissime trinitatis. post q p batur
est necessarium fuisse xpm mori rone
theologicis et p nunciatis appheticis. p
bandu est utiqz id figuratōibz typicis. qz
videlz misterii passionis xpi vario mō figura
tum erat in antiq lege. Im quā ut tales figure
adimplerent debebat xpus pati et mori. Sicut
ordine agnoscitur pcedam sicut in scda pte vise
fuit apphetice p nunciatis oēs i septē pticulis tri
plicatis. Eodē mō i ista tertia pte affirmāde fuit
dicte p nunciatis oēs p mysticas figuratōes i
septē pticulis simili mō triplicatis.

Particula prima in ista parte. in qua
ponuntur tres figuratōes confirmā
tes tres p nunciatis particule pri
me secunde partis.

Primo in ista pte ponuntur tres figura
tōes affirmātes p nunciatis tres p nuncia
tōes particule pme scde ptis. quarum
prima fuit psecutōis facte a iudeis ipi dno nro
Ihu xpo. que figurata fuit p David q psecu
tus fuit a Saul. ut p3. i. Reg. xviii. et capitu
lis sequentibus. qz cū interfecisset David Goli
ad et reuertere in iherlm cū glā. canētz pplus.
Percussit Saul mille. et David decē milia. mo
tus ē Saul iuidia et psecutus ē David vsqz ad
mortē. quē in deus pseruauit a manibus suis.
Ita et xpus psecutus est a pncipibz sacerdotū
appter iuidia. Scda p nunciatio fuit infidiatio
nis ipoꝝ iudeoꝝ ostra xpm vt capetur ab eis
que figurata fuit in Daniele cui iposite fuerūt
magne infidie. ut p3. Daniel. vi. ca. vbi habet
qz o hliū inierūt cū dī pncipes regni et magis
stratus et satrape. qz qcunqz peteret aliquam
petitōez a qcunqz deo et hoīe vsqz ad triginta
dies nisi a rege Dario mitteretur i lacu leonū.
qd factū est appter Danielē qui trāsgressurus
erat h decretū vt poneret in lacu leonū. Ita
scribe et pharisei infidiati sūt Ihu vt caperent
eū in sermone vt possent eū accusare. Tercia
p nunciatio fuit agregatōis o hlij aē Ihm. q
figurata fuit p Iere. ostra quē fecerūt ppls isrl
o hliū vt p3. Iere. xi. c. qz cū p dicaret eis ea q
pcepit dñs. dī. Maledictus vir q n audierit v
ba paci hui9 rē. fecerūt viri anathot o hliū oē

et dī illi. nō pphetabis sup nos i noīe dñi rē.
Ita et pncipes sacerdotū fecerūt o hliū cōtra
Ihm dī. Quid facim9. qz h hō multa signa fa
cit rē. Et sic p3 pma pticula hui9 tercie ptis.

Particula secunda hui9 tercie partis
in qua ponuntur tres figuratōes cō
firmātes tres p nunciatis positas i se
cunda pticula secunde ptis.

Secundo i ista pte ponuntur tres alie figu
ratōes affirmātes tres p nunciatis in
scda pticula scde ptis positas. quarum
prima fuit p ditionis xpi. Ita em p ditione
figurata fuit i p ditione Amō filij David ostra
Thamar sorore suā. qz cū esset capt9 amō ei9
simulās se infirmū petijt a pte suo David ut ve
nire faceret sorore suā ad seruiendū ei. Que dum
veniret et ppararet sibi cibū. vi oppressa ē ab
eo figurata etiā fuit. i. Reg. xviii. in Joab q
p ditione interfecit Absalon. qz tulit tres lace
as in manu sua et misit eas in corde Absalon.
Ita et Ihus p ditione occisus ē ab amicis suis
Scda p nunciatio fuit venditionis ipius Ihu
q figurata fuit in Ioseph. vedito a frīb9 suis
ut p3. Gen. xxxvii. vbi hē qz cū vellēt frēs sui p
iuidiā ipm occidē. dixit Judas. Quid nobis p
derit si occiderim9 frēm nēm et celauerim9 san
guinē eius. Meli9 est em vt venundet israhel
litis. et manus nre nō polluant. frater ei et ca
ro nostra est. et acq̄uerūt frēs et viderunt
ismahelitis p triginta argenteis. Ita et xps ma
nocēs a Iuda socio suo veditus ē. qz ille p iui
diā. iste p auaritiā. Ille triginta argēteis. iste si
milis. Ille a frē carnali. iste a spūali. Ille isma
helitis. iste phariseis. Tercia p nunciatio fuit
egressiōis Ihu i ortū ad orandū. q figurata fu
it. i. Reg. xv. c. qz erijt xps cū David ad mōtez
oliuaz. Ille psecut9 a filio. iste a disciplo. Il
le nudis pedib9. iste hī. Ille flēs. iste tristis et
paties. Ille ē amicis carissimis. iste cū discipu
lis p dilectis. It figurata fuit p Isaac. Gen.
xxiii. c. qz cū illo vt citius iuemet a p ditione
xps erijt ad locū oīem. Ille ad agrū. iste ad or
tū. Ille ad meditādū. iste ad orandū. Ille in
choata. iste termiata iā die. It figurata fuit
p Ibeliā. i. Reg. xviii. c. qz tūc xps cū eo ora
uit. Ille i mōte. iste hī. Ille pnus i terrā. iste
Im Lucā genib9 flexis inclinat9. Ad illi9 oīoꝝ
nubes dedit pluuiā. ad isti9 supplicatōez caro
dedit sanguinē. Ille dicebat discipulo ut ascē
deret. iste discipulos hortabāt vt oraret. Il
le p9 oīonem fugat. iste p9 oratōez ligat. Et
sic p3 scda pticula huius tercie ptis.

Particula tertia huius tercie ptis. in
qua ponuntur tres figuratōes cōfir

mātes tres pñunciatōes pñtas i ter
cia pñcula secunde ptis.

Ercō in ista pte ponūt tres alie figura
tōes sfirmātes tres pñciatōes pñtas
i tēcia pñcula scde ptis. qñ. Prima fuit vo
luntarie captōis. qñ xps spōte se obtulit capie
tibz eū vt dēm ē sup. Ista ei captio pñfigurata
fuerat i archa dñi capta. Reg. iij. Et i Tho
bie captōe. i. c. Et i Ethai qñ spōte iuit euz Da
uid. Reg. xv. c. figurata fuit etiā p heliseu
iij. Reg. vi. c. qñ tūc xps cū eo venit obuiam
inimicis suis. Ad illū capiendū venerāt inimici
et ad xpm iudei. In illi9 occurſu inimici exeqñt.
i isti9 occurſu ad terrā pstrant. qñ ceciderūt re
trofū. Scda pñciatō fuit recessiōis. i. aplo
rū et osculatōis iude in captōe xpi. Ista ei figu
rata fuerat. iij. Reg. xxv. c. i rege Sedechia.
qñ cū sphēlus fuisset p chaldeos. tūc oēs bella
tores reliqñt i maibz hostiū fugiētes. qñ tūc
ad iudā hēm9 figurā Ioab. ij. Reg. xx. c. qñ iu
das cū eo p ditor extitit. Ille osculādo p dicit
iste fuit. Ille osculādo salutauit. iste fuit. Ille
osculādo occidit. iste osculādo ad mortē edū
cit. Quātū hō ad discipulos p qñ9 xps dī
xit. Dimite eos abire hēm9 figuram Dauid. ij.
Reg. vlt. qñ cū vidisset qñ pñs occidebat dixit
ad agelū pñciētē. Fortat obsecro man9 tua
i me. qñ pñs occidat. Quātū hō ad deductōz
xpi ligati hēm9 figurā Iere. Treñ. iij. qñ i plo
na xpi dicebat. Venatōe cepert me qñ aue iimi/
ci mei gñtis. Iā tūc xps cū Iere. ducit ligatus
ad captiuitatē. ille i babiloniā. iste i ierlm. Ille
p chaldeos. iste p iudeos. Tercia fuit accu
satōis false Ihu xpi. qñ figurata fuit i Nabot
false accusato et occiso. ij. Reg. xxi. c. Et i Da
miele. vi. c. qñ tūc xpus cū eo accusat. ille p iui
diā. iste fuit. ille p falsos pñcipes. iste p falsos
testes. ille corā Bario rege. iste corā pontifice
Et sic pñ tertia pñcula huius tercie ptis.

Particula quarta huius tercie ptis. in
qua ponuntur tres figuratōes cōfir
mantes tres pñunciationses pñtas
in quarta pñcula secunde ptis.

Quarto in ista pte ponūt tres alie figu
ratōes sfirmātes tres pñciatōes pñtas
i qñta pñcula scde ptis. qñ. Pri
ma fuit alape pñssionis. qñ figurata fuit i Mi
chea. iij. Reg. vi. qñ cū eēt corā rege Josaphat
nūciaretqñ ei et regi isrl. qñ si trāfret ad bellā
dū oīra pplm i syriā qñ occidēt. fecit eū rex capi
deditqñ eū i maibz suor9 suor9 ut affligeret eū
Et iō xps cū Michea cedit. ille i maxilla. qñ iste
fuit. ille corā rege. qñ iste fuit corā pñtifice. Se
cūda fuit negatōis discipuli Ihu qñ apte pñfi
gurata fuit i Salomone. iij. Reg. xi. vbi hē qñ
Salomō apter libidīnē ad bñs vsqñ pduat9 ē vt

et ad negaret et adoraret deos alienos. Multi
eribz ei copulat9 erat ardētissio amore ita qñ a
uerterūt cor ei9. Tūc igit9 Petr9 cū Salomōe
negauit deū. ille ad vocē reginaz. iste ad vo
cē acillaz. ille p honoris ydolatriā. iste p tē
moris miserā. S3 vñ vnā opimionē Salomon
fecit pñiaz d pñtis suis. vt pñ i li. Ecclesiastes. Ista
et Petr9 negatōez suā fleuit amare. figurata
etiā fuit ista negatō i Dauid. qñ. Reg. xx. neg
gat9 ē eē regē. dicēte Siba. Nō ē nob pñ i da
uid rē. Tercia fuit illusiōis et despectōis. qñ
Ihs despect9 fuit a iudeis et velat9. afflicus
et asput9. qñ tūc ei ad vilē deductōem ad domū
Capphe a domo Anne. figurata fuit Gen. xxx.
vñ. c. qñ tūc xps cū Jacob mutat9 ē. ille d domo
Isaac. iste d domo Anne. ille ad domū pas
truel fuit i mesopotamiā. iste ad domū Cay
phe. ille solus sine socijs. iste sol9 sine discipu
lis. ille ad mortē omiat9. iste ad mortē iudica
tus. Quātū hō ad velatōz faciei figurata fu
it i Moyse. Ero. xxxiij. qñ tūc xps velat9 facie
cū eo. In illo iudei splēdorē claritatis respicē
nō poterāt. i isto splēdorē diuinitatis nō agnosce
bāt. ille i dei tabnaculo. iste i pñtificat9 atrio.
Cōtra illū murmurabāt. oīra istū insultabāt.
Di. Prophetiza nob qñ ē qñ te pñssit. Quātū
hō ad alia figurata fuit i heliseo a pueris il
luso. iij. Reg. ij. Et i Sāsone illuso a philisteis
Iudic. xvi. qñ xps cū eo inimicis tradit. ille i ma
nu philistinoz. iste i manu paganoz. ille vin
at9. iste ligat9. illū illudebāt. istum iridebāt.
fuit et figurata i Job illuso et deriso ab amicis
suis. Et sic pñ qñta pñcula huius tercie ptis.

Particula qñta hui9 tēcie ptis. i qñ po
nuntur tres figuratōes sfirmātes tres
pñunciationses i qñta pñcula secunde
partis pñtas.

Quito in ista pte ponūt tres alie figura
tōes sfirmātes tres pñciatōes i qñta
pñcula pñtas scde ptis. qñ. Prima
fuit suspēsiōis ipi9 pñtoris iude. qñ figurata
fuerat. ij. Reg. xvij. i illo misero Achitofel im
mico Dauid qñ dederat sñliū Absalō. quō ipñ
Dauid capent et occideret. Sed reuelatū fuit
Dauid negociū pñtoris. Dicitū ei fuit ei. T rāfi
te cito flumē. qñ huiuscemodi sñliū dedit oī
vos Achitofel. Surrexit g Dauid et oīs ppl s
qñ cū eo erat et enñt iordanē donec dilucescēt
anqñ denudaret hū. et nec vn9 qñdē residuus
fuit qñ nō enñret fluiū. Porro Achitofel vi
des qñ nō fuisset fēm sñliū suū. strauit asinū suū
surrexitqñ et abiit i domū suā et ciuitatē suam et
disposita domo suā. suspēdio interijt. Ista et iu
das vidēs qñ sic dñat9 eēt. abiens laqō se suū
spēdit. Scda fuit flagellatōis ipi9 Ihu i co
lūna spoliat9 vestibz. Ista ei figurata fuit in
Achab qñ. ij. Reg. vi. mutauit vestē et habitū
Ille rex isrl. iste fuit. Ille ingressus est bellum

affricor. iste bellu iudeor. Ille in curru. iste i
cruce. It figurata fuit i Achior q ut hñ iudit.
vi. c. ligat fuit ad arborē. ita et xpus ad colu
nā. ille qz veritatē dicebat. iste qz vitatē alle
rebat. It fuit flagellat cū Iere. qz hñ vita
tē pdicabat pñlo. Tercia fuit odēnatōis ipi
Ihu p Pilatū. ista ei figurata fuit Hester. vii.
ca. vbi hñ q Amā rept sup lecto i q iacebat
Hester. dñm fuit. Et reginā vult iacentē oppri
mē me pñte i domo mea. pñdū hñ de ore re
gis exierat. et statū opuerit facie ei. Dixitqz Ar
bōa vñd eunuchis q stabāt i misterio regis
En lignuz qd pauerat Mardocheo q locut ē
p rege. stat i domo Amā hñs altitudis qñqz
gita cubitos. Cui dixit rex. Appēdite eū in eo.
Suspēsus ē itaqz Amā i patibulo qd pauerat
Mardocheo. et regis ira qeuit. Ita et xps cō/
dēnat ē ad mortē crucis et qeuit ira dei et ge
nus hūanuz. Vñ et figurata fuit. iiii. Reg. ix.
vbi xps cū Ihu rex pclamaē. Ille rex israhel
iste rex iudeor. ille sup tribunal collocat. iste
vestibz purpureis vñdīqz circūdat. ille cū arcu
Iorā iterfecit. iste cū cruce dyabolū fugat. Et
sic p3 qñta pticula hui9 terciē ptis.

Particula sexta hui9 terciē ptis. in q
ponuntur tres figuracōnes ofirmātes
tres pñunciaciones in sexta pticula se
cundē partis positās.

Exto i ista pte ponūt tres alie figura
tōnes ofirmātes tres pñunciaciones i sex
ta pticula scde ptis positās. qz. Pñia
fuit baiulatōis. s. crucis ad mōtē caluarie. que
baiulatō figurata fuit p Moysen portātē vie
gā i māu sua. figurata etiā fuit p Isaac portā
tē ligna sup q debebat imolari i holocaustum.
Vñ et dicebat pñ. Ecce iqt ignis et ligna. vbi
est victima holocausti. Dixit Abrahā. De9 p
uidebit sibi victimā holocausti fili mī rē. Gen.
xxii. scpta. Ita et xps baiulauit crucē i q debe
bat suspēdi. S3 adūtēdū ē q n sol9 portauit
eā s3 angariauerit pñmonē cyrenēse veniētē d
villa vt portaret crucē reliquū spaciū vie vsqz
ad mōtē caluarie. s3 ei figuratū fuerat. iiii. rin.
c. p duos viros vctē portātes. Illi igit v/
ctē. isti lignū portabāt. In vctē pēdebat pal
ma cū vua. i cruce pēdebat palma diuitatis cū
vua hūanitatis q i torculari crucis fuit vñdīqz
circūpñsa et de ipa vñm redēptōis expñsuz. Se
cūda fuit crucifixiōis et mē duos latrones col
locatōis. Istā ei crucifixiō figurata fuit p sēra
pētē enēū qz Moyses suspēdit in lig. iiii. rxi.
ca. Ille ei serpēs erat sine venēo. iste sine pñtō
Ad illi9 aspēctū pñs sanabat. ad istius aspe
ctū pñs restaurat. ille ponebat p fig. et iste
hñ. Et idēco dixerat pñmēo Luc. ii. Ecce posi
tus ē h i ruinā et i resurēctōz multoz. i ist. et
in lignū cui oēdicē. ille hora sexta fuit posit9
Vñ hebreos. iste hora sexta fuit crucifix9 Vñ

xpiāos. It figurata fuit p pistōrē q fuit suspē
sus i cruce. Gen. xl. c. vbi hñ q cū duo eunuchi
peccarent. pñcerna. s. regis egypti. et pistoz
dño suo. irat9 Pharaō mācipauit ābos carcer
ibus. s3 pñcerna liberat9 fuit et i locū suū po
sit9 vt porrigēt regi poculū. Pistoz aut suspē
sus fuit i cruce et volucres lacerauerūt carnes
suas. Ita et Barzabā dimissus ē. et xps in cēs
i cruce suspēsus fuit. Quātū vñ ad collocatōez
inter latrones figurata fuit p Abner. cui dixit
Dauid qñ mortu9 erat. Sic solēt cadē corā fi
lijs inqñtatis. sic corruisti. neqz vt solēt mori
ignauī mortu9 es Abner. Man9 tue n fuit liga
te et pedes tui nō fuit opedibz aggrauati. Ter
cia fuit aceti et fellis potatōis q figurata fuit
p Boos q acetū bibēs suadebat Ruth ut bibe
ret. vt hñ Ruth. ii. figurata et fuit p Thobiā
cui9 oculi fuit felle limi et apti. vt hñ Tob. xi.
Quātū et ad s3 q i ista hora bñdixit Ihus Ma
rie mīi sue et Iohi di. Tob. xix. Mulier ecce fis
li9 tu9 rē. hñ figura Jacob q bñdixit filiis suis
Gen. xli. Ille filiis carnalibz. iste filiis spūali
bus. Ille manēs sup virge fastigiū. iste manēs
sup crucis patibulū. ille i lecto. iste i patibulo
Ille manibz cācellatis. iste maib9 pforatis. il
le pedibz i lecto collectis. iste pedibz i patibu
lo ofixis. ille Ioseph simpñr bñdixit. iste mrez
simpñr omēdauit. Et iō Jacob pñarcha i figu
ra Ihu xpi dixit. S3 morior et dñs erit vobiz
scū. et reducet ad terrā patz vroz. Et sic pat
tet pticula sexta hui9 terciē ptis.

Particula septima et vltima hui9 ter
ciē ptis. i qua ponuntur tres alie figu
racōnes ofirmātes tres pñunciaciones
i septima pticula scde ptis positās.

Exptio et vltio i ista pte ponunt tres a
lie figuratōnes ofirmātes tres pñuncia
tōnes i septia pticula pcedētis ptis po
sitas. qz. Pñia fuit xpi mortis et occisionis
q figurata fuit multiplici i vctē testō videlz i
Abel Gen. iii. c. qz cū eo xps inocēter mortu9
fuit. ille i cāpo. iste hñ. It figurata fuit i Iza
boeth inocēte occiso. ii. Reg. iii. c. It i Achab
rege qz hñ vulnerauerit. ii. Reg. xxi. c. It i m
ariete qz Abrahā p filio imolauit sup struem
ligz i altari. Gen. xxi. Ibi aries morit et fili9
vuit. hñ morit hūanitas et diuitas saluat. Ibi
ignis corporalis accendit. hñ ignis dilectōnis.
Est igit xps Ioseph cū tunica talari sanguine
incta. i carne sua. Gen. xxxvii. Est et Moyses
cū virga. i cruce i q mortu9 ē hñ facies. Ero.
iii. Est vñqz Jacob cū baculo. i. ligno crucis
iordanē tñhēs. Gen. xxxii. c. Est etia3 sanguis
xpi in cruce effusus sanguis ille q i exitu isrl d
egipto vterqz postes intingit. qz p eū volū
tas et itellect9 nē repāt. Scda fuit imolatōis.
qz videlz xps i cruce p nob imolat9 ē. Hec et
figurata fuit i Iuda Machabeo q p libatōne

prope ocellus fuit in sceleratos hoies. i. Machab. ix. ca. Ite figurata fuit p hyrcu et alia aialia q p peccatis immolabant. ut h. Leuit. i. ca. Ite figurata fuit Numeri. xix. p vaccam ruffa etatis integre sine macula existente que imolabat extra castra in aspectu filiorum israel. et p pccato oburebat. de cuius combustionis aqua fit expiatio credentibus. Ita et caro xpi etate opleta trigintarii annorum. extra iherosolimam portas imolatur et flama tribulationis et angustie tunc oburit et manes sine macula p pccato occidit. i. cuius sanguine et emissa aque lauat populus christianus. Ite figurata fuit p vitulum immaculatum imolatum domino. Leuit. iij. c. Ite in morte summi pontificis p qua hereditas restaurat. Numeri. xxxv. Postremo oes expiationes veteris legis que qd oes fiebant in sanguine. nunc in xpi sanguine sparso consumant. qz sine sanguine non fit remissio peccatorum. h. ap. i. ad Hebr. ix. c. Tercia fuit lanceatio lateris xpi. que figurata fuit p Absalon lanceatum. i. Reg. xxiij. ca. Ite p apertorem lateris Adam. cui dormienti dominus tulit vnam de costis. Gen. ij. ca. Ite p apertorem lateris arche. Gen. vi. Ite p apertorem lateris Amase. i. Reg. xxi. Et postremo p petram percussam a Moysen. de qua exiit aqua. Numeri. xxi. c. Ecce igitur quot mysticis figuratombus figurata erat que necesse fuit xpm pati. Quapropter bene ocludit qd h. legem debuit mori p redemptionem generis humani. Multa alia essent dicenda de passione xpi que ca breuitatis omitto. qz in alio quadragesimali de pnia hystoria passionis late diffusum tractata est. Quam deuote cogitantes et amaro corde perscrutantes. qui p nobis tanta caritate accessus fuit ut morte liber. morti se obligaret ut nos a morte redimeret. factus obediens usque ad mortem mortem aut crucis. p qua cedat nobis ipse redemptor noster abundanter gratiam in pnti. et gloriam in regno celorum. Amen.

Sabbato sancto de ouenientia sepulture et condecetia sepulchri xpi.

Sermo. lxxxviii.

Accepto corpore Joseph inuoluit illud in syndone munda. et posuit in monumento suo nouo qd exciderat i petra. et aduoluit saxum magnum ad ostium monumenti. et abiit. Scribunt h. verba Mat. xxvii. ca. Magna est dignitas diei sabbati fratres carissimi. Sabbatum enim quies interpretatur. Quia propter excellentiam huius diei tanto maior ostenditur quanto persone excellentiores in eo quieuisse reperiunt. persone videlicet sanctissime trinitatis. Pater quippe in sabbato quieuit post opus sue mirifice creationis. qd fuit negocium infinite potentie. que ipsi patri attribuit. Nam ut habet Gen. ij. Die septimo quieuit ab omni opere qd patrarat. i. nouas species facere cessauit. Filius utique in hoc die requieuit. qz post opus excellentissime reparationis generis humani. que fuit archanum diuine sapientie que ipsi filio attributa reperiuntur.

quieuit in monumento. Spiritus sanctus insuper hodie requieuit in mente. scilicet beate virginis Marie. qz ceteris apostolis et mulieribus a gratia spiritus sancti et fide cadentibus ipsa beata virgo firma in fide et gratia permansit. Pertractata igitur amarissima passione filij dei die precedenti. congruum est ut in hac die i qua corpus in sepulchro totaliter permansit ut de ipsius sepultura atque monumento aliqua breuiter et deuote describam. Quia p spiritum sanctum mediante Isa. lxxvi. ca. sui libri de ipso prophetisatum est quod dictum fuit. Et erit sepulchrum eius gloriosum. Cuius conditorem describit singulariter Mathe. i. in verbis prophetis. di. Accepto corpore Joseph inuoluit illud i syndone munda etc. De quo monumento et sepultura xpi tres in pnti sermone considerationes annotabimus. in predictis fundatas verbis. quarum

Prima erit de sepulture ouenientia.
Secunda vero de sepulchri odecetia.
Tercia aut de sepelientium penitentia.

Pars prima huius sermonis in qua probatur qd conueniens fuit xpm sepeliri.

Primo igitur in isto sermone circa sepulture xpi ouenientiam querit. utrum oueniens fuerit xpm sepeliri. Ad qd respondetur h. i. Thoma. in terciaparte. q. l. et arti. i. et Aler. in terciaparte in tractatu de morte xpi. qd fuit valde oueniens et ut ita dicam necessarium corpus xpi sepeliri. triplici ratione. Primo ratione approbationis. Secundo ratione certificationis. Tercio ratione exemplificationis. Primo dico qd fuit necessarium ipsum sepeliri ratione approbationis. ut scilicet vere probaretur esse mortuum. Erant enim futuri quidam pessimi heretici. et dicturi xpm non esse vere mortuum sed solum apparere. Quam opinionem erroneam multo apostolus solidasset si corpus non fuisset sepultum. Non enim alius quis in sepulchro ponitur nisi quando iam de veritate mortis constat. Unde et Mat. xv. legitur. qd cum peteret a Pilato ut tolleret corpus Iesu a Joseph. Pilatus mirabatur si iam obisset. Et accersito centurione interrogauit eum si iam mortuum esset. et cum cognouisset a centurione donauit corpus Iesu. Joseph autem mercatus syndonem et deponens eum inuoluit syndone. et posuit eum in monumento etc. Ecce ergo qd Pilatus noluit concedere ut sepeliret nisi prius cognouerit ipsum esse mortuum. Quod si contra dicatur. In persona xpi loquitur propheta David d. factus sum sine adiutorio inter mortuos liber. Illi qui in sepulchro includuntur non sunt liberi. sed videtur qd non fuit oueniens xpm sepeliri. qz si erat contrarium sue libertati. Ad id respondetur qd quia uis xpi sepultus fuerit. non tamen perdidit suam libertatem qz etiam sepultus inter mortuos liber fuit in hoc qd p inclusionem sepulchri non potuit impediri quin resurgeret clauso monumento. Secundo idem probatur ratione certificationis resurrectionis nostre. ut p hoc ostendatur non solum nos resurgere debere immediate post mortem. sed etiam post fragidationem corporis in monumentis. h. illud qd inuenit Iohes. v. c. di. Oes qui in monumentis sunt audient vocem filij dei. Si enim statim post mortem resurrexisset.

ips. nō crederem⁹ nos resurgē debē de sepulchris
monumētis. s; tñ imēdiate p⁹ mortē. qd paucis da
tū est. Qd si dicat. Ois xpi actio ē nra instructio
s; in nullo videt ad salutē nram p̄tinē q; xps fuit ses
pultus. g; videt q; nō fuit ouemēs q; sepeliret.

Ad b; rñdet q; sepulchra xpi s; m; Jero. sup. Math. ē
argumētū nre resurrectōis. Vnde glo. Isa. liij. Da/
bit ipios p sepulchra. sic inqt. i. gētes q; sine pietate
erāt. dabit. i. offeret p̄ri suo. q; mortu⁹ a sepultus
eos acq; hūit. Idcirco pbi otemptēt sepulchram igno
rātes resurrectōz quā nos ignorare noluit xps dñs
nē. Vñ apls. i. Thessal. iij. c. ait. Nolum⁹ vos ig
rare de dormiētib; vt nō ostriemī hē et ceteri. scz
pbi a pagani q; spē nō habēt. s; resurrectōis. de q;
bus loq̄tur Aug. in li. i. de ciui. dei. c. xij. di. Sepul
ture curā etiā pbi otemptēt. et sepe vniūsi exerci
tus dū p terrena p̄tia morerent. vbi postea iacerēt
vel qbus bestijs esca fierēt nō curarūt. s; ibi. Ter
cio idē pbat rōne exēplificatōis. s; cor. q; p mor
tē xpi spūaliē p̄tis et mūdo moriunt. q; s; abscon
dunt a o turbatōe hoīm. De qbus loq̄tur Greg. in
moral. di. Sūt nōnulli iustoz q; ad apprehēdēdum
culmē pfectōis. dū altiora iteri⁹ appetūt. exteri⁹
cūcta derelinquūt. Qui rebus habitis se nudāt. glā
honoris se expoliāt. q; desiderioz eternoz assidui/
tate se affligūt. de exteriorib; o solatōz hēre nolūt.
Quib⁹ apls ad Col. iij. dicit. Mortui estis et vita
vra abscondita ē euz xpo in deo. Vñ et baptizati q; p
mortē xpi moriunt p̄tis q; o sepeliunt xpo p imer
sionē. Vñ illi apli ad Ro. vi. Cōsepulti sum⁹ xpo p
baptismū i morte. Qd si dicat. Incōueniēs videtur
q; de⁹ q; est sup celos excellēs i terra sepeliat. s; il
lud qd ouer corpi xpi mortuo attribuit deo ratōe
vniōis. g; incōueniēs videt xpm fuisse sepultū. Ad
hoc rñdet hē in qdaz sermōe oculi. Ephe. iij. di. q;
ñl eoz q; saluāt hoies i iuriā deo fac. q; oñdūt eū nō
passibilē sed elemētē. Et itez in alio smone eiusdē
oculi scribit. Nihil putat iuriā de⁹ qd ē occasio sa
lutis hoibus. Tu qdem nō ita vilē dei naturā arbitre
ris tanq; q; aliqñ subiecta possit esse iur n̄s. s; ibi. Et
hic patet cōdecētia sepulture xpi. patetq; ps pma
huius sermonis.

**Pars secunda huius sermonis in q; decla
ratur q; condecens fuit sepulchroz xpi. qz
s; fuit nouū. alienū. et i petra excisum.**

Secūdo i isto smone vidēda ē odecētia sepul
chri xpi. Vt em hē i verbis ap̄p̄tis habuit
tres oditōes odecētes. s; nouitatē. qz fuit nouum.
Alienatōz. qz fuit alienū. Excisionē. qz fuit i petra
excisū. Primo fuit odecēs q; sepulchzū xpi eēt no
uū. triplici de cā. Primo ne s; m; Tho. vbi s; arti.
ij. et s; m; Jero. sup. Math. p⁹ resurrectōnez ceteris
corpi⁹ i illo sepulchro remanētibus ali⁹ surerisse
fingeret. Vñ et Ambro. li. de virginib; ait. Bñ Ma
the⁹ dixit. nouū monumētum. ne ex monumēto vesi
surerisse ali⁹ crederet. Secdo fuit odecēs ap̄p̄ re
ueretiā corpi xpi. qz sicut i vtero Marie nemo āte
eū a nemo post eū fuit. Ita a m; monumēto nullus
an eū et null⁹ p⁹ eū reponi debuit. Tercō fuit cō
decēs ad significādū q; q; corpi xpi vult recipe d; hē
nouitatē i corde. Corpi qdē nrm mō est nouū

et in iuuetute. mō vetustū. sicut i senectute. mō pūa
tridū. quēadmodū i morte. Spūs aut nō d; talis va
riari s; d; semp i meli⁹ renouari. Sūt tñ qdā qz
spūs ē vetustus p p̄ti malitiāz. q; monet apls. i.
Cor. v. c. di. Expurgate vet⁹ fermētū. s; malitiē. ut
itis noua o sperio sicut estis azimi. Alij sūt qz
spūs est putrid⁹ p longā o suetudinē. de qb⁹ loq̄t
Jobel p̄p̄ba. i. c. di. Cōputruēt iumēta in sterco
re suo. Iumēta i stercore oputrescēt ē p alluefactōz
in p̄tis q̄lescere. Alij sūt qz spūs semp ē nouus.
p puritatē et mūdiciā. faciētes s; m; qd dicit apls. i.
Cor. iij. Licet is q; foris ē nē hō corūpat. tñ is q; i
tus ē renouat de die i diē. Tales q; hnt istā noui
tatē pnt audacter recipe corpi xpi. et dicē cū apls
i. Cor. v. c. Etem pasca nrm imolat⁹ ē xps. Itaq; e
pulei. nō i fermēto veteri. neq; i fermēto malitiē a
neq̄cie. Istas rōnes o firmat Aug. i li. de simbalo a
fide. di. Sepultura illa cū crediē fit recordatō no
uū monumēti. qz resurrecturo ad vite nouitatē p̄be
ret testimoniu hē nascituro vter⁹ vīrginalis. Nam
hē i isto monumēto null⁹ ali⁹ mortu⁹ sepult⁹ ē. nec
an nec postea. hē nec i illo vtero nec an nec p⁹ qd
mortale oceptū ē. s; ille. Secdo odecēs fuit q; se
pulchzū xpi eēt alienū. et triplici rōne s; m; Tho. v/
bi sup. Primo ad oñdēdum q; nō debebat detineri a
morte. hē aliena nō debēt diu detineri. S; cito resti
tui. Idēco iquit Ambro. i li. 8 vīrginib; Bene s; m;
lām alienū fuit monumētū xpi. Vbaeāt tumulū p
priū q; sub lege sūt mortis. Victor mortis hūc tumu
lū nō habuit. Nō ille sepulchzū mortis o siderabat
q; de morte triumphū q̄rebat. s; ille. Secdo fuit s; cō
decēs ad oñdēdū q; nō p sua s; p aliena morieba
tur salute. Vñ Ambro. vbi sup. ait. Ideo i aliena se
pultura dñs pomē. qz p aliena salute moriebat
ur qd illi p̄p̄ia sepultura. q; in se mortē nō habebat
p̄p̄ia. Sepulchzū em ē mortis habitaculū. Terc
cio fuit s; odecēs ad oñdēdā suā paup̄tatē. Sic ei
i aliena domo voluit nasci a o sari. hē a i aliena do
mo voluit sepeliri. vt verificaret qd dixerat Math.
vñ. c. Vulpes foueas habēt. a volucres celi nidol
fili⁹ at hois nō hz vbi caput suū recliēt. ac si diceret.
Nec i morte mea habui p̄p̄ia foueā vbi possēz sepe
liri. hē nec i vita mea habui p̄p̄iū nidū. i. domū i q;
possēz o morari. nec i natuitate mea habui p̄p̄iū le
dū vbi nre mea potuerit me reclinaē. Tercō fuit
odecēs q; sepulchzū xpi eēt i pē excisū a mag; lapi
de clausū. nē ei fuit i molli t̄ra ocauatū nec i lapide
mobili fabricatū. hē modernis t̄pib; ap̄d nos fit. s;
i mōte petroso et i mobili absisū i modū cuiusdā cel
lule cū ostiolo fabricatū. et illi ostiū magno lapide
clausū vt oculata fide dño ocedēte p̄p̄is oculi vidi
et s; s; m; theologos p̄p̄ici rōe ogrue fēm ē. Primo
qz s; m; Aug. si fuisset corpi xpi i t̄ra molli positu.
di cē poterāt iudei ifideles a pagāi xpm nō surerisse s;
xpiāi fodeēt t̄rā et furati hnt s; corpus. et surerisse
dixerēt. a magnū scandalū i fide semināēt. Secdo qz
s; m; Jero. si ex mltis lapidib; fuisset edificatū sepul
chzū xpi. dicē ifideles vtq; potuissent q; fūdamen
tis tumulū suffoīs forte sublatū corpi xpi fuisset. Et
iō sārū magnū ap̄p̄itu fuit ne absq; multoz auxi
lio possēz sepulchzū referari. Tercō s; odecēs fuit
rōe mystica. ut p s; significat q; illi q; corpi xpi susci
pe volē dñt ē ita clausū q; p̄tēz i cor⁹ eoz itre non

liq̃bz p̃ciōis medicinaliē p̃ nēcitate corp̃is nr̃i
 cōseruādi fuit et̃ inuolūt⁹ findone ⁊ lithēis liga
 t⁹ qđ p̃tinebat ad solā q̃ndā cōdecētiā bones
 statis. Sp̃ūaliē tñ p̃ ista s̃m Chō. vbi s̃. lig̃n
tur illa q̃ debēt h̃re illi q̃ corp⁹ xp̃i volūt acci
pe. Corp⁹ ei xp̃i ē cādor et̃nus. iūē ill⁹ Sap.
vin. Cādor ē lucis et̃ne. Est et̃ pais āgelic⁹ iūē
 ill⁹ p̃s. Panē āgeloz mādūcauit hō. Est vt̃/
 qđ carbo ignit⁹ s̃m Iõh. damas. di. Dinū car
bonē assumam⁹ ut ignis ei⁹ qđ ē i nob̃ sc̃is de
fiderijs assumēs. eāq̃ ex carbone ignitōz iflā
 met nr̃a pectora ⁊ illuminet corda nr̃a. Est isup
 celeste electuariū qđ of̃ic celestis vnguētari⁹
 s̃ qđ s̃z Ec̃c. xxxviii. Vnguētari⁹ faciet pigmē
ta hūilitatis. Inq̃tū igit̃ corp⁹ xp̃i ē cādor et̃
 n⁹. rēq̃rit magnā mentis puritatē. et̃ s̃z lig̃t̃ p̃
 findonē mūdā. Vñ dīc̃ glo. Sidōe mūdā xp̃m
inuoluit q̃ pura mētē ip̃m fulcipit. Inq̃tū ē pa
 nis āgelic⁹ d̃z recipi cū deuota orōe. ⁊ s̃z lig̃t̃
 p̃ aromata. Vñ Apõc. viii. Ascēdit fum⁹ incē
loz s̃ orōibz scōz s̃ māū āgelī corā deo. In
 q̃tū hō ē carbo dīn⁹ d̃z recipi cū mētē ab oī
 vitōz hūore deficcata. q̃z sic ignis n̄ iflāmat
 liq̃ hūida s̃z deficcata. sic iste carbo n̄ iflāmat
 corda n̄ q̃ iuenerit ab hūoribz vicioz deficca
 ta. ⁊ iste lig̃t̃ p̃ aloes q̃ h̃z h̃tutē deficcatiuā.
 Inq̃tū at̃ ē celeste electuariū rēq̃rit corda a ci
 bis noxijs euacuātā. ⁊ istud lig̃t̃ p̃ mirā q̃ ē a
 mara q̃ lig̃t̃ stritōz q̃ i susceptōe tātī sac̃i ma
 rie ē nēcia. Quātū ad fciū h̃z p̃tis. s̃. dīg̃tatez
 eoz q̃ sepeliēt corp⁹ xp̃i sciēd qđ virgo Ma
ria. Iõh. euāgelista. Maria mag̃s. Maria Jac̃
Maria Salo. Nicodem⁹ ⁊ Ioseph. oēs affuerūt
sepulc̃e xp̃i. ⁊ honorifice corp⁹ ei⁹ sepelierūt
plāgētes ⁊ dolētes. q̃z cū depositū eēt s̃ cru
 ce t̃cepit eū m̄ sua i gremio ⁊ sedēs i t̃ra. nūc
 osculabāt eū. nē āplexabāt. nē alloq̃bat̃ caput
 nē man⁹. nē pedes. nē lat⁹. faciē et̃ ēgebat di
 fili mi n̄ m̄ rēdes. Nōne s̃z ē ill⁹ os b̃ndictū qđ
 iudeis sic dulcī p̃dicabat. Nōne h̃c fūt man⁹
 q̃ mirac̃la faciebāt. Nōne h̃c fūt pedes q̃s iu
 dei sepi⁹ adorabāt. Nōne s̃z ē latus cui⁹ amor
 iudeos tā stricte amabat. Vñ tāta crudelitas.
 vñ tā grādis impietas. vñ tā īg̃ta societas. Et̃
 sic h̃is h̃b̃ oēs iuitabat ad fletū. ⁊ sp̃olit̃ cor
 p⁹ i medio i illo. s̃. loco q̃ iē mōtē caluarie et̃ se
 pulch̃z sit⁹ ē. ut ṽsq̃ i hodiernū diē apparet.
 plorabat̃ a cūctis. P⁹ q̃z fletū ⁊ lānta recli
 nauēt corp⁹ ih̃u i monūto et̃ clauso hostio
 abierūt. Sepeliām⁹ igit̃ ⁊ nos cor nr̃m cū xp̃o
 ut clauso ostio n̄lm s̃ p̃ctis. n̄llz s̃ q̃bz i s̃z ope
 t̃atū ē vñq̃ possit īgredi. Nec miret̃ aliq̃s si
 ill⁹ op⁹ sic t̃miat̃. q̃z i s̃mōario seq̃nti hūic an
 nepo ⁊ i qđ reliq̃s p̃ctis t̃at̃. op̃etēs ⁊ ag̃ru
 us finis ṽtriulq̃ op̃is anēri i octauā videlz pa
 sce dabit̃ dño cōcedētē. Rogēt igit̃ oēs p̃ op̃i
 latore dñm nr̃m ih̃m xp̃m vt p̃ mortē ⁊ sepul
 c̃z suā mortu⁹ mōdo ⁊ p̃ctis solū viuāt xp̃o in
 p̃nti p̃ grām ⁊ i fūto regnet p̃ glām i seclā se
 culoz. Amen. Deo grās.

1. ...
2. ...
3. ...
4. ...
5. ...
6. ...
7. ...
8. ...
9. ...
10. ...
11. ...
12. ...
13. ...
14. ...
15. ...
16. ...
17. ...
18. ...
19. ...
20. ...
21. ...
22. ...
23. ...
24. ...
25. ...
26. ...
27. ...
28. ...
29. ...
30. ...
31. ...
32. ...
33. ...
34. ...
35. ...
36. ...
37. ...
38. ...
39. ...
40. ...
41. ...
42. ...
43. ...
44. ...
45. ...
46. ...
47. ...
48. ...
49. ...
50. ...
51. ...
52. ...
53. ...
54. ...
55. ...
56. ...
57. ...
58. ...
59. ...
60. ...
61. ...
62. ...
63. ...
64. ...
65. ...
66. ...
67. ...
68. ...
69. ...
70. ...
71. ...
72. ...
73. ...
74. ...
75. ...
76. ...
77. ...
78. ...
79. ...
80. ...
81. ...
82. ...
83. ...
84. ...
85. ...
86. ...
87. ...
88. ...
89. ...
90. ...
91. ...
92. ...
93. ...
94. ...
95. ...
96. ...
97. ...
98. ...
99. ...
100. ...

1. ...
2. ...
3. ...
4. ...
5. ...
6. ...
7. ...
8. ...
9. ...
10. ...
11. ...
12. ...
13. ...
14. ...
15. ...
16. ...
17. ...
18. ...
19. ...
20. ...
21. ...
22. ...
23. ...
24. ...
25. ...
26. ...
27. ...
28. ...
29. ...
30. ...
31. ...
32. ...
33. ...
34. ...
35. ...
36. ...
37. ...
38. ...
39. ...
40. ...
41. ...
42. ...
43. ...
44. ...
45. ...
46. ...
47. ...
48. ...
49. ...
50. ...
51. ...
52. ...
53. ...
54. ...
55. ...
56. ...
57. ...
58. ...
59. ...
60. ...
61. ...
62. ...
63. ...
64. ...
65. ...
66. ...
67. ...
68. ...
69. ...
70. ...
71. ...
72. ...
73. ...
74. ...
75. ...
76. ...
77. ...
78. ...
79. ...
80. ...
81. ...
82. ...
83. ...
84. ...
85. ...
86. ...
87. ...
88. ...
89. ...
90. ...
91. ...
92. ...
93. ...
94. ...
95. ...
96. ...
97. ...
98. ...
99. ...
100. ...

Incipit tabula sermonum contentorum in isto secundo
quadragesimali. Sermo primus.

- i** Dominica in quinquagesima de cibis septem
vicis capitalibus filii. **Folio primo.**
ii Feria secunda de quidditate et offen
sione gula. **Folio tercio.**
iii Feria tertia de originatione et remediatio
ne gula. **Folio quinto.**
iiii Feria quarta cinerum de speciebus gula in gna
li et de aliquibus in particulari. **v.**
v Feria quinta cinerum de tribus alijs speciebus
gulae cum tribus dubijs correspondentibus. **vii.**
vi Feria sexta cinerum de filiabus gula in
gnali et de aliquibus in particulari. **f. 8.**
hebetudine et immunditia. **ix.**
vii Sabbato cinerum de immundicia alia gu
le filia. et de pollutione nocturna. **x.**
viii Dominica prima in quadragesima de ine
pta leticia et lascivis choreis. **xii.**
ix Feria secunda de multiloquio alia gu
le filia. **xiii.**
x Feria tertia de vicio ebrietatis. **xv.**
xi Feria quarta de detestatione et abho
minatione gula. **xviii.**
xii Feria quinta de diffinitione et offensione
accidie. **Folio xx.**
xiii Feria sexta de causatione et originali
peccatione peccati accidie. **xxi.**
xiiii Sabbato de tribus remediacionibus
contra accidiam. **Folio xxii.**
xx Dominica secunda in quadragesima de de
testatione et abhorratione accidie. **xxiii.**
xxi Feria secunda de filiabus accidie in gna
li et de aliquibus in particulari. **xxvi.**
xxii Feria tertia de ociositate consequen
te ad accidiam. **Folio xxvii.**
xxiii Feria quarta de negligentia et torpore
alia accidie filia. **Folio xxix.**
xxiv Feria quinta de varia et diuersa negli
gentia. **Folio xxxi.**
xxv Feria sexta de quidditate et varietate
despectus alterius accidie filie. **xxxii.**
xxvi Sabbato de remediacione contra de
spirationem. **Folio xxxiii.**
xxvii Dominica tertia in quadragesima de prodigalita
te a luxuria gula et accidia procedente. **xxxv.**
xxviii Feria secunda de peccato ire alio vi
cio capitali et mortali. **xxxviii.**
xxix Feria tertia de originatione ire et re
mediacione. **Folio xxxix.**
xxx Feria quarta de detestatione et abho
minatione ire. **Folio xli.**
xxxi Feria quinta de filiabus ire in gnali et de
aliquibus in particulari. **xlii.**
xxxii Feria sexta de murmuracione alia ire
maledicta filia. **xliii.**
xxxiii Sabbato de contumelia alia ire per
uersa filia. **Folio xlv.**

- xxix** Dominica quarta in quadragesima de
maledictione ex ira utique tanquam filia ex
matre procedente. **Folio xlviii.**
xxx Feria secunda de quidditate et offensi
one inuidie. **Folio l.**
xxxi Feria tertia de originatione et reme
diacione inuidie. **Folio li.**
xxxii Feria quarta de detestatione et abho
minatione inuidie. **Folio liii.**
xxxiii Feria quinta de filiabus inuidie in gnali
et de aliquibus in particulari. **liii.**
xxxiiii Feria sexta de quidditate et offensi
one odij alia inuidie filia. **lvj.**
xxxv Sabbato de detestatione et abhominati
one odij. **Folio lviii.**
xxxvi Dominica de passione et reprobatione
odij. rone auctoritate et exemplo. **lix.**
xxxvii Feria sexta de crudelitate et feritate ab
odio et inuidia procedente. **lxi.**
xxxviii Feria tertia de quidditate offensione et
originatione detractiois etiam ex inui
dia procedentis. **Folio lxii.**
xxxix Feria quarta de defensione. specifica
tione et corruptione detractiois. **lxiii.**
xl Feria quinta de imedijs detractiois. **lxvi.**
xli Feria sexta de detestatione et reproba
tione vici detractiois. **lxvii.**
xlii Sabbato de adulatione contraria iniqui
tate detractiois. **Folio lxix.**
xliii Dominica in ramis palmarum de regulis quibus
cognoscitur peccatum mortale. **lxxii.**
xliiii Feria sexta de annunciatione angelica et
incarnatione filij dei. **Folio lxxv.**
xlv Feria tertia de speciebus. scilicet panis et vini. quibus
officiatur corpus christi. et ratione earum et
conditio. **Folio lxxvii.**
xlvj Feria quarta de tribus fructibus digne sus
cipientium sacramentum eucharistie. **lxxix.**
xlvii Feria quinta in cena domini de tribus alijs fru
ctibus sacramenti eucharistie. **lxxxi.**
xlviii Feria sexta in pasce de causalitate
passionis christi. et de caritate ostensa
in morte eius. **Folio lxxxii.**
xlix Sabbato secundo de tribus alijs fructibus
sacramenti eucharistie. **xcj.**

- i** Dominica resurrectionis domini nostri ihesu christi de
quidditate. temporalitate. et qualita
te resurrectionis ihesu christi. **xcii.**
ii Feria sexta quod oportet nos in isto mun
do multa pati ad acquirendam glori
am sempiternam. **Folio xciii.**
lii Feria tertia in albis de. **xciv.** statibus hu
ius mundi varijs et diuersis. **xcvi.**

Deo gratias.

In noīe patris et filij et spūs sci. Amen
Incipit aliud q̄dragesimale predicto
anxū de alijs q̄tuor vicijs capitalib⁹
s. gula. ira. inuidia. et accidia. Et p̄mo
de ip̄s et alijs generali supradictis.

Dñica in q̄nquagesima. 8 oib⁹ septem
vicijs capitalib⁹ simul Sermo p̄m⁹

Vbiui vocē
magnam de
templo dicens
tem septem an-
gelis. Ite et ef-
fundite septem
phialas ire dei
in terras. Scri-
buntur h̄ verba
Apoc. xvi. ca.

Quia fratres carissimi et desideratissimi et i xpo
Ihu dilectissimi in p̄ncipio hui⁹ volumis atq̄
in p̄hemio p̄positū fuit tractare de peccato
in ḡne p̄ totū tempus sacri aduētus. quod vt
euidenter p̄t̄ gratia dei p̄fectum est. Defini-
natūq̄ fuit in quadragesima sequēti de trib⁹
peccatis p̄ncipalib⁹. s. supbia luxuria et auaricia.
late diffuseq̄ p̄tractare. quod vtiq̄ lux
culēter apparet esse descriptū. Promissū etia
fuit ad integritatez hui⁹ materie de relijs q̄-
tuor peccatis. s. gula. accidia. ira. et inuidia. p̄
aliā quadragesiā velle describē. Nō in p̄n-
tiarū facere cupiētes p̄ncipaliter de ip̄s pec-
catis mortalib⁹ in cōi et in ḡnali p̄mo et antea
describim⁹. q̄ sp̄ a cōiorib⁹ est mchoanduz.
Patet h̄ in ḡnatiōe nat̄ali q̄a fm̄ p̄hm. xvi. d̄
aialibus. embrio p̄mo viuit vitaplāte. postea
aialis. deinde hōis. Patet h̄ etia in cognitōe
quia a cōioribus est incipiēda via doctrine.
Vñ. i. phisicoz. inquit idem phisus q̄ pueri in
p̄ncipio vocāt omēs viros patres et omēs fe-
mias matres. postea distinguūt. De omib⁹
igitur p̄ctis mortalib⁹ simul et cōiter tractā-
tes aggrue verba p̄posita. Ioh̄is apli et euan-
geliste in mediū deducta sunt. Audiui. s. audi-
tu interiori. vocē magnā. p̄pter irruētē im-
petū spūs. de templo. s. throno trinitatis. di-
septem angelis. i. p̄dicatozibus. ite. i. discurs-
rēdo h̄inc inde circuite villas et castra. et effū-
dite septē phialas. i. clamate cōtra septem vi-
cia capitalia p̄pter que venit ira dei in filios
diffidentie. ideo sequit̄ ire dei in terras. Quib⁹
concordant verba p̄sa. lviij. c. scripta. et xliij.
dis. c. sit rector. annotata. s. Clama ne cesses.
quasi tuba exalta vocē tuā. et annūcia populo
meo scelera eoz. et domui. Jacob p̄cta eo-
rū. Ipe quibus. s. vicijs in ḡnali. tres in p̄ntia

euz considerationes faciemus. quarum
Prima dicetur suppositio.
Secunda vero declaratio.
Tercia autem finalis conclusio.

Pars p̄ma hui⁹ sermonis. in qua de-
clarat̄ q̄ tm̄ septē sūt vicia capitalia.

Primo igitur in isto sermone supponē
dū est q̄ sunt tm̄ septem vicia capi-
talia supius in exordio numerata.
Numeratur. n. sic. p̄mo a Greg. xxiij.
moral. et trāsumptiue a m̄gro in. ij. dis. xliij. c.
p̄terea. et ab Aug. i. omelia de igne purgato-
rii. et xxiij. dis. s. alias aut. Confirmat h̄ doc-
noui. s. Bona. in. ij. dis. xliij. in questōib⁹ li-
teralib⁹. et Ricar. ibidē art. iij. q. i. et Alex.
in secūda pte summe in tractatu de p̄ctis mor-
talib⁹. parū ante tractatū de supbia. Quāuis
em̄. i. Ioh̄. ij. dicat. Omne q̄d est in mūdo aut ē
ocupia carnis. aut ocupiscētia oculoz. aut su-
pbia vite. Vbi dīc̄ glo. h̄is trib⁹ oia vicioz
ḡna op̄prehendūtur. et ita erūt tria capita pec-
catoz. Attñ septē sunt. Illa. n. p̄ causis pec-
catoz accipiūtur nō p̄ ip̄s p̄ctis. Notuū. n.
ad p̄ctm vel ē ex ocupia carnis vel ex ocupia
oculoz vel ex supbia vite. Quāuis etiā glo.
sup illud. Incensa igni et suffossa. dicat. Due
origines dicuntur esse peccatoz. timor male
humiliās. et amor male accendēs. et ita vidē-
tur esse tm̄ duo capita. Attñ sunt dico septem
p̄dicta. q̄ timor male humiliās. et amor male
accendēs dicūtur esse inclinatioes ad p̄cta. Et
ita h̄ cause dicātur. nō tm̄ ipsa peccata capita-
lia. s. Et h̄ Greg⁹ dicat duo esse ḡna pec-
catoz. s. carnalia et spūalia. et ita etiā vidē-
tur tm̄ esse duo. quod vidz. p̄bare ap̄lus. ij.
Cor. v. Audem⁹ dicens nos ab omī inq̄namē-
to carnis et spūs. s. ibi. Verūtāmē septem sunt
dico. Quia licz ille due differētie cōtineāt illa
p̄cta capitalia. tm̄ nō dicunt rōez fm̄ quā sunt
capitalia p̄cta. Nō. n. definiant differentias
amoris vel appetit⁹ respectu ip̄s boni amati
ex qua parte sumuntur capitalia p̄cta. Sicut
em̄ a capite ē mot⁹ tot⁹ corp̄is. sic ab illis ē
mot⁹ tot⁹ p̄sionis. Qis em̄ mot⁹ puersevo-
lutatis est fm̄ inordinatōz amoris apparētis
boni. Ecce ergo q̄ sunt tm̄ septem capitalia
vicia siue peccata que oia vocant̄ capitalia. q̄
ex eis oriunt̄ omia mala. Nullū. n. est q̄d ab eis
origīnē non trahat. Potest etiā dici q̄ iso dī-
cūtur capitalia. q̄ cōdēnant ad sniam capitas-
lem Vñ tm̄ est dicē peccatū mortale quātum
capitale. et capitale q̄ntuz mortale. vt p̄ col-
ligi. xxiij. dis. s. alias aut. ibi. Quāuis. n. ap̄lus
multa capitalia cōmemorauerit. Nam ap̄lus ad
hoz cōfirmatōz. i. Cor. iij. c. ait. Si h̄is q̄ fra-
ter noiatur est fornicator. aut in mūd⁹. aut a-
uarus. aut idoloz cultor. aut maledict⁹. aut
ebriofus. aut rapax. euz h̄mōi nec cibū sumere

scz p̄cipio. s̄ ibi. quasi dī. Ista. n. ad eternā dā
natōz pducunt. Et. j. Cor. vi. idem ap̄lus ait.
An nescitis quia in q̄ regnū dei nō possidebūt
polite errare. quia neqz fornicarij. neqz idol
seruiētes. neqz adulteri. neqz molles. neqz ma
sculoz. ocubitozes. neqz fures. neqz auari. ne
qz ebrioli. neqz maledici. neqz rapaces regnū
dei possidebūt. Et ad gala. v. c. idem dīc. Ma
nifesta sunt aut opa carnis q̄ sunt fornicatio.
imundicia. impudicia. luxuria. idoloz. fuit
veneficia. inimicitie. otentōes. emulatōes. ire
rix. dissensioēs. secte. inuidie. homicidia. ebi
etates. amellationes. et his similia. que p̄di
co vobis sicut p̄diri qm̄ qui talia agūt regnū
dei nō possidebunt. s̄ ille. Et quāuis plura ca
pitalia videant hīc ab ap̄lo numerata. tñ ad
illa p̄ncipalia reducunt. Et sic ptz pars prima
huius sermonis.

Pars secūda huius sermonis in qua as
gnatur ratio et sufficientia septē pec
catorum mortalium.

Secundo in isto sermone p̄supposito q̄
tñ septēz sūt p̄ta mortalia hīc de
clarāda est eoz ratio et sufficientia
quare. s̄ sunt tñ septem. et nō plus
nec min⁹. Ad cui⁹ noticiam p̄termisiss varijs
modis dicendi notandū et declarādum vbi s̄
v̄m Alex. et Bona. s̄. q̄ sicut tangit. j. Cor. vi.
ti. ca. Integer spūs et aīa et corp⁹ v̄ue in die
aduētus. ptz hoc aperte q̄ hō in tria diuidit̄
in spm̄. aīam. et corpus. Vñ oīs actus p̄ se et
p̄ncipaliter fit in spū aut in aīa. aut in corp⁹
re. Spūs autez accipit̄ p̄ ipsa essentia aīe pre
ter opationem ad corp⁹ in quātuz est suba q̄
dam hīs ouenientiam quāda cū spiritib⁹ se
paratis. Aīa vero dīc v̄m opationez quā habz
ad corpus. Sunt ḡ actus quorūda actualiuz
peccatoz. q̄dam in spū. quidā in aīa. quidam
in corp⁹ p̄ncipaliter. In spū at duplex actus
fit v̄m detestatōz mali et appetituz boni. Dico
aut bonū et malū quod spiritib⁹ inesse potest
Vñ euz peccatū fiat ex inordinate appetitus
vel detestatōis erit peccatū capitale. Ex inor
dinatōe appetitus resp̄u apparētis boni i spi
ritu. qz bonuz quod inordinate appetit̄ a spū
in se est excellētia vltra debitū. Et ideo peccas
tū quod fit directe ex appetitu est supbia v̄l in
anis gloria Et sic habes p̄mū p̄ncipale p̄tm
Ex inordinate vero detestatōis apparentis
mali pōt fieri peccatū. qz p̄ illud apparenl ma
lum vīdēz diminui illud apparēs bonuz. Et ideo
econē spūs inordinate detestat̄ orrariuz h⁹
excellētie quod est p̄ cōicantiāz boni in altēo
v̄m equalitatē vel excellētiā. et sic est actus
inuidie. Inuidus aut detestat̄ in alio bonum
v̄m excellētiā aut paritatē sicut dīc Aug⁹.
q̄ vult em̄ inuid⁹ ut alius equeet vel excellat

Duo ḡ sunt p̄ta p̄ma et p̄ncipalia in spiritu
supbia. s̄ et inuidia. In aīa vero attingit esse ca
pitale peccatū tripliciter. Vel v̄m appetitū appa
rētis boni qui ē in ocupiscibili. Vel v̄m insur
rectōz in malū siue nociū quod ē in irascibi
li. Vel v̄m tediūz boni difficilis aut laboriof
q̄ est in vi ordināte ad opus. Potest. n. aīa
quid esse in aīa que respicit corp⁹. p̄mo noci
uū corp⁹ inferēdo passionēz. secūdo pōt esse ali
quid difficile vel laboriof corp⁹ i se bo
nuz. scio pōt aliquid esse expediēs corp⁹. Vñ
aīa que respicit corp⁹ ocupiscit ordinatē v̄l
inordinate bonū expediēs corp⁹. Et rōne h⁹
est p̄tm auaricie cui⁹ est ocupiscē bonū curi
osum. Vñ ab Aug⁹. etiā dīcē curiositas. Fasti
dit insup difficile vel laboriof. Ordinat⁹. n.
aīa v̄m affectū ad corp⁹. et p̄ relatōez ad op⁹
et rōne hui⁹ ē peccatū accidie cui⁹ est refuge
re laboriof. Insurgit demqz in nociū siue in
iuriof. et rōne hui⁹ ē peccatū ire penes ira
scibilem cui⁹ est insurgē in iniuriof. Tria er
go sunt peccata in aīa p̄ resp̄m ad corp⁹. as
uaricia. ira et accidia. In corp⁹ vero attingit
esse duplicē actum. Cū autē noīam⁹ corp⁹ na
turam ocernim⁹ v̄m quā in corpore fit oser
uatio ipsius indiuidui. et ip̄s sp̄s etiā in indi
uiduo. Conseruatio autem indiuidui fit p̄ ali
mētum. Conseruatio sp̄s in indiuiduo fit p̄ ge
neratōz. Appetitus ergo ordinat⁹ vel mor
dinatus resp̄u p̄ncipalis actus in corp⁹. vel
est resp̄u cōmixtionis carnalis v̄m tactum. v̄l
ipsius alimēti v̄m gustum. Tactus. n. q̄ ordia
te fit in illa parte ad oseruatōz sp̄s in indiui
duo nō est p̄tm. cū aut inordinate fit qz scz qz
ritur libidiosa delectatio. tūc est peccatū luxu
rie. Similit̄ appetit⁹ resp̄u alimēti si fit ordi
nate est ad oseruatōez indiuidui v̄m debitum
modū. Si vero inordinate v̄m excessuz tūc est
peccatū gule. Erunt ḡ duo peccata capitalia
tñ et nō plura v̄m appetituz actus fundati in
corp⁹. s̄ gula penes appetitūaz augmēt. et lu
xuria penes appetitūaz coitus carnalis. Sū
matim ḡ recollige sic v̄m Alex. Septem sunt
dr̄ntie peccatoz mortaliū capitalium. scdm
actū in spū due differētie. s̄ supbia et inuidia.
scdm actuz in aīa tres dr̄e. ira. accidia. et auar
ricia. scdm actuz in corp⁹. gula et luxuria. Et
he due sicut dīc Greg⁹ sunt peccata carnalia
reliqua hō quicqz sunt spūalia. large accipie
do spm̄ scdm q̄ diuiditur oīra corp⁹ vel car
nem. nō scdm q̄ diuidit̄ oīra aīam et corpus.
Qd si oīra dicatur sic. Peccatū nō est p̄tm
nisi volūtariuz. sed volūtas est in aīa. ergo vi
detur q̄ ex parte corp⁹ nō deat accipi diffē
rētia peccati. cū penes aīam detm̄ietur appeti
tus et suū oppositum. Ad hoc rñdetur scdm
Alex. q̄ l3 peccatū non fit in corp⁹ scdm seip
sum s̄ in aīa nihilomin⁹ tñ actus in quo digno
scitur peccatū p̄ncipaliter pōt esse in corp⁹.
Vñ appetitus ē in ipsa aīa. receptio vero cibi ē

in corpe. Eodē modo coitus carnalis in carne
petrat. Et hoc mō dicuntur duo peccata capi-
talia sūm act⁹ determinari in corpe. Ex his ptz
sufficiētia et numer⁹ vicioz pctor⁹qz capita-
liū. Non. n. accipiūtur p oppositōz ad virtutes
nec ad dona. nec ad btitudines. sed sūm pmta-
tes respiciētes aditōes boni apparentis. Ptz
etiā quare penes alios sensus non hēm⁹ vicia
capitalia sicut penes gustū et tactū. qz in his
regnat pmtas amplior q̄ in alijs sensib⁹. vñ
si delectatōes querūtur in alijs sensib⁹ ad hol-
reducunt. ut puta si aliqz vellet respicē muli-
erez pulchram ut in ea delectet et occupiscat.
reducit talis delectatio ad luxuriā. Si quis si-
milis uelit respicē pulcrū equū vel librū ut ip-
suz rapiat. reducit ad auariciā. Sicut. n. appeti-
tus spūs sūm se quodāmodo quietatur si hēat
bonū excellēs cū p̄rietate et securitate et q̄-
ete. Sic appetit⁹ spūs carnalis quietat⁹ dū hz
bonū sufficiēs demulcēs et reficiēs. nec q̄scit
inhi ppter h̄ tria. Et sic ptz sufficiētia pctor⁹
mortaliū. patetqz pars secūda hui⁹ sūmōis.

**Pars tertia hui⁹ sūmōis in qua ex p̄-
dictis ocluditur q̄ ista septe⁹ vicia ca-
pitale maxime deuītari debeāt.**

Quercio in isto sūmōe ocludēdum est
q̄ septe⁹ sunt vicia que hō maxie ca-
uere dz. et vtutes vicijs oppositas ac-
quirere. De quib⁹ vtrūqz ait Lac.
in. vi. dīnāz institut. aduersus gētes. c. iij.
Vna est inq̄ virtutis ac bonoz via q̄ fert nō
heliophos campos. ut poet e fatenē. sed ad ipaz
mūdi arcē. At leua maloz exercet penas. et ad
impia tartara mittit. Est. n. criminatōis illius
qui p̄uis religionib⁹ institutis auertit hoies
ab itinere celesti. et in viā p̄ditōis induc. Tu-
lus vie spēs et figura sic est opōita in alpēu
ut plana et patēs et omī gñe floz et fructuū
delectabilis esse videat. In ea em̄ posita sunt
oia que p bonis habent in t̄ra. Opulentiam
dico honore. quietē voluptatem. illecebras
omēs. s̄ cū his parit iniusticiā crudelitātē. su-
perbiā. p̄fidiam. libidmē. cupiditatē. discor-
diā. ignorantia. mēdaciū. stulticiā. ceteraqz
vicia. Exitus at hui⁹ vie talis ē. cū ventū fu-
erit ad extremū vnde iā regredi non lz cū omī
sua pulcritudine p̄cidiē ut nō ante q̄s fraudez
p̄spicē pōt q̄ p̄cipitat⁹ in altitudiez p̄fūdā
cadat. hec ille. Ista siquidē septe⁹ vicia nobis
fortitē repugnāt. expugnatos et captos for-
titer fruant. fructos occidere et deuorare mē-
nū et p̄dere fortitē laborāt. Hec siquidē septe⁹
gentes sunt sive reges qui nob fortissime re-
pugnāt ne ad t̄ram p̄missionis et ne puemias-
mus. et eā hereditario iure possideam⁹. De q̄
bz Deut. vii. dz. Hec sunt septe⁹ gentes multo
maioris numeri q̄ tu es. Non sūt tñ t̄mēdi isti
hostes hñi donū gñe dei p quod repugnt isti

vicijs. Vñ Apoc. v. Vidit Iohes agnū hñtez
oculos septe⁹ et cornua septe⁹. qui sunt septe⁹
spūs mñi in oēm t̄raz. Cornua sunt septe⁹ btis-
tudines. oculi sunt dona spūs sūmā. Per btitu-
dines ḡ p̄mo vincunt h̄ vicia. p paupertatē vi-
citur supbia. p pietatez sive luctuz inuidia. p
esuriē iusticie accidia que fastidit bona. p mise-
ricordiā auaricia. p mundiciā cordis luxuria.
p māsuetudiez ira. p pacē gula q̄ turbat eam
Et ideo Apo. xv. Dugnabūt cū agno et agn⁹
vincet eos. s. per h̄ septe⁹ cornua. Vñ Deut. v.
Delebit dñs gētes istas corā te. s. fortitē
et incessantē pugnāt demones p h̄ septe⁹ vi-
cia ut nos redigāt in suā fructutez. ut faciebat
Antioch⁹ israhelitis p septe⁹ gñā machinaz.
De quib⁹ j. machab. vi. c. scribit. Sed et ipi
fecerūt machinas q̄ machinas eoz. p quas si
gnātur septe⁹ vtutes signate etiā p oculos s.
Apoca. v. Tres eaz sunt theologicę. q̄tuor
vero cardinales p quas impugnat⁹ p̄dicta
vicia. Per fidē que humiliat intellēm destru-
itur supbia. p spēm q̄ gaudz de bonis visis de-
struit inuidia que doluit de eis. p caritatem q̄
p̄rim⁹ diligit destruit odiū et ira. p virtutē
fortitudinis q̄ facit aggredi ardua et p̄sistere in
eis destruit accidia q̄ deiecit ab eis. per iustici-
am q̄ reddit vnicuiqz qd suū est destruit auar-
icia q̄ retinet aliena. p prudētiā destruit lu-
xuria. per t̄pantiaz gula. Anaduertite ḡ ista
p̄cta q̄ aias perimūt. ad fugiēduz ea. acquiris-
te dona et virtutes oppositas. qz et si ipsa pec-
cata nō distinguant p oppositōez ad ipsa do-
na et ad ipsas vtutes. verūtāmē eis aliq̄ mō
adulānt et p ipsas impugnant. Pretēa spūs
sanct⁹ inflāmat corda p̄dicatoz. et acuit lin-
guas eoz ad detestādū ista vicia ut visuz ē
in themate n̄o. Ad qd clari⁹ denōndū se q̄
Iohes ap̄ls i eos. c. xvi. Apo. singillati p̄dca
peccata detestādo. di. Et abiit p̄m⁹ angelus
et effudit phialā suā in t̄ram. i. p̄dicauit p̄mo
otra gulā que dz t̄ra ppter sitim q̄ nunq̄ sati-
at aqua. p̄u. xxx. c. Et factuz est vuln⁹ seuū et
pessimū in oēs qui hñt caracterē bestie. et eos
qui adorauerūt imagines bestie. i. qui viuūt ad
similitudinez bestiaz. oī hora. sine discretōne
potatōi. bibitiōi. et amestatiōi vacādo. vētri
suo fructuando. et sibi plus quā deo qz plus labo-
rāt ut efficiāt voluntatē ventris q̄z dei. Vñ
de h̄mōi Ro. vi. dz. Qui x̄po dño nō fruiunt. s̄
vētri suo. Et ad phil. iij. Multi ābulant quos
sepe dicebā vob inimicos crucis x̄pi. quozuz
de⁹ vent⁹ ē. Et at vuln⁹ otinui diuifio. Et qñ
to partes otinue magis sūt sibi oserte. tanto
eoz diuifio facit graui⁹ vuln⁹. Seuū ḡ vuln⁹
ppter p̄cīm gule ē in separatiōe a delitijs. dz
pessimū erit vuln⁹ qñ non soluz delitijs care-
bunt. s̄ et nos cruciat⁹ sustinebunt. Prima
ḡ effusio phiale ē otra p̄cīm gule. qz ipsa fu-
it p̄ma tēptatio hois. Et ipa ē quasi fomētum
alioz vicioz. Vñ glo. Matb. iij. In pugna

propter primo contra gulam agit. quia in illo plus refrenetur
frustra contra alia vicia laboratur. Et ideo in isto
sermone secundo primo contra gulam predicabimur.
Sequitur. Et secundo effudit phialam suam in ma-
re. id est secundo predicat contra luxuriam quam maris nomine
designatur propter tumorem. propter feruorem. propter
amaritudinem. propter multitudinem. De primo Iob
habet. id est. opus putredinis iumentorum in stercore suo. Glo-
sum iumentorum in stercore putrescere est vita in ster-
core luxurie finire. De secundo psalmus. vi. nunquam
potest homo abscondere ignem in sinu suo ut vestimen-
ta eius non ardeant. De tertio psalmus. v. Royissima
illud. id est. luxurie amara quasi absinthium. De quarto
Abachuc. id est. Facies hominis sicut pisces maris
nam sicut pisces capiuntur hamo sic omnes quasi
homines in vicio. Unde Augustinus ait. Efficacissimum
glutinum est mulier ad capiendas animas. Patet
ista in sermone precedenti. in tractatu de lux-
uria. contra quam ibi predicatum est. Sequitur. Et ter-
cio effudit phialam suam super flumina et super fons-
tes aquarum. id est. contra iram predicauit. Per flumina. n-
am per fontes aquarum ira signatur propter motum in-
petuositatem. Nam sicut flumen si obstaculum inue-
niat. impetuosius currit et totum frangit. sic
iracundus. Et ideo Ecce. non. dicitur. Noli resis-
tere contra faciem potentis. et ne coneris contra
ictum fluminis. Dicit autem motus ire fons dum est in
corde. Flumen vero cum in robur vel in factum de-
fluat. Sequitur. Et factus est sanguis. id est. pena per
effusionem sanguinis. Iustus est. non. ut sicut multi
per iram effundunt sanguinem in culpa quod etiam eos-
rum sanguis effundatur in pena. Mattheus. xxvi.
Omnes qui acceperint gladium gladio peribunt.
Sequitur. Et audiui angelum. id est. angelum custodem
propheta. Iob. xviij. Aquae multe. propter multi di-
centem. collaudando dominum iustitiam quam bonos conser-
uat et malos condemnat. Iustus es domine ut nec per-
ce nec pericio a reconditioe flectaris. iuxta illud psalmus
Iustus dominus iustitias dilexit. Et iterum. Cum ac-
cepero tempus. ego iustitias iudicabo. qui es et
eras sine principio. qui in iudicasti. Tuos misere-
ricordie liberabis. et malos potentem condemnabis. et
merito. quia sanguinem sanctorum et prophetarum fude-
runt. et sanguinem dedisti eis bibere. Digni enim
sunt. id est. penam eternam dedisti eis. quia digni ea
erant pro eo quod sanguinem sanctorum effuderunt. Unde
Deuter. xxviii. Laudate dominum gentes. quia sangui-
nem sanctorum. id est. vltiscent et vindictam retribuet.
Et audiui alterum angelum dicentem. Et domine deus
omnipotens vera et iusta iudicia tua domine. Hoc secun-
dum testimonium introducit ad maiorem confirmationem
iusticie dei. Et prout per istos angelos testi-
monium prohibentes intelligi duo testameta. Se-
quitur. Et quartus angelus effudit phialam suam
in solem. id est. predicauit contra superbiam et inanem glo-
riam. vel inanem gloriates. qui per solem designan-
tur propter claritatem et subtilitatem quam tales
appetunt in hoc mundo non in celo. Unde Iob. v.
Quo potestis credere qui gloriam ab invicem
accipitis. et gloriam que a solo deo est non queris

et claritate ab hominibus non accipio. Et ibi
Et datum est illi. id est. angelo superbo dyabolo estu
affligere homines superbos et vanagloriosos. et
tu ambitio in tempore prosperitatis. et igne iracun-
die tempore aduersitatis. Hoc. non. propter in est superbo-
rum ut tempore prosperitatis sint ambitio. et tempo-
re aduersitatis iracundi. vel estu ambitiois cum
laudamur. vel estu confusiois cum vituperamur.
Nam puer. xviii. Si. Semp iurgia querit ma-
lus. et angelus crudel imitatur contra eum. Et es-
tuauit homines estu magno. vel estu ambitiois
cum bene succedit eis. vel estu ire cum male. Iob
Si. Et blasphemauerunt nomen dei. Sed ne pu-
taret quod deus impunitum relinqueret peccatum
addit. Habentis potestatem super has plagas. iux-
ta illud psalmus. Oblationes superborum humiliabis
Et ecce. xv. Si. Radices gentium superbarum are-
cet deus. et incuruabit omnes sublimitas. Et me-
rito. quia indurati sunt. ideo addit. Neque ege-
runt penam ex opibus suis ut darent gloriam
deo. quod faciunt penitentes secundum illud Iosue. vii.
Fili mi da gloriam domino deo et confitere. Hanc glo-
riam auferunt superbi deo. quia nolunt confiteri. Si
factus propter. Sequitur. Et quintus angelus ef-
fudit phialam suam super sedem bestie. id est. quanto lo-
co predicauit contra inuidiam quam sedes propter est dy-
boli. Sap. ii. Inuidia dyaboli mors introiit
in orbem terrarum. Super sedem bestie quam phia-
lam effundit est contra peccatum inuidie predicare et
quantum noceat demonstrare. Et factum est regnum
eius tenebrosum. Regnum. non. dyaboli inuidi
sunt. in quibus ipse specialiter regnat. qui tene-
brosi dicuntur. quia opera aliorum eorum sunt tene-
bre. Et manducauerunt linguas. inuicem detrahen-
do. Detractio. non. est filia inuidie. ut parebit ma-
ferius. pro dolore quem habet inuidi de felicitate
aliena. Ideo per buffones inuidi designantur qui
moriuntur de odore florentium vinearum. Unde apo-
stolus. non. ad Cor. ii. Christi bonus odor sumus. ali-
is odor mortis in mortem. Et blasphemauerunt
deum celi per doloribus suis que sibi ipsis fecerunt
nam et iudei qui per inuidiam christum tradiderunt. se-
metipsos se vulnerat et impugnat. et. quia vir
corrigunt ut faciunt iudei qui nunquam. Sequi-
tur. Et non egerunt penam ab opibus suis. Sequitur
Et sextus angelus effudit phialam suam in flum-
inem illud magni eufraten. id est. sexto loco contra auar-
iciam predicauit. eufrates crescens signatur auari-
ciam siue cupiditate que se fructificare vult
et crescere in fremis rebus. Si tamen fluuit semper sicut
flumen. iuxta illud psalmus. Diuitie si affluat. id est. quia
semper fluuit. nolite cor apponere. quia sicut aqua
flumis defluit et non remanet nisi lutum. ita diui-
tias transeuntibus non remanet nisi peccatum. Est er-
go phialam in eufraten fundere. contra auari-
ciam predicare quam tamen malum est quod etiam latro fecit
Iero. ad nepotianum eam accusare potest. Et sicca-
uit aqua eius. id est. temporalis abundantia predica-
do siccanda et transeunda demonstrauit. Iob
han. ii. Transiit mundus et occupabitur eius.

Ut pararetur via regib⁹ ad patriam celestē. cō
tempta tempali abundātia. Sed ne p̄dicato-
res sibi attribuant. sequit̄. Ab ortu solis. i.
p̄pō q̄ dat in euāgelio. vbi euāgelizantib⁹
tute multa. Sequit̄. Et vidi de ore draconis
exire tres spūs immūdos in modū ranarū. dra-
co quidē est aīal sitibūdum. et signat cupidū
qui sp̄ sitit et nunq̄ satiarī pōt. iuxta illud Ec-
clesiastes. v. Auar⁹ nō implebit̄ pecunia. Spi-
rit⁹ imundi qui de ore ei⁹ exeūt in modū rana-
rū. i. loquacit̄ et verbose est sagacitas in acq̄-
rendo. tenacitas in cōseruando. inprouidētia in
dispensando. his. n. trib⁹ ābulatur p̄ mundū.
Ideo sequit̄. Sunt. n. tres spūs demonioz fa-
ciētes signa. et p̄cedunt ad reges tot⁹ t̄re.
Et alia ibi que cā breuitatis omitto. Sequit̄.
Et septim⁹ angelus effudit phialam suā in az-
erem. i. septimo loco cōtra accidiā p̄dicauit. q̄
p̄ modū aeris discurretis hinc et inde circa il-
licita puagatur. quā omis creatura repudian-
dam oñdit. ut patebit in suo speālī tractatu.
Et exiuit vox magna de tēplo. i. executio p̄dco-
tuz. et cōminatio maḡ sanctorū p̄dicatoz. cō-
tra septem p̄dicta vicia. Vox dico exiēs de tē-
plo. i. a doctorib⁹ qui ex officio sedēt in thro-
no. et in eccia magistrati. Dicent. fact⁹ est. i.
cōfirmata ē malicia mūdi ut finis ei⁹ iam ape-
ret id est finis iudicij seueri iudicis eterni con-
tra illos qui se istis vicijs implicāt. nec de eis
p̄niam egerūt. Propt̄ea subdit cōclusionē. Et
facta sunt vulgura voces et tonitrua. et terre
mot⁹ scūs est magn⁹ qualis non fuit ex q̄ ho-
mies fuerūt sup̄ terraz que erūt tempe iudicij.
Eam⁹ ergo p̄dicatores et effundam⁹ vocē cō-
tra ista vicia. ne multi in eis existētes indura-
ti in die iudicij pereāt. Sed q̄ cōtra supbiam.
luxuriā. et auariā iam p̄dicat⁹ ē. cōtra alia
quatuor in isto secūdo s̄monario apte p̄dica-
bim⁹. quaten⁹ ipsis cognitis et effugatis ḡ-
tiam cōsequam⁹ in p̄nti. et gloriā in futuro in se-
cula seculorum. Amen.

**Feria secunda post dñicam in q̄nqua-
gesima de quidditate et offensiōe gu-
le.**
Sermo secundus.

Abiit p̄m⁹ angelus et effudit
phialā suā in terrā. Scribūtur h̄
verba Apoc. xvi. c. Volētes fras-
tres carissimi nostrū inchoatū p̄-
sequi ordinez in isto secūdo s̄mo-
nario de vicio gule p̄mo tractare ouenit. Non
enī minime p̄uitatis ē et pueritatis. Ab ipsa
aut̄ mors incepit euz p̄ delectationē cibivetis-
ti inobediētia subsecuta est. ex qua etiā multa
mala pueniūt ut in sequētib⁹ manifestabit̄.
Ipsa insup̄ male cōditōnis est. de qua loquit̄
Gen. di. Paucissimoz iugeruz pascuis taur⁹
implebit̄. Una filia elephanti⁹ plurib⁹ suf-

ficit. Homo et terra pascitur et mari. Accipit
et apacissim⁹ cōtentus aere. lupus fra. luti⁹ aq̄
sed homo rapacior terram. aquā. aerem. et si
posset celuz suis nutritis spoliaret. Volup-
tas gutturis q̄ tāti hodie estimat nō nisi duo/
rū obtinet latitudinē digitoz. et h⁹ tā modi-
ce partis. tam exigua delectatio quāta parat
sollitudinē. quātam deinde molestiaz parit.
hic mōstruosi⁹ dilatāt renel. et hūeri hic ruz-
mētes vtēi. nō tā ipinguat̄ q̄ impgnat̄. et dū
carnis on⁹ ossa n̄ sustinēt varij morbi gnant̄
ut h̄mōi aīaliuz loco nō hoim numerem⁹. qui
bonū suuz h̄mōi cōstituētēs ventri p̄prio obe-
dire cōprobanē. h̄ ille. h̄mōi etiā Aug⁹ in q̄t.
Ebrietas ē flagitioz. riuus. culparū materia
radix criminū. origo vicioz. turbatio capitis
subuersio sensus. tēpestas lingue. p̄cella cor-
poris. naufragiū castitatis. ignominiosus la-
bor. p̄turbatio morū. defect⁹ vite. honesta-
tis infamia. et aīe corruptela. hec ille. et ideo
fūme cauēda est. Propt̄ q̄. iohes in verbis
apostolis ait. Abiit p̄m⁹ angelus et. i. p̄dicauit
cōtra gulā. ut p̄dict⁹ est sup̄. De qua in isto ser-
mone tres breues cōsideratiōs faciem⁹. q̄rum

Prima dicitur gule diffinitio.

Secunda vero gule offensio.

Tercia autē gule aggrauatio.

**Pars prima huius s̄monis in qua de-
claratur quid sit gula. siue gule viciū.**

Primo igitur in isto s̄mone circa gu-
le descriptōez aduertendū ē q̄ gula
s̄mō gonz de sancto vic. ii. ij. de sa-
cramētis sic diffinit̄. Gula ē morbi-
natus appetitus edēdi vel bibēdi. Circa quā
diffinitōz tria notāda sunt. Primū nōndum
s̄mō Alex. de ales in secūda pte fūme in tracta-
tu de gula. arti. vlti. q̄ quantitas et qualitas
ciboz absolute accepta nō determinat rōnem
illiciti s̄ solū in relatōe ad appetitū. vel appē-
titus in relatōe ad hoc. Vñ et Greg⁹ inquit.
Non cib⁹ sed appetitus est in vicio. Elau. n. p̄-
lenticulā p̄mogenita p̄didit. et Helias in he-
remo carnes comedēdo vtutes h̄uauit. et ideo
in glo. Ro. xiii. Non ē regnū dei esca et potus
dicit̄ sic. Vñ hōz n̄ accipiūt regnū dei. h̄c
nec amittit̄. Non. n. vsus ciboz sed cōcupia ē
refrenāda. Nō. n. interest quid oīno alimento
euz. vel quātuz q̄s accipiat dūmodo id laceat
p̄ cōgruetia hoim cū quib⁹ viuit et p̄ persone
sue et p̄ valitudinis sue necessitate. s̄ quāta fa-
cultate et serenitate animi is valeat et cū op̄-
tet. Etiaq̄ necesse est his carere. ut dicē possit
Scio abundare. et penuriā pati. h̄ ibi. Et ideo
est bona diffinitio q̄ gula ē imoderatus appē-
titus et. q̄ si dicat̄. Peccatū gule nō solū cō-
tingit ap̄ter defectūz circūstantie quo ad q̄n-
titatem sed et quo ad qualitātē suā et tēp⁹
s̄mō dicit̄ Greg⁹ et Thodor⁹. sed ibi ponitur

Tollit defectus ad quantitatem per hoc quod si immoderatus non ergo est sufficiens diffinitio. **Item** Aug⁹ m⁹ q⁹. Peccatum est privatio modi spiritus et ordinis. Et in peccato gula attenditur privatio homini triu. non erit ergo sufficiens. cum in predicta diffinitione solus ponatur privatio modi. **Ad hoc** respondet Alex⁹ noster ubi sup⁹ arti. i. q⁹ mod⁹ vno modo sumit⁹ per se s⁹ m⁹ q⁹ determinate dicit mensuram et quantitatem. Et sic iuxta h⁹ m⁹ o⁹ i⁹ privatio non sumitur ratio generalis gula. **Alio modo** dicit immoderationem vel mensuram circumstantiarum de bitarum. maxime qui ad excessum. et sic sumit⁹ ratione gula. **Ad** ergo obijciatur quod peccatum non tamen est privatio modi s⁹ etiam spiritus et ordinis. **Respondetur** quod verum est. **Sed** notandum est quod dicit Augustinus quod qui tollit modum tollit spiritum et ordinem et si est spiritus et ordo et modus. et e converso. et ideo potest privari vel potest dividere ex opposito ad spiritum et ordinem vel potest generaliter sumi ut continetur spiritum et ordinem. **Si primo modo** sic procedebat ratio. **Si secundo modo** sic ponitur in diffinitione. **Secundum** notandum est quod gula dicitur appetitus inordinatus s⁹ m⁹ b⁹ m⁹ Thom⁹ secunda secundae. q⁹ ex lviij. arti. i. in eo quod recedit ab ordine rationis in quo consistit bonum virtutis moralis. Et quia ex hoc dicitur aliquid esse peccatum quod virtuti contrariatur. ideo gula est peccatum. **Sed sciendum** quod duplex est appetitus. **Unus** quidem naturalis qui pertinet ad vires potentie vegetabilis in quibus non potest esse virtus et viciu. eo quod non possunt subijci rationi. **Unus** et vis appetitiva dividitur contra nutritivam. digestivam et expulsiuam. que pertinet ad vegetativam ut partes eius. et ad talem appetitum. s⁹ naturales huius vegetative pertinet esurire et sitis. **Unus** sic non est peccatum. **Unus** Greg⁹ 9. **Sepe** sine culpa agit quod venit ex culpa. **Unus** si sine culpa cum esurimus comedimus. quod tamen culpa per se paratus factus est ut esuriamus. dis. v. ad e⁹ **Alius** appetitus dicitur sensitivus in cuius occupatio est cum gula consistit. **Unus** et per se motus gula inordinatus in appetitu sensitivo que non est sine peccato. quod videtur esse cum quis accipit cibum vel potum non propter sustentationem sed propter delectationem. **Unus** excedens in quantitate cibi vel potus. non propter occupam cibum vel potum sed propter errorem estimans eo indigere. non pertinet ad gulam. Et ideo advertendum quod decipit appetitus humanus in edendo et bibendo tripliciter. **Primo** ex necessitate nature. necessitas. non est ut ait philosophus per cibum et potum corpori subvenire. quod ut in philosophia scribitur. humiliata est in pulvere anima nostra. aglutinatus est in terra venter noster. **Si** igitur humiditas radicalis ut idem philosophus ait victu non aleretur. calor naturalis ea consumitur. Et sic homo sine cibo et potu minime vivere possit. **Similiter** non corpus humanum vegeti merito plene que paulatim ab inferiori parte vino evacuetur. et in superiori parte aqua repletur. Et certum quidem est quod quanto magis aqua imponitur merito. tanto minus inest perfectio

vino. Sic modo humano evenit corpori quod si exitu ex utero matris tenet similitudinem meri. **Quanta** maiorem cibi et potus portum accipit tanto maiorem in se retinet perfectiorem. **Exinde** non homines efficiuntur cani. inde caligant oculi. inde putrescunt dentes. inde surdescunt aures. **Quia** ex re in li. collationibus dicitur. **Viciu** castramargie non possumus sicut cetera vicia refecare. **Ad** quod enim quanto magis se eleuat ad superna. tanto citius cum indiget descendit ad ima. **Unus** philosophus quidam athemis post ieiunium triuagium famem iuxta oculi locum necessitate victus clamauit. dicens. **Viri** athemienses succurrite. et queretibus quid haberet. ait. **Triu** feneratorum manus incurrit atque duorum debitorum solui. reliqua satisficere non possumus. et non intelligetibus eum plexitate verborum intulit. **Tres** fenatores inquit sunt cupiditas auaricie. carnalitas luxurie. et auditas gula. **Si** cum poribus satisficisset tercius eum fame cogebat. **Secundo** decipitur appetitus edendi et bibendi ex victoria pugne. **Caro** non nostra ante lapsum primorum paratum spiritui ita subdita erat ut quicunque intus ille dicebat. ista foris totis viribus adimplebat. **Si** natura ex peccato destituta. caro occupat aduersus spiritum. spiritus autem aduersus carnem. **ad Gal. v. Ex** quod pugna carnis desideria quicquid adeo preuallent ut homines inde que sunt nociua anime et corpori occupat sciant. **Quod** apostolus ubi dicit. admonet. dicens. **Spiritu** ambulate. et desideria carnis non perficietis. **Nec** merito desideria nominat. quia ut ait. **Greg⁹ 9. moral.** **Sepe** delectatio fuit gula. et viuit se simulat indigere. **Si** abundanti cibo corpus non reficitur. in nullo virili labore subsistit et sic ad desideria corporis sub pallio necessitatis accedit. **Ultimo** decipit appetitus ex ratione et obedientia deficiente. **Dedit** enim deus homini rationem quod edendi et bibendi necessitatem moderaret. carnem quod aduersus animam militat subiugaret. atque ei obedientem voluntati sua precepta custodiret. **Hanc** autem rationem homines per eorum voluptate perdere non curant. necesse est ut in moderatu appetitu cadant. **Hec** quasi omnia eliciuntur ab Alex⁹ ubi s⁹ arti. iij. qui etiam dicit quod nutritiva est motus peccati. s⁹ non est semper primus motus peccati sicut in generalia quia in nutritiva fit per motum sicut in generalia. tamen quo ad hoc est dissimile quod omnis motus etiam primus generatur est peccatum. nisi per sacramentum matrimonio excusetur. Et sic patet secundum notandum. **Tercium** notandum est quod materia huius vicii est esca et potus. ubi sciendum est quod esca quicquid in se non est mala sed bona. quia creatura dei. **Thom⁹ 9. iij.** **Omni** creatura bona. et nihil reijciendum quod cum gratia actio precipitur. Et ideo beatus Thomas in summa contra gentiles li. iij. c. xxvij. hoc reprobatur. s⁹ aliquem cibum s⁹ m⁹ s⁹ malum. triplici ratione. **Primo** sic. **Ad** fit s⁹ m⁹ rationem non est peccatum. fit autem unum quod dicitur s⁹ m⁹ rationem quod ordinatur s⁹ m⁹ quod dicitur debito fini. finis autem

debitus sumptiois ciborum est aduatio corporis
p nutrimentum. quicūq; ergo cib⁹ h facere pē
absq; pēto pē sumi. g null⁹ cibi sumptio fm se
est peccatū. **S**ecūdo sic. vti rebus ad quod
sunt nō est fm se malū. sunt autē plante ppter
aialia. aialia vero quedā ppter alia. et oia p
pter hoīem. vti ergo plantis vel aialium car
nib⁹ ad esum vel ad quiddā aliud hōi vtile n
est fm se peccatū. **T**ercio sic. defect⁹ pec
cati ab aia deriuat ad corp⁹. et nō ecōuerso.
Peccatū. n. dicim⁹ fm q deordinat volūtas
cibi autē imediate ad corp⁹ ptenet. non autē
ad aiam. non ergo ciborum sumptio fm se pē
se peccatū nisi quaten⁹ repugnat rectitudinī
volūtatis. **N**ō pē attingē explicat. **P**rimo mō
fm q cibi sunt aliq lege phibiti ppter aliq
cām spēālem. puta in veteri lege aliq cibi p
hibebantē comedi ppter hītionem spūalem. si
cut porc⁹. coruus. milu⁹. anguilla. et hmoi
que hīnt vicia. videlicet luxuriā porcus. rap
tuz et auariciā miluus. rē. que vicia nō vult de
us ut incorporem⁹. **E**t quia illa ceremonialia
legis veteris nūc cessant et suari nō dnt. idō
illis vti possum⁹ cibis tūc phibitis. h a hī
ficatis cauere dēmus. i. vicijs. **S**ecūdo mō
fm q repugnat additōni ei⁹ qui vtiē cibis. v
eoz⁹ cuz quib⁹ ouersatur. **E**xempluz pmi. vt
cum quis accurat⁹ q sua facultas vel additio
exigit. ut si rusticus vtiē cibis nobiliū. **E**xem
pluz scdi. ut cum qd vtiē alijs cibis q se has
beāt mores eoz⁹ cū quib⁹ ouersatur. **T**er
cio mō p repugnātiā ad ppiū finē ciboz⁹
sicut cū aliq ppter delectatōnem que ē in eis
vitiē cibis strariātib⁹ salutē corp⁹. vel fm
spēm. ut infirmus. fruct⁹. herbas. et hmoi q
nocēt cōiter illi. v. fm quātitatē. ut cū nimis
comedit de aliquo ita gūat stomachū vel car
put et hmoi. **E**st ergo gula imoderat⁹ appē
titus comedēdi vel bibēdi. **E**t h dicta rē. **E**t
sic patet pars pma huius smonis.

Pars secūda hui⁹ smonis in qua de
clarat⁹ q gula est peccatū capitale et
quādoq; mortale.

Secūdo in isto smone circa gule of
fensionē aduertēdum est q in sum
ptione cibi sepe deus offeditur. **I**de
co ait Aug⁹. in li. cōfessionuz. **I**usti
si dñe ut ad alimēta sicut ad medicamēta acce
dam⁹. **S**ic. n. medicina nō ad delectatōz h p
pter necessitatem ad pūanduz corpus a morte.
et cum timore sumit ne ledat. Ita cib⁹ h sumi
ad sustēranduz corp⁹ ne deficiat. et cū timore
ne offendat ex nimia opacētia. **V**n Job. **A**ñ
q comedā suspiro. i. timēs offendere. **Q**uāuis
autē dum qd san⁹ existens et indigēs cibo vel
potu cum delectatione comedat vel bibat. plus
vel min⁹ delectat⁹ fm q h gustuz meli⁹ dis

posituz. et fm qualitātē cibi et pot⁹ ipsa dele
ctatio de se nō est mala cuz sit nat⁹. h si opā
cet sibi ppter delectatōz non ppter sustentatō
nem. ibi est pētm. siue etiā h appetat cum nō
comedit vel bibit. siue cū facit pncipaliter p
pter delectatōz ipsam. siue comedat ppter sus
tentatōz. sed in ipso esu et potuiā otentatur
comedē ppter ipsaz delectatōez. **V**n Aug⁹. i
li. cōfessionuz se accusat. di. Dum ad quietē sa
tietatis ex indigenti molestia transeo. in ipso
trāitu insidiat mibi laque⁹ occupie. **E**t cuz sa
lus sit causa comedēdi et bibēdi. adiungit se
tanq; pedisse q iocūda gulositat. et plerūq; p
ire conat. ut ei⁹ fiat causa. **A**d quoz dicto
rum declaratōz sciend⁹ est fm **A**lex. de alet vbi
s. ar. vii. et **T**ho. scda scde. q. cxi. vii. arti. ij.
q quāuis gula sit viciuz capitale. et a vulgari
bus dicat⁹ mortale. nō tñ est ita. sed tūc ē mor
tale qñ per delectatōez gule homo auertitur
ab vltimo fine. quod sit qñ cū inheret tali de
lectatōni ut fini ppter quē deus otēmit. pa
ratus. i. facere oītra pcepta dei vel eccie ut de
lectatōnes hmoi assequat. **E**t de hoc. i. cum ē
mortale intelligēda ē auctoritas **G**rego. xxi
li. moraliū di. **D**ū vicio gule nō resistitur oīe
quod hoīes forte egerūt. pdunt. **E**t dū venē
non restringit simul cūctes vtutes obruūtur
Sed si qd imoderate appetit vel querit dele
ctatōez cibi vel potus. nō tñ q ppter h sit pa
ratus facere oītra dei madata. tunc erit venia
le. quod cōiter accidit cum in ea peccat. mī
sit aliq hituat⁹ in crimibus **E**t fm hūc mō
intelligendū est quod ait Aug⁹ in smone de
purgatorio. **Q**uoties aliq in cibo vel in po
tu plus accipit qz necesse est. i. ex delectatōne
ad miuta peccata nouerit ptinere. **D**is. xxi. q.
alias. **E**t sic patet pars secunda hui⁹ smonis

Pars terciā hui⁹ smonis in qua de
clarat⁹ q graue sit peccatū gule.

Tercio in isto smone sciend⁹ q h vici
um gule cū sit mortale quāuis nō sit
directe oītra pcepta decalogi. est tñ
indirecte seu p quāda redutōnem
vici⁹ oītra pceptuz de sanctificatōe sabbati. in
quo intelligit picipi quies in vltimo fine. **S**ed
p gulam hō auertit se ab vltimo fine. otituz
ens euz in tali delectatōne. **E**st etiā oītra dile
ctōem dei que facit deus sup omia diligere ut
sumuz et vltimū finem. **S**ed gula facit magis
diligere delectatōes ciboz⁹ qz deum. **C**ui⁹ si
gnū est. quia facit oītra pceptum dei ut cōse
quat hmoi delectationes. **I**nsup ait **A**lex. q
in phibitione facta **A**de. facta est etiā phibi
tio de omi esu imoderato. **V**n **G**reg⁹ inquit.
Plerūq; p culpa **A**de cōmittit gula etiam cū
vilia sumūtur **R**eg. n. **A**dam solus ut a pomo
abstinēt phibitōz accepit. **E**t cū occupatētes

noxia tangim⁹. phibita gustam⁹. hec ibi. In
sup aduertendum est q̄ quāuis peccatū gule n̄
sit maxim⁹ est tamen graue. Nam gūitas ali-
cui⁹ peccati attēditur p̄mo et p̄ncipaliter. Im̄
materiā in qua peccat⁹ Im̄ quā peccata circa di-
uinas res sunt maxia. secūdo ex pte peccātis.
i. de ordinatōis volūtatis. t̄cio ex pte effcū
sequeūtis. i. mali q̄s inde sequit⁹. Scdm̄ p̄mū
gula non h̄z maximā grauitatē. q̄ nō est circa
dina s̄ circa ordinata ad sustentationē. Nec q̄n-
tum ad secūdum. imo Im̄ illud magis al leuiat⁹
q̄m aggrauat⁹ viciū gule. tum ppter necessitatē
sumptōis ciboꝝ. tū ppter difficultatē discer-
nēdi et moderādi id quod ouenit in talib⁹ vñ
apparet de malicia voluntatis. Scdm̄ autē ter-
ciū p̄cipue attēditur grauitas ei⁹ ut dicat⁹ m̄
tum graue. q̄ multa mala oriunt⁹ ex eo q̄s pa-
tebit⁹. cum dicet⁹ de gule detestatiōe. Et hoc
confirmare videtur. Iero. li. ij. ostra. Iouinianū
di. Porro ciborum auaritia q̄ auaricie mater
fit. et et animū quib⁹dā opedib⁹ p̄grauat⁹
in terra teneat quis ignorat. ppter breuē gu-
le voluptatē terre lustratur et maria. et ut m̄
sum vinū p̄ciosus q̄s cib⁹ fauces nostras trāse-
at. tot⁹ vite ope desudam⁹. Frustra quidā si-
mūlat salua fide et pudicia et integritate mē-
tis se abuti voluptatib⁹. cum ostra naturaz sic
corp⁹ voluptatibus sine voluptate p̄frui. Et
ap̄lus s̄ ips⁹ cauēs. dixit. Que autēz in deli-
tijs ē viues. mortua ē. s̄ ille. Rogem⁹ igitur
oipotentem ut ab isto vicio nos abstinē. oce-
dat. quaten⁹ p̄ abstinentiam gratiā. osequam⁹
in p̄nti et gloriā in futuro in secula seculoz.
Amen.

Feria tertia post dñicam in quinqu-
gesima de originatione et remediatiō-
ne gule. Sermo tercius.

Ad h̄c p̄mus angelus et effu-
dit phialam suā in terras. Isterū
vbi s̄. Determinata fratres karis-
simi in sup̄iori smone quidditate
siue diffinitōe gule. cui⁹ q̄s gū-
uis est culpa et p̄ncipiosa sequela cui etiā ist⁹
tp̄ibus carnis p̄riū multi diuerimode vacari
ogruum vñz tali mō Im̄ doctrinaz scripture
sacre adhibere inquātuz possibile est opetent⁹
remediū. q̄ vbi maius piculuz. magis est cas-
uēduz. ff. de carboniano edicto. l. i. §. fi. Et ma-
ior inquit h̄tio faciēda. lxx. dis. c. miramur. Et ē
citius osulendū. xxxij. dis. c. quiescam⁹. v. q.
ij. c. vlti. exē. de elec. c. vbi piculū. li. vj. vbi
hic scribitur. Vbi piculum magis intendit⁹ ibi
p̄culdubio est plen⁹ osulendū. s̄ ibi. Proles
quētes igitur ordinez inchoatū ostra. gulā ve-
hemēter est p̄dicandū et debita remedia adhi-
bendo. quia ut ait Iohes in v̄bis p̄positis. abi-

it p̄mus angelus. 2c. i. p̄dicauit ostra gulaz. ve-
dictuz est s̄. Sed quia non p̄t adhiberi medici-
na infirmitati nisi eius origo cognoscat⁹ in p̄-
senti smone tres osiderationes facim⁹ quarū

Prima dicetur causatio.

Secunda vero originatione.

Tercia autem remediatio.

Pars prima huius smonis in qua de-
claratur q̄ gula est occasio multoz
vicioꝝ.

Primo igit⁹ in isto smone dico q̄ gu-
la est p̄ncipiosa. et ideo sume remedi-
anda rōne occasionis. Nam ut dcm̄
est in p̄cedenti smone viciuz gule ē
graue et maximū rōne dispositōis ad malum
Vñ ait Alex. scda parte sume in tractatu s̄ gu-
la. arti. v. q̄ gula p̄ se non est origo alioꝝ vi-
cioꝝ. occasionalit̄ tñ disponit ad illa maxime
autē quātum est de se ad luxurias. ut clare p̄t⁹
in smonario p̄cedenti. tractatu de luxuria. ser-
mone. li. j. parte p̄ma. Vñ glo. sup̄ illud. Qui p̄-
cussit egiptū cum p̄mogemtis eoz. sic inqt̄.
Luxuria. supbia. et ocupiscētia sunt ea q̄ ven-
ter gñat. sed vent̄ non gñat nisi in gñatione
gule. ergo gula ē origo illoꝝ trium. Matth.
ij. ibi. Cū ieiunasset. glo. inqt̄. Nisi p̄mus. gu-
la refrenet. frustra ostra alia vicia laboratur
Item Iero. inquit. Sūt duo vicia ex omib⁹
que maxime hoies decipiūt suis voluptatib⁹
gula et libido. que deponē eo ē difficilior. q̄
eis vti est dulcius. s̄ ille. Vñ Criso. ait. Adaz
incōtinentia ventris expulit a paradiso. diluui-
um quod fuit tpe Noe ipsa fecit. sodomoz. ful-
mina ipsa adduxit. Si. n. fornicatōis accusa-
tio erat. sed tñ alter⁹ pene radix hinc orta ē.
2c. Quid plura. Tot. n. mala ex maledicta gu-
la p̄cedunt q̄ ad ea narrāda. Mtiliani acumē
Ciceronis fluiū. lenitalq̄. Frōtis p̄fecto
deficerēt. Inde oritur luxuria ut dictū est. Et
in tractatu de luxuria plen⁹. Ideo ad Furiaz
oginem etiam ait. Iero. O filia si ap̄lus casti-
sauit corpus suū. et in fuitutez redegit. ne cū
alijs p̄dicasset reprobz efficeretur. quo tu in
uēcula adhuc in feruore iuētutis posita das
piibus et vino plena. de castitate eris secuta q̄
si di. nō erit possibile. Idē ē. Iero. in eplā ad
Custochium dic. Si paulus ap̄lus vas electi
onis et paratus in euangeliz xpi ob carnis
aculeos et incētia vicioꝝ rep̄mit corp⁹ suū.
et fuituti subicit ne alijs p̄dicans ipse repro-
b⁹ inueniat. et tñ videt aliam legem in mem-
bris suis repugnātem legi mētis sue. et capti-
uātem se in lege peccati. si post nuditatē ieu-
nia. famē. carcerem. flagella. supplicia. in. se-
metipsuz reuersus exclamat dicēs. In felix es
go homo quis me liberabit de corpe mortis
hui⁹ et tu te putas securam esse debere. Cae-

quelo ne qñ de te dicat deus. Virgo isrl cecidit. nō est qui resuscitet eam. Audens loquar. cum oia possit de9. virginē suscitare non pōt post ruinā. Valet quidē liberare de pena. sñ potest coronare corruptā. Timeam9 illaz pphetiam ne in nob etiam spēat. et virgines bone deficiēt. Obvua quid dicat. Et virgines bone deficiēt qz sunt virgines et male. Qui viderit inqt mulierē ad occupiscendā eam. iā me chatuſ eā est in corde suo. Perit g et mēte & ginitas. Iste sunt virgines male. virgines carne nō spiritu. v gines stulte q oleuz nō hñtes excludunt a sponſo. Si aut et ille q virgines ob alias tñ culpas virginitate corporu nō saluatur quid faciet illis q pstituerūt mēbra xpi et mutauerūt templū scī spirit9 in lupanar. Illico audient. Desende. sede in terra. Ego filia Babilonis sede in terra. Non est thronus filie chaldeoz. Is ille. Inde etiā oritur supbia. qz adeo gula cor hominis aggrauat et obnubilat ut nihil rōe valeat agitare. Vñ Tullius in li. de senectute sic ait. Archita tarentin9 cū eius fmonī Plato athemiēsis interesset. nullaz capitaliorem pestē q voluptatem corpis dicebat homib9 a natura datā. Cumqz nihil mente pstabilius de9 dedisset hoi. huic dino munerī nihil tam inimicū esse q voluptatem. Qd ut magis intelligi posset fingeat aīo tāta i/citatum aliquē corpis voluptate quāta percipi posset maxima. nemini censebat fore dubium qñ tamdiu ita gauderet nihil agitare mēte. nihil ratione. nihil cogitatōe cōsequi posset. Is ille. Ex quib9 patz q gula ita impedit hoiem ut nec magnitudiez dei vilitatēqz propriā valeat cogitare quib9 in nob humilitas oritur. qz teste Aug9. Humilitas ē ex intuitu dīne maiestatis. et pprie cōditōis volūtaria mētis inclinatio. Et ideo dicit Luc. xxi. Attēdite vobis ne forte grauetur corda vestra crapula et ebrietate. Inde etiā oritur auaricia. Vñ Jero. ait. Delicie et epulaz varietas auaricie fomēta sunt. qz ne venter deficiat avari gulosi multa cōseruat. Sed de his satis est cuz in vltima cōsideratione hui9 tractat9 de gula de pessima ipſi9 fructificatōe tractādus sit. Et sic patet pars pma hui9 fmonis.

Pars secūda hui9 fmonis in qua ponuntur radices vnde originatur gula.

Secūdo in isto fmonē ut malignitas gule cognoscat. vidende sunt radices vñ originat. que triplices assignantur. Quaz pma dicitur delicata pparatio. Secūda vero socialis cōmestatio. Tercia autē ociosa vacatio. Prima igitur radix ex qua oritur gula dicitur voluptuosa cibo9 et potu

um pparatio appetitus puocatua. Vñ puer. xxiij. c. dicitur. Reintuearis vinū qñ inflauit eit. i. aureū colorē p̄tendit cuz splēduerit in vitro color ei9. Ingredis blandē. sñ in nouissimo mordebit ut coluber. et sic regulus venena diffundet. Oculi tui videbunt extranea. et cor tuuz loquet puerſa. et eris sicut dormiēs in medio maris. et quasi sopit9 gubnator amisso clauo hec ibi. hōm ex dictis sequit q fūmūz remediū extra gulam ē ipſoz cibo9 elongatio. Vñ Eccl. xxi. c. dicit. Quasi a facie colubri fuge peccatuz. Et h3 hoc de omni peccato intelligat. tñ peculiaritē ad illa referri d3 in quib9 voluptas et suauitas quedā repit. sicut est gula atqz luxuria. Nam ideo peccauit Eua. qz poma respexit. hōm Gen. iij. c. dicit. Vidit lignum q bonū esset ad vescendū pulcrūqz oculis ad vīdēdūz. Certe teste Greg9. Non h3 intueri quod nō h3 occupisci. Et ideo dicit ecclesiastes. v. melius est ire ad domū luctus q ad domū cūiui. qā in cūiui sunt occasiones gule et alio9 vitiō9. et sic patet pma radix gule. Secūda gule origination dicitur socialis cōmestatio. Ait. n. Bona. qz tempatōes carnales maxime vincuntur fugiēdo. Et ideo societas guloso9. maria est gule occasio. qua cessante cessabit et ipſius gule effectus. Vñ in ps. scribit. Cū sancto sanctus eris. et cū viro innocēte innocēs eris. et cū electo electus eris et cetera. Et idcirco Criso. sup matth. ait. Heri natura sic est ut quotiens bonus malo cūiungit nō ex bono malus melioratur. sed ex malo bon9 cōtaminatur. Diuerſitas enim reruz nunqz potest hñe cōcordiam. Et Iſi. do9 li. ij. soliloquio9. ait. Ante ignez confitens etiā si ferreus sis aliquādo dissoluēis. pimus p iculo diu tut9 nō eris. Per assiduitatem cito peccat homo. sepe familiaritas ipſi/cavit. sepe peccādi occasionem dedit. sepe qd voluntas nō potuit assiduitas supauit. Et ibi dem ipse ait. Melius est habere malo9 odiū qz cōfortiū. Sicut multa bona h3 cōis vita sanctorū. sic plurima mala societas affert malo9. hec ille. Itē de h3 Criso. māt bonus malo si cōnectit. aut pares reddūtur. aut cito ab inuicem separātur. Amicitie. n. aut pares querūt aut faciūt. hec ille. Et sic patet secūda gule origination. Tercia gule origination dicitur ociosa vacatio. iuxta illud puer. xxi. Desideria occidūt pigroz. nolunt. n. quicqz man9 eius operari. tota die occupiscit et desiderat. Non modo gula cibos. sed oculi vana. aures turpia et ociosa verba. Et ut breui9 loquar omis sensus vane occupiscit suū obiectuz. Et ideo Jero. ad rusticuz ait. Semp aliquid boni facito ut te dyabolus inueniat occupatū. Si apli hñtes potestatem de euāgelio viuere laborabāt manib9 suis ne que9 grauarēt et alijs tribuebāt refecteria. quoz p spūatibus debebāt mētē carnalia. Cur tu in vſus tuos necessaria non pparas. vel si scellā tēpe iunco. vel camistrū lenus.

flexte vimibus. Seriatim humus areole equo
limite diuidant. In quibus cum olerum iacta fue-
rint semina vel platee per ordines posite. aqua ir-
rigue ducant. et pulcre riuorum versuum expe-
rator assistas. supercilio dimisso. tramitis vna
dam elicit. Illa cadens riuorum per leuia murmur
sara ciet scatabilisq; ardua tempat. Inserantur
fructuose arbores. vel germis vel surculis ut
paruo post tempe laboris tui dulcia poma de-
cerpas. Apud fabrea aluearia ad quas te mit-
tunt puerbia. et monasteriorum ordines ac regias
disciplinas in paruis disce corporibus. Teratur
et lima capiendis pisculis. Scribatur et libri-
ut et manus operentur cibum. et animus lectioibus sa-
turetur. In desiderijs est ois ociosus et ibi. Pati-
tur. non ociosus famez vniuersale. oculi deside-
rant vinitatez. aures rumores. olfactus odo-
res. gula cibos quam fame non habet occupatio.
Et sic patet scia gule radix. patetq; pars secun-
da huius sermonis.

Pars tertia huius sermonis in qua ponuntur tria gule remedia.

Tercio in isto sermone ad extirpationem
gule tria adhibentur remedia. Quorum
primum est corruptio future confide-
ratio. Vnde Gregorius inquit. Nihil adeo va-
let ad domanda carnis desideria sic
cogitare qualis futura sit moritura. Vnde Je-
ro. inquit. Facile contemnit oia qui se semper cogitat
esse moriturum. Et ille. Et ideo Plato cum in phe-
dronem doceat ut ait. Macrobius li. i. homini non
esse sua sponte. i. voluntate moriendum. In eodem
tamen dialogo dicit mortem philosophantibus ap-
petendam. et ipsam philosophiam esse meditationem mor-
tis. Considerare dicitur etiam homo ad vitandum
viciu gule quod in iudicio redditur. Et ratio emenda
de excessibus gule quod de superfluis superfluis pro-
vino ventre pascendo factis. Vnde Ecclesiastes. xi.
ca. 32. Letare iuuenis in adolescentia tua. et in
bonis sit cor tuum. et scito quod per omnes his ad-
ducet te deus in iudiciu. Vnde dicit Bernardus. Letare
iuuenis in adolescentia tua. et scito quia cito ve-
niet que te per se absorbebit subito eterna tri-
sticia. Et ille. Legitur. non quod cum quidam comes pida-
uensis experire vellet quis statim esset in homi-
bus delicatior. et cum transfigurasset habitum
suum. et diuersos status hominum fuisset expertus res
digne ad pristinum statum dicitur. quod delicatissima
erat mercatorum vita in nudis qui intrant tas-
bernas in quibus inveniunt promptas et paratas
quas volunt delicias. nisi unus obfisteret. si
nalis ratio quam habent reddere de omnibus sumpti-
bus factis. et soluere etiam plene omnia minuta que
ante expenderunt. Sic in egressu mundi oportet
reddere rationem de omnibus expensis. Et sic
patet primum gule remedium. Secundum gule re-
medium est. et ne cene meditatio. Patet teste gre-

gorio. Si considerem fratres carissimi quod et quan-
ta sunt que nobis permittuntur in celis. vilescunt ani-
mo omnia que habent in terris. Nec. non possi-
bile est secundum Ieronymum. hic epulis ventrem. et in futu-
ro mentem deliciis supernis implere. Et ideo si
meditemur gratiam nobis in celis paratam. obli-
uiscemur presentia. Inuitatus. non ad solennem cenam
non curat de prandio precedenti. Vnde Apocalypsis.
xix. Qui ad cenam nuptiarum agni vocati sunt
beati. Ibi. non esurient neque sitiet amplius. ne-
que cadet super illos sol neque vllus estus. Apoca-
lyps. vii. psalm. xlix. Et Deus. vii. Verum omnium abundan-
tia perfrueris. Et sic patet secundum gule remedium.
Tercium gule remedium est meditatio. scilicet divini
verbi siue scripture sacre. Nam frequens summa-
ptio cibi spiritualis interdum obliuionem inducit et
contemptum cibi corporalis. Vnde temptati sathane
dominus dixit verba illa. Mattheus. iiij. Non in solo pa-
ne viuit homo. sed in omni verbo quod egredi-
tur ex ore dei. Vnde Ieronymus ait. Ama scientiam scri-
pturarum. et vicia carnis non amabis. Cuius etiam
am rei ratio naturalis habetur. Nam sensus phis-
ica et naturalis est. quia duz virtutes animales
intenduntur. naturales remittuntur. et econtra.
duz naturales intenduntur animales remittuntur. Animales
vero sunt cogitativa. fantastica. imaginativa
et memorativa. Naturales sunt digestiva. sepa-
rativa. expulsiua. generativa. et relique simi-
les. Quoadocumque ergo iste naturales intenduntur
animales remittuntur. et econverso. Quando enim
homo vacat orationi. meditationi. contemplationi. me-
ditationi. tunc istis pascitur et saturatur. et ille
naturales remittuntur et perdunt vigorem suum.
Cum vero ipse homo remittit se a studio lecti-
one et predicatione. tunc ille naturales intenduntur
et vigorantur. ut puta quando quiescit et dormit.
Vnde philosophus in li. de somno et vigilia inquit. Som-
nus est remissio animalium cum intentione naturalium.
vnde solet vulgare dici. Qui bene dormit bene dige-
rit. vnde etiam secundus philosophus inquit. Somnus est mor-
tis imago. laborum quies. infirmitatum votum. mi-
ferorum desiderium medicorum. expimentum. sapientia vi-
gilantium. solatium victorum. vniuersi spiritus requies.
Et ille. Ecce quod exerciti spirituale et scripturarum
maxime sacrarum meditatio multum offert ad do-
manda carnis desideria. maxime gule. Ex quibus
etiam sequitur quod bonum gule remedium est deu-
ota ad deum oratio. vnde in psalm. 82. De necessitati-
bus meis eripe me domine. Necessitas est. non come-
dere bibere. si immiscet se gula. Et ideo orat ne sub
necitate surrepat voluptas. In cuius figuram
Iocelinus simonis qui tenebatur magnis febribus orat
tibus christum apostolis postea sanatus est. Luc. xiiij. Socer
n. simonis est sensualitas. magne febres sunt spiritus
gule. Quod. non sunt febres. scilicet ephimera que du-
rat vna die. et est in spiritibus. Flethmatica scilicet
ana et quartana que sunt in humoribus. scilicet. Flethmate.
et colera que ad etiam Melancholica que ad quartanam
Vitia est ethica que est in offibus. Febilis. non est excessus
calor que ideo habet gulam. Gula est ideo dicitur appetitus